

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KC

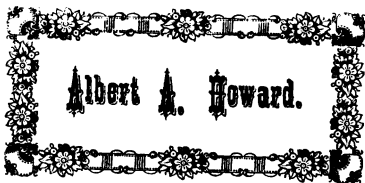
16100

HN 5Z5P 0.

KC16100

~~63-53-131~~

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
T ANDREW HOWARD
DORR PROFESSOR OF LATIN

THE GIFT OF HIS SON
HERMANN HAGEN HOWARD

Class of 1916

RECEIVED OCTOBER 15, 1926

**STRABONIS
GEOGRAPHICA**

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOLUMEN SECUNDUM

LIPSIÆ

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLIII

RC16100

~~G3 53.131~~

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
PROF. ALBERT ANDREW HOWARD
OCT. 15, 1929

PRAEFATIO

Nostrae lectionis a Krameriana in iis, quos secundum volumen Strabonis complectitur, libris haec est discrepantia :

397, 28. λέγομεν 398, 8. 9. διὸ δίκαιά μοι 31. μέρη
 399, 8. Λουίους 9. Σιβινούς 26. Γαμαβρόλοι 400, 17.
 διεῖχον 29. Οὐάρον 401, 1. 2. Οὐκρομίρον 9. Καθύλων καὶ
 Ἀμφάνων 22. † τριακοσίαν 402, 2. Οὐνδολικοί † καὶ ἡ Βοῶν
 5. Ἀλπίων 8. ἐπὶ ταύτῃ] Rectius ἐπίταδα 15. ἐξελασθεῖεν 31. 32.
 τοσαύτας 403, 13. Ταῦτα δὲ δικάως 16. καὶ ἡ 19. Βοῶν] Ita ubi-
 que scripsi vel scribere volui pro Βοῶν 404, 7. ἀναβάσα ὑπερπετής
 16. παρήκουσι 21. οὐδένα 21. 22. πεπονημένον 405, 28. Φοῖβον
 τε παλαιόν 30. Σωκράτης] Fort. add. ἔα 406, 11. [δὲ] ὄρθως
 19. Τρωάδι 25. τοὺς † μὴ ὀπισθεν 407, 25. 26. χρημάτων †
 ἐκτίμησιν 410, 10. ἀποθεν 411, 10. Παγγαίαν 11. ἄμμον,
 ἐκ δὲ 15. εἰ γάρ, αὐ χρῆναι 412, 7. τὰ ὑπὸ τὰ delet Spenge-
 lius 23. πρότερον 28. πλήν ἢ φόρτον 413, 15. 16. κακο-
 τεχνίας εἰς πλεονεξίας 414, 9. ἐς 20. οὐδένα 415, 28. γενεᾷ
 19. [δὲ] ἐν 27. ἦν ἐξευξε Δαρειός] Haec suspectat Kramerus, forti-
 recte 416, 3. καὶ ἐπὶ τὰ σοφῶν ἓνα τελεία 4. εὐρέματα 7. οὔτε
 ἀληθέστατα 8. εὔρεμα 11. ὕστερον 17. πλάσματα 417, 27.
 τέσσαρας 418, 4. Λάοι 24. Μυσοῖς 27. ἐς 419, 2. εἴκοσι
 μυριάδας ἐπέμπειν † στρατείας 24. εἴκοσι 420, 2. ἐννακόσιοι
 7. τεσσαράκοντα 422, 3. Φαναγορίαν 4. καὶ † πηλὸν εἶναι
 4. Νεοπτόλεμον — 7. ἱπομαχία post τὸ μέγεθος 10. 25. τεσ-
 σάρων 423, 1. τοῦ μυχοῦ † καλῶνται 4. 5. σταδίων τεσσαρά-
 κοντα 16. καὶ ἄλλος λιμὴν] Pro ἄλλος fort. ἄμα 424, 2. αὐτῇ
 15. Παρισάδου, et sic etiam in sqq. 425, 11. εὐγαιον 14. εὐ-
 γαιος 17. στάδιοι περὶ πεντακόσιοι 19. Νυμφαίων 31. ὅς om.
 426, 9. Φαναγορίαν 29. ἐννακισχιλίων 427, 15. 16. † τριά-
 κοντα γοῦν ἀποδίδωσι 428, 11. καθίσταντο Spengelius 12.
 στάδιον δέκα 22. Διοφάντων, Μιθριδάτου στρατηγόντα. 430,
 14. 15. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς, ἐπὶ μὲν τὰ Θορμία ἢ Ῥοδόπη, ὁμο-
 ρον ὑψηλὸν ὄρος 21. Ῥαιτοῦς καὶ Τόνιους 431, 6. πολὺν]
 Recte Corae πολλοὶ 8. ὑπερθεῖσι 18. Σαῖον 20. Νόαρος πλή-
 θει 433, 4. Φάριος. καὶ ἡ τῶν 8. Πριάμωνα 10. Δάλμιον
 17. μέσον 29. τὸ ἔθνος om. 434, 1. Ἀνταριάται et hic et
 in sqq. 6. ὁ † Ῥιζαίων κόλπος 13. 14. Θουνάται] Rectius

a*

fort. *Θουνᾶται* 435, 29. τὰ πελάγη ἀπό] Indicavi lacunam ante ἀπό. excidisse videtur *τεκμαιρόμενος* vel simile verbum 436, 11. εἴ ποῦ τι 437, 23. 24. περὶ τὸν Αἴμον καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ 26. δὲ ὑπὲρ 438, 2. Τβριᾶνες 26. ὄπον om. 439, 5. 6. Σηλυβρία 6. Πολιτνοβρία 8. ἡ add. post αὐτὴ ib. ἐστὶ καὶ ἡ 30. προσεχές 440, 10. Φαρνακίας ib. πρότερον 29. πρότερον πλεύσαντες [εἰς] τοὺς 441, 10. ὄρει Ἰλλυρικοῖς 12. ἀρξάμενων 442, 2. Αἰκλος 15. Δελεία 443, 4. γαίης † ἀλέους 21. δ' οὖν 444, 16. Ἐόρδων 449, 9. 10. Δαμαστῶ, Περισαδνές τε συννεστήσαντο 10. καὶ † Ἐγγελέους καὶ 11. *Αυγκησταί* 12. *τριπολίτις Πελαγονία καὶ Ἐορδοί* 14. *Ἐγγελοί* 17. *Αυγκησταί* 19. Ἴσρα 21. *Νεοπτολέμῳ* De Pyrrho Neoptolemi filio v. Vindic. p. 89. ubi adde schol. ad Euripidis Androm. 24. 26. *Αυγκηστὸν* 28. *Κερνύρας* 450, 1. *Ρωμαίος* 10. *τριπολίτις* 13. *Στύμβαρα· Κύδρια* 451, 22. 23. *Σελλήεντος* . . . ἐν δὲ *Θεσπρωτοῖς* 452, 1. τε 15. ἐπιτεμημένως † τμάρους οἶον 17. *καταχορηστικῶς* [ὡς] καὶ 25. μὲν τοῖς 28. *Πελασγίας*] *Μαλίμ Θετταλίας* 29. *Θεσσαλίας*] Hoc fort. del. ib. δὲ 453, 8. *Σκότουςσαν* 28. *κρατοῦντα*] Spengelius *κρατοῦντα*. recte *κρατοῦντα* i. e. *manu tenentem* 26. 27. 31. *χαλκεῖον* 454, 6. *ὑπέροικετα*] *Rectius esset κεῖτα* 7. ἐπὶ τὰ πρός] *Quae sequitur decem literarum lacuna, in ea στενὰ scriptum fuisse, nescio a quo notatum memini* 27. *γελᾶται*] *λέγεται?* 30. 31. *τινῶν*] Spengelius *δεινῶν* 455, 24. *λοῦση* 26. *παραλληλογράμμου* 456, 7. *Ἠδωνες*] *ᾨδονες?* 9. δὲ] Spengelius γὰρ 457, 16. ἐν δὲ δεξιᾷ τὴν Ὀσσαν, ἔγγυς om. 22. *Θράκης* 458, 12. 13. om. 20. φασὶ 23. *μελζονα* 459, 1. τῆς † *Πελλαίας* 8. *ὀνομάζουσι* 460, 2. *Αἰνέα* 461, 5. *κάλλιστον † τῆς γῆς τῇ ὄψει κίδναται ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἄξιῳ*] Spengelius *κάλλιστον τῇ ὄψει ἐπικίδναται, ἀλλὰ τὸ τῆς Αἴης τῷ Ἄξιῳ* 24. *Αἰνέα* 462, 27. *Μηκύβερα* 31. *πέριξ τῆς* 464, 11. *ἀγαθίδες* 14. *χρῦσεια* 15. *ἀργύρεια* 465, 25. *ἀγαθίδας* 466, 25. καὶ [γὰρ] αὐτοῦς Spengelius 466, 32. *Πελαγόνες* 467, 28. *Ἰσμαρα*] *Imo Ἰσμαρα* 468, 11. *εἰκοσι* 15. *Ὀρθαγορία* 17. *χαρᾶκιμα* 18. *ἀποθεν* 19. *χαρᾶκιματος* 469, 25. *εὐρόνοτον*] *ἠβρόνοτον?* 470, 9. *Ἐλεοῦς* 19. *βάλλει*] *Corrige operarum errorem ἐκ βάλλει pro ἐκβάλλει* 22. 23. *Λυσιμαχία* 24. *Ἐλεοῦς* 26. *Ἐλεοῦντα* 472, 17. *μέμηλε* 26—32 om. 473, 5. *πάντα*] *πάντα τὰ* Spengelius 6. *μέρος † τῆς Μακεδονίας ἀποδώσομεν* 474, 3. [*τῆς*] *Ἑλλάδος μὲν οὖν* 5. *τεσσάρων* 7. *Ἴωνες*] *Corr. Ἴωνες* 17. *μὲν εἶναι? μείναι?* 18. *φῆσιν ὁ Θεοκυδίδης*] *Haec fort. delenda* 21. *ἔτροσεθνοῦς* 29. *Αἰολικοῦ ἔθνο*] *V. Heyne Op. Ac. 2 p. 7.* 475, 9. δ' ἔτι 11. *τοιαῦτα* 12. 13. *δὴ ἰδίᾳ λαβόντες* 18. *γῆν ἀρχὴν* ib. *θάλασσαν* 26. δὲ ταῦτα δυο 28. *ἐκτὸς † Πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Θετταλικόν· ἐστὶ δὲ* 476, 14. δ' om. 16. *τὴν μὲν Βοιωτῶν*] *τὴν μὲν [Ἀττικὴν καὶ] Βοιωτῶν?* *Vidit etiam Spengelius. cf. Vindic. p. XII.*

Ἐρανα 513, 17. ἀμφοῖν pro κρατῶν 514, 11. 12. ἐλθὼν ἐξ Ἐρινεοῦ om. 515, 31. κατὰ τοῦτον] Volebam καὶ τοῦτον cum Corae 516, 8. Ἀμαθοῦς 9. Γύθιον ut in seqq. 26. τὸν [Θοῦ]κα. Scribendum videtur κατὰ τὸν [Θοῦ]κα 28 — 517, 7. non videntur Strabonis esse 517, 13. post προσηγορεῦθησαν sequuntur ea quae ego in margine posui 24. 25. ποιεῖ . . . γὰρ 25. Φεραία δ . . . ἀπὸ ἐκτός] Volebam ἐκτός. V. Vind. Strab. p. 115. ubi recte probavi Φεραία, pro quo per errorem Φάριδι editum est. ibidem πολεμίους conieci, non πολέμους 520, 3. ἀποδίδεται 6. ἐμβαλλούσης 19. γαίης 29. πρόσω sine aster. 29. 30. κάθηται 521, 4. τῶν [λεπρεα]ῶν? ib. Μεσσαίων] Μακισίων? 8. τῶν τε 522, 12. δοκεῖ . . . πίπτειν 523, 9. τεσσαράκοντα 27. Δαίτης sine ast. 524, 2. Σαρωνικόν. καλεῖται δὲ πᾶς 11. ἀλλὰ γὰρ τὰ μὲν 15. Ἀχαϊκόν 25. Ἀχαικόν om. 525, 25. 26. Ἄργος ἀνδρῶν θεοὶ δ' αὐθίας Ἄργος ἀνδρῶν] Pro θεοὶ δ' αὐτὸν scripsi ut par erat ἔον Δαναοί. at Strabo nonnisi priora Ἄργος ἀνδρῶν apposuisse videtur. Δαναοί error est typographicus 29. δὴ 526, 8. δέχονται κατὰ τὴν συναλοιφήν 9. ἐλέγχιστον] Fort. errore operarum, quamquam fuerunt qui ita scriberent 16. ὄρνις 28. ζωρίω μὲν κείσθαι 29. om. parentheseos signa, quibus quae inclusi verba fortasse ne sunt quidem Strabonis 527, 1. εἰπεῖν] Fort. ἐκπεσεῖν 4. † ἐν εὐπορίᾳ 11. Πάλιθος 29. ἠγεμονίδας οὐσας 528, 9. Λακωνικήν 15. συνέβη om. 529, 4. τῆς Ναυπλίας 7. Μίδεια pro Μίδεια 8. Πρόσφυμα [καὶ] αὐτή 11. οἱ δὲ ἐξ Ἐραμίωνης] εἰς 12. ἔστιν αὐτή 14. ὄπου om. 23. οὐδ' ? 25. καὶ sine ast. 32. Νισαίαν 530, 6. αὐτὴ 531, 2. . . . ον] Fort. [πλατύτερον] 3. ἢ ante Ἐπίδαυρος abesse malim ib. φησὶ γὰρ 23. Τροϊζήνη 25. τοῦ om. 532, 4. ὑπ' αὐτὸν 534, 5. γραίδιον 26. Τρικορῦθα 535, 18. ὦν om. 20. lacunae signa om. 27. τὸν ἐπὶ 27. εἰς Κόρινθον add. post πλοῦν 28. τὸν φόρον· αὐτόδι καὶ περὶ † τε τῶν ἐκκομιζομένων 536, 11. Διός om. 537, 23. 24. φρέατα sine ast. An φλεβία? 31. ὑποπεσοῦσαν] Scripsi ὑποῦσαν cum Plethone, nisi praestat ὑποπεπτώσαν 32. λευκῷ λίθῳ] Fort. λευκοῦ λίθου 538, 5. Βοιωτίδος 17. τῆς περὶ τὸ 539, 15. λῳίων 30. ἐγένοντο ib. ἐν ἄλλοις] Fort. εἰς ἄλλους 540, 14. ἀφίεται Spengelius 541, 3. 4. κατορθομένων 11. πάντες] An πα[ρ]ήγοι; 15. Εὐφρόνιος 24. Σικωνίαν 26. Τανάγραν 542, 2. Ἀγιάλοῦς ib. ἀνφίσθαι 3. σταδίους 4. Δήμητρος 27. Τρικόρουθον 543, 1. φυλάς] Fort. βλοῦς 2. βλοῦς] Fort. φυλάς 544, 4. συνοῦσαι 6. οὐ συνελθούσης] Curtius Pelop. I p. 451. οὐ συνεστάσης, quo sensu οὐκ ἐτι συνεστάσης requirerem. nil mutandum videtur 9. ὁ 30. ἔστηκει] Fort. ἔστηκεν vel ἔστηκοι 545, 1. θαλάσσης 12. 13. Ἡσίοδος — Θετταλικῆς in marginem reicienda videntur 546, 2. post βουλομένων add. quae in margine posui 10. παρ' ὃν [Πεῖρος] ποταμὸς ib. μέγας * Μέλας] Μέλας Curtius Pelop. I p. 450. 547, 22.

πόλιν pro **χώρῳν** 548, 7. post **Φαριείς** quae in marginem reieci, in quibus **Βούραν** [κα]θ' scribendum videtur 549, 3. **Φαράται** 7. **τριάκοντα** om. 30. **κντή** 550, 17. **πεντήκοντα**] **πέντε** Müllerus Dor. II p. 439. 32. **περὶ Στύμφαλον** 551, 13. **εἰς Θανατικούς** om. 14. **καὶ τὸν Πηγεῖον** om. 552, 7. 8. **ὥστε** — **Κορινθίαν** post **Δοκρῶν** 10. 11. **λευτέον** om. 13. **ἐπὶ**] Fort. **καὶ** 18. **σφόδρα** pro **οὕτως** 21. **ποιούντα τὸν κόλπον τὸν** om. 22. **οὐδ' ἄν** om. 25. **ὄπον τὸ** pro **εἰ μὴ τὸ** 26. **έπολε** om. 27. **τὰ περι** . . . **τὸν μυχὸν** 553, 9. **δὲ** om. 11. **ἡ Ἀττικὴ** om. 28. lacuna pro **πάλιν ἀπὸ τῆς** 30. **Ἀττικῆς**] Fort. **αὐτῆς** 554, 4. **ὄν** recte post **ὑψηλὸν** add. Coraes 5. **ληξιζομένων** 9. **Μινῶα** et sic constanter 10. **Νισαία** 555, 3. **τεσσάρων** 3. **Νίσος** 12. **νεύμας** . . . **α** 13. **νέμων** 26. **παροξενάντων** 32. ante **έποήσαν** fort. excidit **καλεῖσθαι**, quod in similibus locis addere solet Strabo 556, 15. **Νισαίαν** 21. 22. **καθάπερ** — **πνοάς** non videntur Strabonis esse 25. 26. **Κυχρεία** 31. **Δήμητραν** 557, 8. 9. **Βάκαρος** — **καλούμενος** non videntur Strabonis esse. postrema **ὁ νῦν** — **καλούμενος** suspectavit etiam Kramerus in addendis 558, 15. **Ἐλευσίν** 30. **Ψυττάλια** 559, 1. **Ψυττάλια** 6. **στομίω**] **ἰσθμῳ**? 16. **τὸ τό τε?** 560, 1. 2. **περὶ τῆς** 2. **ἐκεῖ τι** 5. **αὐτοῖς** [ἴδρυσιν] **καταλαβόντων?** 6. **ἡρώων** [ἔστιν ἱερὸν]? 26. **καὶ εἰς τὸ** 27. **ἠρασίον** . . . **υς** **ἐξαι** 27. 28. **καὶ τὸ Διονυσιακόν**, [καὶ δὴ καὶ τὸ] **Ὀλύμπιον?** 31. **πλεῖστα** om. 561, 4. **Ἀττικὴν** 12. **φιλότιμον**] **Libri φιλόδημον.** an **φιλεῖδημον?** 18. **[ἀλλ'] εἰς?** 28. **προσθήσειν, ὅτι** 562, 5. **οἱ** om. 563, 8. **Θορεῖς** 12. **Θορέας** 13. **Φάβρα**] an **Φάγρα?** **ib.** **Ἐλεοῦσσα** 19. **φρῆξουσι** 24. 25. **Πρασία** 564, 5. **τετραορίστω** 565, 6. **Κηφισσῶς**] **Debebam Κηφισός** 22. [**κείμενα** . . .] **ἠ πρός** 24. **ἡ Ἀττικὴ συν τῇ** om. 27. 28. **Πηγὰς** 28. **ὄρων** pro **τόπων** 29. **ἀπὸ τοῦ** pro **τῆν ἀπὸ** 566, 20. **χρησαμένους ἐπι[μελεῖ] μηδὲ?** 21. **τί** om. 569, 14. **αἶ** om. **ib.** **ἀνάλογον**] **Hoc revocandum** 570, 9. **σύριγξ** 20. **θαλάσσης** 25. **Σιγηλοῦ**] **Imo Σιγηλίου** 30. **Ἀμφιάρειον** 571, 1. **τῆν ἐκ** om. **ib.** post **Καλιίδα** add. **καλοῦσι δὲ Βοιωτικῶς Μυκαληττόν**, quod **Μονκαληττόν** scribendum 3. **Μυκαληττόν** 23. **ἀπίοντι** 24. **Τάναγρα κ[ώμη] ἢ δὲ Φαραὶ κώμη**] **ἠν δεξιᾷ?** 572, 14—17. **διάγραμμα** — **πολύ ἐλαττοῦς**] **Haec fortasse post Ὀρόβιαι transponenda, aut quae sequuntur 17. κείται — Ὀρόβιαι delenda** 32. **ἦν γὰρ ὁ μῶνυμος πόλις τῆ] Μεγαρικῆ?** 573, 1. **πρόσχωρος τοῦ** om. 575, 10. **ὑπῆρξε** 576, 10. **ὅστε** 24. 25. **τόπω[ν] σημηναίωτ' ἄν ὥστε τῶ] λόγῳ** 27. **ἀξί[ων] μνήμης καὶ τῶν μῆ.] χαλεπὸν [δ'] ἐν** 577, 2. **πειρώμ[εθα τὰς ἀρχὰς λαβεῖν] ἐνταῦθα** 4. 5. **χρησιμὸν ἢ [ληφθὲν ἐξ] ἄλλω]ν ἡμῖν** 20. post **φεῖ** add. **εἰσὶν [δὲ] καὶ** — **τούτω**, quae in margine posui 578, 19. **αὐτὸς ἐ** **τοῦ πατρὸς** 20. **μ** **τερον** 579, 1. **εἰκοσι** 21. **θῆαν** 580, 5. **[ὑφ' ἑτέρω]ν** 6 et 10. **Ὠνάλαι** 581, 10. **Κορωνέας**] **Libri Κορωνίας.** Fort. **Κορωνῆας** **ib.** **ἐπιλαῖω**] **Operarum error pro ἐπὶ λαῖω. λαῖον loci nomen fuisse**

videtur prope Coroneam. Cf. Hippocrates Epid. III p. 134 et 142 ed. Littr. ἐπὶ τοῦ Ἀηλου, de quo dixi nuper in Commentatione de Hippocratis Epidemiis in Relatt. menstr. Acad. Berol. 1852. 25. Βοιωτίας pro Μεγαρίδος ib. pro αἰ lacuna 582, 8. πόλειδιον] Hoc revocandum 23. [κ]ινηθεῖς 583, 2. 6. Πτώων 4. Πτώου 17. οὔτε 21. τέκτονος 585, 12. 13. πολυχρηματίσαντας 27. οὔτε μὴ om. 586, 3. ὦν pro ὄν 26. καὶ διάγωσιν 29. πλείστην om. 587, 12. καθήκειν 15. Ἀντίκυρα 588, 5. πᾶσα om. 589, 12. Πηληιάδεω ἀνακτος 590, 7. ὁ per errorem irrepsit ib. Κίρφι 591, 1. ἐτιμήθη om. 592, 31. ἱερὸν· χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων 593, 22. καταρχῆσαι 594, 16. ἀνάκρουσιν 19. ἐπικαιωτισμὸν 21. ὡς καὶ τὸ λαμβίξειν add. post καιμισοῖς 23. εἰς add. ante ἐσχάτους 595, 27. καιωτισμὸν 596, 11. Ἀλκμαίωνος 13. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ 14. ὀπισθεν ὁ Μάραθος 23. Θουκυδίδης δ' ἐν Μεγάρους φησὶ add. post μυθεύουσι 597, 7. οἱ δ' ἐνοικούντες Τραχίνιοι λέγονται] Haec fort. delenda 21. ἐκείνης 598, 11. Πανόπην Γλήχωνα 18. post Σκύρω add. quae nos in margine posuimus 599, 13. κατέληξεν 18. τοῦσδε ποτὲ φθ. 19. 20. Δοκρῶν κενθεὶ ὁμῶς Ὀπίοις 600, 16. εἰκοσι 601, 7. οἰκείται, [ἀλλὰ νῦν εὐήροτόν] τι πεδίον 8. καλοῦσιν οὕτως 9. 10. [αἰ Ἀργεῖαι, ὦν τὴν χω]ράν 11. 16. σίγμα 14. ἀγνοῶν . . . Λάπην] Excidisse videtur οὐκ εὔ. Ceterum vide ne iniuria erroris accuset Strabo (si tamen haec Strabonis sunt) Hellenicum; Λάπη enim dici potuit quae aliis Νάπη, ut Ἐλιπεύς dicebatur Thessalis, qui aliis Ἐνιπεύς. vide supra p. V. 27. ἀλλ' οὐποτε ἄλλων 604, 10. Ἀντίκυραν 29. ἀπαντὰ τελευτᾷ πᾶσι 605, 32. ἔφα 607, 5. καὶ οἱ [Θετταλιῶται] ἐφεξῆς Buttmanus Mythol. vol. 2 p. 277. 608, 4. post στρατείας add. ναῖον δ' ἐσχάτην Δολόπεσσι ἀνάσσων 5. αὐτῶ om. 6. post μόνον add. ὀλίγων ἐστίν 12. γὰρ om. οἱ μὲν om. nec necessaria sunt 22. ὅταν οὕτως om. 29. Θετιδίον 30. Θετιδίον 610, 17. ἐντεῦθεν δὲ 21. συνώμισαν Φαρσάλιοι] Ita haec suppleverunt critici; non minus recte possis συνώμισεν Φίλιππος 611, 2. Τραχίνα] Τραχινίαν? 13. Λαμίαν 613, 3. πρὸς ἔω δὲ om. 18. τὴν Οἰτάιαν om. 22. θαλάσσης 25. μεσογείω 614, 25. Φυλλαίου 615, 8. ἐννεμήου 9. εἰκοσι 18. Νηλίας et 20. Νηλλαν 616, 10. Μεθώνη 617, 2. καὶ τῆς Δευκαλλίας] Haec delenda videntur 3. Ἱεραπολιτικῆς] Hoc delendum videtur 5. λιθίας, ὑφ' ἧς 618, 6. μυθεῖσθαι sine ast. 10. 11. ὀνούριον 21. ἄλλοι om. 619, 4. εἰκοσιν 10. Κερμάφον 620, 5. λευκόγαιον 14. post ἐκείνουσ add. εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν 621, 13. πεδίον νῦν] Cod. A πεδίον ἐστίν ὁ νῦν. Fort. igitur πεδίον ἐτι νῦν 18. 19. καὶ [ἦ] ἐν Συρίᾳ 21. καὶ — Λάρισα] Haec fort. delenda 29. καὶ Ὀδησοῦ om. 30. Ὀλοσῶν 622, 10. ἐπιληφώτας] Fort. ἐπιληχότας 11. ὑπὸ Fort. [οἱ] ὑπὸ 11. 12. Περραιβικαὶ] Fort. Περραιβικοὶ 623, 11. τοιοῦτον 624, 5. δὲ ἰδίους] Fort. Διδύμοις 7. κολωνούς] Fort. Κόρωνις 29. καὶ om. 626, 13. Ἐπειδῆ

ἡ Εὐβοία 627, 15. τὸν om. 20. Αἰκλον 24. Περιάδα 25. ἐν φ] Fort. ἐνθα 26. καὶ add. ante τοῦ 628, 24. πλησίον om. 28. πολείδιον] Quod revocandum 629, 6. τὸν πίνον 8. Μαλιακῶ 24. Αἰκλός 630, 16. 17. ὥσπερ — τάργυρεία om. 23. Εὐβοίδα] Imo Εὐβοίδα ib. καμπήν] Fort. κάμπτων 631, 1. post Ἐρετρια add. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ κόλπει ἦν Ταμίνας, quae cum πλησίον τοῦ πορθμοῦ coniuncta (in libris haec leguntur post αὐτὸν 3.) post κεκωμῶθηται 19. transponenda esse vidit Kr. in notis 3. αὐτὸν] Fort. ἐνιαυτὸν 19—21. ἐν δὲ — πορθμοῦ] De his vide ad 1. 632, 1. ὅς γε καὶ 4 et 5. lacunas om. 5. ὥστε τῶ 6. δρᾶν] Corrige δρᾶν 27. οὐδὲν 32. lacuna om. 633, 10. Ἄβαντες pro ἀποβαίνοντες 634, 10. Λαμίαν 21. Παλαιρός 636, 31. Γαργάσσον 637, 13. τηλεφανοῦς· ἀλλὰ κατ' 24. Ἀλκμαιωνίδα 638, 26. ποιῆσθαι 642, 1. Ταφιοῦς 10. Κεφαλλήνες, καὶ [οἱ μέν] ὑπ' Ὀδυσσεῖ 26. Αἰνός add. post αὐτῇ 644, 5—7. μέμνηται — ἐθέλων] Haec fort. ex lib. 12 p. 549 addita sunt 11. ἐστὶν ὁ κύκλος 15. τριακόσιοι 22. πλείους εἰσὶ 23. καὶ add. ante πρὸ 645, 9. βουπρωρός 30. Ταφιοῦς 646, 14. 15. Κριθατῆ 15. αἶ om. 16. ἐνικῶς λεγομένη add. post κόλπον 647, 4. οὐχ ante οὕτω om. 21. Λυσιμαχία, ut in sqq. 649, 15. ἐπιμεῖναι 25. Ἀλκμαίωνα hic et in sqq. 653, 16. † λέγων post Ἐπειῶν 19. πιστὸν om. 24. ἀπελθόντος 654, 12. lac. signa om. Excidit fort. νέμειν 656, 25. καὶ — ἐμπλέεσθαι om. 658, 3. γένηται 659, 22. Ἄγδιστιν] Ἄγγδιστιν C. Keilius 24. Σικυληνήν 24. 25. καὶ Κυβήβην om. 660, 10. διὰ τε Ὀμηρον 11—13 ἄς ἐκ — μητρὸς om. 13. pro μητρὸς pone μητρὸς] 14. post εὐρήματα dele parentheseos notam 29. Παλημηδῆ 30. οὐ σὺν] Fort. θύσων ib. κωμᾶν, ὅς] Fort. κοιλᾶν ὅς 661, 24. 25. Κοτύια 28 σεμνὰ Κότυς] V. Hermannum Aeschyl. 31. δακτυλόδεικτον 662, 22. φάσσαν] Fort. ἀράσσαν, ut sit paroemiacus 663, 4. εὔροι om. 9. ὄρειαι ib. ἐγένοντο 665, 4. Κορυβάντιον 10. ἠΐθεοι 667, 4. αὐτῇ 25. ὑπὸ τὸ μέγεθος] Fort. ὃ ὅπου ἔστι μέγιστον 668, 5. Λυκτίων 669, 9. Βοῖον 23. 27. 30. Λύκτον 670, 5. ὁμώνυμος] Malim ὁμωνύμος 671, 2. Ζεὺς om. 673, 14. λόγῳ· † ἄθλων 15. φησὶν 674, 21. 22. καὶ Ὀλλίσην 675, 14. ποιητῆς] Fort. Νέστωρ 21, [οὔτε] κατὰ τὴν στρατεῖαν — ἐκείθεν add. post αὐτῶ 676, 7. † ἐν 8. ἀνδρεία συσσίτια, ὅπως 677, 8. Κρηῆς 19. malim Κισσοῦ 680, 11. lac. signa om. 26. ἀλαχρόν post τυχεῖν 681, 18. Θήρα 682, 18. ἐπιβαίνειν 27. δ' οὐν πεντεκαίδεκα om. 683, 6. κάμιον] Quod revocandum 14. ἦ μὲ] Fort. οὐ μὲ 15. δειλῆ ἦ] Fort. ἦ δειλῆ 30. 31. Πήνια] Imo Πήνεια, ut monuit Lobeckius ib. τέτρασι] Quod fortasse cupidius reieci quam debebam 684, 6. 7. Κορησσία hic et in sqq. 685, 3. μηκόνουαι — συλλαβῆν in parenth. 686, 2. Λερία 12. post Λερός add. quae nos in margine posuimus 689, 12. πλησιαζόντα] Fort. ἐπιπολάζοντα 690, 16. ἐς 691, 2. καὶ om. 25. ὑπέρκεινται

693, 12. ἐλάσων 694, 20. φ̄ ante ὄνομα add. ib. Ἄκρα
 695, 2. Φαναγορία et sic constanter 24. Τορεάται 696, 17.
 Ρέκας 697, 13. Ζυγίων 24. τοῦ] Malim τῷ, vel τῷ τοῦ 29.
 μέγαν] λιμένα? 699, 6. οὐτω δεῖ δέξασθαι post δρόμος — 700,
 3. πολλὴν τε 6. 7. ἐπεκρίμζον 14. 15. κακωθείσης — Εὐριπί-
 δης] Haec fort. delenda 701, 4. περὶ δὲ τῆς Διοσκουριάδα φεῖ ὁ
 Χάρης ποταμὸς add. post Κολχίδος 14. δὲ om. 21. 22. θανμα-
 στοῖς, [ᾶ] καὶ τοὺς φαρμάκοις τετραμένους 26. μὲν om. nec neces-
 sarium est 29. καὶ δὴ καὶ ἦ γε] Corrige operarum errorem δὴ καὶ
 ib. δὴ κ' ἦ γε operarum error pro δὴ ἦ γε ib. Ἰβηρία * καὶ * οἰκεί-
 ται 702, 10. Ἀράγωνα 14. ἄλλους om. 29. γενόμενος 703,
 4. ἐπ' αὐτῷ 24. ἀγγιστεῖαν] Fort. add. ἀεὶ 704, 16. προπί-
 πτουςα? 22. ἐπιγελώντα] Fort. ἐπίπεδα ὄντα 705, 2. ἀλλὰ τά-
 γαδὰ ἄσπαρτα 3. ἅπαντα 5. γοῦν 11. ἐκείνω 12. δὲ pro δ'
 αἰ 13. δὲ om. 27. στρατιᾶς 28. δισμυρίους 706, 13. εἰκοσι
 707, 4. καὶ add. ante τὸ 708, 28. τῷ om. 710, 1. 2. θρυ-
 ληθέντα † καὶ ἀμολόγηται 5. ἐφῶν 7. καὶ ast. incl. 711, 12.
 Χαιανοῖται 18. lac. om. 21. ἔστειλε 712, 24. προσβόρος
 26. πρότερον] πορρωτέρω Hermannus ad Aeschylum vol. II p. 163.
 30. ἀκριβῶς 713, 8. μήτε om. 8. 9. παρά γε εἰδῶτων, † σκο-
 ποῦντες δ' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι 714, 22. τετρακοσίους. καὶ
 † διὰ τὸ μὲν εἶδος τῆς εὐδαιμονίας σημεῖα ἡγοῦνται ἢ μὲν γὰρ
 715, 5. καὶ pro ἀλλ', quod nunc revocaverim, deleta cum Corae par-
 ticula μὲν 716, 1. οὖν add. ante συνήγον 6. προσφέρεται 14.
 προσέθεσαν * καὶ * τούτῳ 717, 6. 7. ἠλιαζόμενοι· ἄλλως δ' ἄλλοι
 13. ἀρξάμενον 718, 2. Δάαι 720, 2. ἄμα τε] Malim aut
 ἄμα sine τε aut τε ἄμα 4. ὦν 721, 8. ἦ add. ante δαίτα 10.
 11. σκαιοὺς δὲ 722, 8. 9. δισχυλοὶ δισμύριοι] Transposuit etiam
 Spengelius 723, 14. † ἀλλήλοισ 724, 20. διαρρεῖται· ποτίζουσι
 δ' αὐτὰ] Scribendum διαρρεῖται ποτίζουσιν αὐτὰ 725, 1. Ἀγατά]
 Corruptum videtur 19. Ἰσάμου 21. Πατταληνῆν 28. 29. ἐμβάλ-
 λων] Corrigit ἐμβάλλων. malim εἰσβάλλων 29. Δάραφα 30. Εὐ-
 κρατιδία 726, 2. 3. Τοριούαν 10. ἦθει 26. ποιεῖν] Thy-
 rwhittus νοεῖν. malim ὑπονοεῖν, quamquam etiam alia hic miserrime
 corrupta sunt 727, 8. Ὀξου 22. om. lacunae signa 23. τοῦνομα
 om. 728, 20. ἔξω 729, 1. 9. Ἰμάιον 5. μείουρον et hic et in
 sqq. 730, 26. δύνανται 31. Ταπυρίων] Hoc fortasse ex Ταπύρων
 δ' ἴδιον corruptum est 731, 11. οὖν om. 27. ἐκτεινόμενος
 732, 14. 15. προσβόροφ 733, 13. πρόσβορα 21. αἰ add. ante
 τοῦ 734, 21. Τίγρι 735, 19. χειμερινὸν δὲ om. ib. Οὐερα
 736, 8. εἰκός 22. χειμάδιον] Fort. χρηματιστήριον 737, 15.
 Ράγαις] An Ράγα? 16. Ἡράκλεια om. 738, 8. Μηδικὴν 17.
 πλάτος 740, 3. νέμειν] Fort. νέμ[οντας ἐχ]εῖν, viam monstrante
 Kramerio qui conii. ἔχοντας νέμειν 742, 3. θάλασσαν 10. προσ-
 βορώτατοί 15. ᾶς om. 19. περιεχούσας] De his v. Vindic. p. 190.

743, 15. ἔχουσα om. 20. Ἀρτάγηρας 21. Ἄδωρ 744, 10.
 Τσπιράτιδι 21. ἀπήχθη 749, 10. lacunae signa om. ib. δ' om.
 752, 9. δ' pro ἦν 753, 2. † ἀπλώτω 16. ὄχρετοῦ πλαται] Recte, ut videtur, Kramerus in notis ὄχρετῶ οὐ πλαται 24. εὐφοροδ-
 νης 30. post Ἀγρίππῳ add. τρίτη — φανεράν, quae 754, 24. post
 ἐκείνον transponenda esse Kr. vidit in notis 754, 17. δ' om. 22.
 δ' om. 24. 25. Διὸς Δαυλή οὐ λειπομένη 31. Δύο δὲ ἔχουσε
 μόνον στρατηγία πόλεις 755, 31. καὶ ἐμβελεῖς] Fort. κἀνιμβε-
 λεῖς vel καὶ ἐκβελεῖς 756, 25. λιθίαν 757, 18. αὐτῶν 19. ἐν
 pro καὶ ib. τῶν add. ante ἐν 24. Κυρίνου 758, 7. καὶ add.
 ante παρκοῖς 9. Βαγαδαονία 24. ἄλλος δ' [εἰς] τὰς διόπτρας
 759, 30. μὲν] Fort. μέντοι, vel μὲν δὴ 760, 2. τε 761, 9.
 οὐδὲν 764, 4. μεσημβρίας 5. ἐξήσοι ib. εἰς 13. διαίκον
 765, 16. ἔκατόν] Hoc corruptum 767, 27. ἦ om. 32. Γυδιλω-
 νίτις 768, 13. Γαδιλώνα 14. ἐννακόςιοις 27. 28. Σιδηνητῶν
 ut in sqq. 769, 29. εὐφορίαν 770, 4. 5. τῷ † Ἰκενι γεωμέτρῳ
 15. εἶτα † Κότωρος, 26. Ἀκπαῖται 771, 28. προαλίστερον.
 δελεαζόμενοι μόνον οὗτοι] V. Vindic. p. 193. 772, 14. Βούρω
 22. σὺν om. 773, 2. ὦν om. 17. καὶ πῶς] Delendam videtur
 22. Ἀλαζία] Malim Ἀλαζή 23 et 26. Ὀδορόσης 774, 1
 Ἀραζόνων 2. δ' ἐν pro δὲ 775, 4. οὐδ' 7. Ἐνίαν 27.
 λεμήσαντας 30. συμμαχίσαντας 32 et sqq. Φροξίν. οὐ βε
 ἦιδον Ἀραζόνες 776, 3. οὐδ' 5. οὐδ' 29. Βαμωνετῶν
 21. Πεπολίτιδι καὶ τῇ Γαζαλουσίτιδι 31. καὶ περ 777, 12.
 add. ante διὰ 15. ἂν om. 778, 2. τοῦτων καὶ om. 15.
 Σάμον add. post λέγων 779, 9. δεικνύσται 780, 16. Βικασί-
 νίας] Rectius fuerit Φαρνακίας 781, 24. πρὸς τε 786, 6.
 ἦ τοῦ 28. πόλιν om. 787, 1. Γαζηλιετός 29. 31. πόλιν
 τε καὶ 788, 24. Ζιμτηῆς 27. Τροίμων 28. Ζιμτηῆ
 11. οὐδ' 16. et 29. Σανδραζιούργιον 792, 19. τὸ καὶ
 φύλον 20. τε 31. τε om. 794, 16. οὐτετι γὰρ οἱ ἴσα
 Ἀντιγονίαν 795, 14 — 16. Κισογάντις τε ἕξιων, ὁ Μουῶ
 Ἀσκληπιάδης τε ἱατροῦ, ὁ Πρωσσενίς; Ὀστικὴ καὶ ὑπερβία
 796, 19. Τρόπικα. quod est: καὶ ὑπερβία 24. Βαγυδιαιτικῶν
 τὰρ C. Keilins 25. δὲ καὶ Ἀσάμω C. καὶ γὰρ καὶ. Fort. δὲ Ἰαδῶν
 797, 7. Ἀρδισίας Ἀρδισίας C. Ἐπίων 28. Σαυκαρδιανῶν ἴσθ-
 μισόν 11. † Γαρραζίων 24. † Γαρραβόων 28. τε
 Fort. τὰ Ἰσάρια κικεῖν εἰ. 29. τῶν δὲ Ἐξοκίη
 Ἰσαρίαν] Praeclarè fort. Ἰσάρων γὰρ ἐν γυνὲ γνον Ἰσάρων
 καὶ † Κιλίαν ἀλλ. γὰρ ὄντες 299, 26. παρολίον
 ὀρθήδων] Ex ὀρθότατον ὑπερβία ὅτι ὑπερβία Ἰσάρων
 14. post ἀλλήλων καὶ καὶ καὶ ἀλλήλων 299, 28. καὶ
 μέριον fort. δεικνύσται 29. τε καὶ 299, 28. Βαυβίλλαν
 29. μέχρις 311. 14. παρὰ πρὸς 12. γαζιόων γαζιό-
 ὄρος 24. ἀπὸ δὲ 312, 27. † ὑπερβία

813. 12. μεσόγαιαν 18. ὀμώνυμον 29. διὰ τὸν λίθον καὶ
 τὴν ἀπὸ 814, 13. ὑπόνομον 20. συνέστηκε 24. τι συμβαίνει
 36. βουχήμασιν ἔρχονται πᾶν δ' ἔρχεται] πᾶν τ' ἔρχεται
 πέδον? an πᾶν δ' ἔρχεται πέδον?

Berolini d. XXVI. m. Ianuarii a. MDCCCLIII

Augustus Meineke.

Εἰρηκόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν Κελ-^{C.289}
*τικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Ἰταλικῶν σὺν ταῖς πλησίον νῆ-*¹
σοις ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης
5 μέρη, διελούσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. λείπεται δὲ
*τὰ πρὸς ἕω * μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Ταναί-*
δος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα
μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς
10 Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἴστρος· διαίρει γὰρ
οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν,
μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν, ῥέων πρὸς
νότον κατ' ἀρχάς, εἰτ' ἐπιστρέφων εὐθύς ἀπὸ τῆς δύ-
σεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν καὶ τὸν Πόντον. ἄρχεται μὲν
15 οὖν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἐσπερίων, πλη-
σίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ
περὶ χιλίους σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον οὐ
πολὺ ἄπωθεν τῶν τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Βορυσθένους
ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πῶς πρὸς ἄρκτους. προσάρκτια
20 μὲν οὖν ἐστὶ τῷ Ἴστρῳ τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς
Κελτικῆς· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ τε Γαλατικά ἐθνη καὶ τὰ
Γερμανικά μέχρι Βασταρνῶν καὶ Τυρεγετῶν καὶ τοῦ
ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου καὶ
Ταναΐδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εἰς τε τὴν
25 μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῇ Πον-
τικῇ κλύζεται θαλάττῃ· μεσημβρινὰ δὲ τὰ τε Ἰλλυ-
ρικὰ καὶ τὰ Θράκια καὶ ὅσα τούτοις ἀναμείκται τῶν
Κελτικῶν ἢ τινῶν ἄλλων, μέχρι τῆς Ἑλλάδος. λέγωμεν
 STRABO II. 1

δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ· πολὺ γὰρ ἀπλούστερα τῶν ἐπὶ θάτερα μερῶν ἐστίν.

C.290

² Εὐθύς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μετὰ τοὺς Κελτοὺς πρὸς τὴν ἔω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου τῷ τε πλε- 5 ονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ξανθότητος, τὰλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς καὶ ἤθεσι καὶ βίοις ὄντες, οἷους εἰρήκαμεν τοὺς Κελτοὺς. διὸ δὴ καὶ μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς θέσθαι τοῦνομα ὡς ἂν γνησίους Γαλάτας φράζειν βουλόμε- 10 νοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

3

Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρ- 15 ξαμένοις· σχεδὸν δέ τι καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἢ ποταμία πᾶσα. ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἔφθη μεταστάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χώραν, καθάπερ Μαρσοὶ· 20 λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σουγάμβρων μέρος, μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους τὰλλα ἐστὶν ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἄλβιος ποταμοῦ, ὃς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς τὸν ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω 25 χώραν διεξιὼν ἢ περὶ ἐκεῖνος. εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δροῦσος Βρουκτέρους κατεναυμάχησε), ῥέοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου 30 πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν ὠκεανόν. ἐξῆρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον καὶ συνεχῆ ταῖς Ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινα πρὸς ἔω τεταμένην, ὡς ἂν μέρος οὔσαν τῶν Ἄλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες οὕτως διὰ τε τὴν λεχθεῖσαν θέσιν καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· οὐ μὴν 30 ἐπὶ τοσοῦτό γε ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτη ὄρη. ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς καὶ τὰ τῶν Σοίβων ἔθνη,

τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ
 Βουίαιμον τὸ τοῦ Μαροβόδου βασιλείον, εἰς ὃν ἐκεῖ-
 νος τόπον ἄλλους τε μετανέστησε πλείους καὶ δὴ καὶ
 τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαροκομάνους. ἐπέστη γὰρ
 5 τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου μετὰ τὴν ἐκ Πώμης
 ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ
 τοῦ Σεβαστοῦ, ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσεν καὶ κατε-
 κτήσατο πρὸς οἷς εἶπον Λουγίους τε, μέγα ἔθνος, καὶ
 Ζούμους καὶ Γούτωναυ καὶ Μουγίλωνας καὶ Σιβίνους
 10 καὶ τῶν Σοήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος, Σέμωναυ. πλὴν
 τὰ γε τῶν Σοήβων, ὡς ἔφην, ἔθνη τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεί,
 τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ δρυμοῦ, ὅμορα τοῖς Γέταις. μέγιστον
 μὲν οὖν τὸ τῶν Σοήβων ἔθνος· διήκει γὰρ ἀπὸ τοῦ
 Πήνου μέχρι τοῦ Ἄλβιος· μέρος δὲ τι αὐτῶν καὶ πέραν
 15 τοῦ Ἄλβιος νέμεται, καθάπερ Ἐρμόνδοροι καὶ Λαγκό-
 βαρδοὶ· νυνὶ δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν περσικὴν οὗτοί γε C.291
 ἐκπεπτώκασι φεύγοντες. κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς
 ταύτῃ τὸ περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμαρὲς διὰ τὴν λι-
 τότητα τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν μηδὲ θησαυ-
 20 ρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι πα-
 ρασκευήν· τροφή δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἢ πλείστη
 καθάπερ τοῖς νομάσιν, ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι τὰ
 οἰκεία ταῖς ἀρμαμάξαις ἐπάραντες ὄπη ἂν δόξῃ τρέ-
 πονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. ἄλλα δ' ἐνδεέστερά
 25 ἐστὶν ἔθνη Γερμανικὰ Χηροῦσκοί τε καὶ Χάττοι καὶ
 Γαμαβρίσιοι καὶ Χαττουάριοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ
 Σούγαμβροὶ τε καὶ Χαῦβοι καὶ Βρούντεροι καὶ Κίμ-
 βροὶ Καῦκοὶ τε καὶ Καοῦλκοι καὶ Καμφιανοὶ καὶ ἄλ-
 λοι πλείους. ἐπὶ ταῦτά δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται Βί-
 30 σουργίς τε καὶ Λουπίας ποταμός, διέχων Πήνου περὶ

1. post δρυμοῦ: καθάπερ τὰ τῶν κολδοῦων (Κοαδούων)

ἑξακοσίους σταδίους, ῥέων διὰ Βρουκτέρων τῶν ἐλατόνων. ἔστι δὲ καὶ Σάλας ποταμός, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ῥήνου πολεμῶν καὶ κατορθῶν Δρουῖσος ἐτελεύτησεν ὁ Γερμανικός. ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἔθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ παράπλῳ νήσους, ὧν ἔστι 5 καὶ ἡ Βυρχανίς, ἣν ἐκ πολιορκίας εἴλε.

- 4 Γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη πολεμοῦντα πρὸς Ῥωμαίους, εἴτ' ἐνδιδόντα καὶ πάλιν ἀφιστάμενα ἢ καὶ καταλείποντα τὰς κατοικίας· κἂν πλεῖω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ Σεβαστὸς 10 διαβαίνειν τὸν Ἄλβιν μετιοῦσι τοὺς ἐκεῖσε ἀπανιστάμενους. νυνὶ δ' εὐπορώτερον ὑπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ Ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο καὶ μὴ παροξύνει πρὸς τὴν κοινωनीαν τῆς ἔχθρας. ἤρξαντο δὲ τοῦ πολέμου Σούγαμβροι πλη- 15 σιον οἰκοῦντες τοῦ Ῥήνου, Μέλωνα ἔχοντες ἡγεμόνα· κἀκεῖθεν ἤδη διεδέχοντο ἄλλοτ' ἄλλοι δυναστεύοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες καὶ τὰ ὄμηρα καὶ τὰς πίστεις. πρὸς οὓς ἡ μὲν ἀπιστία μέγα ὄφελος, οἱ δὲ πιστευθέντες τὰ μέγιστα κατέβλα- 20 ψαν, καθάπερ οἱ Χηροῦσκοι καὶ οἱ τούτοις ὑπήκοοι, παρ' οἷς τρία τάγματα Ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἰάρου Κουιντίλλιου παρασπονδηθέντα ἀπώλετο ἐξ ἐνέδρας. ἔτισαν δὲ δίκας ἅπαντες καὶ παρέσχον τῷ νεωτέρῳ Γερμανικῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ 25 ἐθριαμβεύθη τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναικῶν, Σεγιμουντίος τε Σεγέστου υἱός, Χηρούσκων ἡγεμών, καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμενίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν τοῖς Χηρούσκοις ἐν τῇ πρὸς Ἰάρον
- C.292 Κουιντίλλιον παρασπονθήσει καὶ νῦν ἐτι συνέχοντος 30 τὸν πόλεμον, ὄνομα Θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τριετῆς Θουμέλικος· ἐτι δὲ Σεσίδακος, Σεγιμήρου υἱὸς τῶν Χη-

- ραίσκων ἡγεμόνος, καὶ γυνὴ τούτου Ραμῖς, Οὐκρομή-
 ρου θυγάτηρ ἡγεμόνος Χάττων, καὶ Δευδόριξ, Βαιτό-
 ριγος τοῦ Μέλωνος ἀδελφοῦ υἱός, Σούγαμβρος. Σε-
 γέστης δὲ ὁ πενθερὸς τοῦ Ἀρμενίου καὶ ἐξ ἀρχῆς διέστη
 5 πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ λαβὼν καιρὸν ἠὺτομόλησε
 καὶ τῷ Θριάμβῳ παρῆν τῶν φιλιτάτων, ἐν τιμῇ ἀγό-
 μενος. ἐπόμπευσε δὲ καὶ Λίβης τῶν Χάττων ἱερεῖς,
 καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπομπεύθη ἐκ τῶν πεπορθημένων
 ἐθνῶν, Καούλκων Καμφανῶν Βρουκτέρων Οὐσίπων
 10 Χηρούσκων Χάττων Χαττουαρίων Δανδῶν Τουβατ-
 τίων. διέχει δὲ τοῦ Ἄλβιος ὁ Πῆνος περὶ τρισχιλίους
 σταδίους, εἴ τις εὐθυπορούσας ἔχει τὰς ὁδοὺς· νυκτὶ
 δὲ διὰ σκολιᾶς καὶ ἐλώδους καὶ δρυμῶν κυκλοπορεῖν
 ἀνάγκη.
- 15 Ὁ δὲ Ἐρκύνιος δρυμὸς πικνότερός τε ἐστὶ καὶ με- 5
 γαλόδενδρος ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς κύκλον περιλαμβά-
 νων μέγαν, ἐν μέσῳ δὲ ἴδρυνται χώρα καλῶς οἰκεῖσθαι
 δυνάμενη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. ἐστὶ δὲ πλησίον αὐτῆς
 ἢ τε τοῦ Ἰστρου πηγὴ καὶ ἢ τοῦ Πῆνου καὶ ἢ μεταξὺ
 20 ἀμφοῖν λίμνη καὶ τὰ ἔλη τὰ ἐκ τοῦ Πῆνου διαχόμενα.
 ἐστὶ δ' ἡ λίμνη τὴν μὲν περίμετρον σταδίων πλείονων
 ἢ πεντακοσίων, διάστημα δὲ ἐγγὺς διακοσίων. ἔχει δὲ
 καὶ νῆσον, ἣ ἐχρήσατο ὀρμητηρίῳ Τιβέριος ναυμαχῶν
 πρὸς Ἰνδολικούς. νοτιωτέρα δ' ἐστὶ τῶν τοῦ Ἰστρου
 25 πηγῶν καὶ αὕτη, ὥστ' ἀνάγκη τῷ ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ
 τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν ἰόντι πρῶτον μὲν διαπερᾶσαι
 τὴν λίμνην, ἔπειτα τὸν Ἰστρου, εἰτ' ἤδη δι' εὐπετεστέ-
 ρων χωρίων ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὰς προβάσεις ποιείσθαι
 δι' ὄροπεδίων. ἡμερήσιον δ' ἀπὸ τῆς λίμνης προσελθὼν
 30 ὁδὸν Τιβέριος εἶδε τὰς τοῦ Ἰστρου πηγὰς. προσάπτον-

25. post αὕτη : καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς

ται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοί, τὸ δὲ πλεόν
Ἑλεήττιοι καὶ Ὑνδολοικοί . . . καὶ ἡ Βοίων ἐρημία.
μέχρι Παννονίων πάντες, τὸ πλεόν δ' Ἑλεήττιοι καὶ
Ὑνδολοικοί, οἰκοῦσιν ὄροπέδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρι-
κοὶ μέχρι τῶν Ἀλπειῶν ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι καὶ πρὸς 5
τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσούβροισι συνά-
πτοντες οἱ δὲ Κάρνοις καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληίαν χω-
ριοῖς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη μεγάλη Γαβροῖτα ἐπὶ τὰδε
τῶν Σοήβων, ἐπέκεινα δ' ὁ Ἐρκύνιος δρυμός· ἔχεται
δὲ ἀκείνους ὑπ' αὐτῶν. 10

2 Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν οὐκ εὖ λέγεται, τὰ δ'
ἔχει πιθανότητος οὐ μετρία. οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην
αἰτίαν τοῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ ληστρικοὺς ἀποδέ-
ξαιτ' ἂν τις, ὅτι χειρόνησον οἰκοῦντες μεγάλη πλημ-
μυρίδι ἐξελαθεῖεν ἐκ τῶν τόπων· καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι 15

C.293 τὴν χώραν ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἐπεμψαν τῷ Σε-
βαστῷ δῶρον τὸν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέβητα, αἰ-
τούμενοι φιλίαν καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπηργμένων, τυ-
χόντες δὲ ἄν ἤξιουν ἀπήραν· γελοῖον δὲ τῷ φυσικῷ
καὶ αἰωνίῳ πάθει δις ἐκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι 20
προσοργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ τόπου. εἰκοι δὲ
πλάσματι τὸ συμβῆναι ποτε ὑπερβάλλουσαν πλημμυ-
ρίδα· ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμέ-
νας δὲ καὶ περιοδιζούσας, ὁ ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιοῦτοις
πάθεισιν. οὐκ εὖ δ' οὐδὲ ὁ φήσας ὄπλα αἰρεσθαι πρὸς 25
τὰς πλημμυρίδας τοὺς Κίμβρους, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν οἱ
Κελτοὶ ἀσκοῦντες κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομέ-
νουσιν, εἰτ' ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς
συμβαίνει φθόρος ἐξ ὕδατος ἢ πολέμου, ὅπερ Ἐφορός
φησιν. ἢ γὰρ τάξις ἢ τῶν πλημμυρίδων καὶ τὸ τὴν 30
ἐπικλυζομένην χώραν εἶναι γνώριμον οὐκ ἔμελλε τοι-
αύτας τὰς ἀτοπίας παρεῖξιν. δις γὰρ ἐκάστης ἡμέρας

τούτου συμβαίνοντος τὸ μηδ' ἄπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὴν οὐσαν τὴν καλίφοριαν καὶ ἀβλαβῆ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσαν ἀλλὰ τοῖς παρωκεανίταις πᾶσι, πῶς οὐκ ἀπίθανον; οὐδὲ Κλείταρχος εὖ· φησὶ γὰρ τοὺς ἰκπίας ἰδόντας τὴν ἐφοδὸν τοῦ πελάγους ἀφιππάσασθαι καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ περικαταληφθῆναι. οὔτε δὲ τοσοῦτῳ τάχει τὴν ἐπίβασιν ὀρρωμένην ἱστοροῦμεν, ἀλλὰ λεληθότως προσιοῦσαν τὴν θάλατταν· οὔτε τὸ καθ' ἡμέραν γινόμενον καὶ 10 πᾶσιν ἐναυλον ἤδη ὃν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι πρὶν ἢ θεάσασθαι, τοσοῦτον ἐμελλε παρεξέσθαι φόβον ὥστε φεύγειν, ὡς ἂν εἰ ἐξ ἀδοκίτου προσέπεσε.

Ταῦτά τε δὴ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι 2
 Ποσειδώνιος καὶ οὐ κακῶς εἰκάξει, διότι ληστροικοὶ ὄν-
 15 τες καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν, ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθεῖν Βόσπορος, οἶον Κιμβρικός, Κιμμερίους τοὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. φησὶ δὲ καὶ Βοίους τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν οἰκῆν πρό-
 20 τερον, τοὺς δὲ Κίμβρους ὀρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀποκρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοίων ἐπὶ τὸν Ἴστρον καὶ τοὺς Σκορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι, εἰτ' ἐπὶ Τευρίστας καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας, εἰτ' ἐπὶ Ἐλεητιίους, πολυχρόσους μὲν ἄνδρας εἰρη-
 25 ναίους δέ· ὀρῶντας δὲ τὸν ἐκ τῶν ληστηρίων πλοῦτον ὑπερβάλλοντα τοῦ παρ' ἑαυτοῖς τοὺς Ἐλεητιίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρίνους τε καὶ Τωγένους, ὥστε καὶ συνεξορμηθεῖν. πάντες μέντοι κατὰ C.294
 λύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοὶ τε οἱ Κίμβροι καὶ 30 οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑπερβαλόντες τὰς Ἄλπεις εἰς τὴν Ἰταλίαν οἱ δ' ἔξω τῶν Ἄλπεων.

Ἔθος δέ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, 3

ὅτι ταῖς γυναιξίν αὐτῶν συστρατενούσαις παρηκολούθουν προμάντιες ἰέρειαι πολιότριχες, λευχείμονες, καρπασίνας ἐφαπτιδασ ἐπιπεπορημέναι, ζῶσμα χαλκοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις διὰ τοῦ στρατοπέδου συνήντων ξιφῆρεις, καταστέψασαι δ' 5 αὐτοὺς ἤγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκοῦν ὅσον ἀμφορέων εἰκοσιν· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβάσα... ὑπερπετῆς τοῦ λέβητος ἐλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ δὲ τοῦ προχομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα μαντεῖαν τινὰ ἐποιοῦντο, ἄλλαι δὲ διασχίσασαι ἐσπλάγ- 10 χνεον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἔτυπον τὰς βύρσας τὰς περιτεταμένας τοῖς γέροισι τῶν ἀρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι ψόφον ἐξάλσιον.

4 Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι 15 παροικοῦσι τῷ ὠκεανῷ, γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου λαβόντες τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ Ἄλβιος. τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι Σούγαμβροὶ τε καὶ Κίμβροι. τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος τὰ πρὸς τῷ ὠκεανῷ παντάπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ἐστιν. οὔτε γὰρ τῶν προ- 20 τέρων οὐδένας ἴσμεν τὸν παράπλουν τοῦτον πεποιημένους πρὸς τὰ ἐωθινὰ μέρη τὰ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης, οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοί πο προῆλθον εἰς τὰ περαιτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὡς δ' αὐτῶς οὐδὲ πεξῆ - 25 παρῶδεύκασιν οὐδένες. ἀλλ' ὅτι μὲν κατὰ μῆκος λού- σιν ἐπὶ τὴν ἕω τὰ κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τοῦ Πόντου χωρία ἀπαντᾶ, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. τί δ' ἐστὶ πέραν τῆς Γερμανίας καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἐξῆς, εἴτε Βαστάρνας χρῆ λέγειν, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' 30

27. post βορρᾶν: μέρη

ἄλλους μεταξὺ ἢ Ἰάξυγας ἢ Ῥωξολανούς ἢ τινὰς ἄλλους τῶν ἀμαξοίκων οὐ ῥάδιον εἰπεῖν, οὐδ' εἰ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ παρήκουσι παρὰ πᾶν τὸ μῆκος, ἢ ἔστι τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ εἰ καὶ γένος 5 ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐσίων Γερμανῶν ἰδρυμένον. τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς προσαρκτίων ἐπέχει. οὔτε γὰρ τοὺς Βαστάρνας οὔτε τοὺς Σαυρομάτας καὶ ἀπλῶς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, 10 οὔθ' ὁπόσον ἀπέχουσι τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὔτ' εἰ συνάπτουσιν αὐτῇ.

Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας τὸ πέραν τοῦ **Β** Ἄλβιος τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν Σοίθων κατέχεται· εἴτ' εὐθὺς ἢ τῶν Γετῶν συνάπτει γῆ, κατ' ἀρ-C.295 15 χὰς βὲν στενή, παρατεταμένη τῷ Ἰστρῷ κατὰ τὸ νότιον μέρος, κατὰ δὲ τὸ ὑναντίον τῇ παρωρεῖα τοῦ Ἐρκυνίου ὄρουμοῦ, μέρος τι τῶν ὄρων καὶ αὐτὴ κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι Τυρρετῶν· τοὺς δὲ ἀκριβεῖς ὄρους οὐκ ἔχομεν φράζειν. 20 διὰ δὲ τὴν ἀγνοίαν τῶν τόπων τούτων οἱ τὰ Ῥιπατα ὄρη καὶ τοὺς Ἰπερβορείους μυθοποιοῦντες λόγου ἠέλιωνται, καὶ ἂ Πυθίας ὁ Μασσαλιώτης κατεψεύσατο * ταῦτα τῆς παρωκεανίτιδος, προσχήματι χρώμενος τῇ περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν 25 ἐάσθωσαν· οὐδὲ γὰρ εἰ τίνα Σοφοκλῆς τραγῳδεῖ περὶ τῆς Ὁρειθυίας λέγων ὡς ἀναρπαγείσα ὑπὸ Βορέου κομισθεῖη „ὑπὲρ τε πόντου πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονὸς „νυκτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τ' ἀναπτυχάς, Φοίβου παλαιὸν κῆπον,“ οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐα- 30 τέον, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. ἂ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφραμεν, ταῦτα λέγωμεν.

2 Οἱ τοίνυν Ἕλληνες τοὺς Γέτας Θρακίας ὑπελάμβανον· ὧκουν δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἴστρου καὶ οὗτοι καὶ οἱ Μυσοὶ Θρακίαι ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ οὓς νῦν Μοισσοὺς καλοῦσιν, ἀφ' ὧν ὠρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μετὰ ξὺν Ἀυδῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Τρωῶν οἰκοῦντες Μυσοί. 5 καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες Βρίγες εἰσί, Θρακίον τι ἔθνος, καθάπερ καὶ Μυγδόνες καὶ Βέβρυκες καὶ Μαιδοβιδυνοὶ καὶ Βιδυνοὶ καὶ Θυνοὶ, δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μαριανδυνούς. οὗτοι μὲν οὖν τελέως ἐκλελοιπάσι πάντες τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. καὶ Ὀμηρον 10 δ' ὀρθῶς εἰκάξειν μοι δοκεῖ Ποσειδώνιος τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μυσοὺς κατονομάζειν (λέγω δὲ τοὺς ἐν τῇ Θρακίῃ) ὅταν φῆ „αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὅσσε φαιεῖα, „νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων Θρηκῶν καθορώμενος αἶαν „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων.“ ἐπεὶ εἰ γε τοὺς κατὰ τὴν 15 Ἀσίαν Μυσοὺς δέχοιτό τις, ἀπηρτημένος ἂν εἴη ὁ λόγος. τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν Τρωῶν τρέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν Θρακῶν γῆν συγκαταλέγειν ταύτη τὴν τῶν Μυσῶν, τῶν οὐ νόσφιν ὄντων ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ἰδρυμένων καὶ ἑκατέρωθεν, διειρομένων δ' ἀπὸ τῆς Θρακίας πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συγχέοντος ἂν εἴη τὰς ἡπείρους καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ ἀκούοντος. τὸ γὰρ „πάλιν τρέπεν“ μάλιστα μὲν ἐστὶν εἰς τοῦπίσω· ὁ δ' ἀπὸ τῶν Τρωῶν μεταφέρων τὴν ὄψιν ἐπὶ τοὺς μὴ ὀπισθεν αὐτῶν ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας 25 προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τοῦπίσω δ' οὐ πάνν.

C. 296 καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτοῦ τούτου μαρτύριον, ὅτι τοὺς ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους καὶ ἀβίους συνῆψεν αὐτοῖς, οἵπερ εἰσὶν οἱ ἀμάξοικοι Σκύθαι καὶ Σαρμάται. καὶ γὰρ νῦν ἀναμέμικται ταῦτα τὰ ἔθνη 30 τοῖς Θραξὶ καὶ τὰ Βασταρνικά, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς Ἴστρου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελ-

τικά, οἳ τε Βόιοι καὶ Σκορδίσκοι καὶ Ταυρίσκοι. τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι Σκορδίστας καλοῦσι· καὶ τοὺς Ταυρίσκους δὲ Τευρίσκους καὶ Ταυρίστας φασί.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδάωνιος καὶ ἐμψύ- 3
 5 χων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ θρεμ-
 μάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι καὶ γάλακτι καὶ τυρῶ ζῶν-
 τας καθ' ἡσυχίαν, διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε
 καὶ καπνοβάτας· εἶναι δὲ τινὰς τῶν Θρακῶν οἳ χωρὶς
 γυναικὸς ζῶσιν, οὓς κτίστας καλεῖσθαι, ἀνιερωσθαι
 10 τε διὰ τιμὴν καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν· τούτους δὲ συλλή-
 βην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν ἀγανοὺς ἰππημολ-
 γοὺς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώ-
 πους. ἀβίους δὲ προσαγορεύειν μάλιστα ὅτι χωρὶς γυ-
 ναικῶν, ἡγούμενον ἡμιτελῆ τινὰ βίον τὸν χῆρον, κα-
 15 θ' ἀπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου διότι
 χῆρος· ἀγχεμάχους δὲ τοὺς Μυσοὺς, ὅτι ἀπόρθητοι,
 καθὰ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί· δεῖν δὲ ἐν τῷ τρισκαιδεκά-
 τῳ γράφειν ἀντὶ τοῦ „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων“ „Μοι-
 σῶν τ' ἀγχεμάχων.“

20 Τὸ μὲν εὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσοῦτων ἐτῶν 4
 εὐδοκίμησασαν περιττὸν ἴσως· πολὺ γὰρ πιθανώτε-
 ρον ἀνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσοὺς, μετωνομάσθαι
 δὲ ὡς νῦν. τοὺς ἀβίους δὲ τοὺς χήρους οὐ μᾶλλον ἢ
 τοὺς ἀνεστίους καὶ τοὺς ἀμαξοίκους δεῖται ἄν τις· μᾶ-
 25 λιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια καὶ τὴν τῶν χρημάτων
 κτῆσιν συνισταμένων τῶν ἀδικημάτων, τοὺς οὕτως ἀπ'
 ὀλίγων εὐτελῶς ζῶντας δικαιοτάτους εὐλογον κληθῆ-
 ναι· ἐπεὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιο-
 σύνην ἐγγυτάτω τιθέντες τὸ αὐτάρκες καὶ τὸ λιτὸν ἐν
 30 τούτοις πρώτοις ἐξήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ προεκπτώσεις τι-
 νὰς αὐτῶν παρέωσαν ἐπὶ τὸν κυνισμόν. τὸ δὲ χήρους
 γυναικῶν οἰκεῖν οὐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ὑπογρά-

φει, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θραξῶσι καὶ τούτων τοῖς
 Γέταις. ὄρα δ' ἃ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν οὐ
 C.297 πλάσας, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβῶν „πάντες
 „μὲν οἱ Θραῶνες, μάλιστα δ' οἱ Γέται ἡμεῖς ἀπάντων (καὶ
 „γὰρ αὐτὸς εὐχόμεαι ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος) οὐ σφόδρ' ὅ
 „ἐγκρατεῖς ἐσμέν.“ καὶ ὑποβάς μικρὸν τῆς περὶ τὰς
 γυναικας ἀκρασίας τίθησι τὰ παραδείγματα „γαμῆ
 „γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς, εἰ μὴ δέκ' ἢ ἔνδεκα γυναικας δα-
 „δεκά τ' ἢ πλείους τινάς. ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γε-
 „γαμηκῶς τύχη καταστροφῆς τις, ἀνυμέναιος ἄθλιος 10
 „ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.“ ταῦτα γὰρ
 ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, οὐκ εἰκός δὲ
 τοὺς αὐτοὺς ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον τὸν μὴ
 μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπουδαῖον καὶ δίκαιον
 τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. τὸ δὲ δὴ καὶ θεοσεβεῖς νο- 15
 μίζειν καὶ καπνοβάτας τοὺς ἐρήμους γυναικῶν σφό-
 δρα ἐναντιοῦται ταῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν. ἅπαντες
 γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγοὺς ὄλονται τὰς γυναι-
 κας· αὐταὶ δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας προκαλοῦνται πρὸς τὰς
 ἐπὶ πλεον θεραπειας τῶν θεῶν καὶ ἐορτὰς καὶ ποτνι- 20
 ασμούς· σπάνιον δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὐτὸν ζῶν εὐρί-
 σκεται τοιοῦτος. ὄρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν ἃ λέ-
 γει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν
 γυναικῶν δαπάναις καὶ λέγοντα „ἐπιτρέβουσι δ' ἡμᾶς
 „οἱ θεοὶ μάλιστα τοὺς γήμαντας· ἀεὶ γὰρ τινα ἄγειν 25
 „ἐορτὴν ἐστ' ἀνάγκη.“ τὸν δὲ μισογύνην αὐτὰ ταῦ-
 τα αἰτιώμενον „ἐθύομεν δὲ πέντάκις τῆς ἡμέρας, ἐκνυ-
 „βάλιζον δ' ἐπτά θεράπαινα κύνκλω, αἱ δ' ὠλόλυ-
 „ξον.“ τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγύνους τῶν Γετῶν
 εὐσεβεῖς νομίζεσθαι παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' 30
 ἰσχύειν ἐν τῷ ἔθνῳ τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν

ἐκ τε ὧν εἶπε Ποσειδάωνιος οὐκ ἀπιστητέον καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας.

Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν ὄνομα Ζαμόλξιν δου- 5
 λεῦσαι Πυθαγόρα καὶ τινα τῶν οὐρανίων παρ' ἐκεί-
 5 νου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων πλανηθέντα
 καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν σπου-
 δασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι καὶ τῷ ἔθνει προλέγοντα
 τὰς ἐπισημίας, τελευτῶντα δὲ πείσαι τὸν βασιλέα
 10 κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς αὐτὸν λαβεῖν ὡς τὰ παρὰ τῶν
 θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα
 κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς
 θεοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ C.298
 καταλαβόντα ἀντρωδές τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλ-
 λοις ἐνταῦθα διατῆσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς
 15 ἐκτὸς πλὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν θεραπόντων· συμ-
 πράττειν δὲ τὸν βασιλέα ὄρωντα τοὺς ἀνθρώπους
 προσέχοντας ἐαυτῷ πολὺ πλεόν ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέ-
 ρονται τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλήν θεῶν. τουτὶ
 δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, αἰετινος εὐρι-
 20 σκομένου τοιούτου τὸ ἔθος, ὃς τῷ μὲν βασιλεὶ σύμ-
 βουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο θεός·
 καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερόν, καὶ προσαγορεύουσιν
 οὕτως· ὄνομα δ' αὐτῷ Κωγαίονον ὀμώνυμον τῷ πα-
 ραρρέοντι ποταμῷ καὶ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν
 25 Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ θεὸς στρα-
 τεύειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ πῶς τὸ
 τῶν ἐμφύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον τοῦ Ζαμόλξις
 ἔμεινε παραδοθέν.

Τοιαῦτα μὲν οὖν [οὐ] κακῶς ἂν τις διαποροῖη περὶ 6
 30 τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ τε Μυσῶν καὶ

1. post ἀπιστητέον : καὶ ἐμφύχων ἀπέχεσθαι δι' εὐσέβειαν ·

ἀγανῶν ἱππημολγῶν· ἃ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ περὶ νεῶν προουμιαζόμενος εἰρηκεν ἥκιστα λέγοιτ'
 ἄν. ἐκαινεῖ γὰρ Ἐρατοσθένους ἀπόφασιν, ὅτι φησὶν
 ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς τὰ
 μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι τῶν δὲ πόρρω πολλὴν ἔχειν ⁵
 ἀπειρίαν, ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας ἀπείρους
 δὲ τοῦ ναυτῆσθαι. συνηγορῶν δὲ τούτοις Ὅμηρόν
 φησι τὴν μὲν Ἀυλίδα καλεῖν πετρῆεσσαν, ὥσπερ καὶ
 ἔστι, πολύκνημον δὲ τὸν Ἐτεωνόν, πολυτρήρωνα δὲ
 τὴν Θίσβην, ποιήεντα δὲ τὸν Ἀλίαρον· τὰ δ' ἄπωθεν ¹⁰
 οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι οὔτε τοὺς ἄλλους. ποταμῶν γοῦν
 περὶ τετταράκοντα ῥεόντων εἰς τὸν Πόντον μηδὲ τῶν
 ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνήσθαι, οἷον Ἴστρου Ταυά-
 δος Βορυσθένους Ἰπάνιος Φάσιδος Θερμώδοντος Ἄλυ-
 ρος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνήσθαι, πλάττειν δὲ ¹⁵
 ἀγανούς τινας ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους ἀβί-
 οους τε, Παφλαγόνας τε τοὺς ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱστορηκέ-
 ναι παρὰ τῶν περὶ τοῖς τόποις πλησιασάντων, τὴν πα-
 ραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γε. ἄπλουν γὰρ εἶναι
 τότε τὴν θάλατταν ταύτην καὶ καλεῖσθαι Ἄξενον διὰ ²⁰
 τὸ δυσχεῖμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων
 ἔθνων καὶ μάλιστα τῶν Σκυθικῶν, ξενοθυτούντων
 καὶ σαρκοφαγούντων καὶ τοῖς κρᾶνίοις ἐκπώμασι χρω-
^{C.299}μένων· ὕστερον δ' Εὐξείνιον κεκληῖσθαι τῶν Ἰώνων
 ἐν τῇ παραλίᾳ πόλεις κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν ²⁵
 καὶ τὰ περὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις
 τοῦ Νείλου καὶ προσχώσεις τοῦ πελάγους, ἧν οὐδα-
 μοῦ μεμνήσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἐρυ-
 θραῆς καὶ τῆς Αἴγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν καὶ τὸν ὠκεανόν, εἰ μὴ Ζή- ³⁰
 νωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι „Αἰθιοπίας
 „,δ' ἰκόμην καὶ Σιδουίους Ἀραβάς τε.“ οὐ θαυμαστὸν

δ' εἶναι περὶ Ὀμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἐτι νεωτέρους ἐκείνου
 πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν, Ἡσίοδον μὲν
 Ἑμίκυνας λέγοντα καὶ Μεγαλοκεφάλους καὶ Πυγμαίους,
 Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας, Αἰσχύλον δὲ κυνο-
 5 κεφάλους καὶ στερνοφθάλους καὶ μονομμάτους καὶ
 ἄλλα μυρία. ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τοὺς συγγραφέας βα-
 δίζει Ῥικατα ὄρη λέγοντας καὶ τὸ Ὠγύιον ὄρος καὶ τὴν
 τῶν Γοργόνων καὶ Ἐσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ
 Θεοπόμπῳ Μεροκίδα γῆν, παρ' Ἐκαταίῳ δὲ Κιμμε-
 10 ρίδα πόλιν, παρ' Εὐημέρῳ δὲ τὴν Παγγαίαν γῆν, παρ'
 Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμου... ἐκ δὲ τῶν
 ὄμβρων τήκεσθαι, ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ Διονύσου πόλιν εἶ-
 ναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι δις τὸν αὐτὸν ἐξευρεῖν.
 ἐπιτιμᾶ δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι
 15 καθ' Ὀμηρον τὴν Ὀδυσσεύως· εἰ γὰρ * αὐτὴ χρῆναι τὴν
 μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν, τὸν δὲ ποιητὴν
 ἐξωκεανικῆναι μυθολογίας χάριν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις
 συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ μεταποιου-
 μένῳ γε γραμματικῆς, ὃς τὴν μὲν Γαῦδον Καλυψοῦς
 20 νῆσόν φησι, τὴν δὲ Κόρκυραν Σχερίαν. ἄλλους δ' αἰ-
 τιᾶται ψεύσασθαι περὶ Γεργήνων καὶ τοῦ Ἀκακησίου
 καὶ Δήμου ἐν Ἰθάκῃ, Πελεθρονίου δ' ἐν Πηλίῳ, Γλαν-
 κωπίου δ' ἐν Ἀθήναις. τούτοις δὲ μικρά τινα προσθεῖς
 τοιαῦτα παύεται, τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τοῦ
 25 Ἐρατοσθένους, ὡς καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, οὐκ εὖ
 εἰρημένα. τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὕστερον ἐμπειροτέρους γε-
 γονέναι τῶν πάλαι περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ Ἐρατοσθένει
 καὶ τούτῳ δοτέον· τὸ δ' οὕτω πέρα τοῦ μετρίου προά-
 γειν καὶ μάλιστα ἐφ' Ὀμήρου, δοκεῖ μοι κἄν ἐπιπλη-
 30 ξαί τις δικαίως καὶ τούναντίον εἰπεῖν, ὡς περὶ ὧν

5. post μονομμάτους: ἐν τῷ Προμηθεΐ φησι,

C.300 ἄγνοοῦσιν αὐτοί, περὶ τούτων τῶ ποιητῇ προφέρουσι.
τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης
τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου.

7 Νυνὶ δὲ περὶ Θρακῶν ἐλέγομεν „Μυσῶν τ' ἄγχε-
„μάχων καὶ ἀγανῶν ἰππημολγῶν, γλακτοφάγων ἀβί- 5
„ων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων,“ βουλόμενοι συγκρι-
ναι τὰ τε ὑφ' ἡμῶν καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίου λεχθέντα
καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν
ὑπεναντίαν τοῖς προτεθείσι πεποιήνται. προὔθεντο
μὲν γὰρ διδάξει διότι τῶν πόρρω τῆς Ἑλλάδος πλείων 10
ἦν ἄγνοια τοῖς πρεσβυτέροις ἢ τοῖς νεωτέροις, ἔδειξαν
δὲ τὰναντία, καὶ οὐ [κατὰ] τὰ πόρρω μόνον ἀλλὰ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι. ἀλλ', ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν
ὑπερκείσθω, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ
[μὴ] μεμνησθαι κατ' ἄγνοιάν φασι, μηδὲ τῆς περὶ τοὺς 15
ξένους ἀμότητος αὐτῶν, καταδυόντων καὶ σαρκοφα-
γούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων, δι'
οὓς Ἄξενος ἀνομάζετο ὁ πόντος, πλάττειν δ' ἀγανούς
τινας ἰππημολγοὺς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δι-
καιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς οὐδαμοῦ γῆς ὄντας. πῶς 20
οὖν Ἄξενον ἀνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα,
μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιοῦτους; οὗτοι δ' εἰσὶ δῆ-
που οἱ Σκύθαι. πρότερον δ' οὐδ' ἰππημολγοὶ ἦσαν οἱ
ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν καὶ Θρακῶν καὶ Γετῶν, οὐδὲ
γλακτοφάγοι καὶ ἄβιοι; ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσὶν ἀμάξοι- 25
κοὶ καὶ νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων
καὶ γάλακτος καὶ τυροῦ καὶ μάλιστα ἰππέλου, θησαυ-
ρισμὸν δ' οὐκ εἰδότες οὐδὲ καπηλείαν κλῆν εἰ φόρ-
τον ἀντὶ φόρτου. πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποι-
ητῆς, ἰππημολγοὺς καὶ γλακτοφάγους τινας προσα- 30
γορεύων; ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους ἰππημολγοὺς ἐκά-
λουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους

παρατεθείσιν ἐπεσιν „Αἰθίοπας τε Αἴγυος τε ἰδὲ Σκύ-
 „θας ἱππημολγούς.“ τί δὲ θαναμαστόν, εἰ διὰ τὸ πλεο-
 νάζειν παρ' ἡμῖν τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀδικίαν δι-
 καιοτάτους εἶπεν ἀνθρώπους τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμ-
 5 βολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κε-
 κτημένους πάντα πλὴν ξίφους καὶ ποτηρίου, ἐν δὲ τοῖς
 πρῶτον τὰς γυναῖκας πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς καὶ
 τέκνα; καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ ποι-
 ητῇ φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν „ἀλλ' ἱππάκης βρωτήρηςC.301
 10 „εὐνομοὶ Σκύθαι.“ αὕτη δ' ἡ ὑπόληψις καὶ νῦν ἐτι συμ-
 μένει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν· ἀπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς
 νομιζομεν καὶ ἥκιστα κακεντρεχεῖς εὐτελεστέρους τε
 πολὺ ἡμῶν καὶ αὐταρκεστέρους· καίτοι ὁ γε καθ' ἡμᾶς
 βλος εἰς πάντας σχεδόν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον
 15 μεταβολήν, τρυφήν καὶ ἡδονὰς καὶ κακοτεχνίας καὶ
 πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. πολὺ οὖν τῆς
 τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐμπέπτωκε τοὺς
 τε ἄλλους καὶ τοὺς νομάδας· καὶ γὰρ θαλάττης ἀψάμε-
 νοὶ χεῖρους γεγόνασι ληστεύοντες καὶ ξενοκτονοῦντες,
 20 καὶ ἐπιπλεκόμενοι πολλοῖς μεταλιμβάνουσι τῆς ἐκεί-
 νων πολυτελείας καὶ καπηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμε-
 ρότητα συντείνειν, διαφθείρει δὲ τὰ ἥθη καὶ ποικι-
 λίαν ἀντὶ τῆς ἀπλότητος τῆς ἄρτι λεχθείσης εἰσάγει.

Οἱ μὲντοι πρὸ ἡμῶν καὶ μάλιστα οἱ ἐγγυὲς τοῖς 8
 25 Ὀμήρου χρόνοις τοιοῦτοί τινες ἦσαν καὶ ὑπελαμβά-
 νοντο παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὁποίους Ὀμηρός φησιν. ὄρα
 δὲ ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως,
 ἐφ' ὃν ἐστράτευσε Δαρειός, καὶ τὰ ἐπεσταλμένα παρ'
 αὐτοῦ. ὄρα δὲ καὶ ἃ λέγει Χρῦσιππος περὶ τῶν τοῦ Βο-
 30 σπόρου βασιλέων τῶν περὶ Λεύκωνα. πλήρεις δὲ καὶ
 αἱ Περσικαὶ ἐπιστολαὶ τῆς ἀπλότητος ἧς λέγω, καὶ τὰ
 ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βαβυλωνίων καὶ Ἰνδῶν ἀπο-

μνημονευόμενα. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις καὶ Ἄβαρις καὶ τινες ἄλλοι τοιοῦτοι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκίμουν, ὅτι ἔθνικόν τινα χαρακτηῖρα ἐπέφαινον εὐκολίας καὶ λιτότητος καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί δεῖ τοὺς πάλαι λέγειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου κατὰ τὴν 5 ἐπὶ Θρακίας τοὺς ὑπὲρ τοῦ Αἰμου στρατεῖαν ἐμβαλὼν εἰς Τριβαλλούς, ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἴστρου καθήκοντας καὶ τῆς ἐν αὐτῷ νήσου Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἀφίχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο, καὶ εἰς μὲν τὴν νῆσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει πλοίων (ἐκεῖσε γὰρ κα- 10 ταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα Σύρμον ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν), εἰς δὲ τοὺς Γέτας διαβάντα ἔλθιν αὐτῶν πόλιν καὶ ἀναστρέψαι διὰ ταχέων εἰς τὴν οἰκίαν, λαβόντα δῶρα [παρὰ] τῶν ἔθνῶν καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου. φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου κατὰ 15 ταύτην τὴν στρατεῖαν συμμῆξι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτοὺς τοὺς περὶ τὸν Ἀδρίαν φιλίας καὶ ξενίας χάριν, δεξάμε- C.302νον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα ἐρέσθαι παρὰ πότον, τί μάλιστα εἶη ὃ φοβοῖντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐρεῖν· αὐτοὺς δ' ἀποκρίνασθαι ὅτι οὐδὲν πλὴν εἰ ἄρα 20 μὴ ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι, φιλίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. ταῦτα δὲ ἀπλότητος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα, τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν τὴν εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμπσαντος καὶ συνθεμένου φιλίαν, καὶ τῶν φοβεῖσθαι 25 μὲν οὐδένα φαμένων, φιλίαν δὲ περὶ παντὸς τίθεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. ὃ τε Δρομιχαίτης κατὰ τοὺς διαδόχους ἦν Γετῶν βασιλεὺς· ἐκεῖνος τοίνυν λαβὼν ζωγρίᾳ Λυσίμαχον ἐπιστρατεύσαντα αὐτῷ, δείξας τὴν πενίαν τὴν τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ 30

28. post ἦν: τοὺς Ἀλεξάνδρου

τὴν ἀντάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι· ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας καὶ συνθέμενος φιλίαν ἀπέλυσεν αὐτόν.

Ἔφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας Εὐ- 9
 5 ρώπῃ δ' ἐπιγραφομένη βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐ-
 ρώπην μέχρι Σκυθῶν ἐπὶ τέλει φησὶν εἶναι τῶν τε ἄλ-
 λων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομοί-
 οους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεποὺς ὥστε καὶ ἀνθρωπο-
 φαγεῖν, τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. οἱ μὲν
 10 οὖν ἄλλοι, φησί, τὰ περὶ τῆς ἀμότητος αὐτῶν λέγουσιν,
 εἰδότες τὸ δεινόν τε καὶ τὸ θαυμαστὸν ἐκπληκτικὸν ὄν·
 δεῖν δὲ τάναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεί-
 σθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἦθρεσι χρω-
 μένων ποιήσεσθαι τοὺς λόγους· εἶναι γὰρ τινὰς τῶν
 15 νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων τῇ τε
 δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν· μεμνησθαι δ' αὐτῶν
 τοὺς ποιητάς, Ὀμηρον μὲν „γλακτοφάγων ἀβίων τε,
 „δικαιοτάτων ἀνθρώπων“ φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν
 τὸν Δία, Ἡσίοδον δ' ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ
 20 τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν Ἀρπυιῶν ἄγεσθαι „γλακτοφάγων
 „εἰς γαῖαν ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων.“ εἰτ' αἰτιολογεῖ
 διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες καὶ οὐ χρηματισταὶ
 πρὸς τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες
 τὰ τε ἄλλα καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τέκνα καὶ τὴν ὅλην
 25 συγγένειαν, πρὸς τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοι εἰσι καὶ ἀνίκη- C.303
 τοι, οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύουσιν. καλεῖ δὲ καὶ
 Χοιρίλλων εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας ἦν ἔξευξε
 Δαρεῖος „μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ
 „ἔναιον Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποι-

3. post αὐτόν: καὶ Πλάτων δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν ὡς πονηροδιδάσκαλον φεύγειν οἴεται δεῖν ὅτι πορρωτάτω τοὺς εὐ πολιτευσομένους καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

„κοι, ἀνθρώπων νομίμων.“ καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ σοφὸν καλῶν ὁ Ἐφορος τούτου τοῦ γένους φησὶν εἶναι νομισθῆναι δὲ καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἐπ’ εὐτελείᾳ σωφροσύνη καὶ συνέσει· εὐρήματά τε αὐτοῦ λέγει τὰ τε ζῶπυρα καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν καὶ τὸν κεραμικὸν 5 τροχόν. ταῦτα δὲ λέγω σαφῶς μὲν εἰδῶς ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς οὐ τάληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος· πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὐρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὀμηρὸς πρεσβύτερος ᾧν; ἀλλ’ ἐκεῖνα διασημῆναι βουλόμενος ὅτι κοινῇ τιμὴ φήμη καὶ ὑπὸ τῶν 10 παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὑστέρων πεπιστευθῆναι συνέβαινε τὸ τῶν νομάδων, τοὺς μάλιστα ἀφρικισμένους ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ’ οὐχ ὑπὸ Ὀμήρου πεπλάσθαι.

- 10 Περὶ τε τῶν Μυσῶν δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον 15 τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότερ’ ἠγεῖται καὶ τούτους εἶναι πλάσμα, ὅταν φῆ ὁ ποιητῆς „Μυσῶν τ’ ἀγχεμάχων καὶ ἀγαυῶν Ἰππημολγῶν,“ ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δέχεται. τοὺς μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προείρηται, 20 πλάσμα [δὲ] λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν, παρὰ τὰ ὄντα [ἔρει]. ἔτι γὰρ ἐφ’ ἡμῶν Ἄϊλιος Κάτος μετώκισεν ἐκ τῆς περαιίας τοῦ Ἰστροῦ πέντε μυριάδας σωμαμάτων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς Θραξίν 25 ἔθνοισι, εἰς τὴν Θράκην· καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι Μοισοὶ καλούμενοι, ἧτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων, ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ἐστι τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ ποιητοῦ, τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν καλουμένων

9. post ᾧν : „ὡς δ’ ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσι“ καὶ τὰ ἐξῆς.

πρότερον. περι μὲν δὴ τούτων ἄλις· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἕξῃς περιήγησιν.

Τῶν δὴ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς 11
 ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίστας ἀνὴρ Γέτης, ἐπι-
 5 στὰς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστάσιαν, ἀνέλαβε κεκακω-
 μένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχναῶν πολέμων καὶ το-
 σοῦτον ἐπῆρκε ἀσκήσει καὶ νήψει καὶ τῷ προσέχειν τοῖς
 προσταγάμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλην ἀρχὴν κα- C.304
 τεστήσατο καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς πλείστους ὑπέταξε τοῖς
 10 Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερός ἦν, διαβαίνων
 ἀδεῶς τὸν Ἴστρον καὶ τὴν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μα-
 κεδονίας καὶ τῆς Ἰλλυρίδος, τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀνα-
 μεμιγμένους τοῖς τε Θραξῶν καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθη-
 σε, Βόλους δὲ καὶ ἄρδην ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίρω
 15 καὶ Ταυρίσκους. πρὸς δὲ τὴν εὐπελθειαν τοῦ ἔθνους
 συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκαίνεον ἄνδρα γόητα, πεπλανη-
 μένον κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ προσημασίας ἐκμεμα-
 θηκότα τινάς, δι' ὧν ὑπεκρίνετο τὰ θεῖα· καὶ δι' ὀλί-
 γου καθίστατο θεός, καθάπερ ἔφαμεν περὶ τοῦ Ζα-
 20 μολξέως διηγούμενοι. τῆς δ' εὐπειθείας σημεῖον· ἐπί-
 σθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον καὶ ζῆν οἶνον χωρὶς.
 ὁ μὲν οὖν Βοιρεβίστας ἔφθη καταλυθεὶς ἐπαναστάν-
 των αὐτῷ τινων πρὶν ἢ Ῥωμαίους στείλαι στρατείαν
 ἐπ' αὐτόν· οἱ δὲ διαδεξάμενοι τὴν ἀρχὴν εἰς πλείω μέρη
 25 διέστησαν. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἡνίκα ἐπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς
 στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε μερίδας, τότε
 δὲ εἰς τέτταρας διεστώτες ἐτύγχανον· οἱ μὲν οὖν τοι-
 οῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροὶ καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμέ- 12
 30 νων ἐκ παλαιοῦ· τοὺς μὲν γὰρ Δακοὺς προσαγορεύ-
 οῦσι τοὺς δὲ Γέτας, Γέτας μὲν τοὺς πρὸς τὸν Πόντον
 κεκλιμένους καὶ πρὸς τὴν ἕω, Δακοὺς δὲ τοὺς εἰς τὰ-

ναντία πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ τὰς τοῦ Ἰστρου πηγὰς, οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται καὶ Δάοι. τοῦτο γὰρ πιθανώτερον ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν οὓς καλοῦσι Δάας· πόρρω γὰρ ἐκείνοι 5 περὶ τὴν Ἰρξανίαν, καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν κομιζέσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικὴν. ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις ὁμωνύμους ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὡς Λυδὸν καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς Μάνην ἢ Μίδαν τὸν Φρύ- 10 γα, Τίβιον δὲ τὸν Παφλαγόνα. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ Βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἔξαρθὲν ἔταπεινώθη τελείως ὑπὸ τε τῶν στάσεων καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὁμῶς εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν τέτταρας μυριάδας.

- 13 Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν Δα- 15 νοῦιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς πρὸς τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγὰς μέρη μέχρι τῶν καταρακτῶν Δα- νοῦιον προσηγόρευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν Δακῶν φέ- C.305 ρεται, τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ Πόντου τὰ παρὰ τοὺς Γέ- 20 τας καλοῦσιν Ἰστρον· ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Δακοὶ τοῖς Γέταις. παρὰ μὲν οὖν τρεῖς Ἑλλησιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστρου ποιεῖσθαι καὶ τοῖς Μοισοῖς ἀναμεμῖχθαι· καὶ τὸ τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος, Θρακι- 25 κὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. μεταναστάσεις γὰρ δέδεκται, τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους ἐξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περὶ τὰς Σκυθῶν καὶ Βασταρῶν καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλα- κίς, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἔξελαθεῖσι καὶ κατα- 30 μένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς ἰήσοις ἢ ἐν τῇ Θράκῃ· τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κα-

τισχυομένων. αὐξηθέντες δ' οὖν ἐπὶ πλείστον οἱ τε
 Γέται οἱ τε Λακοί, ὥστε καὶ εἰκοσιμυριάδας ἐκπέμπειν
 στρατείας, νῦν ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλ-
 μένοι τυγχάνουσι, καὶ ἐγγὺς μὲν ἤκουσι τοῦ ὑπακού-
 5 εἰν Ῥωμαίων, οὐπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελείως διὰ τὰς
 ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥω-
 μαίοις.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς ἀπὸ Ἰστρου 14
 ἐπὶ Τύραν καὶ ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται πεδιάς
 10 πᾶσα καὶ ἄνυδρος, ἐν ἣ Ἐλαρείος ἀποληφθεὶς ὁ Ἰστά-
 σπες, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἰστρου ἐπὶ τοὺς Σκύ-
 θας, ἐκινδύνευσε πανστρατιᾷ δίψῃ διαλυθῆναι· συν-
 ἤκε δ' ὄψῃ καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον
 στρατεύσας ἐπὶ Γέτας καὶ τὸν βασιλέα Δρομιχαίτην
 15 οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ξωγρία· πάλιν
 δ' ἐσώθη τυχῶν εὐγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ
 εἶπον πρότερον.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νησὸς ἐστὶν ἡ Πεύ- 15
 κη· κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρναι Πευκίνοι προση-
 20 γορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νησοὶ πολὺ ἐλάττους,
 αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἐπιτά-
 στομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλού-
 μενον, δι' οὗ σταδίων ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην ἐκα-
 τὸν εἰκοσιν, ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζευγμα
 25 Ἐλαρείος· δύναται δ' ἂν ζευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω.
 τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέ-
 οντι εἰς τὸν Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς ἐν παράπλω τῷ ἐπὶ τὸν
 Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἑβδομον στόμα περὶ
 τριακοσίους σταδίους. γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στο-
 30 μάτων νησίδες. τὰ μὲν δὴ τρία στόματα τὰ ἐφεξῆς τῷ
 ἱερῷ στόματι ἐστὶ μικρά, τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μὲν πολὺ
 ἐλάττονα τῶν δὲ μείζονα· Ἐφορος δὲ πεντάστομον

είρηκε τὸν Ἴστρον. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Τύραν ποταμὸν
 C.306 πλωτὸν ἑνακόσιοι στάδιοι· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ δύο λίμναι
 μεγάλαι, ἡ μὲν ἀνεφγμένη πρὸς τὴν θάλατταν ὥστε
 καὶ λιμένι χρῆσθαι, ἡ δ' ἄστομος.

16 Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα πύργος ἐστὶ Νεοπτο- 5
 λέμου καλούμενος καὶ κώμη Ἐρμώνακτος λεγομένη.
 ἀναπλεύσαντι δὲ ἑκατὸν τετταράκοντα σταδίους ἐφ'
 ἑκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφι-
 οὔσσα· οἱ δὲ προσοικοῦντες τῷ ποταμῷ * πόλιν φασὶν
 ἀνιόντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. διέχει δὲ τοῦ στό- 10
 ματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ διάγραμμα πεντακοσίων σταδίων,
 ἰερὰ τοῦ Ἀχιλλέως, πελαγία.

17 Ἐἴτα Βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσίους
 σταδίους καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ἰπανις καὶ νῆ- 15
 σος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ Βορυσθένου ἐχουσα λι-
 μένα. πλεύσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίους διακο-
 σίους ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ πόλις· ἡ δ' αὐτὴ καὶ Ὀλ-
 βία καλεῖται, μέγα ἐμπόριον, κτίσμα Μιλησίων. ἡ δὲ
 ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λεχθέντος μεταξὺ Βορ- 20
 σθένου καὶ Ἰστροῦ πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρη-
 μία, ἔπειτα οἱ Τυρεγέται, μεθ' οὓς οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται
 καὶ οἱ Βασίλειοι λεγόμενοι καὶ * Οὐργοί, τὸ μὲν πλεον
 νομάδες, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τού- 25
 τους φασὶ καὶ παρὰ τὸν Ἴστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα
 πολλάκις. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυ-
 ρεγέταις ὄμοροι καὶ Γερμανοῖς, σχεδόν τι καὶ αὐτοὶ
 τοῦ Γερμανικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλείω φῦλα διηρη-
 μένοι. καὶ γὰρ Ἀτμονοὶ λέγονται τινες καὶ Σιδόνες, οἱ
 δὲ τὴν Πεύκην κατασχόντες τὴν ἐν τῷ Ἰστρῷ νῆσον
 Πευκῆνοι, Ῥωξολανοὶ δ' ἀρκτικώτατοι τὰ μεταξὺ τοῦ 30
 Ταναΐδος καὶ Βορυσθένου νεμόμενοι πεδία. ἡ γὰρ
 προσἀρκτιος πᾶσα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κάσπιας

πεδιάς ἐστίν, ἣν ἴσμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἰ
 τινες οἰκοῦσιν οὐκ ἴσμεν. οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ καὶ πρὸς
 τοὺς Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος στρατηγούς ἐπολέ-
 μουν ἔχοντες ἠγεμόνα Τάσιον· ἦγον δὲ Παλάκφ συμ-
 5 μαχήσονται τῷ Σκιλούρου, καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μά-
 χιμοί, πρὸς μέντοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὠπλι-
 σμένην καλῶς τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενῆς πᾶν ἐστι
 καὶ τὸ γυμνητικόν. ἐκείνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας
 πρὸς ἑξακισχιλλοὺς τοὺς Διοφάντη, τῷ τοῦ Μιθριδά-
 10 του στρατηγῷ, συμπαραταξαμένους οὐκ ἀντέσχον,
 ἀλλ' οἱ πλείστοι διεφθάρησαν. χρωῖνται δὲ ὠμοβοίνοις
 κρᾶνεσι καὶ θῶραξι, γερροφόροι, ἀμννήρια δ' ἔχοντες
 καὶ λόγχας καὶ τόξον καὶ ξίφος· τοιοῦτοι δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων οἱ πλείους. τῶν δὲ νομάδων αἱ σκηναὶ πλωταὶ C.307
 15 πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται· περὶ δὲ
 τὰς σκηναὺς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γά-
 λακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασι· ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νο-
 μαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους αἰεὶ τοὺς ἔχοντας πόαν,
 χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιῶτιν, θε-
 20 ρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις.

Ἄπασα δ' ἡ χώρα δυσχειμερὸς ἐστὶ μέχρι τῶν ἐπὶ 18
 θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένου καὶ τοῦ στό-
 ματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ
 ἀρκτικώτατα τὸ τε στόμα τῆς Μαιώτιδος καὶ ἐτι μᾶλ-
 25 λον τὸ τοῦ Βορυσθένου [καὶ] ὁ μυχὸς τοῦ Ταμυράκου
 κόλπου, [τοῦ] καὶ Καρκινίτου, καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς τῆς
 μεγάλης χειρρονήσου. δηλοῖ δὲ τὰ φύξη, καίπερ ἐν πε-
 δίοις οἰκούντων· ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι (δύσριγον
 γὰρ τὸ ζῷον), οἳ τε βόες οἱ μὲν ἄκερρ γεννῶνται, τῶν
 30 δ' ἀπορρινωῖσι τὰ κέρατα (καὶ γὰρ τοῦτο δύσριγον τὸ
 μέρος), οἳ τε ἵπποι μικροί, τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα· ῥήτ-
 τονται δὲ χαλκαὶ ὕδρῳ, τὰ δ' ἐνόντα συμπῆτται.

τῶν δὲ πάγων ἢ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος δῆλός ἐστιν. ἀμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους ὁ εἰς Φαναγόρειαν ἐκ τοῦ Παντικαπαίου, ὥστε καὶ πλοῦν εἶναι καὶ ὁδόν. Νεοπτόλεμον δὲ φασὶ τὸν τοῦ Μιθριδάτου στρατηγὸν ἐν 5 τῷ αὐτῷ πόρῳ θέρους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἵππομαχίᾳ. ὄρνυκοί τε εἰσὶν ἰχθύες οἱ ἀποληφθέντες ἐν τῷ κρυστάλλῳ τῆ προσαγορευομένη γαγγάμῃ, καὶ μάλιστα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῶσι πάρισοι τὸ μέγεθος. φασὶ δὲ καὶ τὴν ἄμπελον 10 ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺ τῆς γῆς. λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωματίων ἀηθίζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων ἀνηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ ἀέρος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφε- 15 σιν οἱ παρήλιοι ποιοῦσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων ἄρξει τῶν ταύτη βαρβάρων ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντου.

- 19 Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένου νῆσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλ- 20 λείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον καλούμενον δ' ἄλλος, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἶδ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ἀλιτενῆς χειρρόνησος· ἐστὶ γὰρ ταινία τις ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἔω, πλάτος δὲ τὸ μέγιστον δυεῖν σταδίων, ἐλάχιστον τεττάρων πλέθρων, διέχουσα τῆς 25 ἐκατέρωθεν τοῦ ἀνχένος ἠπείρου σταδίους ἐξήκοντα, C.308 ἀμμάδης, ὕδωρ ἔχουσα ὄρνυκόν· κατὰ μέσσην δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ ἀνχὴν ὅσον τετταράκοντα σταδίων· τελευτᾶ δὲ πρὸς ἄκραν ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον βλέποντα πρὸς τὴν ἠπειρον· μεθ' ἣν ὁ Καρ- 30 κινίτης κόλπος εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ σταδίους χιλίους, οἱ δὲ καὶ τριπλασίους φασὶ

μέχρι τοῦ μυχοῦ καλοῦνται δὲ Τάφριοι. τὸν δὲ κόλπον καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ.

Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ διείρων τὴν σα-
 5 πρὰν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάττης σταδίων
 [ῶν] τετταράκοντα καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυ-
 θικὴν λεγομένην χειρρόνησον· οἱ δὲ τριακοσίων ἐξή-
 κοντα τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. ἡ δὲ σαπρὰ λίμνη
 σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται, μέρος δ' ἐστὶ
 τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύοσιν· συνεστόμωται γὰρ αὐτῇ
 10 στόματι μεγάλῳ. ἐλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα καὶ φαρτοῖς
 πλοίοις μόγις πλόιμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενάγη φά-
 ρδως ἀνακαλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ
 ἔλη τοῖς μείζοσι σκάφεσιν οὐ περάσιμά ἐστιν. ἔχει δ' ὁ
 15 κόλπος νησίδια τρία καὶ προσβραχὴ τινα καὶ χοιρα-

δῶδη ὀλίγα κατὰ τὸν παράπλουν.
 Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ πολίχνη καὶ *ἄλλος λι-
 2 μὴν Χερρονησιτῶν. ἐκκεῖται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν
 ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλουν ἐφεξῆς, μέρος οὐσα
 τῆς ὅλης χειρρόνησου, ἐφ' ἣ ἰδρῦται πόλις Ἡρακλεω-
 20 τῶν ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη
 Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ Τύρα παράπλουν σταδίων
 τετρακισχιλίων τετρακοσίων· ἐν ἣ τὸ τῆς Παρθένου
 ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπάνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἡ πρὸ
 τῆς πόλεως ἐστὶν ἐν σταδίοις ἑκατόν, καλουμένη Παρ-
 25 θένιον, ἔχον νεῶν τῆς δαίμονος καὶ ξόανον. μεταξὺ δὲ
 τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἰδ' ἡ παλαιὰ
 Χερρόνησος κατεσκαμμένη καὶ μετ' αὐτὴν λιμὴν στε-
 νόστομος, καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος,
 τὰ ληστήρια συνίσταντο τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν
 30 ἐπιχειροῦντες· καλεῖται δὲ συμβόλων λιμὴν. οὗτος δὲ
 ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον τετ-
 ταράκοντα σταδίων ἰσθμόν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ

κλείων τὴν μικρὰν χερρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης χερρονήσου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην πόλιν Χερρόνησον.

- 3 Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθομένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην ἐλέσθαι 5
- C.309 Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους βαρβάρους· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους παρασκευή. ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας ἄσμενος πέμψας εἰς τὴν Χερρόνησον στρατιὰν ἅμα πρὸς τε τοὺς Σκύθας ἐπολέμει Σκί- 10 λουρόν τε καὶ τοὺς Σκιλοῦρου παῖδας τοὺς περὶ Πάλακον, οὓς Ποσειδάωνιος μὲν πεντήκοντά φησιν Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα· ἅμα δὲ τούτους τε ἐχειρώσατο βία καὶ Βοσπόρου κατέστη κύριος παρ' ἐκόντος λαβὼν Παιρισάδου τοῦ κατέχοντος. ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χρόνου 15 τοῖς τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ἢ τῶν Χερρονησιτῶν πόλις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἐστι. τὸ δ' ἴσον ὁ Κτενοῦς διέχει τῆς τε τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως καὶ τοῦ συμβόλων λιμένος. μετὰ δὲ τὸν συμβόλων λιμένα μέχρι Θεοδοσίας πόλεως ἢ Ταυρικῆ παραλία, χιλίων που στα- 20 δίων τὸ μῆκος, τραχία καὶ ὄρεινῃ καὶ καταγιγίζουσα τοῖς βορείαις ἴδρται. πρόκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβριαν ἐκκειμένη κατὰ Παφλαγονίαν καὶ Ἀμαστριν πόλιν, καλεῖται δὲ Κριοῦ μέτωπον. ἀντίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν Παφλαγόνων 25 ἀκρωτήριον ἢ Κάραμβις τὸ διαιροῦν εἰς πελάγη δύο τὸν Εὐξείνιον πόντον τῷ ἑκατέρωθεν σφιγγομένῳ πορθμῷ. διέστηκε δ' ἡ Κάραμβις τῆς μὲν τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους, τοῦ δὲ Κριοῦ μετώπου πολὺ ἐλάττους τὸν ἀριθμὸν· 30

7. post βαρβάρους: καὶ τοῦ Ἀδρίου·

συχνοὶ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν ἅμα φασὶν ἰδεῖν ἀμφοτέρως ἐκατέρωθεν τὰς ἄκρας. ἐν δὲ τῇ ὄρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ Τραπεζοῦς, ὁμώνυμον τῇ πόλει τῇ περὶ τὴν Τιβαρανίαν καὶ τὴν
 5 Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν αὐτὴν ὄρεινὴν, δυναστεύσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος καλεῖται τοῦ πορθμοῦ πᾶν ὃ ἐπέχει τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.

- 10 Μετὰ δὲ τὴν ὄρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν ἡ Θεοδοσία 4
 κεῖται πόλις, πεδίον εὐγεῶν ἔχουσα καὶ λιμένα ναυσι
 καὶ ἑκατὸν ἐπιτήθειον· οὗτος δὲ ὄρος ἦν πρότερον τῆς
 τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς· καὶ ἡ ἐξῆς δ' ἐστὶν
 εὐγεῶς χώρα μέχρι Παντικαπαίου, τῆς μητροπόλεως
 15 τῶν Βοσποριανῶν ἰδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαι-
 ώτιδος. ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παν-
 τικαπαίου σταδίων περὶ πεντακοσίων καὶ τριάκοντα,
 χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα καὶ πόλιν εὐλί-
 μενον τὸ Νύμφαιον καλούμενον. τὸ δὲ Παντικάπαιον
 20 λόφος ἐστὶ πάντῃ περιωικούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων
 εἴκοσι· πρὸς ἕω δ' ἔχει λιμένα καὶ νεώρια ὅσον τρι-
 άκοντα νεῶν, ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν· κτίσμα δ' ἐστὶ C.310
 Μιλησίων. ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυνα-
 στῶν τῶν περὶ Λεύκωνα καὶ Σάτυρον καὶ Παιρισάδην
 25 αὐτῆ τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι αἱ περὶ τὸ
 στόμα τῆς Μαιώτιδος ἐκατέρωθεν μέχρι Παιρισάδου
 τοῦ Μιθριδάτη παραδόντος τὴν ἀρχὴν. ἐκαλοῦντο δὲ
 τύραννοι, καίπερ οἱ πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξά-
 μενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ
 30 καὶ θεὸς νενόμισται· τούτῳ δὲ ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστα-
 τος, ὃς οὐχ οἷός τε ὦν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους
 φόρον πραττομένους μείζω τοῦ πρότερον Μιθριδάτη

τῷ Εὐπάτορι παρέδωκε τὴν ἀρχήν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγένηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. τὸ μὲν οὖν πλεον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος δέ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας.

- 5 Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμερικός Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους ἑβδομήκοντά που σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν περὶ Παντικάπαιον τόπων εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τῆς Ἀσίας τὴν Φαναγόρειαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολὺ στενω-
 10 τερον πορθμόν. διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ Τανάϊς ποταμὸς, καταντικρὺ ρέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἰς τε τὴν λίμνην καὶ τὸ στόμα αὐτῆς· δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχού-
 15 σας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἐξήκοντα. ἐστὶ δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων ἐμπόριον μετὰ τὸ Παντικάπαιον. ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰσ-
 20 πλέοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον πολίχνιον ἐστὶ Μυρμηκίον ἐν εἰκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικαπαίου. τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον, καθ' ἣν στενωτάτος ὁ εἰσπλους ἐστὶν ὅσον εἰκοσι στα-
 25 δίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην Ἀχίλλειον καλουμένην. ἐντεῦθεν δ' εὐθὺς πλοία μὲν ἐπὶ τὸν Τανάϊν καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον στάδιοι δισχιλίοι διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πλέοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλεον δ' ἢ τριπλάσιον ἐν
 30 ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἐν ᾧ παράπλω καὶ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυνται. οὗτος μὲν οὖν ὁ παράπλους ἔρημος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην, ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρημος· ὁ δὲ σύμπας τῆς λίμνης κύκλος ἐνακισχιλίων ἰστορεῖται σταδίων. ἡ δὲ μεγάλη χερρόνησος τῇ Πελοπον-
 35 νήσῳ προσέοικε καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ τοῦ Βοσπόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶ-

σαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων. πρότερον δ' εἶχον ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος καὶ τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας τῶν Βοσπορίων τύ-C.311 ραννοι, τὴν δὲ πλειστέην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Καρκινίτου Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος· καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα πᾶσα αὕτη, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνθένδε περαιουμένων τόν τε Τύραν καὶ τὸν Ἴστρον καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν καὶ ταύτης οὐκ ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία, τῶν Θρακῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας· ἐλώδης γὰρ ἐστὶν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

Τῆς δὲ χειρρονήσου, πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ τῇ 6 θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἢ γε ἄλλη πέδιᾶς καὶ εὐγεῶς 15 ἐστὶ πᾶσα, σίτῳ δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχῆς, τριακοντάχουν ἀποδιδούσα διὰ τοῦ τυχόντος ὀρυκτοῦ σχιζομένη. φόρον τε ἐτέλουν ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων Μιθριδάτῃ, τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια σὺν τοῖς Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. κἂν τοῖς 20 πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἑλλησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Λεύκωνα δὲ φασὶν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίους πέμψαι μυριάδας μεδίμνων διακοσίας καὶ δέκα. οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι καὶ γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἰδίως διὰ τὸ τοὺς ὑπερκειμένους 25 νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν ἄλλοις τε καὶ ἰσπείοις, ἰσπείῳ δὲ καὶ τυρῳ καὶ γάλακτι καὶ ὄξυγάλακτι (τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστὶν αὐτοῖς κατασκευασθέντως)· διόπερ ὁ ποιητῆς ἅπαντας εἰρηκε τοὺς ταύτη γαλακτοφάγους. οἱ μὲν οὖν νομάδες πολεμιστὰι μάλ- 30 λόν εἰσὶν ἢ ληστρικοί, πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν φόρων. ἐπιτρέψαντες γὰρ ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωργεῖν ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς

συντεταγμένους μετρίους τινάς, οὐκ εἰς περιουσίαν ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ δίδόντων δὲ αὐτοῖς πολεμουσιν. οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἴρηκε τοὺς αὐτοὺς τοῦτους ἀνδρας, ἐπεὶ τῶν γε φόρων ἀπειτακτουμένων οὐδ' 5 ἂν καθίσταντο εἰς πόλεμον. οὐκ ἀπειτακτοῦσι δ' οἱ δυνάμει πεποιδότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιόντας ἢ κωλύσαι τὴν ἐφοδον· καθάπερ Ἄσανδρον ποιῆσαι φησιν Ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς χερρονήσου τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι τριακοσίων ὄντα 10 καὶ ἐξήκοντα σταδίων, ἐπιστήσαντα πύργους, καθ' ἕκαστον στάδιον ἓνα. οἱ δὲ γεωργοὶ ταύτῃ μὲν ἡμερώτεροι τε ἅμα καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι, χρηματισταὶ δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπτόμενοι ληστηρίων C.31 οὐκ ἀπέχονται, οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλεο- 15 νεξιῶν.

7 Πρὸς δὲ τοῖς καταριθμηθεῖσι τόποις ἐν τῇ χερρονήσῳ καὶ τὰ φρούρια ὑπήρξεν, ἃ κατεσκευάσαε Σκύλουρος καὶ οἱ παῖδες, οἷσπερ καὶ ὀρητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς Μιθριδάτου στρατηγούς, Παλάκιόν τε καὶ 20 Χάβον καὶ Νεάπολις· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Διοφάντου, [τοῦ] Μιθριδάτου στρατηγοῦ. ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ τῶν Χερρονησιτῶν τείχους ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους, κόλπον ποιούσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· τούτου δ' ὑπέρεκείται 25 λιμνοθάλαττα ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κτενοῦς ἦν. ἴν' οὖν ἀντέχοιεν, οἱ βασιλικὸι πολιορκούμενοι τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατέστησαν τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου τὸ μέχρι τῆς πόλεως διέχουσαν, ὥστε πεξεύεσθαι ῥα- 30 δίως καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾶον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. ἐπεὶ δὲ καὶ

τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τῷ Κτενοῦντι προσέβαλον καὶ τὴν τάφρον ἐνέχουν καλάμῳ, τὸ μεθ' ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ βασιλικοὶ καὶ ἀντεῖχον τέως ἕως ἐπεκράτησαν. καὶ νῦν 5 ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν Ρωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν.

Ἴδιον δὲ τοῦ Σκυθικοῦ καὶ τοῦ Σαρματικοῦ παν- 8
 τὸς ἔθνη τὸ τοὺς ἵππους ἐκτέμνειν εὐπαιδείας χάριν· μικροὶ μὲν γὰρ εἰσιν, ὄξεις δὲ σφόδρα καὶ δυσπαιθεῖς.
 10 θῆραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἔλεσιν ἐλάφων καὶ σνάγρων, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ὀνάγρων καὶ δορκάδων. ἴδιον δέ τι καὶ τὸ ἀετὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος, μεταξὺ ἐλάφου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὄξύτερος τούτων
 15 τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥαδίως. τοιαύτη μὲν ἢ ἐκτὸς Ἰστροῦ πᾶσα ἢ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Τανάδος ποταμοῦ μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.
 20 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἢ ἐντὸς Ἰστροῦ καὶ 3
 τῆς κύκλω θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ μέχρι τοῦ ἰεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ, ἐν ἧ ἔστιν ἢ τε Ἑλλάς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν ἔθνη καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν Ἰστρον
 25 καθήκοντα καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἐκάτερα θάλατταν τὴν τε C.313
 Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ποντικὴν, πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατικὴν τὰ Ἰλλυρικά, πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν μέχρι Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου τὰ Θράκια καὶ εἴ τινα τούτοις ἀναμείκται Σκυθικὰ ἢ Κελτικὰ. δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ
 30 τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιουθενθεῖσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ ταῖς Ἀλπεσι καὶ Γερμανοῖς καὶ Δακοῖς καὶ Γέταις.

δίχα δ' ἄν τις καὶ ταῦτα διέλοι· τρόπον γάρ τινα τῷ Ἰστρῷ παράλληλά ἐστι τὰ τε Ἰλλυρικὰ καὶ τὰ Παιονικὰ καὶ τὰ Θρακία ὄρη, μίαν πως γραμμὴν ἀποτελοῦντα διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου μέχρι πρὸς τὸν Πόντον· ἧς προσάρκτια μὲν ἐστὶ μέρη τὰ μεταξὺ τοῦ Ἰστρου καὶ τῶν ὄρων, πρὸς νότον δ' ἢ τε Ἑλλάς καὶ ἡ συνεχῆς βάρβαρος μέχρι τῆς ὄρεινῆς. πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ τὸ Αἶμον ἐστὶν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτη καὶ ὑψηλότατον, μέσην πως διαιροῦν τὴν Θρακίην· ἀφ' οὗ φησι Πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάσ- 10 τας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς τὸν Ἀδρίαν καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. πρὸς δὲ τῷ Ἀδρίᾳ πᾶσα ἡ Ἀρδιά σχεδόν τι, μέση δ' ἡ Παιονία καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ Θρακία ἡ Ροδόπη ὁμορεῖ, ὑψηλότατον ὄρος μετὰ τὸν 15 Αἶμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικὰ ἢ τε τῶν Ἀνταριατικῶν χώρα καὶ ἡ Δαρδανική. λέγωμεν δὴ τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτα συνάπτοντα τῷ τε Ἰστρῷ καὶ ταῖς Ἀλπεσιν, αἱ κεῖνται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρξάμεναι ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Ἰνδο- 20 λικοὺς καὶ Ραιτοὺς καὶ Ἐλεηττίους.

- 2 Μέρους μὲν δὴ τι τῆς χώρας ταύτης ἠρήμωσαν οἱ Δακοὶ καταπολεμήσαντες Βοίους καὶ Ταυρίσκους, ἔθνη Κελτικὰ τὰ ὑπὸ Κριτασίῳ, φάσκοντες εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καίπερ ποταμοῦ διείργοντος τοῦ Πα- 25 ρίσου, ρέοντος ἀπὸ τῶν ὄρων ἐπὶ τὸν Ἰστρον κατὰ τοὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρακίοις ἀναμιξῆ ᾤκησαν· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δακοὶ κατέλυσαν, τούτοις δὲ καὶ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. τὸ δὲ λοι- 30 πὸν ἔχουσι Παννόνιοι· μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἰστρου πρὸς ἄρκτον καὶ ἔω· πρὸς δὲ τὰλλα μέρη ἐπὶ πλεόν

διατείνουσιν. ἡ δὲ Σεγεστική πόλις ἐστὶ Παννουίων ἐν
 συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἀπάντων πλωτῶν, εὐ-
 φυῆς ὀρητήριον τῷ πρὸς Λακούς πολέμῳ· ὑποπέ-
 πτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν, αἱ διατείνουσι μέχρι τῶν Ἰα-
 5 πόδων, Κελτικῷ τε ἄμα καὶ Ἰλλυρικῷ ἔθνους· ἐντεῦθε C.314
 θεν δὲ καὶ ποταμοὶ φέουσι πολὺν καταφέροντες εἰς αὐ-
 τὴν τὸν τε ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. εἰς
 γὰρ Ναύπορτον ἐξ Ἀκυληίας ὑπερτιθεῖσι τὴν Ὀκραν
 εἰς στάδιοι τριακόσιοι πενήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἀρμάμα-
 10 ξαι κατάγονται, τῶν Ταυρίσκων οὐσαν κατοικίαν·
 ἐνιοὶ δὲ πεντακοσίους φασίν. ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον
 μέρος τῶν Ἄλπεων ἐστὶ τῶν διατεινουσῶν ἀπὸ τῆς
 Ραιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξαιρεται τὰ ὄρη
 πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι καὶ καλεῖται Ἄλβια. ὁμοίως δὲ
 15 καὶ ἐκ Τεργέστε κώμης Καρνικῆς ὑπέρθεις ἐστὶ διὰ
 τῆς Ὀκρας εἰς ἔλος Δούγεον καλούμενον. πλησίον δὲ
 τοῦ Ναυπόρτου ποταμὸς ἐστὶ Κορκόρας ὁ δεχόμενος
 τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὸν Σάβον ἐμβάλλει,
 ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Δράβον, ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον κατὰ
 20 τὴν Σεγεστικὴν. ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Νόαρος * πλήθει
 προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων φέοντα ἐκ τοῦ Ἄλ-
 βίου ὄρους Κόλαπιν συμβάλλει τῷ Δανούῳ κατὰ τοὺς
 Σκορδίσκους. ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ
 τὰς ἄρκτους ἐστίν· ὁδὸς δ' ἀπὸ Τεργέστε ἐπὶ τὸν Δα-
 25 νοῦιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. ἐγγὺς δὲ
 τῆς Σεγεστικῆς ἐστὶ καὶ ἡ Σισκία φρούριον καὶ Σιρ-
 μιον ἐν ὁδῷ κείμεναι τῇ εἰς Ἰταλίαν.

Ἔθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννουίων Βρεῦκοι καὶ Ἄνδι- 3
 ζήτιοι καὶ Διτίωνες καὶ Πειροῦσαι καὶ Μαζατοὶ καὶ
 30 Δαισιτιᾶται, ἃν Βάτων ἡγεμῶν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα
 μικρά, ἃ διατείνει μέχρι Δαλματίας σχεδὸν δέ τι καὶ
 Ἀρδιαίων ἰόντι πρὸς νότον· ἅπανσα δ' ἡ ἀπὸ τοῦ μν-

χοῦ τοῦ Ἀδρίου παρήκουσα ὄρεινὴ μέχρι τοῦ Ριζονικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ποιητέον τῆς συνεχοῦς περιοδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων 5 πρότερον. ἔφαμεν δ' ἐν τῇ περιοδείᾳ τῆς Ἰταλίας Ἴστρους εἶναι πρῶτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τοῖς Κάρνοις, καὶ διότι μέχρι Πόλας, Ἰστρικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὄρους. οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους 10 σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας τῆς πρὸ τῶν Πολῶν ἐπὶ Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν Ἐνετικὴν. ὁ δὲ πᾶς Ἰστρικὸς παράπλους χίλια τριακόσια.

4 Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων στα- 15 δίων· ἴδρονται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἀλβίῳ ὄρει τελευταίῳ τῶν Ἄλπεων ὄντι ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν ἐπὶ τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἴστρον καθήκοντες τῇ δ' ἐπὶ τὸν Ἀδριαν, ἀρειμάνιοι μὲν ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ τελέως· πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον 20 0.315 Ἀρουπτινοὶ Μονήτιον ὄενδων· λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ ξειᾷ καὶ κέγχρω τὰ πολλὰ τρεφομένων· ὁ δ' ὄπλισμὸς Κελτικὸς· κατάστικτοι δ' ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θραξί. μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρνικὸς παράπλους ἐστὶ, μείζων τοῦ προτέρου σταδίοις [πεν- 25 τακοσίοις], ἐν δὲ τῷ παράπλῳ ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλουον ἔχων μέχρι Δαλματέων, καὶ Σκάρδων Λιβυρνή πόλις.

5 Παρ' ὄλην δ' ἦν εἶπον παραλίαν νῆσοι μὲν αἱ Ἀψυρτίδες, περὶ ἃς ἡ Μήδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν 30 ἀδελφὸν Ἀψυρτον διώκοντα αὐτήν. ἔπειτα ἡ Κυρικτικὴ κατὰ τοὺς Ἰάποδας· εἶθ' αἱ Λιβυρνίδες περὶ τετ-

ταράκοντα τὸν ἀριθμὸν· εἴτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώ-
 5 τатаι δ' Ἴσσα, Τραγούριον, Ἰσσεῶν κτίσμα, Φάρος ἢ
 πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα, ἐξ ἧς Δημήτριος ὁ
 Φάριος. εἶτα ἢ τῶν Δαλματέων παραλία καὶ τὸ ἐπί-
 10 νειον αὐτῶν Σάλων. ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολε-
 μησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας
 δ' ἔσχεν ἀξιολόγους εἰς πεντήκοντα, ὧν τινὰς καὶ πό-
 λεις, Σάλωνά τε καὶ Πρώμωνα καὶ Νινίαν καὶ Σινώ-
 τιον τό τε νέον καὶ τὸ παλαιόν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ Σεβρα-
 15 στός. ἔστι δὲ καὶ Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον, Δέλμιον
 δὲ μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικρὰν δ'
 ἐποίησε Νασικᾶς καὶ τὸ πεδῖον μηλόβοτον διὰ τὴν πλε-
 ονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. ἴδιον δὲ τῶν Δαλματέων τὸ
 20 διὰ ὀκταετηρίδος χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ
 μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ
 ταύτῃ ἴδιον, πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοὺς
 κοινόν. Ἄθριον δὲ ὄρος ἔστι μέσην τέμνον τὴν Δαλμα-
 τικήν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. εἶθ'
 ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Δαόριβοι καὶ Ἀρ-
 25 διαῖοι καὶ Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἢ
 μέλαινα Κόρκυρα καλουμένη καὶ πόλις, Κνιδίων κτί-
 σμα, τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἢ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρό-
 τερον· Παρίων γάρ ἔστι κτίσμα.

Ἰαρδαίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν τοὺς Ἀρδιαί- 6
 25 οὺς· ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς
 θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λη-
 στηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. τραχεῖα δὲ χώρα
 καὶ λυπρὰ καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐξέφθαρ-
 ται τελέως [τὸ ἔθνος], μικροῦ δὲ καὶ ἐκλέλοιπε. τοῦτο
 30 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ
 πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελέως ἐταπεινώθησαν
 καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ Σκορδίσται, Ἴλ-

λυριῶν δὲ *Ἀνταριάται* καὶ *Ἀρδιαῖοι* καὶ *Δαρδάνιοι*,
 Θρακῶν δὲ *Τριβαλλοί*, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς,
 C.316 ὕστερον δ' ὑπὸ *Μακεδόνων* καὶ *Ῥωμαίων* ἐκπολεμού-
 μνοι.

7 Μετὰ δ' οὖν τὴν τῶν *Ἀρδιαίων* καὶ *Πληραίων* 5
παραλίαν ὁ *Ῥιζονικός* κόλπος ἐστὶ καὶ *Ῥίξων* πόλις
 καὶ ἄλλα πόλινια, καὶ *Δρίλων* ποταμὸς ἀνάπλου
 ἔχων πρὸς ἕω μέχρι τῆς *Δαρδανικῆς*, ἣ συνάπτει
 τοῖς *Μακεδονικοῖς* ἔθνεσι καὶ τοῖς *Παιονικοῖς* πρὸς
 μεσημβρίαν, καθάπερ καὶ οἱ *Ἀνταριάται* καὶ *Δασα-* 10
ρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄν-
 τες καὶ τοῖς *Ἀνταριάταις*. τῶν δὲ *Δαρδανιατῶν* εἰσι
 καὶ οἱ *Γαλάβριοι*, παρ' οἷς ... πόλις ἀρχαία, καὶ οἱ *Θου-*
νάται, [οἱ] *Μαῖδοις* ἔθνει *Θρακίῳ* πρὸς ἕω συνάπτου-
 σιν. ἄγριοι δ' ὄντες οἱ *Δαρδάνιοι* τελέως, ὡσθ' ὑπὸ 15
 ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια ἐνταῦθα διαίτας ποι-
 εῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν ἀεὶ χρώμε-
 νοι καὶ ἀυλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὀργάνοις. οὗτοι μὲν
 οὖν ἐν τῇ *μεσογαίᾳ* μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ
 ὕστερον. 20

8 Μετὰ δὲ τὸν *Ῥιζονικὸν* κόλπον *Αἰσσοσ* ἐστὶ πόλις
 καὶ *Ἀκρόλισσοσ* καὶ *Ἐπίδαμνοσ* *Κερκυραίων* κτίσμα, ἣ
 νῦν *Δυρράχιον* ὀμωνύμως τῇ *χερρονήσῳ* λεγομένη
 ἐφ' ἧς ἰδρῦται. εἶθ' ὁ *Ἄψοσ* ποταμὸσ καὶ ὁ *Ἄωσ*, ἐφ'
 ᾧ *Ἀπολλωνία* πόλις εὐνοματάτη, κτίσμα *Κορινθίων* 25
 καὶ *Κερκυραίων*, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίουσ
 δέκα τῆσ *θαλάττης* δὲ ἐξήκοντα. τὸν δ' *Ἄωον* *Αἰαντα*
 καλεῖ *Ἐκαταῖοσ* καὶ φησιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τοῦ
 περὶ *Δάκμον*, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τὸν τε *Ἰνα-*
χον φεῖν εἰς *Ἄργοσ* πρὸσ νότον καὶ τὸν *Αἰαντα* πρὸσ 30

17. ante ἀεὶ: μουσικοῖσ

ἑσπέραν καὶ πρὸς τὸν Ἀδρίαν. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνιατῶν καλεῖται τι νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ ἀναδιδουῖσα, ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι φέουσι χλιαροῦ καὶ ἀσφάλτου, καιομένης, ὡς εἰκός, τῆς βάλου τῆς ἀσφάλ-
 5 τίτιδος; μέταλλον δ' αὐτῆς ἐστὶ πλησίον ἐπὶ λόφου· τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς ἐγγων-
 νυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης εἰς ἀσφαλ-
 τον, ὡς φησι Ποσειδώνιος. λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὴν ἀμ-
 πελίτιν γῆν ἀσφαλτώδη τὴν ἐν Σελευκείᾳ τῇ Πισφίᾳ
 10 μεταλλουμένην ἄκος τῆς φθειριώσης ἀμπέλου· χρι-
 σθεῖσαν γὰρ μετ' ἐλαίου φθείρειν τὸ θηρίον πρὶν ἐπὶ
 τοὺς βλαστοὺς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὖρε-
 θῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ πρωτανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος
 δ' ἐλαίου δεῖσθαι. μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ
 15 Ὠρικὸν καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ Πάνορμος καὶ τὰ Κε-
 ραύνια ὄρη, ἡ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ Ἰουίου κόλπου
 καὶ τοῦ Ἀδρίου.

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ, διαφέρει 9
 δὲ ὁ Ἴόνιος διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς θαλάττης C.317
 20 ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστίν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι
 τοῦ μυχοῦ, νυλὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. φησὶ δ' ὁ Θεό-
 πομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦκειν ἀπὸ ἀνδρὸς ἡγη-
 σαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἰσσης τὸ γένος, τὸν Ἀδρίαν
 δὲ ποταμοῦ ἐπάννυμον γεγονέναι. στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν
 25 Λιβυρῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῶ πλείους ἢ δισχίλιοι.
 Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμε-
 ρῶν ἐξ εἴρηκε, πεξῆ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ
 τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ. καὶ ἄλλα δ' οὐ
 πιστὰ λέγει, τό τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη ... ἀπὸ
 30 τοῦ εὐρίσκεσθαι κέραμόν τε Χλον καὶ Θάσιον ἐν τῷ
 Νάρωνι, καὶ τὸ ἄμφω κατοπτεῦεσθαι τὰ πελάγη ἀπό-
 τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρῶν * τιθεῖς,

ὥστε κύκλον ἔχειν σταδίων καὶ πεντακοσίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐμβάλλειν. τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἑρατοσθένους ἐνια παρακούσματα ἐστὶ λαοδογματικά, καθάπερ Πολύβιος φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων. 5

10 Τὸν μὲν οὖν παράπλου ἀπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβάλνει καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ἡόνος καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἀλιμένῳ ὄντι· ἀλεινοὶ δὲ καὶ χρηστόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ 10 εὐάμπελοι, πλὴν εἰ τί που σπάνιον ἐκτετράχυνται τελέως. τοιαύτη δ' οὐσα ὀλιγωρεῖτο πρότερον ἢ Ἰλλυρικὴ παραλία, τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἀρετῆς, τὸ μέντοι πλεον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθος. ἢ δ' ὑπερκειμένη ταύτης πᾶσα 15 ὄρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ υφόβολός ἐστιν, ἢ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον, ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι καὶ ἐν τοῖς ἐπιπεδατέροις. ὄροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ Ἀρδιαίων διατείνοντα, 20 πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα τῇ δὲ παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν.

11 Αὐταριᾶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπήρξεν, ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδι- 25 αῖους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἁλῶν ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος ῥέοντος ὑπὸ ἄγκει τιμὴ τοῦ ἕαρος· ἀρυσάμενοις γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπήγνυντο οἱ ἄλεις. συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι τῷ ἀλοπηγίῳ, παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέ- 30 C.318 μουν· καταστρεφάμενοι δὲ ποτε οἱ Αὐταριᾶται Τριβαλλοὺς ἀπὸ Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἴστρου καθήκοντας

ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδὸν ἐπήρξαν' καὶ τῶν ἄλλων
 Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορ-
 δίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἳ καὶ
 τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρό-
 5 νον ἰσχύσαντας.

Ῥικησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν Ἴστρον διηρημένοι 12
 δίχα, οἳ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι οἳ δὲ μι-
 κροί· οἳ μὲν μεταξὺ δυεῖν ποταμῶν ἐμβαλλόντων εἰς
 τὸν Ἴστρον, τοῦ τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγεστικὴν
 10 ρέοντος καὶ τοῦ Μάργου (τινὲς δὲ Βάργου φασίν), οἳ δὲ
 μικροὶ τούτου πέραν, συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ
 Μυσοῖς. εἶχον δὲ καὶ τῶν γήσων τινας οἳ Σκορδίσκοι·
 ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἠϋξήθησαν ὥστε καὶ μέχρι τῶν Ἰλλυ-
 ρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν καὶ Θρακίων προῆλθον
 15 ὄρων· κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἴστρον
 τὰς πλείους, ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἐόρτα καὶ Κα-
 πέδουνον. μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χάραν παρὰ
 μὲν τὸν Ἴστρον ἢ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἔστιν,
 ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῆς μικρᾶς
 20 καλουμένης Σκυθίας τῆς ἐντὸς Ἴστρον· καὶ τούτων
 ἐμνήσθημεν. ὑπεροικοῦσι δ' οὗτοι τε καὶ Κρόβυζοι
 καὶ οἳ Τρωγλοδύται λεγόμενοι τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ
 Τομέα καὶ Ἴστρον τόπων. εἶδ' οἳ περὶ τὸ Αἴμον καὶ
 οἳ ὑπὲρ αὐτοῦ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου Κόραλλοι
 25 καὶ Βέσσοι καὶ Μαίδων τινὲς καὶ Δανθηλητῶν. πάντα
 μὲν οὖν ταῦτα ληστρικώτατα ἔθνη, Βέσσοι δέ, οἵπερ
 τὸ πλεόν τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἴμον, καὶ ὑπὸ τῶν
 ληστῶν λησται προσαγορεύονται, καλυβίται τινες καὶ
 λυπρόβιοι, συνάπτοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παί-
 30 σοσι καὶ τῶν Ἰλλυριῶν τοῖς τε Ἀνταριάταις καὶ τοῖς

8. post ποταμῶν: οἰκεῖν

Λαρδανίοις. μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν Ἀρδιαίων οἱ Δασαρήτιοι εἰσὶ καὶ Ἀγριᾶνες καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ Σκορδίσκοι μέχρι ἠρήμωσαν τὴν χώραν καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν. 5

- 6 *Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς μεταξὺ Ἰστρου καὶ τῶν ὄρων τῶν ἐφ' ἑκάτερα τῆς Παιονίας ἢ Ποντικῆ παραλία, ἢ ἀπὸ τοῦ λεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου μέχρι τῆς περὶ τὸν Αἴμον ὄρεινῆς καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. καθάπερ [δὲ] τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόν- 10 τες μέχρι τῶν Κεραυνίων ὄρων προῦβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὄρεινῆς, ἐχόντων δέ τι οἰκεῖον πέρας· τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας περιγραφὰς καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον, οὕτω κἀν- 15 ταῦθα ἢ παραλία, κἀν ὑπερπίπτῃ τὴν ὄρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι πέρας τελευτήσῃ τὸ τοῦ Πόντου C.319 στόμα καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ λεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν συνεχῆ παραλίαν Ἰστρος πολίχμιον ἐν πεντα- 20 κοσίοις σταδίοις, Μιλησίων κτίσμα· εἶτα Τόμις, ἕτερον πολίχμιον ἐν διακοσίοις πενήκοντα σταδίοις· εἶτα πόλις Κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεωτῶν ἄποικος· εἶτ' Ἀπολλωνία ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἄποικος Μιλησίων, τὸ πλεόν τοῦ κτίσματος 25 ἰδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, [ὄπου] ἰερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ Μάρκος Λεύκολλος τὸν κολοσσὸν ἦρε καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν Βιζώνη τέ ἐστίν, 30 ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ σεισμῶν, καὶ Κρουνοὶ καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἄποικος, καὶ Ναύλοχος Με-*

σημβριανῶν πολίχνιον· εἶτα τὸ Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς
 δεῦρο θαλάττης διήκον· εἶτα Μεσημβρία Μεγαρέων
 ἄποικος, πρότερον δὲ * Μενεβρία, οἶον* Μένα πόλις,
 τοῦ κτίσαντος* Μένα καλουμένου, τῆς δὲ πόλεως βρίας
 5 καλουμένης θρακιστί· ὡς καὶ ἡ τοῦ Σήλνους πέλις Ση-
 λυμβρία προσηγόρευται, ἣ τε Αἶνος Πολτυμβρία ποτὲ
 ὠνομάζετο· εἶτ' Ἀγγιᾶλη πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν καὶ
 αὐτῆ Ἀπολλωνία. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶν ἡ
 Τίριξις ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ᾧ ποτε καὶ Αὐσίμαχος
 10 ἐχρήσατο γαζοφυλακίῳ. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας
 ἐπὶ Κυανέας στάδιοι εἰσι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους,
 ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἡ τε Θυνιάς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα,
 καὶ Φινόπολις καὶ Ἀνδριακή, συνάπτουσαι τῷ Σαλμυ-
 δησσῷ. ἔστι δ' οὗτος ἐρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλί-
 15 μενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, στα-
 δίων ὅσον ἑπτακοσίων μέχρι Κυανέων τὸ μῆκος, πρὸς
 ὃν οἱ ἐκκίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστῶν διαρπάζονται τῶν
 ὑπερκειμένων, Θρακίου ἔθνους. αἱ δὲ Κυανέαι πρὸς
 τῷ στόματι τοῦ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ
 20 Εὐρώπῃ προσεχὲς τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα
 ὅσον εἴκοσι σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ Ἰεροῦ
 τοῦ Βυζαντίων καὶ τοῦ Ἰεροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ
 ἐστὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου τὸ στενώτατον· προί-
 ὄντι γὰρ δέκα σταδίους ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ποι-
 25 οῦσα τὸν πορθμόν, εἶτα διστάται ἐπὶ πλεόν καὶ ποιεῖν
 ἄρχεται τὴν Προποντίδα.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πενταστάδιον ποι- 2
 ούσης ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλούμενον λιμένα στά-
 διοι πέντε καὶ τριάκοντα, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ C.320
 30 Βυζαντίων πέντε. ἔστι δὲ τὸ Κέρας προσεχὲς τῷ Βυ-

12. post χώρα: Ἀγγιᾶλη καὶ αὐτῆ Ἀπολλωνιατῶν

ξαντίων τείχει κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς δύοσιν ἐπὶ στα-
 δίους ἐξήκοντα, εἰκῶς ἐλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλεί-
 στους σχίζεται κόλπους ὡς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς
 ἐμπέπτουσα ἢ πηλαμὺς ἀλίσκεται ῥαδίως διὰ τε τὸ
 πλήθος αὐτῆς καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ καὶ 5
 τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἀλίσκε-
 σθαι. γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἔλεσι τῆς Μαι-
 ώτιδος, ἰσχυρὰν δὲ μικρὸν ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος
 ἀγγεληδὸν καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἥονα μέχρι
 Τραπεζοῦντος καὶ Φαρνακείας· ἐνταῦθα δὲ πρῶτον 10
 συνίστασθαι συμβαίνει τὴν θήραν, οὐ πολλὴ δ' ἐστίν·
 οὐ γὰρ πῶ τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην
 προιοῦσα ὠραιότερα πρὸς τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταρι-
 χείαν ἐστίν· ἐπειδὴν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανείαις καὶ
 παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκῆ 15
 τις πέτρα προπίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον ὥστ' εὐθύς εἰς
 τὴν περαιάν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα
 ῥοῦς, ἅμα καὶ τῶν τόπων εὐφυῶν ὄντων πρὸς τὸ τὸν
 ἐκεῖ ῥοῦν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς
 αὐτῷ Κέρας τετράσθαι, φυσικῶς συνελαύνεται δεῦρο 20
 καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων
 πρόσοδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαιίας
 ἰδρυσμένοι πλησίον οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης
 διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν πηλα-
 μύδα· ἢ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασιν τὸ Βυ- 25
 ζάντιον ὕστερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνας
 κτίσιν χρηστηριαζομένοις προστάξαι ποιήσασθαι τὴν
 ἰδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν, τυφλοὺς καλέσαντα
 τοὺς Χαλκηδονίους, ὅτι πρότεροι πλεύσαντες ταὺς τό-

7. post ἀλίσκεσθαι: διὰ τὴν στενοχωρίαν.

πους, ἀφέντες τὴν πέραν κατασχεῖν τοσοῦτον πλοῦτον ἔχουσαν, εἴλοντο τὴν λυπρότεραν.

Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν, ἐπειδὴ πόλις ἐπιφανὴς κλησιάξουσα μάλιστα τῷ στόματι εἰς γνωριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ τὸν παράπλου τελευτῶντα ἀπέφαινε. ὑπέρκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πόνηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος.

Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἰστροφ καὶ 7
10 τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρακίοις ταῦτ' ἔστιν ὧν ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν πᾶσαν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν τὰ ἀριστερὰ τοῦ Πόντου λεγομένην ἀπὸ Ἰστροῦ ποταμοῦ
μέχρι Βυζαντίου. λοιπὰ δὲ ἔστι τὰ νότια μέρη τῆς λε- C.321
15 χθείσης ὄρεινῆς καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία, ἐν οἷς ἔστιν ἢ τε Ἑλλάς καὶ ἡ προσεχὴς βάρβαρος μέχρι τῶν ὄρων.

Ἐκαταῖος μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος περὶ τῆς Πελοποννήσου φησὶν διότι πρὸ τῶν Ἑλλήνων ᾤκησαν αὐτὴν 20 βάρβαροι. σχεδὸν δὲ τι καὶ ἡ σύμπασα Ἑλλάς κατοικία βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζόμενοις τῶν μνημονευομένων, Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννησον, Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου, Δρυό-
25 πων τε καὶ Κανκῶνων καὶ Πελασγῶν καὶ Δελέγων καὶ ἄλλων τοιούτων κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς Ἰσθμοῦ· καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλπου Θραῖκες ἔσχον, τῆς δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδα Τηρεῦς, τὴν δὲ Καδμείαν οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες, ἀν-
30 τὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν Ἄσους καὶ Τέμμικες καὶ Ἰγαντες·

30. post Ἰγαντες: ὡς δὲ Πίνδαρός φησιν „ἦν ὅτε σύας Βοιωτίων ἔθνος ἐννεπον.“

καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Κέκροψ καὶ Κόδρος καὶ Ἄικλος καὶ Κόθος καὶ Δρύμας καὶ Κρίνακος. οἱ δὲ Θραῖκες καὶ Ἰλλυριοὶ καὶ Ἡπειρώται καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν· ἐτι μέντοι μᾶλλον πρότερον ἢ νῦν, ὅπου γε καὶ τῆς ἐν τῷ⁵ παρόντι Ἑλλάδος ἀναντιλέκτως οὔσης τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι, Μακεδονίαν μὲν Θραῖκες καὶ τινα μέρη τῆς Θετταλίας, Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας [τὰ] ἄνω Θεσπρωτοὶ καὶ Κασσωπαῖοι καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ Μολοττοὶ καὶ Ἀθαμᾶνες, Ἡπειρωτικὰ ἔθνη. 10

2 Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἰρηται, τοὺς δὲ Λέλεγας τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσίην εἰκάζουσιν, οἱ δὲ συνοίκους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ Δελέγων κατοικίας λέγεσθαί τινας, πολλαχοῦ δὲ τῆς Καρίας τάφους Δελέγων καὶ ἐρύματα ἔρημα Δελέγεια 15 καλούμενα. ἢ τε Ἰωνία νῦν λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν ὤκειτο καὶ Δελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τούτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον, ἐτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἐλόντες ἐξήλασαν τοὺς Λέλεγας ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἰθὴν τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν Σατνιό- 20 εντα ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Καρσίι νομίζοιτ' ἂν σημεῖον· ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνανίᾳ φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρητας, 25 C.322 τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν τοὺς νῦν Λοκροὺς Δέλεγας καλεῖ, κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίᾳ καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίᾳ καὶ αὐτόχθονά τινα Δέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυ- 30 γατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παιδᾶς δύο καὶ εἰκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. μάλιστα δ'

ἄν τις Ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι
 „ἦτοι γὰρ Δοκρὸς Δελέγων ἠγήσατο λαῶν, τοὺς δὲ
 „ποτε Κρονίδης, Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδῶς, λεκτοὺς
 „ἐκ γαίης λάουσ ἴορε Δευκαλίωνι.“ τῇ γὰρ ἐτυμολο-
 5 γία τὸ συλλέκτους γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μι-
 γάδας αἰνίττεσθαι μοι δοκεῖ καὶ διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι
 τὸ γένος· ἄπερ ἄν τις καὶ περὶ Κανκῶνων λέγοι, νῦν
 οὐδαμοῦ ὄντων πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατφ-
 κισμένων.

10 Πρότερον μὲν οὖν καίπερ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ 3
 ἀδόξων ὄντων τῶν ἔθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανδρίαν
 καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς οὐ πάνυ ἦν χαλεπὸν
 διαλαβεῖν τοὺς ὄρους αὐτῶν, νυνὶ δ' ἐρήμου τῆς πλεί-
 στης χώρας γεγενημένης καὶ τῶν κατοικιῶν καὶ μάλι-
 15 στα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, οὐδ' εἰ δύναίτο τις
 ἀκριβοῦν ταῦτα, οὐδὲν ἄν ποιότη χρησίμων διὰ τὴν
 ἀδοξίαν καὶ τὸν ἀφανισμόν αὐτῶν, ὅς ἐκ πολλοῦ χρό-
 νου λαβὼν τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νῦν πω πέπανται κατὰ
 πολλὰ μέρη διὰ τὰς ἀποστάσεις, ἀλλ' ἐνστρατοπεδεύ-
 20 ουσιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, κατασταθέντες ὑπ'
 αὐτῶν δυνάσται. τῶν γοῦν Ἑπειρωτῶν ἐβδομήκοντα
 πόλεις Πολύβιός φησιν ἀνατρέφει Παῦλον μετὰ τὴν
 Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν (Μολοττῶν δ'
 ὑπάρξει τὰς πλείστας), πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας
 25 ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. ὅμως δ' οὖν ἐγχειρή-
 σομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει καὶ ἡμῖν ἐφι-
 κτόν, ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς
 κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον παραλίας· αὕτη δ' ἐστὶν εἰς
 ἣν ὁ ἐκπλοὺς ὁ ἐκ τοῦ Ἀδρίου τελευτᾷ.

30 Ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ 4
 Ἀπολλωνίαν ἐστίν. ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακε-
 δονίαν ἢ Ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἑω, βεβηματισμένη

κατὰ μίλιον καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυψέλων καὶ Ἐβρου ποταμοῦ· μίλων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε· λογιζομένῳ δέ, ὡς μὲν οἱ πολλοί, τὸ μίλιον ὀκταστάδιον τετρακισχίλιοι ἂν εἴεν στάδιοι καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὄγδοήκοντα, ὡς δὲ Πολύβιος ⁵ προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὃ ἐστὶ τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομή-
C.323 κοντα ὀκτώ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μίλων ἀριθμοῦ. συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν τοὺς τ' ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ὀρμηθέντας καὶ ¹⁰ τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἐγνατία καλεῖται, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδακίας λέγεται ὄρους Ἰλλυρικοῦ, διὰ Λυχνιδοῦ πόλεως καὶ Πυλῶνος τόπου ὀρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκείθεν δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας καὶ Λυγκη- ¹⁵ στῶν καὶ Ἐορδῶν εἰς Ἔδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἐξήκοντα ἑπτὰ. ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐπίδαμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἰούσιν ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη κλυζόμενα τῷ Σι- ²⁰ κελικῷ πελάγει μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὕψη τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἃ προδιήλθομεν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιόνων. εἰτ' ἀπὸ μὲν Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἕω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ, ²⁵ τῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἰτ' ἐκπίπτει [εἰς] τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὄλην. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ὁρῶν καὶ τῶν Παιονικῶν μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ Μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ Παίονες καὶ τινες τῶν ὄρειων Θρακῶν· ³⁰ τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἤδη μέχρι τοῦ Ποντικοῦ στόματος καὶ τοῦ Αἴμου πάντα Θρακῶν ἐστὶ πλὴν τῆς

παραλίας· αὐτὴ δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ
 τῇ Προποντίδι ἰδρυμένων, τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ
 καὶ τῷ Μέλανι κόλπῳ, τῶν δ' ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. τὸ δ'
 Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευρὰς τῆς Ἑλλάδος, τὴν
 5 μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ Σουνίου
 πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσ-
 σαλονικίας Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ τῶν μάλιστα τῶν
 ἄλλων εὐανδρεῖ, τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν Μακεδονικὴν
 ἀπὸ Θεσσαλονικίας μέχρι Στρυμόνος· τινὲς δὲ καὶ τὴν
 10 ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Νέστου τῇ Μακεδονίᾳ προσνέ-
 μουσι, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ
 ταῦτα τὰ χωρία ὥστ' ἐξειδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο
 προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης
 εὐφυίας τῶν τόπων. ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοπον-
 15 νήσου τὸ Μυρτᾶδον ἔστι καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Λι-
 βυκὸν σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ
 καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ Κρισαῖον
 ἐκπληροῖ κόλπον.

Τῶν μὲν οὖν Ἑπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεό- 5
 20 πομπος τετταρεσκαίδεκα, τούτων δ' ἐνδοξότατα Χάονες
 καὶ Μολοττοὶ διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἑπειρωτι-
 δος πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερον δὲ Μολοττούς, οἵ
 καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλείων ἐπὶ πλέον ἠϋξή-
 25 θησαν (τῶν γὰρ Αἰακιδῶν ἦσαν), καὶ διὰ τὸ παρὰ τού-
 τοις εἶναι τὸ ἐν Λαωδώνῃ μαντεῖον, παλαιὸν τε καὶ ὀνο-
 μαστὸν οὖν. Χάονες μὲν οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ καὶ μετὰ
 τούτους ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι (καὶ οὗτοι δ' εἰσὶ Θεσπρω-
 τοὶ) τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων μέχρι τοῦ Ἀμβρα-
 30 κικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται χώραν εὐδαίμονα
 ἔχοντες· ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξαμένῳ πρὸς
 ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸν Κορινθιακόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ Αὐσόνιον πέλα-

γος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἡπειρον, εἰς ἡλίωι καὶ τρια-
 κόσιοι στάδιοι ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ
 Ἀμβρακικοῦ κόλπου. ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστήματι
 Πάνορμος τε λιμὴν μέγας ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις
 ὄρεσι, καὶ μετὰ ταῦτα Ὀγγησμος λιμὴν ἄλλος, καθ' ὃν 5
 τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κορκυραίας ἀντίκειται, καὶ πά-
 λιν ἄλλος Κασσιόπη, ἀφ' οὗ ἐπὶ Βρεντέσιον ἡλίωι
 ἑπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἴσοι καὶ ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ
 ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς Κασσιόπης ὃ κα-
 λούσι Φαλακρόν. μετὰ δὲ Ὀγγησμον Ποσειδίων καὶ 10
 Βουθρωτὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πηλώδους καλουμέ-
 νου λιμένος ἰδρυμένον ἐν τόπῳ χειρρονησίβοντι, ἐποί-
 κους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ Σύβοτα. εἰς δὲ νησιδες
 τὰ Σύβοτα τῆς μὲν Ἡπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ
 δὲ τὸ ἐπὶ ἄκρον τῆς Κορκυραίας τὴν Λευκίμμαν κε- 15
 μεναι. καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησιδες εἰσὶν οὐκ
 ἄξιαι μνήμης. ἔπειτα ἄκρα Χειμέριον καὶ Γλυκὺς λι-
 μὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμός, ῥέων ἐκ τῆς
 Ἀχερουσίας λίμνης καὶ δεχόμενος πλείους ποταμοὺς
 ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· φεῖ δὲ καὶ ὁ Θύαμις 20
 πλησίον. ὑπέρεκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυ-
 ρος, ἢ πρότερον Ἐφύρα, πόλις Θεσπρωτῶν· τοῦ δὲ
 κατὰ Βουθρωτὸν ἢ Φοινίκη. ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου
 πολίχνηιον Βουχέτιον Κασσωπαίων μικρὸν ὑπὲρ τῆς
 θαλάττης ὄν, καὶ Ἐλάτρια καὶ Πανθοσία καὶ Βατῆαι ἐν 25
 μεσογαίᾳ, καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου.
 μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα ἐφεξῆς εἰσι δύο ἄλλοι λιμένες,
 ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττων Κόμαρος ἰσθμὸν ποιῶν
 ἐξήκοντα σταδίων πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος κτίσμα τὴν Νικόπολιν· ὁ 30
 δὲ ἀπωτέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων πλησίον τοῦ στό-

ματος τοῦ κόλπου, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον δά-
δεκα σταδίους.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· τοῦ C.325
του δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα μικρῶ τοῦ τετραστα- 6
5 δίου μείζον, ὁ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων σταδίων, εὐ-
λίμενος δὲ πᾶς. οἰκοῦσι δὲ τὰ μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέονσι
τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνανεὺς· καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλ-
λωνος ἐνταῦθα ἐστὶ πλησίον τοῦ στόματος, λόφος
τις ἐφ' ᾧ ὁ νεῶς, καὶ ὑπ' αὐτῷ πεδῖον ἄλσος ἔχον καὶ
10 νεῶρια, ἐν οἷς ἀνέθηκε Καῖσαρ τὴν δεκαναῖαν ἀκρο-
θίνιον, ἀπὸ μονοκρότου μέχρι δεκῆρους· ὑπὸ πυρὸς
δ' ἠφανίσθαι καὶ οἱ νεῶσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα·
ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ Νικόπολις καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν οἱ
Κασσωπαῖοι μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν·
15 ὑπέρκειται δὲ αὕτη τοῦ μυχοῦ μικρὸν, Γόργου τοῦ
Κυψέλου κτίσμα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἄρατθος πο-
ταμὸς ἀνάπλων ἐχὼν ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν ὀλίγων
σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ Τύμφης ὄρους καὶ τῆς Παρω-
ραίας. ἠτύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἢ πόλις αὕτη δια-
20 φερόντως (τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἐσχηκεν ὁ
κόλπος), μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος βασι-
λεῖω χρησάμενος τῷ τόπῳ· Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ
Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνησαν τοῖς
συνεχέσι πολέμοις διὰ τὴν ἀπελθεῖαν, ὥστε τὸ τελευ-
25 ταῖον ὁ Σεβαστὸς ὄρων ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πό-
λεις εἰς μίαν συνώκισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Νι-
κόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ, ἐκάλεσε δ' ἐπώνυμον τῆς
νίκης, ἐν ἣ κατεναυμάχησεν Ἀντώνιον πρὸ τοῦ στό-
ματος τοῦ κόλπου καὶ τὴν Αἰγυπτίων βασιλίσσαν
30 Κλεοπάτραν παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτὴν. ἡ μὲν
οὖν Νικόπολις εὐανδρεῖ καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν
ἐπίδοσιν, χάραν τε ἔχουσα πολλὴν καὶ τὸν ἐκ τῶν λα-

φύρων κόσμον, τό τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ
 προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντητηρικὸν ἐν
 ἄλσει ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ
 ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσεος ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος.
 ἀποδέδεικται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ 5
 Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ
 Λακεδαιμόνιοι. αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς
 Νικοπόλεως εἰσιν. ἤγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ
 θεῷ, στεφανίτης ἀγῶν, ὑπὸ τῶν περιοίκων· νυνὶ δ'
 ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ.

10

7 Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμφι-
 λοχικόν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἐφο-
 ρος μὲν οὖν φησὶ τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπιγόνων
 ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείαν παρακληθέντα ὑπὸ Διομή-
 δους συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ καὶ συγκατακτή- 15
 σασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλοῦντος δ'
 αὐτοῦς ἐπὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον Ἀγαμέμνωνος, τὸν
 C.326 μὲν Διομήδη πορευθῆναι, τὸν δ' Ἀλκμαίωνα μέναντα
 ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τὸ Ἄργος κτίσαι, καλέσαι δ' Ἀμφιλο-
 χικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελφοῦ, Ἴναχον δὲ τὸν διὰ τῆς 20
 χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον ἀπὸ τοῦ κατὰ
 τὴν Ἀργείαν προσαγορευῆσαι. Θουκυδίδης δὲ φησὶν
 αὐτὸν Ἀμφίλοχον μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον δυσ-
 ρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἄργει παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν, διαδεξάμενον δὲ τὴν τᾶδελφοῦ δυναστείαν κτίσαι 25
 τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ.

Ἐπειρῶται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ οἱ ὑπερκεί-
 μενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχείαν
 οἰκοῦντες χώραν, Μολοττίδι τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰ-
 θικες καὶ Τυμφαῖοι καὶ Ὀρέσται Παρωρατοὶ τε καὶ 30
 Ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μᾶλ-
 λον οἱ δὲ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα

κατασχεῖν ποτε Ὀρεστίης φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φό-
 νον καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν, κτί-
 σαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἄργος Ὀρεστι-
 κόν. ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ Ἰλλυρικὰ ἔθνη τὰ πρὸς
 5 τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὄρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου
 κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμνου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας μέ-
 χρι τῶν Κεραυνίων ὑπεροικοῦσι Βυλλιόνες τε καὶ Ταυ-
 λάντιοι καὶ Παρθῖνοι καὶ Βρυῖοι· πλησίον δὲ πού καὶ
 τὰ ἄργυρεια τὰ ἐν Δαμαστίῳ, περὶ ἃ Δυσέται συνεστή-
 10 σαντο τὴν δυναστείαν καὶ Ἐγγέλειοι, οὓς καὶ Σεσαρη-
 θίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις Δυγκῆσται τε καὶ ἡ
 Δευρίοπος καὶ ἡ τρίπολις Πελαγονία καὶ Ἐορδοὶ καὶ
 Ἐλίμεια καὶ Ἐράτυρα· ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυ-
 ναστεύετο ἕκαστα, ὧν ἐν τοῖς Ἐγγελείοις οἱ Κάδμου
 15 καὶ Ἀρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ
 αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. οὗτοι μὲν οὖν οὐκ ὑπὸ Ἰθαγε-
 νῶν ἦρχοντο· οἱ δὲ Δυγκῆσται ὑπ' Ἀρραβαῖῳ ἐγένοντο
 τοῦ Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ
 ἡ Φιλίππου μήτηρ τοῦ Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Σίφρα δὲ
 20 θυγάτηρ· καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν δὲ Μολοττοὶ ὑπὸ Πύρ-
 ρῳ τῷ Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῖς ἀπογόνους
 αὐτοῦ Θετταλοῖς οὓσι γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ Ἰθα-
 γενῶν ἦρχοντο· εἰτ' ἐπικρατούντων αἰετίνων κατέ-
 στρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, πλὴν ὀλί-
 25 γων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ
 Λύγκων καὶ Πελαγονίαν καὶ Ὀρεστιάδα καὶ Ἐλίμειαν
 τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν, οἱ δ' ὕστερον καὶ ἔλευ-
 θέραν· ἐνιοὶ δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι Κορκύρας
 Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογούντες ἅμαC.327
 30 ὅτι καὶ κουρᾶ καὶ διαλέκτῳ καὶ γλαμύδι καὶ ἄλλοις
 τοιοῦτοις χροῶνται παραπλησίως· ἐνιοὶ δὲ καὶ δίγλωτ-
 τοὶ εἰσι. καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς ὑπὸ

Ῥωμαίους ἐπεσε. διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἔθνων ἡ Ἐγνατία ὁδὸς ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ δὲ τὴν ἐπὶ Κανθασίας ὁδὸν αἶ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Ἀνχνιδὸν ταριχείας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι, καὶ ποταμοὶ οἳ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες καὶ οἱ ἐπὶ 5 τὰ νότια μέρη, ὃ τ' Ἰναχος καὶ ὁ Ἄρατθος καὶ ὁ Ἀχελῶος καὶ ὁ Εὐήνος ὁ Ἀνκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν ἐμβαλλων ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῶον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Εὐήνος, ὁ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν διεξιὼν ὁ δὲ 10 τὴν Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἐρίγων πολλὰ δεξάμενος φεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὄρων καὶ Ἀνγκηστῶν καὶ Βρύγων καὶ Δευριόπων καὶ Πελαγόνων εἰς τὸν Ἄξιόν ἐκδίδωσι.

9 Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις· τριπολις γοῦν ἡ Πελαγονία ἐλέγετο, ἧς καὶ 15 Ἄζωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἐρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν Δευριόπων πόλεις ᾤκητο, ὧν τὸ Βρυάνιον καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Στύβαρα· Κύδραι δὲ Βρύγων, Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων, ὄμορον Αἰθικία καὶ Τρίκκη· πλησίον δ' ἦδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ τὸ Πότον 20 ὄρος καὶ τὴν Πίνδον Αἰθικὴς τε καὶ τοῦ Πηγνειοῦ πηγαί, ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοι τε καὶ [οἱ] ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοὶ· καὶ πόλις Ὀξύνηια παρὰ τὸν Ἴωνα ποταμὸν ἀπέχουσα Ἀζώρου τῆς τριπολίτιδος σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγί- 25 νιον καὶ Εὐρωπος καὶ αἱ τοῦ Ἰωνος εἰς τὸν Πηγνεῖον συμβολαί. τότε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καίπερ οὔσα τραχεῖα καὶ ὄρων πλήρης, Τομάρον καὶ Πολυάνου καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως εὐάνδρει ἢ τε Ἡπειρος πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ 30 δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται.

10 Ἐκλέλοιπε δὲ πῶς καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ,

- καθάπερ τάλλα. ἔστι δ', ὡς φησιν Ἐφορος, Πελασγῶν Ἰδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα δυναστευσάντων ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιητῆς φησιν οὕτω „Ζεῦ ἄνα Δωδωναίε, Πελασγικέ,“
- 5 ὁ δ' Ἡσίοδος „Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἔδραν, ἦεν.“ περὶ μὲν οὖν τῶν Πελασγῶν ἐν τοῖς C.328
- Τυρρηνικοῖς εἰρηται, περὶ δὲ Δωδώνης τοὺς μὲν περιουκοῦντας τὸ ἱερόν διότι βάρβαροι διασφαεῖ καὶ ὁ Ὅμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας λέ-
- 10 γων· πότερον δὲ χρῆ λέγειν Ἐλλοῦς, ὡς Πίνδαρος, ἢ Σελλοῦς, ὡς ὑπονοοῦσι παρ' Ὀμήρῳ κείσθαι, ἢ γραφὴ ἀμφίβολος οὕσα οὐκ ἐᾷ δισχυρίζεσθαι. Φιλόχορος δὲ φησι καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὡσπερ τὴν Εὐβοίαν, Ἐλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδον οὕτω
- 15 λέγειν „ἔστι τις Ἐλλοπίη, πολυλήμιος ἠδ' ἐυλείμων· ἔνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.“ οἴονται δέ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν ἐλαῶν τῶν περὶ τὸ ἱερόν οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μέντοι ποιητὴν [οὐχ] οὕτω λέγειν Ἐλλοῦς ἀλλὰ Σελλοῦς ὑπολαμβάνει τοὺς
- 20 περὶ τὸ ἱερόν, προσθεὶς ὅτι καὶ Σελλήεντα τινα ὀνομάζει ποταμόν. ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῆ „τηλόθεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ [οὐ μέντοι, ὁ Σκήψιός φησι, τῆς] ἐν Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας, ἀλλὰ τῆς ἐν τοῖς Ἡλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντα,
- 25 ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοττοῖς. τὰ δὲ μυθεύόμενα περὶ τῆς θρυλῆς καὶ τῶν πελειῶν καὶ εἰ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ τὰ περὶ Δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικωτέρας ἐστὶ διατριβῆς τὰ δ' οἰκεία τῆς νῦν περιουδείας.
- 30 Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρω- 11 τοῖς ἦν καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος ἢ Τμάρος (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται), ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοὶ

δὲ καὶ Πίνδαρος Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην· ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοττοῖς ἐγένετο. ἀπὸ δὲ τοῦ Τομάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑπαφήτας τοῦ Διός, οὓς καὶ ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας καλεῖ, τομύρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεΐα οὕτω 5 γράφουσι τινες ἄφησιν Ἀμφινόμος, συμβουλευῶν τοῖς μνηστῆρσι μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι τῷ Τηλεμάχῳ πρὶν ἂν τὸν Δία ἔρωσται „εἰ μὲν κ' αἰνήσωσι „Διὸς μέγαλοιο τομούροι, αὐτὸς τε κτανέω, τοὺς τ' „ἄλλους πάντας ἀνώξω· εἰ δέ κ' ἀποτρεπέησι θεός, 10 „παύεσθαι ἄνωγα.“ βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρους ἢ θέμιστας γράφειν· οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλάς καὶ τὰ πολιτεύματα καὶ νομοθετήματα· τομούρους δ' εἰρησθαι C.329 ἐπιτετημένως οἷον τομαροφύλακας. οἱ μὲν οὖν νεώ- 15 τεροι λέγουσιν τομούρους [παρ'] Ὀμήρῳ δ' ἀπλούστερον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας καταχρηστικῶς καὶ βουλάς, τὰ προστάγματα καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικά, καθάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τό „ἐκ θροῦς ὑψικόμοιο Διὸς βουλήν ἐπακοῦσαι.“ 20

12 Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύοντες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφήτας γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάττοιεντο κἂν οἱ προφήται· ὕστερον δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ σύνναος τῷ Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σουίδας μέντοι Θε- 25 ταλοῖς μυθῶδεις λόγους προσχαριζόμενος ἐκείθεν τέφησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνεγμένον ἐκ τῆς περὶ Σκοτοῦσσαν Πελασγίας (ἔστι δ' ἡ Σκοτοῦσσα τῆς Πελασγιάδος Θετταλίας), συνακολουθησαί τε γυναικῶν τὰς πλείστας, ὧν ἀπογόνους εἶναι τὰς νῦν προφήτι- 30

15. post ἐπιτετημένως: τμάρους

δας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πελασγικὸν Δία κεκληῆσθαι·
Κινέας δ' ἔτι μυθωδέστερον.

— ΕΚ ΤΟΥ Ζ —

5 Κινέας δὲ φησι πόλιν ἐν Θεσσαλίᾳ εἶναι καὶ φη- 1
γὸν καὶ τὸ τοῦ Διὸς μαντεῖον εἰς Ἥπειρον μετενεχθῆ-
ναι. Stephanus in Δωδώνη.

Ἦν δὲ πρότερον περὶ Σκοτουῶσαν πόλιν τῆς Πε- 1^a
λασγιώτιδος τὸ χρηστήριον· ἐμπρησθέντος δ' ὑπὸ τι-
10 νων τοῦ δένδρου μετηνέχθη κατὰ χρησμὸν τοῦ Ἀπόλ-
λωνος ἐν Δωδώνη. ἐχρησμώδει δ' οὐ διὰ λόγων, ἀλλὰ
διὰ τινων συμβόλων, ὥσπερ τὸ ἐν Λιβύῃ Ἀμμωνιακόν·
ἰσως δὲ τινὰ πτῆσιν αἱ τρεῖς περιστεραὶ ἐπέτοντο ἐξαί-
15 ρετον, ἐξ ὧν αἱ ἰέρειαι παρατηρούμεναι προεθίσπιζον.
16 φασὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν τῶν Μολοττῶν καὶ Θεσπρωτῶν
γλῶτταν τὰς γραίας πελίας καλεῖσθαι καὶ τοὺς γέρον-
τας πελίους· καὶ ἰσως οὐκ ὄρνεα ἦσαν αἱ θρυλούμεναι
πελειάδες, ἀλλὰ γυναῖκες γραταὶ τρεῖς περὶ τὸ ἱερὸν
σχολάζουσαι. Epit. (i. e. epitome edita).

20 Ὅτι κατὰ Θεσπρωτοῦς καὶ Μολοττοῦς τὰς γραίας 2
πελίας καὶ τοὺς γέροντας πελίους, καθάπερ καὶ παρὰ
Μακεδόσι· πελιγόνας γοῦν καλοῦσιν ἐκεῖνοι τοὺς ἐν
τιμαῖς, καθὰ παρὰ Λάκωσι καὶ Μασσαλιώταις τοὺς
γέροντας· ὅθεν καὶ τὰς ἐν τῇ Δωδωναίᾳ θροῦ μιν-
25 θεῦσθαι πελειίας φασίν. E. (i. e. epitome Vaticana).

Ἅτις ἡ παροιμία „τὸ ἐν Δωδώνη χαλκίον“ ἐντεῦ- 3
θεν ἀνομάσθη· χαλκίον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ ἔχον ὑπερκείμε-
νον ἀνδριάντα κρατοῦντα μάλιστα χαλκῆν, ἀνάθημα
Κορκυραίων· ἡ δὲ μάλιστα ἦν τριπλῆ ἀλυσιδαστὴ ἀπηρ-
30 τημένους ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστραγάλους, οἳ πλῆττοντες
τὸ χαλκίον συνεχῶς, ὅποτε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέ-
μων, μακροὺς ἤχους ἀπειργάζοντο, ἕως ὃ μετρῶν τὸν

χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἤχου μέχρι τέλους καὶ ἐπὶ τετρακόσια προέλθοι· ὄθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη „ἡ Κερκυραίων μάστιξ.“ Erit.

4 Ἡ δὲ Παιονία τούτοις μὲν ἔστι πρὸς ἕω τοῖς ἔθνεσι, πρὸς δύσιν δὲ τοῖς Θρακίοις ὄρεσι, πρὸς ἄρκτον 5 δ' ὑπέρεκται τοῖς Μακεδόσι, διὰ Γορτυνίου πόλεως καὶ Στόβων ἔχουσα τὰς εἰσβολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς δι' ὧν ὁ Ἀξιὸς ῥέων δυσείσβολον ποιεῖ τὴν Μακεδονίαν ἐκ τῆς Παιονίας, ὡς ὁ Πηνειὸς διὰ τῶν Τεμπῶν φερόμενος ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν ἐρυμνοί· πρὸς νό- 10 τον δὲ τοῖς Ἀνταριάταις καὶ Δαρδανίοις καὶ Ἀρδιαίοις ὁμορεῖ· ἐκτέταται δὲ καὶ μέχρι Στρυνμόνος ἡ Παιονία. E.

5 Ὅτι ὁ Ἀλιάκμων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον ρεῖ. E.

6 Ἡ δ' Ὀρεσις πολλὴ καὶ ὄρος ἔχει μέγα μέχρι τοῦ 15 Κόρακος τῆς Αἰτωλίας καθῆκον καὶ τοῦ Παρνασσοῦ. περιοικοῦσι δ' αὐτοῖ τε Ὀρέσται καὶ Τυμφαῖοι καὶ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ Ἕλληνες οἱ περὶ Παρνασσὸν καὶ τὴν Οἰτην καὶ Πίνδον. ἐνὶ μὲν δὴ κοινῷ ὀνόματι καλεῖται Βοῖον τὸ ὄρος, κατὰ μέρη δὲ πολυώνυμόν ἐστιν. φασὶ 20 δ' ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων σκοπιῶν ἀφορᾶσθαι τό τε Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸ Ἀμβρακικὸν καὶ τὸ Ἴόνιον, πρὸς ὑπερβολὴν οἶμαι λέγοντες. καὶ τὸ Πτελεὸν Ἰκανῶς ἐστὶν ἐν ὕψει τὸ περικείμεθον τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ, τῇ μὲν ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς Κερκυραίας τῇ δ' 25 ἐπὶ τὴν κατὰ Λευκάδα θάλασσαν. E.

7 Ὅτι ἐπὶ γέλῳτι ἐν παροιμίας μέρει * γελᾶται Κέρκυρα ταπεινωθεῖσα τοῖς πολλοῖς πολέμοις. E.

8 Ὅτι ἡ Κόρκυρα τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλεῖστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τι- 30 νῶν καὶ τυράννων ἐφθάρη· καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα οὐκ ἐπηνέθη, ἀλλ' ἐπὶ λοιδορίᾳ παροι-

μίαν ἔλαβεν „ἐλευθέρα Κόρκυρα, χεῖς' ἔπου θέλεις.“
Epit.

Λοιπή δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἢ τε Μακεδονία καὶ 9
τῆς Θράκης τὰ συνεχῆ ταύτη μέχρι Βυζαντίου καὶ ἡ
5 Ἑλλάς καὶ αἱ προσεχείς νῆσοι. ἔστι μὲν οὖν Ἑλλάς καὶ
ἡ Μακεδονία· νυνὶ μέντοι τῇ φύσει τῶν τόπων ἀκο-
λουθοῦντες καὶ τῷ σχήματι χωρὶς ἐγνωμεν αὐτὴν ἀπὸ
τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τάξει καὶ συνάψαι πρὸς τὴν ὁμο-
ρον αὐτῇ Θράκην μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου
10 καὶ τῆς Προποντίδος. εἶτα μετ' ὄλγα μέμνηται Κυ-
ψέλων καὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ. καταγράφει δὲ καὶ τι
σχῆμα παραλληλόγραμμον, ἐν ᾧ ἡ σύμπεσσα Μακεδο-
νία ἐστίν. Ε.

Ἵτι ἡ Μακεδονία περιορίζεται ἐκ μὲν δυσμῶν τῇ 10
15 παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου, ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ
ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἐβρου
ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως, ἐκ βορρᾶ δὲ τῇ νοου-
μένη εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους καὶ Σκάρ-
δου καὶ Ὀρβήλου καὶ Ῥοδόπης καὶ Αἴμου· τὰ γὰρ ὄρη
20 ταῦτα ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου διήκει κατὰ εὐθείαν
γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦντα χειρόνησον με-
γάλην πρὸς νότον, τὴν τε Θράκην ὁμοῦ καὶ Μακεδο-
νίαν καὶ Ἡπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ τῇ Ἐγνατία
ὁδῷ ἀπὸ Δυρραχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούσιν
25 ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μα-
κεδονίας παραλληλογράμμον ἐγγιστα. Epit.

Ἵτι Ἡμαθία ἐκαλεῖτο πρότερον ἢ νῦν Μακεδο- 11
νία. ἔλαβε δὲ τοῦνομα τοῦτο ἀπ' ἀρχαίου τινὸς τῶν
ἡγεμόνων Μακεδόνομος. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἡμαθία πρὸς
30 θαλάσση. κατεῖχον δὲ τὴν χώραν ταύτην Ἡπειρωτῶν
τινες καὶ Ἰλλυριῶν, τὸ δὲ πλεῖστον Βοττιαῖοι καὶ Θρά-
κες· οἱ μὲν ἐκ Κρήτης, ὧς φασί, τὸ γένος ὄντες, ἡγε-

μόνα ἔχοντας Βόττινα, Θρακῶν δὲ Πίερς μὲν ἐνέ-
 μοντο τὴν Πιερίαν καὶ τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον, Παίονες
 δὲ [τὰ] περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν καὶ τὴν καλουμένην διὰ
 τοῦτο Ἀμφαξίτιν, Ἡδωνοὶ δὲ καὶ Βισάλλται τὴν λοιπὴν
 μέχρι Στρυμόνος· ὧν οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο προσηγο- 5
 ρεῦντο Βισάλλται, Ἡδωνῶν δ' οἱ μὲν Μυγδόνες οἱ δὲ
 *Ἡδωνες οἱ δὲ Σίδωνες. τούτων δὲ πάντων οἱ Ἀργεά-
 δαι καλούμενοι κατέστησαν κύριοι καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν
 Εὐβοίᾳ. ἐπῆλθον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ ἐπὶ
 τὴν τῶν Σιδωνίων καὶ συνήκισαν πόλεις ἐν αὐτῇ περὶ 10
 τριάκοντα, ἔξ ὧν ὕστερον ἐκβαλλόμενοι συνήλθον εἰς
 μίαν οἱ πλείους αὐτῶν, εἰς τὴν Ὀλυμπον· ὀνομάζοντο
 δ' οἱ ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς. Ε.

11* Τὸ δὲ ἔθνικόν τοῦ Βόττια δια τοῦ ι, ὡς Στρά-
 βων ἐν ζ. καλεῖται δὲ ἀπὸ Βόττανος τοῦ Κρητός. Ety- 15
 mol. M. p. 206, 6.

12 Ὅτι Πηνεῖος μὲν ὀρίζει τὴν κάτω καὶ πρὸς θα-
 λάττη Μακεδονίαν ἀπὸ Θετταλίας καὶ Μαγνησίας,
 Ἀλιάκμων δὲ τὴν ἄνω, καὶ ἔτι τοὺς Ἡπειρώτας καὶ
 τοὺς Παίονας καὶ αὐτοὺς καὶ ὁ Ἐρίγων καὶ ὁ Ἀξιὸς καὶ 20
 ἔτεροι. Ε.

13 Ὅτι ἐστὶ τῆς παραλίας τῆς Μακεδονικῆς ἀπὸ τοῦ
 μυχοῦ τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας ἢ μὲν
 τεταμένη πρὸς νότον μέχρι Σουνίου, ἢ δὲ πρὸς ἔω μέχρι
 τῆς Θρακίας χερρονήσου, γωνίαν τινὰ ποιοῦσα κατὰ 25
 τὸν μυχόν. εἰς ἑκάτερον δὲ καθηκούσης τῆς Μακεδο-
 νίας, ἀπὸ τῆς προτέρας λεγθεΐσης ἀρκτέον. τὰ μὲν δὴ
 πρῶτα μέρη τὰ περὶ Σούνιον ὑπερκειμένην ἔχει τὴν
 Ἀττικὴν σὺν τῇ Μεγαρικῇ μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλ-
 που· μετὰ δὲ ταύτην ἢ Βοιωτικὴ ἐστὶ παραλία ἢ πρὸς 30
 Εὐβοίαν· ὑπέρκειται δ' αὐτῆς ἢ λοιπὴ Βοιωτία ἐπὶ
 δύοσιν παράλληλος τῇ Ἀττικῇ. λέγει δὲ καὶ τὴν Ἐγνα-

τίαν ὁδὸν τελευτᾶν εἰς Θεσσαλονίκειαν ἀπὸ τοῦ Ἰο-
νίου κόλπου. Ε.

Τῶν ταινιῶν, φησὶν, ἀφοριοῦμεν πρῶτους τοὺς 14
περὶ Πηνεῖον οἰκοῦντας καὶ τὸν Ἀλιάκμονα πρὸς θα-
5 λάττη. φεῖ δ' ὁ Πηνεῖος ἐκ τοῦ Πίνδου ὄρους διὰ μέ-
σης τῆς Θετταλίας πρὸς ἔω. διελθὼν δὲ τὰς τῶν Λα-
πιθῶν πόλεις καὶ Περραιβῶν τινὰς συνάπτει τοῖς Τέμ-
πεσι, παραλαβὼν πλείους ποταμούς, ὧν καὶ ὁ Εὐρώ-
πος, ὃν Τιταρήσιον εἶπεν ὁ ποιητής, τὰς πηγὰς ἔχοντα
10 ἀπὸ τοῦ Τιταρίου ὄρους συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ, ὃ κἀν-
τεῦθεν ἄρχεται διορίζειν τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς
Θετταλίας. ἔστι γὰρ τὰ Τέμπη στενὸς αὐλῶν μεταξὺ
Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης. φέρεται δ' ὁ Πηνεῖος ἀπὸ τῶν
στενῶν τούτων ἐπὶ σταδίους τετταράκοντα, ἐν ἀριστε-
15 ρᾷ μὲν ἔχων τὸν Ὀλυμπον, Μακεδονικὸν ὄρος μετεω-
ρότατον, [ἐν δὲ δεξιᾷ τὴν Ὀσσαν, ἐγγύς] τῶν ἐκβολῶν
τοῦ ποταμοῦ. ἐπὶ μὲν δὴ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνεῖου ἐν
δεξιᾷ Γυρτῶν ἴδρυται, Περραιβικὴ πόλις καὶ Μαγνη-
τις, ἐν ἣ Πειρίδους τε καὶ Τεῖων ἐβασίλευσαν· ἀπέχει
20 δ' ὅσον σταδίους ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλις Κραν-
νῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής „τῷ μὲν ἄρ' ἐκ
„Θρήκης“ καὶ ἐξῆς, Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραν-
νανίους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτανίους· ἐπὶ δὲ θάτερα
ἢ Πιερία. Ε.

25 Ὅτι ὁ Πηνεῖος ποταμός, ῥέων διὰ τῶν Τεμπῶν, 15
καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης
Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ Περραιβῶν, δεχό-
μενός τε τὸν Εὐρώπον ποταμόν, ὃν Ὀμηρος Τιταρή-
σιον ἠνόμασε, διορίζει Μακεδονίαν μὲν πρὸς βορ-
30 ρᾶν, Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον. αἱ δὲ τοῦ Εὐρώπου
ποταμοῦ πηγαὶ ἐκ τοῦ Τιταρίου ὄρους ἄρχονται, ὃ
ἔστι συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὀλυμπος

τῆς Μακεδονίας, ἣ δὲ Ὅσσα τῆς Θεσσαλίας καὶ τὸ Πήλιον. Epit.

16 Ὅτι ὑπὸ ταῖς ὑπωρεῖαις τοῦ Ὀλύμπου παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν Γυρτῶν ἔστι, πόλις Περραιβικὴ καὶ Μαγνητικὴ, ἐν ἣ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίων ἦρξαν. ἀπέχει 5
C.330δ' ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλεως Κραννῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητὴς „τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρηκῆς,“ Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννωῖους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτωνίους. Epit.

16^a Ἀπέχει δὲ σταδίους ἑκατὸν Γυρτῶνος ἢ Κραννῶν 10 πόλις, ὡς φησι Στράβων. Stephanus in Κραννῶν.

16^b Ὁμόλιον πόλις Μακεδονίας καὶ Μαγνησίας. Στράβων ἐβδόμη. Stephanus v. Ὁμόλιον. cf. Strabo 9 p.443.

17 Ὅτι τὸ Δίον ἢ πόλις οὐκ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἔστιν ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις τοῦ Ὀλύμπου, 15 ἀλλ' ὅσον ἐπὶ ἀπέχει σταδίους· ἔχει δ' ἢ πόλις τὸ Δίον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἐνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν. Epit.

18 Ὅτι ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ πόλις Δίον. ἔχει δὲ κώμην πλησίον Πίμπλειαν· ἐνταῦθα τὸν Ὀρφέα διατρίψαι 20 φησι τὸν Κίκονα, ἄνδρα γόητα, ἀπὸ μουσικῆς ἅμα καὶ μαντικῆς καὶ τῶν περὶ τὰς τελετὰς ὀργιασμῶν ἀγυρτεύοντα τὸ πρῶτον, εἴτ' ἤδη καὶ μειζόνων ἀξιοῦντα ἑαυτὸν καὶ ὄχλον καὶ δύναμιν κατασκευαζόμενον· τοὺς μὲν οὖν ἐκουσίως ἀποδέχεσθαι, τινὰς δ' ὑπιδομένους 25 ἐπιβουλήν καὶ βίαν ἐπισυστάντας διαφθεῖραι αὐτόν. ἐνταῦθα πλησίον καὶ τὰ Λεῖβηθρα. E.

19 Ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ μάντις καὶ μουσικὴν εἰργάζοντο. Epit.

20 Μετὰ δὲ τὸ Δίον αἱ τοῦ Ἀλιάκμονος ἐκβολαί· εἶτα 30 Πύθια Μεθώνη Ἄλωρος καὶ ὁ Ἐρίγων ποταμὸς καὶ Λουδίας, ὁ μὲν ἐκ Τρικλάρων ῥέων δι' Ὀρεστῶν καὶ

τῆς Πελαγονίας ἐν ἀριστερᾷ ἀφίει τὴν πόλιν καὶ συμ-
 βάλλων τῷ Ἀξιῷ· ὁ δὲ Λουδίας εἰς Πέλλαν ἀνάπλουν
 ἔχων σταδίων ἑκατὸν καὶ εἰκοσι. μέση δ' οὔσα ἡ Με-
 θώνη τῆς μὲν Πύδνης ὄσον τετταράκοντα σταδίων
 5 ἀπέχει, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα. ἔστι δ' ἡ Ἀλω-
 ρος τὸ μυχαίτατον τοῦ Θερμαίου κόλπου· * λέγεται δὲ
 Θεσσαλονίκηα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν. τὴν μὲν οὖν Ἀλω-
 ρον Βοττακὴν νομίζουσι, τὴν δὲ Πύδναν Πιερικὴν.
 Πέλλα ἔστι μὲν τῆς κάτω Μακεδονίας ἢ Βοττιαῖοι
 10 κατεῖχον· ἐνταῦθ' ἦν κάλαι τὸ τῆς Μακεδονίας χρη-
 ματιστήριον· ἠϋξῆσε τὴν πόλιν ἐκ μικρᾶς Φίλιππος
 τραφεὶς ἐν αὐτῇ. ἔχει δ' ἄκραν ἐν λίμνῃ τῇ καλουμένῃ
 Λουδία· ἐκ ταύτης ὁ Λουδίας ἐκδίδωσι ποταμός, αὐτὴν
 δὲ πληροὶ τοῦ Ἀξιοῦ τι ἀπόσπασμα. ὁ δὲ Ἀξιὸς ἐκδί-
 15 δωσι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπίκειται δὲ τῷ
 ποταμῷ τούτῳ χωρίον ἐρυμνόν, ὃ νῦν μὲν καλεῖται
 Ἀβυδῶν, Ὅμηρος δ' Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς
 Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἐλθεῖν „τη-
 „λόθεν ἔξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.“ κατε-
 20 σκάφη δ' ὑπὸ τῶν Ἀργεαδῶν. Ε.
 Ὅτι ὁ Ἀξιὸς θολερὸς φεῖ· ὁ δ' Ὅμηρος Ἀξιοῦ κάλ- 21
 λιστον ὕδωρ φησί, ἴσως διὰ τὴν πηγὴν τὴν καλουμέ-
 νην Αἴαν, ἢ καθαρώτατον ἐκδιδοῦσα ὕδωρ εἰς τοῦτον
 ἐλέγχει φαύλην ὑπάρχουσαν τὴν νῦν φερομένην γρα-
 25 φὴν παρὰ τῷ κοιμητῇ. μετὰ δὲ Ἀξιὸν Ἐχέδωρος ἐν στα-
 δίοις εἰκοσιν· εἶτα Θεσσαλονίκηα Κασάνδρου κτίσμα
 ἐν ἄλλοις τετταράκοντα καὶ ἡ Ἐγνατία ὁδός. ἐπωνό-
 μασε δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Θεσσαλο-
 νίκης, Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου θυγατρὸς, καθελῶν
 30 τὰ ἐν τῇ Κρουσίδι πόλισμα καὶ τὰ ἐν τῷ Θερμαίῳ
 κόλπῳ περὶ ἑξ καὶ εἰκοσι καὶ συνοικίας εἰς ἓν· ἡ δὲ
 μητρόπολις τῆς νῦν Μακεδονίας ἔστι. τῶν δὲ συνοι-

κισθεισῶν ἦν Ἀπολλωνία καὶ Χαλάστρα καὶ Θέρμα καὶ Γαρησκὸς καὶ Αἴνεια καὶ Κισσός, ὧν τὴν Κισσὸν ὑπονοήσειεν ἂν τις τῷ Κισσῷ προσήκειν, οὐ μέμνηται ὁ ποιητής „Κισσῆς τὸν γ' ἔθρεψε,“ τὸν Ἰπιδάμαντα λέγων. Ε. 5

22 Ὅτι μετὰ τὸ Δίον πόλιν ὁ Ἀλιάκμων ποταμὸς ἔστιν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἢ πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου παραλία Πιερία καλεῖται ἕως τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ, ἐν ἣ καὶ πόλις Πύδνα, ἣ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἶτα Μεθώνη καὶ Ἄλωρος πό- 10 λεις· εἶτα Ἐρίγων καὶ Λουδίας ποταμοί· ἀπὸ δὲ Λουδίου εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους στάδια ἑκατὸν εἴκοσιν. ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης στάδια τετρακόντα, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα στάδια. ἡ μὲν οὖν Πύδνα Πιερική ἐστὶ πόλις, ἡ δὲ Ἄλωρος Βοτταική. 15 ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες καθείλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν, ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ γενέσθαι συνέβη Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου τὴν ἐκκοπήν τοῦ δεξιῦ ὀφθαλμοῦ καταπελτικῶ βέλει κατὰ τὴν κολιορκίαν 20 τῆς πόλεως. Εἰρή.

23 Ὅτι τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον Φίλιππος εἰς μῆκος ἠὔξησε τραφαῖς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λουδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροῖ τοῦ Ἀξιοῦ τι ποταμοῦ ἀπόσπασμα. εἶτα ὁ Ἀξιώς 25 διαιρῶν τὴν τε Βοτταϊάν καὶ τὴν Ἀμφαξίτιν γῆν, καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν ἐξίησι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπίκειται δὲ τῷ Ἀξίῳ ποταμῷ χωρίον, ὄπερ Ὀμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικύρους ἔλθειν „τηλόθεν ἐξ 30 „Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐφρυέοντος.“ ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν Ἀξιώς θολερὸς ἐστὶ, κρήνη δὲ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνί-

σχουσα και επιμυγνυμένη αὐτῷ κάλλιστον ὕδατος, δια
 τοῦτο τὸν ἐξῆς στίχον „Ἄξιου, οὗ κάλλιστον ὕδωρ
 „ἐπικίδνεται Αἴαν“ μεταγράφουσιν οὕτως „Ἄξιου, ᾧ
 „κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδνεται Αἴης.“ οὐ γὰρ τὸ τοῦ
 5 Ἄξιου ὕδωρ κάλλιστον τῇ πηγῇ ἐπικίδνεται, ἀλλὰ τὸ
 τῆς πηγῆς τῷ Ἄξιῳ. Epit.

Ἐν δὲ τῷ „ἐπικίδνεται αἴη“ ἢ „αἴαν“ (διττῶς γὰρ 23
 ἡ γραφή) αἴαν τινὲς οὐ τὴν γῆν ἐνόησαν, ἀλλὰ τινὰ πη-
 γήν, ὡς δῆλον ἐξ ὧν ὁ γεωγράφος φησί, λέγων ὅτι ἡ
 10 παρ' Ὀμήρῳ Ἀμυδῶν Ἀβυδῶν ὕστερον ἐκλήθη, κατε-
 σκάφη δὲ πηγὴ δὲ πλησίον Ἀμυδῶνος Αἴα καλου-
 μένη καθαρώτατον ὕδωρ ἐκδιδοῦσα εἰς τὸν Ἄξιον, ὃς
 ἐκ πολλῶν πληρούμενος ποταμῶν θολερὸς ῥέει. φαύλη
 οὖν, φησὶν, ἡ φερομένη γραφὴ Ἄξιου κάλλιστον ὕδωρ
 15 ἐπικίδνεται αἴη, ὡς δηλαδὴ οὐ τοῦ Ἄξιου ἐπικιδνάντος
 τὸ ὕδωρ τῇ πηγῇ, ἀλλ' ἀνάκαλιν· εἶτα ὑποδυσκόλως
 αἰτιώμενος ὁ γεωγράφος καὶ τὸ νοῆσαι τὴν αἴαν ἐπὶ
 τῆς γῆς ἔοικε παντελῶς ἐθέλειν ἐκβαλεῖν τοῦ Ὀμηρι-
 κοῦ ἔπους τὴν τοιαύτην λέξιν. Eustathius ad Il. β 850.

20 Ὅτι μετὰ τὸν Ἄξιον ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ 24
 πόλις, ἢ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ' ἐστὶ Κασ-
 σάνδρου, ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, παι-
 δὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ἀνόμασε· μετῴκισε δὲ
 τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτήν, οἷον Χαλάστραν Αἰνεῖαν
 25 Κισσὸν καὶ τινὰ καὶ ἄλλα. ἐκ δὲ τοῦ Κισσοῦ τούτου
 ὑπονοήσειεν ἂν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ' Ὀμήρῳ Ἴφι-
 δάμαντα, οὗ ὁ κάππος Κισσεὺς ἔθρεψεν αὐτὸν (φησὶν)
 ἐν Θρήκῃ, ἢ νῦν Μακεδονία καλεῖται. Epit.

Ὅτι αὐτοῦ που καὶ τὸ Βέρμιον ὄρος, ὃ πρότερον 25
 30 κατεῖχον Βρίγες Θρακῶν ἔθνος, ὧν τινες διαβάντες
 εἰς τὴν Ἀσίαν Φρύγες μετωνομάσθησαν· μετὰ δὲ Θεσ-
 σαλονίκηιάν ἐστὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Θερμαίου κόλπου μέχρι

τοῦ Καναστραίου. τοῦτο δ' ἐστὶν ἄκρα χερρονησίβου-
σα, ἀνταίρουσα τῇ Μαγνήτιδι· ὄνομα δὲ τῇ χερρονήσῳ
Παλλήνῃ· πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διορωρυ-
μένον· κεῖται δ' ἐπ' αὐτῷ πόλις ἢ πρότερον μὲν Ποτί-
δαια, Κορινθίων κτίσμα, ὕστερον δὲ Κασάνδρεια ἀπὸ 5
τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Κασάνδρου ἀναλαβόντος αὐτὴν
ἀνατετραμμένην· ὁ περίπλους ταύτης τῆς χερρονήσου
πεντακοσίων καὶ ἑβδομήκοντα. ἔτι δὲ πρότερον τοὺς
Γίγαντας ἐνταῦθα γενέσθαι φασὶ καὶ τὴν χώραν ὀνο-
μάζεσθαι Φλέγραν οἱ μὲν μυθολογοῦντες οἱ δὲ πιθα- 10
νώτερον ἔθνος τι βάρβαρον καὶ ἀσεβὲς ἀποφαινόντες
τὸ κατέχον τὸν τόπον, καταλυθὲν δ' ὑπὸ Ἡρακλέους,
ἠνίκα τὴν Τροίαν ἔλων ἀνέπλει εἰς τὴν οἰκίαν. κἀν-
ταῦθα δὲ τῆς λύμης αἱ Τρωάδες αἰτιαὶ λέγονται, ἐμ-
πρήσασαι τὰς ναῦς, ἵνα μὴ ταῖς γυναιξὶ τῶν ἐλόντων 15
αὐτὰς δουλεύοιεν. Ε.

- 26 Ὅτι ἡ Βέροια πόλις ἐν ταῖς ὑπαρξείαις κεῖται τοῦ
Βερμίου ὄρους. Epit.
- 27 Ὅτι ἡ Παλλήνη χερρόνησος, ἧς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεί-
ται ἢ πρὶν μὲν Ποτίδαια νῦν δὲ Κασσάνδρεια, Φλέγρα 20
τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ᾤκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι Γί-
γαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄνομον, οὗς Ἡρακλῆς διέ-
φθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις τέσσαρας, Ἄφυτιν Μένδην
Σκιώνην Σάνην. Epit.
- 28 Ὅτι διεῖχε Ποτιδαίας Ὀλύμπτος ἑβδομήκοντα στα- 25
δίους. Ε.
- 29 Ὅτι τῆς Ὀλύμπου ἐπίνειόν ἐστι Μηκύπερα ἐν τῷ
Τορωναίῳ κόλπῳ. Epit.
- 30 Ὅτι πλησίον Ὀλύμπου χωρίον ἐστὶ κοῖλον, καλού-
μενον Κανθαρώλεθρον ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ 30
ξῶν ὁ κἀνθαρος τῆς πέριξ χώρας γινόμενος, ἠνίκα
ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφθείρεται. Epit.

Μετὰ δὲ Κασάνδρειαν ἐφεξῆς ἢ λοιπὴ τοῦ Τορω- 31
 νικοῦ κόλπου παραλία μέχρι Δέρρεως· ἄκρα δ' ἐστὶν
 ἀνταίρουσα τῷ Καναστραίῳ καὶ ποιουσα τὸν κόλπον.
 ἀπαντικρὺ δὲ τῆς Δέρρεως πρὸς ἑω τὰ ἄκρα τοῦ Ἄθω,
 5 μεταξὺ δὲ ὁ Σιγγικὸς κόλπος ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ πόλεως
 ἀρχαίας κατεσκαμμένης Σίγγου τοῦνομα. μεθ' ἣν
 Ἄκανθος ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τοῦ Ἄθω κειμένη πόλις, Ἀν-
 δρίων κτίσμα, ἀφ' ἧς συχνοὶ καὶ τὸν κόλπον Ἀκάνθιον
 καλοῦσι. Ε.

10 Ὅτι ἀντικρὺ Κανάστρου, ἄκρου τῆς Παλλήνης, 32
 ἢ Δέρρις ἐστὶν ἄκρα πλησίον Κωφοῦ λιμένος, καὶ ὁ
 Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζεται. καὶ πρὸς
 ἀνατολὰς αὐτῆς κεῖται τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος, ὃ ἀφορί-
 ζει τὸν Σιγγιτικὸν κόλπον, ὡς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ
 15 Αἰγαίου πελάγους πρὸς βορρᾶν, ἀλλήλων ἀπέχοντας
 οὕτως, Μαλιακὸν Παρασιτικὸν Θερμαῖον Τορωναῖον
 Σιγγιτικὸν Στρυμονικόν. τὰ δὲ ἄκρα Ποσειδίων μὲν τὸ
 μεταξὺ Μαλιακοῦ καὶ Παρασιτικοῦ, τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς
 βορρᾶν Σηπιάς, εἶτα τὸ ἐν Παλλήνῃ Κανάστρου, εἶτα
 20 Δέρρις, εἶτα Νυμφαῖον ἐν τῷ Ἄθωνι πρὸς τῷ Σιγγιτι-
 κῷ, τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ Ἀκράθως ἄκρον, ὧν με-
 ταξὺ ὁ Ἄθων, οὗ πρὸς ἀνατολὰς ἡ Αἴμνος· πρὸς δὲ βορ-
 ρᾶν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικὸν κόλπον ἢ Νεάπολις. Εἰρη.

Ὅτι Ἄκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ ἐστὶ 331
 25 παράλιος πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος· ἔχει δ'
 ὁ Ἄθων πέντε πόλεις, Δίον Κλεωνὰς Θύσσον Ὀλόφυ-
 ξιν Ἀκροθάους· αὕτη δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἄθω-
 νος κεῖται. ἔστι δ' ὁ Ἄθων ὄρος μαστοειδὲς ὀξύτατον
 ὑψηλότατον· οὐ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες ὄρωσι τὸν
 30 ἥλιον ἀνατέλλοντα πρὸ ὠρῶν τριῶν τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ
 ἀνατολῆς. καὶ ἐστὶν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθου ὁ περί-
 πλους τῆς χερσονήσου ἕως Σταγείρου, πόλεως τοῦ
 5*

Ἀριστοτέλους, στάδια τετρακόσια, ἐν ἣ ἡ λιμὴν ὄνομα Κάκρος καὶ νησίον ὀμώνυμον τῷ λιμένι· εἶτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάργης Γαληφὸς Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ Νέστου στόμα τοῦ διορίζοντος Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ τούτου παῖς διορίζον ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς χρόνοις. εἰσὶ δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἑτεραι, οἷον Μύρκινος Ἄργιλος Δραβῆσκος Δάτον, ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὐκαρπον καὶ ναυπήγια καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀφ' οὗ καὶ παροιμία „Δά- 10 „τον ἀγαθῶν,“ ὡς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ Epit.

34 Ὅτι πλεῖστα μέταλλά ἐστι χρυσοῦ ἐν ταῖς Κρησίαις, ὅπου νῦν οἱ Φίλιπποι πόλις ἴδρυται, πλησίον τοῦ Παγγαίου ὄρους· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος χρυσεῖα καὶ ἀργυρεῖα ἔχει μέταλλα καὶ ἡ πέραν καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Παιονίας· φασι δὲ καὶ τοὺς τὴν Παιονίαν γῆν ἀροῦντας εὐρίσκειν χρυσοῦ τινα μόρια. Epit.

35 Ἔστι δ' ὁ Ἄθως ὄρος ὑψηλὸν καὶ μαστοειδές, ὥστε τοὺς ἐν ταῖς κορυφαῖς ἤδη ἀνίσχοντος ἡλίου κάμνειν ἀροῦντας, ἡνίκα ἀλεκτοροφανίας ἀρχὴ παρὰ τοῖς τὴν ἀκτὴν οἰκοῦσίν ἐστιν. ἐν δὲ τῇ ἀκτῇ ταύτῃ Θάμυρις ὁ Θραξ ἐβασίλευσε, τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γεγωνῶς ὢν καὶ Ὀρφεύς. ἐνταῦθα δὲ καὶ διῶρνε δεικνύται ἡ περὶ τὴν Ἀκανθοῦν, καθ' ἣν Ξέρξης τὸν Ἄθω διορύξει λέγεται καὶ διαγαγεῖν ἐκ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ, δεξιόμενος τὴν θάλασσαν εἰς τὴν διῶρνεα. Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος οὐκ οἰεῖται πλευσθῆναι τὴν διῶρνεα ταύτην· μέχρι μὲν γὰρ δέκα σταδίων εὐγεῶν καὶ ὀρυκτὴν εἶναι, διορωρύχθαι δ' ἐπὶ πλάτος πλεθρο- 30 αῖον, εἰδ' ὑψηλὸν εἶναι πλαταμῶνα σταδιατὸν σχεδόν τι τὸ μῆκος, ὅσον οὐκ ἐνὸν ἐκλατομηθῆναι δι' ὅλου

- μέχρι θαλάσσης· εἰ δὲ καὶ μέχρι δεῦρο, οὗ γε καὶ κατὰ
 βυθοῦ ὥστε πόρον γενέσθαι πλωτόν· ὅπου Ἀλέξαρχον
 τὸν Ἀντικαίρου πόλιν ὑποδείμασθαι τὴν Οὐρανόπο-
 λιν τριάκοντα σταδίων τὸν κύκλον ἔχουσαν. ᾤκησαν
 5 δὲ τὴν χερρόνησον ταύτην τῶν ἐκ Δήμνου Πελασγῶν
 τινες, εἰς πέντε διηρημένοι πόλίσματα, Κλεωνὰς Ὀλό-
 φυξιν Ἀκροθώους Δίον Θύσσον. μετὰ δὲ Ἄθω ὁ Στρυ-
 μονικὸς κόλπος μέχρι Νέστου τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀφορί-
 ζοντος τὴν κατὰ Φίλιππον καὶ Ἀλέξανδρον Μακεδο-
 10 νίαν· εἰς μέντοι τὰκριβὲς ἄκρα τίς ἐστὶν ἢ ποιοῦσα τὸν
 κόλπον πρὸς τὸν Ἄθω, πόλιν ἐσχηκνία τὴν Ἀπολλω-
 νίαν. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ πρώτη μετὰ τὸν Ἀκανθίων λι-
 μένα Στάγειρα, ἔρημος, καὶ αὐτὴ τῶν Χαλκιδικῶν,
 Ἀριστοτέλους πατρίς, καὶ λιμὴν αὐτῆς Κάπρος καὶ
 15 νησιῶν ὁμώνυμον τούτῳ· εἶδ' ὁ Στρυμῶν καὶ ὁ ἀνά-
 πλους εἰς Ἀμφίπολιν εἴκοσι σταδίων· ἐστὶ δ' Ἀθη-
 ναίων κτίσμα ἐν τῷ τόπῳ ἰδρυμένον τούτῳ, ὃς καλεῖ-
 ται Ἐννέα ὁδοί· εἶτα Γαληψὸς καὶ Ἀπολλωνία, κατε-
 σκαμμέναι ὑπὸ Φιλίππου. Ε.
- 20 Ἀπὸ Πηνειοῦ φησὶν εἰς Πύδναν σταδίους * ἑκατὸν 36
 εἴκοσι. παρὰ δὲ τὴν παραλίαν τοῦ Στρυμόνος καὶ Λα-
 τηνῶν πόλις Νεάπολις καὶ αὐτὸ τὸ Δάτον, εὐκαρπα
 πεδία καὶ λίμνην καὶ ποταμοὺς καὶ ναυπήγια καὶ χρυ-
 σεῖα λυσιτελῆ ἔχον, ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται „Δάτον
 25 ἀγαθῶν“ ὡς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ ἐστὶ δ' ἡ χώρα
 ἢ πρὸς τὸ Στρυμόνος πέραν, ἢ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ
 τοῖς περὶ Δάτον τόποις Ὀδόμαντες καὶ Ἠδωνοὶ καὶ Βι-
 σάλται, οἳ τε αὐτόχθονες καὶ οἱ ἐκ Μακεδονίας δια-
 βάντες, ἐν οἷς Ῥῆσος ἐβασίλευσεν. ὑπὲρ δὲ τῆς Ἀμφι-
 30 πόλεως Βισάλται καὶ μέχρι πόλεως Ἡρακλείας, ἔχοντες
 αὐλῶνα εὐκαρπον, ὃν διαρρεῖ ὁ Στρυμῶν ὠρημέ-
 νος ἐκ τῶν περὶ Ῥοδόπην Ἀγριάνων, οἷς παράκειται

τῆς Μακεδονίας ἢ Παρορβηλία, ἐν μεσογαίᾳ ἔχουσα κατὰ τὸν αὐλῶνα τὸν ἀπὸ Εἰδομένης Καλλίπολιν Ὀρθόπολιν Φιλιππούπολιν Γαρησκόν. ἐν δὲ τοῖς Βισάλταις ἀνα ποταμὸν ἰόντι τὸν Στρυμόνα καὶ ἡ Βέργη ἴδρονται, κώμη ἀπέχουσα Ἀμφιπόλεως περὶ διακοσίους 5 σταδίους. ἐπὶ δὲ ἄρκτους ἰόντι ἀπὸ Ἡρακλείας καὶ τὰ στενὰ δι' ἧν ὁ Στρυμὼν φέρεται, δεξιὸν ἔχοντι τὸν ποταμὸν ἐκ μὲν τῶν εὐωνύμων ἐστὶν ἡ Παιονία καὶ τὰ περὶ τὸν Δόβηρον καὶ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὸν ΑἼμον ὄρος, ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ περὶ τὸν ΑἼμον. ἐντὸς δὲ τοῦ 10 Στρυμόνος πρὸς αὐτῷ μὲν τῷ ποταμῷ ἡ Σκοτοῦσσα ἐστι, πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ τῇ Βόλβῃ Ἀρέθουσα. καὶ δὴ καὶ μάλιστα λέγονται Μυγδόνες οἱ περὶ τὴν λίμνην. οὐ μόνον δ' ὁ Ἀξιὸς ἐκ Παιόνων ἔχει τὴν φύσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ Στρυμὼν· ἐξ Ἀγριάνων γὰρ διὰ Μαίδων καὶ Σιντῶν 15 εἰς τὰ μεταξὺ Βισαλτῶν καὶ Ὀδομάντων ἐκπίπτει. Ε.

- 37 Ὅτι ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀγριάνων. Epit.
- 38 Τοὺς δὲ Παίονας οἱ μὲν ἀποίκους Φρυγῶν οἱ δ' ἀρχηγέτας ἀποφαίνουσι, καὶ τὴν Παιονίαν μέχρι 20 Πελαγονίας καὶ Πισρίας ἐκτετάσθαι φασί· καλεῖσθαι δὲ πρότερον Ὀρεστίαν τὴν Πελαγονίαν, τὸν δὲ Ἀστεροπαῖον, ἓνα τῶν ἐκ Παιονίας στρατευσάντων ἐπ' Ἴλιον ἡγεμόνων, οὐκ ἀπεικότως υἱὸν λέγεσθαι Πηλεγόνοσ, καὶ αὐτοὺς τοὺς Παίονας καλεῖσθαι Πελαγόνους. Ε. 25
- 39 Ὅτι ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἀστεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνοσ ἐκ Παιονίας ἦν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ καὶ Πηλεγόνοσ υἱὸς· οἱ γὰρ Παίονες Πελαγόνες ἐκαλοῦντο. Epit.
- 40 Ἐπεὶ δὲ ὁ παιανισμὸς τῶν Θρακῶν τιτανισμὸς ὑπὸ 30 τῶν Ἑλλήνων λέγεται κατὰ μίμησιν τῆς ἐν παιᾷσι φωνῆς, καὶ οἱ Τιτᾶνες ἐκλήθησαν Πηλαγόνες. Ε.

Ἵτι καὶ πάλαι καὶ νῦν οἱ Παίονες φαίνονται πολ- 41
λὴν τῆς νῦν Μακεδονίας κατεσχηγότες, ὡς καὶ Πέρι-
νον πολιορκῆσαι, καὶ Κρηστωνίαν καὶ Μυγδονίδα πᾶ-
σαν καὶ τὴν Ἀγριάων μέχρι Παγγαίου ὑπ' αὐτοῖς γε-
5 νέσθαι. τῆς δ' ἐν τῷ Στρυμονικῷ κόλπῳ παραλίας τῆς
ἀπὸ Γαληψοῦ μέχρι Νέστου ὑπέρκεινται οἱ Φίλιπποι
καὶ τὰ περὶ Φιλίππους. οἱ δὲ Φίλιπποι Κρηνίδες ἐκα-
λοῦντο πρότερον, κατοικία μικρά· ἠϋξήθη δὲ μετὰ τὴν
περὶ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἦτταν. Ε.

10 Ἵτι οἱ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο 43
τὸ παλαιόν. Εἰπὶ.

Πρόκεινται δὲ τῆς παραλίας ταύτης δύο νῆσοι, 44
Λήμνος καὶ Θάσος. μετὰ δὲ τὸν εἰς Θάσον πορθμὸν
Ἰβδηρα καὶ τὰ περὶ Ἰβδήρου μυθευόμενα. ᾤκησαν δ'
15 αὐτὴν Βίστονες Θωράκες, ὧν Διομήδης ἦρχεν· οὐ μέ-
νει δ' ὁ Νέστος ἐπὶ ταύτου ῥεῖθρου διὰ παντός, ἀλλὰ
κατακλύζει τὴν χώραν πολλάκις. εἶτα Δίκαϊα πόλις ἐν
κόλπῳ κειμένη καὶ λιμὴν· ὑπέρκειται δὲ τούτων ἡ Βι-
στονὶς λίμνη κύκλον ἔχουσα ὄσον διακοσίων σταδίων.
20 φασὶ δὲ τοῦ πεδίου κοῖλον παντάπασιν ὄντος καὶ τα-
πεινοτέρου τῆς θαλάττης ἰπποκρατούμενον τὸν Ἡρα-
κλέα, ἠνικά ἦλθεν ἐπὶ τὰς τοῦ Διομήδους ἵππους, διο-
ρῦξαι τὴν ἥονα καὶ τὴν θάλατταν ἐπαφέντα τῷ πεδίῳ
κρατῆσαι τῶν ἐναντίων. δείκνται δὲ καὶ τὸ βασιλεῖον
25 Διομήδους ἀπὸ συμβεβηγότες καλούμενον Καρτερά
κώμη διὰ τὴν ἐρμυνότητα. μετὰ δὲ τὴν ἀνὰ μέσον λί-
μνην Ξάνθεια Μαρώνεια καὶ Ἰσμαρος, αἱ τῶν Κικό-
νων πόλεις· καλεῖται δὲ νῦν Ἰσμαρά πλησίον τῆς Μα-
ρωνείας· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἰσμαρὶς ἐξίησι λίμνη· κα-
30 λείται δὲ τὸ ρεῖθρον ἠδύ ... γειον· αὐτοῦ δὲ καὶ αἱ
Θασίων λεγόμεναι κεφαλαί. Σαπαῖοι δ' εἰσὶν οἱ ὑπερ-
κείμενοι. Ε.

- 45 Ὅτι τὰ Τόπειρα ἔστι πρὸς Ἀβδήροις καὶ Μαρω-
νεία. E.
- 46 Ὅτι Σιντοὶ ἔθνος Θρακικὸν κατῴκει τὴν Δῆμμον
νῆσον· ὅθεν Ὅμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ λέγων
„ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες.“ Epit. 5
- 47 Ὅτι μετὰ τὸν Νέστον ποταμὸν πρὸς ἀνατολὰς
Ἀβδηρα πόλις, ἐπώνυμος Ἀβδήρου, ὃν οἱ τοῦ Διομή-
δους ἵπποι ἐφάγον· εἶτα Δίκαια πόλις πλησίον, ἧς
ὑπέρεκται λίμνη μεγάλη ἡ Βιστουίς· εἶτα πόλις Μα-
ρωνεία. Epit. 10
- 48 Ἔστι δ' ἡ Θράκη σύμπασα ἐκ δυεῖν καὶ εἰκοσίων
ἔθνων συννεστώσα· δύναται δὲ στέλλειν καίπερ οὐσα
περισσῶς ἐκπεπονημένη μυρίους καὶ πεντακισχιλίους
ἰππέας, πεζῶν δὲ καὶ εἴκοσι μυριάδας. μετὰ δὲ τὴν
Μαρωνείαν Ὀρθαγόρεια πόλις καὶ τὰ περὶ Σέρριον, 15
παράπλους τραχὺς, καὶ τὸ τῶν Σαμοθράκων πολίχνιον
Τέμπυρα καὶ ἄλλο Χαράκιωμα, οὗ πρόκειται ἡ Σαμο-
θράκη νῆσος, καὶ Ἴμβρος οὐ πολὺ ἄπωθεν ταύτης·
πλέον δ' ἢ διπλάσιον ἡ Θάσος. ἀπὸ δὲ Χαρακώματος
Δορίσκος, ὅπου ἐμέτρησε Ξέρξης τῆς στρατιᾶς τὸ πλη- 20
θος. εἶθ' Ἔβρος ἀνάπλουον ἔχων εἰς Κύψελα ἑκατὸν
εἴκοσι· τῆς Μακεδονίας φησὶ τοῦτο ὄριον, ἣν ἀφεί-
λοντο Περσέα Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ ταῦτα τὸν Ψευδοφί-
λιππον. Παῦλος μὲν οὖν ὁ τὸν Περσέα ἐλὼν συνάψας
τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη εἰς τέτταρα 25
μέρη διέταξε τὴν χώραν, καὶ τὸ μὲν προσένειμεν Ἀμ-
φιπόλει, τὸ δὲ Θεσσαλονικείᾳ, τὸ δὲ Πέλλῃ, τὸ δὲ Πε-
λαγόσι. παροικοῦσι δὲ τὸν Ἔβρον Κορπιλοὶ καὶ Βρέ-
ναι ἐτι ἀνωτέρω, εἴτ' ἔσχατοι Βέσσοι· μέχρι γὰρ δεῦρο
ὁ ἀνάπλους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ληστρικὰ ταῦτα, μά- 30
λιστα δ' οἱ Βέσσοι, οὓς λέγει γειτονεῦειν Ὀδρύσαις καὶ
Σαπαίοις. Ἀστῶν δὲ βασιλείον ἦν Βιζύη. Ὀδρύσας δὲ

καλοῦσιν ἐνιοι πάντας τοὺς ἀπὸ Ἐβρου καὶ Κυψέλων
μέχρι Ὀδησοῦ τῆς παραλλίας ὑπεροικοῦντας, ὧν ἐβα-
σίλευσεν Ἀμάδοκος καὶ Κερσοβλέπτης καὶ Βηρισάδης
καὶ Σεύθης καὶ Κότυς. Ε.

5 Ὅτι ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγινία ἐν Θράκῃ καλούμενος 49
Ἐρίγων ἦν καλούμενος. Epit.

Ὅτι τὴν Σαμοθράκην Ἰασίων καὶ Δάρδανος ἀδελ- 50
φοὶ ᾤκουν· κεραυνωθέντος δὲ Ἰασίωνος διὰ τὴν εἰς
Δήμητρα ἀμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπάρῃς ἐκ Σαμοθρά-
10 κης, ἐλθὼν ᾤκησεν ἐν τῇ ὑπαρείᾳ τῆς Ἰδης, τὴν πόλιν
Δαρδανίαν καλέσας, καὶ ἐδίδαξε τοὺς Τρῶας τὰ ἐν
Σαμοθράκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθράκη Σά-
μος πρὶν. Epit.

Ὅτι τοὺς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ τιμωμένους θεοὺς εἰ- 51
15 ρήκασι πολλοὶ τοὺς αὐτοὺς τοῖς Καβείροις, οὐδ' αὐ-
τοὺς ἔχοντες λέγειν τοὺς Καβείρους οἵτινές εἰσι, κα-
θάπερ τοὺς Κύρβαντας καὶ Κορύβαντας, ὡς δ' αὐτως
Κουρήτας καὶ Ἰδαίους Δακτύλους. Ε.

Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Ἐβρου διστόμου ὄντος πό- 52
20 λισ Αἴνος ἐν τῷ Μέλανι κόλπῳ κεῖται, κτίσμα Μιτυ-
ληναίων καὶ Κυμαίων, ἐτι δὲ πρότερον Ἀλωπεκοννη-
σίων· εἰτ' ἄκρα Σαρπηθῶν· εἰδ' ἡ Χερρόνησος ἡ Θρα-
κία καλουμένη, ποιούσα τὴν τε Προποντίδα καὶ τὸν
Μέλανα κόλπον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἄκρα γὰρ ἐκ-
25 κείται πρὸς εὐρόνοτον, συνάπτουσα τὴν Εὐρώπην
πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐπτασταδίῳ πορθμῷ τῷ κατὰ Ἄβυδον
καὶ Σηστόν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὴν Προποντίδα ἔχουσα,
ἐν δεξιᾷ δὲ τὸν Μέλανα κόλπον καλούμενον οὕτως ἀπὸ
τοῦ Μέλανος ἐκδιδόντος εἰς αὐτόν, καθάπερ Ἡρόδο-
30 τος καὶ Εὐδοξος· εἰρηκε δέ, φησὶν, ὁ Ἡρόδοτος μὴ ἀν-
ταρκέσαι τὸ φεῖθρον τῇ Ξέρξου στρατιᾷ τοῦτο· ἰσθμῷ
δὲ κλείεται τετταράκοντα σταδίων ἢ λεχθεῖσα ἄκρα.

ἐν μέσῳ μὲν οὖν τοῦ ἰσθμοῦ *Λυσιμάχεια* πόλις ἴδρυνται ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος βασιλέως· ἐκατέρωθεν δ' ἐπὶ μὲν τῷ *Μέλανι* κόλπῳ *Καρδία* καίται μεγίστη τῶν ἐν τῇ *Χερρονήσῳ* πόλεων, *Μιλησίων* καὶ *Κλαζομενίων* κτίσμα, ὕστερον δὲ καὶ *Ἀθηναίων*· ἐν δὲ τῇ *Προπον-* 5 *τίδι Πακτύῃ*. μετὰ δὲ *Καρδίαν* *Δράβος* καὶ *Λίμναι*· εἴτ' *Ἀλωπεκόννησος*, εἰς ἣν τελευτᾷ μάλιστα ὁ *Μέλας* κόλπος· εἴτ' ἄκρα μεγάλη *Μαξουσία*· εἴτ' ἐν κόλπῳ *Ἐλαιοῦς*, ὅπου τὸ *Πρωτεσιλάειον*, καθ' ὃ τὸ *Σίγειον* ἀπὸ τετραράκοντα σταδίων ἐστίν, ἄκρα τῆς *Τρωάδος*· 10 καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἐστὶ τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς *Χερρονήσου*, σταδίου μικρᾷ πλείους τῶν τετρακοσίων ἀπὸ *Καρδίας*· καὶ οἱ λοιποὶ δ' ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ ἰσθμοῦ μικρῶ τοῦ διαστήματος τούτου πλείους περι- 15 πλέοντι. *Ε'*.

- 53 Ὅτι ἡ ἐν *Θράκη* *Χερρόνησος* τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· *Προποντίδα* ἐκ βορρᾶ, *Ἐλλήσποντον* ἐξ ἀνατολῶν καὶ τὸν *Μέλαν* κόλπον ἐκ νότου, ὅπου καὶ ὁ *Μέλας* ποταμὸς ἐκ βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ. *Επιτ.*
- 54 Ὅτι ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς *Χερρονήσου* τρεῖς πόλεις 20 κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ *Μέλανι* κόλπῳ *Καρδία*, πρὸς δὲ τῇ *Προποντίδι Πακτύῃ*, πρὸς δὲ τῇ *μεσογαίᾳ Λυσιμάχεια*· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια τετραράκοντα. *Επιτ.*
- 55 Ὅτι ἡ πόλις ὁ *Ἐλαιοῦς* ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ *Τραπεζοῦς*. *Επιτ.* 25
- 56 Ἔστι δ' ἐν τῷ περὶ πλῶ τούτῳ τῷ μετὰ *Ἐλαιούντα* ἡ εἰσβολὴ πρῶτον ἢ εἰς τὴν *Προποντίδα* διὰ τῶν στενῶν, ἣν φασὶν ἀρχὴν εἶναι τοῦ *Ἐλλησπόντου*· ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τὸ *Κυνὸς* σημεῖον ἄκρα, οἱ δ' *Ἐκάβης* φασί· καὶ γὰρ δείκνυται κάμψαντι τὴν ἄκραν τάφος αὐτῆς. 30 εἶτα *Μάδυτος* καὶ *Σηστιᾶς* ἄκρα, καθ' ἣν τὸ *Ξέρξου* ζευγμα, καὶ μετὰ ταῦτα *Σηστός*. ἀπὸ δὲ *Ἐλαιούντος*

ἐπὶ τὸ ζεῦγμα ἑκατὸν ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ Σηστὸν ἐπὶ Αἰγὸς ποταμοὺς διακόσιοι ὀγδοήκοντα, πολίχνην κατεσκαμμένην, ὅπου φασὶ τὸν λίθον πεσεῖν κατὰ τὰ Περσικά· εἶτα Καλλίπολις, ἀφ' ἧς εἰς Λάμψακον δι-
 5 αρμα εἰς τὴν Ἀσίαν τετταράκοντα· εἶτα πολίχνην κα-
 τεσκαμμένον Κριθωτή· εἶτα Πακτύη· εἶτα τὸ Μακρὸν
 τεῖχος καὶ Λευκὴ ἀκτὴ καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος καὶ Πέρινθος,
 Σαμίων κτίσμα· εἶτα Σηλυβρία. ὑπέρεκται δ' αὐτῶν
 Σίλτα, καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
 10 καὶ ἔστιν οἶον ἀκρόπολις τῆς χώρας. ἄσφαλτον δ' ἐξή-
 σιν εἰς τὴν θάλασσαν, καθ' ὃν τόπον ἡ Προκόννησος
 ἐγγυτάτω τῆς γῆς ἔστι ἀπὸ ἑκατὸν εἰκοσι σταδίων, τὸ
 μέταλλον ἔχουσα τῆς λευκῆς μαρμάρου πολὺ τε καὶ
 σπουδαῖον. μετὰ δὲ Σηλυβρίαν Ἀθύρας ἔστι ποταμὸς
 15 καὶ Βαθυρίας· εἶτα Βυζάντιον καὶ τὰ ἐφεξῆς μέχρι
 Κυανέων πετρῶν. Ε.

Ἵτι ἐκ Περίνθου εἰς Βυζάντιόν εἰσιν ἑξακόσιοι 57
 τριάκοντα· ἀπὸ δὲ Ἐβρου καὶ Κυψέλων εἰς Βυζάντιον
 μέχρι Κυανέων τρισχίλιοι ἑκατόν, ὧς φησὶν Ἀρτεμίδω-
 20 ρος· τὸ δὲ σύμπαν μῆκος ἀπὸ Ἰονίου κόλπου τοῦ κατὰ
 Ἀπολλωνίαν μέχρι Βυζαντίου ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι
 εἰκοσι· προστίθησι δ' ὁ Πολύβιος καὶ ἄλλους ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα, τὸ τρίτον τοῦ σταδίου προσλαμβάνων
 ἐπὶ τοῖς ὀκτῶ τοῦ μιλίου σταδίοις. Δημήτριος δ' ὁ
 25 Σκῆψιος ἐν τοῖς περὶ τοῦ Τρωικοῦ διακόσμου τὸ μὲν
 ἐκ Περίνθου μέχρι Βυζαντίου φησὶν ἑξακόσιους σταδί-
 ους, τὸ δ' ἴσον μέχρι Παρίου. τὴν δὲ Προποντίδα μήκει
 μὲν χιλίων καὶ τετρακοσίων ἀποφαίνει σταδίων, εἰς
 εὔρος δὲ πεντακοσίων. τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου τὸ στενώ-
 30 τατον ἑπταστάδιόν φησι, μῆκος δὲ τετρακοσίων. Ε.

Ἵτι Ἑλλησποντος οὐχ ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν ὁ 58
 αὐτός, ἀλλὰ δόξαι περὶ αὐτοῦ λέγονται πλείους. οἱ

μὲν γὰρ ὄλην τὴν Προποντίδα καλοῦσιν Ἑλλήσποντον, οἱ δὲ μέρος τῆς Προποντίδος τὸ ἐντὸς Περίηθου· οἱ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τῆς ἔξω θαλάσσης τῆς πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἀνεσφραγμένης, καὶ οὗτοι ἄλλος ἄλλα ἀποτεμνόμενος· οἱ μὲν τὸ ἀπὸ Σιγεί- 5 ου ἐπὶ Λάμφακον καὶ Κύζικον ἢ Πάριον ἢ Πριάκον, ὁ δὲ προσλαμβάνων καὶ τὸ ἀπὸ Σιγρίου τῆς Ἀσβτίας. οὐκ ὀκνοῦσι δὲ τινες καὶ τὸ μέχρι τοῦ Μυρτώου πελάγους ἅπαν καλεῖν Ἑλλήσποντον, εἰπερ, ὡς φησὶν ἐν τοῖς ὕμνοις Πίνδαρος, οἱ μεθ' Ἡρακλέους ἐκ Τροίας πλέον- 10 τες διὰ παρθένιον Ἑλλάς πορθμόν, ἐπεὶ τῷ Μυρτώφ συνῆψαν, εἰς Κῶν ἐπαλινδρομήσαν ζεφύρου ἀντικνευσαντος. οὕτω δὲ καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ τῆς κατὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν θαλάσσης ἅπαν ἀξιοῦσιν Ἑλλήσποντον προσαγοραεῖν 15 δεῖν, μάρτυρα καὶ Ὀμηρον καλοῦντες. φησὶ γὰρ, ὄψαι, „ἦν ἐθέλησθα καὶ αἰ κέν τοι τὰ μεμῆλη, ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεύσας νῆας ἐμάς.“ ἐλέγχεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν ἐπιπέπων ἐκείνων „ἦρως Ἴμβρα- 20 „σίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει.“ οὗτος δὲ τῶν Θρακῶν ἠγεῖτο „ὄσους Ἑλλήσποντος ἀγάρρους ἐντὸς ἕεργει.“ τοὺς γὰρ ἐφεξῆς τούτων ἐκτὸς ἂν καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καθιδρυμένους ἀποφαίνοι. ἡ μὲν γὰρ Αἶνος κεῖται κατὰ τὴν πρότερον Ἀσυνθίδα νῦν δὲ Κορπιλικὴν λεγομένην, ἡ δὲ τῶν Κικόνων ἐφεξῆς πρὸς δύσιν. Ε. 25

58^a Τετραχωρίται, οἱ Βεσσοί, ὡς Στράβων ἐβδόμη. οὗτοι λέγονται καὶ Τετράκωμοι. Stephanus v. Τετραχωρίται.

58^b Λέγει γὰρ (Στράβων) αὐτὸν ἐν τῇ ἐβδόμῃ (τῶν γεωγραφουμένων) ἐγνωκέναι Ποσειδάωνιον τὸν ἀπὸ τῆς 30 στοᾶς φιλόσοφον . . . συγγενομένου Σικιπῶνι τῷ τὴν Καρχηδόνα ἐλόντι. Athenaeus 14 p. 657 f.

Ἐπεὶ δ' ἐπιόντες ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Εὐρώπης C.332
 5 μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτός,
 τὰ τε βάρβαρα ἔθνη περιωθεύσαμεν πάντα ἐν αὐτῇ μέ-
 χρι τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολὺ μέρος, ἀπο-
 δώσομεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας,
 ἅπερ Ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους
 10 ἐπραγματεύσαντο, οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας ἢ περιήλους ἢ
 περιόδους γῆς ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ἐπιγράψαντες, ἐν οἷς
 καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται, οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστο-
 ρίας γραφῇ χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἡπείρων το-
 πογραφίαν, καθάπερ Ἐφορός τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος·
 15 ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τόπον καὶ τὸν μαθηματικὸν
 προσέλαβόν τινα καὶ τῶν τοιούτων, καθάπερ Ποσει-
 δώνιος τε καὶ Ἰππάρχος. τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων εὐδι-
 αίτητά ἐστι, τὰ δ' Ὀμήρου σκέψεως δεῖται κριτικῆς,
 ποιητικῶς τε λέγοντος καὶ οὐ τὰ νῦν ἀλλὰ τὰ ἀρχαία,
 ὧν ὁ χρόνος ἡμαύρωκε τὰ πολλά. ὥς δ' οὖν δυνατὸν
 20 ἐγχειρητέον ἀρξαμένοις ἀφ' ὧν περ ἀπελίπομεν· ἐτε-
 λεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἐσπέρας καὶ τῶν
 ἄρκτων εἰς τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη καὶ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν,
 ἀπὸ δὲ τῆς ἕω εἰς τὰ τῶν Μακεδόνων μέχρι Βυζαντίου.
 μετὰ μὲν οὖν τοὺς Ἠπειρώτας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς τῶν
 25 Ἑλλήνων Ἀκαρνανές εἰσι καὶ Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ οἱ
 Ὀξόλαι· πρὸς δὲ τούτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοί· του-
 τοῖς δ' ἀντίπορθμός ἐστιν ἡ Πελοπόννησος, ἀπολαμ-
 βάνουσα μεταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ σχημα-
 τίζουσά τε τοῦτον καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ C.333

6. post μέρος: τῆς Μακεδονίας

δὲ Μακεδονίαν Θερταλοὶ μέχρι Μαλιέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἐντὸς.

2 * ἐπίδοιο μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται, τὰ δ' ἀνώτατα τὸσαῦτα ὄσας καὶ διαλέκτους παρελήφαμεν τὰς Ἑλληνίδας· τούτων δ' αὐτῶν τεττάρων οὐσῶν τὴν 5 μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φαμέν (καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοί, καὶ ἐκεῖθεν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένη γλώττῃ Ἰάδι), τὴν δὲ Δωριίδα τῇ Αἰολίδι· πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ πλὴν Ἀθηναίων καὶ Με- 10 γαρέων καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωριέων καὶ νῦν ἔτι Αἰολεῖς καλοῦνται· καὶ τοὺς Δωριέας δὲ ὀλίγους ὄντας καὶ τραχυτάτην οἰκοῦντας χώραν εἰκὸς ἐστὶ τῷ ἀνεπιμίκτω παρατρέψαι τὴν γλῶτταν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη πρὸς τὸ μὴ ὁμογενές, ὁμογενεῖς πρότερον ὄντας. τοῦτο 15 δ' αὐτὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, λεπτόγεῶν τε καὶ τραχείαν οἰκοῦντας χώραν ἀπορθητοὺς * μὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι φησὶν ὁ Θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν αἰεὶ, μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτοὺς μηδ' ἐπίθυμοῦντος ἔχειν τὴν ἐκείνων· τοῦτο 20 τοίνυν αὐτὸ καὶ τοῦ ἑτερογλώττου καὶ τοῦ ἑτεροεθοῦς αἴτιον, ὡς εἰκὸς, ὑπῆρξε καίπερ ὀλίγοις οὐσί. οὕτω δὲ τοῦ Αἰολικοῦ πλήθους ἐπικρατοῦντος ἐν τοῖς ἐκτὸς Ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρότερον ἦσαν, εἴτ' ἐμίχθησαν, Ἰώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τὸν Αἰγιάλον κα- 25 τασχόντων, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν τοὺς Δωριέας καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τὰ τε Μέγαρα ὤκισθη καὶ πολλὰ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες ἐξέπεσον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν, Αἰολικοῦ ἔθνους· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό τε Αἰ- 30 ολικὸν καὶ τὸ Δωρικόν. ὅσοι μὲν οὖν ἦττον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο (καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκάσι

καὶ τοῖς Ἡλείοις, τοῖς μὲν ὄρειοις τελέως οὔσι καὶ οὐκ ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κλῆρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ καθ' αὐτούς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὔσι
 5 καὶ δεδεγμένοις τὴν Ὀξύλῳ συγκατελθοῦσαν στρατιὰν περὶ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον), οὔτοι αἰολιστὶ διελέχθησαν, οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ τινι ἐχρήσαντο ἐξ ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἦττον αἰολίζοντες· σχεδὸν δέ τι καὶ νῦν κατὰ πόλεις ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δο-
 10 κούσι δὲ δωρίζειν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικρά-
 τειαν. τοσαῦτα μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη καὶ οὔ-C.334
 τως, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, ἀφωρισμένα. λέγωμεν δὴ διαλα-
 βόντες ὃν χρῆ τρόπον τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἐφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν 3
 15 Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν· ταύτην γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἡπειρωτικοῖς ἔθνεσιν. ἀλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ μέτρῳ χρώμενος ἐντεῦ-
 θεν ποιεῖται τὴν ἀρχὴν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατταν κρινῶν πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει
 20 κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν τὴν ἀρχὴν ἀπο-
 φαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκο-
 λουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων σύμβουλον ποιεῖσθαι τὴν θάλατταν. αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους
 προσπεσοῦσα τῇ μὲν ἀναχέεται πρὸς τὸν Κορινθιακὸν
 25 κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερρόνησον μεγάλην τὴν Πε-
 λοπόννησον, ἰσθμῷ στενῷ κλειομένην. ἔστι δὲ τὰ δύο
 μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλλάδος τό τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ
 καὶ τὸ ἐκτὸς μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· ἔστι δὲ
 καὶ μείζον καὶ ἐπιφανέστερον τὸ ἐντὸς Ἰσθμοῦ· σχε-

28. post ἐκτὸς: πυλῶν post Πηνειοῦ: καὶ τοῦτο δ' ἔστι τὸ Θετταλικόν·

δὸν δέ τι καὶ ἀκρόπολις ἐστὶν ἡ Πελοπόννησος τῆς
 συμπάσης Ἑλλάδος χωρὶς γὰρ τῆς λαμπρότη-
 τος καὶ δυνάμεως τῶν ἐνοικησάντων ἐθνῶν αὐτὴ ἡ
 τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην,
 κόλποις τε καὶ ἄκραις πολλαῖς καὶ τοῖς σημειωθεστά- 5
 τοις, χειρρονήσοις μεγάλαις, διαπεποικιλημένη, ὧν ἐκ
 διαδοχῆς ἐτέρα τὴν ἐτέραν ἔχει. ἐστὶ δὲ πρώτη μὲν τῶν
 χειρρονήσων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη τετρα-
 ράκοντα σταδίων. δευτέρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα,
 ἣς ἰσθμὸς ἐστὶν ὁ ἐκ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν εἰς Νι- 10
 σαιαν, τὸ Μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκα-
 τὸν εἰκοσιν ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν. τρίτη δ' ἡ
 καὶ ταύτην περιέχουσα, ἣς ἰσθμὸς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Κρισαίου κόλπου μέχρι Θέρμοπυλῶν· ἡ δ' ἐπινοου-
 μένη εὐθεία γραμμὴ ὅσον πεντακοσίων ὀκτώ σταδίων 15
 τὴν μὲν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν
 δὲ Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπικνημιδίους.
 τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου διὰ τῆς
 Οἰτης καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον κα-
 θήκοντα ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον 20
 ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων· πλείονων δ' ἡ χιλίων ἄλλος
 ἐστὶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θε-
 ταλῶν καὶ Μακεδόνων εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μυ-
 χόν. ὑπαγορεύει δὴ τινα τάξιν οὐ φαύλην ἢ τῶν χειρ-
 ρονήσων διαδοχῇ· δεῖ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἄρξασθαι, 25
 ἐπιφανεστάτης δέ.

C.335

2

Ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος εἰκνυία φύλλῳ πλα-
 τάνου τὸ σχῆμα, ἴση σχεδόν τι κατὰ μῆκος καὶ κατὰ
 πλάτος ὅσον χιλίων καὶ τετρακοσίων σταδίων, τὸ μὲν
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ 30
 Χελωνάτα δι' Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐπὶ
 Ἰσθμόν· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὅ ἐστι

τὸ ἀπὸ Μαλεῶν δι' Ἀρκαδίας εἰς Αἴγιον· ἡ δὲ περίμετρος μὴ κατακολπίζοντι τετρακισχιλίων σταδίων, ὡς Πολύβιος· Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προστίθῃσι· κατακολπίζοντι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων ἐπὶ
 5 τοῖς πεντακισχιλίοις. ὁ δ' Ἴσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν, δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεωλκοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἐτέραν θάλατταν, εἴρηται ὅτι τετταράκοντα σταδίων ἐστίν.

Ἔχουσι δὲ τῆς χειρρονήσου ταύτης τὸ μὲν ἐσπέριον 2
 10 μέρος Ἡλεῖοι καὶ Μεσσηνιοὶ, κλυζόμενοι τῷ Σικελικῷ πελάγει· προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἐκατέρωθεν παραλλίας, ἡ μὲν Ἡλεία πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέφουσα καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι ἄκρας Ἀράξου, καθ' ἣν ἀντίπορθμὸς ἐστίν ἢ τε Ἀκαρνανία καὶ
 15 αἱ προκείμεναι νῆσοι, Ζάκυνθος καὶ Κεφαλληνία καὶ Ἰθάκη καὶ [αἱ] Ἐχινάδες, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ Δουλίχιον· τῆς δὲ Μεσσηνίας τὸ πλεόν ἀνεωγμένον πρὸς νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος μέχρι τῶν καλουμένων Θυρίδων πλησίον Ταινάρου. ἔξῃς δὲ μετὰ μὲν τὴν Ἡλείαν ἐστὶ
 20 τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς ἄρκτους βλέπον καὶ τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ παρατείνον, τελευτᾷ δ' εἰς τὴν Σικυωνίαν· ἐντεῦθεν δὲ Σικυῶν καὶ Κόρινθος ἐκδέχεται μέχρι τοῦ Ἴσθμοῦ· μετὰ δὲ τὴν Μεσσηνίαν ἡ Λακωνικὴ καὶ ἡ Ἀργεῖα, μέχρι τοῦ Ἴσθμοῦ καὶ αὕτη. κόλ-
 25 ποι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ὅ τε Μεσσηνιακὸς καὶ ὁ Λακωνικὸς καὶ τρίτος ὁ Ἀργολικὸς, τέταρτος δ' ὁ Ἐρμιονικὸς καὶ Σαρωνικὸς (οἱ δὲ Σαλαμινιακὸν καλοῦσιν), ὧν τοὺς μὲν ἡ Λιβυκὴ τοὺς δ' ἡ Κρητικὴ θάλαττα πληροὶ καὶ τὸ Μυρταῶν πέλαγος· τινὲς δὲ καὶ τὸν Σαρωνικὸν πό-
 30 ρον [ἢ] πέλαγος ὀνομάζουσι. μέση δ' ἐστὶν ἡ Ἀρκαδία πᾶσιν ἐπικειμένη καὶ γειτνιώσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν.

Ὁ δὲ Κορινθιακὸς κόλπος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν 3

ἐκβολῶν τοῦ Εὐήνου (τινὲς δὲ φασιν τοῦ Ἀχελῷου τοῦ ὀρίζοντος Ἀκαρνανᾶς καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς) καὶ τοῦ Ἀρά-
 ξου. ἐνταῦθα γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμ-
 βάνουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ ἐκατέρωθεν ἀκταί· προϊού-
 σαι δὲ πλέον τελείως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ 5
 τὸ Ἀντίρριον, ὅσον δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπουσαι
 πορθμόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον τῶν Ἀχαιῶν ἀλιτενῆς
 ἄκρα, δρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχου-
 C.336σα· καὶ δὴ καλεῖται Δρέπανον· κείται δὲ μεταξὺ
 Πατρῶν καὶ Αἰγίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' 10
 Ἀντίρριον ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος
 ἴδρυνται, καλοῦσι δὲ [καὶ] Μολύκριον Ῥίον. εἴτ' ἐντεῦ-
 θεν διίσταται πάλιν ἢ παραλία μετρίως ἐκατέρωθεν,
 προελθοῦσα δ' εἰς τὸν Κρισαῖον κόλπον ἐνταῦθα τε-
 λευτᾶ, κλειομένη τοῖς προσεσπερίοις τῆς Βοιωτίας καὶ 15
 τῆς Μεγαρικῆς τερμόσιν. ἔχει δὲ τὴν περιμέτρον ὁ
 Κορινθιακὸς κόλπος ἀπὸ μὲν τοῦ Εὐήνου μέχρι Ἀρά-
 ξου σταδίων δισχιλίων διακοσίων τριάκοντα· εἰ δ' ἀπὸ
 τοῦ Ἀχελῷου, πλεονάζει ἂν ἑκατὸν πού σταδίοις. ἀπὸ
 μέντοι Ἀχελῷου ἐπὶ τὸν Εὐήνον Ἀκαρνανές εἰσιν, εἰθ' 20
 ἐξῆς ἐπὶ τὸ Ἀντίρριον Αἰτωλοί, τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι
 Ἴσθμοῦ Φωκέων ἔστι καὶ Βοιωτῶν καὶ τῆς Μεγαρίδος,
 στάδιοι χίλιοι ἑκατὸν εἴκοσι δυεῖν δέοντες· ἢ δὲ ἀπὸ
 τοῦ Ἀντιρρίου μέχρι Ἴσθμοῦ θάλαττα . . . Ἀλκωνίς
 καλεῖται, μέρος οὐσα τοῦ Κρισαίου κόλπου· ἀ[πὸ δὲ 25
 τοῦ] Ἴσθμοῦ ἐπὶ τὸν Ἀράξον τριάκοντα ἐπὶ τοῖς [χι-
 λίοις]. ὥς μὲν δὴ τύπῳ εἰπεῖν τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη
 ἢ τῆς Πελοποννήσου θέσις καὶ τῆς ἀντιπόρθμου γῆς
 μέχρι τοῦ μυχοῦ, τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλ-
 πος. εἶτα καθ' ἕκαστα ἐροῦμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς 30
 Ἠλείας ποιησάμενοι.

8 Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι τὴν μεταξὺ

Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσιν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην καὶ Ἀξῆνας καὶ Παρρασίους. τοῦτο δὲ τὸ παλαιὸν εἰς πλείους δυναστείας διήρητο, εἴτ' εἰς δύο, τὴν τε τῶν 5 Ἐπειῶν καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἶρηκε, τὴν μὲν τῶν Ἐπειῶν ὀνομάζων Ἴλιν „ἠδὲ παρ' Ἡλιδα διαν, ὅθι κρατεύουσιν Ἐπειοί,“ τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥεῖν φησιν, „Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥεῖ Πυλίων διὰ γαίης.“ 10 Πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής „οἱ δὲ Πύ- „λον, Νηλῆος ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἴξου.“ οὐ διὰ τῆς πόλεως δὲ οὐδὲ παρ' αὐτὴν ῥεῖ ὁ Ἀλφειός, ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος, ὃν οἱ μὲν Παμισὸν οἱ δὲ Ἀμα- 15 θον καλοῦσιν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πύλος Ἡμαθόεις εἰρησθαί οὗτος δοκεῖ, διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Πυλίας ὁ Ἀλφειός.

Ἴλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὐκ ἔκτιστο καθ' Ὅμηρον, 2 ἀλλ' ἡ χώρα κωμηθὸν ᾤκειτο· ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη Ἴλις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ πλείστη καὶ ἀρίστη· ὅψὲ δὲ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν νῦν πόλιν Ἴλιν, 20 μετὰ τὰ Περσικά, ἐκ πολλῶν δήμων. σχεδὸν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τόπους τοὺς κατὰ Πελοπόννησον πλην ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποιητής, οὐ πόλεις ἀλλὰ χω- C.337 ρας νομίζειν [δεῖ], συστήματα δήμων ἔχουσιν ἐκάστην πλείω, ἐξ ὧν ὕστερον αἱ γνωριζόμεναι πόλεις συνφι- 25 σθησαν, οἶον τῆς Ἀρκαδίας Μαντίνεια μὲν ἐκ πέντε δήμων ὑπ' Ἀργείων συνφικίσθη, Τεγέα δ' ἐξ ἑννέα, ἐκ τοσοῦτων δὲ καὶ Ἡραία ὑπὸ Κλεομβρότου ἢ ὑπὸ Κλεωνύμου· ὡς δ' αὐτῶς Ἀργίον ἐξ ἐπτὰ ἢ ὀκτῶ δή- μων συνεπολίσθη, Πάτραι δὲ ἐξ ἐπτὰ, Δύμη δὲ ἐξ 30 ὀκτῶ· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἴλις ἐκ τῶν περιοικίδων συνε- πολίσθη· μία τούτων προσκτισ Ἀγριαδες. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνά-

σιον αὐτῆς· ἐπραξάν τε τοῦτο Ἡλεῖοι χρόνοις ὕστερον πολλοῖς τῆς εἰς αὐτοὺς μεταστάσεως τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι.

3 Ἦν δὲ ταῦτα ἢ τε Πισᾶτις, ἣς ἡ Ὀλυμπία μέρος, καὶ ἡ Τριφυλία καὶ ἡ τῶν Κανκῶνων. Τριφύλιοι δ' 5 ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀπὸ τοῦ τρία φύλα συνεληλυθέναι, τό τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς Ἐπειῶν καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον Μινυῶν καὶ τὸ τῶν ὕστατα ἐπικρατησάντων Ἡλείων· οἱ δ' ἀντι τῶν Μινυῶν Ἀρκάδας φασίν, ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλάκις, 10 ἀφ' οὗ καὶ Ἀρκαδικὸς Πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ Τριφυλιακός. Ὅμηρος δὲ ταύτην ἄπασαν τὴν χώραν μέχρι Μεσσηνίας καλεῖ Πύλον ὁμωνύμως τῇ πόλει. ὅτι δὲ διώριστο ἡ κοίλη Ἥλις ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμό- 15 νων καὶ τῶν κατοικιῶν ὀνόμασι. λέγω δὲ ταῦτα συμβάλλον τά τε νῦν καὶ τὰ ὑπ' Ὁμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γὰρ ἀντεξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν καὶ συντροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἐκάστου κατορθοῦσθαι τὴν παρούσαν πρόθε- 20 σιν, ὅταν ἢ μηδὲν ἀντιπίπτον τοῖς οὕτω σφόδρα πιστευθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις· δεῖ δὴ τά τε ὄντα λέγειν καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ παρατιθέντας ἐφ' ὅσον προσήκει προσσκοπεῖν.

4 Ἔστι δέ τις ἄκρα τῆς Ἠλείας πρόσβορρος ἀπὸ ἐξή- 25 κοντα Δύμης Ἀχαϊκῆς πόλεως Ἄραξος. ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τίθεμεν τῆς τῶν Ἠλείων παραλίας· μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν προΐουσι τὸ τῶν Ἠλείων ἐπίνειον ἢ Κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ἐπὶ τὴν νῦν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. μέμνηται δὲ τῆς Κυλ- 30 λήνης ταύτης καὶ Ὅμηρος λέγων Ὡτον Κυλλήνιον ἀρχὸν Ἐπειῶν. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα

ἔμελλεν ἡγεμόνα τῶν Ἐπειῶν ἀποφῆναι· ἔστι δὲ κόμη
 μετρία, τὸν Ἀσκληπιὸν ἔχουσα τὸν Κολώτου, θαυμα-
 στὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον. μετὰ δὲ Κυλλήνην
 ἀκρωτήριόν ἐστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς Πε-
 5 λοποννήσου σημεῖον. πρόκειται δ' αὐτοῦ νησίον καὶ C.338
 βραχέα ἐν μεθορίοις τῆς τε κολίης Ἡλίδος [καὶ τῆς]
 Πησατῶν, ὅθεν εἰς Κεφαλληνίαν πλέοντι εἰσὶν οὐ
 πλεῖσους στάδιοι ὄγδοήκοντα. αὐτοῦ δέ που καὶ ὁ Ἐλί-
 σων ἢ Ἐλισα φεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθεῖσῃ μεθορίᾳ.

10 Μεταξὺ δὲ τοῦ Χελωνάτα καὶ τῆς Κυλλήνης ὁ τε 5
 Πηνειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς καὶ ὁ Σελλῆεις ὑπὸ τοῦ ποιη-
 τοῦ λεγόμενος, φέων ἐκ Φολόης· ἐφ' ᾧ Ἐφύρα πόλις,
 ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θετταλικῆς καὶ τῆς Κορίν-
 θου, τετάρτη τις ἐπὶ τῇ ὁδῷ κειμένη τῇ ἐπὶ Λασιώνα,
 15 ἦτοι ἢ αὐτῇ οὔσα τῇ Βοινάᾳ (τὴν γὰρ Οἰνίῃν οὕτω
 καλεῖν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα τῆς
 Ἡλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἰκοσιν· ἐξ ἧς ἢ τε
 Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους δοκεῖ λέγεσθαι μήτηρ
 „τὴν ἄγει" ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος“ (ἐκεῖ
 20 γὰρ μᾶλλον αἱ τοῦ Ἡρακλέους στρατεῖαι, πρὸς ἐκεῖ-
 ναις τε οὐδεὶς ποταμὸς Σελλῆεις), καὶ ὁ τοῦ Μέρητος
 [Θώραξ] „τόν ποτε Φυλεὺς ἦγαγεν ἐξ Ἐφύρης ποτα-
 „μοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ ἐξ ἧς καὶ τὰ φάρμακα τὰ ἀν-
 δροφόνα. εἰς Ἐφύραν γὰρ ἀφιχθαι [ἢ Ἀθηνᾶ] φησὶ τὸν
 25 Ὀδυσσεῖα „φάρμακον ἀνδροφόνου διζήμενον, ὄφρα οἱ
 „εἴη ἰοὺς χρῆσθαι“ καὶ τὸν Τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες
 „ἦε καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πειραν ἄρουραν ἐλθεῖν,
 „ὄφρ' ἐνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνεῖκη.“ καὶ γὰρ τὴν
 Αὐγείου θυγατέρα τοῦ τῶν Ἐπειῶν βασιλέως ὁ Νέστωρ
 30 ἐν τῇ διηγῆσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς πολέμου φαρμακίδα
 εἰσάγει „πρῶτος ἐγὼν ἔλον ἄνδρα“ φήσας „Μούλιον
 „αἰχμητήν, γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείαιο, πρεσβυτάτην δὲ

„θύγατρ' εἶχεν, ἢ τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐ-
 „ρεῖα χθών.“ ἔστι δὲ καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλήεις πο-
 ταμὸς καὶ Ἐφύρα πλησίον κώμη, καὶ ἐν τῇ Ἀγραίᾳ τῆς
 Αἰτωλίας Ἐφύρα κώμη, οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Ἐφυροὶ· καὶ
 ἄλλοι οἱ Περραιβῶν πρὸς Μακεδονίᾳ, οἱ Κραννώ- 5
 νιοι, καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ οἱ ἐκ Κιχύρου τῆς πρότερον
 Ἐφύρας.

- 6 Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων ὃν τρόπον ὁ ποιητῆς
 εἶωθε διαστέλλεσθαι τὰς ὁμωνυμίας, οἷον ἐπὶ τοῦ Ὀρ-
 χομενοῦ τὸν μὲν Ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλῶν τὸν δὲ 10
 Βοιωτικὸν Μινύειον, καὶ Σάμον Ἐρηκίην συντιθεῖς
 C.339., μεσσηγύς τε Σάμοιο καὶ Ἴμβρου, “ ἵνα χωρίση ἀπὸ
 τῆς Ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν Θεσπρωτικὴν Ἐφύ-
 ραν διαστέλλεσθαι τῷ τε „τηλόθεν“ καὶ τῷ „ποταμοῦ
 „ἄπο Σελλήεντος.“ ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ 15
 Σκηψίου Δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ
 πλείστα. ἐκεῖνος γὰρ οὗ φησιν εἶναι Σελλήεντα ἐν
 Θεσπρωτοῖς ποταμόν, ἀλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ
 Ἐφύραν, ὡς προείπομεν. τοῦτό τε οὖν εἰρηκε σκέψεως
 δεόμενον καὶ περὶ τῆς Οἰχαλίας ὅτι φησὶν οὐ μιᾶς οὐ- 20
 σης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος· δῆλον οὖν
 ὅτι τὴν Θετταλικὴν, ἐφ' ἧς φησιν „οἱ τ' ἔχον Οἰχαλίην,
 „πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.“ τίς οὖν ἔστιν ἐξ ἧς ὀρ-
 μηθέντα αἱ Μοῦσαι κατὰ Δῶριον „ἀντόμεναι Θάμν-
 „ριν τὸν Ἐρηκίᾳ παῦσαν ἀοιδῆς;“ εἰ μὲν γὰρ ἡ Θεττα- 25
 λικῆ, οὐκ εὖ πάλιν ὁ Σκῆψιος Ἀρκαδικὴν τινα λέγων,
 ἦν νῦν Ἀνδανίαν καλοῦσιν· εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρ-
 καδικὴ πόλις Εὐρύτου εἰρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον·
 ἐκεῖνος δὲ μίαν φησὶ.

25. post ἀοιδῆς: φησὶ γάρ „Οἰχαλίθεν ἴοντα παρ' Εὐ-
 ρύτου Οἰχαλιῆος“

Μεταξὺ δὲ τοῦ Πηγειοῦ καὶ τῆς Σελλήεντος ἐκ- 7
 βολῆς Πύλος ᾤκειτο κατὰ τὸ Σκόλλιον, οὐχ ἡ τοῦ
 Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις, ἢ πρὸς τὸν Ἀλφειὸν
 οὐδὲν ἔστι κοινῶνημα, οὐδὲ πρὸς τὸν Παμισόν, εἴτε
 5 Ἀμαθον χρῆ καλεῖν. βιάζονται δ' ἔνιοι μνηστέυομενοι
 τὴν Νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν· τριῶν γὰρ Πύ-
 λων ἱστορουμένων ἐν Πελοποννήσῳ — καθότι καὶ τὸ
 ἔπος εἴρηται τουτί „ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γε
 μὲν ἔστι καὶ ἄλλος“ — τούτου τε καὶ τοῦ Ἀεπρεατικοῦ
 10 τοῦ ἐν τῇ Τριφυλίᾳ καὶ τῇ Πισάτιδι, τρίτου δὲ τοῦ
 Μεσσηνιακοῦ τοῦ κατὰ Κορυφάσιον, ἕκαστοι τὸν παρά-
 σφισιν ἡμαθόεντα πειρῶνται δεικνύναι, καὶ τῆς τοῦ
 Νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαίνουσιν. οἱ μὲν οὖν
 πολλοὶ τῶν νεωτέρων καὶ συγγραφέων καὶ ποιητῶν
 15 Μεσσηνίων φασὶ τὸν Νέστορα, τῷ σωζομένῳ μέχρι εἰς
 αὐτοὺς προστιθέμενοι· οἱ δ' Ὀμηρικώτεροι τοῖς ἔπεσιν
 ἀκολουθοῦντες τοῦτον εἶναι φασὶ τὸν τοῦ Νέστορος
 Πύλον, οὗ τὴν χάραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός· διέξεισι δὲ
 τὴν Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοί-
 20 λης Ἥλιδος καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προσετίθεισαν τῷ
 παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύντες Γέρη-C.340
 νον τόπον καὶ Γέροντα ποταμὸν καὶ ἄλλον Γεράνιον,
 εἴτ' ἀπὸ τούτων ἐπιθέτως Γερήνιον εἰρησθαι πιστού-
 μενοι τὸν Νέστορα. τοῦτο δὲ ταῦτο καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ
 25 πεποιήκασι, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον
 γὰρ γνώριμά φασιν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρηνα,
 συνοικουμένην ποτὲ εὖ. τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοί-
 λην Ἥλιν ὑπάρχοντα νυνί.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέτταρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν 8
 30 χάραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰπών, οὐ σα-
 φῶς εἴρηκεν „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα διαν
 „ἔναιον, ὅσσον ἐφ' Ἐρμίνην καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα

„πέτρῃ τ' Ὀλενίῃ καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἔεργει, τῶν αὖ
 „τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστῳ νῆες
 „ἔποντο θοαί· πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.“ τῷ μὲν
 γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν τοὺς τε Βου-
 πρασίεις καὶ τοὺς Ἠλείους, Ἠλείους δὲ μηκέτι καλεῖν 5
 τοὺς Βουπρασίεις, οὐ τὴν Ἠλείαν δόξειεν ἂν εἰς τέ-
 τταρα μέρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν τῶν Ἐπειῶν, ἣν εἰς δύο
 μέρη διεῖλε πρότερον· οὐδ' ἂν μέρος εἴη τῆς Ἥλιδος
 τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν Ἐπειῶν μᾶλλον. ὅτι γὰρ
 Ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς Βουπρασίους, δῆλον „ὡς ὁπότε 10
 „κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ Βουπρασίῳ.“
 πάλιν δὲ τῷ συγκαταριθμείσθαι Βουπράσιον τε καὶ
 Ἥλιδα διὰ λέγοντα, εἴτ' εἰς τέτταρας διαιρεῖν μερίδας,
 ὡς ἂν κοινῶ δοκεῖ τῷ τε Βουπρασίῳ καὶ τῇ Ἥλιδι αὖ-
 τὰς ὑποτάττειν. ἦν δ', ὡς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἠλείας 15
 τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογος, ἢ νῦν οὐκέτ' ἐστίν· ἢ δὲ
 χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Δύ-
 μνῃ ἐξ Ἥλιδος τῆς νῦν πόλεως. ὑπολάβοι δ' ἂν τις καὶ
 ὑπεροχὴν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν
 Ἥλιν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τοὺτους· ὕστερον δ' 20
 ἀντ' Ἐπειῶν Ἠλεῖοι ἐκλήθησαν. καὶ τὸ Βουπράσιον
 μὲν δὴ μέρος ἦν τῆς Ἥλιδος. ποιητικῶ δέ τινα σχήματι
 συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον, ὡς
 τό „ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος“ καὶ „ἀν' Ἑλλάδα
 τε Φθίῃν τε“ „Κουρητῆς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί“ „οἱ 25
 δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινᾶων θ' ἱεράων.“ καὶ γὰρ τὸ Δου-
 λίχιον τῶν Ἐχινάδων. χροῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι·
 Ἰππῶναξ μὲν „Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθου-
 „σίων πυρόν.“ Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθούσιοι· καὶ

11. post Βουπρασίῳ: τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναι τινα χώραν
 τῆς Ἠλείας, κατοικίαν οὐκ ἔχουσαν ὁμώνυμον· νυνὶ φαίνεται
 τῆς Ἥλιδος ὄν μέρος καὶ τοῦτο.

Ἄλκμᾶν δέ „Κύπρον ἰμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφου πε-
 „ριερόταν“ καὶ Αἰσχύλος „Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα C.341
 „πάντα κληρον.“ εἰ δ' οὐκ εἰρηκεν Ἥλειους τοὺς Βου-
 πρασίους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τῶν ὄντων, φήσομεν· ἀλλὰ
 5 τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ
 εἰπεῖν μόνον.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἑτέρους λέγει τῶν Ἥλειων 9
 τοὺς Ἐπειούς· τῷ γοῦν Ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι τοὺς
 Ἐπειούς ἐπὶ Ἀνγέαν καὶ συνανελεῖν αὐτῷ τὸν τε Ἀν-
 10 γέαν καὶ τὴν Ἥλιν· φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην Ἐπειίδα
 καὶ Ἀχαιίδα. πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ
 ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συντεθραμμένοι τῷ ψεύδει διὰ
 τὰς μυθογραφίας· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ μέντοι ἄπιστον
 15 οὐδ' εἴ ποτε διάφοροι τοῖς Ἥλείοις ὄντες οἱ Ἐπειοὶ καὶ
 ἑτεροεθνεῖς εἰς ταῦτό συνήρχοντο κατ' ἐπικράτειαν,
 καὶ κοινὴν ἔνεμον τὴν πολιτείαν· ἐπεκράτουν δὲ καὶ
 μέχρι Δύμης. ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ἠνόμακε τὴν Δύ-
 μην, οὐκ ἀπεικὸς δ' ἔστι τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς
 20 Ἐπειοῖς ὑπάρξει, ὕστερον δὲ τοῖς Ἴωσιν, ἢ μηδ' ἐκεί-
 νοῖς ἀλλὰ τοῖς τὴν ἐκείνων χώραν κατασχοῦσιν Ἀχαι-
 οῖς· τῶν δὲ τεττάρων μερίδων, ἧν ἐντός ἐστι καὶ τὸ
 Βουπράσιον, ἢ μὲν Ἐρμίνη καὶ ἢ Μύρσινος τῆς Ἥλειας
 ἐστίν, αἱ λοιπαὶ δὲ ἐπὶ τῶν ὄρων ἤδη τῆς Πισάτιδος,
 25 ὡς οἴονται τινες.

Ἐρμίνη μὲν οὖν πολίχνην ἦν, νῦν δ' οὐκ ἔστιν· 10
 ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον Κυλλήνης ὀρεινόν ἐστι, κα-
 λούμενον Ὀρμινα ἢ Ἐρμινά· Μύρσινος δὲ τὸ νῦν
 Μυρτούντιον, ἐπὶ θάλατταν καθήκουσα κατὰ τὴν ἐκ
 30 Δύμης εἰς Ἥλιν ὁδὸν κατοικία, στάδια τῆς Ἥλειων πό-
 λεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. πέτρην δ' Ὀλεντίνην εἰκά-
 ζουσι τὴν νῦν Σκόλλιν· ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ

τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ἐπὶ πολλῶν σαφηνίζοντος· ἔστι δ' ὄρος πετρῶδες κοινὸν Δυμαίων τε καὶ Τριταϊέων καὶ Ἡλείων, ἐχόμενον ἐτέρου τινὸς Ἀρκαδικοῦ ὄρους Δαμπείας, ὃ τῆς Ἡλίδος μὲν διέστηκεν ἐκ[ατὸν καὶ] τριάκοντα σταδίους, Τριταϊάς δὲ ἑκατόν, [καὶ Δύμης] τοὺς ἴσους, Ἀχαϊκῶν πόλεων. τὸ δ' Ἀλείσιον ἔστι τὸ νῦν Ἀλεσιαίων, χώρα περὶ τὴν Ἀμφιδολίδα, ἐν ἣ καὶ κατὰ μῆνα ἀγορὰν συνάγουσιν οἱ περιώικοι· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ὄρεινῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν· πρότερον δ' ἦν πόλις τῆς Πισάτιδος, ἄλλοτ' ἄλλως τῶν ὄρων ἐπαλλαττόντων διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς· τὸ δ' Ἀλείσιον καὶ Ἀλεισίου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ

C.342 ὅταν φῆ „μέσφ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βῆσαμεν „ἵππους πέτρης τ' Ὀλενίης καὶ Ἀλεισίου ἐνθα κολώνη 15 „κέκληται.“ ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι ἴσον τῷ „καὶ „ἐνθ' Ἀλεισίου κολώνη κέκληται.“ ἐνιοὶ δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλείσιον.

- 11 Λεγομένων δὲ τινῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκίωνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης δὲ καὶ τῆς Δύμης Καυκωνίδος ὑπὸ τινῶν, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταϊάς ὃς καλεῖται Καύκων, ζητοῦσι περὶ τῶν Καυκίωνων μὴ διττοὶ λέγονται, οἱ μὲν περὶ τὴν Τριφυλίαν οἱ δὲ περὶ Δύμην καὶ Ἡλίον καὶ τὸν Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον, ὃς Τευθέας ἀρσενικῶς καλεῖται, ὁμώνυμος πολίχνη τινὲ τῶν εἰς τὴν Δύμην συνωρισμένων, πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ σίγμα Τευθέα λέγεται θηλυκῶς αὐτῇ, ἐκτεινόντων τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ὅπου τὸ τῆς * Νεμυδίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν. ὁ δὲ Τευθέας εἰς τὸν Ἀχελῷον ἐμβάλλει τὸν 30

κατὰ Λύμην θέοντα, ὁμώνυμον τῷ κατὰ Ἀκαρνανίαν, καλούμενον καὶ Πείρον. τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος „ᾧκε δ' Ὀλλεύην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας εὐρεῖος „Πείροιο,“ μεταγράφουσί τινες Πάροιο οὐκ εὖ. οὔτε 5 γὰρ τὴν Λύμην ὀπόθεν Καυκωνίδα εἰρησθαι συμβέβηκε παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὀπόθεν Καύκων εἰρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἱ τινές ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηναῖα βαδίζειν κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδὴν. εἰ γὰρ δὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν 10 τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρειον, οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσί τινες „ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται Ἥλιδι δῆη, οὐκ ὀλίγον.“ σαφεστέραν δ' ἔξει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦτο, ἐπειδὴν τὴν ἑξῆς χώραν περιοδεύσωμεν τὴν τε Πισᾶτιν καὶ τὴν 15 Τριφυλίαν μέχρι τῆς τῶν Μεσσηνίων μεθορίας.

Μετὰ δὲ τὸν Χελωνάταν ὁ τῶν Πισατῶν ἔστιν 12 αἰγιαλὸς πολὺς, εἰτ' ἄκρα Φειά· ἦν δὲ καὶ πολίχνη „Φειᾶς παρ' τείχεσσιν, Ἰαρδάνου ἀμφὶ θέεθρα.“ ἔστι γὰρ καὶ ποτάμιον πλησίον. ἐνιοὶ δ' ἀρχὴν τῆς Πισᾶ-C.343 20 τιδος τὴν Φειάν φασί· πρόκειται δὲ καὶ ταύτης νησίον καὶ λιμὴν, ἐνθεν εἰς Ὀλύμπιον τὸ ἐγγυτάτω ἐκ θαλάττης εἰς στάδιοι ἑκατὸν εἰκοσιν. εἰτ' ἄλλη ἄκρα εὐθὺς ἐπὶ πολὺ προὔχουσα ἐπὶ τὴν δύσιν, καθάπερ ὁ Χελωνάτας, ἀφ' ἧς πάλιν ἐπὶ τὴν Κεφαλληνίαν στάδιοι ἑκα- 25 τὸν εἰκοσιν. εἰδ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ Χε-

4. post οὐκ εὖ: περὶ δὲ τῶν Καυκῶνων ζητοῦσι, φησὶν, ὅτι τῆς Ἀθηναῖς τῆς τῷ Μέντορι ὠμοιωμένης ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα εἰκούσης πρὸς τὸν Νέστορα „ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας με- „γαθύμους εἰμ', ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται, οὐ τι νέον γε οὐδ' „ὀλίγον. σὺ δὲ τοῦτον, ἐπεὶ τέον ἔνετο δῶμα, πέμψον σὺν δῖφρῳ „τε καὶ νῆι· δὸς δὲ οἱ ἱππους,“ δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι τῆς Δυμαίας τυχόν.

λωνάτα σταδίους διακοσίους ὀγδοήκοντα, Ἀράξου δὲ πεντακοσίους τετταράκοντα πέντε. ῥεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ἐξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας· καλεῖται δὲ Ἀσέα, κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγάς, ἐξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύν- 5
τες δ' ὑπὸ γῆς ἐπὶ συχνούς σταδίους ἀνατέλλουσι πάλιν, εἶθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν ὁ δ' εἰς τὴν Πισάτιν κατάργεται. ὁ μὲν οὖν Εὐρώτας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμινάτιδος ἀναδεύξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην ῥυεῖς καὶ διεξιῶν αὐλῶνά τινα μακρὸν κατὰ 10
τὸ Ἔλος, οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής, ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθείου τοῦ τῆς Σπάρτης ἐπιλείου καὶ Ἀκραίων. ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε Λάδωνα καὶ τὸν Ἐρύμανθον καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους διὰ τῆς Φοξῆς καὶ τῆς Πισάτιδος καὶ Τριφυλλίας ἐνεχθεὶς παρ' αὐτὴν τὴν 15
Ὀλυμπίαν ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει μεταξὺ Φειᾶς τε καὶ Ἐπιταλίου. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς Ἀλφειωνίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως), ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. ταύτη δὲ τῇ θεῷ καὶ ἐν Ὀλυμ- 20
πία κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις, καθάπερ καὶ τῇ Ἐλαφία καὶ τῇ Λαφνία. μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα ἀρτεμισίων τε καὶ ἀφροδισίων καὶ νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν ἀνθέων [πλέ]φς τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐνδρίαν, συχνὰ δὲ καὶ ἔρμετα ἐν ταῖς ὁδοῖς, ποσεῖδια δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. 25
ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀλφειωνίας ἰερῷ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγοντος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τοῦ μὲν Τροίας ἄλωσις καὶ Ἀθηνᾶς γοναί, τοῦ δ' Ἄρτεμις ἀναφερομένη ἐπὶ γρυπός, σφόδρα εὐδόκιμοι.

- 13 Εἶτα τὸ διεῖργον ὄρος τῆς Τριφυλλίας τὴν Μακι- 30
στίαν ἀπὸ τῆς Πισάτιδος· εἶτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκίς καὶ κρήνη Κροννοὶ καὶ κατοικία Χαλκίς, καὶ τὸ Σαμι-

κὸν μετὰ ταῦτα, ὅπου τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ Σα-
μίου Ποσειδῶνος ἱερὸν· ἔστι δ' ἄλλος ἀγριελαιῶν
πλέων· ἐπεμελοῦντο δ' αὐτοῦ Μακίστιοι· οὔτοι δὲ καὶ
τὴν ἐκεχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλοῦσι Σάμιον· συν-
5 τελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες Τριφύλιοι. καὶ τὸ τῆς
Σκιλλουντίας δὲ Ἀθηναῖς ἱερὸν τὸ περὶ Σκιλλοῦντα τῶν
ἐπιφανῶν ἔστιν, Ὀλυμπίας πλησίον κατὰ τὸν φελλῶνα.

Κατὰ ταῦτα δὲ πως τὰ ἱερά ὑπέρεκται τῆς θα- 14
λάττης ἐν τριάκοντα ἢ μικρῶ· πλειοσι σταδίοις ὁ Τρι-
10 φυλιακὸς Πύλος [ὁ] καὶ Λεπρεατικός, ὃν καλεῖ ὁ ποιη- C.344
τῆς ἡμαθόεντα καὶ παραδίδωσι τοῦ Νέστορος πατρίδα,
ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τεκμαίροιο· εἴτε τοῦ παραρ-
ρέοντος ποταμοῦ πρὸς ἄρκτον Ἀμαθίου καλουμένου
πρότερον, ὃς νῦν *Μάματος καὶ Ἀρκαδικὸς καλεῖται,
15 ὥστ' ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα κεκλήσθαι· εἴτε τούτου μὲν
Παμισοῦ καλουμένου ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ
δυσί, τῆς δὲ πόλεως ἄθλων ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν
τοῦ ἐπιθέτου· καὶ γὰρ τὸ ἀμαθώδη τὸν ποταμὸν ἢ τὴν
χώραν εἶναι ψεῦδός φασι. πρὸς ἔω δ' ἔστιν ὄρος τοῦ
20 Πύλου πλησίον ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι
καλλακὴν τοῦ Ἄιδου γενομένην πατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς
κόρης εἰς τὴν κηπαίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες
ἡθύοσμον καλοῦσι. καὶ δὴ καὶ τέμενός ἐστιν Ἄιδου
πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον καὶ ὑπὸ Μακιστίων, καὶ Δῆ-
25 μητρος ἄλλος ὑπερκείμενον τοῦ Πυλιακοῦ πεδίου. τὸ
δὲ πεδίου εὐγεῶν ἔστι τοῦτο, τῇ θαλάττῃ δὲ συνάψαν
παρατείνει παρ' ἅπαν τὸ μεταξὺ τοῦ τε Σαμικοῦ καὶ
ποταμοῦ Νέδας διάστημα. θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν
ὁ τῆς θαλάττης αἰγιαλός, ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογονοῖη τις
30 ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα ὀνομάσθαι τὸν Πύλον.

12. post ἐπῶν: τῶν Ὀμήρου

15 Πρὸς ἄρκτον δ' ὄμορα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πολίδια Τριφυλιακὰ Ἰππανά καὶ Τυμπαναίαι, ὧν τὸ μὲν εἰς Ἥλιον συνφικίσθη τὸ δ' ἐμεινε. καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγγὺς ῥέουσιν ὃ τε Δαλλῶν καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐμβάλλοντες εἰς τὸν Ἀλφειόν. ὁ δὲ Ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄι- 5 δην οἰκειότητα ἀνόμασται· ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφόδρα τὰ τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς κόρης Ἰσρὰ ἐνταῦθα καὶ τὰ τοῦ Ἄιδου, τάχα διὰ τὰς ὑπεναντιότητας, ὡς φησιν ὁ Σικήσιος Δημήτριος. καὶ γὰρ εὐκαρπὸς ἐστὶ καὶ ἐρυσίβην γεννᾷ καὶ θρόνον ἢ Τριφυλία· διόπερ 10 ἀντὶ μεγάλης φορᾶς πυκνὰς ἀφορίας γίνεσθαι συμβαίνει κατὰ τοὺς τόπους.

16 Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λεπρέιον. ἦν δὲ καὶ αὕτη ἡ πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρέιου καὶ τοῦ *Ἀννίου τὸ 15 Ἰερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἐστίν, ἑκατὸν σταδίους ἑκατέρου διέχον. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Ἰερὸν ἐν ᾧ καταληφθῆναι φησιν ὁ ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν θρωϊαν συντελούντας τοὺς Πύλους „οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος „ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἕξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσ- 20 „σης Ἰσρὰ ῥέξον, ταύρους καμμέλανας, Ἐνοσίχθονι C.345, κυανοχαίτη.“ πάρεστι μὲν γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ πλάττειν τὰ μὴ ὄντα, ὅταν δ' ἢ δυνατόν, ἐφαρμόττειν τοῖς οὔσι τὰ ἔπη καὶ σώζειν τὴν διήγησιν. τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσῆκε μᾶλλον. χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Λε- 25 πρεῖται· τούτοις δ' ὄμοροι Κυπαρισσιεῖς. ἄμφω δὲ τὰ χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεχον, καὶ τὸν Μάκιστον δέ, ὃν τινες Πλατανιστοῦντα καλοῦσιν. ὁμώνυμον τῇ χώρῃ [δ'] ἐστὶ τὸ πόλισμα. φασὶ δ' ἐν τῇ Λεπρέατιδι καὶ Καύκωνος εἶναι μνήμα, εἰτ' ἀρχηγέτου τινὸς εἰτ' 30 ἄλλως ὁμώνυμον τῷ ἔθνει.

17 Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ τῶν Καυκόνων· καὶ

γὰρ Ἀρκαδικὸν ἔθνος φασί, καθάπερ τὸ Πελασγικόν,
 καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκεῖνο. Ἱστορεῖ γοῦν ὁ
 ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφιγμένους συμμάχους, πό-
 θεν δ' οὐ λέγει· δοκοῦσι δ' ἐκ Παφλαγονίας· ἐκεῖ γὰρ
 5 ὀνομαζοῦσι Κανκωνιάτας τινὰς Μαριανθυνοῖς ὁμό-
 ρους, οἳ καὶ αὐτοὶ Παφλαγόνες εἰσί. μνησθησόμεθα
 δ' αὐτῶν ἐπὶ πλεόν, ὅταν εἰς ἐκεῖνον περιστῆ τὸν τό-
 πον ἢ γραφῆ. νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καν-
 κώνων ἔτι καὶ ταῦτα προσιστορητέον. οἱ μὲν γὰρ καὶ
 10 ὄλην τὴν νῦν Ἠλείαν ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύ-
 μης Κανκωνίαν λεχθῆναι φασιν· Ἀντίμαχος γοῦν καὶ
 Ἐπειοὺς καὶ Κανκωνας ἅπαντας προσαγορεύει. τινὲς
 δὲ ὄλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτούς, δίχα δὲ μεμερι-
 σμένους οἰκίσιν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ
 15 τὴν Τριφυλίαν τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βου-
 πρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἠλίαν· Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦ-
 θα μάλιστα οἶδεν ἰδρυμένους αὐτούς. καὶ δὴ τοῖς ὑφ'
 Ὀμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἢ ὑστάτη ἀπόφα-
 σις, τό τε ζητούμενον πρότερον λαμβάνει λύσιν. ὁ μὲν
 20 γὰρ Νέστωρ ὑπόκειται τὸν Τριφυλιακὸν οἰκῶν Πύ-
 λον, τὰ τε πρὸς νότον καὶ τὰ ἐωθινά (ταῦτα δ' ἔστι τὰ
 συγκυροῦντα πρὸς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνι-
 κήν) ὑπ' ἐκείνῳ ἔστιν, ἔχουσι δ' οἱ Κανκωνες, ὥστε
 τοῖς ἀπὸ τοῦ Πύλου βαδίζουσιν εἰς Λακεδαίμονα ἀνάγ-
 25 κη διὰ Κανκώνων εἶναι τὴν ὁδόν. τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ
 Σαρπίου Ποσειδάωνος καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὄρμος, εἰς ὃν κα-
 τήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτον ἀπο-
 νεύει. εἰ μὲν τοίνυν οἱ Κανκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰ-
 κοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος. κελεύει γὰρ ἢ
 30 μὲν Ἀθηναῖα κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Νέστορι, τὸν μὲν Τη-
 λέμαχον εἰς τὴν Λακεδαίμονα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε
 καὶ νίει εἰς τὰ πρὸς ἕω μέρη· αὐτῇ δ' ἐπὶ ναῦν βαδισί-

σθαι νυκτερεύσουσα φησιν ἐπὶ τὴν δυσην καὶ εἰς τοῦ-
 πίσω, „ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους“
 πορεύσεσθαι ἐπὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν. τίς
 C.346 οὖν ὁ τρόπος; παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν ἄλλ' οἱ
 γε Καύκωνες ὑπ' ἐμοὶ εἰσι καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς Λακε- 5
 δαίμονα βαδίζουσιν· ὥστε τί οὐ συνοδεύεις τοῖς περὶ
 Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοῦπίσω; ἅμα δ' οἰ-
 κεῖον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρέους κομιδὴν οὐκ ὀλίγον,
 ὡς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ τῷ Νέστορι ὄντας, αἰ-
 τήσασθαι τινα παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἴ τι ἀγνωμονοῖτο 10
 (ὥσπερ εἶπωθε) περὶ τὸ συμβόλαιον· οὐ γέγονε δὲ
 τοῦτο. εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῖεν οἱ Καύ-
 κωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἄτοπα· μεμερισμένων
 δὲ τινῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς Δύμη τόπους τῆς Ἡλείας,
 ἐκεῖσε ἂν εἴη λέγουσα τὴν ἔφοδον ἢ Ἀθηναῖ, καὶ οὐκ 15
 ἂν ἔτι οὐδ' ἢ εἰς τὴν ναῦν κατάβασις ἔχοι τι ἀπεμφαι-
 νον οὐδ' ὁ τῆς συνοδίας ἀποσπασμός, εἰς τὰναντία
 τῆς ὁδοῦ οὐσης. παραπλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ
 Πύλου διαπορούμενα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης
 ἐπελθοῦσι μικρὸν ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύ- 20
 λου τοῦ Μεσσηνιακοῦ.

- 18 Ἐλέγοντο δὲ Παρωρεᾶται τινὲς τῶν ἐν τῇ Τριφυ-
 λῇ κατέχοντες ὄρη περὶ τὸ Λέπρειον καὶ τὸ Μάκιστον
 καθήκοντα ἐπὶ θάλατταν πλησίον τοῦ Σαμιακοῦ πο-
 σειδίου. 25
- 19 Ὑπὸ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ
 μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀ-
 τλαντίδας καὶ τὴν Δαρδάνου γένεσιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ
 τὰ ἄλση τό τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐρυκύθειον. . . . τὸ μὲν
 οὖν Σαμικὸν ἐστὶν ἔρυμα, πρότερον δὲ καὶ πόλις Σά- 30
 μος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος Ἰσως, ἐπειδὴ σά-
 μους ἐκάλουσιν τὰ ὕψη· τάχα δὲ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις

ἦν τοῦτο, ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ὁ ποιητής „οὐ
 „δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.“ οὐ-
 δαμοῦ γὰρ σαφῶς εὐρίσκοντες ἐνταῦθα μάλιστα εἰκά-
 ζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακείμενος Ἄνιγρος
 5 ποταμός, καλούμενος πρότερον Μινύειος, δίδωσιν οὐ
 μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής „ἔστι δὲ τις πο-
 „ταμὸς Μινυήιος εἰς ἄλλα βάλλων ἐγγύθεν Ἀρήνης.“
 πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἄντρῳ τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἔστι
 πηγὴ, ὑφ' ἧς ἔλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται
 10 χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνι-
 γρος βαθὺς καὶ ὕψτιος ὣν ὥστε λιμνάζειν· θινώδης
 δ' ὦν ὁ τόπος ἐξ εἰκοσι σταδίων βαρεῖαν ὀσμὴν παρέ-
 χει καὶ τοὺς ἰχθῦς ἀβρώτους ποιεῖ. μυθεύουσι δ' οἱ
 μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετρομένων Κενταύρων τινὰς ἐν-
 15 ταῦθ' ἀπονύψασθαι τὸν ἐκ τῆς Ἰθάρας λόν, οἱ δ' ἀπὸ
 τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι τούτοις καθαρσίους χρήσα-
 σθαι πρὸς τὸν τῶν Προιτίδων καθαρμόν· ἀλφουὺς δὲ C.347
 καὶ λεύκας καὶ λειχῆνας ἰᾶται τὸ ἐντεῦθεν λουτρόν.
 φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θερα-
 20 πείας οὕτως ὠνομάσθαι. ἐπεὶ οὖν ἦ τε ὑπτιότης τοῦ
 Ἄνιγρου καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάττης μονὴν μᾶλλον
 ἢ φύσιν παρέχουσι τοῖς ὕδασι, * Μινυήιον φασιν εἰρη-
 σθαι πρότερον, παρατρέφαι δὲ τινὰς τοῦνομα καὶ ἀντ'
 αὐτοῦ ποιῆσαι Μινυήιον. ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας
 25 ἀφορμάς, εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος
 μητρὸς ἐλθόντων ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ Μινυεῖου, [εἴτε]
 Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες ἐκ Δή-
 μνου μὲν εἰς Λακεδαίμονα ἐξέπεσον ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν
 Τριφυλίαν, καὶ ᾤκησαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ
 30 τῇ νῦν Αἰπασία καλουμένη, οὐκ ἐχούση οὐκέτι τὰ τῶν
 Μινυῶν κτίσματα· ὦν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσίω-
 νος (ἦν δ' οὗτος Πολυνείκους ἀπόγονος) πλεύσαντες

εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας καὶ τῆς Κρήτης νῆσον „Καλ-
 „λίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὖνομα Θήρην,“
 ὡς φησι Καλλίμαχος, ἐκτίσαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυ-
 ρήνης Θήραν, ὁμάνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν
 νῆσον. 5

20 Μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀνίγρου καὶ τοῦ ὄρους, ἐξ οὗ φεῖ,
 ὁ τοῦ Ἰαρθάνου λειμῶν δεικνύνται καὶ τάφος· καὶ Ἀχαι-
 αὶ εἰσὶ δὲ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ὑπὲρ ὧν
 ἡ Σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις· οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ
 τῶν τοὺς περίπλους γραψάντων ἡ Σάμος μνημονεύε- 10
 ται, τάχα μὲν γε διὰ τὸ πάλαι κατεσπᾶσθαι, τάχα δὲ καὶ
 διὰ τὴν θέσιν. τὸ μὲν γὰρ ποσειδῖον ἔστιν ἄλσος, ὡς
 εἰρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ· ὑπέρεκται δ' αὐτοῦ λόφος
 ὑψηλὸς ἐπίπροσθεν ὧν τοῦ νῦν Σαμικοῦ ἐφ' οὗ ἦν
 ἡ Σάμος, ὥστ' ἐκ θαλάττης μὴ ὁραῖσθαι. καὶ πεδίον δ' 15
 αὐτόθι καλεῖται Σαμικόν· ἐξ οὗ πλέον ἂν τις τεκμαί-
 ροιτο ὑπάρξει ποτὲ πόλιν τὴν Σάμον. καὶ ἡ Ῥαδίην
 δὲ ἦν Στησίχορος ποιῆσαι δοκεῖ (ἥς ἀρχὴ „ἄγε Μοῦ-
 „σα λίγει“, ἄρξον αἰοιδᾶς, Ἐρατώ, νόμους Σαμίων περι
 „παίδων ἐρατᾶ φθεγγομένα λύρα“⁶) ἐντεῦθεν λέγει 20
 τοὺς παῖδας. ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν Ῥαδίην εἰς Κόριν-
 θον τυράννω φησὶν ἐκ τῆς Σάμου πλεῦσαι πνέοντος
 ξεφύρου, οὐ δῆπουθεν τῆς Ἰωνικῆς Σάμον· [τῶ] δ'
 αὐτῷ ἀνέμῳ καὶ ἀρχιδέωρον εἰς Δελφούς [τὸν ἀδ]ελ-
 φὸν αὐτῆς ἐλθεῖν καὶ τὸν ἀνεψιὸν ἐρωῶντα αὐτῆς ἄφ- 25
 ματι εἰς Κόρινθον ἐξορμηῆσαι παρ' αὐτήν· ὃ τε τύραν-
 νος κτείνας ἀμφοτέρους ἄρματι ἀποπέμπει τὰ σώματα,
 μεταγνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει.

C.348 Ἀπὸ δὲ τοῦ Πύλου τούτου καὶ τοῦ Λεπρείου τε-
 21 τρακοσίων πον σταδίων ἐστὶ διάστημα ἐπὶ τὴν Μεσση- 30

18. ante ἦν: εἰς

νιακὴν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον ἐπὶ θαλάττῃ κείμενα
 φρούρια, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον, ἀπὸ
 δὲ Ἀλφειοῦ ἑπτακοσίων πεντήκοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ Χε-
 λωνάτα χιλίων τριάκοντα. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ τε τοῦ
 5 Μακιστίου Ἡρακλέους ἱερὸν ἔστι καὶ ὁ Ἀκίδων ποτα-
 μός. ῥεῖ δὲ παρὰ τάφον Ἰαρδάνου καὶ Χάαν πόλιν ποτὲ
 ὑπάρξασαν πλησίον Λεπρείου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ
 Αἰπάσιον. περὶ ταύτης δὲ τῆς Χάας γενέσθαι φασὶν
 ἐνιοὶ τὸν πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τοὺς Πυλίουσ, ὃν
 10 ἔφρασεν Ὅμηρος, καὶ δεῖν οἶονται γράφειν „ἦβῶμ’,
 „ὡς ὄτ’ ἐπ’ ὠκυρόφ’ Ἀκίδοντι μάχοντο ἀγρόμενοι Πύ-
 „λιοί τε καὶ Ἀρκάδες Χάας παρ’ τείχεσσιν,“ οὐ Κελά-
 δοντι, οὐδὲ Φειᾶς· τῷ γὰρ τάφῳ τοῦ Ἰαρδάνου τοῦ-
 τον πλησιάξεν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸν τόπον μᾶλλον ἢ
 15 ἐκεῖνον.

Κυπαρισσία τέ ἐστὶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Τριφυ- 22
 λιακῇ καὶ Πύργοι καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμὸς καὶ Νέδα.
 νυνὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὄριον
 ἔστι τὸ τῆς Νέδας ρεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ Λυκαίου κα-
 20 τιὸν Ἀρκαδικοῦ ὄρους, ἐκ πηγῆς ἣν ἀναρρήξαι τεκοῦ-
 σαν τὸν Δία μυθεύεται ῥέαν νίπτρων χάριν. ῥεῖ δὲ
 παρὰ Φιγαλίαν, καθ’ ὃ γειτνιάσι Πυργῖται Τριφυλίων
 ἔσχατοι Κυπαρισσιεῦσι πρῶτοις Μεσσηνίων. τὸ δὲ πα-
 λαιὸν ἄλλως διώριστο, ὡς καὶ τινὰς τῶν πέραν τῆς
 25 Νέδας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τὸν τε Κυπαρισσήεντα
 καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλατταν
 τὴν Πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἐπὶ πό-
 λεων ὧν ὑπέσχετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „πᾶσαι δ’
 „ἔγγυς ἄλὸς νέεται Πύλου ἡμαθόεντος.“ τοῦτο γὰρ
 30 ἴσον τῷ „ἔγγυς ἄλὸς τῆς Πυλίας.“

Ἐφεξῆς δ’ οὖν τῷ Κυπαρισσήεντι ἐπὶ τὴν Μεσση- 23
 νιακὴν Πύλον παραπλέοντι [καὶ] τὸ Κορυφάσιον ἢ τε

Ἔρανα ἔστιν, ἣν τινες οὐκ εὖ Ἀρήνην νομίζουσιν κε-
κλήσθαι πρότερον ὁμωνύμως τῇ Πυλιακῇ, [καὶ ἡ ἄκρα]
Πλαταμώδης, ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸ Κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν
καλουμένην Πύλον ἑκατόν εἰσι στάδιοι. ἔστι δὲ καὶ
νησίον καὶ πολίχνιον ἐν αὐτῷ ὁμώνυμον Πρωτῇ. οὐκ 5
ἂν δ' ἐξητάζομεν ἴσως ἐπὶ τοσοῦτον τὰ παλαιά, ἀλλ'
ἥρκει λέγειν ὡς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μὴ τις ἦν ἐκ παί-
δων ἡμῖν παραδεδομένη φήμη περὶ τούτων· ἄλλων δ'
ἄλλα εἰπόντων ἀνάγκη διαιτᾶν. πιστεύονται δ' ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐνδοξότατοί τε καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' 10
ἐμπειρίαν πρῶτοι· Ὀμήρου δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλη-
C.349 μένου πάντας, ἀνάγκη συνεπισκοπεῖν καὶ τὰ ὑπ' ἐκεί-
νου λεχθέντα καὶ συγκρούειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ
καὶ μικρὸν ἐμπροσθεν ἔφαμεν.

- 24 Περὶ μὲν οὖν τῆς κολίης Ἡλίδος καὶ τοῦ Βουπρά-15
σίου τὰ λεχθέντα ὑφ' Ὀμήρου προεπέσκεπται ἡμῖν.
περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι οὕτω φησὶν „οἱ δὲ Πύλον
„τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν καὶ Θρῦον, Ἀλ-
„φειοτο πόρον, καὶ εὐκτιτον Αἰπυ καὶ Κυπαρισσήεντα
„καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον καὶ Πτελεὸν καὶ Ἔλος καὶ 20
„Δώριον, ἐνθα τε Μοῦσαι ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν
„Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς, Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐ-
„ρύτου Οἰχαλιῆος.“ Πύλος μὲν οὖν ἔστι περὶ ἧς ἡ ζή-
τησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα περὶ αὐτῆς. περὶ δὲ
τῆς Ἀρήνης εἴρηται· ἣν δὲ λέγει νῦν Θρῦον, ἐν ἄλλοις 25
καλεῖ Θρῦόεσσαν „ἔστι δὲ τις Θρῦόεσσα πόλις, αἰπεια
„κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῶ.“ Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φη-
σὶν, ὅτι πεζῇ περατὸς εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τό-
πον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτάλιον τῆς Μακιστίας χωρίου.
τὸ εὐκτιτον δ' Αἰπυ ἔνιοι μὲν ζητοῦσι πρότερον ποτέ- 30
ρου ἐπίθετον, καὶ τίς ἡ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλαι
τῆς Ἀμφιδολλίας· αὗται μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ἔρυμα,

ἕτερον δὲ δείκνυται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστίᾳ. ὁ μὲν οὖν τοῦθ' ὑπονοῶν φράζεσθαι ὄνομά φησι τῆς πόλεως τὸ Αἰλυ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὡς Ἔλος καὶ Αἰγιαλὸν καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τὴν Μαργά-
 5 λαν τοῦμπαλιν ἴσως. Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπιτάλιόν φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν αὕτη ἢ χώρα θρυάδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί· ἐπὶ πλείον δὲ διαφαίνεται τοῦτο κατὰ τοὺς περατοὺς τοῦ ρείθρου τόπους. τάχα δὲ φασι Θρύον μὲν εἰρησθαι τὸν πόρον, εὐκτιτον δ' Αἰλυ τὸ
 10 Ἐπιτάλιον· ἔστι γὰρ ἐρυμνὸν φύσει· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις αἰπέταν κολώνην λέγει „ἔστι δὲ τις Θρυόεσσα πό-
 „λις, αἰπέτα κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῶ, πυμάτη Πύ-
 „λου ἡμαθόεντος.“

Ὁ δὲ Κυπαρισσῆεις ἔστι μὲν περὶ τὴν πρότερον 25
 15 Μακιστίαν, ἡνίκα καὶ πέραν τῆς Νέδας ἐτι ἦν Μακιστία, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὡς οὐδὲ τὸ Μάκιστον· ἄλλη δ' ἔστιν ἡ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία, ὁμᾶνυμος μὲν οὖν, ὁμοίως δὲ νῦν κἀκεῖνη λέγεται Κυπαρισσία ἐνικῶς τε καὶ θηλυκῶς, ὁ δὲ ποταμὸς Κυπαρισσῆεις. καὶ Ἀμ-
 20 φιγένεια δὲ τῆς Μακιστίας ἐστὶ περὶ τὸν Ἰψόεντα, ὅπου τὸ τῆς Αἰτουῦς ἱερὸν. τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέγονε τῶν ἐκ Πτελεοῦ τοῦ Θετταλικοῦ ἐποικησάντων· λέγε-
 ται γὰρ κἀκεῖ „Αγγιάλόν τ' Ἀντρώνα ἰδὲ Πτελεὸν λε-
 „χεποῖην.“ ἔστι δὲ θρυμῶδες χωρίον αἰοικητον, Πτελε-
 25 ἄσιον καλούμενον. Ἔλος δ' οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλφειὸν χώραν τινὰ φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν, ὡς τὴν Λακωνικήν „Ἔλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον.“ οἱ δὲ περὶ τὸ Ἀλώριον ἔλος, οὗ τὸ τῆς Ἐλείας Ἀρτέμιδος ἱερὸν τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρκάσι· ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱερωσύνην. Δώ-
 30 ριον δ' οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον, [οἱ δὲ πολίδιον] φασίν· οὐδὲν δὲ νῦν δείκνυται· ὅμως δ' ἔνιοι τὴν νῦν Ὀλουριν ἢ Ὀλουραν ἐν τῷ καλουμένῳ αὐλῶνι τῆς

Μεσσηνίας κειμένην Δώριον λέγουσιν. αὐτοῦ δέ που καὶ ἡ Οἰχάλια ἐστὶν ἢ τοῦ Εὐρύτου ἢ νῦν Ἀνδανία, πολίχνην Ἀρκαδικὸν ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ καὶ τῷ Εὐβοικῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς ἐς τὸ Δώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θραῖκα ὑπὸ Μουσῶν ἀφαιρεθῆναι 5 τὴν μουσικὴν.

- 26 Ἐκ δὴ τούτων δῆλον ὡς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ἀλφειοῦ ἢ ὑπὸ Νέστορι χώρα ἐστίν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει Πυλίων γῆν· οὐδαμοῦ δὲ ὁ Ἀλφειὸς οὔτε τῆς Μεσσηνίας ἐφάπτεται οὔτε τῆς κοίτης Ἥλιδος. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ χώρᾳ 10 ἐστὶν ἡ πατρὶς τοῦ Νέστορος, ἣν φάμεν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ Ἀρκαδικὸν καὶ Λεπρεατικόν. καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ἐπὶ θαλάττῃ δεικνύνται, οὗτος δὲ πλείους ἢ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον. ἐπὶ τε γὰρ τοὺς Τηλεμάχου ἐταίρους 15 ἄγγελος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖον καλῶν ἐπὶ ξενίαν, ὃ τε Τηλέμαχος κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἔῃ πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ παρατρέψαντα ἐπὶ [τὴν] ναῦν σπεύδειν, ὡς οὐ τὴν αὐτὴν οὔσαν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὄρμον. ὃ τε ἀπόπλους 20 τοῦ Τηλεμάχου οὕτως ἂν οἰκείως λέγοιτο „βὰν δὲ παρὰ „Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον. δύετό τ' ἦε „λιος, σκιοῶντό τε πᾶσαι ἀγυιαί· ἡ δὲ Φεᾶς ἐπέβαλλεν, „ἀγαλλομένη Διὸς οὔρω, ἡδὲ παρ' Ἥλιδα δῖαν, ὅθι „κρατέουσιν Ἐπειοί.“ μέχρι μὲν δὴ δεῦρο πρὸς τὴν 25 ἄρκτον ὁ πλοῦς, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ πρὸς ἔω μέρος ἐπιστρέφει. παρήσι δὲ τὸν εὐθὺν πλοῦν ἢ ναῦς καὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς καὶ τὸν εἰς Ἰθάκην διὰ τὸ τοὺς μνηστῆρας ἐκεῖ τὴν ἐνέδραν θέσθαι „ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σά „μοιό τε· ἐνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῆσι.“ 30 C.351 θοᾶς δὲ εἶρηκε τὰς ὀξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὐται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου

καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀχελώου. παραλλάξας δὲ τὴν Ἰθάκην, ὥστε κατὰ νότον γενέσθαι, κάμπτει πάλιν πρὸς τὸν οἰκείον δρόμον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ κατὰ θάτερα μέρη τῆς νήσου ποι-
5 εῖται τὴν καταγωγὴν, οὐ κατὰ τὸν πορθμὸν τὸν Κε-
φαλληνιακόν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνηστήρες.

- Εἰ γοῦν τὸν Ἡλιακὸν Πύλον εἶναι τις τὸν Νέστο- 27
ρος ἐπινοήσειεν, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἢ ἐντεῦθεν ἀναχθεῖσα ναῦς παρὰ Κρουνοὺς ἐνεχθῆναι καὶ Χαλ-
10 κίδα μέχρι δύσεως, εἶτα Φεαῖς ἐπιβάλλειν νύκτωρ, καὶ
τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὔτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς νότον τῆς Ἠλείας εἰσὶ, πρῶται μὲν αἱ Φεαί, εἶδ' ἢ Χαλ-
κίς, εἶδ' οἱ Κρουνοί, εἶδ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς καὶ
τὸ Σαμικόν. τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τοῦ
15 Ἡλιακοῦ Πύλου οὗτος ἂν ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρ-
κτον, ὅπου ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω
λείπεται, αὐτὴ δ' ἡ Ἠλεία παραπλευστέα ἦν, καὶ πρὸ
δύσεώς γε· ὁ δὲ φησὶ μετὰ δύσιν. καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν
ὑπόθοιτό τις τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον καὶ τὸ Κορυ-
20 φάσιον ἄρχῃν τοῦ παρὰ Νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη
τὸ διάστημα καὶ πλέονος χρόνου. αὐτὸ γοῦν τὸ ἐπὶ
τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ τὸ Σαμιακὸν ποσειδίον
τετρακοσίω ἐστὶ σταδίων· καὶ ὁ παράπλους [οὐ] παρὰ
Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καὶ Φεάν, ἀδόξων ποταμῶν
25 ὀνόματα μᾶλλον δὲ ὀχετῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν Νέδαν
πρῶτον, εἶτ' Ἀκίδωνα, εἶτα τὸν Ἀλφειὸν καὶ τόπους
τούτων τοὺς μεταξὺ· ὕστερον δ', εἰ ἄρα, κάκεινων
ἐχρῆν μνησθῆναι· καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ
πλοῦς.
- 30 Καὶ μὴν ἦ γε τοῦ Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθε- 28
ται πρὸς Πάτροκλον περὶ τοῦ γενομένου τοῖς Πυλίοις
πρὸς Ἠλείους πολέμου, συνηγορεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπι-

χειρουμένοις, ἐὰν σκοπῇ τις τὰ ἔπη. φησὶ γὰρ ἐν αὐ-
 τοῖς, ὅτι πορθήσαντος Ἡρακλέους τὴν Πυλίαν ὥστε
 τὴν νεότητά ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὲ παίδων
 ὄντων τῷ Νηλεῖ, μόνον αὐτῷ περιγενέσθαι τὸν Νέ-
 στορα νέον τελέως· καταφρονήσαντες δ' οἱ Ἐπειοὶ τοῦ 5
 Νηλέως διὰ γῆρας καὶ ἐρημίαν ὑπερηφάνως καὶ ὑβρι-
 στικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυλλίοις. ἀντὶ τούτων οὖν ὁ Νέ-
 στωρ συναγαγὼν τοὺς οἰκείους ὅσους οἶός τε ἦν ἐπελ-
 θεῖν φησὶν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ περιελάσαι παμπόλλην
 λείαν „πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πῶεα οἰῶν, 10
 „τόσσα συῶν συβόσια,“ τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια, „ἵπ-
 πους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα,“ ὑποπώλους
 C.352 τὰς πλείστας. „καὶ τὰ μὲν ἡλασάμεσθα Πύλον“ φησὶ
 „Νηλῆιον εἰσω, ἐννύχιοι προτὶ ἄστν,“ ὡς μεθ' ἡμέραν
 μὲν τῆς λεηλασίας γενομένης καὶ τῆς τροπῆς τῶν ἐκ- 15
 βοηθησάντων, ὅτε κτανεῖν λέγει τὸν Ἴτυμονέα, νύ-
 κτωρ δὲ τῆς ἀφόδου γενομένης ὥστ' ἐννυχίους πρὸς
 τῷ ἄστει γενέσθαι· περὶ δὲ τὴν διανομὴν καὶ θυσίαν
 ὄντων οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλη-
 θος ἀθροισθέντες πεζοὶ τε καὶ ἵππεις ἀντεπεξῆλθον 20
 καὶ τὸ Θρόνον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ κείμενον περιεστρατοπέ-
 δευσαν. αἰσθόμενοι δ' εὐθύς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν ὤρ-
 μησαν· νυκτερεύσαντες δὲ περὶ τὸν Μινυήιον ποτα-
 μὸν ἐγγύθεν Ἀρήνης, ἐντεῦθεν ἐνδιοὶ πρὸς τὸν Ἀλ-
 φειὸν ἀφικνοῦνται· τοῦτο δ' ἐστὶ κατὰ μεσημβρίαν· 25
 θύσαντες δὲ τοῖς θεοῖς καὶ νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ πο-
 ταμῷ συμβάλλουσι εἰς μάχην εὐθύς ἔωθεν· λαμπρᾶς
 δὲ τῆς τροπῆς γενομένης οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές
 τε καὶ κτείνοντες πρὶν Βουπρασίου ἐπέβησαν „πέτρης
 „τ' Ὀλενίης καὶ Ἀλεισίου ἐνθα κολώνη κέκληται, ὅθεν 30
 αὐτὶς ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.“ καὶ ὑποβάς „αὐτὰρ

„*Ἀχαιοὶ ἄψ ἀπὸ Βουπρασίου Πύλουδ' ἔχον ὠκείας ἵππους.*“

Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἂν ἦ τὸν Ἡλιακὸν Πύλον ὑπο- 29
λάβοι τις ἢ τὸν Μεσσηνιακὸν λέγεσθαι; τὸν μὲν Ἡλια-
5 κόν, ὅτι τούτου πορθομένου συνεπορθεῖτο καὶ ἡ τῶν
Ἐπειῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἠλεία.
πῶς οὖν ἤμελλον οἱ συμπεπορθημένοι καὶ ὁμόφυλοι
τοιαύτην ὑπερηφανίαν καὶ ὕβριν κτήσασθαι κατὰ τῶν
συναδικηθέντων; πῶς δ' ἂν τὴν οἰκίαν κατέτρεχον
10 καὶ ἐλεγάτου; πῶς δ' ἂν ἅμα καὶ Ἀγέας ἦρχε τῶν
αὐτῶν καὶ Νηλεὺς ἐχθροὶ ὄντες ἀλλήλων; εἶγε τῷ
Νηλεῖ „*χρεῖος μὲγ' ὀφείλετ' ἐν Ἡλίδι δῖη, τέσσαρες*
„ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν, ἐλθόντες μετ'
„ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι· τοὺς
15 *„δ' αὐθι ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγέας κάσχεθε, τὸν δ' ἐλατῆρ'*
„ἀφίει.“ εἰ δ' ἐνταῦθα ᾤκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ
ὁ Νέστωρ ἐπῆρχε. πῶς οὖν τῶν μὲν Ἠλείων καὶ Βου-
πρασίων „*τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστω*
*„*νῆες ἔποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί;*“* εἰς
20 *τέτταρα δὲ καὶ ἡ χώρα διήρητο, ὧν οὐδενὸς ἐπῆρχεν ὁ*
Νέστωρ, „οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρα-
τεινήν“ καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέχρι Μεσσήνης; οἱ δὲ δὴ ἀν-
τεπεξιόντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις πῶς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν
ἐξορμῶσι καὶ τὸ Θρῦον; πῶς δ' ἐκεῖ τῆς μάχης γενομέ-
25 νης τρεφθέντες ἐπὶ Βουπρασίου φεύγουσι; πάλιν δ' C.353
εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἡρακλῆς,
πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφεστῶτες ὕβριζον εἰς αὐτούς, καὶ ἐν
συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀπεστέρονον χρεο-
κοποῦντες, ὥστε διὰ ταῦτα συμβῆναι τὸν πόλεμον;
30 πῶς δὲ ἐπὶ τὴν λεηλασίαν ἐξῶν Νέστωρ τοσαύτην πε-
ριελάσας λείαν συῶν τε καὶ προβάτων, ὧν οὐδὲν ὠκυ-
πορεῖν οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων

σταδίων ὁδὸν διήνυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ Πύλον, οἱ δὲ τρίτῳ ἡματι πάντες ἐπὶ τὴν Θρούεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀλφειὸν ἤκουσι πολιορκήσοντες τὸ φρούριον; πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα ἦν τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ δυναστεύουσιν ἐχόντων Κανκῶ- 5 νων καὶ Τριφυλιῶν καὶ Πισατῶν; τὰ δὲ Γέρηνα ἢ τὴν Γερηνίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες ἄνομασάν τινες· δύναται δὲ καὶ κατὰ τύχην οὕτως ἄνομιάσθαι τὸ χωρίον. τὸ δ' ὄλον, τῆς Μεσσηνίας ὑπὸ Μενελάῳ τεταγμένης, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Λακωνικὴ ἐτέτακτο 10 (ὡς δῆλον ἔσται καὶ ἐκ τῶν ὕστερον), καὶ τοῦ μὲν Παμισσοῦ φέοντος διὰ ταύτης καὶ τοῦ Νέδωνος, Ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς „ὄς τ' εὐρὺ φέει Πυλίων διὰ γαίης,“ ἣς ἐπῆρχεν ὁ Νέστωρ, τίς ἂν γένοιτο πιθανὸς λόγος εἰς τὴν ἀλλοτριαν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα, ἀφαιρού- 15 μενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις * πάνθ' ὑπ' ἐκείνῳ ποιῶν;

- 30 Λοιπὸν δ' ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῆς εἰς τοὺς Ἡλείους ἀπάντων μεταπτώσεως. ἔστι δ' ἐν τῇ Πισάτιδι τὸ ἱερὸν σταδίου τῆς Ἥλιδος ἐλάττους ἢ τρι- 20 ακοσίου διεχόν· πρόκειται δ' ἄλλος ἀγριελαίων ἐν ᾧ τὸ στάδιον· παραρρεῖ δ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας φέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλατταν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλει- 25 φθέντος οὐδὲν ἦττον συνέμεινεν ἢ δόξα τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὴν αὔξησιν ὄσσην ἴσμεν ἔλαβε διὰ τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακόν, στεφανίτην τε καὶ ἱερὸν νομισθέντα, μέγιστον τῶν πάντων. ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης 30 ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίων τυράν-

νου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξοάνου,
 ὃ ἐποίει Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τη-
 λικοῦτον τὸ μέγεθος ὡς καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ
 νεῶ δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην,
 5 καθήμενον ποιήσαντα, ἀπτόμενον δὲ σχεδόν τι τῆ κο-
 ρυφῇ τῆς ὀροφῆς ὥστ' ἔμφρασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γέ-
 νηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεῶν. ἀνέγραψαν C.354
 δέ τινες τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου, καὶ Καλλίμαχος ἐν ἰάμ-
 βω τιμῇ ἐξείπε. πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναι-
 10 νος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδουὺς ἂν αὐτοῦ καὶ συνεργολά-
 βος, πρὸς τὴν τοῦ ξοάνου διὰ τῶν χρωμάτων κόσμη-
 σιν καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. δείκνυνται δὲ καὶ γρα-
 φαὶ πολλαὶ τε καὶ θαυμασταὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἐκείνου
 ἔργα. ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς
 15 τὸν Πάναινον εἶπε κυνθανόμενον πρὸς τί παράδειγμα
 μέλλοι ποιῆσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διὸς, ὅτι πρὸς τὴν
 Ὀμήρου δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων „ἦ καὶ κτανέρησιν
 „ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται
 „ἐπερφώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν
 20 „δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.“ ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν
 ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίαςιν ἱερὸν μεγαλοπρεπειᾶς
 τε καὶ τιμῆς Ἡεῖοι. κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωικὰ καὶ ἔτι
 πρὸ τούτων οὐκ ἠτύχουν, ὑπὸ τε τῶν Πυλίων ταπει-
 νωθέντες καὶ ὑφ' Ἡρακλέους ὕστερον, ἠνίκα Λύγεις

20. post Ὀλυμπον: εἰρησθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς ἐκ τε
 τῶν ἄλλων καὶ τῶν ὄφρῶν, ὅτι προκαλεῖται τὴν διάνοιαν ὁ
 ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν τινὰ τύπον καὶ μεγάλην δύνα-
 μιν ἀξίαν τοῦ Διὸς, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς Ἥρας, ἅμα φυ-
 λάττων τὸ ἐφ' ἑκατέρω πρέπον· ἐφη μὲν γὰρ „σεισατο δ' εἰνὶ
 „θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὀλυμπον.“ τὸ δ' ἐπ' ἐκείνης συμβᾶν
 ὅλη κινήθεισιν, τοῦτ' ἐπὶ τοῦ Διὸς ἀπαντῆσαι ταῖς ὄφρῦσι μῦ-
 νον νεύσαντος, συμπαθούσης δὲ τι καὶ τῆς κόμης· κομπῶς δ'
 εἴρηται καὶ τὸ ὅ τας τῶν θεῶν εἰκόνας ἢ μόνος ἰδῶν ἢ μόνος
 δεῖξας.

ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. σημεῖον δέ· εἰς γὰρ τὴν Τροίαν ἐκείνοι μὲν τετταράκοντα ναῦς ἔστειλαν, Πύλοι δὲ καὶ Νέστωρ ἐνευήκοντα. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλείδων κάθοδον συνέβη τάναντία. Διτωλοὶ γὰρ συγκατελθόντες τοῖς Ἡρακλείδαις μετὰ 5 Ὁξύλου καὶ συνοικήσαντες Ἐπειοῖς κατὰ συγγένειαν παλαιὰν ἠῦξησαν τὴν κοίλην Ἴλιον καὶ τῆς τε Πισάτιδος ἀφείλοντο πολλήν, καὶ Ὀλυμπία ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο· καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὖρημά ἐστιν ἐκείνων ὁ Ὀλυμπιακός, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας ἐκείνοι συντελούν. εἶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ καὶ περὶ τῆς κτίσεως C.355 τοῦ ἱεροῦ καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος, τῶν μὲν ἓνα τῶν Ἰθαίων δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων, τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα 15 πολλαχῶς λέγεται καὶ οὐ πάνυ πιστεύεται. ἐγγυτέρω δὲ πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἕκτης καὶ εἰκαστῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐν ἣ Ἰφίτιος ἐνίκα στάδιον Ἡλείος, τὴν προστασίαν εἶχον τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος Ἡλείοι· κατὰ δὲ τὰ Τρωικὰ ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν 20 στεφανίτης ἢ οὐκ ἐνδοξος, οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐδείς τῶν νῦν ἐνδόξων· οὔδὲ μέμνηται τούτων Ὅμηρος οὐδενός, ἀλλ' ἐτέρων τινῶν ἐπιταφίων. καίτοι δοκεῖ τισὶ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ μεμνησθαι, ὅταν φῆ τὸν Ἀγέαν ἀποστερησθαι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας 25 μετ' ἄεθλα· φασὶ δὲ τοὺς Πισάτας μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἱεροὺς νομισθέντας τοῦ Διός. ἀλλ' οὔθ' ἢ Πισάτις ὑπὸ Ἀγέα τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ἣ ἔστι καὶ ἢ Ὀλυμπία, ἀλλ' ἢ Ἡλεία μόνον, οὔτ' ἐν Ἡλείᾳ συνετελέσθη ὁ Ὀλυμπιακός ἀγὼν οὐδ' ἅπαξ, ἀλλ' αἰεὶ 30 ἐν Ὀλυμπίᾳ. ὁ δὲ νῦν παρατεθεὶς ἐν Ἡλιδι φαίνεται γενόμενος, ἐν ἣ καὶ τὸ χρέος ἀφείλετο „καὶ γὰρ τῷ χρεῖος

„[μέγ'] ὀφείλετ' ἐν Ἡλιδι δίη, τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι.“ καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης (περὶ τρίποδος γὰρ ἐμελλον θεύσεσθαι), ἐκεῖνος δέ. μετὰ [δὲ] τὴν ἕκτην καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισᾶται τὴν οἰκίαν 5 ἀπολαβόντες αὐτοὶ συνετέλουν, τὸν ἀγῶνα ὀρῶντες εὐδοκιμοῦντα· χρόνοις δ' ὕστερον μεταπεσοῦσης πάλιν τῆς Πισάτιδος εἰς τοὺς Ἡλείους μετέπεσεν εἰς αὐτοὺς πάλιν καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. συνέπραξαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐσχάτην κατάλυσιν τῶν Μεσ- 10 σσηνίων συμμαχήσασιν αὐτοῖς τὰναντία τῶν Νέστορος ἀπογόνων καὶ τῶν Ἀρκάδων συμπολεμησάντων τοῖς Μεσσηνίοις· καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν γε συνέπραξαν ὥστε τὴν χώραν ἄπασαν τὴν μέχρι Μεσσηνίας Ἡλείαν ἔφηθῆναι καὶ διαμεῖναι μέχρι νῦν, Πισατῶν δὲ καὶ Τρι- 15 φυλλίων καὶ Κανκῶνων μὴδ' ὄνομα λειφθῆναι. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Πύλον τὸν ἡμαθόεντα εἰς τὸ Δέπρειον συνῴκισαν, χαριζόμενοι τοῖς Δεπρεάταις κρατήσασι πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέσπασαν, ὅσας γ' ἐῶρων αὐτοπραγεῖν ἐθέλουσας, καὶ φόρους 20 ἐπράξαντο.

Διωνομάσθη δὲ ἡ Πισᾶτις τὸ μὲν πρῶτον διὰ 31 τοὺς ἡγεμόνας δυνηθέντας πλείστον, Οἰνόμαόν τε καὶ C.356 Πέλοπα τὸν ἐκεῖνον διαδεξάμενον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πολλοὺς γενομένους· καὶ ὁ Σαλμωνεὺς δ' ἐνταῦθα βασιλεῦσαι λέγεται· εἰς γοῦν ὀκτῶ πόλεις μεριζομένης τῆς Πισάτιδος, μία τούτων λέγεται καὶ ἡ Σαλμωνῆ. διὰ ταῦτά τε δὴ καὶ [διὰ] τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπιασι διατεθρῦληται σφόδρα ἡ χώρα. δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως ὡς μὴ ὁμολογουμένων σφό- 30 δρα· οἱ γὰρ νεώτεροι πολλὰ καινίζουσιν, ὥστε καὶ τὰ-

21. post δὲ: πλείστον

ναντία λέγειν, οἶον τὸν μὲν Ἀγέαν τῆς Πισάτιδος ἄρξαι τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ τὸν Σαλμωνέα τῆς Ἡλείας· ἐνιοι δ' εἰς ταῦτό συνάγουσι τὰ ἔθνη. δεῖ δὲ τοῖς ὁμο-
 λογουμένοις ὡς ἐπὶ πολὺ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ τοῦ-
 νομα τὴν Πισάτιν ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ 5
 ἀπὸ Πίσσης ὁμωνύμου τῇ κρήνῃ πόλεως, τὴν δὲ κρή-
 νην Πισαν εἰρησθαι, οἶον Πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ποτί-
 στρα· τὴν δὲ πόλιν ἰδρυμένην ἐφ' ὕψους δεικνύουσι
 μεταξὺ δυεῖν ὄροτιν, Ὅσσης καὶ Ὀλύμπον, ὁμωνύμων
 τοῖς ἐν Θετταλίᾳ. τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γερονέ- 10
 ναι Πισαν φασίν (εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ), κρή-
 νην δὲ μόνην, ἣν νῦν καλεῖσθαι Βίσαν, Κικυσίου πλη-
 σίον πόλεως μεγίστης τῶν ὀκτώ· Στησίχορον δὲ καλεῖν
 πόλιν τὴν χώραν Πίσαν λεγομένην, ὡς ὁ ποιητὴς τὴν
 Λέσβον Μάκαρος πόλιν. Εὐριπίδης δ' ἐν Ἴωνι „Εὐ- 15
 „βοί Ἀθήναις ἐστὶ τις γέλιτων πόλις“ καὶ ἐν Ῥαδα-
 μάνθῃ „οἱ γῆν ἔχουσ' Εὐβοῖδα πρόσχωρον πόλιν“
 Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσοῖς „Ἀσία μὲν ἢ σύμπασα κλή-
 „ξεται, ξένη, πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.“

32 Ἡ δὲ Σαλμώνη πλησίον ἐστὶ τῆς ὁμωνύμου κρή- 20
 νης ἐξ ἧς ρεῖ ὁ Ἐνιπεύς· ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν Ἀλφειόν.
 τούτου δ' ἐρασθῆναι τὴν Τυρῶ φασιν „ἢ ποταμοῦ
 „ἠράσσαι“ Ἐνιπῆος θεῖοιο.“ ἐνταῦθα γὰρ βασιλεύσαι
 τὸν πατέρα αὐτῆς τὸν Σαλμωνέα, καθάπερ καὶ Εὐρι-
 πίδης ἐν Αἰόλῳ φησί. ἐγγὺς δὲ τῆς Σαλμώνης Ἡρά- 25
 κλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτώ, διέχουσα περὶ τετταρά-
 κοντα σταδίου τῆς Ὀλυμπίας, κειμένη δὲ παρὰ τὸν
 Κυθήριον ποταμόν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν.
 ἱερὸν τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς

21. post Ἀλφειόν: καλεῖται δὲ νῦν Βαρνίχιος. 25. post
 φησί: τὸν δ' ἐν τῇ Θετταλίᾳ Ἐλισέα γράφουσιν, ὃς ἀπὸ τῆς
 Ὀθρόνος ῥέων δέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλου.

ὕδασι. παρὰ δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἐστὶ καὶ ἡ Ἄρπινα, καὶ C.357
 αὕτη τῶν ὀκτώ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθενίας ὡς εἰς
 Ἡραίαν ἰόντων· αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ τὸ Κικύσιον τῶν
 ὀκτῶ καὶ τὸ Δυσπόντιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἥλιδος
 5 εἰς Ὀλυμπίαν ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξελεῖφθη δέ, καὶ
 ἀπῆραν οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν· καὶ
 ἡ Φολοή δ' ὑπέρεκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὄρος
 Ἀρκαδικόν, ὥστε τὰς ὑπὸ φρεῖας τῆς Πισάτιδος εἶναι.
 καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισάτις καὶ τῆς Τριφυλίας τὰ πλεῖστα
 10 ὁμορεῖ τῇ Ἀρκαδίᾳ· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀρκαδικὰ εἶναι
 δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν Πυλιακῶν ἐν καταλόγῳ φραζο-
 μένων χωρίων· οὐ μέντοι φασὶν οἱ ἔμπειροι· τὸν γὰρ
 Ἐρύμανθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρκαδίαν τῶν εἰς
 Ἀλφειὸν ἐμπικτόντων ποταμῶν, ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χω-
 15 ρία ἰδρῦσθαι ταῦτα.

Ἐφορος δὲ φησὶν Αἰτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλ- 33
 μωνέως τοῦ βασιλέως Ἐπειῶν τε καὶ Πισατῶν ἐκ τῆς
 Ἠλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὐτοῦ τὴν
 χώραν καὶ συνοικίσει τὰς αὐτόθι πόλεις· τούτου δ'
 20 ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὀξύλον φίλον τοῖς περὶ Τήμε-
 νον Ἡρακλείδαις ἠγήσασθαι τὴν ὁδὸν κατιοῦσιν εἰς
 τὴν Πελοπόννησον καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς
 χώραν καὶ τᾶλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν
 τῆς χώρας, ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν τὴν εἰς τὴν
 25 Ἠλείαν κάθοδον, προγονικὴν οὔσαν, κατελθεῖν δὲ
 ἀθροίσαντα στρατιὰν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέ-
 χοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἠλίαν· ἀπαντησάντων δὲ τῶν
 Ἐπειῶν μεθ' ὄπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ δυνά-
 μεις, εἰς μονομαχίαν προελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν

3. post ἰόντων: ἡ δὲ Ἡραία ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας· ὑπέρεκει-
 ται δὲ τῆς Δυμναίας καὶ Βουπρασίου καὶ Ἥλιδος· ἄπερ ἐστὶ
 πρὸς ἄρκτον τῆ Πισάτιδι.

τῶν Ἑλλήνων Πυραίχμην Αἰτωλὸν Δέγμενόν τ' Ἐπειόν,
 τὸν μὲν Δέγμενον μετὰ τόξου ψιλόν, ὡς περιεσόμενον
 ῥαδίως ὀπλίτου διὰ τῆς ἐκηβολίας, τὸν δὲ μετὰ σφεν-
 δόνης καὶ πήρας λίθων, ἐπειδὴ κατέμαθε τὸν δόλον·
 τυχεῖν δὲ νεωστὶ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν εὐρημένον τὸ τῆς 5
 σφενδόνης εἶδος· μακροβολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφεν-
 δόνης πεσεῖν τὸν Δέγμενον, καὶ κατασχεῖν τοὺς Αἰ-
 τωλοὺς τὴν γῆν ἐκβαλόντας τοὺς Ἐπειοὺς· παραλα-
 βεῖν δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίασιν,
 ἣν εἶχον οἱ Ἀχαιοί· διὰ δὲ τὴν τοῦ Ὁξύλου φιλίαν πρὸς 10
 τοὺς Ἡρακλείδας συννομολογηθῆναι ῥαδίως ἐκ πάντων
 C.358 μεθ' ὄρκου τὴν Ἥλειαν ἱεράν εἶναι τοῦ Διός, τὸν δ'
 ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὄπλων ἐναγῆ εἶναι,
 ὡς δ' αὐτῶς ἐναγῆ καὶ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δύνα-
 μιν· ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς κτίσαντας τὴν Ἥλειων πό- 15
 λιν ὕστερον ἀτείχιστον εἶσαι, καὶ τοὺς δι' αὐτῆς τῆς
 χώρας ἰόντας στρατοπέδω τὰ ὄπλα παραδόντας ἀπο-
 λαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὄρων ἐκβασιν· Ἰφιτόν τε
 θεῖναι τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα, ἱερῶν ὄντων τῶν Ἥλει-
 ων· ἐκ δὲ τῶν τοιοῦτων αὔξησιν λαβεῖν τοὺς ἀνθρώ- 20
 πους· τῶν γὰρ ἄλλων πολεμούντων αἰεὶ πρὸς ἀλλή-
 λους, μόνοις ὑπάρξει πολλὴν εἰρήνην, οὐκ αὐτοῖς μό-
 νον ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ εὐανδρῆσαι μά-
 λιστα πάντων παρὰ τοῦτο· Φεῖδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον,
 δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημένου, δυνάμει δ' ὑπερβε- 25
 βλημένον τοὺς κατ' αὐτόν, ἀφ' ἧς τὴν τε λῆξιν ὄλην
 ἀνέλαβε τὴν Τημένου διεσπασμένην εἰς πλείω μέρη,
 καὶ μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδώνια καλούμενα καὶ σταθ-
 μοὺς καὶ νόμισμα κεχαραγμένον τό τε ἄλλο καὶ τὸ ἄρ-
 γυροῦν, πρὸς τούτοις ἐπιθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρα- 30
 κλέους ἀφρεθείσαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῦν
 τιθέναι αὐτόν, οὓς ἐκεῖνος ἔθηκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ

τὸν Ὀλυμπικόν· καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θείναι αὐτόν, οὔτε τῶν Ἑλλείων ἐχόντων ὄπλα ὥστε κωλύειν διὰ τὴν εἰρήνην τῶν τε ἄλλων κρατουμένων τῇ δυναστείᾳ· οὐ μὴν τοὺς γε Ἑλλείους ἀναγράψαι τὴν θέσιν 5 ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὄπλα κτήσασθαι διὰ τοῦτο καὶ ἀρξυμένους ἐπικουρεῖν σφίσιν αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ Λακεδαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ διὰ τὴν εἰρήνην εὐτυχίᾳ εἴτε καὶ συνεργοὺς ἔξω νομίσαντας πρὸς τὸ καταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα, ἀφηρημένον αὐτοὺς τὴν ἡγε-
 10 μονίαν τῶν Πελοποννησίων, [ἦν ἐκεῖ]νοι προεκέκτηντο· καὶ δὴ καὶ συγκαταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα· τοὺς δὲ συγκατασκευάσαι τοῖς Ἑλλείοις τὴν τε Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν Ἑλλείας μὴ κατακολλίξοντι χιλλίων ὁμοῦ καὶ διακοσίων ἐστὶ
 15 σταδίων. ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἑλλείας.

Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχῆς ἐστὶ τῇ Ἑλλείᾳ, περινεύ- 4
 οῦσα τὸ πλεόν ἐπὶ τὸν νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος. αὕτη δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωικῶν ὑπὸ Μενελάφ ἐτέτακτο, μέρος οὔσα τῆς Λακωνικῆς, ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα Μεσ-
 20 σήνη· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπήρξεν, οὐπω συνέβαινεν ἐκτίσθαι· μετὰ δὲ τὴν Μενελάου τελευτήν, ἔξασθενησάν- C.359
 των τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικὴν, οἱ Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνιαίας ἐπήρχον. καὶ δὴ κατὰ τὴν τῶν Ἡρα-
 25 κλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τότε γενηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας ἦν Μέλανθος βασιλεὺς τῶν Μεσσηνίων καθ' αὐτοὺς ταττομένων, πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν τοῦ Μενελάου. σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ συνεχοῦς Ἀσινάλου λεγομένου ἀπὸ τῆς
 30 Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης αἱ ἐπτὰ ἦσαν πόλεις, ἃς ὑπέσχετο δώσειν ὁ Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „Καρδαμύλην Ἐνό-
 „πην τε καὶ Ἰρήν ποιήσσαν Φηράς τε ξαθῆας ἠδ' Ἄν-
 STRABO II. 8

„θειαν βαθύλειμον καλήν τ' Αλπειαν καὶ Πήδασον
 „ἀμπελοέσσαν,“ οὐκ ἂν τὰς γε μὴ προσηκούσας μήτ'
 αὐτῷ μήτε τῷ ἀδελφῷ ὑποσχόμενος. ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν
 καὶ συστρατεύσαντας τῷ Μενελάῳ δηλοὶ ὁ ποιητής,
 τὸν δὲ [Οἰτυλον] καὶ συγκαταλέγει τῷ Λακωνικῷ κα- 5
 ταλόγῳ, [Ἰδρουμένον] ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ κόλπῳ. ἔστι
 δ' ἡ Μεσσήνη μετὰ Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἐστὶν ἀμφοῖν
 ἄκρα, μεθ' ἣν τὸ Κορυφάσιον· ὑπέρκειται δ' ὄρος ἐν
 ἑπτὰ σταδίοις τὸ Αἰγαλέον τούτου τε καὶ τῆς θαλάττης.

- 2 Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ 10
 Αἰγαλέῳ πόλις ἦν, κατεσπασμένης δὲ ταύτης ἐπὶ τῷ
 Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν· προσέκτισαν δ' αὐ-
 τὴν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλείοντες μετ'
 Εὐρύμηδοντος ἐπὶ Στρατοκλέους, ἐπιτείχισμα τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις. αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ἡ Κυπαρισσία ἡ Μεσ- 15
 σηνιακὴ καὶ ἡ καὶ ἡ προκειμένη πλησίον
 τοῦ Πύλου Σφαγία νῆσος, ἡ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτηρία
 λεγομένη, περὶ ἣν ἀπέβαλον ζωγρία Λακεδαιμόνιοι
 τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπο-
 λιορηθέντας. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην τῶν Κυ- 20
 παρισσιέων πελάγαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγο-
 ρευνόμεναι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μά-
 λιστα πῶς τῆς ἡπείρου σταδίου ἐν τῷ Λιβυκῷ καὶ με-
 σημβρινῷ πελάγει. φησὶ δὲ Θουκυδίδης ναύσταθμον
 ὑπάρχει τῶν Μεσσηνίων ταύτην τὴν Πύλον· διέχει 25
 δὲ Σπάρτης τετρακοσίους.

- 3 Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεθώνη· ταύτην δ' εἶναι φασὶ τὴν
 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Πήδασον προσαγορευομένην, μίαν
 τῶν ἑπτὰ ὧν ὑπέσχετο τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Ἀγαμέμνων· ἐν-
 ταῦθα Ἀγρίππας τὸν τῶν Μαυρουσίων βασιλέα τῆς 30

8. post Κορυφάσιον: καὶ ἡ Κυπαρισσία· 20. ante τῶν: αἱ

Ἄντωνίου στάσεως ὄντα Βόγον κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον.

Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχῆς ἐστὶν ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ 4
τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου· καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ Ἀσι-
5 ναλον· ἀπὸ Ἀσίνης, πολίχνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ,
ὁμωνύμου τῇ Ἐρμιονικῇ. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς C.360
δύσιν τοῦ κόλπου ἐστὶ, πρὸς ἑω δὲ αἱ καλούμεναι Θυ-
ρίδες, ὄμοροι τῇ νῦν Λακωνικῇ τῇ κατὰ Κιναίδιον καὶ
Ταίναρον. μεταξὺ δὲ ἀπὸ τῶν Θυρίδων ἀρξαμένοις
10 Οἰτυλὸς ἐστὶ· καλεῖται δ' ὑπὸ τινῶν Βοίτυλος· εἶτα
Λεῦκτρον τῶν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ Λεῦκτρον ἄποικος, εἰτ'
ἐπὶ πέτρας ἐρμυνης ἴδρυται Καρδαμύλη, εἶτα Φηραὶ
ὄμορος Θουρία καὶ Γεργήνοις, ἀφ' οὗ τόπου Γεργήνιον
τὸν Νέστορα κληθῆναι φασὶ διὰ τὸ ἐνταῦθα σωθῆναι
15 αὐτόν, ὡς προειρήκαμεν. δεικνύνται δ' ἐν τῇ Γεργηνίᾳ
Τρικκαίου ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ Θετ-
ταλικῇ Τρίκκῃ. οἰκίσαι δὲ λέγεται Πέλοψ τό τε Λεῦ-
κτρον καὶ Χαράδραν καὶ Θαλάμας, τοὺς νῦν Βοιωτοὺς
καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι
20 καὶ ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀγαγόμενός τινας. παρὰ δὲ Φηρὰς
Νέδων ἐκβάλλει ρέων διὰ τῆς Λακωνικῆς, ἕτερος ἂν
τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον Ἀθηνᾶς Νεδουσίας.
* καὶ ἐν Ποιαέσση δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν,
ἐπάνυμον τόπου τινὸς Νέδοντος, ἐξ οὗ φασὶν οἰκίσαι
25 Τήλεκλον Ποιαέσσαν καὶ Ἐχειᾶς καὶ Τράγιον.*

Τῶν δὲ προταθεισῶν ἐπὶ πόλεων τῷ Ἀχιλλεῖ 5
περὶ μὲν Καρδαμύλης καὶ Φηρῶν εἰρήκαμεν καὶ Πη-
δάσου. Ἐνόπην δὲ οἱ μὲν τὰ Πέλλανά φασιν, οἱ δὲ τό-
πον τινὰ περὶ Καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν Γεργηνίαν· τὴν
30 δὲ Ἰρην κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κατὰ τὴν Μεγαλό-
πολιν τῆς Ἀρκαδίας ὡς ἐπὶ τὴν Ἀνδανίαν ἰόντων, ἣν
ἔφαμεν Οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκληῆσθαι· οἱ δὲ

τὴν νῦν Μεσόλαν οὕτω καλεῖσθαι φασὶ καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ Ταυγέτου καὶ τῆς Μεσσηνίας. ἡ δ' Αἰπεία νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὄμορον Φαραῖς. ἴδρονται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα. ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας καὶ ὁ Θουριά- 5 τῆς κόλπος, ἐν ᾧ πόλισμα ἦν Ἴριον τοῦνομα ἀπεναντίον Ταινάρου. Ἄνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν φασίν, Αἰπειαν δὲ τὴν Μεθώνην, οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίνην τῶν Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βαδύλειμον λεχθεῖσαν, ἥς πρὸς θαλάττη πόλις Κορώνη 10 καὶ ταύτην δὲ τινες Πήδασον λεχθῆναί φασιν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. „πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλός,“ Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ, Φαραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὕφορμον ἔχουσα θειρινόν, αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ θαλάττης διαστήμασι. 15

6 Πλησίον δὲ τῆς Κορώνης κατὰ μέσον πῶς τὸν κόλπον ὁ Παμισὸς ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς· ὧν εἰσιν ἔσχαται πρὸς δύσιν Πύλος καὶ Κυπαρισσία, μέση δὲ τούτων Ἔρανα, ἣν οὐκ εὖ τινες Ἀρήνην . . . νενομίκασι πρότερον· Θουρίαν 20 δὲ καὶ Φαρὰς ἐν ἀ[ριστερᾷ]. μέγιστος δ' ἐστὶ ποταμῶν τῶν ἐντὸς Ἰσθμοῦ καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ὄρεις δαφυλῆς τῷ ὕδατι διὰ τοῦ Μεσσηνιακοῦ πεδίου καὶ τῆς Μακαρίας καλουμένης· ἀφέστηκέ τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς 25 σταδίους πενήτηκοντα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Παμισὸς χαρραδρωῶδης μικρὸς περὶ Αεῦκτρον ὄρειον τὸ Λακωνικόν, περὶ οὗ κρίσιν ἔσχον Μεσσηνιοὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίππου· τὸν δὲ Παμισόν, ὃν Ἀμαθόν τινες ἀνόμασαν, προειρηκάμεν. 30

26. post σταδίους: διακοσίους καὶ 30. ante: προειρηκάμεν: ὡς

Ἐφορος δὲ τὸν Κρεσφόντην, ἐπειδὴ εἶλε Μεσσή- 7
 νην, διελεῖν φησιν εἰς πέντε πόλεις αὐτήν, ὥστε Στε-
 νύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χ[ώρας ταύτης] κειμένην
 ἀποδειξαι βασιλείον αὐτῷ, [εἰς δὲ τὰς ἄλλας] βασιλέας
 5 πέμψαι, Πύλον καὶ Ῥιον κ[αὶ Μεσόλαν καὶ] ἿΤαμεῖτιν,
 ποιήσαντα ἰσονόμους πάντας τοῖς Δωριεῦσι τοὺς Μεσ-
 σηνίους· ἀγανακτοῦντων δὲ τῶν Δωριέων μεταγνόντα
 μόνον τὸν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν, εἰς τοῦτον δὲ
 καὶ τοὺς Δωριέας συναγαγεῖν πάντας.

10 Ἡ δὲ Μεσσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκει- 8
 ται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότο-
 μον τεῖχει κοινῶ περιειλημμένον ὥστ' ἀκροπόλει χρῆ-
 σθαι, τὸ μὲν καλούμενον Ἰθώμη τὸ δὲ Ἀκροκόρινθος·
 ὥστ' οἰκείως δοκεῖ Δημήτριος ὁ Φάριος πρὸς Φίλιπ-
 15 πον εἰπεῖν τὸν Δημητρίου, παρακελεύόμενος τούτων
 ἔχσθαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν ἐπιθυμοῦντα τῆς Πελο-
 ποννήσου· „τῶν κεράτων γὰρ κρατῶν“ ἔφη „καθέ-
 „ξεῖς τὴν βοῦν.“ κέρατα μὲν λέγων τὴν Ἰθώμην καὶ
 τὸν Ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον. καὶ
 20 δὴ διὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἀμφήριστοι γεγόνασιν αἱ
 πόλεις αὗται. Κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν [Ρω-
 μαῖοι] καὶ ἀνέστησαν πάλιν· Μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον
 μὲν Λακεδαιμόνιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι καὶ
 μετὰ ταῦτα Φίλιππος Ἀμύντου· αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοί-
 25 κητοὶ διέμεναν.

Τὸ δ' ἐν Λίμναις τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐφ' ᾧ ^{C.362}₉
 Μεσσηνιοὶ περὶ τὰς καρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσι τὰς
 ἀφιγμένας ἐπὶ τὴν θυσίαν, ἐν μεθορίοις ἐστὶ τῆς τε
 Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας, ὅπου κοινὴν συνετέ-
 30 λουν πανήγυριν καὶ θυσίαν ἀμφοτέροισι· μετὰ δὲ τὴν
 ὑβρίαν οὐ διδόντων δίκας τῶν Μεσσηνίων συστήναί
 φασιν τὸν πόλεμον. ἀπὸ δὲ τῶν Λιμνῶν τούτων καὶ

τὸ ἐν τῇ Σπάρτῃ Λιμναίου εἰρηται τῆς Ἀρτέμιδος
λερόν.

- 10 Πλεονάκεις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ἀποστάσεις τῶν
Μεσσηνίων. τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν
φησι Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς τῶν πατέρων 5
πατέρας γενέσθαι· τὴν δὲ δευτέραν, καθ' ἣν ἐλό-
μενοι συμμάχους Ἀργείους τε καὶ Ἀρκαδας καὶ Πισά-
τας ἀπέστησαν, Ἀρκαδῶν μὲν Ἀριστοκράτην τὸν Ὀρ-
χομενοῦ βασιλέα παρεχομένῶν στρατηγόν, Πισατῶν
δὲ Πανταλέοντα τὸν Ὀμφαλίανος· ἠνίκα φησὶν αὐτὸς 10
στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις [ἐλ-
θῶν ἐξ Ἐρινεοῦ]· καὶ γὰρ εἶναι φησιν ἐκεῖθεν ἐν
τῇ ἐλεγείᾳ ἣν ἐπιγράφουσιν Εὐνομίαν „αὐτὸς γὰρ
„Κρονίων, καλλιστεφάνου πόσις Ἥρης, Ζεὺς Ἥρα-
„κλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν· οἷσιν ἅμα προλιπόν- 15
„τες Ἐρινεὸν ἠνεμόμεντα, εὐρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφι-
„κόμεθα.“ ὥστ' ἡ ταῦτα ἠκύρωται τὰ ἐλεγεία, ἣ Φι-
λοχόρῳ ἀπιστητέον τῷ φῆσαντι Ἀθηναίων τε καὶ Ἀφι-
δναίων, καὶ Καλλισθένει καὶ ἄλλοις πλείοσι τοῖς εἰποῦ-
σιν ἐξ Ἀθηνῶν ἀφικέσθαι δεηθέντων Λακεδαιμονίων 20
κατὰ χρῆσμον, ὃς ἐπέταττε κατ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἠγε-
μόνα. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ Τυρταίου ὁ δεύτερος ὑπήρξε
πόλεμος· τρίτον δὲ καὶ τέταρτον συστήναί φασιν, ἐν
ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσηνιοὶ. ὁ δὲ πᾶς παράπλους
ὁ Μεσσηνιακὸς στάδιον ὀκτακόσιοι πον κατακολλί- 25
ζοντι.

- 11 Ἄλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τοῦ μετρίου πρόκειμεν
ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων περὶ χώ-
ρας ἐκλειμμένης τῆς πλείστης· ὅπου γε καὶ ἡ Λακω-
νικὴ λειπανδρεὶ κρινομένη πρὸς τὴν παλαιὰν εὐαν- 30
δρίαν. ἔξω γὰρ τῆς Σπάρτης αἱ λοιπαὶ πόλιναι τινὲς
εἰσι περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν· τὸ δὲ παλαιὸν ἕκα-

τόμπολιν φασιν αὐτήν καλεῖσθαι, καὶ τὰ ἑκατόμβαια διὰ τοῦτο θύεσθαι παρ' αὐτοῖς κατ' ἔτος.

Ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λα- 5
κωνικὸς μεταξὺ Ταινάρου καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίνων μι-
5 κρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄνω· διέχουσι δὲ σταδίους
ἑκατὸν τριάκοντα αἱ Θυρίδες τοῦ Ταινάρου ἐν τῷ Μεσ-
σηνιακῷ οὐσαι κόλπω, βοώδης κρημνός. τούτων δ' C.363
ὑπέρεκείται τὸ Ταῦγετον· ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς
θαλάττης ὑψηλὸν τε καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ
10 προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπάρκταις, ὥστε
καταλείπεσθαι μεταξὺ αὐλῶνα, καθ' ὃν ἡ Μεσσηνία
συνεχῆς ἐστὶ τῇ Λακωνικῇ. ὑποπέπτωκε δὲ τῷ Ταῦ-
γέτῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ καὶ Ἀμύκλαι, οὗ τὸ τοῦ
Ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ ἡ Φᾶρις. ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλο-
15 τέρῳ χωρὶς τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος καίπερ ἀπολαμβά-
νον ὄρη μεταξὺ· ἀλλ' οὐδὲν γε μέρος αὐτοῦ λιμνάζει,
τὸ δὲ παλαιὸν ἐλίμναζε τὸ προάστειον, καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τοῦ Διονύσου ἱερὸν ἐν Λίμναις
ἐφ' ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγχανε, νῦν δ' ἐπὶ ξηροῦ τὴν
20 ἰδρυσιν ἔχει. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς παραλίας τὸ μὲν Ταί-
ναρον ἀκτὴ ἐστὶν ἐκκειμένη τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Πο-
σειδῶνος ἐν ἄλλει ἰδρυμένον· πλησίον δ' ἐστὶν ἄν-
τρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ'
Ἡρακλέους ἐξ ἄδου. ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυκοῦντα
25 ἄκραν τῆς Κυρηναιᾶς πρὸς νότον διάρμά ἐστὶ σταδίων
τρισχιλίων· εἰς δὲ Πάχυννον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς Σικε-
λίας ἀκρωτήριον, τετρακισχιλίων ἑξακοσίων, τινὲς δὲ
τετρακισχιλίων φασίν· εἰς δὲ Μαλέας πρὸς ἄνω ἑξακο-
30 σίων ἑβδομήκοντα κατακολπίζοντι· εἰς δὲ Ὀνου γνά-
θον, ταπεινὴν χειρρόνησον ἐνδοτέρῳ τῶν Μαλεῶν,
πεντακοσίων εἴκοσι (πρόκειται δὲ κατὰ τούτου Κῦ-
θηρα ἐν τετταράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμενος, πό-

λιν ἔχουσα ὁμώνυμον, ἣν ἔσχεν Εὐρύκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμών· περιέκειται δὲ νησίδια πλείω τὰ μὲν ἔγγυς τὰ δὲ καὶ μικρὸν ἀπωτέρω)· εἰς δὲ Κώρνον ἄκραν τῆς Κρήτης ἔγγυτάτω πλοῦς ἐστὶ σταδίων ἑπτακοσίων 5. πεντήκοντα.

- 2 Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὴν Ὀνου γνάθου καὶ Μαλέας Ψαμαθοῦς ἐστὶ πόλις· εἶτ' Ἀσίγη καὶ Γύθειον τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον ἐν διακοσίοις καὶ τετταράκοντα σταδίοις ἰδρυμένον· ἔχει δ', ὡς φασι, τὸ 10 ναύσταθμον ὀρυκτῶν· εἶθ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μετὰ τὸν Γυθειῶνα καὶ Ἀκραίων. τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ἐστὶ παρ' αἰγιαλὸν ὅσον διακοσίων καὶ τετταράκοντα σταδίων· εἶθ' ἐλῶδες ὑπέρεκειται χωρίον καὶ κώμη Ἔλος· πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φησιν „οἱ 15 „τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἔλος τ' ἔφαλον πτολλεθρον.“ κτίσμα δ' Ἐλίου φασι τοῦ Περσέως. ἐστὶ δὲ καὶ πεδίον καλούμενον Λεύκη· εἶτα πόλις ἐπὶ χειρονήσου ἰδρυμένη Κυπαρισσία λιμένα ἔχουσα· εἶτα ἡ Ὀνου γνάθος 20 λιμένα ἔχουσα· εἶτα Βοία πόλις, εἶτα Μαλέαι· στάδιοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ὀνου γνάθου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐστὶ δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ.
- 3 Τῶν δ' ὑφ' Ὀμήρου καταλεγόμενων τὴν μὲν Μέσσην οὐδαμοῦ δεῖκνυσθαί φασι· Μεσσοῖαν δ' οὐ τῆς χώρας εἶναι μέρος [ἀλλὰ] τῆς Σπάρτης, καθάπερ καὶ 25 τὸ Διμναῖον, κατὰ τὸν . . . κα. ἔνιοι δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δέχονται τὴν Μεσσήνην· εἰρηται γὰρ ὅτι καὶ αὕτη μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς. παραδείγμασι δὲ χρῶνται τοῦ μὲν ποιητοῦ τῶ κρι καὶ δῶ καὶ μάψ, καὶ ἔτι „ἦρωσ „δ' Ἀντομέδων τε καὶ Ἄλκιμος,“ ἀντὶ τοῦ Ἄλκιμέ- 30 δων· Ἡσιόδου δέ, ὅτι τὸ βριθὺν καὶ βριαρὸν βρι λέγει· Σοφοκλῆς δὲ καὶ Ἴων τὸ φάδιον φά· Ἐπίχαρμος δὲ τὸ

λίαν λι, Συρακῶ δὲ τὰς Συρακούσας· παρ' Ἐμπεδοκλεῖ δὲ „μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ“ ἢ ὄψις· καὶ παρ' Ἀντιμάχῳ „Ἀήμητρος τοι Ἐλευσινίης ἱερῆ ὄψ.“ καὶ τὸ ἄλφιτον ἄλφι· Εὐφορίων δὲ καὶ τὸν ἥλον λέγει ἦλ·
 5 παρὰ Φιλῆτα δὲ „θμῳίδες εἰς ταλάρους λευκὸν ἄγρον·
 „σιν ἔρι“ [τὸ ἔριον]· „εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδά“ τὰ πηδάλια Ἄρατος φησι, Δωδῶ δὲ τὴν Δωδώνην Σιμμίας.

Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατανομασμένων τὰ μὲν ἀνήρηται, τῶν δ' ἴχνη λείπεται, τὰ δὲ
 10 μετωνόμασται, καθάπερ αἱ Ἀνγειαὶ Αἰγαιαί· [αἱ] γὰρ ἐν τῇ Λοκρίδι οὐδ' ὄλως περιέεισι. τὴν δὲ Δᾶν οἱ Διόσκουροι ποτε ἐκ πολιορκίας ἐλεῖν ἱστοροῦνται, ἀφ' οὗ δὴ Λαπέρσαι προσηγορεύθησαν.

Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς κατασχόντας τὴν Λακωνί- 4
 15 κὴν Ἡρακλείδας Εὐρυσθένη τε καὶ Προκλῆ διελεῖν εἰς ἕξ μέρη καὶ πόλεις τὴν χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων, τὰς Ἀμύκλας, ἐξαίρετον δοῦναι τῷ προδόντι αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν καὶ πείσαντι τὸν κατέχοντα αὐτὴν ἀπελθεῖν ὑπόσπονδον μετὰ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν
 20 Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασιλείων ἀποφῆναι σφίσι αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ἐπιτρέψαντας δέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων διὰ τὴν λειπανδρίαν· χρῆσθαι δὲ Λαί μὲν να[υστάθμῳ
 25 τηρίῳ· καὶ] γὰρ ὁμορεῖν τοῖς κύκλω, Φάριδι δ[ὲ ἀρχεῖῳ, πλείστην] ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἐχούσῃ, τ..... ὑπακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς περιόικους Σπαρτιατῶν ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μετέχονταςC.365 καὶ πολιτείας καὶ ἀρχείων· Ἄγιν δὲ τὸν Εὐρυσθένηους

13. post προσηγορεύθησαν: καὶ Σοφοκλῆς λέγει πον „νῆ „τῶ Λαπέρσαι, νῆ τὸν Εὐρώταν τρίτον, νῆ τοὺς ἐν Ἀργεὶ καὶ „κατὰ Σπάρτην θεοῦς.“

ἀφελῆσθαι τὴν ἰσοτιμίαν καὶ συντελεῖν προστάξει τῇ Σπάρτῃ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακούσαι, τοὺς δ' Ἐλείους τοὺς ἔχοντας τὸ Ἔλος (καλεῖσθαι δὲ Εἰλωτας) ποιησαμένους ἀπόστασιν κατὰ κράτος ἀλῶναι πολέμῳ καὶ κριθῆναι δούλους ἐπὶ τακτοῖς τισιν, ὥστε τὸν 5 ἔχοντα μὴτ' ἐλευθεροῦν ἐξεῖναι μῆτε πωλεῖν ἔξω τῶν ὄρων τούτους· τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς Εἰλωτας πόλεμον. σχεδὸν δέ τι καὶ τὴν εἰλωτείαν τὴν ὕστερον συμμείνασαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οἱ περὶ Ἄγιν εἰσὶν οἱ καταδειξαντες· τρόπον γάρ τινα 10 δημοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους, κατοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ λειτουργίας ἰδίας.

- 5 Περὶ δὲ τῆς Λακωνίων πολιτείας καὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν τὰ μὲν πολλὰ παρῆναι τις 15 ἂν διὰ τὸ γνώριμον, τινῶν δ' ἄξιον ἰσως μνησθῆναι. Ἀχαιούς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον οἰκῆσαι τὴν Λακωνικὴν, τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαι- 20 κὸν Ἄργος λεχθῆναι, καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ ποιητοῦ „ποῦ Μενέλαος ἔην; „ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαικοῦ;“ δέχονται τινες οὕτως „ἦ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ;“ κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρα- 25 κλειδῶν κάθοδον Φιλονόμου προδόντος τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι μετανέστησαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων τὴν καλὴν Ἀχαιαν καλουμένην· ἐφοῦμεν δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀχαικοῖς. οἱ δὲ κατασχόντες τὴν Λακωνικὴν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσωφρόνουσι, ἐπεὶ δ' 30

30. pdst Λακωνικὴν: καὶ

οὖν Λυκούργῳ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοσοῦτον ὑ-
 περεβάλλοντο τοὺς ἄλλους ὥστε μόνον τῶν Ἑλλήνων καὶ
 γῆς καὶ θαλάττης ἐπῆρξαν, διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν
 Ἑλλήνων ἕως ἀφείλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι
 5 καὶ μετ' ἐκείνους εὐθύς Μακεδόνες. οὐ μὴν τελέως γε
 οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν
 ἔριον εἶχον περὶ πρωτείων ἀεὶ πρὸς τε τοὺς ἄλλους Ἑλ-
 ληνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας· κατα-
 λυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μὲν τινα
 10 προσέκρουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρα-
 τηγοῖς τυραννούμενοι τότε καὶ πολιτευόμενοι μοχθη-
 ρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς ἐτιμῆθησαν διαφερόντως
 καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν
 ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. νεωστὶ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς C.366
 15 ἐτάραξε δόξας ἀποχρήσασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα
 τοῦ μετρίου πρὸς τὴν ἐπιστάσιαν αὐτῶν, ἐπαύσατο δ'
 ἢ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ
 χρεῶν, τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν
 τοιαύτην πᾶσαν· συνέβη δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκω-
 20 νας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσ-
 ἔθεντο πρῶτοι οἱ περιόικοι τυραννουμένης τῆς Σπάρ-
 της, οἳ τε ἄλλοι καὶ οἱ Ἕλλητες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν
 Εὐρυσθένη καὶ Προκλέα φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν,
 Ἐφορος δ' ἐπιτιμᾷ φήσας Λυκούργου μὲν αὐτὸν μηδα-
 25 μού μεμνήσθαι, τὰ δ' ἐκείνου ἔργα τοῖς μὴ προσήκου-
 σιν ἀνατιθέναι· μόνῳ γοῦν Λυκούργῳ ἱερὸν ἰδρῶσθαι
 καὶ θύεσθαι κατ' ἔτος, ἐκείνοις δὲ καίπερ οἰκισταῖς γε-
 νομένοις μηδὲ τοῦτο δεδόςθαι ὥστε τοὺς ἀπ' αὐτῶν
 τοὺς μὲν Εὐρυσθενίδας τοὺς δὲ Προκλείδας καλεῖ-
 30 σθαι, ἀ[λλὰ τοὺς μὲν] Ἀγίδας ἀπὸ Ἀγιδος τοῦ Εὐρυ-
 σθένους τοὺς δ' [Εὐρυπωντίδας ἀ]πὸ Εὐρυπῶντος
 τοῦ Προκλέους· τοὺς μὲν [γὰρ δυναστεῦ]σαι δικαίως,

τοὺς δὲ δεξαμένους ἐπ[ήλυδας ἀνθρώ]πους, δι' ἐκεί-
νων δυναστεύσαι· ὄθε[ν οὐδ' ἀρχηγέτας] νομισθῆναι
ὅπερ πᾶσιν ἀποδέδοτα[ι οἰκισταῖς. Παν]σανίαν τε τῶν
Εὐρύπωντιδῶν ἐκπεσόν[τα τῆς] οἰκείας ἐν
τῇ φυγῇ συντάξαι λόγ[ον κατὰ τοῦ Λυκούρ]γρου, νό- 5
μων ὄντος τῆς ἐκβαλούση[ς αὐτὸν αἰτίου, καί] τοὺς
χρησμοὺς λέγειν τοὺς δοθέντα[ς αὐτῷ περὶ τῶν] πλει-
στων.

- 6 Περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων καὶ
τῶν Μεσσηνιακῶν ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος 10
Εὐριπίδου· τὴν γὰρ Λακωνικὴν φησὶν ἔχειν „πολὺν
„μὲν ἄροτον, ἐκπονεῖν δ' οὐ φάδιον· κοίλη γάρ, ὄρεσι
„περίδρομος, τραχεῖά τε δυσεῖσβολός τε πολεμίος,“
τὴν δὲ Μεσσηνιακὴν „καλλίκαρπον κατάρρυστον τε
„μυρσίοισι νάμασι, καὶ βουσί καὶ ποιμναισιν εὐβοτω- 15
„τάτην οὗτ' ἐν πνοαῖσι χειμάτος δυσχείμερον, οὗτ' αὖ
„τεθρίπποις ἡλίου θερμὴν ἄγαν.“ καὶ ὑποβάς τῶν
πάλων φησὶν ὧν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ τῆς χώρας ἐποιή-
σαντο, τὸν μὲν πρότερον γενέσθαι „γαίας Λακαίνης
„κύριον, φαύλου χθονός·“ τὸν δὲ δεύτερον τῆς Μεσ- 20
σήνης „ἀρετὴν ἐχούσης μείζον' ἢ λόγῳ φράσαι.“ οἷαν
καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν
Μεσσηνίαν ὀρίζειν αὐτοῦ φήσαντος „Παμισὸν εἰς θά-
„λασσαν ἐξορμώμενον,“ οὐ συγχωρητέον, ὅς διὰ μέσης
φεί τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν Λακωνικῆς ἀ- 25
πτόμενος. οὐκ εὖ δὲ οὐδ' ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως
ἐπιθαλαττιαίας οὔσης τῇ Λακωνικῇ φησὶν αὐτὴν πρό-
σω ναυτίλοισιν εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ τὴν Ἥλιον εὖ διορίζει
„*πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἥλις ἢ Διὸς γείτων καλεῖ-
C.367, „ται.“ εἶτε γὰρ τὴν νῦν Ἠλείαν βούλεται λέγειν, ἥτις 30
[ὁμο]ρεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ Πα-
μι[σός], ὥσπερ γε [οὐδὲ] τῆς Λακωνικῆς· εἰρηται γὰρ

ὅτι διὰ μέσης ῥίει τῆς Μεσσηνίας· εἶτε τὴν παλαιὰν τὴν κοίλην [καλουμέν]ην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς ἀληθείας· διαβάν[τι γὰρ τ]ὸν Παμισὸν ἔστι πολλὴ τῆς Μεσσηνίας, εἶθ' ἢ τῶν ὧν ἅπανα καὶ * Μεσ-
5 σαίων, ἣν Τριφυλίαν ἐκάλονν, [εἶθ' ἢ Πι]σᾶτις καὶ ἡ Ὀλυμπία, εἶτα μετὰ τριακοσί[ους σταδίου]ς ἢ Ἥλις.

Γραφόντων δὲ τῶν μὲν „Λακεδαίμονα κητώεσ- 7
„σαν“ τῶν δὲ „καιετάεσσαν“, ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν
τίνα δέχεσθαι χρή, εἶτε ἀπὸ τῶν κητῶν εἶτε μεγάλην,
10 ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τὴν δὲ καιετάεσσαν οἱ
μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σει-
σμῶν ῥωχοὶ * καιετοὶ λέγονται· καὶ ὁ καιέτας τὸ δε-
σμωτήριον ἐντεῦθεν τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις, σπή-
λαιόν τι· ἐνιοὶ δὲ κῶους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα
15 λέγεσθαι φασιν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ „φηρσίλ ὀρεσκόοισιν.“
εὔσειστος δ' ἢ Λακωνική· καὶ δὴ τοῦ Ταῦγέτου κορυ-
φᾶς τινὰς ἀπορραγῆναι τινὲς μνημονεύουσιν. εἰσὶ δὲ
λατομῖαι λίθου πολυτελοῦς τοῦ μὲν Ταυναρίου ἐν Τα-
νάρῳ παλαιαί, νεωστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Ταῦγέτῳ μέταλλον
20 ἀνέφξάν τινες εὐμέγεθες, χορηγὸν ἔχοντες τὴν τῶν
Ῥωμαίων πολυτέλειαν.

Ὅτι δὲ Λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἡ χώρα 8
καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ
Μεσσηνίᾳ. περὶ μὲν δὴ τῶν] τόξων ὅταν λέγη „καλά,
25 „τὰ οἱ ξείνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας, Ἴφιτος Εὐ-
„ρυτίδης,“ εἶτ' ἐπενέγκη „τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλή-
„την ἀλλήλουιν οἰκῶ ἐν Ὀρτιλόχοιο,“ τὴν χώραν λέγει,
ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· οὐ διήνεγκεν οὖν αὐτῷ
καὶ οὕτως εἰπεῖν „ξείνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας,“
30 καὶ „τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην.“ ὅτι γὰρ αἱ Φηραὶ

27. ante τὴν: τῆς Φηρῆς

εἰσὶν ὁ τοῦ Ὀρτιλόχου οἶκος δῆλον „ἐς Φηράς δ' ἴκου-
 „το Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, νείεος Ὀρτιλόχοιο,“ ὃ τε Τη-
 λέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσση-
 νίας εἰσὶν. ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὀρμηθέντας τοὺς
 περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῆ σείειν ζυγόν, εἰτ' 5
 εἶπη „δύσετό τ' ἠέλιος, οἱ δ' ἴξον κοίλην Λακεδαίμονα
 „κητώεσσαν· πρὸς δ' ἄρα δῶματ' ἔλων Μενελάου,“
 C.368 τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μή, ἐκ Λακεδαίμονος εἰς
 Λακεδαίμονα φανείται λέγων τὴν ἄφριξιν· ἄλλως τε οὐ
 πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἰκῆσιν εἶναι τοῦ Μενε- 10
 λάου, [οὐδὲ] μὴ οὔσης ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον λέγειν „εἶμι
 „γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον.“ δοκεῖ [δὲ συμ]πί-
 πτειν τούτῳ τὸ τοῖς τῆς χώρας ἐπιθέτοις αὐ εἰ
 μὴ νῆ Δία ποιητικῇ τις τοῦτο συγχωρήσει ἔξο[υ]σία.
 βέλ]τιον γὰρ τὴν Μεσσήνην μετὰ τῆς Λακωνικῆς] καὶ 15
 Πύλου] τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι, μηδὲ δὴ καθ' αὐτὴν
 τάτ[τεσθαι ἐν τῷ] καταλόγῳ μηδὲ κοινωνοῦσαν τῆς
 στρα[τείας].

- 6 Μετὰ δὲ Μαλείας ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλπος
 καὶ ὁ Ἐρμιονικὸς, ὁ μὲν μέχρι τοῦ Σκυλλαίου πλέοντι 20
 ὡς πρὸς ἑω βλέπων καὶ πρὸς τὰς Κυκλάδας, ὁ δὲ ἑω-
 θινώτερος τούτου μέχρι πρὸς Αἰγίναν καὶ τὴν Ἐπι-
 δαυρίαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ Ἀργολικοῦ Λάκωνες
 ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν οἷς ἐστὶ τῶν μὲν Λα-
 κωνῶν τὸ Δῆλιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος ὁμώνυμον τῷ Βοι- 25
 ωτιακῷ, καὶ Μινῶα φρούριον ὁμώνυμος καὶ αὕτη τῇ
 Μεγαρικῇ, καὶ ἡ λιμηρὰ Ἐπίδαυρος, ὡς Ἀρτεμίδωρος
 φησιν. Ἀπολλόδωρος δὲ Κυθῆρων πλησίον ἱστορεῖ
 ταύτην, εὐλίμενον δὲ οὔσαν βραχέως καὶ ἐπιτετμημέ-
 νως λιμηρὰν εἰρησθαι ὡς ἂν λιμενηρὰν, μεταβεβλη- 30
 κῆναι δὲ τοῦνομα. ἐστὶ δὲ τραχὺς ὁ παράπλους εὐθύς
 ἀπὸ Μαλειῶν ἀρξάμενος μέχρι πολλοῦ ὁ Λακωνικὸς,

ἔχει δ' ὅμως ὑπόφορους καὶ λιμένας. ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ παραλία εὐλίμενος, νησιδιά τε πολλὰ πρόκειται αὐτῆς οὐκ ἄξια μνήμης.

Τῶν δ' Ἀργείων αἶ τε Πρασιαὶ καὶ τὸ Τημένιον, 2
 5 ἐν ᾧ τέθραπται Τήμενος, καὶ ἐτι πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ρεῖ ποταμὸς ἡ Λέρνη καλουμένη ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ἣ μεμύθενται τὰ περὶ τὴν Ὑδραν. τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἄργους ἕξ καὶ εἴκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄργους εἰς τὸ Ἡραῖον τετ-
 10 τράκοντα, ἐνθεν δὲ εἰς Μυκῆνας δέκα. μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία, τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσι προσπλείσθαι. ἀπὸ τούτου δὲ πεπλάσθαι φασὶ τὸν Ναύπλιον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις· οὐ γὰρ Ὀμηρον
 15 ἀμνημονῆσαι ἄν τούτων, τοῦ μὲν Παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐπιδειγμένου, δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως, τοῦ δὲ Ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῷ μυθῶδει καὶ τοῖς χρόνοις διημάρ-
 20 τηται· δεδόςθω γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς τὸν κατὰ τὰ Τρωικὰ ἐτι ζῶντα; ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυ- C.369
 πλίᾳ τὰ σπήλαια καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι, Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν.

Εἶτ' ἄλλα χωρία καὶ ἐφεξῆς ὁ Ἑρμιονικὸς κόλπος· 3
 25 καὶ [γὰρ τοῦτον Ὀμ]ήρου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ καὶ ἡμῖν οὐ [παροπτέος ἐνέ]φηνεν ὁ μερισμὸς τῆς περιοδείας οὗτος. ἄρχεται δ' ἀπὸ * Ἀσίνης πολίχνης· εἶθ' Ἑρμιόνη καὶ Τροιζήν· ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται καὶ Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων,
 30 πορθμῷ δὲ τετρασταδίῳ διεστῶσα τῆς ἡπείρου.

Εἶθ' ὁ Σάραυικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγου· 4

σιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρωνικὸν πᾶς ὁ συνάπτων πόρος ἀπὸ τῆς Ἐρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν Ἴσθμὸν θαλάττης τῷ τε Μυρτώφ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ. τοῦ δὲ Σαρωνικοῦ Ἐπίδανρός τέ ἐστι καὶ ἡ προκειμένη νῆσος Ἀγινα· εἶτα Κεγχραὶ τὸ 5 τῶν Κορινθίων ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη ναύσταθμον· εἶτα λιμὴν Σχοινοῦς πλεύσαντι τετταράκοντα καὶ πέντε σταδίους· ἀπὸ δὲ Μαλεῶν τοὺς πάντας περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους. κατὰ δὲ τὸν Σχοινοῦντα ὁ δίορκος τὸ στενωτάτον τοῦ Ἴσθμοῦ, περὶ ὃν τὸ τοῦ Ἴσθμίου 10 Ποσειδῶνος ἱερόν· ἀλλὰ [ταῦ]τα μὲν ὑπερκείσθω· ἕξω γὰρ ἐστὶ τῆς Ἀργείας. ἀναλαβόντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν Ἀργείαν.

- 5 Καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ Ἄργος καὶ καθ' αὐτὸ καὶ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου, Ἀχαι- 15 κὸν Ἄργος καλοῦντος ἢ Ἴασον ἢ ἵππιον ἢ Πελασγικὸν ἢ ἱππόβοτον. καὶ γὰρ ἡ πόλις Ἄργος λέγεται „Ἄργος τε Σπάρτη τε.“ „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τί- ρυνθά τε.“ καὶ ἡ Πελοπόννησος „ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ „ἐν Ἀργεῖ.“ οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτοῦ. καὶ ὅλη 20 ἡ Ἑλλάς· Ἀργείους γοῦν καλεῖ πάντας καθάπερ καὶ Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς. τὴν δ' οὖν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται, τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν „νῦν αὖ τοὺς ὄσσοι τὸ Πελασγικὸν „Ἄργος ἐναίου.“ τὴν δὲ Πελοπόννησον [Ἀχαικὸν] „εἰ 25 „δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαικόν“ „ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν „Ἀχαικοῦ.“ σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἴασόν τε Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει „εἰ πάντες „γ' ἐσίδοιεν ἀν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοί“ τὴν Πηνελό- 30

2. post Σαρωνικὸν: καλεῖται δὲ

πην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας· οὐ γὰρ τοὺς C.370
 ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός, ἀλλὰ τοὺς ἑγγύς. ἱππόβο-
 τον δὲ καὶ ἱππιον κοινῶς εἶρηκε.

Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων καὶ Πανελλή- 6
 5 νων ἀντιλέγεται. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν
 μηδαμοῦ βαρβάρους εἶπεῖν φησι διὰ τὸ μηδὲ Ἑλληνας
 πω τὸ ἀντίκαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρισθαι. καὶ Ἀπολ-
 λόδωρος δὲ μόνους τοὺς ἐν Θετταλία καλεῖσθαι φησι
 Ἑλληνας „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες.“
 10 Ἡσίοδον μέντοι καὶ Ἀρχίλοχον ἤδη εἰδέναί καὶ Ἑλλη-
 νας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανελλήνας, τὸν
 μὲν περὶ τῶν Προιτίδων λέγοντα ὡς Πανελλήνες ἐμνή-
 στευον αὐτάς, τὸν δὲ „ὡς Πανελλήνων οἰζὺς ἐς Θά-
 „σον συνέδραμεν.“ ἄλλοι δ' ἀντιτιθέασιν ὅτι καὶ βαρ-
 15 βάρους εἶρηκεν, εἰπὼν γε βαρβαροφάνους τοὺς Κά-
 ρας, καὶ Ἑλληνας τοὺς πάντας „ἀνδρός, τοῦ κλέος
 „εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“ καὶ πάλιν „εἰ
 „δ' ἐθέλης [τραφθῆναι] ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἢ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπι- 7
 20 πέδοις ἴδρυνται τὸ πλεόν, ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην
 Λάρισαν, λόφον εὐερκῆ μετρίως ἔχοντα ἱερὸν Διός·
 ῥεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἴναχος χαραδρῶδης ποταμὸς
 τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρκείου. περὶ δὲ τῶν μυθενομέ-
 νων πηγῶν εἶρηται διότι πλάσματα ποιητῶν ἐστί· πλά-
 25 σμα δὲ καὶ τὸ „Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄρ-
 „γος ἔνυδρον,“ τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης καὶ ποτα-
 μοις διαρροεμένης καὶ ἔλη καὶ λίμνας παρεχομένης,
 καὶ τῆς πόλεως εὐπορουμένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν
 καὶ ἐπιπολαίων. αἰτιῶνται δὲ τῆς ἀπάτης τὸ „καὶ κεν
 30 „ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην.“ τοῦτο δ' ἦτοι

23. post Λυρκείου: τοῦ κατὰ τὴν Κυνουρίαν ὄρους τῆς Ἀρ-
 καδίας.

ἀντι τοῦ πολυπόθητον κείται, ἢ χωρὶς τοῦ δ̄ πολυψιον-
 ῶς „πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε“ φησὶ Σο-
 φοκλῆς· τὸ γὰρ ἴσασθαι φθοράν τινα καὶ βλάβην ση-
 μαίνει „νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴσεται νίης Ἀχαιῶν“
 ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγει τὸ Ἄργος (οὐ γὰρ ἐκέισε 5
 ἐμελλεν ἀφίξεσθαι) ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον, οὐ δῆ-
 που καὶ ταύτην διψηρὰν οὔσαν. καὶ σὺν τῷ δ̄ δὲ ὑπερ-
 βατῶς δέχονται [τινες κατὰ] συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συν-
 δέσμου τοῦ δέ, ἢ ἢ οὕτως „καὶ κεν ἐλέγχιστος πολὺ δ'
 „ἴψιον Ἄργος ἰκοίμην,“ πολυψιον Ἄργοςδε 10
 ἰκοίμην ἀντι τοῦ „εἰς Ἄργος.“

C.371

8

Εἰς μὲν δὴ Ἰναχός ἐστιν ὁ διαφρέων τὴν Ἀργεῖαν·
 ἄλλος δὲ ποταμὸς Ἐρασίνοσ ἐν τῇ Ἀργείᾳ ἐστίν· οὗτος
 δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνει
 καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης Στυμφαλίδος, ἐν 15
 ἢ τὰς ὄρνεις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους το-
 ξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, [ἄς] καὶ αὐτὰς κα-
 λοῦσι Στυμφαλίδας· δύντα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ τὸν ποτα-
 μὸν τοῦτον ἐκκλίπτειν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ ποιεῖν ἐπιρ-
 ρυτον τὸ πεδίον· φεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ Βουῦραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστίν
 ὁ Ἐρετρικός, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ Βραυρωῶνα. δει-
 κνυται δὲ καὶ Ἀμυμώνη τις κρήνη κατὰ Λέρνην. ἡ δὲ
 Λέρνη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ καὶ τῆς Μυκηναίας, ἐν
 ἢ τὴν Ἰθρὰν ἱστοροῦσι· διὰ δὲ τοὺς γινομένους κα- 25
 θαρμούς ἐν αὐτῇ παροιμία τις ἐξέπεσε „Λέρνη κακῶν.“
 τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐνδρεῖν, αὐτὴν δὲ
 τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κείσθαι, φρεάτων δ' εὐ-
 πορεῖν (ἢ ταῖς Δανάϊσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξευ-

3. post γὰρ: προῖσθαι καὶ λάψαι καὶ 4. post Ἀχαιῶν: κατὰ
 χροῖα καλὸν λάψη. Ἄϊδι προῖσθαι. 20. post πεδίον: τὸν δ' Ἐρα-
 σίνον καλοῦσι καὶ Ἀρσίον.

ρουσῶν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἔπος* εἶπεν τοῦτο „Ἄργος ἄνδρον ἐὼν Δανααὶ θέσαν Ἄργος ἐνδρον“, τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα καὶ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως, ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων ἀπορίαν εἰσάγοντες.

5 Τὴν δὲ ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται 9
 Δαναός, ὃς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ ὥστε κατ' Εὐριπίδην „Πελασγιώτας ὠνομασμένους τὸ πρὶν Δαναοὺς
 „καλεῖσθαι νόμον ἔθικ' ἀν' Ἑλλάδα.“ ἔστι δὲ καὶ τά-
 10 φος αὐτοῦ κατὰ μέσην τὴν τῶν Ἀργείων ἀγοράν· καλεῖται δὲ πλίνθος. οἶμαι δ' ὅτι καὶ Πελασγιώτας καὶ Δαναοὺς, ὥσπερ καὶ Ἀργεῖους, ἡ δόξα τῆς πόλεως ταύτης ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καλεῖσθαι παρεσκεύασεν· οὕτω δὲ καὶ Ἰασίδας καὶ Ἰασον Ἄργος.
 15 καὶ Ἀπίαν καὶ Ἀπιδόνας οἱ νεώτεροί φασιν· Ὀμηρος δ' Ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει, Ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον. ὅτι δ' Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει, προσλαβεῖν ἔστι καὶ τάδε „Ἀργεῖη δ' Ἑλένη“ καὶ „ἔστι πόλις
 „Ἐφύρη μυχῶ Ἄργεος“ καὶ „μέσον Ἄργος“ καὶ „πολ-
 20 „λήσιν νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν.“ ἄργοςC.372 δὲ καὶ τὸ πεδίον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις, παρ' Ὀμήρῳ δ' οὐδ' ἄπαξ· μάλιστα δ' οἰοῦνται Μακεδονικὸν καὶ Θετταλικὸν εἶναι.

Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Δαναοῦ διαδεξαμένων τὴν 10
 25 ἐν Ἄργεϊ δυναστείαν, ἐπιμιχθέντων δὲ τούτοις τῶν Ἀμυνθαιονιδῶν ὠρμημένων ἐκ τῆς Πισάτιδος καὶ τῆς Τριφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις εἰ συγγενεῖς ὄντες οὕτω διείλοντο τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τὸ πρῶτον, ὥστε τὰς ἡγεμονεύουσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις
 30 ἀποδειχθῆναι πλησίον ἀλλήλων ἰδρυμένας ἐν ἐλάττωσιν ἢ πεντήκοντα σταδίοις, τὸ τε Ἄργος καὶ τὰς Μυκήνας, καὶ τὸ Ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς

Μυκῆναις ἀμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ξόανα τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων πολυτελεία δὲ καὶ μεγέθει τῶν Φειδίου λειπόμενα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μᾶλλον, εἶθ' αἱ Μυκῆναι μείζονα ἐπίδοσιν λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν Πελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρου- 5 σιν· περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρέως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος παραλαβῶν τὴν ἐξουσίαν ἅμα τύχη τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὔσι πολλὴν προσεκτήσατο τῆς χώρας, καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀργολικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακω- 10 νικὴν ἔσχε, Μυκῆνας δὲ καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου καὶ Σικυῶνος καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιάλεων καλουμένης Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον Ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰ Τρωικὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης ταπεινωθῆναι [συνέβη] Μυκῆνας καὶ μάλιστα 15 μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. κατασχόντες γὰρ οὗτοι τὴν Πελοπόννησον ἐξέβαλον τοὺς πρότερον κρατοῦντας ὥσθ' οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες εἶχον καὶ τὰς Μυκῆνας συντελούσας εἰς ἓν· χρόνοις δ' ὕστερον κατεσκάφησαν ὑπ' Ἀργείων ὥστε νῦν μηδ' ἶχνος εὐρίσκει- 20 σθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. ὅπου δὲ Μυκῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαυμάζειν οὐδ' εἰ τινες τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει καταλεγόμενων ἀφανεῖς νῦν εἰσιν. ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τί- „ρουνθὰ τε τειχιόεσσαν Ἐρμιόνην τ' Ἀσίλην τε, [βα- 25 „θῦν] κατὰ κόλπον ἐχούσας, Τροίξην Ἡίονας τε καὶ „ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον, οἱ τ' ἔχον Αἰγίναν Μάσητά „τε, κοῦροι Ἀχαιῶν.“ τούτων δὲ περὶ μὲν τοῦ Ἄργους εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ἄλλων λεκτέον.

- 11 Τῇ μὲν οὖν Τίρουνθι ὀρητηγῶν χρησασθαι δοκεῖ 30
 Προῖτος καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων, οὓς ἑπτὰ μὲν εἶ-
 ναι καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας τρεφομένους ἐκ τῆς

- τέχνης, ἦκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας· καὶ ἴσως C.373
 τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς
 ἔργα τούτων ἐπάνυμά ἐστιν. ἡ δὲ ἀκρόπολις Λίκυμνα
 ἐπάνυμος Λίκυμνίου, διέχει δὲ τῆς * Ναυπλίους περὶ
 5 δῶδεκα σταδίου· ἔρημος δ' ἐστὶ κάκεινη καὶ ἡ πλη-
 σίον Μιδέα, ἑτέρα οὐσα τῆς Βοιωτικῆς· ἐκείνη γὰρ
 ἐστὶ Μίδεια ὡς πρόνοια, αὕτη δὲ Μιδέα ὡς Τεγέα·
 ταύτη δ' ὁμορος Πρόσυμνα αὕτη ἱερὸν ἔχουσα
 Ἦρας· ἠρημώσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθού-
 10 σασ. οἱ δ' οἰκήτορες οἱ μὲν ἐκ [τῆς] Τίρυνθος ἀπῆλθον
 εἰς Ἐπίδαυρον, οἱ δὲ ἐκ [τῆς] εἰς τοὺς Ἀλιεῖς κα-
 λουμένους, οἱ δ' ἐκ τῆς Ἀσίνης (ἐστὶ δ') αὕτη κώμη
 τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυπλίας) ὑπὸ Λακεδαιμονίων
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετῴκισθ[ησαν, ὅπου] καὶ ἡ ὁμώ-
 15 νυμος τῆ Ἀργολικῆ Ἀσίνη πολίχ[νη]. οἱ γὰρ Λακεδαι-
 μόνιοι, φησὶν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι
 τῆς ἀλλοτρίας εἰς ταύτην κατώκιζον οὓς ἂν ὑποδέξαι-
 το τῶν φυγόντων ἐπ' αὐτο[ύς· καὶ οἱ] ἐκ τῆς Ναυπλίας
 ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν.
- 20 Ἐρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμεων πόλεων, ἧς τὴν 12
 παραλίαν ἔχουσιν Ἀλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοὶ τι-
 νες ἄνδρες. παρ' Ἐρμιονεῦσι δὲ τεθρύληται τὴν εἰς
 Αἶδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέ-
 ασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.
- 25 Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι * καὶ τὴν Ἀσίνην, 13
 εἰτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχεῖδον τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρυ-
 ὀπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀρι-
 στοτέλης φησὶν, εἰθ' Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρ-
 νασσὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. τὸ δὲ Σκύλ-
 30 λαιον τὸ ἐν Ἐρμιόνη ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης
 τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος προδοῦσαν Μίνω
 τὴν Νίσαιαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ, δεῦρο

δ' ἐκκυμανθεῖσαν ταφῆς τυχεῖν. Ἱόνες δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ναύσταθμον ἐποίησαν, ἀφαν[ισθεῖσα δ' ὕστερον] οὐδὲ ναύσταθμὸν ἔστιν.

- 14 Τροίξην δὲ ἱερά ἐστι Ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο· ὑπέρκειται δὲ τῆς θαλάττης εἰς 5 πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὕτη ἄσημος πόλις. πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς Πάγωνος τοῦνομα Καλαυρία νησιδίων ὅσον τριάκοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄσυλον Ποσειδῶνος ἱερόν, καὶ φασι τὸν θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν Αἰτῶ τὴν Κα- 10 C.374λαυρίαν ἀντιδόντα Δῆλον, πρὸς Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον ἀντιδόντα Πυθῶ. Ἐφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει „ἴσόν τοι Δῆλόν τε Καλαυρείαν τε νέμεσθαι, Πυ- „θῶ τ' ἠγαθέην καὶ Ταίναρον ἠνεμόεντα.“ ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερόν τοῦτο ἑπτὰ πόλεων αἰ 15 μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἐρμιῶν Ἐπίδauρος Αἰγίνα Ἀθήναι Πρασιεῖς Ναυπλιεῖς Ὀρχομενὸς ὁ Μινύειος· ὑπὲρ μὲν οὖν Ναυπλιέων Ἀργεῖοι συντελοῦν, ὑπὲρ Πρασιέων δὲ Λακεδαιμόνιοι. οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὥστε 20 καὶ Μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττον πως τὴν ἄσυλλαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀποσπᾶν ἠδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρίαν καταφυγόντας· ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένης ἐθάρρησεν Ἀρχίας βιάσασθαι στρατιώτας ἔχων, ᾧ προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα 25 ἀγαγεῖν κἀκείνον καὶ τῶν ἄλλων φητόρων ὃν ἂν εὖρη τῶν ἐν ταῖς αἰτίαις ὄντων ταῖς παραπλησίαις, ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο· οὐ μὴν ἐπεισέγε, ἀλλ' ἐφθη φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν. Τροίξην δὲ καὶ Πιτθεὺς οἱ Πέλοπος ὀρμηθέντες ἐκ τῆς Πισάτιδος ὁ μὲν 30 τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ὁ δὲ Πιτθεὺς ἐβασίλευσεν ἐκείνον διαδεξάμενος. Ἀνθης δ' ὁ προ-

κατέχων πλεύσας Ἀλικαρνασὸν ἔκτισεν· ἐροῦμεν δ' ἐν τοῖς Καρικοῖς ον καὶ τοῖς Τρωικοῖς.

Ἡ Ἐπίδauρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίtauρος· φησὶ δὲ 15 Ἀριστοτέλης κατασχέειν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ καὶ Ἐρμίονα, τῶν δὲ Ἡρακλειδῶν κατελθόντων Ἴωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἢ πόλις καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένου, καὶ τὸ λε- 10 ρὸν πλήρες ἔχοντος ἀεὶ τῶν τε καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένοι τυγχάνουσιν αἱ θεραπείαι, καθάπερ ἐν Κῶ τε καὶ Τρίκῃ· κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, τὸν περιπλοῦν ἔχουσα σταδίων πεντεκαίδεκα, βλέπουσα 15 πρὸς ἀνατολὰς θερινὰς· περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' ἐρμυνὴ κατεσκευασταὶ φυσικῶς πανταχόθεν. μετὰξὺ δὲ Τροϊζήνος καὶ Ἐπίδauρου χωρίον ἦν ἐρμυνὸν Μέθανα καὶ χερρόνησος ὁμώνυμος τούτῳ· παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ ἐν τισιν 20 ἀντιγράφοις Μεθώνῃ φέρεται ὁμωνύμως τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ἣ Ὀλίππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἶεται τινὰς ἐξαπατηθέντας ὁ Σκῆψιος C.375 Δημήτριος τὴν ἐν τῇ Τροϊζηνίᾳ Μεθώνῃν ὑπονοεῖν, καθ' ἧς ἀράσασθαι λέγεται τοὺς ὑπ' Ἀγαμέμνονος 25 πεμφθέντας ναυτολόγους μηδέποτε παύσασθαι [τοῦ] τειχοδομεῖν, οὐ τούτων ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὡς φησὶ Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγγυὲς ὄντας ἀπειθῆσαι.

Ἄγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τις τῆς Ἐπίδauρίας, 16 30 ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸ τῆς ἠπείρου ταύτης, ἣν ἐν τοῖς ἀρτίως παρατεθεισιν ἔπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσί τινες „νῆσόν τ' Ἄγιναν“ ἀντι

τοῦ „οἳ τ' ἔχον Αἰγιναν,“ διαστελλόμενοι τὴν ὁμωνυμίαν. ὅτι μὲν οὖν τῶν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νήσος, τί δεῖ λέγειν; ἐπιτεῦθεν γὰρ Αἰακός τε λέγεται καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλαττοκρατήσασά ποτε καὶ περὶ πρωτείων ἀμφισβητήσασα πρὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περσικά. λέγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὄγδοήκοντα ὁ κύκλος τῆς νήσου, πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένην πρὸς λίβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἡ τε Ἀττικὴ καὶ ἡ Μεγαρὶς καὶ τῆς Πισλοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδαύρου, σχεδόν τι ἑκατὸν σταδίου ἐκάστη διέχουσα· τὸ δὲ ἐσωθινὸν μέρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζεται τῷ τε Μυρτώφῳ καὶ τῷ Κρητικῷ· νησίδια δὲ περικείται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἡπείρῳ, Βέλιβια δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα. ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάρθους μὲν γεώδης ἐστὶ, πετρώδης δ' ἐπιπολῆς καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ ψιλὴ πᾶσά ἐστι, κριθοφόρος δὲ ἱκανῶς. Μυρμιδόνας δὲ κληθῆναι φασὶν οὐχ ὡς ὁ μῦθος τοὺς Αἰγινῆτας, ὅτι λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοντο κατ' εὐχὴν Αἰακοῦ, ἀλλ' ὅτι μυρμηκῶν τρώπον ὀρύττοντες τὴν γῆν ἐπιφέροισιν ἐπὶ τὰς πέτρας ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασιν οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. ὠνομάζετο δ' Οἰνώνη πάλαι. ἐπώκησαν δ' αὐτὴν Ἀργεῖοι καὶ Κρηῖτες καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Δωριεῖς, ὕστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νήσον Ἀθηναῖοι· ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἀθηναίους τὴν νήσον ἀπέδοσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτοσιν. ἀποίκους δ' ἐστειλαν Αἰγινῆται εἰς τε Κυθα-

23. post πάλαι: ὁμωνύμως ὄνσι δῆμοις τῆς Ἀττικῆς, τῷ τε πρὸς Ἐλευθεραῖς „Οἰνώνη σύγχορτα ναεῖν πεδία ταῖς δ' Ἐλευθεραῖς,“ καὶ μιᾷ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα, καθ' ἧς ἡ παροιμία „Οἰνώνη τὴν χαράδραν.“

νίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ εἰς Ὀμβρικοὺς. Ἐφορος δ' ἐν Αἰγίνῃ ἄργυρον πρῶτον κοπήναι φησιν ὑπὸ Φεῖδωνος· ἐμπόριον γὰρ γενέσθαι, διὰ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς, 5 ἀφ' οὗ τὸν ῥῶπον Αἰγιναίαν ἐμπολὴν λέγεσθαι.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἔνια μὲν χωρία λέγει συνεχῶς ὡσπερ 17 καὶ κεῖται „οἱ δ' Ἐρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα“ „οἱ δ' „Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε“ „Ἐρμιόνην τ' Ἀσίνην τε“ „Τροίξην Ἡϊόνας τε.“ ἄλλοτε δ' οὐχ ὡς ἐστὶ τῇ τάξει 10 „Σχοῦνόν τε Σκαῶλόν τε“ „Θέσπειαν Γραϊάν τε.“ τὰ τ' ἐν ἡπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει „οἱ δ' Ἰθάκην εἶχον, „καὶ Κροκύλει ἐνέμοντο.“ τὰ γὰρ Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀκαρναῶσιν. οὕτω δὲ καὶ νῦν τῇ Αἰγίνῃ τὸν Μάσητα συνῆψεν ὄντα τῆς Ἀργολικῆς ἡπείρου. Θυρέας δὲ Ὀμη- 15 ρος μὲν οὐκ ὠνόμασεν, οἱ δ' ἄλλοι Θρυλοῦσι· περὶ ὧν Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμονίοις συνέστη ἀγῶν τριακοσίοις πρὸς τριακοσίους· ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι στρατηγούντος Ὀθρυάδα· εἶναι δὲ φησὶ τὸ χωρίον τοῦτο Θουκυδίδης ἐν τῇ Κυνουρία κατὰ τὴν μεθορίαν τῆς 20 Ἀργείας καὶ τῆς Λακωνικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ Ἰσθαί τόπος γνῶριμος τῆς Ἀργολικῆς καὶ Κεγχρεαί, αἱ κεῖνται ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἄργος διὰ τοῦ Παρθενίου ὄρους. Ὀμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν.

Τῶν [δὴ] κατὰ Πελοπόννησον πόλεων ἐνδοξότα- 18 25 ται γερόνασι καὶ μέχρι νῦν εἰσιν „Ἄργος τε Σπάρτη „τε,“ διὰ δὲ τὸ πολυθρύλητον ἥκιστα δεῖ μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων εἰρημένα λέγειν δύξομεν. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἠὺδοκίμει τὸ Ἄργος μάλ-

23. post ὄρους: καὶ τοῦ Κροσπάλου. ib. post οἶδεν: οὐδὲ τὸ Λύρικιον, οὐδ' Ὀρνεάς· κῶμαι δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ μὲν ὁμώνυμος τῷ ὄρει τῷ [Λυρκείῳ], αἱ δὲ ταῖς Ὀρνεαῖς ταῖς μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυνῶνος ἰδρυμέναις.

λον, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι παντὸς ὑπερεβάλλοντο Λακεδαιμόνιοι καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν φυλάττοντες, πλὴν εἴ τί που μικρὸν προσπταίειν αὐτοὺς συνέβαιεν. Ἀργεῖοι δὲ Πύρρον μὲν οὐκ ἐδέξαντο (ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε γραδίου τινός, ὡς ἔοικε, 5 κεραμίδα ἀφέντος ἄνωθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν) ὑπ' ἄλλοις δ' ἐγένοντο βασιλεῦσι, μετασχόντες δὲ τοῦ τῶν Ἀχαιῶν συστήματος σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐξουσίαν ἦλθον, καὶ νῦν συνέστηκεν ἡ πόλις δευτερεύουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν Σπάρτην. 10

19 Ἐξῆς δὲ λέγωμεν περὶ τῶν ὑπὸ Μυκῆναις καὶ τῶν Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν· ἔχει δ' οὕτω τὰ ἔπη „οἱ δὲ Μυκῆνας εἶχον, ἐν-
 „κτίμενον πτολίεθρον, ἀφνειὸν τε Κόρινθον ἐνκτιμέ-
 „νας τε Κλεωνάς, Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην 15
 „[τ' ἐρατεινὴν] καὶ Σικυῶν', ὄθ' [ἄρ'] Ἄδρηστος πρῶτ'
 „ἐμβασίλευεν, οἱ δ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γο-
 „νόεσσαν Πελλήνην τ' εἶχον, ἠδ' Ἀλγίον ἀμφενέ-
 „μοντο, Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἐλίην εὐ-
 „ρειαυ.“ αἱ μὲν οὖν Μυκῆναι νῦν οὐκέτ' εἰσίν, ἔκτισε 20
 δ' αὐτὰς Περσεύς, διεδέξατο δὲ Σθένελος, εἴτ' Εὐρυσθεύς· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τοῦ Ἄργους ἤρξαν. Εὐρυσθεύς μὲν οὖν στρατεύσας εἰς Μαραθῶνα ἐπὶ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας καὶ Ἰόλαον βοηθησάντων Ἀθηναίων ἱστορεῖται πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα Γαρ- 25
 γηττοῖ ταφήναι, τὴν δὲ κεφαλὴν χωρὶς ἐν Τρικορύνθῳ, ἀποκόφαντος αὐτὴν Ἰολάου περὶ τὴν κρήνην τὴν Μακαρίαν ὑπὸ ἀμαξιτόν· καὶ ὁ τόπος καλεῖται Εὐρυσθεῶς κεφαλὴ. αἱ δὲ Μυκῆναι μετέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας ὀρμηθέντας ἐκ τῆς Πισάτιδος, εἴτ' εἰς τοὺς Ἡρακλεί- 30
 δας καὶ τὸ Ἄργος ἔχοντας. μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Ἀργεῖοι μετὰ Κλεωναίων καὶ Τεγεατῶν

ἐπελθόντες ἄρδην τὰς Μυκῆνας ἀνεῖλον καὶ τὴν χώραν διενείμαντο. διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις ὡς μίαν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως προσαγορεύουσιν, Εὐρυπίδης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δράματι τοτὲ μὲν Μυκῆνας 5 καλῶν τοτὲ δ' Ἄργος τὴν αὐτὴν πόλιν, καθάπερ ἐν Ἰφιγενεῖα καὶ Ὀρέστη. Κλεωναὶ δ' εἰς πόλισμα ἐπὶ τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἐξ Ἄργους εἰς Κόρινθον ἐπὶ λόφου περικουμένον πανταχόθεν καὶ τετειχισμένου καλῶς, ὥστ' οἰκείως εἰρησθαί μοι δοκεῖ τὸ ἐντιμῆνας Κλεω- 10 νάς. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος καὶ τὸ ἄλλος, ἐν ᾧ καὶ τὰ Νέμεα συντελεῖν ἔθος τοῖς Ἀργείοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Νεμεαῖον λέοντα μυθευόμενα, καὶ ἡ Βέμβινα κώμη· διέχουσι δ' αἱ Κλεωναὶ τοῦ μὲν Ἄργους σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι, Κορίν- 15 θου δὲ ὀγδοήκοντα. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀκροκορίνθου καταπτέυσασμεν τὸ κτίσμα.

Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπό- ^{C.378}
ριον, ἐπὶ τῷ Ἴσθμῷ κείμενος καὶ δυεῖν λιμένων [ᾧν] ²⁰
κύριος, ᾧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς
20 ἔστι καὶ θαλάσσης ποιεῖ τὰς ἐκατέρωθεν ἀμοιβὰς
τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεςπῶσιν.
ἦν δ' ὥσπερ ὁ πορθμὸς οὐκ εὐπλοῦς ὁ κατὰ τὴν Σικελίαν τὸ παλαιόν, οὕτω καὶ τὰ πελάγη καὶ μάλιστα τὸ
ὑπὲρ Μαλεῶν διὰ τὰς ἀντιπνοίας· ἀφ' οὗ καὶ παροι-
25 μιάζονται „Μαλέας δὲ κάμψας ἐπιλάθου τῶν οἰκαδε.“
ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
ἐκ τῆς Ἀσίας ἐμπόροις, ἀφείσι τὸν περὶ Μαλέας πλοῦν,
κατάγασθαι τὸν φόρτον αὐτόθι· καὶ περὶ δὲ τῶν ἐκκο-
μιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν εἰσαγομένων
30 ἐπιπτε τὰ τέλη τοῖς τὰ κλειθρα ἔχουσι. διέμεινε δὲ

27. post πλοῦν: εἰς Κόρινθον

τοῦτο καὶ εἰς ὕστερον μέχρι παντός· τοῖς δ' ὕστερον καὶ πλείω προσεγίνετο πλεονεκτήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμικὸς ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο, καὶ οἱ Βακχιάδαι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοὶ καὶ γένος λαμπροί, διακόσια ἔτη σχεδὸν τι κατέσχον⁵ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ ἐμπόριον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο· τούτους δὲ Κύψελος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράνησε, καὶ μέχρι τριγωνίας ὁ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε· τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον πλοῦτου μαρτύριον τὸ Ὀλυμπιασιν ἀνάθημα Κυψέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδρίας¹⁰ εὐμεγέθης [Διός]. Δημάρατός τε, εἰς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστεύσαντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις τοσοῦτον ἠνέγκατο πλοῦτον οἰκοθεν εἰς τὴν Τυρρηνίαν ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως, ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεύς. τό τε τῆς Ἀφρο-¹⁵δίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀντιθέσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. καὶ διὰ ταύτας οὖν πολυωχλεῖτο ἡ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι φαδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παροιμία φησὶν²⁰ „οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται τις ἑταῖρα πρὸς τὴν ὄνειδιζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἶη οὐδ' ἐρίων ἄπτοιο, εἰπεῖν „ἔγω „μέντοι ἢ τοιαύτη τρεῖς ἤδη καθείλον ἱστοὺς ἐν βραχεὶ χρόνῳ τούτῳ.“²⁵

21 Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ὧν Ἱερώνυμος C.379τ εἶρηκε καὶ Εὐδοξὸς καὶ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδομέν νεωστὶ ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιαύδε εἶναι συμβαίνει. ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθетен, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα³⁰ σταδίων, εἰς ὄξειαν τελευτᾷ κορυφῇ· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ

μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κείται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους
 ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ ῥίξῃ τοῦ Ἀκροκόριν-
 θου. αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τετταρά-
 κοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐτετείχιστο δ' ὅσον τῆς πό-
 5 λεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρους· συμπεριεβλήπτο δὲ τῷ
 περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὁ Ἀκροκόρινθος ἢ
 δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δέξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνου-
 σιν ἦν δῆλα τὰ ἐρείπια τῆς σχοινίας· ὡσθ' ἡ πᾶσα πε-
 ρίμετρος ἐγίνετο περὶ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων.
 10 ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος,
 ἀνατέταται μέντοι ἐνθένδε ἰκανῶς καὶ περιόπτον ἐστίν.
 ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναϊθίων ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ
 κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἐκρου-
 σιν μὲν οὐκ ἔχουσαν μεστήν δ' αἰεὶ διαυγοῦς καὶ ποτί-
 15 μου ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονό-
 μων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίξῃ
 τοῦ ὄρους κρήνην ἐκρέουσαν εἰς τὴν πόλιν ὡσθ' ἰκα-
 νῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ἐστὶ δὲ καὶ φρεάτων εὐ-
 πορία κατὰ τὴν πόλιν, λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκρο-
 20 κόρινθον· οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἶδομεν. τοῦ δ' οὖν Εὐρι-
 πίδου φήσαντος οὕτως „ἦκω περίκλυστον προλιποῦσ'
 „Ἀκροκόρινθον, ἱερὸν ὄχθιον, πόλιν Ἀφροδίτας,“ τὸ
 περίκλυστον ἦτοι κατὰ βάρους δεκτέον, ἐπεὶ καὶ * φρέ-
 ατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ, ἢ τὸ πα-
 25 λαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάξειν καὶ κα-
 τάρρυστον ποιεῖν τὸ ὄρος. ἐνταῦθα δὲ φασὶ πίνοντα
 τὸν Πήγασον ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου, πτηνὸν
 ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ Μεδούσης ἀναπαλέντα
 κατὰ τὴν γοργοτομίαν· τὸν δ' αὐτόν φασὶ καὶ τὴν
 30 Ἴππου κρήνην ἀναβαλεῖν ἐν τῷ Ἐλικῶνι πληξάντα
 τῷ ὄνυχι τὴν ὑποῦσαν πέτραν. ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ
 Σισύφειόν ἐστίν, ἱεροῦ τινος ἢ βασιλείου λευκῶν λί-

θων πεποιμημένου διασῶζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα. ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφοράται ὃ τε Παρνασσὸς καὶ ὁ Ἐλικῶν, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφόβρολα, καὶ ὁ Κρισαῖος κόλπος ὑποπεπτωκῶς ἀμφοτέροις, περιεχόμενος ὑπὸ τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Μεγαρίδος 5 καὶ τῆς ἀντιπόρθμου τῆ Φωκίδι Κορινθίας καὶ Σικυωνίας· πρὸς ἐσπέραν δὲ ὑπέρκειται δὲ τούτων

C.380 ἀπάντων τὰ καλούμενα ὄνια ὄρη διατείνοντα μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρώνας ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν. 10

22 Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλλίας ἐκατέρας τῆς μὲν τὸ Λέχαιον τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κόμη καὶ λιμὴν ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους· τούτω μὲν οὖν χρωῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας τῷ Δεχαίῳ. τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῆ πό- 15 λει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ καθείλκυσται σταδίων περὶ δώδεκα ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ Λέχαιον. ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ ἡὼν μέχρι Παγῶν τῆς Μεγαρίδος κλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, κοίλη δ' ἐστὶ καὶ ποιεὶ τὸν διόλκον 20 πρὸς τὴν ἑτέραν ἡύονα τὴν κατὰ Σχοινοῦντα πλησίον ὄντα τῶν Κεγχρεῶν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ Δεχαίου καὶ Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραίας μαντεῖον Ἡρας ὑπήρχε τὸ παλαιόν, καὶ αἱ Ὀλμιαὶ τὸ ποιοῦν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον ἐν ᾧ ἢ τε Οἰνότη καὶ Παγαί, τὸ μὲν τῶν Μεγαρέων 25 φρούριον ἢ δὲ Οἰνότη τῶν Κορινθίων. ἀπὸ [δὲ] τῶν Κεγχρεῶν ὁ Σχοινοῦς, καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ διόλκου· ἐπειδ' ἡ Κρομμυωνία. πρόκειται δὲ τῆς ἡύονος ταύτης ὃ τε Σαρωνικὸς κόλπος καὶ ὁ Ἐλευσινιακός, τρόπον τινα ὁ αὐτὸς ᾧν, συνεχῆς τῷ Ἐρμιονικῷ. ἐπὶ 30 δὲ τῷ Ἰσθμῷ καὶ τὸ τοῦ Ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἄλσει πιτυῶδει συνηρεφές, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων

Κορίνθιοι συνετέλουν. ἡ δὲ Κρομμυὼν ἔστι κώμη τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος, ἐν ἣ μιν μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὕν, ἣν μητέρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασί· καὶ τῶν Θησέως ἄθλων ἓνα 5 τοῦτον παραδιδόασιν τὴν τῆς ὕδς ταύτης ἐξαιρέσιν. καὶ ἡ Τενέα δ' ἔστι κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ἣ τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος ἱερὸν· λέγεται δὲ καὶ Ἀρχία τῷ στείλαντι τὴν εἰς Συρακούσας ἀποικίαν τοὺς πλείστους τῶν ἐποίκων ἐντεῦθεν συνεπακολουθῆσαι, καὶ μετὰ 10 ταῦτα εὐθηνεῖν μάλιστα τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι, προσθέσθαι τε τοῖς Ῥωμαίοις ἀποστάντας Κορινθίων καὶ κατασκαφείσης τῆς πόλεως συμμεῖναι. φέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ δοθεὶς τινι τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι 15 εἰ λῶον εἴη μετοικεῖν εἰς Κόρινθον „εὐδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἴην Τενεάτης.“ ὅπερ κατ' ἄγνοιάν τινες παρατρέπουσιν „ἐγὼ δ' εἴην Τεγεάτης.“ λέγεται δ' ἐνταῦθα ἐκθρέφαι Πόλυβος τὸν Οἰδίπουν. δοκεῖ δὲ καὶ συγγενεῖά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτους ἀπὸ 20 Τέννου τοῦ Κύνου, καθάπερ εἶρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὔσα δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Κορίνθιοι δ' ὑπὸ Φιλίππῳ ὄντες ἐκείνῳ τε συνε-^{C.381}
φιλουεῖκησαν καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπεροπτικῶς ²³
25 εἶχον, ὥστε τινὲς καὶ τῶν πρέσβεων παριόντων τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐθάρρησαν καταντλήσαι βόρβορον. ἀντὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων ὧν ἐξήμαρτον ἔτισαν δίκας αὐτίκα· πεμψθείσης γὰρ ἀξιολόγου στρατιᾶς, αὐτῇ τε κατέσκαπτο ὑπὸ Λευκίου Μομμίου καὶ τᾶλλα μέχρι 30 Μακεδονίας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο, ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν· τὴν δὲ χώραν ἔσχον Σικυῶνιοι τὴν πλείστην τῆς Κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμ-

βάντα περὶ τὴν ἄλωσιν ἐν οἴκτου μέρει λέγων προστί-
 θησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγορῖαν τὴν περὶ τὰ τῶν
 τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρῶν
 ἐρριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ
 τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτῶν Ἀρι- 5
 στείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου, ἐφ' οὗ τινες εἰρησθαί
 φασὶ τὸ „οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον,“ καὶ τὸν Ἡρακλῆα
 τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς Δηιανείρας χιτῶνι. τοῦ-
 τον μὲν οὖν οὐχ ἐωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον
 ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον 10
 ἔργον ἐωρῶμεν· ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεῶ συνηφανί-
 σθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστὶ. σχεδὸν δέ τι καὶ τῶν ἄλλων
 ἀναθημάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰ πλείστα καὶ ἄριστα ἐν-
 τεῦθεν ἀφίχθαι· τινὰ δὲ καὶ αἱ κύκλω τῆς Ῥώμης πό-
 λεις ἔσχον. μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος 15
 ὁ Μόμμιος, ὡς φασὶ, μετεδίδου χάδιως τοῖς δεηθεῖσι.
 Λεύκολλος δὲ κατασκευάσας τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν καὶ
 στοάν τινα χρῆσιν ἤτήσατο ὧν εἶχεν ἀνδριάντων ὁ
 Μόμμιος, ὡς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναδείξεως, εἰτ'
 ἀποδώσων· οὐκ ἀπέδωκε δέ, ἀλλ' ἀνέθηκε κελεύσας 20
 αἶρειν εἰ βούλεται· πράως δ' ἤνεγκεν ἐκεῖνος οὐ φρον-
 τίσας οὐδέν, ὥστ' ἠύδοκίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον.
 πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμη μείνασα ἡ Κόρινθος ἀνελήφθη
 πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ διὰ τὴν εὐφυῖαν, ἐποί-
 κους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· 25
 οἱ τὰ ἐρείπια κινουῦντες καὶ τοὺς τάφους συνανασκά-
 πτοντες εὗρισκον ὀστράκινων * τορευμάτων πλήθη,
 πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα· θανμάζοντες δὲ τὴν κατα-
 σκευῆσ οὐδένα τάφον ἀσκευώρητον εἶσαν, ὥστε εὐ-
 πορήσαντες τῶν τοιούτων καὶ διατιθέμενοι πολλοῦ 30
 C.382 νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ
 ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ

ὄστράκινα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλκώμασι τοῖς κορινθιουργέσι, εἴτ' ἐπαύσαντο τῆς σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὄστράκων καὶ οὐδὲ κατωρθωμένων τῶν πλείστων. ἡ μὲν δὴ πόλις ἡ τῶν
 5 Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπήρξεν, ἀνδρῶν τε ἠυπόρησεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικά καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικὰς· μάλιστα γὰρ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Σικυῶνι ἠυξήθη γραφικὴ τε καὶ πλαστικὴ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. χώραν δ' ἔσχεν
 10 οὐκ εὐγεῶν σφόδρα, ἀλλὰ σκολιὰν τε καὶ τραχεῖαν, ἀφ' οὗ πάντες ὄφρουόντα Κόρινθον εἰρήκασι καὶ παρομιάζονται „Κόρινθος ὄφρουα τε καὶ κοιλαίνεται.“

Ἵρνεαὶ δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τῷ παραρρέοντι ποτα- 24
 μῷ, νῦν μὲν ἔρημοι πρότερον δ' οἰκούμεναι καλῶς,
 15 ἱερὸν ἔχουσαι Πριάπου τιμώμενον, ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ Πριάπεια ποιήσας Εὐφορίων Ἵρνεάτην καλεῖ τὸν θεόν· κείνται δ' ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ Σικυωνίων, τὴν δὲ χώραν ἔσχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστὶν ἡ νῦν Φλιασία καλουμένη, πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ
 20 πρὸς ὄρει Κηλώσση· οἱ δ' ὕστερον ἀναστάντες ἐκέθην πρὸ τριάκοντα σταδίων ἐκτίσαν πόλιν, ἣν ἐκάλεσαν Φλιοῦντα· τῆς δὲ Κηλώσσης μέρος ὁ Καρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἀσωπὸς ὁ παραρρέων τὴν Σικυῶνα καὶ ποιῶν τὴν Ἀσωπίαν χώραν, μέρος οὐ-
 25 σαν τῆς Σικυωνίας. ἔστι δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ Θήβας ῥέων καὶ Πλαταιᾶς καὶ Τάναγραν, ἄλλος δ' ἐστὶν ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ παρὰ κώμην ῥέων ἣν Παρασωπίους ὀνομάζουσι, τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρῳ. κείται δ' ὁ Φλιοῦς ἐν μέσῳ Σικυωνίας Ἀργείας Κλεωνῶν καὶ
 30 Στυμφάλου κύκλῳ περιεχόμενος· τιμᾶται δ' ἐν Φλιοῦντι καὶ Σικυῶνι τὸ τῆς Δίας ἱερὸν· καλοῦσι δ' οὕτω τὴν Ἥβην.

25 Τὴν δὲ Σικυῶνα πρότερον Μηκῶνην ἐκάλου, ἐτι δὲ πρότερον Αἰγιαλεῖς· ἀνῶκισε δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάττης ὅσον εἰκοσι σταδίοις (οἱ δὲ δῶδεκά φασιν) ἐπὶ λόφον ἐρυμνὸν Δημήτριος· τὸ δὲ παλαιὸν κτίσμα ἐπινηϊὸν ἐστὶν ἔχον λιμένα. ὁρᾷ δὲ τὴν Σικυωνίαν καὶ 5 τὴν Κορινθίαν ποταμὸς Νεμεά· ἔτυραννήθη δὲ πλεῖστον χρόνον, ἀλλ' ἀεὶ τοὺς τυράννους ἐπιεικῆς ἄνδρας ἔσχεν, Ἄρατον δ' ἐπιφανέστατον, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε, καὶ Ἀχαιῶν ἤρξε παρ' ἐκόντων λαβῶν τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὸ σύστημα ἠὔξησε προσθεὶς αὐτῷ 10 C.383 τὴν τε πατρίδα καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐγγύς. Ἰπερησίην δὲ καὶ τὰς ἐξῆς πόλεις ἃς ὁ ποιητὴς λέγει, καὶ τὸν Αἰγιαλὸν τῶν Ἀχαιῶν ἦδη συμβέβηκεν εἶναι μέχρι Δύμης καὶ τῶν ὄρων τῆς Ἠλείας.

7 Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν Ἴωνες ἐκρά- 15 τουν, ἐξ Ἀθηναίων τὸ γένος ὄντες, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν Αἰγιαλία καὶ οἱ ἐνοικοῦντες Αἰγιαλεῖς, ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων Ἴωνία, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Φοῦθου. φασὶ δὲ Δευκαλίωνος μὲν Ἑλληνα εἶναι, τοῦτον δὲ περὶ τὴν Φθίαν τῶν μεταξὺ Πηνειοῦ 20 καὶ Ἀσωποῦ δυναστεύοντα τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων παραδοῦναι τὴν ἀρχήν, τοὺς δ' ἄλλους ἔξω διέπεμψαι ζητήσοντας ἰδρυσίην ἕκαστον αὐτῷ· ὧν Δῶρος μὲν τοὺς περὶ Παρνασσὸν Δωριέας συνοικίσας κατέλιπεν ἐπαυμένους αὐτοῦ, Φοῦθος δὲ τὴν Ἐρεχθίδεωσ θυ- 25 γατέρα γήμας ᾤκισε τὴν τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς, Οἰνόην Μαραθῶνα Προβάλινθον καὶ Τρικόρυνθον. τῶν δὲ τούτου παίδων Ἀχαιοὺς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Λακεδαίμονα καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκεῖ κληθῆναι παρεσκεύασεν, Ἴων δὲ τοὺς μετ' Εὐμόλπου νι- 30 κήσας Θορᾶκας οὕτως ἠδοκίμησεν ὥστ' ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὴν πολιτείαν Ἀθηναῖοι. ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς

τέτταρας φυλάς διείλε τὸ πλήθος, εἶτα εἰς τέτταρας
 βίους· τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε τοὺς δὲ δημι-
 ουργοὺς τοὺς δὲ ἱεροποιούς, τετάρτους δὲ τοὺς φύλα-
 κας· τοιαῦτα δὲ πλείω διατάξας τὴν χώραν ἐπώνυμον
 5 ἑαυτοῦ κατέλιπεν. οὕτω δὲ πολυανδρῆσαι τὴν χώραν
 τότε συνέπεσεν ὥστε καὶ ἀποικίαν τῶν Ἰωνῶν ἔστειλαν
 εἰς Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν χώραν ἣν κατέ-
 σχον ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν Ἰωνίαν ἀντ' Αἰγιάλου
 κληθεῖσαν, οἳ τε ἄνδρες ἀντὶ Αἰγιάλεων Ἴωνες προσ-
 10 ηγορεύθησαν εἰς δώδεκα πόλεις μερισθέντες. μετὰ δὲ
 τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξελαθέντες
 ἐπανῆλθον πάλιν εἰς Ἀθήνας· ἐκείθεν δὲ μετὰ τῶν
 Κοδριδῶν ἔστειλαν τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν Ἀσί-
 αν· ἔκτισαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Κα-
 15 ρίας καὶ τῆς Λυδίας, εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς
 ὅσα καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατεῖχον. οἱ δ' Ἀχαιοὶ
 Φθιώται μὲν ἦσαν τὸ γένος, ᾤκησαν δ' ἐν Λακεδαι-
 μοι, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν ἐπικρατησάντων ἀναλη-
 φθέντες ὑπὸ Τισαμενοῦ τοῦ Ὀρέστου παιδός, ὡς προ-
 20 ειρήκαμεν, τοῖς Ἴωσιν ἐπέθεντο, καὶ γενόμενοι κρείτ-
 τους τοὺς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν,
 καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν ὄνπερ
 καὶ παρέλαβον. οὕτω δ' ἴσχυσαν ὥστε τὴν ἄλλην Πε-
 30 λοπόννησον ἐχόντων τῶν Ἡρακλειδῶν ὧν ἀπέστη-
 σαν, ἀντειχόν ὁμῶς πρὸς ἅπαντας Ἀχαιῶν ὀνομάσαν-
 τες τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενοῦ μέχρι Ὠλύγου
 βασιλευόμενοι διετέλουν· εἶτα δημοκρατηθέντες το-
 σοῦτον ἠὺδοκίμησαν περὶ τὰς πολιτείας ὥστε τοὺς Ἰτα-
 λιώτας μετὰ τὴν στάσιν τὴν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους
 30 τὰ πλείστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων
 συνέβη· μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν
 Θηβαῖοι τούτοις τὴν δίκαιαν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων

ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας· ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδόνων λυθείσης τῆς κοινωνίας ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν κατὰ μικρόν· ἤρξαν δὲ Πύρρου στρατεύσαντος εἰς Ἰταλίαν τέτταρες συνιοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν Πάτραι καὶ Δύμη· εἶτα προσελάμβανόν τινας τῶν δώδεκα 5 πλὴν Ὠλένου καὶ Ἐλίκης, τῆς μὲν οὐ συνελθούσης τῆς 2 δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος. ἔξαρθεν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος κατέκλυσε καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἐλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃν καὶ νῦν ἐτι τιμῶσιν Ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιῶνια. μέμνηται δ', ὡς ὑπο- 10 νοοῦσί τινες, ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος ὅταν φῆ „αὐτὰρ ὁ θυμὸν αἰσθε καὶ ἤρυγεν, ὡς ὅτε ταῦρος „ἤρυγεν ἐλκόμενος Ἐλικῶνιον ἀμφὶ ἄνακτα.“ τεκμαίρονται τε νεώτερον εἶναι τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας τὸν ποιητὴν, μεμνημένον γε τῆς Πανιωνικῆς θυσίας ἣν ἐν 15 τῇ Πριηνέων χώρα συντελοῦσιν Ἴωνες τῷ Ἐλικωνίῳ Ποσειδῶνι, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πριηνεῖς ἐξ Ἐλίκης εἶναι λέγονται· καὶ δὴ πρὸς τὴν θυσίαν ταύτην καθιστάσιν ἄνδρα νέον Πριηνέα τὸν τῶν ἱερῶν ἐπιμελησόμενον. τεκμηριοῦνται δ' ἐτι μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐκ τῶν 20 περὶ τοῦ ταύρου πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος μυκήσῃται. οἱ δ' ἀντιλέγοντες μεταφέρουσιν εἰς τὴν Ἐλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τοῦ ταύρου καὶ τῆς θυσίας, ὡς ἐκεῖ νενομισμένων τού- 25 των καὶ τοῦ ποιητοῦ παραβάλλοντος τὰ ἐκεῖ συντελούμενα. κατεκλύσθη δ' ἡ Ἐλίκη δυσὶν ἔτεσι πρὸ τῶν Δευκτρικῶν. Ἐρατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησι τὸν τόπον, καὶ τοὺς πορθμέας λέγειν ὡς ἐν τῷ πόρῳ ὀρθὸς ἐστήκει Ποσειδῶν χάλκεος, ἔχων ἱππόκαμπον 30 ἐν τῇ χειρὶ κίνδυνον φέροντα τοῖς δικτυεῦσιν. Ἡρακλείδης δὲ φησι κατ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ,

δῶδεκα σταδίους διεχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάττης^{C.385}
 καὶ τούτου τοῦ χωρίου παντὸς σὺν τῇ πόλει καλυφθέν-
 τος, δισχλίους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιοῶν πεμφθέντας ἀνε-
 λέσθαι μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι, τοῖς δ' ὁμόροις
 5 νείμει τὴν χώραν. συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν
 Ποσειδῶνος· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλικῆς ἐκπεσόντας Ἰω-
 νᾶς αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῶν Ἑλικέων μάλιστα μὲν
 τὸ βρέτας τοῦ Ποσειδῶνος, εἰ δὲ μή, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν
 ἀφίδρυσιν· οὐ δόντων δὲ πέμψαι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν
 10 Ἀχαιοῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων οὐδ' ὡς ὑπακούσαι·
 τῷ δ' ἐξῆς χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος, τοὺς δ' Ἀχαι-
 οὺς ὕστερον δοῦναι τὴν ἀφίδρυσιν τοῖς Ἰωσιν. Ἡσίο-
 δος δὲ καὶ ἄλλης Ἑλικῆς μέμνηται Θετταλικῆς.

Εἴκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν γραμματέα κοινὸν³
 15 ἔχοντες καὶ στρατηγούς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Ἀχαιοί,
 καὶ κοινοβούλιον εἰς ἓνα τόπον συνήγετο αὐτοῖς (ἐκα-
 λεῖτο δὲ Ἀμάριον) ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον καὶ οὗτοι
 καὶ Ἰωνες πρότερον· εἶτα ἔδοξεν ἓνα χειροτονεῖσθαι
 στρατηγόν. Ἄρατος δὲ στρατηγήσας ἀφείλετο Ἀντίγο-
 20 νον τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς
 προσέθηκε καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ
 καὶ Μεγαρέας· καὶ τὰς παρ' ἐκάστοις τυραννίδας κα-
 ταλύων Ἀχαιοὺς ἐποίησε τοὺς ἐλευθερωθέντας
 τὴν δὲ Πελοπόννησον ἠλευθέρωσε τῶν τυραννίδων,
 25 ὥστε καὶ Ἄργος καὶ Ἐρμιῶν καὶ Φλιοῦς καὶ Μεγάλη
 πόλις, ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, προσετέθη τοῖς
 Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ἠΰξηντο. ἦν δ' ὁ καιρὸς
 ἠνίκα Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας ἐκβα-
 λόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον Γαλάτας.
 30 μέχρι δὲ τῆς Φιλοπολίμενος στρατηγίας συμμείναντες
 ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἤδη Ῥω-
 μαίων ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν καὶ οὐ τὸν αὐτὸν

τρόπον ἐκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχειν τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων

- 4 Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατὰ φύσιν εἰς δώδεκα μέρη διηρημένοι, τοιαύτη τις ἐστὶ· μετὰ Σικυῶνα Πελοπόννησον κείται· εἶτα Αἰγείρα δευτέρα· τρίτη Αἰγαί, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλλάκη, εἰς ἣν καταπεφεύγεισαν Ἴωνες, μάχη κρατηθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν, καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον ἐνθέν-
C.386δε· μετὰ δὲ Ἑλλάκην Αἴγιον καὶ Ῥύπες καὶ Πατρῆες καὶ Φαρεῖς· εἶτ' Ὀλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας * Μέλας· 10 εἶτα Δύμη καὶ Τριταίεις. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κωμηθῶν ἄφικον, οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ἃν εἰς τινὰς ὕστερον συνώκησαν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μερίδων ἑνίας, καθάπερ τὰς Αἰγὰς εἰς Αἰγείραν (Αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες), Ὀλενον δὲ εἰς Δύμην. δείκνυται δ' ἰχνη 15 μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ὀλενίων κτίσματος· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν ἐπίσημον, [ὃ] Δύμης μὲν ἀπέχει τετταράκοντα σταδίους, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. ὁμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ, τῷ δὲ Ὀλένω τὸ ἐν Αἰτω- 20 λία κτίσμα καὶ αὐτὸ ἰχνη σῶζον μόνον. ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν Ἀχαῖα Ὀλένου οὐ μέμνηται, ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν Αἰγιαλὸν οἰκούντων, ἀλλὰ κοινότερον λέγει „Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ „ἄμφ' Ἑλλάκην εὐρείαν.“ τοῦ δ' Αἰτωλικοῦ μέμνηται 25 ὅταν φῆ „οἱ Πλευρωῶν ἐνέμοντο καὶ Ὀλενον.“ τὰς δ' Αἰγὰς ἀμφοτέρως λέγει, τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν „οἱ δὲ τοι „εἰς Ἑλλάκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι.“ ὅταν δὲ φῆ

2. post βουλομένων: εἶτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις τὸ ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθέντας, ὡς καὶ Ἀακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι, μὴ ἀξίως γνωρίζεσθαι.

„Αίγας, ένθα τέ οί κλυτά δώματα βένθεσι λίμνης·
 „ένθ' ἴππους ἔσθησε Ποσειδάων,“ βέλτιον δέχεσθαι τὰς
 έν Εὐβοία, ἀφ' ὧν εἰκὸς καί τὸ πέλαγος Αἰγαίον λε-
 χθῆναι· ἐκεῖ δὲ καί τῳ Ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πε-
 5 ποιῆται ἡ περὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον. πρὸς δὲ ταῖς
 Ἀχαϊκῆς Αἰγαῖς ὁ Κραῆτις ρεῖ ποταμὸς ἐκ δυεῖν ποτα-
 μῶν αὐξόμενος, ἀπὸ τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν
 ἔχων· ἀφ' οὗ καί ὁ έν Ἰταλία Κραῆτις.

Ἐκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δῆμων συνει- 5
 10 στήκει ἐπτά καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον εὐάνδρειν τὴν χώραν
 συνέβαινεν. ἔστι δ' ἡ Πελλήνη σιτίαδια ἐξήκοντα τῆς
 θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ἐρυμνόν. ἔστι δὲ καί
 κώμη Πελλήνη, ὅθεν καί αἱ Πελληνικαὶ χλαῖναι, αἷς
 καὶ ἄθλα ἐτίθουσιν έν τοῖς ἀγῶσι· κείται δὲ μεταξὺ Αἰ-
 15 γίου καὶ Πελλήνης· τὰ δὲ Πέλλανα ἔτερα τούτων ἐστὶ,
 Λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν Μεγαλοπολίτην νεῦον.
 Αἰγείρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κείται. Βοῦρα δ' ὑπέγκειται
 τῆς θαλάττης έν τετταράκοντά πωσ σταδίους, ἣν ὑπὸ
 σεισμῶ καταποθῆναι συνέβη. ἀπὸ δὲ τῆς ένταῦθα
 20 κρήνης Συβάριδος τὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμὸν ὀνο-
 μασθῆναι φασιν. ἡ δ' Αἰγὰ (καί γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς
 Αἰγὰς) νῦν μὲν οὐκ οἰκεῖται, τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Αἰ- 387
 γιεῖς. Αἰγιον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται· ἱστοροῦσι δ' ένταῦθα
 τὸν Δία ὑπ' αἰγὸς ἀνατραφῆναι, καθάπερ φησὶ καί
 25 Ἄρατος „ἀλλ' ἱερῆ, τὴν μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπι-
 „σχεῖν.“ ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι „Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς
 καλέουσ' ὑποφῆται“ δηλῶν τὸν τόπον διότι πλησίον
 Ὠλένη. αὐτοῦ δὲ καί ἡ Κερύνεια ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς
 Ἰδρυμένη. Αἰγίεων δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα καὶ Ἑλικὴ καὶ τὸ
 30 τοῦ Διὸς ἄλλος τὸ Ἀμάριον, ὅπου συνῆσαν οἱ Ἀχαιοὶ
 βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. ρεῖ δὲ διὰ τῆς Αἰ-
 γιέων ὁ Σελινοῦς ποταμὸς, ὁμώνυμος τῳ τε έν Ἐφέσῳ

παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον φέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ τῷ
 παραρρέοντι τὸ χωρίον ὃ φησιν ὠνήσασθαι τῇ Ἀρτέ-
 μιδι Ξενοφῶν κατὰ χρησμόν· ἄλλος δὲ Σελινοῦς ὁ
 παρὰ τοῖς Ἰβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν Καρ-
 χηδόσιοι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαϊκῶν εἶτε 5
 μερίδων Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται, τὴν δὲ χώραν Ῥυ-
 πίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγίεις καὶ * Φαρειεῖς· ἐκ δὲ τῶν
 Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος ὁ Κρότωνος οἰκιστής· τῆς δὲ
 Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν, δῆμος τῶν Ῥυπῶν. μετὰ
 δὲ τούτους Πάτραι πόλις ἀξιόλογος· μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον 10
 ἀπέχον Πατρῶν στάδια τετραράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νε-
 ωστὶ μετὰ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἴδρυσαν αὐτόθι τῆς
 στρατιᾶς μέρος ἀξιόλογον, καὶ διαφερόντως εὐαυδρεῖ
 νῦν ἀποικία Ῥωμαίων οὕσα· ἔχει δὲ ὑφορμον μέτριον.
 ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Δύμη, πόλις ἀλίμενος, πασσῶν δυσμι- 15
 κωτίτη, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· πρότερον δ' ἐκαλεῖτο
 Στράτος· διαιρεῖ δ' αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας κατὰ Βου-
 πράσιον ὁ Λάρισος ποταμός, φέων ἐξ ὄρους· τοῦτο
 δ' οἱ μὲν Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος δὲ πέτρην Ὠλε-
 νίην. τοῦ δ' Ἀντιμάχου Καυκωνίδα τὴν Δύμην εἰπόν- 20
 τος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ἀπὸ τῶν Καυκῶνων ἐπιθέτως εἰ-
 ρῆσθαι αὐτὸ μέχρι δεῦρο καθηκόντων, καθάπερ ἐπά-
 νω προείπομεν· οἱ δ' ἀπὸ Καύκωνος ποταμοῦ τινος,
 ὡς αἱ Θῆβαι Διρκαῖαι καὶ Ἀσωπίδες, Ἄργος δ' Ἰνά-
 χειον, Τροία δὲ Σιμωνντίς. δέδεκται δ' οἰκήτορας καὶ 25
 ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς
 0.388 ἀπὸ τοῦ πειρατικοῦ πλήθους περιλιπεῖς ἔσχε Πομπή-
 ιος, καταλύσας τὰ ληστήρια καὶ ἰδρύσας τοὺς μὲν ἐν
 Σόλοις τοῖς Κιλικίοις τοὺς δ' ἄλλοθι καὶ δῆ καὶ ἐν-

7. post Φαρειεῖς: καὶ Αἰσχύλος δὲ λέγει πον „Βούραν θ'
 „λερᾶν καὶ κερωνίας Ῥύπας.“ 10. post Ῥίον: καὶ τὸ Ἀντιρ-
 ριον

ταῦθα. ἡ δὲ Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Δυμαίᾳ. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τῆς Φάρας * Φαριεῖς, οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς Φαραϊᾶται· ἔστι δ' ἐν τῇ Φαραλκῇ Δίρκη κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις. ἡ δ' Ὠλενος ἔστι μὲν 5 ἔρημος, κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης· ἔχουσι δὲ Δυμαῖοι τὴν χώραν. εἴτ' Ἄραξος, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἠλείας, ἀπὸ Ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι [τριακόντα].

Ἄρκαδία δ' ἔστιν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, 8 πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν ἀποτεμένεται. μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη· τὴν γοῦν κάθεται οἱ μὲν εἰκοσι σταδίων φασὶν οἱ δ' ὅσον πεντεκαίδεκα. δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη τῶν Ἑλλήνων εἶναι τὰ Ἄρκαδικά, Ἄζανές τε καὶ Παρράσιοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. διὰ δὲ τὴν τῆς χώρας παντελῆ κάκωσιν οὐκ ἂν προσήκοι μακρο- 15 λογεῖν περὶ αὐτῶν· αἱ γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν ἐνδοχοὶ γενόμεναι πρότερον, τὴν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἔτι τῶν χρόνων ἐξ ὧν εἰς τὴν προσαγορευθεῖσαν Μεγάλην πόλιν αἱ πλείσται συνωκίσθησαν. νυνὶ δὲ 20 καὶ αὐτὴ ἡ Μεγάλη πόλις τὸ τοῦ κωμικοῦ πέπονθε καὶ „ἐρημία μεγάλη” ἐστὶν ἡ Μεγάλη πόλις.“ βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ δαφυλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις τοῖς ἱπποβάτοις· ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἄρκαδικόν, καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικόν καὶ τὸ Ἐπι- 25 δαύριον. καὶ ἡ τῶν Αἰτωλῶν δὲ καὶ Ἀκαρνανῶν ἐρημία πρὸς ἱπποτροφίαν εὐφρῆς γέγονεν οὐχ ἧττον τῆς Θετταλίας.

Μαντίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἐνδοχὸν Ἐπαμεινῶν- 2 δας, τῇ δευτέρᾳ νικήσας μάχῃ Λακεδαιμονίους ἐν ἧ καὶ 30 αὐτὸς ἐτελεύτα. καὶ αὐτὴ δὲ καὶ Ὀρχομενὸς καὶ Ἡραία καὶ Κλείτωρ καὶ Φενεὸς καὶ Στύμφαλος καὶ Μαίναλος καὶ Μεθύδιον καὶ Καρυεῖς καὶ Κύναιθα ἢ οὐκέτ' εἰσὶν

ἢ μόλις αὐτῶν ἴχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. Τεγέα δ' ἔτι μετρίως συμμένει καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηναῶς· τιμᾶται δ' ἐπὶ μικρὸν καὶ τὸ τοῦ Λυκαίου Διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ Λύκαιον [μέγιστον] ὄρος. τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων „Ρίπην τε Στρατίην τε καὶ ἠνεμόεσ- 5 „σαν Ἐνίσπην“ εὐρεῖν τε χαλεπὸν καὶ εὐροῦσιν οὐδὲν ὄφελος διὰ τὴν ἐρημίαν.

3 Ὅρη δ' ἐπιφανῆ πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολόῃ τε καὶ C.389 Λύκαιον καὶ Μαίναλος καὶ τὸ Παρθένιον καλούμενον καθῆκον ἐπὶ τὴν Ἀργεῖαν ἀπὸ τῆς Τεγεάτιδος. 10

4 Περὶ δὲ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Εὐρώτα τὸ συμβεβηκὸς παράδοξον εἰρηται καὶ τὸ περὶ Ἐρασίον τὸν ἐκδιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀργεῖαν νυνί, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν βερέθρων, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ζέρεθρα, τυφλῶν ὄντων καὶ μὴ 15 δεχομένων ἀπέρασιν ὥστε τὴν τῶν Στυμφαλίων πόλιν νῦν μὲν καὶ πεντήκοντα διέχειν σταδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κείσθαι. τάναντία δ' ὁ Λάδων ἔπαθε τοῦ ρεύματος ἐπισχεθέντος ποτὲ διὰ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν· συμπεσόντα γὰρ τὰ περὶ Φενεὸν 20 βερέθρα ὑπὸ σεισμοῦ, δι' ὧν ἦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποίησε τοῦ ρεύματος μέχρι τῶν κατὰ βάθους φλεβῶν τῆς πηγῆς. καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν· Ἐρατοσθένης δὲ φησι περὶ Φενεὸν μὲν τὸν Ἀνίαν καλούμενον ποταμὸν λιμνάζειν τὰ πρὸ τῆς πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἰς τινὰς 25 ἡθμοὺς οὓς καλεῖσθαι ζέρεθρα· τούτων δ' ἔμφραχθέντων ἔσθ' ὅτε ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία, κάλιν δ' ἀναστομουμένων ἄθρων· ἐκ τῶν πεδίων ἐκπεσὸν εἰς τὸν Λάδωνα καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε καὶ τῆς Ὀλυμπίας κλυσθῆναι ποτε τὴν περὶ τὸ 30 ἱερὸν γῆν, τὴν δὲ λίμνην συσταλῆναι· τὸν Ἐρασίον δὲ παρὰ Στυμφάλου ρέοντα ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος ἐν

τῇ Ἀργείᾳ πάλιν ἀναφανῆναι· διὸ δὴ καὶ Ἴφικράτη
πολιορκοῦντα τὸν Στύμφαλον καὶ μηδὲν περαίνοντα
ἐπιχειρῆσαι τὴν κατάδυσιν ἀποφράξαι σπόγγους πο-
ρισάμενον πολλούς, παύσασθαι δὲ διοσημίας γενομέ-
5 νης. περὶ Φενεὸν δ' ἔστι καὶ τὸ καλούμενον Στυγὸς
ὔδαρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱερόν.
τοσαῦτα καὶ περὶ Ἀρκαδίας εἰρήσθω.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς 5
ἄρκτους μέχρι τοῦ Ἴστρου διάστημα περὶ μυρίους στα-
10 δίους, εὐθύνει τοῦτο ὁ Ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως, ἐπὶ
μὲν Αἴγιον χιλίους καὶ [τετρακοσίους εἶναι λέγων ἐκ
Μαλεῶν ὁδόν, ἐνθένδε εἰς [Κίρραν πλοῦν] διακοσίων,
ἐνθένδε διὰ Ἡρακλείας [εἰς Θανμακοῦς] πεντακοσίων
ὁδόν, εἶτα εἰς Λάρισαν [καὶ τὸν Πηνειὸν] τριακοσίων
15 τετταράκοντα, εἶτα διὰ [τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς Πη]νειοῦ
ἐκβολὰς διακοσίων τετταράκον[τα, εἶτα εἰς τὴν Θεσσα]-
λονίκηϊαν ἑξακοσίων ἑξήκοντα, ἐντεῦ[θεν ἐπ' Ἴστρον
δι' Εἰδομ]ένης καὶ Στόβων καὶ Δαρθανίων τρισχι[λίους
καὶ διακοσί]ους. κατ' ἐκείνον δὴ συμβαίνει τὸ ἐκ [τοῦ
20 Ἴστρου ἐπὶ τὰς Μαλ]έας ἑξακισχιλίων πεντακοσίων.
αἷτιον δὲ τούτου τὸ μὴ τὴν σύντομον καταμετρεῖν,
ἀλλὰ τὴν τυχοῦσαν ἦν ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν τις.

Οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰκιστὰς προσθεῖναι
τῶν τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἐφορος,
25 τοὺς μετὰ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον· Κορίνθου μὲν
Ἀλήτην, Σικυῶνος δὲ Φάλην, Ἀχαΐας δὲ Τισαμενόν,
Ἥλιδος δ' Ὀξύλον, Μεσσήνης δὲ Κρεσφόντην, Λακε-
δαιμόνος δ' Εὐρυσθένη καὶ Προκλή, Ἄργους δὲ Τή-
μενον καὶ Κισσόν, τῶν δὲ] περὶ τὴν Ἀκτὴν Ἀγραῖον
30 καὶ Δημόφοντην.

C.390

1

Περιοιδευκόσι δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἣν πρώτην ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συντιθεισῶν τὴν Ἑλλάδα χειρρονήσων, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. ἦν 5 δὲ δευτέρα μὲν ἡ προστιθεισα τῇ Πελοποννήσῳ τὴν Μεγαρίδα, ὥστε τὸν Κρομμυῶνα Μεγαρέων εἶναι καὶ μὴ Κορινθίων· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτη προσλαμβάνουσα τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τῆς Φωκίδος τι μέρος καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν. περὶ τούτων 10 οὖν [λεκτέον]. φησὶ δ' Εὐδόξος, εἴ τις νοήσειεν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων ἐπὶ Σούνιον τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄκρον ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη τεταμένην εὐθείαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἀπολείψει τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν 15 Κεραυνίων ὄρων συνεχῆ παραλίαν μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ τῆς Μεγαρίδος καὶ συμπάσης τῆς Ἀττικῆς· νομίζει δ' οὐδ' ἂν κ[οιλαίνεσθαι οὕτως] τὴν ἡῶνα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι [τοῦ Ἴσθμου ὥστε μεγάλην] ἔχειν ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῆν τῇ [ἡῶνι ταύτη καὶ] τὰ συν- 20 εχῆ τῷ Ἴσθμῳ χωρὶα τὰ [ποιοῦντα τὸν κόλπον τὸν] Ἑρμιονικὸν καὶ τὴν Ἀκτὴν· ὡς δ' αὐ[τως οὐδ' ἂν τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔχειν τινα τοσαύτην ἐπιστρο]φὴν ὥστε κοιλαίνεσθαι κολποειδῶς καθ' αὐ[τήν, εἰ μὴ τὸ] Ῥίον καὶ τὸ Ἄν- 25 τίρριον συναγόμενα εἰς στενὸν [ἐποίει τὴν] ἔμφασιν ταύτην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περι[έχοντα] τὸν μυχόν, εἰς ἃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν [ταύτη] θάλατταν.

2

Οὕτω δ' εἰρηκότος Εὐδόξου, μαθηματικοῦ ἀν- C.391 δρῶς καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων καὶ τοῦς 30 τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τήνδε τὴν πλευρὰν τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι

Ἴσθμοῦ κοίλην μὲν ἄλλ' ἐπὶ μικρόν. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ κατὰ μέσην που τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ Πειραιεύς τὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπίνειον. διέχει γὰρ τοῦ μὲν Σχοινοῦντος τοῦ κατὰ τὸν Ἴσθμόν περὶ τριακοσίους πεντή-
 5 κοντα σταδίους, τοῦ δὲ Σουνίου τριάκοντα καὶ τριακοσίους· [τόσον] πῶς ἐστὶ διάστημα καὶ τὸ ἐπὶ Πηγὰς ἀπὸ τοῦ Πει[ραιῶς], ὅσον περ καὶ ἐπὶ Σχοινοῦντα· δέκα δ' ὅμως στα[δίοις] πλεονάζειν φασί. κάμψαντι δὲ τὸ Σούνιον πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς, ἐκκλίνων [δὲ]
 10 πρὸς δύσιν.

Ἀκτὴ δ' ἐστὶν [ἢ Ἀττικὴ] ἀμφιθάλαττος, στενὴ τὸ 3
 πρῶτον, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μηνοειδῆ δ' οὐδὲν ἤττον ἐπιστροφὴν λαμβάνει πρὸς Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας τὸ κυρτὸν ἔχουσαν πρὸς θαλάττῃ· τοῦτο
 15 δ' ἐστὶ τὸ δεύτερον πλευρὸν ἐφ' ὧν τῆς Ἀττικῆς. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιόν ἐστὶ πλευρὸν ἀπὸ τῆς Ὠρωπίας ἐπὶ δύδιον παρατείνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος, ἢ Ἀττικὴ ὄρεινὴ, πολυώνυμός τις, διείργουσα τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς· ὡσθ' ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς
 20 πρόσθεν, Ἴσθμόν γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν ἀμφιθάλαττον οὐσαν τῆς τρίτης χειρρονήσου τῆς λεχθεῖσης, ἀπολαμβάνοντα ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ τὴν τε Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀττικὴν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀκτὴν φασὶ λεχθῆναι τὸ παλαιὸν καὶ Ἀττικὴν τὴν νῦν Ἀττι-
 25 κὴν παρονομασθεῖσαν, ὅτι τοῖς ὄρεσιν ὑποπέπτωκε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἄλιτενὲς καὶ στενόν, μήκει δ' ἀξιολόγῳ κεχηρμένον, προπεπτωκὸς μέχρι Σουνίου. ταύτας οὖν διεξιμεν ἀναλα[βόντες] πάλιν ἀπὸ τῆς παραλλίας ἀφ' ἧς περ ἀπελίπομεν.

30 Μετὰ δὲ Κρομμυῶνα ὑπέρκεινται τῆς * Ἀττικῆς 4
 αἱ Σχειρωνίδες πέτραι πάροδον οὐκ ἀπολείπουσαι πρὸς θαλάττῃ· ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἢ ἐπὶ Μεγάρων

καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ Ἴσθμοῦ· οὕτω δὲ σφόδρα πλησιάζει ταῖς πέτραις ἢ ὁδὸς ὥστε κολλαχοῦ καὶ παρὰ κρημνὸς ἐστὶ διὰ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος δύσβατόν τε καὶ ὑψηλόν· ἐνταῦθα δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τοῦ Σκείρωνος καὶ τοῦ Πιτυοκάμπτου τῶν ληζομένων τὴν λε- 5
χθεῖσαν ὄρεινήν, οὓς καθείλε Θησεύς· ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταγίζοντα σκαιὸν τὸν ἀργέστην σκείρωνα προσηγορεύουσι Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὰς Σκείρωνίδας πέτρας ἄκρα πρόκειται Μινφά ποιούσα τὸν ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα. ἢ δὲ Νισαία ἐπίνειόν ἐστὶν τῶν 10
Μεγάρων δεκαοκτὼ σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέ-
C.392 λεισιν ἐκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκα-
λεῖτο δὲ καὶ τοῦτο Μινφά.

- 5 Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύτην οἵπερ καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὕτω τῶν Μεγάρων ἐκτι- 15
σμένων· διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων τούτων ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀττικῇ πάντας συμπεριελήφει καὶ τούτους τῷ κοινῷ ὀνόματι Ἀθηναίους νομίζων, ὡς ὅταν φῆ ἐν τῷ καταλόγῳ „οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐνκτίμενον πτολίεθρον“ 20
δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς νῦν Μεγαρέας, ὡς καὶ τούτους μετασχόντας τῆς στρατείας. σημεῖον δέ· ἢ γὰρ Ἀττικὴ τὸ παλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰας ἐκαλεῖτο, καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν φῆ „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες“ τοὺς Ἀθηναίους
6 λέγει· ταύτης δ' ἦν μερὶς καὶ ἡ Μεγαρίς· καὶ δὴ καὶ 25
τῶν ὀρίων ἀμφισβητοῦντες πολλάκις οἱ τε Πελοποννήσιοι καὶ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ Κρομμυαῖα, συνέβησαν καὶ στήλην ἔστησαν ἐπὶ τοῦ συνομολογηθέντος τόπου περὶ αὐτὸν τὸν Ἴσθμόν, ἐπιγραφὴν ἔχουσαν ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν Πελοπόννησον μέρους „τάδ' ἐστὶ 30
„Πελοπόννησος οὐκ Ἰωνία,“ ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς Μέγαρα „τάδ' οὐχὶ Πελοπόννησος ἀλλ' Ἰωνία.“ οἱ τε δὴ τὴν

Ἄτθίδα συγγράψαντες πολλὰ διαφωνοῦντες τοῦτό γε ὁμολογοῦσιν οἳ γε λόγου ἄξιοι, διότι τῶν Πανδιονιδῶν τετάρτων ὄντων, Αἰγέως τε καὶ Λύκου καὶ Πάλλαντος καὶ τετάρτου Νίσου, καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰς τέ-
 5 ταρα μέρη διαιρεθείσης, ὁ Νίσος τὴν Μεγαρίδα λά-
 χοι καὶ κτίσαι τὴν Νίσαιαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ
 Ἴσθμοῦ μέχρι τοῦ Πυθίου διήκειν αὐτοῦ φησι τὴν ἀρ-
 χήν, Ἄνδρων δὲ μέχρι Ἐλευσίνας καὶ τοῦ Θριασίου
 πεδίου. τὴν δ' εἰς τέτταρα μέρη διανομὴν ἄλλων ἄλ-
 10 λως εἰρηκότων ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ Σοφοκλέους λαβεῖν·
 φησὶ δ' ὁ Αἰγέως ὅτι ὁ πατήρ ᾤρισεν ἐμοὶ μὲν ἀ[πελ-
 θεῖ]ν εἰς ἀκτὰς τῆσδε γῆς πρεσβεία νεύμας· [εἴτ]α Λύ-
 κω „τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νέμει, Νίσω δὲ
 „τὴν ὄμανλον ἐξαιρεῖ χθόνα Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ
 15 „γῆς τὸ πρὸς νότον ὁ σκληρὸς οὔτος καὶ γίγαντας ἐκ-
 „τρέφων εἴληχε Πάλλας.“ ὅτι μὲν οὖν ἡ Μεγαρίς τῆς
 Ἀττικῆς μέρος ἦν, τούτοις χρῶνται τεκμηρίοις.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν 7
 τῆς χώρας μερισμὸν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελθόν-
 20 των αὐτοῖς Δωριέων ἐκπεσεῖν τῆς οἰκείας συνέβη πολ-
 λούς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὧν ἦν καὶ ὁ τῆς Μεσσήνης βασι-
 λεὺς Μέλανθος· οὔτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐβασί-
 λευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν τῶν Βοι-
 ωτῶν βασιλέα Φάνθον. εὐανδρούσης δὲ τῆς Ἀττικῆς
 25 διὰ τοὺς φυγάδας φοβηθέντες οἱ Ἡρακλειδαί, παρο-
 ξυνόντων αὐτοὺς μάλιστα τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν ἐν
 Μεσσήνῃ, τῶν μὲν διὰ τὴν γεινιάσιον, τῶν δὲ ὅτι Κό-
 δρος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευε τότε ὁ τοῦ Μελάνθου παῖς,
 ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν· ἠττηθέντες δὲ μάχῃ τῆς
 30 μὲν ἄλλης ἐξέστησαν γῆς, τὴν Μεγαρικὴν δὲ κατέσχον
 καὶ τὴν τε πόλιν ἐκτίσαν τὰ Μέγαρα καὶ τοὺς ἀνθρώ-
 πους Δωριέας ἀντὶ Ἰώνων ἐποίησαν· ἠφάνισαν δὲ καὶ

τὴν στήλην τὴν ὀρίζουσαν τοὺς τε Ἴωνας καὶ τοὺς Πελοποννησίους.

- 8 Πολλὰς δὲ κέχρηται μεταβολαῖς ἢ τῶν Μεγαρέων πόλις, συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. ἔσχε δὲ ποτε καὶ φιλοσόφων διατριβὰς τῶν προσαγορευθέντων Μεγα-
 ρικῶν, Εὐκλείδην διαδεξαμένον ἄνδρα Σωκρατικόν, Μεγαρέα τὸ γένος· καθάπερ καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἡλείου οἱ Ἡλειακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον Σωκρα-
 τικόν, ὃν ἦν καὶ Πύρρον, Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετριέα οἱ Ἐρετρικοί. ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυ-
 10 πρὸς καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ, καὶ τὸ πλεον αὐτῆς ἐπέχει τὰ καλούμενα ὄνεια ὄρη, ῥάχιδες τις μηχανομένη μὲν ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, διείρουσα δὲ τὴν κατὰ Νίσαιαν θά-
 λατταν ἀπὸ τῆς κατ[ὰ τὰς Παγὰς] Ἀλκωνίδος προσ-
 15 αγορευομένης.

- 9 Πρόκειται δ' ἀπὸ Νισαίας πλέοντι εἰς τὴν Ἀττικὴν πέντε νησῖα. εἶτα Σαλαμῖς ἑβδομήκοντά που σταδίων οὖσα τὸ μῆκος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά φασι· ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔρημον πρὸς Αἴγι-
 20 ναν τετραμμένην καὶ πρὸς νότον (καθάπερ καὶ Αἰσχύλος εἶρηκεν, „Αἴγινα δ' αὕτη πρὸς νότου κείται πνοάς“), τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χερρονησοειδοῦς τόπου συνάπτουτος πρὸς τὴν Ἀττικὴν. ἐκαλεῖτο δ' ἐτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρὰς καὶ Κύ-
 25 χρεία ἀπὸ τινῶν ἡρώων, ἀφ' οὗ μὲν Ἀθηνᾶ τε λέγεται Σκιρὰς καὶ τόπος Σκίρα ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐπὶ Σκίρω ἰεροποιία τις καὶ ὁ μὲν ὁ Σκιροφοριῶν, ἀφ' οὗ δὲ καὶ Κυχρεΐδης ὄφις, ὃν φησὶν Ἡσίοδος τραφέντα ὑπὸ Κυ-
 30 χρέως ἐξέλαθῆναι ὑπὸ Εὐρυλόχου λυμαινόμενον τὴν νῆσον, ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν Δήμητρα εἰς Ἐλεν-
 C.394 σίνα καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον. ὠνομάσθη δὲ

καὶ Πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ· ἐπιφανῆς δὲ ἡ νῆσος
 ὑπῆρξε διὰ τε τοὺς Αἰακίδας ἐπάρξαντας αὐτῆς, καὶ
 μάλιστα δι' Αἰαντα τὸν Τελαμώνιον, καὶ διὰ τὸ περὶ
 τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι Ξερόξην ὑπὸ τῶν
 5 Ἑλλήνων καὶ φygεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. συναπέλαυσαν δὲ
 καὶ Αἰγινήται τῆς περὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον δόξης, γεί-
 τονές τε ὄντες καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρασχόμενοι.
 Βώκαρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμὸς, ὁ νῦν Βωια-
 λία καλούμενος.

10 Καὶ νῦν μὲν ἔχουσι Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, τὸ δὲ 10
 παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἕξις περὶ αὐ-
 τῆς· καὶ φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον οἱ δὲ Σόλωνα
 παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος
 τοῦτο „*Αἶας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας*“
 15 ἐξῆς τοῦτο „*στῆσε δ' ἄγων, ἴν' Ἀθηναίων ἴσταντο φά-*
„λαγγες,“ *μάρτυρι χρῆσασθαι τῷ ποιητῇ τοῦ τὴν νῆσον*
ἐξ ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξει. οὐ παραδέχονται δὲ τοῦθ'
 οἱ κριτικοὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν ἀντιμαρτυρεῖν αὐ-
 τοῖς. διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔσχατος φαίνεται ὁ Αἶας, οὐ
 20 μετ' Ἀθηναίων ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ Θε-
 ταλῶν; „*ἐνθ' ἔσαν Αἰαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλαίου*“
καὶ ἐν τῇ ἐπιπωλήσει ὁ Ἀγαμέμνων „εὐρ' υἱὸν Πετεῶο
„Μενεσθῆα πλή[ξιππον ἔστα]ότ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι,
„μῆστωρες αὐτῆς. αὐτὰρ ὁ πλησίον ἐστήκει πολύμη-
 25 „*τις Ὀδυσσεύς, παρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες.*“
ἐπὶ δὲ τὸν Αἰαντα καὶ τοὺς Σαλαμινίους πάλιν „ἦλθε
„δ' ἐπ' Αἰάντεσσι,“ καὶ παρ' αὐτούς „*Ἰδομενεύς δ'*
„ἔτέρωθεν,“ οὐ Μενεσθεύς. οἱ μὲν δὲ Ἀθηναῖοι τοι-
 30 αὐτὴν τινὰ σκῆψασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὀμήρου δο-
 κοῦσιν, οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀντιπαρωδηῆσαι οὕτως „*Αἶας*
„δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἐκ τε Πολίχνης, ἐκ τ'
„Αἰγειρούσσης Νισαίης τε Τριπόδων τε.“ ἃ ἐστὶ χωρία

Μεγαρικά, ὧν οἱ Τρίποδες Τριποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγάρων κεῖται.

- 11 Τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τὴν Ἱέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθη-
C.395 νᾶς χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν ἐπιχωρίου μὴ ἄπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ 5
Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμίνα οὐκ εὔ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολο-
γουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νοησάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. ἔοικε δὴ τὸ παλαιὸν ἡ νῦν Σαλαμίς καθ' 10
αὐτὴν τάττεσθαι, τὰ δὲ Μέγαρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ Σαλαμίνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὄρια τῆς τε Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀττιδος, ὄρη δύο ἃ καλοῦσι Κέρατα.
- 12 Εἰτ' Ἐλευσίς πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν 15
τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκευά-
σεν Ἰκτίνος ὄχλον θεάτρον δέξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ τὸν παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθη-
νᾶ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις. 20
- 13 Εἶτα τὸ Θριάσιον πεδῖον καὶ ὁμᾶνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος· εἶθ' ἡ ἄκρα ἡ Ἀμφιάλη καὶ τὸ ὑπερκείμε-
νον λατόμιον καὶ ὁ εἰς Σαλαμίνα πορθμὸς ὅσον δι-
στάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειροῦτο Πέρξης, ἐφθῆ δὲ ἡ ναυ-
μαχία γενομένη καὶ φυγὴ τῶν Περσῶν. ἐνταῦθα δὲ 25
καὶ αἱ Φαρμακοῦσσαι, δύο νησίαι ὧν ἐν τῷ μεξίονι Κίρκης τάφος δείκνυται.
- 14 Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὄρος ἐστὶν ὃ καλεῖται Κορυδαλλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυδαλλεῖς· εἶθ' ὁ Φώ-
ρων λιμὴν καὶ ἡ Ψυττάλεια, νησίον ἐρημον πετρῶδες 30
ὃ τινες εἶπον λήμην τοῦ Πειραιῶς· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη ὁμᾶνυμος τῇ περὶ Εὐβοίαν καὶ Λοκρούς,

καὶ ἄλλο νησίον ὅμοιον τῇ Ψυτταλείᾳ καὶ τοῦτο· εἶδ' ὁ Πειραιεὺς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος καὶ ἡ Μουννυχία.

Λόφος δ' ἐστὶν ἡ Μουννυχία χερρονησιάζων καὶ 15
 5 κοῖλος καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπίτηδες ὥστ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἰσοδὸν ἔχων. ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετελίχιστο καὶ συνώκιστο ἡ Μουννυχία παραπλήσιως ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, προσειληφύτα τῷ 10 περιβόλῳ τὸν τε Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὀπλοθήκη Φίλωνος ἔργον· ἀξιὸν τε ἦν ναύσταθμον ταῖς τετρακοσίαις ναυσίν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἔστελλον Ἀθηναῖοι. τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆπτε τὰ καθειλκυσμένα ἐκ τοῦ ἄστεος σκέλη· ταῦτα δ' 15 ἦν μακρὰ τείχη τετταράκοντα σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα τὸ ἄστυ τῷ Πειραιεῖ. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τείχος κατήρειψαν καὶ τὸ τῆς Μουννυχίας ἔρυμα, τὸν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν τὴν περὶ C.396 τοὺς λιμένας καὶ τὸ λερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτήρος· τοῦ 20 δὲ λεροῦ τὰ μὲν στοῖδια ἔχει πίνακας θαναμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν, τὸ δ' ὑπαιθρον ἀνδριάντας. κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίαν μὲν καθελόντων πρότερον Ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἡνίκα Σύλλας ἐκ παλιορκίας εἶλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἄστυ. 25 Τὸ δ' ἄστυ αὐτὸ πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιουικου- 16 μένη κύκλω· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς λερὸν ὃ τε ἀρχαῖος νεῶς ὃ τῆς Πολιάδος ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λυχνος, καὶ ὁ παρθενῶν ὃν ἐποίησεν Ἰκτῖνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον ἡ Ἀθηνᾶ. ἀλλὰ γὰρ 30 εἰς πλῆθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβοωμένων ὀκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῆ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. ἐπεισι

γὰρ ὁ φησιν Ἠγησίας „ὄρω τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ πε-
 „ριττῆς τριαίνης ἐκείθι σημεῖον, ὄρω τὴν Ἐλευσίνα, καὶ
 „τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης· ἐκείνο Λεωκόριον, τοῦτο
 „Θησειον· οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἕνα ἕκαστον· ἢ
 „γὰρ Ἀττικὴ θεῶν αὐτοῖς καταλαβόντων καὶ 5
 „τῶν προγόνων ἡρώων“ οὗτος μὲν οὖν ἐνὸς
 ἐμνήσθη τῶν ἐν ἀκροπόλει σημεῖων, Πολέμων δ' ὁ πε-
 ριγηγητῆς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθη-
 μάτων τῶν ἐν ἀκροπόλει· τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῆς πόλεως μερῶν καὶ τῆς χώρας· 10
 Ἐλευσίνα τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δή-
 μων πρὸς δὲ καὶ τεττάρων, ὡς φασιν, οὐδένα τῶν
 ἄλλων ὠνόμακεν.

- 17 Ἐχουσι δὲ καὶ εἰ μὴ πάντες οἳ γε πολλοὶ μυθοποι-
 ἰας συχρὰς καὶ ἱστορίας· καθάπερ Ἀφιδνα μὲν τὴν τῆς 15
 Ἐλένης ἀρπαγὴν ὑπὸ Θησέως καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Διοσ-
 κούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς καὶ ἀνακομιδὴν τῆς ἀδελ-
 φῆς, Μαραθῶν δὲ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα, Ῥαμνοῦς δὲ
 τὸ τῆς Νεμέσεως ξόανον, ὃ τινες μὲν Διοδότου φασὶν
 ἔργον τινὲς δὲ Ἀγορακρίτου τοῦ Παρίου, καὶ μεγέθει 20
 καὶ κάλλει σφόδρὰ κατωρθωμένον καὶ ἐνάμιλλον τοῖς
 Φειδίου ἔργοις. οὕτω δὲ καὶ Δεκέλεια μὲν τὸ ὄρητη-
 ριον τῶν Πελοποννησίων κατὰ τὸν Δεκελεικὸν πόλε-
 μον, Φυλὴ δὲ ὅθεν ἐπήγαγε τὸν δῆμον Θρασύβουλος
 εἰς Πειραιᾶ κἀκεῖθεν εἰς ἄστν. οὕτω δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων 25
 πλείονων ἔστιν ἱστορεῖν πολλά· καὶ ἔτι τὸ Λεωκόριον
 καὶ τὸ Θη[σειον μύθο]υς ἔχει, καὶ τὸ Λύκειον καὶ τὸ
 Ὀλυμπικὸν ὃ τὸ Ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς
 κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεὺς· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ
 Ἀκαδημία καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων καὶ τὸ Ὠιδεῖον 30
 καὶ ἡ ποικίλη στοὰ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν τῇ πό[λει πλείστα]
 ἔχοντα τεχνιτῶν ἔργα.

Πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας^{C.397}
 τοῦ κτίσματος ἐξετάξοι τις ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκροπος·¹⁸
 οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ
 τῶν ὀνομάτων δῆλον· Ἀκτὴν μὲν γὰρ ἀπὸ Ἀκταίω-
 5 νος φασίν, Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς
 Κραναοῦ, ἀφ' οὗ καὶ Κραναοὶ οἱ ἔνοικοι, Μοφοσίαν
 δὲ ἀπὸ Μοφόπου, Ἰωνίαν δὲ ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου,
 Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθήνας ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν.
 εἰρηται δ' ὅτι κἀνταῦθα φαίνεται τὸ τῶν Πελασγῶν
 10 ἔθνος ἐπιδημήσαν, καὶ διότι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελασ-
 γοὶ προσηγορεύθησαν διὰ τὴν πλάνην.

Ὅσφ δὲ πλεόν ἐστι τὸ φιλότιμον περὶ τὰ ἔνδοξα¹⁹
 καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, τοσῶδε μεί-
 ζων ὁ ἔλεγχος, εἰ μὴ κρατῆ τις τῆς ἱστορίας· οἷον ἐν τῇ
 15 συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος γελᾶν φησιν,
 εἰ τις θαρρεῖ γράφειν τὰς τῶν Ἀθηναίων καρθέτους
 „ἀφύσσεσθαι καθαρὸν γάνος Ἡριδανοιο,“ οὗ καὶ τὰ
 βροσκήματα ἀπόσχοιτ' ἂν. εἰσὶ μὲν νῦν αἱ πηγαὶ κα-
 θαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος, ὡς φασιν, ἐκτὸς τῶν Διο-
 20 χάρους καλουμένων πυλῶν πλησίον τοῦ Λυκείου· πρό-
 τερον δὲ καὶ κρήνη κατεσκευάστω τις πλησίον πολ-
 λοῦ καὶ καλοῦ ὕδατος· εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαυ-
 μαστόν, εἰ πάλαι πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν ὥστε καὶ πότι-
 μον εἶναι, μετέβαλε δὲ ὕστερον; ἐν μὲν οὖν τοῖς καθ'
 25 ἕκαστα τοσοῦτοις οὖσιν οὐκ ἐνδέχεται διατρίβειν, οὐ
 μὴν οὐδὲ σιγῇ παρελθεῖν ὥστε μηδ' ἐν κεφαλαίῳ μνη-
 σθῆναι τινων.

Τοσαῦτ' οὖν ἀπόχη προσθείσιν ὅτι φησὶ Φι-²⁰
 λόχορος πορθομένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ
 30 Καρῶν ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν, οὓς ἐκάλονν Ἄονας,
 Κέκροπα πρῶτον εἰς δώδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλῆ-
 θος, ἃν ὀνόματα Κεκροπία Τετράπολις Ἐπακρία Δε-

κείλεια Ἐλευσίς Ἀφιδνα (λέγουσι δὲ καὶ πληθυντικῶς Ἀφιδνας) Θόρικος Βραυρῶν Κύθηρος Σφηττός Κηφισιά πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὴν νῦν τὰς δώδεκα Θεσεύς. ἐβασιλεύοντο μὲν [οὖν οἱ Ἀθηναῖοι] πρότερον, εἴτ' εἰς δημοκρα- 5 τίαν μετέστησαν· τυράννων δ' ἐπιδημένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ τῶν παιδῶν, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης τῆς τε τῶν τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριάκοντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ραδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δη- 10 C.398μοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ γὰρ εἰ τι μικρὸν ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθησαν ὥσθ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τὸν γε ὀλοσχερῆ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διετήρουν. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύσασθαι 15 δεκαετῆ χρόνον ὃν ἤρχε Μακεδόνων Κάσανδρος. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δὲ εὐγνώμωνησε λαβῶν ὑπήκοον τὴν πόλιν· ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληρεῖα τῶν Θεοφράστου τοῦ φιλο- 20 σόφου γνωρίμων, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσε. δηλοῖ δὲ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος ἰσχυσε καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια ὥστε μετὰ τὴν Κασάνδρου τελευταίην ἠναγκάσθη 25 φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον· τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ τριακοσίας κατέσπασαν οἱ ἐπαναστάντες καὶ κατεχώνευσαν, ἔνιοι δὲ καὶ προστιθέασιν ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. Ῥωμαῖοι δ' οὖν παραλαβόντες αὐτοὺς δημοκρατουμένους ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἔλευ- 30 θερίαν. ἐπιπεσῶν δ' ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο· τὸν

δ' ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα καὶ ταύτην βιά-
 σάμενον τὴν πόλιν ἐκ πολιορκίας ἐλὼν Σύλλας ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἡγεμῶν ἐκόλασε, τῇ δὲ πόλει συγγνώμην
 ἔνευμε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἑλευθερίᾳ τέ ἐστι καὶ τιμῇ
 5 παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

Μετὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ Φαληρεῖς δῆμος ἐν τῇ ἐφε- 21
 ξῆς παραλίᾳ· εἶδ' Ἀλιμουῖοι Αἰξωνεῖς Ἀλαιεῖς οἱ Αἰ-
 ξωνικοὶ Ἀναγυράσιοι· εἶτα Θοραεῖς Λαμπρεῖς Αἰγι-
 λιεῖς Ἀναφλύστιοι Ἀζηνιεῖς· οὗτοι μὲν οἱ μέχρι τῆς
 10 ἄκρας τοῦ Σουνίου. μεταξὺ δὲ τῶν λεχθέντων δῆμων
 μακρὰ ἄκρα, πρώτη μετὰ τοὺς Αἰξωνέας Ζωστήρ, εἶτ'
 ἄλλη μετὰ Θοραίεας Ἀστυπάλαια· ὧν τῆς μὲν πρόκει-
 ται νῆσος Φάβρα τῆς δ' Ἐλαιουῖσσα· καὶ κατὰ τοὺς Αἰ-
 ξωνέας δ' ἐστὶν Ἰδροῦσσα· περὶ δὲ Ἀνάφλυστόν ἐστι
 15 καὶ τὸ Πανεῖον καὶ τὸ τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερόν,
 εἰς ὃν τόπον ἐκκυμανθῆναι τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ
 Σαλαμῖνα ναυμαχίας τῆς Περσικῆς ναυαγία φασι, περὶ
 ὧν καὶ τὸν Ἀπόλλω προειπεῖν „Κωλιάδες δὲ γυναῖκες
 „ἔρετμοῖσι φρύξουσι.“ πρόκειται δὲ καὶ τούτων τῶν
 20 τόπων Βέλβινα νῆσος οὐ πολὺ ἄπωθεν καὶ ὁ Πατρό-
 κλου χάραξ· ἔρημοι δ' αἱ πλείσται τούτων.

Κάμφαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄκραν ἀξιόλο- 22
 γος δῆμος Σούνιον, εἶτα Θόρικος, εἶτα Ποταμὸς δῆμος
 οὕτω καλούμενός, ἐξ οὗ οἱ ἄνδρες Ποτάμιοι, εἶτα Πρα- 399
 25 σιὰ Στειριὰ Βραυρών, ὅπου τὸ τῆς Βραυρωνίας Ἀρ-
 τέμιδος ἱερόν, [Ἀλαῖ Ἀραφη]νίδες, ὅπου τὸ τῆς Ταυ-
 ροπόλου, Μυρρινοῦς Προβάλιωθος Μαραθῶν, ὅπου
 Μιλτιάδης τὰς μετὰ Δάτιος τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρ-
 30 ᾶν διέφθειρεν οὐ περιμείνας ὑστερίζοντας Λακεδαι-
 καὶ τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον ὃν ἀνέλεε Θησεύς. μετὰ
 δὲ Μαραθῶνα Τρικόρυνθος, εἶτα Ῥαμνοῦς, [ὅπου] τὸ

τῆς Νεμέσεως ἱερὸν, εἶτα Ψαφίς ἢ τῶν Ὀρωπίων· ἐν-
 ταῦθα δέ που καὶ τὸ Ἀμφιάραιόν ἐστι τετιμημένον
 ποτὲ μαντεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν Ἀμφιάρεω, ὡς φησι
 Σοφοκλῆς, „ἐδέξατο φαγείσα Θηβαία κόνις αὐτοῖσιν
 „ὄπλοισ καὶ τετρωρίστω δίφρῳ.“ Ὀρωπὸς δ' ἐν ἀμφισ- 5
 βητησίμῳ γεγένηται πολλάκις· ἴδονται γὰρ ἐν μεθορίῳ
 τῆς τε Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. πρόκειται δὲ τῆς παρα-
 λίας ταύτης πρὸ μὲν τοῦ Θορίκου καὶ τοῦ Σουνίου νῆ-
 σος Ἐλένη τραχέα καὶ ἔρημος, παραμῆκης ὅσον ἐξή-
 κοντα σταδίων τὸ μῆκος, ἣς φασι μεμνησθαι τὸν ποι- 10
 ητὴν ἐν οἷς Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἐλένην „οὐδ'
 „ὄτε σε πρῶτον Λακεδαιμόνος ἐξ ἐράτεινῆς [ἐπλεον]
 „ἀρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι, νῆσῳ δ' ἐν Κρα-
 „νάῃ ἐμίγην φιλότῃ καὶ εὐνή.“ ταύτην γὰρ λέγει
 Κρανάην τὴν νῦν Ἐλένην ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν 15
 μίξιν. μετὰ δὲ τὴν Ἐλένην ἢ Εὐβοία πρόκειται τῆς
 ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως στενὴ καὶ μακρὰ καὶ κατὰ μῆ-
 κος τῇ ἡπίερω παραβλημένη καθάπερ ἢ Ἐλένη. ἔστι
 δ' ἀπὸ τοῦ Σουνίου πρὸς τὸ νότιον τῆς Εὐβοίας ἄκρον,
 ὃ καλοῦσι Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίων τριακοσίων πλοῦς· 20
 ἀλλὰ περὶ Εὐβοίας με[ν λέξομεν ὕστερον], τοὺς δ' ἐν
 τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς Ἀττικῆς μακρὸν εἶπεῖν διὰ τὸ
 κλήθος.

23 Τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν ἐν ὀνόματι μάλιστα ἐστὶν ὃ τε
 Ῥητιτὸς καὶ Βριλησσὸς καὶ Λυκαβηττός, ἔτι δὲ Πάρ- 25
 νης καὶ Κορυθαλλός. μαρμάρου δ' ἐστὶ τῆς τε Ῥητι-
 τίας καὶ τῆς Πεντελικῆς κάλλιστα μέταλλα πλησίον τῆς
 πόλεως· ὃ δ' Ῥητιτὸς καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. τὰ δ'
 ἀργυρεῖα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα,
 νυνὶ δ' ἐλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, τῆς με- 30
 ταλλείας ἀσθενῶς ὑπακουούσης, τὴν παλαιὰν ἐκβο-
 λάδα καὶ σκωρίαν ἀναχωνεύοντες εὕρισκον ἔτι ἐξ αὐτῆς

ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τῶν ἀρχαίων ἀπέριως καμινούτων. τοῦ δὲ μέλιτος ἀρίστου τῶν πάντων ὄντος τοῦ Ἀττικοῦ πολὺ βέλτιστόν φασι τὸ ἐν τοῖς ἀρ- C.400 γυρείοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου
5 τῆς σκευασίας.

Ποταμοὶ δ' εἰσὶν ὁ μὲν Κηφισσὸς ἐκ Τρινεμέων 24
τὰς ἀρχὰς ἔχων ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ
γέφυρα καὶ οἱ γεφυρισμοί, διὰ δὲ τῶν σκελῶν τῶν ἀπὸ
τοῦ ἄστεος εἰς τὸν Πειραιᾶ καθηκόντων ἐκδίδωσιν εἰς
10 τὸ Φαληρικόν, χειμαρρῶδης τὸ πλεόν, θέρους δὲ μει-
οῦται τελέως. ἔστι δὲ τοιοῦτος μᾶλλον ὁ Ἴλισσός, ἐκ
θατέρου μέρους τοῦ ἄστεος ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παρα-
λίαν ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἄγρας καὶ τοῦ Λυκείου μερῶν
καὶ τῆς πηγῆς ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων. περι
15 μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία, περὶ ἧς λέγοντα καὶ περὶ 2
τῶν συνεχῶν ἔθνων ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τοῦ
σαφοῦς χάριν ὧν εἰπομεν πρότερον. [ἐλέγομ]εν δὲ
τὴν ἀπὸ Σουνίου παραλίαν μέχρι Θετταλο[νικείας] ἐπι
20 τὰς ἄρκτους τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσαν [πρὸς δύ-
σιν καὶ] ἔχουσαν τὴν θάλατταν πρὸς ἔω, τὰ δ' ὑπερ-
[κείμενα μέρ]η πρὸς δύσιν ὡς ἂν ταινίας τινὰς διὰ τῆς
[πάσης χώρας] τεταμένας παραλλήλους· ὧν πρώτη
ἐστὶν [ἡ Ἀττικὴ σὺν τῇ] Μεγαρίδι ὡς ἂν ταινία τις, τὸ
25 μὲν ἐφθι[νὸν] πλευρὸν ἔχου]σα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέ-
χρι Ὠρωποῦ καὶίας, τὸ δ' ἐσπέριον τὸν τε
Ἰσθμὸν καὶ τὴν [Ἀλκνουίδα θάλ]ατταν τὴν κατὰ Πα-
γὰς μέχρι τῶν [τόπων τῆς Βοιωτίας] τῶν περὶ Κρέου-
σαν· τὰ δὲ λοιπὰ [τὴν ἀπὸ Σουνίου] μέχρι Ἰσθμοῦ πα-
30 ραλίαν καὶ τὴν ὡς ἂνς ὄρεινὴν τὴν διεύ-
ρουσαν ἀπὸ τῆς [Βοιωτίας τὴν Ἀ]ττικὴν. δευτέρα δ'
ἐστὶν ἡ Βοιωτία ἀπὸ τῆς ἔω ἐπι δύσιν τεταμένη ταινία

τις ἀπὸ τῆς κατ' Εὐβοίαν θαλάττης ἐπὶ θάλατταν τὴν
κατὰ τὸν Κρῖσαιον κόλπον, ἰσομήκης πως τῇ Ἀττικῇ
ἢ καὶ ἐλάττων κατὰ μῆκος· ἀρετῇ μέντοι τῆς χώρας
κάμπολυ διαφέρει.

2 Ἐφορος δὲ καὶ ταύτῃ κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀπο- 5
φαίνει τῶν ὁμόρων ἔθνων καὶ ὅτι μόνη τριθάλαττός
ἔστι καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων, ἐπὶ μὲν τῷ Κρι-
σαίῳ κόλῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
Σικελίας καὶ Λιβύης δεχομένη, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν
μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παρα- 10
λίας τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ τὴν Ταναγραϊκὴν τῇ δ'
ἐπὶ τὸν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συν-
εχῆ τὴν κατ' Αἴγυπτον καὶ Κύπρον καὶ τὰς νήσους θά-
λατταν τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν Προποντίδα
καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. προστίθησι δὲ ὅτι καὶ τὴν Εὐ- 15
βοίαν τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὐρίπος
οὕτω στενὸς ὢν καὶ γεφύρα συνεξευγμένος πρὸς αὐ-
C.401 τὴν διπλέδρω. τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ ταῦτα,
καὶ φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν, ἀγωγῇ δὲ καὶ
παιδείᾳ μὴ χρησαμένους * ἐπεὶ μὴδὲ τοὺς ἀεὶ προϊστα- 20
μένους αὐτῆς, εἰ καὶ [τί] ποτε κατώρθωσαν, ἐπὶ μικρὸν
τὸν χρόνον συμμῆναι, καθάπερ Ἐπαμεινώνδας ἔδειξε·
τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν
εὐθύς τοὺς Θεβαίους γευσαμένους αὐτῆς μόνον· αἴ-
τιον δὲ εἶναι τὸ λόγων καὶ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώ- 25
πους ὀλιγορῆσαι, μόνης δ' ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πό-
λεμον ἀρετῆς. ἔδει δὲ προσθεῖναι διότι τοῦτο πρὸς
Ἑλλήνας μάλιστα χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρὸς γε τοὺς
βαρβάρους βία λόγου κρείττων ἐστὶ. καὶ Ῥωμαῖοι δὲ
τὸ παλαιὸν μὲν ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες οὐδὲν 30
ἔδεοντο τῶν τοιούτων παιδευμάτων, ἀφ' οὗ δὲ ἤρ-
ξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τὴν πραγμα-

τείαν ἔχειν, ἐπέθεντο καὶ ταύτη τῇ ἀγωγῇ καὶ κατέστησαν πάντων κύριοι.

- Ἡ δ' οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων 3
 ᾤκειτο Ἀδώνων καὶ Τεμμίκων ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλα-
 5 νημένων καὶ Δελέγων καὶ Ἰάντων· εἶτα Φοίνικες
 ἔσχον οἱ μετὰ Κάδμου, ὃς τὴν τε Καδμείαν ἐτείχισε
 καὶ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. ἐκεῖνοι δὲ τὰς
 Θήβας τῇ Καδμείᾳ προσέκτισαν, καὶ συνεφύλαξαν τὴν
 ἀρχὴν ἡγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτῶν ἕως τῆς τῶν
 10 Ἐπιγόνων στρατείας. κατὰ δὲ τούτους ὀλίγον χρόνον
 ἐκλιπόντες τὰς Θήβας ἐπανῆλθον πάλιν· ὡς δ' αὐτως
 ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες ἐν Θετταλίᾳ
 συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν
 χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι πάντας. εἰτ'
 15 ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἥδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου
 παρεσκευασμένου περὶ Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔστει-
 λον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ Ὀρέστου παῖδες. προσθέντες δὲ
 τῇ Βοιωτίᾳ τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρό-
 τερον, οὐδ' Ὅμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν
 20 ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσαγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξε-
 βαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλή-
 θη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν (ᾤκησαν δὲ ὑπὸ
 τῷ Ἰμητῷ), τοὺς δὲ Θρακὰς ἐπὶ τὸν Παρνασσόν.
 Ἰαντες δὲ τῆς Φωκίδος Ἰαν πόλιν ᾤκισαν.
- 25 Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς μὲν Θρακὰς ποιησαμένους ἅ-
 σπονδὰς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς ἐπιθέσθαι νύκτωρ στρα-
 τοπεδεύουσιν ὀλιγορότερον ὡς εἰρήνης γεγонуίας·
 διακρουσαμένων [δ'] αὐτοὺς αἰτιωμένων τε ἅμα ὅτι
 τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῆναι φάσκειν ἐκεί-
 30 νους· συνθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθέσθαι. C.402
 ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρησθαι, „Θρακία παρεύ-
 „ρεσις.“ τοὺς δὲ Πελασγοὺς μένοντος ἐτι τοῦ πολέμου

χρηστηριασομένους ἀπελθεῖν, ἀπελθεῖν δὲ καὶ τοὺς Βοιωτοὺς· τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν, τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὴν προφήτιν ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν· τοὺς δὲ θεωροὺς ὑπονόησαντας χαριζομένην τοῖς Πελασγοῖς τὴν προφήτιν 5 κατὰ τὸ συγγενές (ἐπειδὴ καὶ τὸ ἱερὸν Πελασγικὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν) οὕτως ἀνελεῖν, ἀρπάσαντας τὴν ἄνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν ἐνθυμηθέντας, εἴτε κακουργήσασαν εἴτε μή, πρὸς ἀμφοτέρα ὀρθῶς ἔχειν, εἰ μὲν παρεχρηστηρίασε, κολασθείσης αὐτῆς, εἰ δ' οὐδὲν ἐκα- 10 κούργησε, τὸ προσταχθέν αὐτῶν πραξάντων. τοὺς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν ἀκρίτους κτείνειν τοὺς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, καθιστάναι δ' εἰς κρίσιν, καλεῖν δ' ἐπὶ τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς προφήτιδας αἱ λοιπαὶ τριῶν οὐσῶν περιῆσαν· λε- 15 γόντων δ' ὡς οὐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναίκας, προσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους ταῖς γυναίξιν τὸν ἀριθμὸν· τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναίκας καταγνῶναι, ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων τὰς ἀπολνούσας νικῆσαι· ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς μόνοις 20 ἄνδρας προθεσπίζειν ἐν Λαδώνῃ. τὰς μέντοι προφήτιδας ἐξηγουμένης τὸ μαντεῖον εἰπεῖν, ὅτι προστάττει ὁ θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς τρίποδας * συλλέγοντας εἰς Λαδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ καὶ ποιεῖν τοῦτο· αἰεὶ γάρ τινα τῶν ἀνακειμένων τριπόδων 25 νύκτωρ καθαιροῦντας καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις ὡς ἂν λάθρα τριποδηφορεῖν εἰς Λαδώνην.

5 Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Αἰολικὴν ἀποικίαν συνέπραξαν τοῖς περὶ Πενθίλον, πλείστους ἐξ ἑαυτῶν συμπέψαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν προσαγορευθῆναι. ὕστε- 30

9. post κακουργήσασαν: περὶ τῶν γυναικῶν τῶν δικαστῶν

ρον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περσικὸς πόλεμος περὶ Πλα-
 ταιᾶς γενόμενος διελυμήνατο τὴν χώραν. εἰτ' ἀνέλα-
 βον σφᾶς πάλιν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τῆς τῶν Ἑλλή-
 νων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους δυσὶ μάχαις κρα-
 5 τήσαντας Λακεδαιμονίους. Ἐπαμεινώνδα δὲ πεσόντος
 ἐν τῇ μάχῃ ταύτης μὲν τῆς ἐλπίδος διεσφάλησαν, ὑπερ
 δὲ τῶν Ἑλλήνων ὁμως ἐπολέμησαν πρὸς Φωκέας τοὺς
 τὸ ἱερὸν συλήσαντας τὸ κοινόν. κακωθέντες δ' ὑπὸ τε C.403
 τούτου τοῦ πολέμου καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπιθεμένων
 10 τοῖς Ἑλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἀπέβαλον
 τὴν πόλιν κατασκαφείσαν καὶ ἀνέλαβον ἀνακτισθεῖ-
 σαν. ἔξ ἐκείνου δ' ἤδη πράττοντες ἐνδεέστερον αἰ
 μέχρι εἰς ἡμᾶς οὐδὲ κώμης ἀξιολόγου τύπον σώζουσι·
 καὶ [αἰ] ἄλλαι δὲ πόλεις ἀνὰ λόγον πλὴν Ταναγρας καὶ
 15 Θεσπιῶν· αὐταὶ δ' ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκεῖνας
 κρινόμεναι.

Ἐξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον ἀρ- 6
 ξαμένους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὐβοίαν παραλλίας τῆς συννε-
 χουῆς τῇ Ἀττικῇ. ἀρχὴ δ' ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν
 20 ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ Ἐρέτρια ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. μετὰ
 δὲ τὸ Δελφίνιον ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἰκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ
 τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἐρέτρια, διάπλους δ' ἐπ' αὐτὴν
 στάδιοι τετταράκοντα.

25 Ἐἴτα Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου 7
 ἀφιδρυμένον, Ταναγραίων πολίχνην Ἀυλίδος διέχον
 σταδίους τριάκοντα, ὅπου μάχῃ λειψθέντες Ἀθηναῖοι
 προτροπάδην ἐφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ἀφ' ἵπ-
 30 που Ξενοφῶντα ἰδὼν κείμενον τὸν Γρύλλου Σωκρά-
 τος ὁ φιλόσοφος στρατεύων πεξὸς τοῦ ἵππου γεγυνο-
 τος ἐκποδῶν ἀνέλαβε τοῖς ὄμοις αὐτόν, καὶ ἔσωσεν ἐπὶ
 πολλοὺς σταδίους ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγῆ.

8 *Εἶτα λιμὴν μέγας ὃν καλοῦσι Βαθὺν λιμένα· εἶδ' ἢ Ἀύλλης πετρῶδες χωρίον καὶ κόμη Ταναγραίων· λιμὴν δ' ἐστὶ πεντήκοντα πλοίοις, ὥστ' εἰκὸς τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρχει λιμένι. καὶ ὁ Εὐρύπος δ' ἐστὶ πλησίον ὁ Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ 5 Σουνίου στάδιοι * ἑβδομήκοντα· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῷ γέφυρα δίπλευρος, ὡς εἶρηκα· πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐφέστηκεν ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος ὁ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας· διωκοδόμηται δ' εἰς αὐτοὺς σῦριγξ. περὶ δὲ τῆς παλιγορίας τοῦ Εὐρύπου τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανόν, ὅτι 10 ἑπτὰκις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ νύκτα· τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον.*

9 *Πλησίον δ' ἐστὶν ἐφ' ὕψους κείμενον χωρίον Σαλγανεύς, ἐπάνυμον τοῦ ταφέντος ἐπ' αὐτῷ Σαλγανεύς ἀνδρὸς Βοιωτίου, καθηγησαμένου τοῖς Πέρσiais εἰς- 15 πλέουσιν εἰς τὸν διάπλουον τοῦτον ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, ὃν φασὶν ἀναιρεθῆναι πρὶν ἢ τῷ Εὐρύπῳ συνάπτειν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Μεγαβάτου νομισθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης ἐμβalόντα τὸν στόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάττης στενωπὸν· αἰσθόμενον δὲ τὸν 20 βάρβαρον τὴν περὶ αὐτὸν ἀπάτην μεταγνώσασθαι τε καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν ἀναιτίως ἀποθανόντα.*

C.404

10

Καὶ ἡ Γραία δ' ἐστὶ τόπος Ὁρωποῦ πλησίον καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου καὶ τὸ Ναρκίσσου τοῦ Ἐρετριέως μνήμα ὃ καλεῖται Σιγηλοῦ, ἐπειδὴ σιγῶσι πα- 25 ριόντες· τινὲς δὲ τῇ Τανάγρα τὴν αὐτὴν φασὶν· ἢ Ποιμανδρὶς δ' ἐστὶν ἢ αὐτὴ τῇ Ταναγραικῇ· καλοῦνται δὲ καὶ Γεφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι. ἐκ Κνωπίας δὲ τῆς Θηβαϊκῆς μεθιδρύ[θη κατὰ χρῆσμον] δεῦρο τὸ Ἀμφιαράειον.

30

11 *Καὶ ὁ Μυκαλησσὸς δὲ κόμη τῆς Ταναγραϊκῆς·*

κεῖται δὲ παρ' ὄδον [τὴν ἐκ] Θηβῶν εἰς Χαλκίδα· ὡς
 δ' αὐτως καὶ τὸ Ἄρμα, τῆς Ταναγραϊκῆς κώμη ἐρημος
 περὶ τὴν Μυκαλησσόν, ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἄρματος
 λαβοῦσα τοῦνομα, ἕτερα οὔσα τοῦ Ἄρματος τοῦ κατὰ
 5 τὴν Ἀττικὴν, ὃ ἐστὶ περὶ Φυλὴν, δῆμον τῆς Ἀττικῆς
 ὄμορον τῇ Τανάγρα. ἐντεῦθεν δὲ ἡ παροιμία τὴν ἀρ-
 χὴν ἐσχεν ἢ λέγουσα „ὁπόταν δι' Ἄρματος ἀστράψῃ,“
 ἀστραπὴν τινα σημεϊοῦμένων κατὰ χρῆσμον τῶν λε-
 γομένων Πυθαίστων, βλεπόντων ὡς ἐπὶ τὸ Ἄρμα καὶ
 10 τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς ὅταν ἀστρά-
 ψαντα ἰδῶσιν· ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας, καθ' ἕκα-
 στον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, ἀπὸ τῆς ἐσχά-
 ρας τοῦ ἀστραπαίου Διός· ἐστὶ δ' αὕτη ἐν τῷ τείχει
 μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. περὶ δὲ τοῦ
 15 Ἄρματος τοῦ Βοιωτιακοῦ οἱ μὲν φασιν ἐκπεσόντος ἐκ
 τοῦ ἄρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὸν τό-
 πον, ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἄρμα ἐρημον
 ἐνεχθῆναι ἐπὶ τὸν ὁμώνυμον τόπον· οἱ δὲ τοῦ Ἀδρά-
 στου συντριβῆναι τὸ ἄρμα φεύγοντός φασιν ἐνταῦθα,
 20 τὸν δὲ διὰ τοῦ Ἀρείονος σωθῆναι. Φιλόχορος δ' ὑπὸ
 τῶν κωμητῶν σωθῆναι φησιν αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο
 ἰσοπολιτεῖαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρξει.

Ἔστι δὲ τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς * Ἄργος ἀνιόντι ἐν ἀρι- 12
 στερᾷ ἢ Τάναγρα κ..... ἐν δεξιᾷ κεῖται· καὶ
 25 ἡ Ἰρία δὲ τῆς Ταναγραϊκῆς νῦν ἐστὶ, πρότερον δὲ τῆς
 Θηβαϊδος· ὅπου ὁ Ἰριεὺς μεμύθηται καὶ ἡ τοῦ Ὠρί-
 ωνος γένεσις, ἣν φησι Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις·
 κεῖται δ' ἐγγὺς Ἀυλίδος. ἐνιοὶ δὲ τὰς Ἰτιάς Ἰρίην λέγε-
 σθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὔσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι
 30 πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικον Ἰριέων,

1. post Χαλκίδα: καλοῦσι δὲ βοιωτικῶς Μυκαληττόν.

πίσμα δὲ Νυκτέως τοῦ Ἀντιόπης πατρός. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Ῥσίαι κώ[μη], οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Ῥσιᾶται λέγονται. τῶν δ' Ἐρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἐρυθραί. καὶ ὁ Ἐλεῶν δ' ἐστὶ κάμη Ταναγρικῆ, ἀπὸ τῶν ἐλεῶν ὀνομασμένη. 5

13 Μετὰ δὲ Σαλγανέα Ἀνθηδῶν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ, C.405καθάπερ καὶ ὁ ποιητῆς εἰρηκεν „Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
„ωσαν.“ εἰσὶ μέντοι ἔτι προϊόντι μικρὸν πολίχνη δύο τῶν Βοιωτῶν, Δάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσὸς ἐκδί- 10
δωσι, καὶ ἔτι ἐπέκεινα Ἄλαι, ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κείσθαι φασὶν Αἰγὰς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. δι-
αγραμμα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνας εἰς Αἰγὰς ἑκα- 15
τὸν εἰκοσι στάδιοι, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κείται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερὸν, ἣν δέ ποτε καὶ πόλις· ἐγγὺς δὲ τῶν [Αἰγῶν] καὶ αἱ Ὀρόβιαι. ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσαπίον ὄρος ἐστὶν ἀπὸ Μεσ-
σάπου, ὃς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐλθὼν Μεσσαπίαν τὴν 20
χώραν ἐκάλεσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν Ἀνθηδόνιον, ὃν φασὶν εἰς κῆτος μετα-
βαλεῖν.

14 Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδόνας ἱεροπρεπῆς τόπος τῆς Βοιωτίας, ἔχνη πόλεως ἔχων, ὁ καλούμενος Ἴσος 25
συστέλλονται τὴν πρώτην συλλαβὴν. οἴονται δὲ τινες δεῖν γράφειν „Ἴσόν τε ξαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
„ωσαν“ ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ „Νίσάν τε ξαθέην.“ ἡ γὰρ Νίσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὡς φησὶν Ἀπολ- 30
λόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν. [ε]λη, εἰ μὴ τὴν Νίσαν οὕτως εἰρηκεν· ἣν γὰρ ὁ Μεγαρικῆ,

ἐκεῖθεν ἀπωκισμένη πρόσ[χωρος τοῦ Κιθα]ριῶνος, ἐκλείπεται δὲ νῦν. τινὲς δὲ γράφουσι „Κρεῦσάν τε „ζαθέην,“ τὴν νῦν Κρέουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θεσπιέων ἐπίνοιον ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ ἰδρυμένον· ἄλλοι δὲ „Φαράς τε ζαθέας.“ ἔστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἐλεῶνος Ἀρματος Μυκαλησσοῦ Φαρωῶν. γράφουσι δὲ καὶ τοῦτο „Νῦσάν τε ζαθέην.“ κώμη δ' ἔστι τοῦ Ἐλικῶνος ἢ Νῦσα. ἢ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τις ἢ πρὸς Εὐβοίαν.

10 Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ἔστι κοίλα πάν- 15
τοθεν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιεχόμενα, τοῖς Ἀττικοῖς μὲν πρὸς νότου, πρὸς ἄρκτου δὲ τοῖς Φωκικοῖς· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ὁ Κιθαιρῶν λοξὸς ἐμπίπτει μικρὸν ὑπὲρ τῆς Κρισαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν
15 συνεχῆ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ὄρεσιν, εἰτ' ἐπιστρέφων εἰς τὰ πεδία, πανόμενος δὲ περὶ τὴν Θη-C.406
βαίαν.

Τῶν δὲ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν 16
ἀναχεομένων εἰς αὐτά, τῶν δ' ἐμπιπτόντων, εἴτα ἐκρύ-
20 σεις λαμβανόντων· τὰ δ' ἀνέψυκται καὶ γεωργεῖται παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρλίαν. ὑπάντρου δὲ καὶ σηραγγῶδους οὔσης κατὰ βάθους τῆς γῆς, σεισμοὶ γενόμενοι πολλάκις ἐξαίσιοι τοὺς μὲν ἐφραξαν τῶν πόρων τοὺς δὲ ἀνέφραξαν, τοὺς μὲν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοὺς
25 δὲ δι' ὑπονόμων· συμβαίνει δὴ καὶ τοῖς ὕδασι τοῖς μὲν δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τῶν φειθρῶν τοῖς δ' ἐπιπολῆς, τοῖς τε λιμναίοις καὶ τοῖς ποταμίοις. ἐγγωσθέντων δὲ κατὰ βάθους τῶν πόρων αὔξασθαι τὰς λίμνας συμβαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων ὥστε καὶ πόλεις
30 καταπίνεσθαι καὶ χώρας, ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν ἢ ἄλλων ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ποτὲ μὲν πλεῖσθαι ποτὲ δὲ πεξεύεσθαι, καὶ τὰς ἀν-

τάς πόλεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τῇ λίμνῃ ποτὲ δὲ ἄπωθεν
καίσθαι.

- 17 Διττῶς δὲ τοῦτο γίνεται· καὶ γὰρ μενουσῶν ἀκιν-
νήτων τῶν πόλεων, ὅταν ἡ αὔξησις τῶν ὑδάτων ἦττων
ἢ τῆς ὑπερχύσεως διὰ ὕψος τῶν οἰκήσεων ἢ διὰ ἀπό- 5
στασιν, καὶ διὰ ἀνοικισμόν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κιν-
δυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν πορίσωνται τοῦ φό-
βου τὴν μετάληψιν τῶν χωρίων τῶν ἄπωθεν ἢ τῶν ἐν
ὑψει. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικισθεῖσι τὸ τὴν
αὐτὴν προσηγορίαν φυλάττουσιν, ἐτύμως πρότερον 10
λεγομένοις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοπικῶς, νῦν μη-
[κέτι] λέγεσθαι ἐτύμως· Πλαταιὰς γὰρ ἀπὸ τῆς πλέ-
της τῶν κωπῶν εἰρησθαι πιδανὸν καὶ Πλαταιάς τοὺς
ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας, ἀλλὰ νῦν ἄπωθεν τῆς λίμνης
οἰκοῦντες οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιτο ἐτύμως. Ἔλος 15
τε καὶ Ἐλεῶν καὶ Ελλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλε-
σιν ἰδρῦσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα, ἢ ἀνοικι-
σθέντων ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺ ταπεινωθείσης διὰ τὰς
ὑστερον γενομένας ἐκρῦσεις· καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν.
- 18 Δηλοὶ δὲ καὶ ὁ Κηφισσὸς τοῦτο μάλιστα τὴν Κω- 20
παῖδα λίμνην πληρῶν. αὐξομένης γὰρ αὐτῆς ὥστε κιν-
δυνεύειν καταποθῆναι τὰς Κώπας, [ᾧς] ὃ τε ποιητῆς
ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἰ-
ληφε, χάσμα γεννηθὲν πρὸς τῇ λίμνῃ πλησίον τῶν Κω-
πῶν ἀνέωξεν ὑπὸ γῆς φεῖθρον ὅσον τριάκοντα σταδίων 25
καὶ ἐδέξατο τὸν ποταμόν, εἶτα ἐξέρρηξεν εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν κατὰ Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος τὴν ἄνω· καὶ
γὰρ ἑτέρα ἐστίν, ἧς [ἐμνήσθη]μεν, [ἣ] Βοιωτικῆ,
ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, ἣ προσέθεσαν Ῥωμαῖοι τὴν ἄνω. κα-
C.407λεῖται δ' ὁ τόπος Ἀγρόη· ἔστι δὲ καὶ λίμνη ὁμώνυμος· 30
ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θά-
λατταν. τότε μὲν οὖν παυσαμένης τῆς πλημμυρίδος,

παῦλα καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε, πλὴν τῶν ἤδη καταποθεισῶν πόλεων. πάλιν δ' ἐγγου-
 μένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλευτῆς Κράτης ἀνὴρ Χαλ-
 κιδεὺς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο στα-
 5 σιασάντων τῶν Βοιωτῶν, καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς
 Ἀλεξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ἀνεψυγμένων ἤδη πολ-
 λῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκίσσθαι τὸν ἀρ-
 χαῖτον ὑπελάμβανον, οἱ δ' Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας παρὰ
 τὸν Τρίτωνα ποταμὸν· λέγεται [δ' οἰκίσαι] Κέκροπα,
 10 ἠνίκα τῆς Βοιωτίας ἐπῆρξε καλουμένης τότε Ὠγυγίας,
 ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. γενέ-
 σθαι δὲ φασιν καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δεξα-
 σθαι τὸν Μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα διὰ τῆς Ἀλιαρ-
 τίας καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἔλος τὸ φῦον τὸν αὐλη-
 15 τικὸν κάλαμον. ἀλλ' οὗτος ἠφάνισται τελέως, εἴτε
 τοῦ χάσματος διαχέοντος αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους,
 εἴτε τῶν περὶ Ἀλιάρτον ἑλῶν καὶ λιμνῶν προαναλι-
 σκόντων αὐτόν, ἀφ' ὧν ποιήεντα καλεῖ τὸν [τόπον] ὁ
 ποιητῆς „καὶ ποιήενθ' Ἀλιάρτον“ λέγων.

20 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκ τῶν Φωκικῶν ὄρων οἱ ποταμοὶ 19
 καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσοὺς ἐκ Αἰλαίας Φωκικῆς
 πόλεως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φη-
 σιν „οἳ τε Αἰλαιαν ἔχον πηγῆς ἐπι Κηφισσοῖο“ δι'
 Ἐλατείας δὲ ῥυεῖς μεγίστης τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων,
 25 καὶ διὰ Παραποταμίων καὶ Φανοτέων ὁμοίως Φωκι-
 κῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας πρό-
 εἰσιν, εἴτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ τῆς Κορωνειακῆς
 εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐξίησι· καὶ ὁ Περγησοὺς δὲ
 καὶ ὁ Ὀλμειός, ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλή-
 30 λους, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαῖδα
 τοῦ Ἀλιάρτου πλη[σίον· καὶ ἄλλα] δὲ ρεύματα εἰς αὐ-
 τὴν ἐμβάλλει. ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὴν περίμετρον

ἔχουσα ὀγδοήκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων, αἱ δὲ ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαίνονται πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισὸν χάσματος καὶ τῶν ἐλῶν.

- 20 [Τῶν δὲ περι]κειμένων λιμνῶν ἐστὶν ἡ τε * Τρεφία καὶ ἡ Κ[ηφισίς, ἧς] μέμνηται καὶ Ὅμηρος „ὄς ῥ' 5 „ἐν Ἰλῆ ναίεισκε μέγα πλούτοιο μεμηλῶς, λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι.“ οὐ γὰρ λίμνην τὴν Κωπαίδα βούλεται λέγειν, ὡς οἴονται τινες, ἀλλὰ τὴν Ἰλικὴν προσαγορευομένην ἀπὸ τῆς πλησίον κώμης ἣν καλοῦσιν Ἰλας, οὐδὲ Ἰθην, ὡς ξνιοὶ γράφουσιν „ὄς ῥ' ἐν 10 „Ἰθῆ ναίεισεν.“ ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐν Λυδία „Τμῶλη C. 408 „ὑπὸ υφίοντι, Ἰθῆς ἐν πίοι δῆμῳ,“ ἡ δὲ Βοιωτικὴ ἐπιφέρει γοῦν τῷ „λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι“ τὸ „πάρ δὲ οἱ ἄλλοι ναῖον Βοιωτοί.“ ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ μεγάλη καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαίδι, ἡ δὲ μικρά, ἐκεῖθεν δι' 15 ὑπονόμων πληρουμένη, κειμένη μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνας. Ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει τοτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ἐν τῷ καταλόγῳ „ἠδ' Ἰλῆν καὶ Πετεῶνα,“ ποιητικῶς, τοτὲ δὲ συστέλλων „ὄς ῥ' ἐν Ἰλῆ ναίεισκε“ „σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ἰλῆ 20 „ἐνὶ οἰκίᾳ ναίων.“ οὐδ' ἐνταῦθα εὖ γραφόντων τινῶν Ἰθῆ ἐνι· οὐ γὰρ ὁ Αἴας ἐκ Λυδίας τὸ σάκος μετέπετο.

- 21 [Αὐταὶ δ' αἱ] λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων ὑπογράφουσιν ὥστε] λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς, ὅτι 25 ὁ [ποιητῆς ἀτάκτως χρῆται] τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων τῶν τε ἀξιολόγων καὶ τῶν μῆ· καὶ] χαλεπὸν ἐν τοσούτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις καὶ ἐν μεσογαίᾳ μηδαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν· ἡ παραλία δ' ἔχει τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο· καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ 30

9. post προσαγορευομένην: τῇ προσφθίᾳ ὡς λυρικὴν 10. post Ἰλας: ὡς λύρας καὶ θύρας 20. post ναίεισκε: Τύχιος

ἡ θάλαττα τό γε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ
 ἡμεῖς ἐκείθεν περὶ [μεθὰ περιοδύειν]· ἐνταῦθα δ'
 ἔασαντες τοῦτο τῷ ποιητῇ ἀκολουθοῦντες ποιήσομεν
 τὴν] διαρῆμῃσιν, προστιθέντες ὅ τι ἂν χρήσιμον ἦ
 5 [πρὸς τὴν ὑπόθεσιν] ἡμῖν, ὑπ' ἐκείνου δὲ παραλειφθέν.
 ἄρχεται [δ' ἀπὸ τῆς Τρι]ης καὶ τῆς Αὐλίδος, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν.

Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν 22
 τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνης, διέχουσα τῶν Θηβῶν ὅσον πεντή-
 10 κοντα σταδίου· φεῖ δὲ καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς.

Σκῶλος δ' ἐστὶ κόμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ 23
 Κιθαιρῶνι, δυσοίκητος τόπος καὶ τραχὺς, ἀφ' οὗ καὶ
 ἡ παροιμία „εἰς Σκῶλον μῆτ' αὐτὸς ἵναι, μῆτ' ἄλλῳ
 ἔπεσθαι.“ καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθένδε καταγόμενον
 15 διασπασθῆναί φασιν. ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὀλυμπον
 πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. εἴρηται δ' ὅτι Πα-
 ρασώπιοι καὶ κόμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τρα-
 χυνίᾳ, παρ' ἣν φεῖ Ἀσωπὸς ποταμὸς, καὶ ὅτι ἐν Σι-
 κυωνίᾳ ἄλλος ἐστὶν Ἀσωπὸς καὶ ἡ χώρα Ἀσωπία, δι'
 20 ἧς φεῖ.

Ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάρφῃ μετωνομάσθη, καὶ αὕτη 24
 δὲ τῆς Παρασωπίας. ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἴσμηνὸς διὰ
 τοῦ πεδίου ρέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ
 Δίρκη κρήνη καὶ Πόντιαι, ἐφ' ὧν μυθεύεται τὰ περὶ C.409
 25 τὸν Ποτινέα Γλαῦκον τὸν διασπασθέντα ὑπὸ τῶν Ποτ-
 νιάδων ἵππων τῆς πόλεως πλησίον, καὶ ὁ Κιθαιρῶν δὲ
 οὐκ ἄποθεν τῶν Θηβῶν τελευτᾷ· παρ' αὐτὸν δὲ ὁ
 Ἀσωπὸς φεῖ, τὴν ὑπάρειαν αὐτοῦ κλύζων καὶ ποιῶν
 τοὺς Παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείους διηρημένους,
 30 ἅπαντας δ' ὑπὸ Θηβαίοις ὄντας (ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλα-

20. post φεῖ: εἰς καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμοι τῷ ποταμῷ
 τούτῳ.

ταίειον φασί τόν τε Σκῶλον καί τόν Ἐτεωνόν καί τὰς Ἐρύθρας· καί γάρ παρα[ρρεῖ] Πλαταιᾶς καί παρὰ Τάναγραν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καί αἱ Θεράπναι καί ὁ Τευμησσός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὴ προσούσας ἀρετὰς διαριθ- 5 μούμενος „ἔστι τις ἡνεμόεις ὀλίγος λόφος.“ γνώριμα δὲ τὰ ἔπη.

- 25 **Θέσπειαν** δὲ λέγει τὰς νῦν Θεσπιάς, πολλῶν ὀνομάτων τῶν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καί ἐνικῶς καί πληθυντικῶς, καθάπερ καί ἀρρενικῶς καί θηλυκῶς, 10 τῶν δ' ὀποτέρως. ἔστι δὲ πόλις πρὸς τῷ Ἐλικῶνι νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐπικειμένη δὲ τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ καί αὐτῇ καί ὁ Ἐλικῶν· ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Κρέουσαν, ἣν καί Κρεουσίδα καλοῦσιν. ἐν δὲ τῇ Θεσπείων ἔστι καί ἡ Ἄσκηρ κατὰ τὸ πρὸς Ἐλικῶνα μέρος, 15 ἢ τοῦ Ἡσιόδου πατρίς· ἐν δεξιᾷ γάρ ἐστι τοῦ Ἐλικῶνος, ἐφ' ὑψηλοῦ καί τραχέος τόπου κειμένη, ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν ὅσον τετταράκοντα σταδίου, ἣν καί κεκωμώδηκεν αὐτὸς ἔ[πιλαβόμενος] τοῦ πατρός, ὅτι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος μ[ετέστη, θρασύ]τερον λέγων 20 „νάσσατο δ' ἄγχ' Ἐλικῶνος οἰζυρῇ [ἐνὶ κόμῃ], Ἄσκηρ χειμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' [ἔσθλη].“ ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχῆς ἐστὶ τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ μερῶν· μικρὰ δὲ καί ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν κατὰ τὸν ὕστατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ 25 τοῦ συμβεβηκότος μυχόν· ὑπέρεκειται γὰρ κατὰ τοῦτον μάλιστα τὸν λιμένα τοῦ Κρισαίου κόλπου καί ὁ Ἐλικῶν καί ἡ Ἄσκηρ καί ἔτι αἱ Θεσπιαὶ καί τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἡ Κρέουσα. τοῦτο δὲ καί κοιλότατον νομίζεται τὸ μέρος τοῦ Κρισαίου κόλπου καί ἀπλῶς τοῦ Κοριν- 30 θιακοῦ· στάδιοι δ' εἰσὶ τῆς [παραλλας] τῆς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Κρέουσαν ἐνε[νῆκοντα·] ἐντεῦ-

θεν δὲ ἑκατὸν εἰκοσιν ἕως τῆς ἄκρας ἦν [Ὀλμιάς] κα-
 λοῦσιν· ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου τοῦ [Κρισαίου
 συμ]βέβηκε τὰς Πηγὰς κείσθαι καὶ τὴν Οἰνόην, περὶ
 ὧν εἰρήκαμεν. ὁ μὲν οὖν Ἐλικῶν οὐ πολὺ διεστηκῶς
 5 τοῦ Παρνασσοῦ ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ κατὰ τε ὕψος
 καὶ περίμετρον· ἄμφω γὰρ χιονόβολα τὰ ὄρη καὶ πε- C.410
 τρώδη, περιγράφεται δ' οὐ πολλῇ χώρᾳ. ἐνταῦθα δ'
 ἐστὶ τό τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν καὶ ἡ Ἴπκου κρήνη καὶ
 τὸ τῶν Δειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαί-
 10 ροιτ' ἂν τις Θραῖκας εἶναι τοὺς τὸν Ἐλικῶνα ταῖς Μού-
 σαις καθιερώσαντας, οἳ καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Δεῖβη-
 θρον καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν·
 ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων Μακε-
 δόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. εἰρηται δ' ὅτι τὴν
 15 Βοιωτίαν ταύτην ἐπέκησάν ποτε Θραῖκες βιασάμενοι
 τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Πελασγοὶ καὶ ἄλλοι βάρβαροι. αἱ
 δὲ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἐρωτά
 τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἐγλυψε μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε δὲ
 Γλυκέρα ἡ ἑταῖρα Θεσπιεῦσιν ἐκείθεν οὔσα τὸ γένος,
 20 λαβοῦσα δᾶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πρότερον μὲν οὖν
 ὀψόμενοι τὸν Ἐρωτά τινες ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν Θεσπειαν
 ἄλλως οὐκ οὔσαν ἀξιοθέατον, νυνὶ δὲ μόνῃ συνέστηκε
 τῶν Βοιωτικῶν πόλεων καὶ Τάναγρα· τῶν δ' ἄλλων
 ἐρείπια καὶ ὀνόματα λέλειπται.

25 [Μετ]ὰ δὲ Θεσπιάς καταλέγει Γραῖαν καὶ Μυκα- 26
 [λησσόν, περ]ὶ ὧν εἰρήκαμεν· ὡς δ' αὐτως καὶ περὶ
 τῶν [ἄλλων „οἷ τ'] ἄμφ' Ἄρμ' ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον
 „καὶ Ἐρώθρας, [οἷ τ' Ἐλεῶν] εἶχον ἡδ' Ἰλῆν καὶ Πε-
 „τεῶνα.“ Πετεῶν δὲ κώμη τῆς Θηβαΐδος ἐγγὺς τῆς
 30 ἐπ' Ἀνθηδόνα ὁδοῦ, ἡ δ' Ὀκαλή μέση Ἀλιάρτου καὶ
 Ἀλαλκομενίου ἑκατέρου τριάκοντα σταδίους ἀπέχου-
 σα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ποτάμιον ὀμώνυμον. Μεδεῶν

δ' ὁ μὲν Φωκικὸς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλῳ, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα, ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται, πλησίον δ' ἐστὶν Ὀγγηστοῦ ὑπὸ τῷ Φοινικίῳ ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται Φοινικίς· τῆς δὲ Θηβαίας καὶ τοῦτο λέγεται, [ὑπ' ἐνί]ων δὲ τῆς Ἀλ- 5
αρτίας καὶ Μεδεῶν καὶ Ὠκαλέα.

27 *Εἰτά φησι „Κάπας Εὐτρησίην τε πολυτρήρωνά τε „Θίσβην.“* περὶ μὲν οὖν Κωπῶν εἰρηται· προσάρκτιος δέ ἐστιν ἐπὶ τῇ Κωπαίδι λίμνῃ· αἱ δ' ἄλλαι κύκλω εἰσὶν αἶθε, Ἀκραϊφίαι Φοινικίς Ὀγγηστὸς Ἀλιάρτος Ὠκα- 10
λέα Ἀλαλκομεναὶ Τιλφούσιον Κορώνεια. καὶ τό γε C.411καλαιὸν οὐκ ἦν τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην πρὸς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγετο, Κωπαῖς μὲν τῶν Κωπῶν, Ἀλιαρτίς δὲ Ἀλιάρτου, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὕστερον δ' ἢ πᾶσα Κωπαῖς 15
ἐλέχθη κατ' ἐπικράτειαν· κοιλώτατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον. Πίνδαρος δὲ καὶ Κηφισίδα καλεῖ ταύτην· παρατίθησι γοῦν τὴν Τιλφῶσσαν κρήνην ὑπὸ τῷ Τιλφωσσίῳ ὄρει ῥέουσάν πλησίον Ἀλιάρτου καὶ Ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ἣ τὸ Τειρεσίου μνημα· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ 20
τοῦ Τιλ[φωσσί]ου Ἀπόλλω]μος ἱερὸν.

28 Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κάπαις Εὐτρησίην τίθησι κωμίον Θεσπιέων· ἐνταῦθά φησι Ζῆδον καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν· ἡ δὲ Θίσβη Θίσβαι νῦν λέγονται, οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θα- 25
λάττης ὁμορον Θεσπιεῦσι τὰ χωρίον καὶ τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τῷ Ἐλικῶνι καὶ αὐτό· ἐπίνειον δ' ἔχει πετρῶδες περιστερῶν μεστών, ἐφ' οὗ φησιν ὁ ποιητὴς „πολυτρήρωνά τε Θί-
,,σβην.“ πλοῦς δ' ἐστὶν ἐνθὲνδε εἰς Σικυῶνα σταδίων 30
ἑκατὸν ἐξήκοντα.

29 Ἐξῆς δὲ Κορώνειαν καταλέγει καὶ Ἀλιάρτον καὶ

Πλαταιὰς καὶ Γλίσσαντα. ἡ μὲν οὖν Κορωνεῖα ἐγγὺς τοῦ Ἐλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη, κατελάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἄρνης οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τὰ Τρωικά, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν 5 ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνεῖας ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς πεδίῳ τὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθηναῖς ἱερὸν ἰδρῦσαντο ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ, καὶ τὸν παραρρέοντά ποταμὸν Κουάριον προσηγόρευσαν ὁμοφώνως τῷ ἐκεῖ. Ἀλκαῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον λέγων „[ᾧ] ν]ασσ' Ἀθανάα 10 „πολε[μηδόκος], ἃ ποι Κορωνίας ἐπιλατῶ ναύο πάροι- „θεν ἀμφι[βαίνεις] Κωραλίῳ ποταμῷ παρ' ὄχθαις.“ ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιωτῖα συνετέλουν· συγκαθι- δρῶνται δὲ τῇ Ἀθηναῖ ὁ Ἄιδης κατὰ τινα, ὥς φασι, μυ- στικὴν αἰτίαν. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνεῖα Κορωνεῖοι 15 λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωνεῖες.

Ἄλιάρτος δὲ νῦν οὐκέτι ἐστὶ κατασκαφεῖσα ἐν τῷ 30 πρὸς Περσεία πολέμῳ, τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι δόντων Ῥωμαίων. ἔκειτο δὲ ἐν στενωπῷ χωρίῳ μεταξὺ ὑπερκειμένου ὄρους καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πλησίον 20 τοῦ Περμησσοῦ καὶ τοῦ Ὀλμειοῦ καὶ τοῦ ἔλους τοῦ φύοντος τὸν ἀύλητικὸν κάλαμον.

Πλαταιαὶ δὲ, ἃς ἐνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής, ὑπὸ τῷ 31 Κιθαιρωνί εἰσι· μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Θηβῶν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν C.412 25 τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. [αὶ] γὰρ Ἐλευθεραὶ πλη- σίον, ἃς οἱ μὲν [τῆς Ἀττικῆς, οἱ δὲ] τῆς Βοιωτίας φα- σίν. εἴρηται δ' ὅτι παραρρεῖ τὰς Πλαταιὰς ὁ Ἄσωπός. ἐνταῦθα Μαρδόνιον καὶ τὰς τριάκοντα μυριάδας Περ- 30 σωῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων δυνάμεις ἄρδην ἠφάνισαν· ἰδρῦ- σαντὸ τε Ἐλευθερίον Διὸς ἱερὸν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπέδειξαν, Ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες· ταφὴ τε δεικνύται δημοσίᾳ τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ

μάχη. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Σικωνίᾳ δήμος Πλαταιαί, ὅθεν περὶ ἡν Μνασάλκης ὁ ποιητής. Γλίσσαντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῷ Ἰπάτῳ ὄρει ὃ ἔστιν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πλησίον Τευμησοῦ καὶ τῆς Καδμείας, ᾧ ὑποπίπτει τὸ Ἀόνιον καλούμενον πεδῖον, ὃ διατείνει [εἰς τὴν Καδμείαν] ἀπὸ τοῦ Ἰπάτου ὄρους.

32 Τὸ δ' οὕτω φηθέν „οἱ δ' ὑπὸ Θήβας εἶχον“ οἱ μὲν δέχονται πολλιδίον τι Ἰποθήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς Ποτυίας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλειεῖσθαι διὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ 10 πολέμου· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν οἴκειν δὲ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τότε ἐν τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις μετὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων ἄφοδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατοῦντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δὲ ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θήβαι, ὑπὸ Θήβας εἶπειν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ οἰκοῦντας τὸν ποιητὴν 15 τοὺς τότε Θηβαίους.

33 Ὀγγηστός δ' ἔστιν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέηγετο ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ πρὸς τῇ Κωπαίδι λίμνῃ καὶ τῷ Τηνερικῷ πεδίῳ, ἐν ᾧ ψεὶ κείμενος φίλος, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ αὐτὸ φίλον. οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, 20 ἄλση καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα κἄν ἡ φιλά· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενον „[δι]νηθεῖς ἐπήει γὰρ τε καὶ θάλασσαν, καὶ σκοπιασίην „[μεγάλαι]ς ὄρεων ὑπερ ἔστα, καὶ μνηχὸς * δεινάσατο „βαλλό[μενος] κρηπίδας ἀλσέων.“ οὐκ εὖ δ' ὁ Ἄλ- 25 καλός, ὥσπερ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα παρέτρεψε τοῦ Κουαρίου, οὕτω καὶ τοῦ Ὀγγηστοῦ κατέψευσται πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ Ἐλικῶνος αὐτὸν τιθεῖς· ὁ δ' ἔστιν C.413 ἄκωθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους.

34 Τὸ δὲ Τηνερικὸν πεδῖον ἀπὸ Τηνέρου προσηγόν- 30

2. post ποιητής: Μνασάλκης τὸ μνᾶμα τῷ Πλαταιάδα.

4. post Καδμείας: γεῶλοφα καλεῖται θρία

ρευται· μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας, προφήτης τοῦ μαντείου κατὰ τὸ Πιῶνον ὄρος, ὃ φησιν εἶναι τρικόρυφον ὃ αὐτὸς ποιητῆς „καί ποτε τὸν τρι-
 „κάρανον Πιῶλιον κευθμῶνα κατέσχεθε“ καὶ τὸν Τή-
 5 νερον καλεῖ „ναοπόλον μάντιν δαπέδοισιν ὁμοκλέα.“ ὑπέρεκται δὲ τὸ Πιῶνον τοῦ Τηνερικουῦ πεδίου καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πρὸς Ἀκραίφιῶν· Θεβαίων δ' ἦν τό τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ κέεται ἐν ὕψει. φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ
 10 τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ Θετταλικῇ.

Οἱ δὲ φασὶ καὶ τὴν Ἄρνην ὑπὸ τῆς λίμνης κατα- 35 ποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Ζηνούδοτος δὲ γράφων „οἱ „δὲ πολυστάφυλον Ἄσκηρην ἔχον,“ οὐκ ἔοικεν ἐντυχόντι τοῖς ὑπὸ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι καὶ
 15 τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χεῖρω λέγοντος περὶ τῆς Ἄσκηρος. πῶς γὰρ ἂν τις πολυστάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι πιστεύσειεν; οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ οἱ Τάρνην ἀντὶ τῆς Ἄρνης γράφοντες· οὐδὲ γὰρ μίᾳ δείκνυται Τάρνη παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς, ἐν δὲ Ἀνδοῖς ἐστίν, ἧς
 20 καὶ Ὀμηρος μέμνηται „Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαιστόν „ἐνήρατο Μήνονος υἱὸν Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώ- „λακος εἰληλούθει.“ λοῖπα δ' εἰσὶ τῶν μὲν περικειμένων τῇ λίμνῃ αἷ τε Ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ Τιλφώσσιον, τῶν δ' ἄλλων Χαιρώνεια καὶ Λεβιάδεια καὶ Λεῦκτρα,
 25 περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.

Ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητῆς, ἀλλ' 36 οὐκ ἐν καταλόγῳ „Ἡρῆ τ' Ἀργεῖη καὶ Ἀλαλκομενῆς Ἀθήνη.“ ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱερὸν Ἀθηναῖς σφόδρα τιμώμενον, καὶ φασὶ γε τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐνθάδε, καθά-
 30 περ καὶ τὴν Ἡραν ἐν Ἀργεῖ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν ὡς ἀπὸ πατρίδων τούτων ἀμφοτέρας οὕτως ὀνομάσαι. διὰ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται τῶν.

ἐνταῦθα ἀνδρῶν, ἐπειδὴ ἱεροὶ ὄντες παρῆντο τῆς στρατείας. καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος ἀεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλη οὔσα οὔτ' ἐν εὐερκεὶ χωρίῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ· τὴν δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπέλιχοντο πάσης βίας, ὥστε καὶ Θηβαῖοι κατὰ τὴν τῶν 5 Ἐπιγόνων στρατείαν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν ἐκεῖσε λέγονται καταφεύγειν καὶ εἰς τὸ ὑπερκείμενον ὄρος ἐρυμνὸν τὸ Τιλφᾶσσιον; ὑφ' ᾧ Τιλφᾶσσα κρήνη καὶ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνημα ἐκεῖ τελεντήσαντος κατὰ τὴν φυγὴν.

C.414
37

Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μάχῃ μεγάλη νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δείκνυται δὲ κἀνταῦθα ταφὴ τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσίᾳ· περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς 15 καὶ Ῥωμαῖοι τὰς Μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριάδων κατηγωνίσαντο, ὥστ' ὀλίγους ἐπὶ θάλατταν σωθέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσί, τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὲν ἀπολέσθαι τοὺς δὲ καὶ ἀλῶναι.

38

Λεβάθεια δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφῶνιου μαν- 20 τελον ἴδρυται, χάσματος ὑπονόμου καταβάσιν ἔχον, καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος· κεῖται δὲ μετὰ τὸ τοῦ Ἐλικῶνος καὶ τῆς Χαιρωνείας, Κορωνείας πλησίον.

39

Τὰ δὲ Λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπου Λακεδαιμονίους μέ- 25 γάλῃ μάχῃ νικήσας Ἐπαμεινώνδας ἀρχὴν εὗρετο τῆς καταλύσεως αὐτῶν· οὐκέτι γὰρ ἔξ ἐκείνου τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἰσχυσαν ἢν εἶχον πρότερον, καὶ μάλιστ' ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέρᾳ συμβολῇ τῇ περὶ Μαντίνειαν κακῶς ἔπραξαν, τὸ μέντοι μὴ ὑφ' 30 ἑτέροις εἶναι καίπερ οὕτως ἐπταικόσι συνέμεινα μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· καὶ παρὰ τούτοις δὲ τιμῶ-

μενοι διατελοῦσι διὰ τὴν τῆς πολιτείας ἀρετὴν. δεικνύνται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατὰ τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπιάς ὁδόν.

Ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀρχομε- 40
 5 νύων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοιωτικῆς
 κοῦ ἔθνους. καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ
 ἔθνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαι τινὰς
 τῶν Μινυῶν εἰς Ἴωλκόν φασι, ὅθεν τοὺς Ἀργο-
 ναύτας Μινύας λεχθῆναι. φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν
 10 καὶ πλουσία τις γεγонуῖα πόλις καὶ δυναμένη μέγα·
 τοῦ μὲν οὖν πλοῦτου μάρτυς καὶ Ὀμηρος· δια-
 ριθμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματή-
 σαντάς φησιν „οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται,
 „οὐδ' ὅσα Θήβας Αἴγυπτίας.“ τῆς δυνάμεως δέ, ὅτι
 15 Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνῳ
 τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν ὑφ' Ἡρακλέους καταλυ-
 θῆναί φασι. Ἐτεοκλῆς δέ, τῶν βασιλευσάντων ἐν
 Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν ἰδρυσάμενος πρῶτος
 ἀμφοτέρω ἐμφαίνει, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν, ὃς
 20 εἰτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας εἰτ' ἐν τῷ διδόναι
 κατορθῶν εἴτε καὶ ἀμφοτέρω, τὰς θεὰς ἐτίμησε C. 415
 ταύτας. λέγουσι δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἡ λίμνη κατέ-

22. post ταύτας: ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσίαν εὐφροῆ γε-
 νόμενον ἐκεῖνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὀρμῆσαι τιμὴν, ὥστε
 ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δύναμιν. ἀλλὰ πρὸς ταύτη καὶ
 χρημάτων ἔδει· οὐτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ διδοίη ἂν πολλὰ,
 ὁ τε [μὴ] λαμβάνων πολλὰ οὐκ ἂν ἔχοι πολλά· εἰ δ' ἀμφοτέρω συν-
 ἔχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. τὸ γὰρ κενούμενον ἅμα καὶ πληρούμενον
 πρὸς τὴν χρεῖαν ἀεὶ πλήρες ἐστίν, ὁ δὲ διδοὺς μὲν μὴ λαμβάνων
 δὲ οὐδ' ἂν ἐπι θάτερα κατορθοίη· παύσεται γὰρ διδοὺς ἐπι-
 λείποντος τοῦ ταμεῖον, παύσονται δὲ καὶ οἱ διδόντες τῷ λαμβά-
 νοντι μόνον, χαριζομένῳ δὲ μηδέν, ὥστ' οὐδ' οὗτος ἐτέρως ἂν
 κατορθοίη. ὁμοία δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἂν, χωρὶς δὲ
 τοῦ κεινοῦ λόγον διότι „τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμωτάτα, δύ-
 „ναμὴν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἔχει,“ καὶ ἐκ τῶν καθ'

χει νῦν ἢ Κωπαῖς, ἀνεψύχθαι πρότερον καὶ γεω-
γρῆσθαι παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις ὃν κλη-
σίον οἰκοῦσι· καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον τοῦ πλοῦτου
τιθείασι.

41 Τὴν δ' Ἀσπληθόνα χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς 5
ἐκάλουν τινές· εἴτ' Εὐδαιέλος μετωνομάσθη καὶ αὐτὴ
καὶ ἡ χώρα, τάχα τι ἰδίωμα προσφερομένη ἐκ τοῦ δει-
λινοῦ κλίματος οἰκίειον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα
τὸ εὐχήμερον. διέχει δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ στάδια εἰκοσι-
μεταξὺ δ' ὁ Μέλας ποταμός. 10

C.416 42 Ἐπέρεται δ' Ὀρχομενίας ὁ Πανοπεύς, Φωκιῆ
πόλις, καὶ Ἰάμπολις· τούτοις δ' ὁμορεῖ Ὀποῦς, ἡ τῶν
Λοκρῶν μητρόπολις τῶν Ἐπικνημιδίων. πρότερον μὲν
οὖν οἰκείσθαι τὸν Ὀρχομενόν φασιν ἐπὶ πεδίῳ, ἐπιπο-
λαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ Ἀκόν- 15
τιον ὄρος, παρατείνον ἐπὶ ἐξήκοντα σταδίους μέχρι
Παραποταμίων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι. Ἰστοροῦσι δὲ τοὺς
ἐν τῷ Πόντῳ καλουμένους Ἀχαιοὺς ἀποίκους Ὀρχομε-
νίων εἶναι τῶν μετὰ Ἰαλμένου πλανηθέντων· ἐκεῖσε
μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν. καὶ περὶ Κάρυστον δ' ἦν 20

ἔκαστα σκοπεῖν δεῖ. μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δύνασθαι φα-
μεν· διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορευόμεν. δύνανται δ' ἄγον-
τες ἐφ' ἃ βούλονται τὰ πλήθη διὰ πειθούς ἢ βίας. πείθουσι μὲν
οὖν δι' εὐεργεσίας μάλιστα· οὐ γὰρ ἢ γε διὰ τῶν λόγων ἐστὶ
βασιλική, ἀλλ' αὐτὴ μὲν δητορικὴ· βασιλικὴν δὲ πειθῶ λέγομεν,
ὅταν εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ ἄγωσιν ἐφ' ἃ βούλονται· πείθουσι
μὲν δὲ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὄπλων. ταῦτα δ'
ἄμφω χρημάτων ἄνιά ἐστι· καὶ γὰρ στρατιὰν ἔχει πλείστην ὁ
[πλείστην] τρέφειν δυνάμενος, καὶ εὐεργετεῖν δύναται πλείστον
ὁ πλείστα κεντημένος.

9. post εὐχήμερον: ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα τῆς ἡμέ-
ρας ἐστὶ, τούτων δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑσθινοῦ ψυχρότερον· εἰς
ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιάζον τῇ νυκτί, τὸ δ' εἰς ἄνεσιν ἀφιστά-
μενον τῆς νυκτός. ἴαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ ἥλιος· τὸ οὖν ἠλιαζό-
μενον πλείστον ἐν τῷ ψυχροτάτῳ καιρῷ εὐχήμερωτάτον.

τις Ὀρχομενός. εὖ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβεβλή-
 κασιw ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγράψαντες, οἷς
 ἀκολουθοῦμεν ὀτανόματα λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν
 ὑπόθεσιν.

5 Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἡ Φω- 8
 κίς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ πα-
 ραπλησίως ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν τό γε παλαιόν.
 ὁ γὰρ Δαφνοῦς ἦν τότε τῆς Φωκίδος, σχίζων ἐφ' ἐκά-
 τερα τὴν Λοκρίδα καὶ μέσος τακτόμενος τοῦ τε Ὀπου-
 10 τίου κόλπου καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων παραλλίας· νῦν
 δὲ Λοκρῶν ἐστὶν ἡ χώρα (τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται),
 ὥστ' οὐδ' ἐκεῖ καθήκει οὐκέτι μέχρι τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ
 θαλάττης ἡ Φωκίς, τῷ δὲ Κρισαίῳ κόλπῳ συνήπται.
 αὐτὴ γὰρ ἡ Κρίσα τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἰδρυ-
 15 μένη τῆς θαλάττης καὶ Κίρρα καὶ Ἀντικύρα καὶ τὰ
 ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῆ κείμενα χωρία πρὸς
 τῷ Παρνασσῷ, Δελφοὶ τε καὶ Κίρφισ καὶ Δαυλῖς καὶ
 αὐτὸς ὁ Παρνασσὸς τῆς τε Φωκίδος ὦν καὶ ἀφορίζων
 τὸ ἑσπερίον πλευρόν. ὃν τρόπον δ' ἡ Φωκίς τῇ Βοιω-
 20 τίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ Φωκίδι ἐκα-
 τέρα. διττὴ γάρ ἐστι διηρημένη ὑπὸ τοῦ Παρνασσοῦ
 δίχα, ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἑσπερίου μέρους παρακειμένη τῷ
 Παρνασσῷ καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη, καθήκουσα δ'
 ἐπὶ τὸν Κρισαῖον κόλπον, ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἔω τελευ-
 25 τῶσα ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλατταν. καλοῦνται δ' οἱ
 μὲν ἑσπεριοὶ Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, ἔχουσί τε ἐπὶ τῇ δη-
 μοσίᾳ σφραγίδι τὸν ἑσπερον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον·
 οἱ δ' ἕτεροὶ δίχα πως καὶ αὐτοὶ διηρημένοι, οἱ μὲν
 Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὄμοροι Φωκεῦσι καὶ
 30 Βοιωτοῖς, οἱ δ' Ἐπικνημιδιοὶ ἀπὸ ὄρους Κνημιδος,
 προσεχεῖς Οἰταίοις τε καὶ Μαλιεῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ ἀμ-
 φοῖν τῶν τε ἑσπερίων καὶ τῶν ἐτέρων Παρνασσός,

παραμήκης εἰς τὸ προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενος
 C.417 ἀπὸ τῶν περὶ Δελφούς τόπων μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν
 τε Οἰταίων ὄρων καὶ τῶν Αἰτωλικῶν καὶ τῶν ἀνα μέ-
 σον Δωριέων. κάλιον γὰρ ὥσπερ ἡ Λοκρὶς διττῆ οὐ]σα
 τοῖς Φωκεῦσι παραβέβληται, οὕτω [καὶ ἡ πᾶσα Οἰταία] 5
 μετὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ τινῶν ἀνα μέσον τ[όπων τῆς
 Δω]ρικῆς τετραπόλεως τῇ Λοκρῖδι ἐκατέρᾳ [καὶ Παρ-
 νασ]σῶ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν. ὑπὲρ τούτων δ' ἤδη [οἱ
 Θετταλοὶ] καὶ τῶν Αἰτωλῶν οἱ προσάρκτιοι καὶ Ἀκαρ-
 ν[ᾶνες καὶ τινὰ] τῶν Ἑπειρωτικῶν ἔθνων καὶ τῶν 10
 Μακεδονικῶν· [δεῖ δέ,] ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον,
 παραλλήλους ὥσ[περ ταινίας] τινὰς τεταμένας ἀπὸ
 τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὰς ἀ[νατολάς] νοῆσαι τὰς λεχθεί-
 σας χώρας. ἱεροκρεπῆς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνασσός,
 ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία τιμώμενά τε καὶ 15
 ἀγιστενόμενα· ὧν ἐστὶ γνωριμώτατόν τε καὶ κάλ-
 λιστον τὸ Κωρύκιον νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ
 Κιλικίῳ. τῶν δὲ πλευρῶν τοῦ Παρνασσοῦ τὸ μὲν
 ἐσπέριον νέμονται Λοκροὶ τε οἱ Ὀζόλαι καὶ τινες τῶν
 Δωριέων καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσαγορευ- 20
 ὄμενον Αἰτωλικὸν ὄρος, τὸ δὲ Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς οἱ
 πλείους, ἔχοντες τὴν Τετράπολιν περικειμένην πῶς
 τῷ Παρνασσῷ, πλεονάζουσαν δὲ τοῖς πρὸς ἔω. αἱ μὲν
 οὖν κατὰ τὸ μήκος πλευ[ραὶ τῶν] λεχθεϊσῶν χωρῶν τε
 καὶ ταινιῶν ἐκάστης παρ[άλληλοι] ἅπασαι εἰσιν, ἡ μὲν 25
 οὐ]σα προσάρκτιος ἢ [δὲ πρὸς νότον]. αἱ δὲ λοιπαὶ
 ἐσπέριοι ταῖς ἐφ' αἷς οὐκ εἰσι πα[ράλληλοι]. οὐ]δὲ ἡ
 παρὰ γὰρ ἐκατέρᾳ, ἢ τε τοῦ Κορ[υθαίου] κόλπου μέ]χρι
 Ἀκτίου καὶ ἡ πρὸς Εὐβοίαν μέχρι τῆς [Θεσσαλονικείας]
 παράλληλοι ἀλλήλαις εἰσίν, εἰς ἃς τελ[εῦτα] ταῦτα τὰ 30
 ἔθνη· ἀλλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ τὰ σχήματα [τούτων
 τῶν χω]ρίων ὡς ἂν ἐν τριγώνῳ παρὰ τὴν [βάσιν τε-

ταμένων] γραμμῶν πλειόνων· τὰ γὰρ ἀποληφ[θέντα
 σχήματα πα]ράλληλα μὲν ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τὰς [κατὰ
 μῆκος ἕναν]τίον πλευρὰς ἔξει παραλλήλους, τ[ὰς δὲ
 κατὰ πλάτος οὐ]κέτι. ὁ μὲν οὖν ὀλοσχερῆς τύπος οὗτος
 5 τῆς λοιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιοδείας, τὰ καθ' ἕκαστα δ'
 ἑξῆς λέγωμεν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρχάμενοι.

Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις Δελφοὶ τε 2
 καὶ Ἐλάτεια· Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου
 Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν, εἰ γέ Ἀγαμέ-
 10 μων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ
 ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρωδὸς ἄδων εἰσάγεται „νεῖκος
 „Ὀδυσσεῆος καὶ Πηλεΐδew Ἀχιλλῆος, ὥς ποτε δηρί-
 „σαντο. — ἀναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων χαιρε νόω.“
 „ὥς γάρ οἱ χρεῖων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων Πυ- C. 418
 15 „θοῦ.“ Δελφοὶ μὲν δὴ διὰ ταῦτα, Ἐλάτεια δὲ ὅτι πασῶν
 μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων καὶ ἐπικαιριωτάτη διὰ τὸ
 ἐπικεῖσθαι τοῖς στενοῖς καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἔχειν τὰς
 εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν. ὄρη γάρ
 ἔστιν Οἰταία πρῶτον, ἔπειτα τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν
 20 Φωκέων, οὐ πανταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ
 Θετταλίας ἐμβάλλουσιν, ἀλλ' ἔχει παρόδους στενάς
 μὲν ἀφωρισμένας δέ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρου-
 ροῦσιν· ἄλουσῶν δ' ἐκείνων κρατεῖσθαι συμβαίνει
 καὶ τὰς παρόδους. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἐπιφάνεια τοῦ
 25 ἐν Δελφοῖς ἔχει πρεσβεῖον, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χω-
 ρίων ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικὴν (ταῦτα γὰρ ἔστι τὰ
 ἔσπεριώτατα μέρη τῆς Φωκίδος), ἐντεῦθεν ἀρχτέον.

Εἰρηται δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐπὶ τῶν ἔσπε- 3
 ρίων ὄρων ἴδρυνται τῆς Φωκίδος. τούτου δὴ τὸ μὲν
 30 πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ὀζόλαι,
 τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοὶ, πετρῶδες χωρίον θεατροειδές,
 κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, στα-

δίωιν ἑκκαίδεκα κύκλον πληροῦσαν. ὑπέρκειται δ' αὐ-
 τῆς ἢ Δυκώρεια, ἐφ' οὗ τόπου πρότερον ἴδρυντο οἱ
 Δελοφοὶ ὑπὲρ τοῦ Ἰεροῦ· νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ οἰκοῦσι περὶ
 τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν. πρόκειται δὲ τῆς πόλεως
 ἢ Κίρφισ ἐκ τοῦ νοτίου μέρους, ὄρος ἀπότομον, νάπην 5
 ἀπολιπὸν μεταξὺ, δι' ἧς Πλειστός διαρρεῖ ποταμός. ὑπο-
 πέπτωκε δὲ τῇ ὁ Κίρφει πόλις ἀρχαία Κίρρα, ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ ἰδρυμένη, ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς ὀγδοή-
 κοντά που σταδίων· ἴδρυται δ' ἀπαντικρὺ Σικυῶνος.
 πρόκειται δὲ τῆς Κίρρας τὸ Κρισαῖον πεδῖον εὐδαιμον. 10
 πάλιν γὰρ ἐφεξῆς ἐστὶν ἄλλη πόλις Κρῖσα, ἀφ' ἧς ὁ
 κόλπος Κρισαῖος· εἶτα Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ
 τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν Οἰτην. καὶ δὴ φασιν
 ἐκεῖ τὸν ἐλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀστεῖον, ἐνταῦθα δὲ
 σκευάζεσθαι βέλτιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδημεῖν δεῦρο 15
 πολλοὺς καθάρσεως καὶ θεραπείας χάριν· γίνεσθαι
 γάρ τι σησαμοειδὲς φάρμακον ἐν τῇ Φωκιῇ, μεθ' οὗ
 σκευάζεσθαι τὸν Οἶταλον ἐλλέβορον.

4 Αὕτη μὲν οὖν συμμένει, ἢ δὲ Κίρρα καὶ ἡ Κρῖσα
 κατεσπάσθησαν, ἢ μὲν ὕστερον ὑπ' Εὐ- 20
 ρυλόχου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν Κρισαῖον πόλεμον·
 εὐτυχήσαντες γὰρ οἱ Κρισαῖοι διὰ τὰ ἐκ τῆς Σικελίας
 καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ
 C.419 Ἰερὸν ἀφικνουμένους καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν
 Ἀμφικτυόνων. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς Ἀμφισσεῦσι συν- 25
 ἔβη. Δοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν Ὀζολῶν. ἐπελθόντες
 γὰρ καὶ οὗτοι τὴν τε Κρῖσαν ἀνέλαβον, καὶ τὸ πεδῖον
 τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν αὐθις κατεγεώρ-
 ρουν, καὶ χεῖρους ἦσαν περὶ τοὺς ξένους τῶν πάλαι
 Κρισαίων. καὶ τούτους οὖν ἐτιμωρήσαντο οἱ Ἀμφι- 30
 κτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χώραν ἀπέδοσαν. ὀλιγώρηται
 δ' ἑκανῶς καὶ τὸ Ἰερόν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως,

[έτιμήθη]. δηλοῦσι δ' οἱ τε θησαυροὶ οὓς καὶ δῆμοι καὶ
 δυνάσται κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνέτι-
 θευτο καθιερωμένα καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουργ-
 γῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικὸς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἰστο-
 5 ρουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ 5
 βάρθους οὐ μάλα εὐρύστομον, ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ
 αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν, ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ
 στομίου τρίποδα ὑψηλόν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαί-
 10 νουσαν δεχομένην τὸ πνεῦμα ἀποθεσπίζειν ἔμμετρά τε
 καὶ ἄμετρα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς
 τινας ὑπουργοῦντας τῷ ἱερῷ. πρώτην δὲ Φημονόην
 γενέσθαι φασὶ Πυθίαν, κεκλησθαι δὲ καὶ τὴν προφη-
 τιν οὕτω καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πυθῆσθαι, ἐκτετά-
 15 σθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου
 καὶ ἀκαμάτου καὶ διακόνου.

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ 6
 τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάν-
 των ὑπάρξει, προσέλαβε δέ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου.
 20 τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἔστι τῆς συμπάσης, τῆς
 τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός, ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς
 οἴκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν, προσπλά-
 σαντες καὶ μῦθον ὃν φησι Πίνδαρος, ὅτι συμπέσοιεν
 ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν
 25 ἀπὸ τῆς δύσεως ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακας C.420

16. post διακόνου: ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τῆς τε τῶν πό-
 λεων κτίσεως καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐτιμήσεως. καὶ γὰρ κατὰ
 πόλεις συνήεσαν καὶ κατὰ ἔθνος, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες, καὶ
 ἅμα τῆς παρ' ἀλλήλων χρείας χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ
 ἀπήντων διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, σορτὰς καὶ πανηγύρεις συντε-
 λοῦντες. φιλικὸν γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον, ἀπὸ τῶν ὁμοτραπέζων
 ἀρξάμενον καὶ ὁμοσπόνδων καὶ ὁμοροφίων. ὅσῳ δὲ πλεῖον καὶ
 ἐκ πλειόνων ἐπεδήμει, τοσῶδε μείζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομιζέτο.

φασι. δείκνυνται δὲ καὶ ὀμφαλός τις ἐν τῷ ναῷ τετα-
νωμένος καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου.

7 Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας οὔσης τῆς περὶ τοὺς
Δελφούς, συνήεσαν τε ῥαδίως ἐκείσε, μάλιστα δ' οἱ
ἐγγύθεν, καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ 5
τούτων συνετάχθη περὶ τε τῶν κοινῶν βουλευσόμενον
καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔξου κοινωτέραν, ἅτε καὶ
χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων φυ-
λακῆς καὶ ἀγιστείας θεομένων μεγάλης. τὰ πάλαι μὲν
οὖν ἀγνοεῖται, Ἀκρίσιος δὲ τῶν μνημονευομένων 10
πρῶτος διατάξαι δοκεῖ τὰ περὶ τοὺς Ἀμφικτύονας καὶ
πόλεις ἀφορίσαι τὰς μετεχούσας τοῦ συνεδρίου καὶ
ψῆφον ἐκάστη δοῦναι, τῇ μὲν καθ' αὐτὴν τῇ δὲ μεθ'
ἐτέρας ἢ μετὰ πλειόνων, ἀποδείξει δὲ καὶ τὰς Ἀμφι-
κτυονικὰς δίκας ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσὶν· ὕστε- 15
ρον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατε-
λύθη καὶ τοῦτο τὸ σύνταγμα, καθάπερ τῶν Ἀχαιῶν.
αἱ μὲν οὖν πρῶται δυοκαίδεκα συνελθεῖν λέγονται
πόλεις· ἐκάστη δ' ἐπεμπε πυλαγόραν, δις κατ' ἔτος οὔ-
σης τῆς συνόδου ἕαρός τε καὶ μετοπώρου· ὕστερον δὲ 20
καὶ πλείους προσῆλθον πόλεις. τὴν δὲ σύνοδον Πυ-
λαίαν ἐκάλουον τὴν μὲν ἑαρινὴν τὴν δὲ μετοπωρινὴν,
ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ Θερμοπύλας κα-
λοῦσιν· ἔθνον δὲ τῇ Δήμητρι οἱ πυλαγόροι. τὸ μὲν
οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐγγύς μετῆν * καὶ τούτων καὶ τοῦ 25
μαντείου, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνοῦντο
καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντεῖῳ καὶ ἐπεμπον δῶρα καὶ θησαν-
ροὺς κατεσκευάζον, καθάπερ Κροίσος καὶ ὁ πατήρ
Ἀλυάττης καὶ Ἰταλιωτῶν τινες καὶ Σικελοί.

8 Ἐπίφθοτος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι 30
κἂν ἱερὸς ἤ. νυνὶ γέ τοι πενέστατόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς
ἱερὸν χρημάτων γε χάριν, τῶν δ' ἀναθημάτων τὰ μὲν

ἤρται τὰ δὲ πλείω μένει. πρότερον δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερόν, καθάπερ Ὅμηρός τε εἰρηκεν „οὐδ' ὄσα „λάινος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει Φοίβου Ἀπόλ- „λωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσση,“ καὶ οἱ θησαυροὶ δη- 5 λούσι καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκέων, ἐξ ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γεγένηται κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου· προτέραν δ' ἄλλην ὑπονοοῦσιν ἀρχαίαν, ἡ τὸν ὑφ' Ὁμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν· οὐδὲ C.421

10 γὰρ ἴχνος αὐτοῦ σωθῆναι πρὸς τοὺς ὕστερον χρόνους ἐν οἷς οἱ περὶ Ὀνόμαρχον καὶ Φάυλλον ἐσύλησαν τὸ ἱερόν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπενεχθέντα νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν χρημάτων· ἀποκείσθαι γὰρ ἐν θησαυροῖς, ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς σώζοντα ἐν 15 αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες· „Γύγυν“ γὰρ καὶ „Κροίσου“ καὶ „Συβαριτῶν“ καὶ „Σπινητῶν τῶν περὶ τὸν Ἀδριάν,“ καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὗτ' ἡκοι τὰ πα- λαιὰ χρήματα ἀναμεμῖχθαι· [ὡς] καὶ ἄλλοι τόποι δια- σημαίνουσιν ὑπὸ τούτων σκευωρηθέντες τῶν ἀνδρῶν.

20 ἔνιοι δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν, ἀφήτορος δ' οὐδὸν κατὰ γῆς θησαυρισμόν, ἐν τῷ ναφ̄ κατορωρῦχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκείνον, καὶ τοὺς περὶ τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιχειρήσαντας ἀνασκάπτειν νύκτωρ σεισμῶν γενομένων μεγάλων ἔξω τοῦ ναοῦ φυγεῖν καὶ 25 παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς, ἐμβαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλ- λοις φόβον τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Τῶν δὲ ναῶν τὸν μὲν πτέρινον εἰς τοὺς μύθους 9 τακτέον, τὸν δὲ δεύτερον Τροφωνίου καὶ Ἀγαμήδους ἔργον φασί, τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύονες κατεσκεύασαν. 30 δαίκνυται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος Νεοπτολέμου κατὰ χρησμόν γενόμενος, Μαχαιρέως Δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνε- λόντος αὐτόν, ὡς μὲν ὁ μῦθος, δίκας αἰτοῦντα τὸν

θεὸν τοῦ πατρῷου φύου, ὡς δὲ τὸ εἰκός, ἐπιθέμενον τῷ Ιερῷ. τοῦ δὲ Μαχαίρεως ἀπόγονον Βράγγον φασὶ τὸν προστατήσαντα τοῦ ἐν Διδύμοις Ιερῷ.

- 10 Ἄγων δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κίθαροφθῶν ἐγενήθη παιᾶνα ἀδόντων εἰς τὸν θεόν· ἔθηκον δὲ 5 Δελφοί· μετὰ δὲ τὸν Κρισαίου πόλεμον οἱ Ἀμφικτύονες ἰππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέταξαν στεφανίτην καὶ Πύθια ἐκάλεσαν. προσέφεσαν δὲ τοῖς κίθαροφθοῖς ἀύλητάς τε καὶ κίθαριστάς χωρὶς ᾠδῆς, ἀποδώσοντάς τι μέλος ὃ καλεῖται νόμος Πυθικός. πέντε 10 δ' αὐτοῦ μέρη ἐστίν, ἄγκρουσις ἄμπειρα κατακελευσμός Ιαμβοὶ καὶ δάκτυλοι σύριγγες. ἐμελοποίησε μὲν οὖν Τιμοσθένης, ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. βούλεται δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα 15 διὰ τοῦ μέλους ὑμνεῖν, ἄγκρουσιν μὲν τὸ προοίμιον δηλῶν, ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ ἀγῶνος, κατακελευσμὸν δὲ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, Ιαμβον δὲ καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιπαιανισμὸν τὸν [γινόμενον] ἐπὶ C.422 τῇ νίκη μετὰ τοιούτων ἑυθιμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνοις ἐστίν 20 οἴκειος ὁ δ' Ιαμβος κακισμοῖς, σύριγγας δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηρίου, μιμουμένων ὡς ἂν καταστρέφοντος ἐσχάτους τινὰς συριγμούς.

- 11 Ἐφορος δ', ὃ τὸ πλεῖστον προσχρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυ- 25 ρῶν τυγγάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι τάναντία ποιεῖν ἔσθ' ὅτε τῇ προαιρέσει καὶ ταῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποσχέσεσιν. ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλομυθοῦσιν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας προστίθησι τῷ περὶ τοῦ μαντείου τούτου λόγῳ σεμνήν τινα 30 ὑπόσχεσιν, ὡς πανταχοῦ μὲν ἄριστον νομίζει τάληθές,

21. post κακισμοῖς: ὡς καὶ τὸ Ιαμβίζειν 23. ante ἐσχάτους: εἰς

μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ εἰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων τὸν τοιοῦτον ἀεὶ τρόπον διώκομεν, φησί, περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντες, ὃ πάντων ἐστὶν ἀψευδέστατον, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι 5 χρησόμεθα λόγοις. ταῦτα δ' εἰπὼν ἐπιφέρει παραχρῆμα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον Ἀπόλλωνα μετὰ Θέμιδος ὠφελῆσαι βουλόμενον τὸ γένος ἡμῶν. εἶτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν ὅτι εἰς ἡμερότητα προὔκαλεῖτο καὶ ἐσωφρόνιζε, τοῖς μὲν χρηστηριάζων 10 καὶ τὰ μὲν προστάττων τὰ δ' ἀπαγορεύων, τοὺς δ' οὐδ' ὄλως προσιέμενος, ταῦτα διοικεῖν νομίζουσι, φησὶν, αὐτόν, οἱ μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν σωματοειδῆ γινόμενον, οἱ δ' ἀνθρώποις ἐννοίαν παραδιδόντα τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως.

15 Ὑποβὰς δὲ περὶ τῶν Δελφῶν οἵτινές εἰσι διαλεγόμενος φησὶ τὸ παλαιὸν Παρνασσίους τινὰς αὐτόχθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασσόν· καθ' ὃν χρόνον Ἀπόλλωνα τὴν γῆν ἐπιόντα ἡμεροῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τε τῶν ἡμέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ἐξ 20 Ἀθηνῶν δ' ὀρμηθέντα ἐπὶ Δελφοὺς ταύτην ἰέναι τὴν ὁδόν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι· γενόμενον δὲ κατὰ Πανοπέας Τιτυὸν καταλύσαι ἔχοντα τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ παράνομον· τοὺς δὲ Παρνασσίους συμμίζαντας αὐτῷ καὶ ἄλλον μηνῦσαι χαλε- 25 πὸν ἄνδρα Πύθωνα τοῦνομα, ἐπικλεῦειν ἴε παιάν, ἀφ' οὗ τὸν παιανισμὸν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλουσι συμπίπτειν εἰς παράταξιν· ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ σκηνὴν τότε τοῦ Πύθωνος ὑπὸ τῶν Δελφῶν, καθά- 30 περ καὶ νῦν ἐτι * καὶ ἀεὶ ὑπόμνημα ποιουμένους τῶν τότε γενομένων. τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον ἢ Ἀπόλλων τοξέων καὶ κολάζων Τιτυοὺς καὶ Πύθωνας καὶ C.423

ὀδεύων ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δελφοὺς καὶ γῆν πᾶσαν ἐπιῶν; εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην Θέμιν γυναῖκα καλεῖν, τὸν δὲ μυθευόμενον δράκοντα ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγγεῖν ἐβούλετο τὸν τε τῆς ἱστορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τύπον. παρα- 5 πλῆσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰρημένα. φήσας γὰρ ἀποροθήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοτὲ μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τοὺς κατέχοντας βαρβάρους ἐκβαλόντας, τοτὲ δ' Αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ Ἡλιδος Ἐπειῶν τῶν ἐχθρῶν· τούτους δ' ὑπ' 10 Ἀλκμείωνος καὶ Διομήδους. ἀλλ' ἐπάνειμι ἐπὶ τοὺς Φωκίας.

- 13 Ἐξῆς γὰρ ἐν τῇ παραλία μετὰ τὴν Ἀντικύραν πολίχνιον ἔστιν Ὀπισθομάραθος· εἶτ' ἄκρα Φαρύγιον ἔχουσα ὑφορμον· εἶθ' ὁ λιμὴν ὕστατος ὁ προσαγορεν- 15 θεὶς μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὑπὸ τῷ Ἐλικῶνι καὶ τῇ Ἄσκηρῃ κείμενος. οὐδ' αἱ Ἄβαλ δὲ τὸ μαντεῖον ἄπωθεν τῶν τόπων τούτων ἔστιν, οὐδ' ἡ Ἄμβρυσος, [οὐδ' ἡ Με]δεῶν ὁμώνυμος τῇ Βοιωτικῇ. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐν τῇ μεσογαίᾳ μετὰ Δελφοὺς ὡς πρὸς τὴν ἔω 20 Δαυλὶς πολίχνιον, ὅπου Τηρέα τὸν Θρακά φασι δυναστεῦσαι· καὶ τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην ἐκεῖ μυθεύουσι. τοῦνομα δὲ τῷ τάπῳ γεγονέναι ἀπὸ τοῦ δάσους· δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. Ὀμηρος μὲν οὖν Δαυλίδα εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον Δαυλίαν. καὶ τὸ 25 „[οἱ] Κυπάρισσον ἔχον“ δέχονται διττῶς, οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ φυτῷ οἱ δὲ παρωνύμως κώμην ὑπὸ τῇ Ἀκωρείᾳ.

- 14 Πανοπεὺς δ' ὁ νῦν Φανοτεύς, ὁμορος τοῖς περὶ Λεβάδειαν τόποις, ἢ τοῦ Ἐπειοῦ πατρίς. καὶ τὰ περὶ 30

23. post μυθεύουσι: Θουκυδίδης δ' ἐν Μεγάροις φησί

τὸν Τιτυὸν δὲ ἐνταῦθα μυθεύουσιν. Ὅμηρος δὲ φησιν ὅτι οἱ Φαίηκες τὸν Ραδάμανθυν εἰς Εὐβοίαν „ἤγαγον, „ὀφόμενον Τιτυὸν γαιήλιον υἷόν.“ καὶ Ἐλάριόν τι σπήλαιον ἀπὸ τῆς Τιτυοῦ μητρὸς Ἐλάρας δείκνυται κατὰ 5 τὴν νῆσον καὶ ἠρῶον τοῦ Τιτυοῦ καὶ τιμαί τινες. πλησίον δὲ Λεβαδείας καὶ ἡ Τραχίν, ὁμώνυμος τῇ Οἰταίᾳ, Φωκικῇ πολίχνῃ· οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται.

Ἡ δ' Ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνον- 15 τος πάθους· καταγίγξει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος 10 Κατοπτῆριος χῶρος, κρημνός τις ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ διήκων· ὄριον δ' ἦν ὁ τόπος οὗτος Δελφῶν τε καὶ Φωκέων, ἠνίκα ἀπέστησαν τοὺς Δελφούς ἀπὸ τοῦ κοινού συστήματος τῶν Φωκέων Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὐτούς πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ Ἀνεμώλειαν C.424 15 καλοῦσιν· εἶδ' Ἐτάμπολις (Ἐτα μετὰ ταῦτα ἐκλήθη ὑπό τινων), εἰς ἣν ἐκ Βοιωτίας ἐκπεσεῖν ἔφαμεν τοὺς Ἐαντας· ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη, πλησίον τῶν Παραποταμίων, ἑτέρα οὕσα τῆς ἐν τῷ Παρνασσῷ Ἐταμπεῖ[ας], καὶ Ἐλάτεια ἡ μεγίστη πόλις 20 τῶν Φωκικῶν, ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε (νεωτέρα γὰρ ἔστι τῆς ἡλικίας ἐκείνου), ἐπικαιρίως δ' ἴδρυται πρὸς τὰς ἐκ τῆς Θετταλίας εἰσβολάς. δηλοὶ δὲ τὴν εὐφυτὰν ταύτην καὶ Δημοσθένης, φράζων τὸν θόρυβον τὸν γενηθέντα Ἀθήνησιν αἰφνιδίως, ἐπειδὴ ἦκέ τις ἀπαγ- 25 γέλλων ὡς τοὺς πρυτάνεις ὡς Ἐλάτεια κατείληπται.

Παραποτάμιοι δ' εἰσὶ κατοικία τις ἐπὶ τῷ Κηφισσῷ 16 ἱδρυμένη πλησίον Φανοτεῦσι καὶ Χαιρωνεῦσι καὶ Ἐλατεία. φησὶ δὲ Θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον διέχειν τῆς μὲν Χαιρωνείας ὅσον τετταράκοντα σταδίου, διορί- 30 ζειν δὲ τοὺς Ἀμβρουσέας καὶ Πανοπέας καὶ Δαυλιέας· κείσθαι δ' ἐπὶ τῆς ἐμβολῆς τῆς ἐκ Βοιωτίας εἰς Φωκέας ἐν λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασσοῦ

καὶ τοῦ [Ἀδύλιου ὄ]ρους πενταστάδιον σχεδόν τι ἀπο-
 λειπόντων ἀν[ὰ μέσον χω]ρίον, διαιρεῖν δὲ τὸν Κη-
 φισσὸν στενήν ἑκατέρωθεν διδόντα πάροδον, τὰς μὲν
 ἀρχὰς ἐπ' Αἰλαίας ἔχοντα Φωκικῆς πόλεως (καθάπερ
 καὶ Ὅμηρός φησιν „οἱ τε Αἰλαίαν ἔχον πηγῆς ἐπι Κη- 5
 „φισσοῖο“), εἰς δὲ τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐκδιδόντα· τὸ
 δὲ Ἀδύλιον παρατείνειν ἐφ' ἑξήκοντα σταδίους μέχρι
 τοῦ *Ἐφραυτίου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. καὶ Ἡσίο-
 δος δ' ἐπὶ πλεόν περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τῆς φύ-
 σεως, ὡς δι' ὄλης ῥέει τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρα- 10
 κοντοειδῶς „παρὰ Πανοπῆα διὰ Γλήχωνά τ' ἐρυμνῆν
 „καὶ τε δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένους εἰσι δράκων ὡς.“
 τὰ δὲ στενὰ τὰ περὶ τοὺς Παραποταμίους ἢ τὴν Παρα-
 ποταμίαν (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) περιμάχητα ὑπῆρ-
 ξεν ἐν τ[ῷ Φωκιῷ πολέ]μῳ, μίαν ἔχόντων ταύτην ἐμ- 15
 βολὴν [εἰς τὴν Φωκίδα]· ἔστι δὲ Κηφισσὸς ὁ τε Φωκι-
 κὸς καὶ ὁ Ἀθήνησι καὶ ὁ ἐν Σαλαμίτι, τέταρτος δὲ καὶ
 πέμπτος ὁ ἐν Σικυῶνι καὶ ὁ ἐν Σκύρω, ἐν Ἀπολλωνίᾳ
 δὲ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ πηγὴ ἔστι κατὰ τὸ γυμνάσιον,
 ἣν καλοῦσι Κηφισσόν. 20

- 17 Δαφνοῦς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται· ἦν δὲ ποτε
 τῆς Φωκίδος πόλις ἀπτομένη τῆς Εὐβοικῆς θαλάττης,
 διαιροῦσα τοὺς Ἐπικνημιδίους Λοκρούς, τοὺς μὲν ἐπὶ
 τὸ πρὸς Βοιω[τίαν μέρος τοὺς δὲ πρὸς] Φωκίδα τὴν
 C.425 ἀπὸ θαλάττης καθήκ[ουσαν τότε ἐπὶ θάλατταν]. τε- 25
 κμήριον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον,
 Σχεδίου. [εἰρη]ται δὲ ὁ Δαφνοῦς ἐφ' ἑκάτερα τὴν Λο-
 κρίδα [σχίσαι, ὥστ]ε μηδαμοῦ ἄπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς
 τ' Ἐπικνημι[δίους καὶ το]ὺς Ὀπουντίους· ὅστερον δὲ

18. post Σκύρω: ἔκτος δὲ ὁ ἐν Ἄργει τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρ-
 κείου

προσωρίσθη τοῖς [Ὀπουντίοις ὁ τό]πος. περὶ μὲν δὴ τῆς Φωκίδος ἀπόρη.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς, ὥστε περὶ ταύτης λε- **Α**
κτέον. διήρηται δὲ δίχα· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν ὁ
5 πρὸς Εὐβοίαν Λοκροί, [οὓς ἐλέ]γομεν σχίζεσθαι ποτε
ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Δαφνουῦντος· ἐπεκαλοῦντο δ' οἱ μὲν
Ὀπουντίοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, οἱ δ' Ἐπικνημιδίοι
ἀπὸ ὄρους τινὸς Κνημίδος· τὸ δὲ λοιπὸν οἱ ἐσπέριοι
εἰσι Λοκροί, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καλοῦνται. χωρί-
10 ξει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων καὶ τῶν Ἐπικνημι-
δίων ὁ τε Παρνασσὸς μεταξὺ ἰδρυνόμενος καὶ ἡ τῶν Δω-
ριέων τετράπολις. ἀρκτέον δ' ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων.

Ἐφεξῆς τοίνυν ταῖς Ἀλαῖς, εἰς ἃς κατέληγεν ἡ **2**
Βοιωτικὴ παραλία ἢ πρὸς Εὐβοίᾳ, τὸν Ὀπουντίον
15 κόλπον κείσθαι συμβαίνει. ὁ δ' Ὀποῦς ἐστὶ μητρόπο-
λις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ
τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμ-
μένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ „τούσδε ποθεῖ φθιμένους
„ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μήδων, μητρόπολις Λοκρῶν εὐ-
20 „θυνόμων Ὀπόεις.“ ἀπέχει δὲ τῆς θαλάττης περὶ πεν-
τεκαίδεκα σταδίους, τοῦ δ' ἐπίνειου καὶ ἐξήκοντα. Κῦ-
νος δ' ἐστὶ τὸ ἐπίνειον, ἄκρα τερματίζουσα τὸν Ὀπουν-
τίον κόλπον σταδίων ὄντα περὶ τετταράκοντα· μεταξὺ
δὲ Ὀποῦντος καὶ Κύνου πεδίον εὐδαίμον· κείται δὲ
25 κατὰ Αἰδηφὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τὰ Ἡρα-
κλέους, πορθμῷ διειργόμενος σταδίων ἐξήκοντα καὶ
ἐκατόν. ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλίωνα φασὶν οἰκῆσαι,
καὶ τῆς Πύρρας αὐτόθι δαίκνεται σημά, τοῦ δὲ Δευ-
καλίανος Ἀθήνησι. διέχει δὲ τῆς Κνημίδος ὁ Κῦνος
30 ὅσον πεντήκοντα σταδίους. καὶ ἡ Ἀταλάντη δὲ νῆσος
κατὰ Ὀποῦντα ἴδρυνται, ὁμώνυμος τῇ πρὸ τῆς Ἀττι-
κῆς. λέγεσθαι δ' Ὀπουντίους τινὰς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ.

φασίν, ὧν οὐκ ἄξιον μεμνησθαι, πλήν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἔξανανεοῦνται τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσαν. ὅτι δ' ἐξ Ὀποῦντος ἦν ὁ Πάτροκλος λέγει Ὀμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Πηλέα, ὁ δὲ πατὴρ Μενοίτιος ἔμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκείσε γάρ 5 φησὶν ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενoitίῳ κατάξειν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. οὐ μὴν ἐβασίλευε γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων, ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρός, πατρίδος ὧν, ὡς φασι, Ναρύνου. Αἰάνην δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, 10 ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάνειον δείκνυται καὶ κρήνη τις Αἰανίς.

C.426
3 Ἐξῆς μετὰ τὸν Κῦνον Ἀλόπη ἐστὶ καὶ ὁ Λαφνουῶς, ὃν ἔφαμεν κατεσπάσθαι· λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐνενήκοντα σταδίους, Ἐλατείας δὲ πεξεύ- 15 οντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἴκοσιν. ἤδη δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου· μετὰ γὰρ τὸν Ὀπού- τιον συνεχῆς ἐστὶν οὗτος.

4 Μετὰ δὲ Λαφνουῶντα Κνημίδες χωρίον ἐρυμνὸν ὅσον σταδίους εἴκοσι πλεύσαντι· καθ' ὃ τὸ Κήναιον 20 ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἐσπέ- ραν καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον, πορθμῷ διειρηγομένη σχε- δὸν εἰκοσασταδίῳ. ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται ἀπὸ Λίχα τοῦνομα ἔχουσαι. 25 καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλῳ, ἃς ἐκόντες παραλείπομεν. μετὰ δὲ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημίδων λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις κατὰ τὴν μεσόγαιαν. εἶδ' ὁ Βοάργιος ποταμὸς ἐκδί- 30 δωσιν ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον, Μάνην δ' ἐπονομά- ζουσιν αὐτόν· ἐστὶ δὲ χειμάρρους ὥστ' ἀβρόχοις ἐμ- βαίνειν τοῖς ποσίν, ἄλλοτε δὲ καὶ δίπλεθρον ἴσχειν

πλάτος. μετὰ δὲ ταῦτα Σκάρφεια σταδίοις ὑπερκει-
μένη τῆς θαλάττης δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρονίου τρι-
άκοντα, ἐλάττωσι δὲ μικρῶν ἔπειτα Νίκαιά ἐστι
καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

5 Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον 5
μεμνησθαι· ὧν δ' Ὀμηρος μέμνηται Καλλίαρος μὲν
οὐκέτι οἰκεῖται, [εὐήροτον δὲ νῦν ἐστὶ πεδίον· κα-
λοῦσι δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ [συμβεβηκότος· καὶ Βῆσσα
δ'] οὐκ ἐστι, δρυμῶδης τις τόπος· οὐδ' [αἱ Ἀγυεαί,
10 τὴν δὲ χῶ]ραν ἔχουσι Σκαρφιεῖς· ταύτην μὲν οὖν τὴν
Βῆσσαν ἐν τοῖς δυοῖν γραπτέον σίγμα (ἀπὸ γὰρ
τοῦ δρυμῶδους ἀνόμασται ὁμωνύμως, ὥσπερ καὶ
Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἀγνο-
ῶν Λάπην ὀνομάζει), τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δῆ-
15 μον, ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ δημόται λέγονται, ἐν τῷ ἐνὶ
σίγμα.

Ἡ δὲ Τάρφη κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα [Θρονίου] 6
σταδίους εἴκοσι, χῶραν δ' εὐκαρπὸν τε καὶ εὐδενδρον
ἔχει· ἤδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ἀνόμασται. κα-
20 λείται δὲ νῦν Φαρύγαι· ἴδρονται δ' αὐτόθι Ἡρας Φα-
ρυναίας ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἐν Φαρύγαις τῆς Ἀργείας· καὶ
δὴ καὶ ἀποικοὶ φασιν εἶναι Ἀργείων.

Τῶν γε μὴν ἐσπερίων Λοκρῶν Ὀμηρος οὐ μέμνη- 7
ται, ἢ οὐ ῥητῶς γε, ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδια-
25 στέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους περὶ ὧν εἰρήκαμεν „Λο-
„κρῶν, οἱ ναλοῦσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης,“ ὡς καὶ ἐτέ-
ρων ὄντων. ἀλλ' οὐδ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τεθρόληνται
πολλῶν· πόλεις δ' ἔσχον Ἀμφισσάν τε καὶ Ναύπα-
κτου, ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ Ἀντιρρίου πλη-
30 σίου, ἀνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενο-
μένης, εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων C.427
τὸν στόλον, εἰδ' (ὡς φησιν Ἐφορος) Λοκρῶν ἔτι πρό-

τερον παρασκευασάντων· ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν Φιλίππου προσκρίναντος.

8 Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Χαλκίς, ἧς μέμνηται καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου 5 μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων, ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνης φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ φίζῃ τοῦ λόφου προχέομενον δυσῶδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ρεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὁζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. καὶ ἡ Μολύκρεια δ' ἔστι κατὰ τὸ Ἀντίρριον, Αἰτωλικὸν πολίχνιον. ἡ δ' Ἄμ- 10 φισσα ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἴδρυται τοῦ Κρισαίου πεδίου, κατέσπασαν δ' αὐτὴν οἱ Ἀμφικτύονες, καθάπερ εἰρήκαμεν· [καὶ Οἰάνθει]α δὲ καὶ Εὐπάλιον Λοκρῶν εἰσίν. ὁ δὲ πᾶς παράπλους ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει 15 τῶν διακοσίων σταδίων.

9 Ἀλόπην δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· οὗτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων εἰσίν, οἱ δ' Ἐπιξεφύριοι τούτων.

10 Τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν ἐσπεριοῖς συνεχεῖς εἰσὶν Αἰτωλοί, τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἱ 20 τὴν Οἰτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. οὗτοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἦν φασὶν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἀπάντων Δωριέων, πόλεις δ' ἔσχον Ἐρινεὸν Βοῖον Πίνδον Κυτίνιον· ὑπέρεκειται δ' ἡ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ, παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁμώνυμος ποτα- 25 μὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφισσοῦν οὐ πολὺ τῆς Αἰλαίας ἄπωθεν· τινὲς δ' Ἀκύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰγύμιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς κατήχθη πάλιν, ὡς ἱστοροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἰτην· 30 Ἴλλου γὰρ εἰσεποιήσατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπό-

γονοι. ἐντεῦθεν ὀρηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πελοπόννησον ἀδόδος.

Τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καίπερ 11 οὔσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὀλιγορήθησαν· 5 ἐν δὲ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ καὶ τῇ Μακεδόνων ἐπικρατεία καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων θαυμαστὸν εἰ καὶ ἕλγος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι καὶ Αἰνιᾶνες· καὶ γὰρ τούτους ἐξέφθειραν Αἰτωλοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες, Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνανῶν πολε- 10 μούντες καὶ μέγα δυνάμενοι, Ἀθαμᾶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέντες, ἤδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ μετ' Ἀμυνάνδρου τοῦ βασιλέως δύναμιν κατασκευασάμενοι. οὗτοι δὲ τὴν Οἰτην C.428 διακατεῖχον.

15 Τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν καὶ τῆς 12 ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὴν ἑσπέραν· τρόπον δὲ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι Πίνδου καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων ὀρεινὴν τὸ ὄρος τοῦτο. τούτου δὲ 20 τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νενευκὸς μέρος Οἰτη καλεῖται σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχὺ καὶ ὑψηλόν, ὑψηλότατον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλας· κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα καὶ τελεντᾶ πρὸς ὄξεις καὶ ἀποτόμους μέχρι τῆς θαλάττης κρημνούς, ὀλίγην δ' ἀπολείπει πάροδον 25 τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς ἐκ τῆς Θετταλίας.

Τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι καὶ στενὰ 13 καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησίον ὕδατα τιμᾶμενα ὡς Ἡρακλέους ἱερά· τὸ δ' ὑπερκείμενον 30 ὄρος Καλλίδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύουσι. πρὸς δὲ

ταῖς Θερμοπούλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τῶν στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ θάλατταν Λοκρῶν, Τειχιοῦς δὲ καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ Τραχὶν καλουμένη πρότερον, Λακεδαιμονίων κτίσμα· διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχίνος περὶ ἕξ σταδίους ἡ Ἡράκλεια· ἐξῆς δὲ ἡ Ῥοδουντία, 5 χωρίον ἐρμυρόν.

14 Ποιεῖ δὲ δυσεῖσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἢ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιοῦντων, ἃς διεξιεισι. πρὸς γὰρ τῷ Σπερχειῶ τῷ παραρρέοντι τὴν Ἀντικύραν καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὃν φασι ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλέους σβέσαι πυρὰν· καὶ ἄλλος Μέλαις διέχων Τραχίνος εἰς πέντε σταδίους. πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος φησὶν Ἡρόδοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπός, ὁμώνυμος τοῖς εἰρημένους Ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτει τὴν ἐκτὸς Πυλῶν, 15 παραλαβῶν καὶ τὸν Φοίνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάλλοντα αὐτῷ, ὁμώνυμον τῷ ἥρωι, οὗ καὶ τάφος πλησίον δείκνυται· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπούλας ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα.

15 Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξότατα τὰ χωρία ταῦτα, 20 ἠνίκα τῶν κλειθρῶν ἐκυρίευσεν τῶν περὶ τὰ στενά, καὶ τοῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντὸς ἦσαν ἀγῶνες πρωτείων· καθάπερ καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπιδέσμους δ' οἱ 25 ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ ἔτι τὴν Δημητριάδα· καὶ γὰρ αὕτη παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ C.429 Τέμπη, τό τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὄσσαν. ὕστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων, ἅπαντ' ἀτελεύεται πᾶσι καὶ ἀνέργε. 30

16 Περὶ δὲ τὰ στενά ταῦτα οἱ περὶ Λεωνίδα μετὰ ὀλίγων τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις ἀντέσχον πρὸς τὰς το-

σαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελθόντες δι' ἄτραπῶν τὰ ὄρη κατέκοψαν αὐτούς οἱ βάρβαροι. καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείθων ἐστὶ καὶ στήλαι καὶ ἡ θρυλουμένη ἐπιγραφὴ τῇ Λακεδαιμονίῳν στήλῃ οὐ-
5 τως ἔχουσα „ὦ ξέν' ἀπάγγελον Λακεδαιμονίοις ὅτι „τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων πειδόμενοι νομίμοις.“

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι καὶ Δῆμητρος 16-
ρόν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτύονες. ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τὴν
10 Τράχυνα περὶ στάδιοι τετταράκοντα, πλοῦς δ' ἐπὶ τὸ Κήναιον ἑβδομήκοντα. ἔξω δὲ Πυλῶν εὐθύς ὁ Σπερχειὸς ἐκδίδωσιν. ἐπὶ δὲ Πύλας ἀπὸ Εὐρίπου στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. καὶ ἡ μὲν Λοκρὶς τέλος ἔχει. τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστὶ τὰ πρὸς ἔω καὶ τὸν Μαλιακὸν
15 κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν. Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασιν.

Μέγιστον δὴ καὶ παλαιότατον τῶν Θετταλῶν σύ- 18-
στημα, ὧν τὰ μὲν Ὅμηρος εἶρηκε τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὅμηρος μὲν αἰεὶ ἐνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις
20 οὐκ ἔθνη τάττων ὑπ' αὐτοῖς, πλὴν εἰ τοὺς Κουρήτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρ- κτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη καὶ οὐχ ὁμο- λογούμενα τὰ πολλὰ ἑῶντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς
- ἄλλοις ἐποιήσαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καιρῖα λέ-
25 γοντες.

Ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάττη μὲν ἡ ἀπὸ Θερμοπυ- 3
λῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἔω καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. ἔχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐ-
30 βοίᾳ καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς καὶ οἱ Φθιώται Ἀχαιοί, τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλῷ Μάγνητες. αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευ- ρὰ τῆς Θετταλίας ἐῷα λεγέσθω καὶ παραλία. ἐκατέρω-

θεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσό-
 γαιαν Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν
 Ἑπειρωτικῶν ἔθνων, ἀπὸ θεῖ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ πα-
 ράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὄρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικά,
 τοῖς Δωριεῦσι καὶ τῷ Παρνασσῷ συνάπτοντα. καλεῖ- 5
 σθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὸν ἀρκτικόν,
 τὸ δ' ἕτερον νότιον. λοιπὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον, ὃ πε-
 ρικλείουσιν Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνανες καὶ Ἀμφίλοχοι
 C.430 καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες καὶ Μολοττοὶ καὶ ἡ
 τῶν Αἰθίων ποτὲ λεγομένη γῆ καὶ ἀπλῶς ἡ περὶ Πίν- 10
 δον πλὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης. ταῦτ' ἐξῆρ-
 ται μὲν ἱκανῶς, οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλω
 χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ.

2 Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονε-
 στάτη χώρα πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. ὁ γὰρ 15
 Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποτα-
 μοὺς ὑπερχειταὶ πολλάκις· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνά-
 ζετο, ὡς λόγος; τὸ πεδίου ἐκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι
 περιειργόμενον καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πε-
 δίων ἐχούσης τὰ χωρία. ὑπὸ δὲ σεισμῶν φήγματος γε- 20
 νομένου [κατὰ] τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη καὶ τὴν Ὀσ-
 σαν ἀποσχίσαντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτη
 πρὸς θάλατταν ὁ Πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύ-
 την. ὑπολείπεται δ' ὁμως ἡ τε Νεσσωνίς λίμνη μεγάλη
 καὶ ἡ Βοιβηίς ἐλάττων ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ πα- 25
 ραλίᾳ.

3 Τοιαύτη δ' οὖσα εἰς τέτταρα μέρη διήρητο· ἐκα-
 λείτο δὲ τὸ μὲν Φθιώτις τὸ δὲ Ἐστιαϊώτις τὸ δὲ Θεττα-
 λιώτις τὸ δὲ Πελασγιαίτις. ἔχει δ' ἡ μὲν Φθιώτις τὰ
 νότια τὰ παρὰ τὴν Οἰτην ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου 30
 καὶ Πυλαϊκοῦ μέχρι τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου δια-
 τείνοντα, πλατυνόμενα δὲ μέχρι Φαρσάλου καὶ τῶν

πεδίων τῶν Θετταλικῶν· ἡ δ' Ἐστιαιώτις τὰ ἐσπέρια
καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδου καὶ τῆς ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ
λοιπὰ οἳ τε ὑπὸ τῇ Ἐστιαιώτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία,
καλούμενοι δὲ Πελασγιῶται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς
5 κάτω Μακεδόσι, καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι Μαγνητικῆς
παραλίας ἐκπληροῦντες χωρία. κἀνταῦθα δ' ἐνδόξων
ὀνομάτων ἔσται ἀρίθμησις καὶ ἄλλως [καὶ] διὰ τὴν
Ἵμῆρου ποίησιν· τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζουσι τὸ
πάτριον ἄξιωμα, μάλιστα δὲ Λάρισα.

10 Ὁ δὲ ποιητῆς εἰς δέκα μέρη καὶ δυναστείας διελθὼν 4
τὴν σύμπασαν γῆν ἣν νῦν Θετταλίαν προσαγορεύομεν,
προσλαβὼν τινα καὶ τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Λοκρικῆς, ὡς
δ' αὐτῶς καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν νῦν τεταγμένης, ὑπο-
γράφει τι κοινὸν καὶ πάση χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μετα-
15 βάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς
τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις.

Πρώτους δὴ καταλέγει τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεὶ τοὺς τὸ 5
νότιον πλευρὸν κατέχοντας καὶ παρακειμένους τῇ τε
Οἰτῇ καὶ τοῖς Ἐπικνημιδίοις Λοκροῖς „ὄσσοι τὸ Πελασ-
20 „γικὸν Ἄργος ἔναιον,“ „οἳ τ' Ἄλον οἳ τ' Ἀλόπην οἳ τε
„Τρηχῖν' ἐνέμοντο,“ „οἳ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα
„καλλιγύναικα,“ „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλλη-
„νες καὶ Ἀχαιοί.“ συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ C.431
τῷ Φοίνικι καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. ὁ μὲν
25 οὖν ποιητῆς οὐδαμοῦ μέμνηται Δολοπικῆς στρατιᾶς
κατὰ τοὺς περὶ Ἴλιον ἀγῶνας· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἡγε-
μόνα Φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα,
καθάπερ τὸν Νέστορα· ἄλλοι δ' εἰρήκασι, καθάπερ
καὶ Πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ Φοίνικος „ὄς Δολόπων
30 „ἄγαγε θρασὺν ὄμιλον σφενδοῦσαι, ἱπποδάμων Δα-

„ναῶν βέλεσι πρόσφορον.“ τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμματικοί, συννιπακουστέον. γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα μετέχειν τῆς στρατείας, τοὺς δ' ὑπηκόους μὴ παρεῖναι [αὐτῷ]. οὐδὲ γὰρ συστρατεύειν ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ δόξειεν, 5 ἀλλὰ μόνον ἐπιστάτης καὶ ρήτωρ ἔπεσθαι, εἰ δ' ἄρα, σύμβουλος. τὰ δ' ἔπη βούλεται καὶ τοῦτο δηλοῦν· τοιοῦτον γὰρ τὸ „μύθων τε ρητῆρ' ἔμμεναι πρηκτῆρά τε „ἔργων.“ ταῦτα λέγων.

- 6 . Εἰρηται τό τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ [καὶ τῷ Φοῖνικι· 10
αὐτὰ δὲ λεχθέντα περὶ τῶν ὑπ' [Ἀχιλλεῖ] ἐν ἀντιλογία
ἐστί. τό τε [γὰρ] Ἄργος τὸ Πελασγικὸν [οἱ μὲν] καὶ πό-
λιν δέχονται Θετταλικὴν περὶ Λάρισαν ἰδρυμένην ποτὲ
νῦν δ' οὐκέτι οὔσαν· οἱ δ' οὐ πόλιν ἀλλὰ τὸ τῶν Θετ-
ταλῶν πεδῖον οὕτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, θεμένου 15
τοῦνομα Ἄβαντος ἐξ Ἄργους δευρ' ἀποικήσαντος.
Φθίαν τε οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀχαῖα,
ταύτας δ' εἶναι διατεμνομένης τῆς συμπάσης Θεττα-
λίας θάτερον μέρος τὸ νότιον· οἱ δὲ διαιροῦσιν. ἔοικε
δ' ὁ ποιητῆς δύο ποιεῖν τὴν τε Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα 20
ὅταν οὕτως φῆ „οἱ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα,“ ὡς
δυεῖν οὔσων· καὶ ὅταν οὕτως „φεῦ[γον] ἔπειτ' ἀπά-
„νευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο, Φθίην δ' ἐξικόμην,“
καὶ ὅτι „πολλοὶ [Ἀχαιῶδες] εἰσὶν ἂν Ἑλλάδα τε Φθίην
„τε.“ ὁ μὲν οὖν ποιητῆς δύο ποιεῖ, πότερον δὲ πόλεις 25
ἢ χώρας οὐ δηλοῖ. οἱ δ' ὕστερον τὴν Ἑλλάδα οἱ μὲν εἰ-
πόντες χώραν διατετάσθαι φασὶν [εἰς] τὰς Θήβας τὰς
Φθιώτιδας ἀπὸ Παλαιφαρσάλου (ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ
καὶ τὸ Θεττιδεῖον ἐστὶ πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν
τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, καὶ τοῦ Θεττιδεῖου τεκμαι- 30

4. post στρατείας: ναῶν δ' ἑσχατιὴν Φθίης Δολόπεσσιν ἀνάσσαν 6. post μόνον: ὀλίγων ἐστὶν

ρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε τὴν
 χώραν), οἱ δ' εἰπόντες πόλιν Φαρσάλιοι μὲν δεικνύ-
 ουσιν ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατε-
 σκαμμένην πόλιν ἣν πεπιστεύκασιν εἶναι τὴν ἙλλάδαC.432
 5 καὶ δύο κρήνας πλησίον Μεσσηίδα καὶ Ἰπέρειαν, Μελι-
 ταιεῖς δ' ἄπωθεν ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίουσ οἰκείσθαι
 τὴν Ἑλλάδα πέραν τοῦ Ἐνιπέως, ἠνίκα ἡ ἑαυτῶν πό-
 λις Πύρρα ὠνομάζετο, ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν ταπεινῷ
 χωρίῳ κειμένης εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι τοὺς Ἑλλη-
 10 νας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρᾳ
 τάφον τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ καὶ Πύρ-
 ρας. ἱστορεῖται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς Φθιώτιδος ἄρ-
 ξαι καὶ ἀπλῶς τῆς Θετταλίας· ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς
 Ὀθρυος παρὰ Φάρσαλον ῥυεῖς εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παρα-
 15 βάλλει, ὁ δ' εἰς τὸν Πηγνεῖόν. περὶ μὲν Ἑλλήνων ταῦτα.

Φθιοὶ δὲ καλοῦνται οἱ τε ὑπ' Ἀχιλλεῖ καὶ ὑπὸ 7
 Πρωτεσιλάῳ καὶ Φιλοκτήτῃ· ὁ δὲ ποιητὴς τούτου μάρ-
 τυς. εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ „οἱ
 „τ' εἶχον Φθίην,“ ἐν τῇ ἐπι ναυσὶ μάχῃ τούτους μὲν
 20 ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ Ἀχιλ-
 λέως καὶ καθ' ἡσυχίαν ὄντας, τοὺς δ' ὑπὸ Φιλοκτή-
 τη μαχομένους ἔχοντας Μέδον[τα ἡγεμόνα] καὶ τοὺς
 ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ, Ποδάρκους περὶ ἃν κοι-
 νῶς μὲν οὕτω φησὶν „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες
 25 „ἐλκεχίτωνες, Λοκροὶ καὶ Φθιοὶ καὶ φαιδιμόεντες
 „Ἐπειοί.“ ἰδίως δὲ „πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε μενε-
 „πτόλεμός τε Ποδάρκης. οἱ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύ-
 „μων θωρηχθέντες ναῦφιν ἀμυνόμενοι [μετὰ Βοιω]-
 „τῶν ἐμάχοντο.“ τάχα δὲ καὶ οἱ σὺν Εὐρυπύλῳ Φθιοὶ
 30 ἐλέγοντο, ὅμοροι τούτοις ὄντες· νῦν μέντοι Μαγνη-
 σίας νομίζουσι τῆς τε ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ περὶ Ὀρμένιον
 καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν, τὴν δ' ὑπὸ [Πρωτε-

σιλάω] τῆς Φθίας ἀπὸ Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου μέχρι τῆς Μαγνητικῆς θαλάττης· μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ Πρωτεσιλάω πόλεως Ἀντρῶνος, ἣ νῦν πληθυντικῶς λέγεται, τὸ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεὶ καὶ Ἀχιλλεὶ γῆς, ἀπὸ] τῆς Τραχινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις· [τὸ] 5 δ' αὐτὸ σχεδόν τι μῆκός ἐστι τοῦ Μαλιακοῦ κ[όλπου].

8 Περὶ Ἄλου δὲ καὶ Ἀλόπης διαποροῦσι μὴ οὐ τούτους λέγει τοὺς τόπους οἱ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέλει φέρονται, ἀλλὰ τοὺς ἐν Λοκροῖς, μέχρι δεῦρο ἐπικρατοῦντος τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς περ καὶ μέχρι Τραχίνος 10 καὶ τῆς Οἰταίας. ἐστὶ γὰρ καὶ Ἄλος καὶ Ἀλιοῦς ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν, καθάπερ καὶ Ἀλόπη. οἱ δὲ τὸν Ἀλιοῦντα ἀντὶ Ἀλόπης τιθέασιν καὶ γράφουσιν οὕτως „οἱ θ' Ἄλον οἱ θ' Ἀλιοῦνθ' οἱ τε Τρηχίν' ἐνέ- C.433 „μοντο.“ ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἄλος ὑπὸ τῷ πέρατι κεῖται 15 τῆς Ὄθρου ὄρους πρὸς ἄρκτον κειμένου τῇ Φθιώτιδι, ὁμόρου δὲ τῷ Τυφρηστῷ καὶ τοῖς Δόλοψιν, κἀνθενδε παρατείνοντος εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. ἀπέχει δὲ Ἰτώνου περὶ ἐξήκοντα σταδίους ὁ Ἄλος ἢ ἡ Ἄλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ὤκισε δὲ ὁ Ἀθάμας τὴν 20 Ἄλον, ἀφανισθεῖσαν [δὲ] συνῶ[κισαν Φαρσάλιοι] χρόνοις ὕστερον. ὑπέρεκειται δὲ τοῦ Κροκίου πεδίου· ῥεῖ δὲ ποταμὸς Ἀμφρυσσος πρὸς τῷ [τείχει]. ὑπὸ δὲ τῷ Κροκίῳ Θῆβαι εἰσὶν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ Ἄλος δὲ Φθιώτις καλεῖται καὶ Ἀχαλκή, συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσιν, 25 ὡς περ καὶ οἱ τῆς Ὄθρου πρόποδες. καθάπερ δὲ ἡ Φυλάκη ἢ ὑπὸ Πρωτεσιλάω τῆς Φθιώτιδος ἐστὶ τῆς προσχώρου τοῖς Μαλιεῦσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἄλος· διέχει δὲ Θηβῶν περὶ ἑκατὸν σταδίους, ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ Φαρσάλου καὶ Φθιωτῶν· Φίλιππος μέντοι Φαρσαλίους 30 προσένειμεν ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν. οὕτω δὲ συμβαίνει τοὺς ὄρους καὶ τὰς συντάξεις τῶν τε ἔθνων καὶ

τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι αἰεὶ, καθάπερ εἶπομεν. οὕτω
καὶ Σοφοκλῆς τὴν Τραχίνα Φθιωτῖν εἶρηκεν, Ἄρτε-
μίδωρος δὲ τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησι, ἔξω μὲν
τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κειμένην, Φθιωτῖν δέ. προτῶν
5 γὰρ ἐνθῆνδε ὡς ἐπὶ τὸν Πηνεῖον μετὰ τὸν Ἀντρώνα
τίθησι Πτελεόν, εἶτα τὸν Ἄλον ἀπὸ τοῦ Πτελεοῦ διέ-
χοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίους. περὶ δὲ τῆς Τραχίνος
εἴρηται ὅποια τις· καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει.

Τοῦ δὲ Σπερχειοῦ μεμνημένος πολλάκις ὡς ἐπι- 9
10 χωρίου ποταμοῦ, τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ Τυφρηστοῦ
Δρνοπικοῦ ὕρου, τοῦ καλουμένου πρότερον,
ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοπυλῶν μεταξὺ αὐτῶν
καὶ Λαμίας, δηλοῖ ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ Μα-
λιακοῦ κόλπου καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῃ ἦν· ἀπέχει δὲ
15 Λαμίας ὁ Σπερχεῖος περὶ τριάκοντα σταδίους ὑπερκει-
μένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ἐπὶ τὸν Μαλιακὸν κόλ-
πον· ὅτι δ' ὁ Σπερχεῖος ἐπιχώριος, ἐκ τε τοῦ τρέφειν
ἐκείνῃ τὴν κόμην φάσκειν καὶ τοῦ τὸν Μενέσθιον,
ἓνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, Σπερχειοῦ λέγεσθαι παῖδα
20 καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἀχιλλέως. Μυρμιδόνας δ' εἰκὸς
καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πατρό-
κλῳ, οἳ συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πη-
λεῖ. Ἀχαιοὶ δ' ἔκαλοῦντο οἱ Φθιωταὶ πάντες.

Διαριθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ 10
25 ὑπ' Ἀχιλλεῖ κατοικίας [ἀπὸ] Μαλιέων ἀρξάμενοι πλεί-
ους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας Ἐχίνον Λά-
μιαν, περὶ ἣν ὁ Λαμιακὸς συνέστη πόλεμος Μακεδόσι
καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθηναίους· ἐν ᾧ Λεωσθένης τε
ἔπεσε τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, [καὶ Λεοννάτος] ὁ Ἄλε-
30 ξάνδρου τοῦ βασιλέως ἑταῖρος. [ἔτι δὲ Ναρθάκ]ιον Ἐρι-
νεὸν Κορώνειαν, ὁμῶνυμον τῇ Βοιωτικῇ, Μελίταιαν
Θαυμακοὺς Πρόεσσαν Φάρσαλον Ἐρέτριαν, ὁμῶνυμον

τῇ Εὐβοικῇ, Παραχελώϊτας καὶ τούτους ὁμωνύμους τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀχελῷος ποταμὸς πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ Παραχελώϊται. παρέτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν τῇ τῶν Ἀσκληπ[ιαδῶν τῶν μάλιστα προσεσπερίων καὶ τῇ ὁ Εὐρουπύλου καὶ [ἔτι τῇ] Πρωτεσιλάου, ταῖς πρὸς ἕω κεκλιμέναις, πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ εἰς τετταρεσκαίδεκα δήμους διηρημένῃ, Ἡράκλειάν τε καὶ τὴν Δρυοπίδα, τετράπολιν γεγονυῖάν ποτε καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δρυό-10 πων νομιζομένην. τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἀκύφας ἐστὶ καὶ Παρασωπιάς καὶ Οἰνειάδαι καὶ Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ ἐν Λοκοῖς τοῖς ἐσπερίοις. λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ αἰεὶ μεμενηκυίας τὰς αὐτάς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ἐπισημότεραι μάλιστα ἄξιαί 15 μνήμης εἰσὶ.

- 11 Τοὺς δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς Ἰκανῶς ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσι τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τῶ αὐτῶ ἡγεμόνι ἦσαν τῶ Πηλεῖ οὗτοί τε καὶ οἱ Φθιώται· ἔναιον γὰρ, φησὶν, ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεσσιν ἀνάσ-20 σων, δόντος τοῦ Πηλέως. γειννιά δὲ τῇ Πίνδῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις Θετταλικοῖς οὖσι τοῖς πλείστοις. διὰ γὰρ τὴν ἐπιφάνειάν τε καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Μακεδόνων οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τῶν Ἑπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες οἱ δ' 25 ἄκοντες, μέρη καθίσταντο Θετταλῶν ἢ Μακεδόνων, καθάπερ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰθίκες καὶ Τάλαρες Θετταλῶν, Ὀρέσται δὲ καὶ Πελαγόνες καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων.

- 12 Ἡ δὲ Πίνδος ὄρος ἐστὶ μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν 30

20. post Φθίης: ἢ Φοίνιξ

Μακεδόνων, πρὸς ἐσπέραν δὲ Περραιβούς μετανάστας ἀνθρώπους [ἔχον], πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας, [πρὸς ἔω δὲ . . . αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετταλίας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ Πίνδῳ ᾠκουν Τάλαρες Μολοττικὸν φύλον, τῶν 5 περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα, καὶ Αἰθικες, [εἰς] οὓς ἐξελαθῆναί φησιν ὑπὸ Πειρίθου τοὺς Κενταύρους ὁ ποιητής· ἐκλειοπένας δὲ νῦν ἱστοροῦνται. τὴν δ' ἐκλειψιν διττῶς ἀκουστέον· ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς χώρας τελέως ἡρημωμένης, ἢ τοῦ 10 ὀνόματος τοῦ ἔθνικοῦ μηκέτι ὄντος, μηδὲ τοῦ συστήματος διαμένοντος τοιούτου. ὅταν οὖν ἄσημον τελέως C.435 ἢ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήμης τίθεμεν οὔτ' αὐτὸ οὔτε τοῦνομα τὸ μεταληφθέν, ὅταν δ' ἔχη τοῦ μεμνησθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγ- 15 καίον τὴν μεταβολὴν.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν τῆς ὑπὸ 13 τῷ Ἀχιλλεῖ ἀπὸ Θερμοπυλῶν ἀρξαμένους· τὴν γὰρ Λοκρικὴν καὶ [τὴν Οἰταία]ν εἰρήκαμεν. αἱ τοίνυν Θερμοπύλαι τοῦ μὲν Κηναίου διεστήκασιν ἑβδομη- 20 κοντασταδίῳ πορθμῶ, παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τοῦ Σπερχειοῦ ὡς σταδίου* δέκα· ἐνθεν δ' εἰς Φάλαρα εἴκοσι· τῶν δὲ Φαλάρων ἀπὸ θαλάττης ὑπέρκειται πεντήκοντα σταδίου ἢ τῶν [Λαμιέων πόλι]ς. εἰδ' ἐξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν ὁ Ἐχίνος ὑπέρ- 25 κείται. τῆς δ' ἐξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἡ Κρεμαστή Λάρισα εἴκοσι σταδίου αὐτῆς διέχουσα, ἢ δ' αὐτὴ καὶ Πελασγία λεγομένη Λάρισα. εἶτα Μυόννησος νησίον, εἰτ' Ἀντρῶν· ἦν δὲ αὕτη ὑπὸ Πρωτεσιλάφ. τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ με[ρίδος].

30 Ἐπεὶ δ' ὁ ποιητής εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα μέρη 14 διε[λῶν δι]ὰ τὸ ὀνομάζειν τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῖς [πόλεις] τὸν σύμπαντα τῆς Θετταλίας κύκλον

διέταξεν, [ἡμεῖς ἀκολο]ουθοῦντες τούτῳ πάλιν ὥσπερ
 ἐν τοῖς ἐπάνω [προ]σεκπληρώσομεν τὴν λοιπὴν περι-
 οδίαν τῆς χά[ρα]ς. καταλέγει τοίνυν ἐφεξῆς τοῖς ὑπ'
 Ἀχιλλεὶ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ
 ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεὶ παραλία μέχρι Ἀν- 5
 τρωῶνος. ὀριζομένη τοίνυν [τῆς ἐφ]εξῆς ἐστὶν ἡ ὑπὸ τῷ
 Πρωτεσιλάῳ, ἔξω μὲν οὕσα τοῦ [Μαλιακ]οῦ κόλπου,
 ἔτι δ' ἐντὸς τῆς Φθιώτιδος, οὐ μὴν τῆς [ὑπὸ τῷ Ἀχιλ-
 λει]. ἡ μὲν οὖν Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ τῶν Φθιω-
 τίδων, αἵπερ εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ Πρωτεσιλάῳ· καὶ 10
 Ἄλος δὲ καὶ Λάρισα ἢ Κρεμαστὴ καὶ τὸ Δημήτριον ὑπ'
 ἐκείνῳ, πᾶσαι πρὸς ἔω τῆς Ὀθρουοῦ. τὸ δὲ Δημήτριον
 Δήμητρος εἴρηκε τέμενος καὶ ἐκάλεσε Πύρασον. ἦν δὲ
 πόλις εὐλίμενος ἢ Πύρασος ἐν δυοῖ σταδίοις, ἔχουσα
 Δήμητρος ἄλλος καὶ ἱερὸν ἄγιον, διέχουσα Θηβῶν 15
 σταδίου εἴκοσι· ὑπέρεκκενται δὲ Πυράσου μὲν αἱ Θῆ-
 βαι. τῶν Θηβῶν δὲ ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πεδίου
 πρὸς τῷ κατάλληγοντι τῆς Ὀθρουοῦ, δι' οὗ ὁ Ἄμφρουσος
 ρεῖ. τούτου δ' ὑπέρεκκενται ὁ Ἴτωνος, ὅπου τὸ τῆς Ἴω-
 νίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ὁ Κονά- 20
 ριος ποταμός· εἴρηται δὲ [περὶ τούτου καὶ] τῆς Ἀρνης
 ἐν τοῖς Βοιωτιακοῖς. ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετταλιώτι-
 δος μιᾶς τῶν τεττάρων μερίδων τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας, ἧς καὶ τὰ ὑπ' Εὐρουπύλῳ καὶ ὁ Φύλλ[ος], ὅπου
 Ἀπόλλω]νος τοῦ Φυλλίου ἱερὸν, καὶ Ἴχναι, ὅπου ἡ Θε- 25
 μισ Ἴχναία τιμᾶται. καὶ Κίερος δ' εἰς αὐτὴν συντελεῖ
 καὶ [τάλλα μέχρι] τῆς Ἀθαμανίας. κατὰ δὲ τὸν Ἀν-
 τρωῶνα ἔρμα ὑφαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πόρῳ κα-
 λούμενον ὄνος Ἀντρωῶνος. εἶτα Πτελεὸν καὶ ὁ Ἄλος·
 εἶτα τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν καὶ ὁ Πύρασος κατεσκευ- 30
 μένος, ὑπέρ αὐτὸν δὲ αἱ Θῆβαι· εἶτα ἄκρα Πύρρα καὶ

δύο νησιά πλησίον, ὧν το μὲν Πύρρα τὸ δὲ Δευκαλίων
καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιωτὶς πῶς τελευτᾷ.

Ἐξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ Εὐμήλω καταλέγει, τὴν συν- C.436
εχῆ παραλίαν, ἥπερ ἐστὶν ἤδη Μαγνησίας καὶ τῆς Πε- 15
5 λασγιωτίδος γῆς. Φεραὶ μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν Πε-
λασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρατείνει
μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα. ἐπίνειον
δὲ τῶν Φερῶν Παρασαὶ διέχον ἐνενήκοντα σταδίους
αὐτῶν, Ἴωλκοῦ δὲ εἴκοσιν. ἡ δ' Ἴωλκὸς κατέσκαπται
10 μὲν ἐκ παλαιοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἔστειλε τὸν Ἰάσονα καὶ
τὴν Ἀργῶ Πελίας· ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργοῦς
καὶ Παρασαὶς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον, οἱ δὲ πι-
θανώτερον ἡγοῦνται τοῦνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο
ἀπὸ τῶν πηγῶν αἱ πολλαὶ τε καὶ θαψιλεῖς ῥέουσι· πλη-
15 σίον δὲ καὶ Ἀφέται ὡς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυ-
τῶν. τῆς δὲ Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ὑπέρεκται
τῆς θαλάττης Ἴωλκός. ἔκτισε δὲ Δημήτριος ὁ πολιορ-
κητῆς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νη-
λείας καὶ Παρασῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰς πλησίον πολίχνας
20 εἰς αὐτὴν συνοικίσας, Νήλειαν τε καὶ Παρασαὶς καὶ
Ἵορμένιον, ἔτι δὲ Ῥιζοῦντα Σηπιάδα Ὀλιζῶνα Βοίβην
Ἴωλκόν, αἱ δὲ νῦν εἰσι κῶμαι τῆς Δημητριάδος. καὶ
δὴ καὶ ναύσταθμον ἦν τοῦτο καὶ βασιλείον μέχρι πολ-
λοῦ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Μακεδόνων, ἐπεκράτει δὲ καὶ
25 τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν, ὥσπερ εἰρηται,
τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης· νῦν δὲ συνέσταλται
μὲν, τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὁμῶς διαφέρει. ἡ
δὲ Βοιβῆς λίμνη πλησιάζει μὲν ταῖς Φεραῖς, συνάπτει
δὲ καὶ τοῖς ἀπολήγουσι τοῦ Πηλίου πέρασι καὶ τῆς Μα-
30 γνησίας· Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ κείμενον. κα-
θάπερ δὲ τὴν Ἴωλκὸν ἀύξηθησαν ἐπὶ πλέον κατέλυσαν
αἱ στάσεις καὶ αἱ τυραννίδες, οὕτως καὶ τὰς Φεραὶς

συνέστειλαν ἔξαρθείσας ποτὲ καὶ συγκαταλυθείσας τοῖς τυράννοις. πλησίον δὲ τῆς Δημητριάδος ὁ Ἄναυρος ὄρει. καλεῖται δὲ καὶ συνεχῆς αἰγιαλὸς Ἰωλκός· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν * Πυλαϊκὴν πανήγυριν συνετέλουν. ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος ἀπωτέρω τῆς Δημητριάδος τίθησι 5 τὸν Παρασιτικὸν κόλπον εἰς τοὺς ὑπὸ Φιλοκτῆτη τόπους· ἐν δὲ τῷ κόλπῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηθον νῆσον καὶ πολίχνην ὁμώνυμον.

16 Ἐξῆς δ' αἱ ὑπὸ Φιλοκτῆτη πόλεις καταλέγονται. ἡ μὲν οὖν Μηθώνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς Θρακίας Μεθώνης, 10 ἣν κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν δὲ καὶ πρότερον τῆς τῶν ὀνομάτων τούτων καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ... τροπῆς· τάλλα δὲ [δι]ηροῖσθαι, ἣ τε Θαυμακία καὶ [ὁ] Ὀλιζῶν καὶ ἡ Μελίβοια, [ἃ] τῆς ἐξῆς παραλίας ἐστίν. πρόκειται δὲ τῶν Μαγνήτων νῆσοι συχναὶ μὲν, 15 αἱ δ' ἐν ὀνόματι Σκιάθός τε καὶ Πεπάρηθος καὶ Ἰκὸς Ἀλόνησός τε καὶ Σκῦρος, ὁμώνυμοις ἔχουσαι πόλεις. μάλιστα δ' ἐστὶν ἐν ὀνόματι Σκῦρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλέα οἰκειότητα καὶ τὴν Νεοπτολέμου

C.437 τοῦ Ἀχιλλέως ἐνταῦθα γένεσιν τε καὶ ἐκτροφῆν. ὕστε- 20 ρον δὲ Φίλιππος ἀνέξηθεις, ὄρων Ἀθηναίους ἐπικρατοῦντας τῆς θαλάττης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδόξους. πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας, ἐπεχείρει πρῶτοις αἰ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ καθάπερ ἀ- 25 τῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη Μακεδονίαν ἐποίησε καὶ τῆς Θράκης καὶ τῆς ἄλλης τῆς κύκλω γῆς, οὕτω καὶ τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ἀφηρείτο, καὶ τὰς ὑπ' οὐδενὸς γνωριζομένας πρότερον περιμαχίτους καὶ γνωρίμους ἐποίησε. τὴν δ' οὖν Σκῦρον καὶ μάλιστα μὲν 30 αἱ ἀρχαιολογίαι συνιστῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλεῖσθαι ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταὶ τῶν Σκυρίων,

καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς Καρυστίας καὶ τῆς * Λευκαλλίας καὶ τῆς Συναδικῆς * Ἱεραπολιτικῆς. μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὄραν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λιθείας, ἀφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, πεπολιῆτέ τε τὰ λευκόλιθα οὐ πολλοῦ ἄξια.

Ὁ δ' οὖν ποιητὴς μέχρι δεῦρο προελθὼν τῆς Μα- 17
 γνητικῆς παραλίας ἐπάνεισιν ἐπὶ τὴν ἄνω Θετταλίαν·
 καὶ γὰρ τὰ παρατείνοντα τῇ Φ[ιδιώτιδι], ἀρξάμενος
 10 ἀπὸ τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου, [μέχρι τῆς] κάτω
 Θετταλίας διέξεισιν „οἱ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην
 „κλωμακόεσσαν.“ ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς Ἰστια-
 αῖτιδος, ἐκαλεῖτο δ' ὡς φασι, πρότερον Δωρίς· κατα-
 σχόντων δὲ τῶν Περραιβῶν αὐτήν, οἱ καὶ τῆς Εὐβοίας
 15 τὴν Ἰστιαίωνιν κατεστρέψαντο καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 εἰς τὴν ἠπειρον ἀνέσπασαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποι-
 κησάντων Ἰστιαίων τὴν χώραν ἀπ' ἐκείνων οὕτως ἐκά-
 λεσαν. καλοῦσι δὲ καὶ [αὐτήν καὶ] τὴν Δολοπίαν τὴν
 ἄνω Θετταλίαν, ἐπ' εὐθείας οὐσα[ν τῇ ἄνω] Μακεδο-
 20 νία, καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω. ἔστι δ' ἡ μὲν
 Τρίκκη, ὅπου τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον
 καὶ ἐπιφανέστατον, ὁμορος τοῖς τε Δόλοψιν καὶ τοῖς
 περὶ τὴν Πίνδον τόποις. τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ
 Μεσσηνιακῇ λεγομένην οὐ φασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν,
 25 ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν· οὕτω γὰρ κα-
 λεῖσθαι πρότερον, νῦν δὲ * Θαμαὶ μετωνομάσθαι, χω-
 ρίον ἐρυνμὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν, ἰδρυνμένον με-
 ταξὺ τετάρων φρουρίων ὥσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κει-
 μένων, Τρίκκης τε καὶ Μητροπόλεως καὶ Πελινναίου
 30 καὶ Γόμφων. τῆς δὲ δὴ Μητροπολιτῶν ἔστι χώρας ἡ
 Ἰθώμη. ἡ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συν-
 ῳκιστο πολυχνίων ἀσῆμων, ὕστερον δὲ καὶ πλείους

προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθώμη. Καλλίμαχος μὲν C.438 οὖν φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις τὰς Ἀφροδίτας (ἡ θεὸς γὰρ οὐ μία) τὴν Καστινήτιν ὑπερβάλλεσθαι πάσας τῶ φρονεῖν, ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν ὑῶν θυσίαν. καὶ μὴν πολυίστωρ, εἴ τις ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον, ὥς 5 αὐτὸς εἰρηκεν, ὃ ταῦτα * μυθεῖσθαι βουλόμενος. οἱ δ' ὕστερον ἤλεγξαν οὐ μίαν Ἀφροδίτην μόνον ἀλλὰ καὶ πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο, ὧν εἶναι καὶ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει· ταύτη δὲ μίαν τῶν συννημισθεισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων παραδοῦναι τὸ ἔθος Ὀνθύ- 10 ριον. ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδῶν ἐν τῇ Ἰστιαίῳτιδι, καὶ φεῖ δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Κουράλιος· ὧν ὁ Κουράλιος ρυεῖς παρὰ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἰς τὸν Πηνειὸν ἐξήσιν, αὐτὸς δ' ὁ Πηνειὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Πίνδου, καθάπερ εἰρηται, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφείς Τρίκκην 15 τε καὶ Πελλινναῖον καὶ Φαρκαδόνα φέρεται παρὰ τε Ἄτρακα καὶ Λάρισαν, καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιῳτιδι δεξιόμενος ποταμοὺς πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς ἐκβολάς. τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην ἐν τε τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ 20 ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν [ἄλλοι] ἄλλως, ὃ καὶ ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς εἰρηται. περὶ δὲ τούτων ζητοῦσι καὶ μάλιστα τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλοῦσα, καὶ περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίας ἄλωσιν. ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδαις ὑπέ- 25 ταξεν.

- 18 Ἐξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ „οἱ δ' ἔχον Ὀρμέ-
 „νιον οἷ τε κρήνην Ἰπέρειαν, οἱ τ' ἔχον Ἀστέριον Τιτά-
 „νοιό τε λευκὰ κάρηνα.“ τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον νῦν Ὀρ-
 μίνιον καλεῖται, ἔστι δ' ὑπὸ τῶ Πηλῳ κώμη κατὰ τὸν 30
 Παρασιτικὸν κόλπον τῶν συννημισμένων εἰς τὴν Δημη-
 τριάδα πόλεων, ὡς εἰρηται. ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηίδα

λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοίβη τῶν περιοικίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρμένιον. τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος περὶ σταδίους ἑπτὰ καὶ εἰκοσιν, ὁ δὲ τῆς Ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ
5 κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους διέστηκε, τοῦ δ' Ὀρμενίου τοὺς λοιποὺς σταδίους εἰκοσι. φησὶ δ' ὁ Σκήπιος ἐκ τοῦ Ὀρμενίου τὸν Φοίνικα εἶναι, καὶ φεύγειν αὐτὸν ἐνθένδε παρὰ τοῦ „πατρὸς Ἀμύντορος „Ὀρμενίδαο“ εἰς τὴν Φθίαν „ἐς Πηλῆα ἄνακτα.“ ἐκτί-
10 σθαι γὰρ ὑπὸ Ὀρμένου τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ * Κερφίου τοῦ Αἰόλου· παῖδας δὲ τοῦ Ὀρμένου γενέσθαι τὸν τε Ἀμύντορα καὶ Εὐναίμονα, ὧν τοῦ μὲν εἶναι Φοίνικα τοῦ C.439
δ' Εὐρύπυλον· φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρυπύλῳ τὴν διαδοχὴν κοινὴν, ἅτε ἂν ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος ἐκ τῆς
15 οἰκείας· καὶ δὴ καὶ γράφει οὕτως „οἶον ὅτε πρῶτον λί- „πον Ὀρμένιον πολύμηλον,“ ἀντὶ τοῦ „λίπον Ἑλλάδα „καλλιγύναικα.“ Κράτης δὲ Φωκία ποιεῖ τὸν Φοίνικα, τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ κράτους τοῦ Μέγητος ᾧ ἐχρή-
σατο ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν νυκτεγερσίαν, περὶ οὗ φη-
20 σιν ὁ ποιητὴς ὅτι „ἐξ Ἑλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο „ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας.“ τὸν τε γὰρ Ἑλεῶνα ἐν τῷ Παρνασσῷ πολίχνην εἶναι, τὸν τε Ὀρμενίδην Ἀμύντορα οὐκ ἄλλον τινὰ λέγεσθαι ἢ τὸν τοῦ Φοίνικος πατέρα, καὶ τὸν Αὐτόλυκον οἰκοῦντα
25 ἐν τῷ Παρνασσῷ τοιχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὅπερ κοινόν ἐστι τοιχωρύχου παντός, οὐ τὰ τῶν πόρρωθεν. ὁ δὲ Σκήπιός φησι μήτε Ἑλεῶνα μηδένα τόπον τοῦ Παρνασσοῦ δεικνυσθαι, ἀλλὰ Νεῶνα, καὶ ταύτην οἰκισθεῖσαν μετὰ τὰ Τρωικά, μὴτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοι-
30 χωρυχίας γίνεσθαι μόνον. καὶ ἄλλα δ' ἐστὶν ἃ λέγοι τις ἂν, ἀλλ' οὖν ὀκνῶ διατρίβειν ἐπὶ πλεόν. ἄλλοι δὲ γράφουσιν ἐξ Ἑλεῶνος· Ταναγορικὴ δὲ ἐστὶν αὐτῆ· καὶ

μᾶλλον ἐλέγχοι ἀτόπως ἂν λεγόμενον τό „φεῦγον ἐπειτ’
 „ἀπάνευθε δι’ Ἑλλάδος, Φθίην δ’ ἐξικόμην.“ ἢ δ’
 Ἐπέρεια κρήνη ἐν μέσῃ ἐστὶ τῇ Φεραίων πόλει Εὐμήλου
 οὔσῃ· ἄτοπον τοίνυν [δοῦναι Εὐρυπύ]λῳ. Τίτανος
 δ’ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνομάσθη· λευκόμενον γὰρ
 ἐστὶ τὸ χωρίον Ἄρνης πλησίον καὶ [τῶν Ἄφε]τῶν· καὶ
 τὸ Ἀστέριον δ’ οὐκ ἄπωθεν τούτων ἐστὶ.

- 19 Συνεχεῖς δὲ τῇ μερίδι ταύτῃ λέγονται οἱ ὑπὸ τῷ
 Πολυποίτῃ „οἱ δ’ Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτῶνῃν ἐνέ-
 „μοντο, Ὀρθὴν Ἠλώνῃν τε πόλιν τ’ Ὀλοοσσόνα λευ- 10
 „κὴν.“ ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ᾤκουν Περ-
 ραῖβοι, τὸ πρὸς θαλάττῃ μέρος νεμόμενοι καὶ τῷ Πη-
 νειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτῶνος πόλεως
 Περραιβίδος. εἶτα ταπεινώσαντες ἐκείνους Λαπίθαι
 κατέσχον αὐτοὶ τὰ χωρία, Ἰξίων καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, 15
 ὃς καὶ τὸ Πήλιον κατεκτήσατο βιασάμενος τοὺς κατα-
 σχόντας Κενταύρους, ἄγριόν τι φῦλον. τούτους μὲν
 οὖν „ἐκ Πηλίου ὥσε καὶ Αἰθίικεσσι πέλασσε,“ τοῖς δὲ
 C.440 Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ’ αὐτῶν καὶ οἱ
 Περραιβοὶ κατεῖχον, τὰ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ· ἐστὶ δ’ ὅπου 20
 καὶ ὄλοι ἀναμιξ τοῖς Λαπίθαις ᾤκουν. ἢ μὲν οὖν Ἄρ-
 γισσα, ἢ νῦν Ἄργουρα, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται· ὑπέρκει-
 ται δ’ αὐτῆς Ἄτραξ ἐν τετταράκοντα σταδίοις, τῷ πο-
 ταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὕτη· τὴν δ’ ἀνὰ μέσον ποτα-
 μίαι ἔχον Περραιβοὶ. Ὀρθὴν δὲ τινὲς τὴν ἀκρόπολιν 25
 τῶν Φαλανναίων εἰρήκασιν· ἢ δὲ Φάλαννα Περραι-
 βικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. οἱ
 μὲν οὖν Περραιβοὶ καταδυναστευθέντες ὑπὸ τῶν Λα-
 πιθῶν εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀπανέστησαν οἱ πλείους τὴν
 περὶ Πίνδον καὶ Ἀθαμᾶνας καὶ Δόλοπας, τὴν δὲ χώραν 30

14. post ἐκείνους: εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν

καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Περραιβῶν κατέσχον Λα-
 ρισαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηγνείου, γειτνιῶν-
 τες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη
 τῶν πεδίων, πλὴν εἰ τι σφόδρα κοίλου πρὸς τῇ λίμνῃ·
 5 τῇ Νεσσανίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρεῖτό
 τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισαίους· ἀλλ' ὕστερον παρα-
 χώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισαῖοι. οὗτοι δ' οὖν κα-
 τεῖχον τέως τὴν Περραιβίαν καὶ φόρους ἐπράττοντο,
 ἕως Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισα δ'
 10 ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Ὀσση χωρίον· καὶ ἡ Κρεμαστή, ὑπὸ τι-
 νων δὲ Πελασγία λεγομένη· καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλις ἡ
 νῦν εἰς Ἱεράπυτταν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον πεδίον νῦν Λαρίσιον καλεῖται· καὶ ἐν Πελο-
 ποννήσῳ ἢ τε τῶν Ἀργείων ἄκρα καὶ ὁ τὴν Ἠλείαν ἀπὸ
 15 Δύμης διορίζων Λάρισος ποταμὸς. Θεόπομπος δὲ καὶ
 πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθορία κειμένην Λάρισαν· καὶ
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἢ τε Φρικωνίς ἢ περὶ τὴν Κύμην καὶ ἡ κατὰ
 Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφεσία Λάρισα ἐστὶ καὶ
 ἐν Συρίᾳ· τῆς δὲ Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων
 20 εἰς Λαρισαῖαι πέτραι κατὰ τὴν ἐπὶ Μηθύμνης ὁδόν·
 καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα· καὶ τῶν Τράλλεων
 διέχουσα κάμη τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως
 ἐπὶ Καῦστρου πεδίον διὰ τῆς Μεσσηνίδος ἰόντων κατὰ
 τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερὸν, ὁμοίαν τὴν θέσιν καὶ
 25 τὴν ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρίσῃ· καὶ γὰρ εὐ-
 υδρὸς καὶ ἀμπελόφυτος· ἴσως δὲ καὶ ὁ Λαρίσιος Ζεὺς
 ἐκεῖθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ τοῦ
 Πόντου κάμη τις καλεῖται Λάρισα μεταξὺ Ναυλό[χου
 καὶ Ὀδησοῦ] πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ Ἰμίου.

30 Καὶ Ὀλοσσῶν δὲ λευκὴ προσαγορευθεῖσα ἀπὸ
 τοῦ λευκάργιλος εἶναι, καὶ Ἠλώνη Περραιβικαὶ πόλις,
 καὶ Γόννος· ἡ δ' Ἠλώνη μετέβαλε τὸ ὄνομα Λειμῶνη

μετονομασθεῖσα· κατέσκαπται δὲ νῦν· ἄμφω δ' ὑπὸ
C.441 τῷ Ὀλύμπῳ κείνται οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Εὐρώπου
ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον καλεῖ.

20 Λέγει δὲ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν Περραιβῶν
ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ὅταν φῆ „Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου 5
„ἦγε δῦα καὶ εἰκοσι νῆας. τῷ δ' Ἐνιῆνες ἔποντο με-
„νεπτόλεμοί τε Περραιβοί, οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμε-
„ρον οἴκι' ἔθεντο, [οἳ τ'] ἄμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον
„ἔργ' ἐνέμοντο.“ λέγει μὲν οὖν τούτους τοὺς τόπους
τῶν Περραιβῶν, ἀπὸ μέρους τῆς Ἐστιαϊώτιδος ἐπειλη- 10
φότας· ἦσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῷ Πολυπόιτῃ ἐκ μέρους Περ-
ραιβικαί, τοῖς μέντοι Λαπίθαις προσένειμε διὰ τὸ ἀνα-
μιξ οἰκεῖν καὶ τὰ μὲν πεδία κατέχειν τοὺς Λαπίθας καὶ
τὸ ἐνταῦθα Περραιβικὸν ὑπὸ τούτοις τετάχθαι ὡς ἐπι-
πλέον, τὰ δ' ὀρεινότερα χωρία πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ 15
τοῖς Τέμπεσι τοὺς Περραιβούς, καθάπερ τὸν Κύφον
καὶ τὴν Δωδώνην καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον, ὃς ἐξ
ὄρους Τιταρίου συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων εἰς τὰ
πλησίον τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Περραιβίας αὐτοῦ που
τὰς συμβολὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. τὸ μὲν οὖν 20
τοῦ Πηνειοῦ καθαρὸν ἐστὶν ὕδωρ, τὸ δὲ τοῦ Τιταρη-
σίου λιπαρὸν ἐκ τινοῦ ὕλης ὥστ' οὐ συμμίσγεται „ἀλλὰ
„τέ μιν καθύπερθεν ἐπιτρέχει ἥντ' ἔλαιον.“ διὰ δὲ τὸ
ἀναμιξ οἰκεῖν Σιμωνίδης Περραιβούς καὶ Λαπίθας κα-
λεῖ τοὺς Πέλασγιώτας ἅπαντας, τοὺς τὰ ἑῶα κατέχον- 25
τας τὰ περὶ Γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ καὶ
Οσσαν καὶ Πήλιον καὶ τὰ περὶ Δημητριάδα καὶ τὰ ἐν
τῷ πεδίῳ, Λάρισαν Κραυνῶνα Σκοτουῖσαν Μόφιον
Ἀτρακα, καὶ τὰ περὶ τὴν Νεσσωνίδα λίμνην καὶ [τὴν]
Βοιβηίδα· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται διὰ τὸ μὴ οἰ- 30
κισθῆναι πω τἄλλα ἢ φανύλως οἰκισθῆναι διὰ τοὺς κα-
τακλυσμοὺς ἄλλοτ' ἄλλους γινομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς

Νεσσωνίδος μέμνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηίδος μό-
νον πολὺ ἐλάττονος οὔσης, ταύτης δὲ μόνης μενού-
σης, ἐκείνης δὲ ὡς εἰκὸς τοτὲ μὲν πληρουμένης ἀτά-
κτως, τοτὲ δ' ἐκλειπομένης. τῆς δὲ Σκοτούσεως ἐμνή-
5 σθημεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Δωδώνης λόγοις καὶ τοῦ μαν-
τείου τοῦ ἐν Θετταλία, διότι περὶ τοῦτον ὑπήρξε τὸν
τόπον. ἔστι δ' ἐν τῇ Σκοτούσῃ χωρίον τι Κυνὸς πε-
φαλαὶ καλούμενον, περὶ ὃ Ῥωμαῖοι μετ' Αἰτωλῶν καὶ
Τίτος Κοῦντιος ἐνίκων μάχῃ μεγάλη Φίλιππον τὸν Δη-
10 μητρίου, Μακεδόνων βασιλέα.

Πέπονθε δὲ τι τοιοῦτο καὶ ἡ Μαγνήτις· κατη- 21
ριθμημένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων οὐδένας
τούτων ὠνόμακε Μάγνητας Ὅμηρος, ἀλλ' ἐκείνους C.442
μόνους οὓς τυφλῶς καὶ οὐ γνωρίμως διασαφεί „οἱ περὶ
15 „Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον ναίεσκον.“ ἀλλὰ
μὴν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πήλιον οἰκοῦσι καὶ οἱ τὴν
Γυρτῶνα ἔχοντες, οὓς ἤδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμένιον
καὶ ἄλλοι πλείους, καὶ ἔτι ἀπωτέρω τοῦ Πηλίου ὅμως
Μάγνητες ἦσαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπ' Εὐμήλω,
20 κατὰ γε τοὺς ὕστερον ἀνθρώπους. εἰκόασιν οὖν διὰ
τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις καὶ ἐξαλλάξεις τῶν πολιτειῶν
καὶ ἐπιμῖξεις συγγεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη, ὥστε
τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἀπορίαν παρέχουν, καθάπερ τοῦτο
τὸ πρῶτον μὲν ἐπὶ Κραννῶνος καὶ τῆς Γυρτῶνος γεγέ-
25 νηται. τοὺς μὲν γὰρ Γυρτανίους Φλεγύας πρότερον
ἐκάλουν ἀπὸ Φλεγύου τοῦ Ἰξίου ἀδελφοῦ, τοὺς δὲ
Κραννωνίους Ἐφύρους, ὥστε διαπορεῖν, ὅταν φῆ ὁ
ποιητὴς „τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης Ἐφύρους μετὰ θω-
„ρήσσοντο ἢ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας,“ τίνας ποτὲ
30 βούλεται λέγειν· ἔπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Περραιβῶν 22
καὶ τῶν Αἰνιάνων συνέβη· Ὅμηρος μὲν γὰρ συνέξεν-
ξεν αὐτοὺς ὡς πλησίον ἀλλήλων οἰκοῦντας· καὶ δὴ
15*

καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συγνὸν ἢ οἰκησις τῶν Αἰνιάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ τῆς Ὀσσης καὶ ἐπι τῆς Βοιβηίδος λίμνης, ἐν μέσῃ μὲν πως τῇ Θετταλίᾳ λόφοις δὲ ἰδίῳις περικλειόμενον, 5 περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἰρηκεν „ἢ οἷη Διδύμους ἰε- „ροὺς ναίουσα κολωνοὺς Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, πολυβό- „τρος ἄντ' Ἀμύροιο, νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα „παρθένος ἀδμής.“ οἱ μὲν οὖν Αἰνιᾶνες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἰτην ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν, κἀνταῦθα 10 δὲ ἐδυναστευσαν ἀφελόμενοι τῶν τε Δωριέων τινὰ μέρη καὶ τῶν Μαλιέων μέχρι Ἡρακλείας καὶ Ἐχίνου, τινὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν περὶ Κῦρον, Περραιβικὸν ὄρος ὁμώνυμον κατοικίαν ἔχον. οἱ δὲ Περραιβοὶ τινὲς μὲν συσταλέντες περὶ τὰ ἐσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη κατέ- 15 μενον αὐτόθι πρόσχωροι ὄντες Μακεδόσι, τὸ δὲ πολὺ μέρος εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἔχνος σώζεται. τοὺς δ' οὖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεχθέντας Μάγνητας ὑστάτους ἐν τῷ Θετταλικῷ καταλόγῳ νομιστέον τοὺς 20 C.443 ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Ὀσσης ἕως Πηλίου, Μακεδόνων τοῖς Περιώταις ὁμόρους τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ Πηνειοῦ περραϊαν μέχρι τῆς θαλάττης. τὸ μὲν οὖν Ὀμόλιον ἢ τὴν Ὀμόλην (λέγεται γὰρ ἀμφο- 25 τέρως) ἀποδοτέον αὐτοῖς· εἰρηται δ' ἐν τοῖς Μακεδο- νικοῖς ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ Ὀσση κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Πηνειοῦ διὰ τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς. εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας προἰτέον τῆς ἐγγυτάτω τοῦ Ὀμολίου, λό- γον ἔχει ὥστε [καὶ] τὸν Ῥιζοῦντα προσνέμειν καὶ Ἐρ- μνάς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκτήτῃ παραλίᾳ κειμένας καὶ τῇ 30 ὑπὸ Εὐμήλῳ. τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀσαφεὶ κείσθω. καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι Πηνειοῦ οὐ διαφα-

νῶς λέγεται, ἀδόξων δ' ὄντων τῶν τόπων οὐδ' ἡμῖν
 περὶ πολλοῦ θετέον. ἢ μέντοι Σηπιάς ἀκτὴ καὶ τετραγῶ-
 δηται μετὰ ταῦτα καὶ ἐξύμνηται διὰ τὸν ἐνταῦθα ἀφα-
 νισμὸν τοῦ Περσικοῦ στόλου· ἐστὶ δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ
 5 πετρώδης, μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναίας κώμης
 ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κειμένης αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ ὁ Ξέρξου
 στόλος ναυλοχῶν ἀπηλιώτου πολλοῦ πνεύσαντος ὁ
 μὲν εὐθύς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε καὶ διελύθη
 παραχρῆμα, ὁ δ' εἰς Ἴπνους τόπον τραχὺν τῶν περὶ τὸ
 10 Πήλιον παρενεχθεὶς ὁ δ' εἰς Μελίβοιαν ὁ δ' εἰς τὴν
 Κασθαναίαν διεφθάρη. τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλευρος
 πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦ-
 τος δ' ἐστὶ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὀσσης. μεταξὺ δὲ
 κόλπος σταδίων πλειόνων ἢ διακοσίων, ἐν ᾧ ἡ Μελί-
 15 βοια. ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Δημητριάδος ἐγκολπίζοντι ἐπὶ τὸν
 Πηνειὸν μεῖζων τῶν χιλίων, [ἀπὸ δὲ Σπερχειοῦ καὶ
 ἄλλων ὀκτακοσίων, ἀπὸ δὲ Εὐρίπου δεσχιλίων τριακο-
 σίων πεντήκοντα. Ἰερώνυμος δὲ τῆς πεδιάδος Θεττα-
 λίας καὶ Μαγνητίδος τὸν κύκλον τρισχιλίων ἀποφαί-
 20 νεται σταδίων, φηκῆσθαι δ' ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξελαθῆ-
 ναι δὲ τούτους εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπὸ Λαπιθῶν· εἶναι δὲ
 τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν [ᾧ] Λάρισα
 καὶ Γυρτώνη καὶ Φεραὶ καὶ Μόψιον καὶ Βοιβηῖς καὶ
 Ὀσσα καὶ Ὀμόλη καὶ Πήλιον καὶ Μαγνητίς· Μόψιον
 25 δ' ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντοῦς τῆς Τει-
 ρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος
 τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόψοπος, ἀφ' οὗ ἡ
 Ἀττικὴ Μοψοπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας, καθ' 23
 30 ὅλου δ' ὅτι Πυρραία πρότερον ἐκαλεῖτο ἀπὸ Πύρρας
 τῆς Δευκαλίωνος γυναικός, Αἰμονία δὲ ἀπὸ Αἰμονος,
 Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἰμονος. ἐνιοὶ δὲ διε-

λόντες δίχα τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασι Δευκα-
λίῳνι καὶ καλέσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς μητρός, τὴν δ'
C.444 ἑτέραν Αἴμονι, ἀφ' οὗ Αἰμονίαν λεχθῆναι· μετωνο-
μάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἑλληρος τοῦ Δευκα-
λίῳνος, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἴμονος· τινὲς 5
δὲ ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου
καὶ Φειδίππου, τῶν Θετταλοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐπελθόν-
τας ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν
ὀνομάσαι. εἰρ[ηται] δὲ καὶ Νεσσωνίς ὀνομασθῆναι ποτε
ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη. 10

— I —

- 1 Ἐπεὶ δὲ ἡ Εὐβοία παρὰ πᾶσαν τὴν παραλίαν ταύ-
την παραβέβληται τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θετταλίας,
πλὴν τῶν ἄκρων ἐκατέρωθεν, οἰκείον ἂν εἴη συνάψαι 15
τοῖς εἰρημένοις τὰ περὶ τὴν νῆσον, εἰδ' οὕτω μεταβῆ-
ναι πρὸς τε τὰ Αἰτωλικά καὶ τὰ Ἀκαρνανικά, ἅπερ
λοιπά ἐστι τῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.
- 2 Παραμήκης μὲν τοίνυν ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλίους
σχεδὸν τι καὶ διακοσίους σταδίους ἀπὸ Κηναίου πρὸς 20
Γεραιστόν, τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλος, κατὰ δὲ τὸ πλεον
ὄσον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ μὲν οὖν Κή-
ναιον ἐστὶ κατὰ Θερμοπύλας καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν
ἐπ' ὀλίγον, Γεραιστός δὲ καὶ Πεταλία πρὸς Σουνίῳ.
γίνεται οὖν ἀντιπόρθμος τῇ τε Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ καὶ 25
Λοκρίδι καὶ τοῖς Μαλιεῦσι. διὰ δὲ τὴν στενότητα καὶ
τὸ λεχθὲν μῆκος ὑπὸ τῶν παλαιῶν Μάκρις ὀνομάσθη.
- C.445 συνάπτει δὲ τῇ ἡπειρῷ κατὰ Χαλκίδα μάλιστα, κυρτῇ
προκίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδα τόπους τῆς
Βοιωτίας καὶ ποιοῦσα τὸν Εὐριπον, περὶ οὗ διὰ πλει- 30
όνων εἰρήκαμεν, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ τῶν ἀντιπόρθ-
μων ἀλλήλοις τόπων κατὰ τε τὴν ἡπειρον καὶ κατὰ

τὴν νῆσον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρύπου, τὰ τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτὸς. εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν προσδιασαφήσομεν. καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ Κοίλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Ἀυλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστὸν τόπων· κολ-
 5 ποῦται γὰρ ἡ παραλία, πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἠπειρον.

Οὐ μόνον δὲ Μάκρις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ ³ Ἀβαντίς. Εὐβοίαν γοῦν εἰπὼν ὁ ποιητὴς τοὺς ἀπ' αὐτῆς Εὐβοίας οὐδέποτε εἰρηκεν, ἀλλ' Ἀβαντας αἰεὶ „οἱ δ'
 10 „Εὐβοίαν ἔχον μένεα πνεύοντες Ἀβαντες.“ „τῷ δ' ἄμ' „Ἀβαντες ἔποντο.“ φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θοῤῃκας ὀρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον καὶ ἐπονομάσαι Ἀβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν· οἱ δ' ἀπὸ ἠρωὸς φασι, καθάπερ καὶ Εὐβοίαν ἀπὸ ἠρωίνης. τάχα
 15 δ' ὡσπερ βοὸς αὐλή λέγεται τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς [τὸν] Αἰγαίον τετραμμένη παραλία, ὅπου τὴν Ἰῶ φασι τεκεῖν Ἐπαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε τοῦτο τοῦνομα. καὶ Ὀχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος, καὶ ἔστιν ὀμῶ-
 20 νυμον αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα ὄρων. καὶ Ἐλλοπία δ' ὀνομάσθη ἀπὸ Ἐλλοπος τοῦ Ἰῶνος· οἱ δὲ Αἰκλου καὶ Κόθου ἀδελφὸν φασι, ὃς καὶ τὴν Ἐλλοπίαν κτίσαι λέγεται, χωρίον ἐν τῇ Ὠρεῖα καλουμένη τῆς Ἰστιαιώτιδος πρὸς τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, καὶ τὴν Ἰστιαίαν προσκτήσασθαι καὶ τὴν πεδιάδα καὶ Κήρινθον καὶ Αἰ-
 25 δηψὸν καὶ Ὀροβίας, ἐν ᾧ μαντεῖον ἦν ἀψευδέστατον· ἦν δὲ μαντεῖον τοῦ Σελινουντίου Ἀπόλλωνος· μετῴκησαν δ' εἰς τὴν Ἰστιαίαν οἱ Ἐλλοπιεῖς, καὶ ἠΰξησαν τὴν πόλιν Φιλιστίδου τοῦ τυράννου βιασαμένου μετὰ τὰ Αλευκτικὰ. Δημοσθένης δ' ὑπὸ Φιλίππου κατα-
 30 σταθῆναι τυράννον φησὶ καὶ τῶν Ὠρειτῶν τὸν Φιλι-

26. ante τοῦ: καὶ

- στίδην· οὕτω γὰρ ὠνομασθησαν ὕστερον οἱ Ἰστιαί-
 εις, καὶ ἡ πόλις ἀντὶ Ἰστιαίας Ὠρεός· ἐνιοὶ δ' ὑπ' Ἀθη-
 ναίων ἀποικισθῆναι φασὶ τὴν Ἰστιαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου
 τοῦ Ἰστιαίων, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρετριέων τὴν Ἐρέ-
 τριαν. Θεόπομπος δέ φησι Περικλέους χειρουμένου 5
 Εὐβοίαν τοὺς Ἰστιαίεις καθ' ὁμολογίας εἰς Μακεδονίαν
 μεταστῆναι, δισχιλίους δ' ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντας τὸν
 Ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντα πρότερον τῶν Ἰστιαίων.
- 4 κεῖται δ' ὑπὸ τῷ Τελεθρίῳ ὄρει ἐν τῷ Δρυμῷ κα-
 C.446 λουμένῳ παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας 10
 ὑψηλῆς, ὥστε τάχα καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἐλλοπιεῖς ὄρειους
 εἶναι τοὺς προοικησάντας ἐτέθη τοῦνομα τοῦτο τῇ πό-
 λει· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεῖς οὕτως ὀνο-
 μασθῆναι· ἐνιοὶ δὲ τοὺς Ὠρεῖτας πόλιν ἔχοντας ἰδίαν
 φασὶ πολεμουμένους ὑπὸ τῶν Ἐλλοπιέων μεταβῆναι 15
 καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἰστιαεῦσι, μίαν δὲ γενηθεῖσαν πό-
 λιν ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λα-
 κεδαίων τε καὶ Σπάρτη ἢ αὐτή· εἰρηται δ' ὅτι καὶ ἐν
 Θετταλίᾳ Ἰστιαῖωτις ἀπὸ τῶν ἀνασπασθέντων ἐνθ' ἐνδε
 ὑπὸ Περραιβῶν ὠνόμασται. 20
- 6 Ἐπεὶ δ' ἡ Ἐλλοπία τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἰστιαίας
 καὶ τοῦ Ὠρεοῦ προσηγάγετο ἡμᾶς ποιήσασθαι, τὰ συν-
 εχῆ λέγωμεν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δ' ἐν τῷ Ὠρεῷ
 τούτῳ τό τε Κήναιον πλησίον καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Δίον καὶ
 Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον 25
 τοῦ ἐπὶ Κύνου πορθμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ Δίου Κάναι τῆς
 Αἰολίδος ἀφικίσθησαν· ταῦτά τε δὴ τὰ χωρία περὶ
 τὴν Ἰστιαίαν ἔστι καὶ ἔτι Κήρινθος πολίδιον ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ· ἐγγὺς δὲ Βούδορος ποταμὸς ὁμῶννυμος τῷ κατὰ
 τὴν Σαλαμίνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ. 30
- 6 Κάρυστος δέ ἐστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀγγῇ πλησίον
 δὲ τὰ Στύρα καὶ τὸ Μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν

Καρυστίων κιώνων, ἰερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρίνου, ὅθεν διάπλους εἰς Ἀλάς τὰς Ἀραφηνίδας. ἐν δὲ τῇ Καρύστῳ καὶ ἡ λίθος φύεται ἡ ξαινομένη καὶ ὑφαινομένη, ὥστε τὰ ὕψη χειρόμακτρα γίνεσθαι, ὀρυζοθέντα
 5 δ' εἰς φλόγα βάλλεσθαι καὶ ἀποκαθαίρεσθαι τῇ πλύσει τῶν λίνων παραπλησίως· φησίδαι δὲ τὰ χωρία ταῦτά φασιν ὑπὸ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα καὶ Στειριέων· κατεστράφη δὲ τὰ Στύρα ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ ὑπὸ Φαίδρου τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ· τὴν
 10 δὲ χώραν ἔχουσιν Ἐρετριεῖς. Κάρυστος δὲ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἴγυος πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ' οὗ Καρύστιον οἶνον Ἀλκμᾶν εἰρηκε.

Γεραιστὸς δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ 7 εἴρηται, μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὁμοῦς αὐτοῦ „ἐς δὲ Γεραιστὸν ἐννήυιοι κατάγοντο,“ καὶ δηλοῖ διότι τοῖς
 15 διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπικαιρίως κείται τῷ Σουνίῳ πλησιάζου τὸ χωρίον· ἔχει δ' ἰερὸν Ποσειδῶνος ἐπισημότατον τῶν ταύτη καὶ κατοικίαν ἀξιόλογον.

20 Μετὰ δὲ τὸν Γεραιστὸν Ἐρέτρια πόλις μεγίστη τῆς 8 Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα, ἐπειθ' ἡ Χαλκὶς μητρόπολις τῆς νήσου τρόπον τινά, ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἰδρυμένη· ἀμφοτέραι δὲ πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' Ἀθηναίων C. 47 ἐκτίσθαι λέγονται, καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ Ἄικλος καὶ Κόθος ἐξ Ἀθηναίων ὀρυζοθέντες ὁ μὲν τὴν Ἐρέτριαν ᾤκισε Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα· καὶ τῶν Αἰολέων δὲ τινες ἀπὸ τῆς Πενθίλου στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ, τὸ δὲ παλαιὸν καὶ Ἄραβες οἱ Κάδμῳ συνδιαβάντες. αἱ δ' οὖν πόλεις αὗται διαφερόντως ἀξιοθεῖσαι καὶ ἀποι-
 30 κίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν· Ἐρέτρια μὲν γὰρ συνᾤκισε τὰς περὶ Ἰαλλήνην καὶ τὸν Ἄθω πόλεις, ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύμπῳ, ἃς Φίλιππος

δισλυμνήνατο. καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρῖα Χαλκιδέων ἐστίν· ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὐταί, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἠνίκα ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν καὶ τὸν περιβόλον τῆς πόλεως ἠΐξησαν, ἐντὸς τείχους λαβόντες τὸν τε Κάνηθον καὶ τὸν Εὐριπον, ἐπιστήσαντες τῇ γεφύρᾳ πύργους καὶ πύλας καὶ τείχος.

9 Ἐπέρεκται δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ Λήλαντον καλούμενον πεδίον. ἐν δὲ τούτῳ θερμοῶν τε ὑδάτων εἰσὶν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφρυνεῖς, οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορνήλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμῶν· καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμαστὸν χαλκοῦ καὶ σιδήρου κοινόν, ὅπερ οὐχ ἱστοροῦσιν ἀλλαχοῦ 15 συμβαλῶν· νυνὶ μέντοι ἀμφότερα ἐκλέλοιπεν, [ὥσπερ καὶ Ἀθήνησι τάρνυρα.] ἔστι δὲ καὶ ἅπασα μὲν ἡ Εὐβοία εὐσειστος, μάλιστα δ' ἡ περὶ τὸν πορθμόν, καὶ δεχομένη πνευμάτων ὑποφοράς, καθάπερ καὶ ἡ Βοιωτία καὶ ἄλλοι τόποι, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν διὰ πλειόνων 20 πρότερον. ὑπὸ τοιοῦδε πάθους καὶ ἡ ὀμῶνυμος τῇ νήσῳ πόλις καταποθῆναι λέγεται, ἧς μέμνηται καὶ Αἰσχύλος ἐν τῷ Ποντίῳ Γλαύκῳ „Εὐβοῖδα καμπτὴν ἀμφὶ „Κηναίου Διὸς ἀκτῆν, κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου „Αἶχα.“ Χαλκίς δ' ὀμῶνυμος λέγεται καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ 25 „Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυθῶνά τε πετρῆεσαν,“ καὶ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ „βὰν δὲ παρὰ Κρουνοῦς καὶ Χαλκίδα πετρῆεσαν“ οἱ περὶ Τηλέμαχον ἀπιόντες παρὰ Νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν.

10 Ἐρέτριαν δ' οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας 30 ἀποικισθῆναι φασὶν ὑπ' Ἐρετριῶς, οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἡ νῦν ἐστὶν ἀγορά· ἔστι δὲ καὶ

- περὶ Φάρσαλον Ἐρέτρια, ἰερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀδμή-
 του δ' ἴδρυμα λέγεται τὸ ἰερὸν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέ-
 γουσι τὸν θεὸν * αὐτόν. Μελανησι δ' ἐκαλεῖτο πρότε-
 ρον ἢ Ἐρέτρια καὶ Ἀρότρια· ταύτης δ' ἐστὶ κώμη ἢ C.448
- 5 Ἀμαρυνθος ἀφ' ἑπτὰ σταδίων τοῦ τείχους. τὴν μὲν,
 οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαν-
 τες, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει,
 περιχυθέντων τῶν βαρβάρων τῷ τείχει· καὶ δεικνύου-
 σιν ἔτι τοὺς θεμελίους, καλοῦσι δὲ καλαιῶν Ἐρέ-
- 10 τριαν, ἢ δὲ νῦν ἐπέκτισται. τὴν δὲ δύναμιν τὴν Ἐρε-
 τριῶν ἦν ἔσχον ποτὲ μαρτυρεῖ ἢ στήλη, ἣν ἀνέθε-
 σάν ποτε ἐν τῷ ἰερῷ τῆς Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος· γέ-
 γραπται δ' ἐν αὐτῇ τρισχιλίοις μὲν ὀπίταις ἑξακο-
 σίοις δ' ἰκπεῦσιν ἐξήκοντα δ' ἄρμασι ποιεῖν τὴν πομ-
- 15 πῆν· ἐπήρχον δὲ καὶ Ἀνδρίων καὶ Τηνίων καὶ Κείων
 καὶ ἄλλων νῆσων. ἐποίκουσ δ' ἔσχον ἀπ' Ἡλιδος, ἀφ'
 οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ῥῶ πολλῶ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ
 τέλει μόνον τῶν ῥημάτων ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμῶ-
 δηται. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλιν ἦν Τάμυναι πλησίον
- 20 τοῦ πορθμοῦ. ἐστὶ δὲ καὶ Οἰχαλία κώμη τῆς Ἐρετρι-
 κῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρα-
 κλέους, ὁμώνυμος τῇ Τραχινίᾳ καὶ τῇ περὶ Τρίκην
 καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, ἦν Ἀνδανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν,
 καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ τοὺς Εὐρυτᾶνας.
- 25 Νυνὶ μὲν οὖν ὁμολογουμένως ἢ Χαλκίς φέρεται 11
 τὰ πρωτεῖα καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων,
 δευτερεύει δ' ἢ Ἐρέτρια. ἀλλὰ καὶ πρότερον αὐταὶ
 μέγα εἶχον ἀξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην,
 ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχετὴν διαγωγὴν
- 30 ἦδεται καὶ ἀθόρυβον. μαρτυρεῖ δ' ἢ τε τῶν Ἐρε-
 τρικῶν φιλοσόφων σχολῇ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ
 Ἐρετρίᾳ γενομένη, καὶ ἔτι πρότερον ἢ Ἀριστοτέλους

ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, ὅς γε κάκει κατέλυσε τὸν βίον.

12 Τὸ μὲν οὖν πλέον ὠμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὐταί, περὶ δὲ Ἀηλάντου διενεχθεῖσαι οὐδ' οὕτω τελέως ἐπαύσαντο ὥστ' ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ αὐ- 5 θάδειαν δρᾶν ἕκαστα, ἀλλὰ συνέθεντο ἐφ' οἷς συστή- σονται τὸν ἀγῶνα. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ Ἀμαρυν- θίῳ στήλῃ τις φράζουσα μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις.

13 Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ πρὸς μάχην ὑπῆρξαν τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. δόρασι 10 δ' ἐχρῶντο τοῖς ὄρεκτοῖς, ὡς φησιν ὁ ποιητὴς „αἰχμη- C.449, ται μεμαῶτες ὄρεκτῆσι μελίησι θῶρηκας φήσσειν.“ ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷαν εἰκὸς εἶναι τὴν Πηλιάδα μελίην ἦν, ὡς φησιν ὁ ποιητὴς „οἶος ἐπί- „στατο πῆλαι Ἀχιλλεύς“ καὶ ὁ εἰπὼν „δουρὶ δ' ἄκου- 15 „τίξω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις οἶστῳ,“ τῷ παλτῷ λέγει δό- ρατι. καὶ οἱ μονομαχοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δό- ρασιν εἰσάγονται πρότερον, εἶτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζον- τες· ἀγγέμαχοι δ' εἰσὶν οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνου, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρός, ὡς φησιν „οὔτησε ξυστῷ 20 „χαλκήρει, λῦσε δὲ γυῖα.“ τοὺς μὲν οὖν Εὐβοέας τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένους εἰσάγει, περὶ δὲ Λοκρῶν τὰναντία λέγει ὡς „οὐ σφιν σταδῆς ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν, „ἀλλ' ἄρα τόξοισι καὶ ἐνστροφῷ οἶδός ἀώτῳ Ἴλιον εἰς „ἄμ' ἔποντο.“ περιφέρεται δὲ καὶ χρῆσμός ἐκδοθεῖς 25

8. post τηλεβόλοις: καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἐθῶν καὶ τῶν ὀπλισμῶν οὐχ ἔν οὗτ' ἔστιν οὗτ' ἦν ἔθος· ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθήπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ ἀνορτιστοὶ, οἱ δ' ἀγγεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὄρεκτῳ χρώμενοι· διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν ἐκ χειρός ἡ δ' ὡς παλτοῖς, καθάπερ καὶ ὁ κοινὸς ἀμφοτέρας τὰς χρείας ἀποδίδωσι· καὶ γὰρ συστ' ἔδην καὶ κοινοβολούντων· ὅπερ καὶ ἡ σάρισσα δύναται καὶ ὁ ὑσός.

Αἰγιεῦσιν, ἴππον *Θεσσαλικόν*, *Λακεδαιμονίαν* δὲ γυναικα, ἄνδρας δ' οἱ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθούσης, τοὺς *Χαλκιδέας* λέγων ὡς ἀρίστους· ἐκεῖ γὰρ ἡ Ἀρέθουσα.

5 *Εἰσι* δὲ νῦν *Εὐβοῖται* ποταμοὶ *Κηρεὺς* καὶ *Νηλεύς*, 14 ἃν ἀφ' οὗ μὲν πίνοντα τὰ πρόβατα λευκὰ γίνεται, ἀφ' οὗ δὲ μέλανα· καὶ περὶ τὸν *Κραῖθιν* δὲ εἴρηται τοιοῦτόν τι συμβαῖνον.

Τῶν δ' ἐκ *Τροίας* ἐπανιόντων *Εὐβοέων* τινὲς εἰς 15 10 *Ἰλλυριοὺς* ἐκπεσόντες, ἀποβαίνοντες οἰκαδε διὰ τῆς *Μακεδονίας* περὶ Ἔδεσσαν ἔμειναν συμπολεμήσαντες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν *Εὐβοίαν*· ἦν δὲ καὶ ἐν *Σικελίᾳ* *Εὐβοία* *Χαλκιδέων* τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἣν *Γέλων* ἐξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον *Συρακουσίων*· καὶ ἐν *Κερκύρα* δὲ καὶ ἐν *Λήμνῳ* τόπος ἦν *Εὐβοία* καὶ ἐν τῇ *Αργεῖᾳ* λόφος τις.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς *Θετταλοῖς* καὶ *Οἰταλοῖς* πρὸς ἐσπέραν 16 *Αἰτωλοὶ* καὶ *Ἀκαρνανεὶ* εἰσι καὶ *Ἀθαμᾶνες*, εἰ χρῆ καὶ τούτους Ἑλληνας εἰπεῖν, λοιπὸν ἐξηγήσασθαι περὶ τούτων, ἔν' ἔχωμεν τὴν περίοδον ἅπασαν τὴν τῆς Ἑλλάδος· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς νήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ Ἑλλάδι καὶ οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅσας μὴ περιωδεύκαμεν.

Αἰτωλοὶ μὲν τοίνυν καὶ *Ἀκαρνανεὶ* ὁμοροῦσιν 2 25 ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν *Ἀχελῷον* ποταμὸν ῥέοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς *Πίνδου* πρὸς νότον διὰ τε *Ἀργαίων* *Αἰτωλικοῦ* ἔθνους καὶ *Ἀμφιλόχων*, *Ἀκαρ-* C.450 *νανεὶ* μὲν τὸ πρὸς ἐσπέραν μέρος ἔχοντες τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ *Ἀμβρακικοῦ* κόλπου τοῦ κατὰ *Ἀμφιλόχους* 30 καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ *Ἀκτίου* *Ἀπόλλωνος*, *Αἰτωλοὶ* δὲ τὸ πρὸς ἔω μέχρι τῶν *Ὀξολῶν* *Λοκρῶν* καὶ τοῦ *Παρνασσοῦ* καὶ τῶν *Οἰταίων*. ὑπέρεκινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ

καὶ τοῖς προσβορσείοις μέρεσι τῶν μὲν Ἀκαρνανῶν Ἀμφίλοχοι, τούτων δὲ Δόλοπες καὶ ἡ Πίνδος, τῶν δ' Αἰτωλῶν Περραιβοί τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰνιάντων τι μέρος τῶν τὴν Οἴτην ἐχόντων· τὸ δὲ νότιον πλευρὸν, τό τε Ἀκαρνανικὸν ὁμοίως καὶ τὸ Αἰτωλικόν, κλύξε- 5
ται τῇ ποιούσῃ θαλάττῃ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἀχελῷος ποταμὸς ἐξέησιν, ὀρίζων τὴν τῶν Αἰτωλῶν παραλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανικὴν· ἐκαλεῖτο δὲ Θόας ὁ Ἀχελῷος πρότερον. ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμην ὁμώνυμος τούτῳ, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ περὶ Λάμιαν. 10
εἴρηται δὲ καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τὸ στόμα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ φασι.

2 Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρνανᾶσιν Ἀνακτόριον τε ἐπὶ χερρονήσου ἰδρυμένον Ἀκτίου πλησίον, ἐμπόριον τῆς νῦν ἐκτισμένης ἐφ' ἡμῶν Νικοπόλεως, καὶ 15
Στράτος, ἀνάπλου ἐχούσα τῷ Ἀχελῷῳ πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, καὶ Οἰνειάδαι, καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἡ μὲν παλαιὰ οὐ κατοικουμένη, ἴσον ἀπέχουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τοῦ Στράτου, ἡ δὲ νῦν ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς διέχουσα· καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ, Πάλαιρός τε καὶ Ἀλυζία καὶ Λευκάς καὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν καὶ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖστα περιουκίδες γεγόνασιν ἢ καὶ πᾶσαι τῆς Νικοπόλεως· κείται δ' ὁ Στράτος κατὰ μέσσην τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν εἰς Ἀνακτόριον. 25

3 Αἰτωλῶν-δ' εἰσὶ Καλυδῶν τε καὶ Πλευρών, νῦν μὲν τεταπεινωμένοι, τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς Ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. καὶ δὴ καὶ διηροῆσθαι συνέβαινε δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν ἀρχαίαν λέγεσθαι τὴν δ' ἐπίκτητον· ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ 30 Ἀχελῷου μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκουσαν εὐκάρπου τε καὶ πεδιάδος, ἢ

ἔστι καὶ Στράτος καὶ τὸ Τριχώνιον ἀρίστην ἔχον γῆν· ἐπίκτητον δὲ τὴν τοῖς Λοκροῖς συνάπτουσαν ὡς ἐπὶ Ναύπακτόν τε καὶ Εὐπάλιον, τραχυτέραν τε οὖσαν καὶ λυπροτέραν, μέχρι τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Ἀθαμάνων
5 καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἤδη περισταμένων ὄρων τε καὶ ἔθνων.

Ἔχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία ὄρος μέγιστον μὲν τὸν Κό- 4
ρακα, συνάπτοντα τῇ Οἰτῇ, τῶν δ' ἄλλων ἐν μέσῳ μὲν μᾶλλον τὸν Ἀράκυνθον, περὶ ὃν τὴν νεωτέραν^{C.451}
10 Πλευρῶνα συνώκισαν ἀφέντες τὴν παλαιὰν ἐγγὺς κειμένην Καλυδῶνος οἱ οἰκήτορες, εὐκαρπον οὖσαν καὶ πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Διμητρίου τοῦ ἐπικληθέντος Αἰτωλικοῦ· ὑπὲρ δὲ τῆς Μολυκρείας Ταφιασσὸν καὶ Χαλκίδα, ὄρη ἱκανῶς ὑψηλά, ἐφ' οἷς πο-
15 λύγνια ἴδρυτο Μακυνία τε καὶ Χαλκίς, ὁμώνυμος τῷ ὄρει, ἣν καὶ Ἐποχαλκίδα καλοῦσι· Κούριον δὲ πλησίον τῆς παλαιᾶς Πλευρῶνος, ἀφ' οὗ τοὺς Πλευρωίους Κουρητας ὀνομασθῆναί τινες ὑπέλαβον.

Ὁ δ' Εὐήνος ποταμὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Βωμιῶν 5
20 τῶν ἐν Ὀριεῦσιν Αἰτωλικῶ ἔθνει (καθάπερ καὶ οἱ Εὐρυτᾶνες καὶ Ἀγραῖοι καὶ Κουρητες καὶ ἄλλοι), φεῖ δ' οὐ διὰ τῆς Κουρητικῆς κατ' ἀρχάς, ἥτις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Πλευρωνίᾳ, ἀλλὰ διὰ τῆς προσεφίας μᾶλλον παρὰ τὴν Χαλκίδα καὶ Καλυδῶνα· εἴτ' ἀνακάμψας ἐπὶ τὰ
25 τῆς Πλευρῶνος πεδία τῆς παλαιᾶς καὶ παραλλάξας εἰς δύσιν ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἐκβολὰς καὶ τὴν μεσημβρίαν· ἐκαλεῖτο δὲ Ἀνκόρμας πρότερον· καὶ ὁ Νέσσος ἐνταῦθα λέγεται πορθμεὺς ἀποδεδειγμένος ὑφ' Ἡρακλέους ἀποθανεῖν, ἐπειδὴ πορθμεύων τὴν Δηϊάνειραν
30 ἐπεχείρει βιάσασθαι.

Καὶ Ὁλενον δὲ καὶ Πυλὴνην ὀνομάζει πόλεις ὁ 6
ποιητῆς Αἰτωλικίας, ὧν τὴν μὲν Ὁλενον ὁμωνύμως τῇ

Ἀχαϊκῆ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον οὐ-
σαν τῆς νεωτέρας Πλευρωῶνος, τῆς δὲ χώρας ἠμφισβή-
τουν Ἀκαρνανες· τὴν δὲ Πυλῆνην μετενέγκαντες εἰς
τοὺς ἀνώτερον τόπους ἤλλαξαν αὐτῆς καὶ τοῦνομα
Πρόσχιον καλέσαντες. Ἑλλάνικος δ' οὐδὲ τὴν περὶ 5
ταύτας ἱστορίαν οἶδεν, ἀλλ' ὡς ἔτι καὶ αὐτῶν οὐσῶν
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταστάσει μέμνηται, τὰς δ' ὕστερον καὶ
τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου κτισθείσας Μακυνίαν
καὶ Μολύκρειαν ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστην
εὐχέρειαν ἐπιδεικνύμενος ἐν πάσῃ σχεδόν τι τῇ γραφῇ. 10

7 Καθόλου μὲν οὖν ταῦτα περὶ τῆς χώρας ἐστὶ τῆς
τῶν Ἀκαρνανῶν καὶ τῶν Αἰτωλῶν, περὶ δὲ τῆς παρα-
λίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ἔτι καὶ ταῦτα προσ-
ληπτέον· ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις τοῦ Ἀμ-
βρακικοῦ κόλπου πρῶτόν ἐστιν Ἀκαρνανῶν χωρίον τὸ 15
Ἄκτιον. ὁμωνύμως δὲ λέγεται τὸ τε ἱερόν τοῦ Ἀκτίου
Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ἄκρα ἢ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου,
ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. τοῦ δ' ἱεροῦ τετταράκοντα
μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ Ἀνακτόριον ἐν τῷ κόλπῳ ἰδρυ-
μένον, διακοσίους δὲ καὶ τετταράκοντα ἢ Λευκάς. 20

8 Αὕτη δ' ἦν τὸ παλαιὸν μὲν χερρόνησος τῆς Ἀκαρ-
νανῶν γῆς, καλεῖ δ' ὁ ποιητῆς αὐτὴν ἀκτὴν ἠπείροιο,
τὴν περὶ αὐτὴν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἠπείρου
C.452 καλῶν· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἀκαρνανία· ὥστε, ὅταν φῆ
ἀκτὴν ἠπείροιο, τῆς Ἀκαρνανίας ἀκτὴν δέχεσθαι δεῖ. 25
τῆς δὲ Λευκάδος ἢ τε Νήριτος, ἦν φησὶν ἕλεῖν ὁ Λα-
έρτης „ἢ μὲν Νήριτον εἶλον ἐνκλίμενον πτολίεθρον,
„ἀκτὴν ἠπείροιο, Κεφαλλήνεσσι ἀνάσσων,“ καὶ ἄς ἐν
καταλόγῳ φησί „καὶ Κροκύλει ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα
„τροχηΐαν.“ Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου 30
καὶ Γόργου ταύτην τε κατέσχον τὴν ἀκτὴν καὶ μέχρι
τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον, καὶ ἦ τε Ἀμβρακία

συνφκίσθη καὶ Ἀνακτόριον, καὶ τῆς χειρρονήσου διο-
 ρύξαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα,
 καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήριτον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃς ἦν
 ποτὲ μὲν ἰσθμὸς νῦν δὲ πορθμὸς γεφύρα ζευκτός, με-
 5 τανόμασαν Λευκάδα, ἐπώνυμον δοκῶ μοι τοῦ Λευ-
 κάτα· πέτρα γάρ ἐστι λευκὴ τὴν χροάν, προκειμένη
 τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ὡς
 ἐντεῦθεν τοῦνομα λαβεῖν.

Ἔχει δὲ τὸ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ τὸ 9
 10 ἄλμα τὸ τοὺς ἔρωτας παύειν πεπιστευμένον· „οὐ δὴ λέ-
 „γεται πρώτη Σαπφώ“ ὡς φησιν ὁ Μένανδρος „τὸν
 „ὑπέρομπον θηρῶσα Φάων ὀιστρῶντι πόδιφ ρίψαι
 „πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς ἄλμα κατ' εὐχὴν σὴν, δέ-
 „σποτ' ἄναξ.“ ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἀλέσθαι
 15 λέγει τὴν Σαπφώ, οἱ δ' ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι Κέφα-
 λόν φασιν ἐρασθέντα Πτερέλα τὸν Δηιονέως. ἦν δὲ
 καὶ πάτριον τοῖς Λευκαδίοις κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῇ θυσίᾳ
 τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπὸ τῆς σκοπῆς ριπτεῖσθαι τινὰ τῶν
 ἐν αἰτίαις ὄντων ἀποτροπῆς χάριν, ἐξαπτομένων ἐξ
 20 αὐτοῦ παντοδαπῶν πτερῶν καὶ ὀρνέων ἀνακουφίζειν
 δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἄλμα, ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω
 μικραῖς ἀλιάσι κύκλω περιεστῶτας πολλοὺς καὶ περι-
 σάξειν εἰς δύναμιν τῶν ὄρων ἔξω τὸν ἀναληφθέντα.

Ὁ δὲ τὴν Ἀλκμαιονίδα γράψας, Ἰκαρίου τοῦ Πη-
 25 νελόπης πατρὸς υἱεὶς γενέσθαι δύο, Ἀλυξέα καὶ Λευ-
 κάδιον, δυναστεῦσαι δ' ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ
 τοῦ πατρός· τούτων οὖν ἐπωνύμους τὰς πόλεις Ἐφο-
 ρος λέγεσθαι δοκεῖ.

Κεφαλλῆνας δὲ νῦν μὲν τοὺς ἐκ τῆς νήσου τῆς 10
 30 Κεφαλληνίας λέγουσιν, Ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ
 τῷ Ὀδυσσεῖ, ὧν εἰσι καὶ οἱ Ἀκαρνανεὺς· εἰπὼν γάρ
 „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας, οἳ ῥ' Ἰθάκην εἶχον

„καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον“ (τὸ ἐν ταύτῃ ὄρος ἐπιφα-
 C.453νές, ὡς καὶ „οἱ δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' Ἰεράων“
 καὶ αὐτοῦ τοῦ Δουλιχίου τῶν Ἐχινάδων ὄντος· καὶ
 „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἴηλιδα“ καὶ τοῦ Βου-
 πρασίου ἐν Ἴηλιδι ὄντος· [καὶ] „οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον καὶ 5
 „Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε“ καὶ τούτων ἐν Εὐβοίᾳ οὐ-
 σῶν· καὶ „Τρώες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι“ ὡς καὶ
 ἐκείνων Τρώων ὄντων)· πλὴν μετὰ γε Νήριτον φησί
 „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν, οἳ τε
 „Ζάκυνθον ἔχον ἢ δ' οἱ Σάμον ἀμφενέμοντο, οἳ τ' 10
 „ἤπειρον ἔχον ἢ δ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο.“ ἤπειρον μὲν
 οὖν τὰ ἀντιπέρα τῶν νήσων βούλεται λέγειν, ἅμα τῇ
 Λευκάδι καὶ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν συμπεριλαβεῖν
 βουλόμενος, περὶ ἧς καὶ οὕτω λέγει „δαίδεκ' ἐν ἠπείρῳ
 ἀγέλαι, τόσα πᾶσα μήλων,“ τάχα τῆς Ἡπειρώτιδος τὸ 15
 παλαιὸν μέχρι δεῦρο διατεινούσης καὶ ὀνόματι κοινῶ
 ἠπείρου λεγομένης· Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν,
 ὡς καὶ ὅταν φῆ „ἐν πορθμῶ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παι-
 „παλοέσεως.“ τῷ γὰρ ἐπιθέτω τὴν ὀμωνυμίαν διέ-
 σταλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τι- 20
 θεῖς τοῦνομα. τετραπόλεως γὰρ οὕσης τῆς νήσου μία
 τῶν τεττάρων ἐστὶν ἢ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη
 καθ' ἑκάτερον τοῦνομα, ὀμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. ὅταν
 δ' εἴπῃ „ὄσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι
 „Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,“ τῶν 25
 νήσων ἀριθμὸν ποιῶν δηλὸς ἐστὶ καὶ Σάμην καλῶν
 τὴν νήσον, ἣν πρότερον Σάμον ἐκάλεσεν. Ἀπολλόδω-
 ρος δὲ τοτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτω λέγων διεστάλθαι τὴν ἀμ-
 φιβολίαν ἐπόντα „Σάμοιό τε παιπαλοέσεως,“ ὡς τὴν
 νήσου λέγοντα, τοτὲ δὲ γράφεσθαι δεῖν „Δουλιχίῳ τε 30
 „Σάμῳ τε“ ἀλλὰ μὴ „Σάμῃ τε“ δηλὸς ἐστὶ τὴν μὲν
 πόλιν Σάμην καὶ Σάμον συνωνύμως ὑπολαμβάνων

ἐκφέρεσθαι, τὴν δὲ νῆσον Σάμον μόνον· ὅτι γὰρ Σάμη λέγεται ἢ πόλις δῆλον εἶναι ἔκ τε τοῦ διαριθμούμενον τοὺς ἐξ ἑκάστης πόλεως μνηστῆρας φάναί, „ἐκ δὲ Σά-
 „μης πῖσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἔασι,“ καὶ ἐκ τοῦ
 5 περὶ τῆς Κτιμένης λόγου „τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ’
 „ἔδοσαν.“ ἔχει δὲ ταῦτα λόγον. οὐ γὰρ ἐνκρινῶς ἀπο-C.454
 δίδωσιν ὁ ποιητὴς οὔτε περὶ τῆς Κεφαλληνίας οὔτε
 περὶ τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν ἄλλων πλησίον τόπων, ὥστε
 καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες.

- 10 Αὐτίκα γὰρ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης ὅταν φῆ „οἱ δ’ Ἰθά- 11
 „κην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,“ ὅτι μὲν τὸ
 Νήριτον ὄρος λέγει τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ. ἐν ἄλλοις δὲ
 καὶ ῥητῶς ὄρος „ναιετάα δ’ Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’
 „ὄρος αὐτῇ, Νήριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές.“ Ἰθά-
 15 κην δ’ εἶτε τὴν πόλιν εἶτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ δῆλον
 ἐν τούτῳ γέ τῳ ἔπει „οἱ δ’ Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον.“
 κυρίως μὲν γὰρ ἀκούων τις τὴν πόλιν δέξαιτ’ ἄν, ὡς
 καὶ Ἀθήνας καὶ Λυκαβηττὸν εἰ τις λέγοι, καὶ Ρόδον
 καὶ Ἀτάβυρον, καὶ ἔτι Λακεδαίμονα καὶ Ταῦργετον·
 20 ποιητικῶς δὲ τὸνναντίον. ἐν μέντοι τῷ „ναιετάα δ’
 „Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’ ὄρος αὐτῇ Νήριτον“ [δη-
 λον]· ἐν γὰρ τῇ νήσῳ οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. ὅταν
 δὲ οὕτω φῆ „ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νηίου εἰλήλουθ-
 „μεν,“ ἄδηλον, εἶτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νή-
 25 ιον εἶτε ἕτερον ἢ ὄρος ἢ χωρίον.

Καὶ τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑπεναντιότητά τινα δηλοῦν. 12
 „αὐτῇ δὲ χθαμαλῇ πανυπερτάτῃ εἶν ἄλλ κεῖται.“ χθα-
 μαλῇ μὲν γὰρ ἢ ταπεινῇ καὶ χαμηλῇ, πανυπερτάτῃ δὲ

25. post χωρίον : ὁ μέντοι ἀντὶ Νηρίτου γράφων Νήριον, ἢ ἀνάκαλιν, παρακαλεῖ τελῶς· τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον καλεῖ ὁ ποιητὴς, τὸ δ’ ἐκτεκίμενον πολλέσθρον, καὶ τὸ μὲν ἐν Ἰθάκῃ, τὸ δ’ ἀκτὴν ἠπέριου.

ἡ ὑψηλή, οἷαν διὰ πλειόνων σημαίνει, Κραναὴν κα-
 λῶν· καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ λιμένος „τρηχεῖαν ἀταρ-
 „πὸν χωρὸν ἀν' ὑλήεντα“ καὶ „οὐ γὰρ τις νήσων εὐ-
 „δείλος, οὐδ' εὐλείμων, αἶθ' ἄλλ' κεκλίεται· Ἰθάκη
 „δέ τε καὶ περὶ πασέων.“ ἔχει μὲν οὖν ἀπεμφάσεις τοι- 5
 αὐτάς ἢ φράσεις, ἐξηγοῦνται δὲ οὐ κακῶς· οὔτε γὰρ
 χθαμαλὴν δέχονται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχω-
 ρον τῇ ἡπίρῳ ἐγγυτάτω οὔσαν αὐτῆς· οὔτε πανυπερ-
 τάτην ὑψηλοτάτην ἀλλὰ πανυπερτάτην πρὸς ζόφον,
 οἶον ὑπὲρ πάσας ἐσχάτην τετραμμένην πρὸς ἄρκτον· 10
 τοῦτο γὰρ βούλεται λέγειν τὸ πρὸς ζόφον, τὸ δ' ἐναν-
 C.455τίον πρὸς νότον „αἶ δέ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε.“
 τὸ γὰρ ἄνευθε πόρρω καὶ χωρὶς ἔστιν, ὡς τῶν μὲν ἄλ-
 λων πρὸς νότον κεκλιμένων καὶ ἀπωτέρω τῆς ἡπίρου,
 τῆς δ' Ἰθάκης ἐγγύθεν καὶ πρὸς ἄρκτον. ὅτι δ' οὕτω 15
 λέγει τὸ νότιον μέρος καὶ ἐν τοῖσδε φανερόν „εἰτ' ἐπὶ
 „δεξιῶσι, πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε, εἰτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε,
 „ποτὶ ζόφον ἠερόεντα“ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖσδε „ᾧ φί-
 „λοι, οὐ γὰρ τ' ἰδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠῶς, οὐδ' ὅπη
 „ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαίαν, οὐδ' ὅπη ἀννεῖ- 20
 „ται.“ ἔστι μὲν γὰρ δεξασθαι τὰ τέτταρα κλίματα τὴν
 ἠῶ δεχομένους τὸ νότιον μέρος, ἔχει τέ τινα τοῦτ' ἐμ-
 φασιν· ἀλλὰ βέλτιον τὸ κατὰ τὴν ἀράροδον τοῦ ἠέλου
 νοεῖν ἀντιτιθέμενον τῷ ἀρκτικῷ μέρει· ἐξάλλαξιν γὰρ
 τινα τῶν οὐρανίων πολλὴν βούλεται σημαίνειν ὁ λό- 25
 γος, οὐχὶ ψιλὴν ἐπίκρουψιν τῶν κλιμάτων. δεῖ γὰρ κατὰ
 πάντα συννεφεῖν καιρὸν, ἂν θ' ἡμέρας ἂν τε νύκτωρ
 συμβῆ, παρακολουθεῖν· τὰ δ' οὐράνια ἐξαλλάττει ἐπὶ
 πλεόν τῷ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἢ ἥττον παραχω-
 ρεῖν ἡμᾶς ἢ εἰς τούναντίον. τοῦτο δὲ οὐ δύσεως καὶ 30
 ἀνατολῆς ἐγκαλύψεις ποιεῖ (καὶ γὰρ αἰθρίας οὔσης
 συμβαίνει), ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. υἷαλιστα

γὰρ ἀρκτικός ἐστίν ὁ πόλος· τούτου δὲ κινουμένου, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἀρκτικοὶ συµμεταβάλλουσι, ποτὲ δὲ συνεκλείπουσι κατὰ τὰς τοιαύτας παραχωρήσεις, 5 ὥστε οὐκ ἂν εἰδείης ὅπου ἐστὶ τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, οὐδ' εἰ ἀρχὴν ἐστίν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τοῦναντίου ἂν γνοιῆς.

Κύκλος δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀγδοήκοντα σταδίων. περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

Τὴν δὲ Κεφαλληνίαν τετράπολιν οὖσαν οὐτ' αὖ- 13
 10 τὴν εἰρηκε τῷ νῦν ὀνόματι οὐτε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς εἴτε Σάμης εἴτε Σάμου, ἢ νῦν μὲν οὐκέτ' ἐστίν, ἔχνη δ' αὐτῆς δείκνυται κατὰ μέσον τὸν πρὸς Ἰθάκην πορθμόν· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Σαματοὶ καλοῦνται· αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσὶν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, [Πα- 15
 15 λεις] Πρωήνησος καὶ Κράνιοι. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην προσέκτισε Γάιος Ἀντωνίος, ὁ θεῖος Μάρκου Ἀντωνίου, ἠνίκα φυγὰς γενόμενος μετὰ τὴν ὑπατείαν, ἣν συνῆρξε Κικέρωνι τῷ ρήτορι, ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ διέτριψε καὶ τὴν ὄλην νῆσον ὑπήκοον ἔσχεν ὡς ἴδιον 20
 20 κτῆμα· οὐκ ἐφθῆ μέντοι συνοικίσας, ἀλλὰ καθόδου τυχὼν πρὸς ἄλλοις μείζοσιν ὧν κατέλυσε τὸν βίον.

Οὐκ ὠκνησαν δὲ τινες τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὖ- 14
 τὴν τῷ Δουλιχίῳ φάναι, οἱ δὲ τῇ Τάφῳ, καὶ Ταφίους C.456
 τοὺς Κεφαλληνίους, τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Τηλεβόας, καὶ 25
 25 τὸν Ἀμφιτρύωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Διονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος παραληφθέντος, κατασχόντα δὲ τὴν νῆσον παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ, καὶ ταύτην μὲν ἐπώνυμον ἐκείνου γενέσθαι τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ. ταῦτα δ' οὐχ ὀμηρικά· οἱ μὲν 30
 30 γὰρ Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεὶ καὶ Λαέρτῃ, ἢ δὲ Τάφος ὑπὸ τῷ Μέντῃ „Μέντης Ἀρχιάλοιο δαίφρονος εὐχόμεαι „εἶναι υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.“

καλεῖται δὲ νῦν Ταφιάς ἢ Τάφος. οὐδ' Ἑλλάνικος ὀμη-
 ρικὸς Δουλίχιον τὴν Κεφαλληνίαν λέγων. τὸ μὲν γὰρ
 ὑπὸ Μέγῃτι εἴρηται καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐχινάδες, οἳ τε ἐνοι-
 κοῦντες Ἐπειοὶ ἐξ Ἥλιδος ἀφιγμένοι· διόπερ καὶ τὸν
 Ὠτιον τὸν Κυλλήνιον „Φυλείδω ἔταρον μεγαθύμων 5
 „ἀρχὸν Ἐπειῶν“ καλεῖ. „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλ-
 „λήνας μεγαθύμους.“ οὗτ' οὖν Δουλίχιον ἢ Κεφαλ-
 ληνία καθ' Ὀμηρον οὔτε τῆς Κεφαλληνίας τὸ Δουλί-
 χιον, ὡς Ἄνδρων φησί· τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὶ κατεῖχον,
 τὴν δὲ Κεφαλληνίαν ὄλην Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεῖ, 10
 οἳ δ' ὑπὸ Μέγῃτι. οὐδὲ Παλεῖς Δουλίχιον ὑφ' Ὀμήρου
 λέγονται, ὡς γράφει Φερεκύδης. μάλιστα δ' ἐναντι-
 οὔται Ὀμήρῳ ὁ τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δου-
 λιχίῳ λέγων, εἴπερ τῶν μνηστήρων „ἐκ μὲν Δουλιχίου
 „δύο καὶ πεντήκοντα“ ἦσαν, ἐκ δὲ Σάμης „πίσυρές τε 15
 „καὶ εἰκοσιν.“ οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴη λέγων, ἐξ ὅλης μὲν
 τόσους ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρὰ δύο τοὺς ἡμί-
 σεις. εἰ δ' ἄρα τοῦτο δώσει τις, ἐρησόμεθα τίς ἂν εἴη ἢ
 Σάμη, ὅταν οὔτω φῆ „Δουλίχιόν τε Σάμην τ' ἠδ'
 „ὑλήεντα Ζάκυνθον.“

20

15 Κεῖται δ' ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀναρνανίαν, διέ-
 χουσα τοῦ Λευκάτα περὶ πεντήκοντα (οἳ δὲ τετταρά-
 κοντά φασι) σταδίου, τοῦ δὲ Χελωνάτα περὶ ὀγδοή-
 κοντα. αὐτὴ δ' ἐστὶν ὡς τριακοσίων τὴν περίμετρον,
 μακρὰ δ' ἀνήκουσα πρὸς εὐρον, ὀρεινὴ· μέγιστον δ' 25
 ὄρος ἐν αὐτῇ ἐν ᾧ τὸ Διὸς Αἰνησίου ἱερόν· καθ' ὃ δὲ
 στενωπάτη ἐστὶν ἡ νῆσος, ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ ὥσθ'
 ὑπερκλύζεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν·
 πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενωῶν ἐν κόλπῳ Κράνιοί τε καὶ
 Παλεῖς.

30

10. ante ὑπὸ: καὶ

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ 16
 Ἀστερία νησίον (Ἀστερὸς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται)
 ἦν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην οἶαν φησὶν ὁ
 ποιητὴς „λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ ἀμφίδυμοι.“ ὁ
 5 δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνην λέγει C.457
 ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰσθμῷ κείμενον.

Καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς Σάμον καὶ τὴν Θρακίαν, ἣν 17
 νῦν Σαμοθράκην καλοῦμεν. τὴν δ' Ἰωνικὴν οἶδε μὲν,
 ὡς εἰκός· καὶ γὰρ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαί-
 10 νεται· οὐκ [ἂν] ἀντιδιέστειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν, περὶ
 τῆς Σαμοθράκης λέγων, τότε μὲν τῷ ἐπιθέτῳ „ἰψοῦ
 „ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης, Θρηκίης“
 τότε δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν πλησίον νήσων „ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἴμβρον καὶ Αἴημον ἀμιχθαλόεσσα“ καὶ πάλιν
 15 „μεσσηγύς τε Σάμοιο καὶ Ἴμβρου κραιπαλοέσσης.“ ἦθει
 μὲν οὖν, οὐκ ἄνόμακε δ' αὐτήν· οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ
 αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλλος, εἴτ' Ἀν-
 θεμῖς, εἶτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθε-
 νίου, ὃς Ἴμβρασος μετωνομάσθη. ἐπεὶ οὖν κατὰ τὰ
 20 Τρωικὰ Σάμος μὲν καὶ ἡ Κεφαλληνία ἐκαλεῖτο καὶ ἡ
 Σαμοθράκη (οὐ γὰρ ἂν Ἐκάβη εἰσήγετο λέγουσα ὅτι
 τοὺς παῖδας αὐτῆς „πέρνασχ' ὄν κε λάβοι ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἴμβρον“), Ἰωνικὴ δ' οὐκ ἀπώκιστό πω, δῆλον ὅτι
 ἀπὸ τῶν προτέρων τινὸς τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχευ· ἐξ ὧν
 25 ἀκείνῳ δῆλον, ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ὁ λέ-
 γουσιεν οἱ φήσαντες, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν καὶ
 τὴν Τεμβρίωνος παρουσίαν ἀποίκους ἔλθειν ἐκ Σάμου
 καὶ ὀνομάσαι Σάμον τὴν Σαμοθράκην, ὡς οἱ Σάμοιο
 τοῦτ' ἐπλάσαντο δόξης χάριν. πιθανώτεροι δ' εἰσὶν
 30 [οἱ] ἀπὸ τοῦ Σάμου καλεῖσθαι τὰ ὕψη φήσαντες εὐρη-
 σθαι τοῦτο τοῦνομα τὴν νῆσον· ἐντεῦθεν γὰρ „φαί-
 „νετο πᾶσα μὲν Ἰδη, φαίνετο δὲ Πριάμοιο πόλις καὶ

„νήες Ἀχαιῶν.“ τινὲς δὲ Σάμον καλεῖσθαι φασιν ἀπὸ Σαίων, τῶν οἰκούντων Θρακῶν πρότερον, οἳ καὶ τὴν ἤπειρον ἔσχον τὴν προσεχῆ, εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς Σακαίοις ὄντες ἢ τοῖς Σιντοῖς, οὓς Σίντιας καλεῖ ὁ ποιητής, εἰδ' ἕτεροι. μέμνηται δὲ τῶν Σαίων Ἀρχίλοχος „ἀσπί- 5
 „δα μὲν Σαίων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θάμνω ἔντος
 „ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“

- 18 Λοικὴ δ' ἐστὶ τῶν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεὶ τεταγμένων νήσων ἢ Ζάκυνθος, μικρῶ πρὸς ἑσπέραν μᾶλλον τῆς 458
 Κεφαλληνίας κεκλιμένη τῆς Πελοποννήσου, συνά- 10
 πτουςα δ' αὐτῇ πλέον. ἐστὶ δ' ὁ κύκλος τῆς Ζακύνθου σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα· διέχει δὲ καὶ τῆς Κεφαλλη-
 νίας ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν εὐκαρπος δέ· καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος, ὁμώνυμος. ἐντεῦθεν εἰς 15
 Ἐσπερίδας τῆς Διβύης στάδιοι τρισχίλιοι ἑξακόσιοι.
- 19 Καὶ ταύτης δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς ἑω τὰς Ἐχινάδας ἰδρῦσθαι νήσους συμβέβηκεν, ὧν τό τε Δου-
 λίσχον ἐστὶ (καλοῦσι δὲ νῦν Δολίχαν) καὶ αἱ Ὀξεῖαι κα-
 λούμεναι, ἃς Θοᾶς ὁ ποιητής εἶπε· καὶ ἡ μὲν Δολίχα κεῖται κατὰ Οἰνιάδας καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀχελώου, 20
 διέχουσα Ἀράξου τῆς τῶν Ἡλείων ἄκρας ἑκατόν, αἱ
 λοιπαὶ δ' Ἐχινάδες (πλείους δ' εἰσὶ, πᾶσαι λυπραὶ καὶ
 τραχεῖαι) πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀχελώου, πεντεκαίδεκα
 σταδίους ἀφεστῶσα ἢ ἀπωτάτω, ἢ δ' ἐγγυτάτω πέντε, 25
 πελαγίζουσαι πρότερον, ἀλλ' ἢ χούς τὰς μὲν ἐξηπέ-
 ρωκεν αὐτῶν ἤδη, τὰς δὲ μέλλει πολλὴ καταφερομένη·
 ἤπερ καὶ τὴν Παραχελώτιν καλουμένην χώραν, ἣν
 ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, περιμάχητον ἐποίει τὸ παλαιὸν
 τοὺς ὄρους συγγέουσα ἀεὶ τοὺς ἀποδεικνυμένους τοῖς
 Ἀκαρναῖσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὄπλοις 30

10. ante τῆς: καὶ 21. ante αἱ: καὶ 23. ante πρὸ: καὶ

οὐκ ἔχοντες διαιτητάς, ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὡς Ἡρακλέους καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῶον καὶ ἐνεγκαμένον τῆς νίκης ἄθλον τὸν Δημιανείρας γάμον τῆς Οἰνείας θυγατρὸς, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν „μνηστῆρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῶον λέγω, ὃς μ' „ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατρός, φοιτῶν ἐναργῆς „ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος δράκων ἐλικτός, ἄλλοτ' ἀνδρῆϊ κῦτει βούπρωρος.“ προστιθέασι δ' ἐνιοὶ καὶ 10 τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέκλασεν ὁ Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελῶου καὶ ἔδωκεν Οἰνεὶ τῶν γάμων ἔδνον· οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν τάληθες ταύρω μὲν εἰκότα λέγεσθαι τὸν Ἀχελῶον φασί, καθάπερ καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς, ἀπὸ τε τῶν ἤχων καὶ τῶν 15 κατὰ τὰ ρεῖθρα καμπῶν, ἃς καλοῦσι κέρατα, δράκοντι δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα, βούπρωρον δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· δι' ἣν καὶ ταυρωπὸν τὸν Ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα καὶ τῷ Οἰνεὶ κηδεύσοντα παραχῶμασί τε καὶ διοχρεῖταις βιάσασθαι τὸν 20 ποταμὸν πλημμελῶς φέοντα καὶ πολλὴν τῆς Παραχε- C.459 λωίτιδος ἀναψύξαι χαριζόμενον τῷ Οἰνεὶ· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας. τῶν μὲν οὖν Ἐχινάδων καὶ τῶν Ὀξειῶν κατὰ τὰ Τρωικὰ Μέγητα ἄρχειν φησὶν Ὅμηρος „ὄν τίκτε Διὶ φίλος Ἰππότα Φυλεύς, ὃς ποτε 25 „Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθεῖς.“ πατῆρ δ' ἦν Αὐγέας ὁ τῆς Ἠλείας καὶ τῶν Ἐπειῶν ἄρχων· ὥστ' Ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας εἶχον οἱ συνεξάραντες εἰς τὸ Δουλίχιον τῷ Φυλεῖ.

Αἱ δὲ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, 20 αἶν ἦν καὶ ἡ Τάφος νῦν δὲ Ταφιάς καλουμένη, χωρὶς ἦσαν τούτων οὐ τοῖς διαστήμασιν (ἐγγὺς γὰρ κείνται) ἀλλὰ ὑφ' ἑτέροις ἡγεμόσι ταττόμεναι, Ταφίοις καὶ

Τηλεβόαις· πρότερον μὲν οὖν Ἀμφιτρούων ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηιονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος, ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν· ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ Μέντῃ τεταχθῆαι φησὶ ληστὰς καλῶν αὐτούς, καθάπερ καὶ τοὺς Τηλεβόας ἅπαντὰς φασί. 5 τὰ μὲν περὶ τὰς νήσους τὰς πρὸ τῆς Ἀκαρνανίας ταῦτα.

- 21 Μεταξὺ δὲ Λευκάδος καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλαττά ἐστι Μυρτούντιον λεγομένη. ἀπὸ δὲ Λευκάδος ἐξῆς Πάλαιφος καὶ Ἀλυζία τῆς Ἀκαρνανίας εἰσὶ πόλεις, ἧν ἡ Ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης 10 διέχει σταδίους, καθ' ἣν ἐστὶ λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος, ἐξ οὗ τοὺς Ἡρακλέους ἄθλους, ἔργα Ἀυσιόππου, μετήνεγκεν εἰς Ῥώμην τῶν ἡγέμόνων τις, παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. εἶτα ἄκρα Κριθώτη καὶ [αἰ] Ἐχινάδες καὶ πόλις Ἀστακός, ὁμώνυμος 15 τῇ περὶ Νικομήδειαν καὶ τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον (καὶ ἡ Κριθώτη δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ Θρακίᾳ Χερρονήσῳ)· πάντα δ' εὐλίμενα τὰ μεταξὺ· εἶτ' Οἰνιάδαι καὶ ὁ Ἀγελῶς· εἶτα λίμνη τῶν Οἰνιάδων Μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων 20 πλάτος δὲ εἴκοσι, καὶ ἄλλη Κυνία διπλασία ταύτης καὶ μῆκος καὶ πλάτος, τρίτη δ' Οὐρία πολλῶ τούτων μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν, αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον· εἶθ' ὁ Εὐήνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου στάδιοι ἑξακό- 25 σιοὶ ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ τὸν Εὐήνον τὸ ὄρος ἡ Χαλκίς, ἣν Χαλκίαν εἰρηκεν Ἀρτεμίδωρος· εἶθ' ἡ Πλευρών, εἶθ' ἡ Ἀλίκυρα κώμη, ἧς ὑπέρκειται Καλυδῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίοις τριάκοντα· περὶ δὲ τὴν Καλυδῶνά ἐστι τὸ τοῦ Λαφροῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν· εἶθ' ὁ Ταφιασ- 30

16. post κόλπον : ἐνικῶς λεγομένη

σὸς τὸ ὄρος, εἶτα Μακυνία πόλις, εἶτα Μολυκρεία καὶ C.460
 πλησίον τὸ Ἀντίρριον τὸ τῆς Αἰτωλίας ὄριον καὶ τῆς
 Λοκρίδος, εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ Εὐήνου στάδιοι περὶ ἑκατὸν εἰ-
 5 κοςιν. Ἀρτεμίδωρος μὲν [οὐχ] οὕτω περὶ τῆς εἴτε Χαλ-
 κίδος εἴτε Χαλκίας τοῦ ὄρους, μεταξὺ τοῦ Ἀχελώου καὶ
 τῆς Πλευρώνος ἰδρύων αὐτήν, Ἀπολλόδωρος δέ, ὡς
 πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς Μολυκρείας καὶ τὴν Χαλ-
 κίδα καὶ τὸν Ταφιασσόν· καὶ τὴν δὲ Καλυδῶνα με-
 10 ταξὺ ἰδρῦσθαι φησι τῆς τε Πλευρώνος καὶ τῆς Χαλκί-
 δος· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θετέον τὸ πρὸς Πλευρῶνι ὄρος
 Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν Χαλκίδα τὴν πρὸς
 Μολυκρεία. ἔστι δὲ τις καὶ πρὸς τῇ Καλυδῶνι λί-
 μνη μεγάλη καὶ εὖοφος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν Πάτραις Ῥω-
 μαῖοι.

15 Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐρυ- 22
 σιχαίους τινὰς φησιν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν Ἀλ-
 κμὰν μέμνηται „οὐδ' Ἐρυσιχαῖος, οὐδὲ ποιμήν, ἀλλὰ
 „Σαρδίῶν ἀπ' ἀκρᾶν.“ κατὰ δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὀλε-
 νος, ἧς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται Ὀμηρος,
 20 ἰχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρώνος
 ὑπὸ τῷ Ἀρακύνθῳ· ἦν δὲ καὶ Λυσιμάχεια πλησίον,
 ἠφανισμένη καὶ αὐτή, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν
 μὲν Λυσιμαχία πρότερον δ' Ἰθρα, μεταξὺ Πλευρῶ-
 νος καὶ Ἀρσινόης πόλεως, ἣ κώμη μὲν ἦν πρότερον κα-
 25 λουμένη Κωνῶπα, κτίσμα δ' ὑπήρξεν Ἀρσινόης τῆς
 Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς,
 εὐφυῶς ἐπικειμένη πᾶς τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει·
 παραπλήσιον δέ τι καὶ ἡ Πυλῆνη τῷ Ὀλένῳ πέπονθεν.
 ὅταν δὲ φῆ τὴν Καλυδῶνα αἰπειάν τε καὶ πετρῆεσαν,
 30 ἀπὸ τῆς χάρας δεκτέον· εἰρηται γὰρ ὅτι τὴν χάραν

δίχα διελόντες τὴν μὲν ὄρεινὴν καὶ ἐπίκτητον τῇ Καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ Πλευρῶνι.

23 Νυνὶ μὲν οὖν ἐκπεπὸνῆται καὶ ἀπηγόρευκεν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἢ τ' Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλοί, καθάπερ καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἔθνων· πλεῖστον μὲν- 5 τοι χρόνον συνέμειναν Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἀκαρνανῶν πρὸς τε τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὕστατα δὲ καὶ πρὸς Ῥωμαίους περὶ τῆς αὐτονομίας ἀγωνιζόμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ Ὀμηρος αὐτῶν ἐπὶ πολὺ μέμνηται καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ τε καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν 10 εὐσήμως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἦττον γνωρίμως (καθάπερ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι περὶ αὐτῶν ἀποδέδεικται), προσληπτέον καὶ τῶν παλαιωτέρων τινὰ τῶν ἀρχῆς ἐχόντων τάξιν ἢ διαπορουμένων.

C.461

24

Εὐθύς ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας ὅτι μὲν αὐτὴν ὁ Λαέρ- 15 τῆς καὶ οἱ Κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο εἰρηταὶ ἡμῖν, τίνων δὲ κατεχόντων πρότερον πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν· οὐχ ὁμολογούμενα δὲ εἰπόντων ἐπιφανῆ δέ, ἀπολείπεται τις λόγος ἡμῖν διαιτητικὸς περὶ αὐτῶν. φασὶ γὰρ τοὺς Ταφίους τε καὶ Τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν 20 Ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κέφαλον τὸν κατασταθέντα ὑπὸ Ἀμφιτρούωνος κύριον τῶν περὶ τὴν Τάφον νήσων κυριεῦσαι καὶ ταύτης τῆς χώρας· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Λευκάτα νομιζόμενον ἄλμα τούτῳ πρῶτῳ προσμυθεύουσιν, ὡς προεί- 25 ρηται. ὁ δὲ ποιητῆς ὅτι μὲν ἦρχον οἱ Τάφιοι τῶν Ἀκαρνανῶν πρὶν ἢ τοὺς Κεφαλλῆνας καὶ τὸν Λαέρτην ἐπέλθειν οὐ λέγει, διότι δ' ἦσαν φίλοι τοῖς Ἰθακησίοις λέγει, ὥστ' ἢ οὐδ' ὄλως ἐπῆρξαν τῶν τόπων κατ' αὐτόν, ἢ ἐκόντες παρεχώρησαν ἢ καὶ σύνοικοι ἐγέ- 30 νοντο. φαίνονται δὲ καὶ ἐκ Λακεδαίμονός τινες ἐποικῆσαι τὴν Ἀκαρνανίαν, οἱ μετ' Ἰκαρίου τοῦ Πηνελό-

- πης πατρός· και γάρ τοῦτον και τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς
 ζῶντας παραδίδωσιν ὁ ποιητῆς κατὰ τὴν Ὀδύσειαν
 „οἱ πατρός μὲν ἐς οἶκον ἀπερρώγασι νέεσθαι Ἰκαρίου,
 „ὡς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θυγάτρα.“ και περὶ τῶν
 5 ἀδελφῶν „ἦδη γάρ ῥα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλου-
 „ται Εὐρυμάχῳ γήμασθαι.“ οὔτε γὰρ ἐν Λακεδαίμονι
 πιθανὸν αὐτοὺς οἰκεῖν (οὐ γὰρ ἂν ὁ Τηλέμαχος παρὰ
 Μενελάῳ κατήγετο ἀφιγμένος ἐκεῖσε), οὔτ' ἄλλην οἰ-
 κησιν παρειλήφραμεν αὐτῶν. φασὶ δὲ Τυνδάρεων και
 10 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἰκάριον ἐκπεσόντας ὑπὸ Ἰπ-
 ποκόωντος τῆς οἰκειας ἐλθεῖν παρὰ Θεστίον τὸν τῶν
 Πλευρωνίων ἄρχοντα, και συγκατακτήσασθαι τὴν πέ-
 ραν τοῦ Ἀγελῶου πολλὴν ἐπὶ μέρει· τὸν μὲν οὖν Τυν-
 δάρεων ἐπανελθεῖν οἰκαδε γήμαντα Λήδαν τὴν τοῦ
 15 Θεστίου θυγατέρα, τὸν δ' Ἰκάριον ὑπομεῖναι τῆς Ἀκαρ-
 ναβίας ἔχοντα μέρος, και τεκνοποιήσασθαι τὴν τε Πη-
 νελόπην ἐκ Πολυκάστης τῆς Λυγαίου θυγατρὸς και
 τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς. ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπεδειξαμεν ἐν
 τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν και τοὺς Ἀκαρνανας καταριθ-
 20 μουμένους και μετασχόντας τῆς ἐπὶ Ἴλιον στρατείας,
 ἐν οἷς κατωνομάζοντο οἳ τε τὴν ἀκτὴν οἰκοῦντες και
 ἔτι „οἳ τ' ἠπειρον ἔχον ἠδ' ἀντιπέραι ἐνέμοντο.“ οὔτε
 δ' ἠ ἠπειρος Ἀκαρνανία ὠνομάζετό πω οὔθ' ἠ ἀκτὴ
 Λευκάς.
- 25 Ἐφορος δ' οὐ φησι συστρατεῦσαι· Ἀλκμέωνα γάρ
 τὸν Ἀμφιάρεω στρατεύσαντα μετὰ Διομήδους και τῶν
 ἄλλων Ἐπιγόνων και κατορθώσαντα τὸν πρὸς Θηβαί-
 ουσ πόλεμον συνελθεῖν Διομήδει και τιμωρήσασθαι
 μετ' αὐτοῦ τοὺς Οἰνέως ἐχθρούς, παραδόντα δ' ἐκεί-
 30 νοις τὴν Αἰτωλίαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν παρελ-
 θεῖν και ταύτην καταστρέφασθαι. Ἀγαμέμνονα δ' ἐν
 τούτῳ τοῖς Ἀργείοις ἐπιυπέμενον κρατῆσαι ῥαδίως, τῶν

C.462

25

πλείστων τοῖς περὶ Διομήδη συνακολουθησάντων. μικρὸν δ' ὕστερον ἐπιπεσοῦσης τῆς ἐπ' Ἴλιον ἐξόδου, δεισάντα μὴ ἀπόντος αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἴκαδε οἱ περὶ τὸν Διομήδη (καὶ γὰρ ἀκούεσθαι μεγάλην περὶ αὐτὸν συνεστραμμένην δύναμιν) κατὰ- 5
 σχοιεν τὴν μάλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχὴν (τὸν μὲν γὰρ Ἀδράστου τὸν δὲ τοῦ πατρὸς εἶναι κληρονόμον), ταῦτα δὴ διανοηθέντα καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τε τὴν τοῦ Ἄργους ἀπόληψιν καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ πολέμου· τὸν μὲν οὖν Διομήδη πεισθέντα μετασχεῖν τῆς στρα- 10
 τείας, τὸν δὲ Ἀλκμέωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φροντίσαι· διὰ δὲ τοῦτο μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς Ἀκαρνανᾶς τοῖς Ἑλλήσι· τούτοις δ', ὡς εἰκός, τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντες οἱ Ἀκαρνανᾶες σοφίσασθαι λέγονται Ῥωμαίους καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' 15
 αὐτῶν ἐξανύσασθαι, λέγοντες ὡς οὐ μετὰσχοιεν μόνοι τῆς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας· οὔτε γὰρ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φράζονται οὔτε ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ ὅλως τοῦνομα τοῦτ' ἐμφέροιο ἐν τοῖς ἐπεσιν. 20

26 Ὁ μὲν οὖν Ἐφορος πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τῷ Ἀλκμέωνι ποιήσας, τό τε Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν ἐκείνοσ κτίσμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρνανῶνος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου· 25
 ὥστε ἐκπίπτει εἰς τὰ παρὰ τὴν ὀμηρικὴν ἱστορίαν λεγόμενα. Θουκυδίδης δὲ καὶ ἄλλοι τὸν Ἀμφιλόχον ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς Τρωικῆς ἐπανιόντα, οὐκ ἀρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτην οἰκῆσαι φασὶ τὴν χώραν, οἱ μὲν κατὰ διαδοχὴν ἤκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ θυναστυίας, οἱ 30
 δ' ἄλλως. καὶ ἰδίᾳ μὲν περὶ Ἀκαρνανῶνων ταῦτα λέγοιτ' ἄν, κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ἐπιπλέκεται νῦν

ἐροῦμεν, τὰ Αἰτωλικά λέγοντες ἐφεξῆς ὅσα προσλαβείν τοις εἰρημένοις ἔγνωμεν.

Τοὺς δὲ Κουρηῆτας τῶν μὲν Ἀκαρναῶσι τῶν δ' Αἰ- 3
τωλοῖς προσνεμόντων, καὶ τῶν μὲν ἐκ Κρήτης τῶν δ'
5 ἐξ Εὐβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων, ἐπειδὴ καὶ Ὅμη-
ρος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνου πρῶτον ἐπίσκε- C.463
πτέον. οἶονται δ' αὐτὸν λέγειν Αἰτωλοὺς μᾶλλον ἢ
'Ακαρναῆνας, εἶπερ οἱ Πορθαονίδαι ἦσαν, „Ἄργιος ἦδὲ
„Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἱππότης Οἰνεύς· ᾤκειον δ' ἐν
10 „Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ ἸΚαλυδῶνι.“ αὐταὶ δ' εἰσὶν
Αἰτωλικά καταλόγῳ ᾧστε, ἐπεὶ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες
φαίνονται καὶ κατ' αὐτὸν οἱ Κουρηῆτες, Αἰτωλοὶ ἂν
εἶεν. οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τρόπῳ τῆς φράσεως παρά-
15 γονται ὅταν φῆ „Κουρηῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
„μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα.“ οὐδὲ γὰρ ἂν
κυρίως εἶπεν οὕτως „ἐμάχοντο Βοιωτοὶ καὶ Θηβαῖοι
πρὸς ἀλλήλους“ οὐδ' „Ἄργεῖοι καὶ Πελοποννήσιοι.“
ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ἐστὶ καὶ ὀμηρικὸν τὸ
20 ἔθος τοῦτο τῆς φράσεως καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ποιητῶν
τετριμμένον· τοῦτο μὲν οὖν εὐαπολόγητον. ἐκεῖνοι δὲ
λεγέτωσαν πῶς ἂν μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας μηδ' Αἰτωλοὺς
τοὺς Πλευρωνίους ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

Ἐφορος δὲ τοὺς Αἰτωλοὺς εἰπὼν ἔθος εἶναι μη- 2
25 δεπώποτε γεγενημένον ὑφ' ἑτέροις, ἀλλὰ πάντα τὸν
μνημονευόμενον χρόνον μεμενηκὸς ἀπόρθητον διὰ τε
τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλε-
μον ἄσκησιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν φησὶν ἄπασαν τὴν χώραν
Κουρηῆτας κατασχεῖν, ἀφικομένου δ' ἐξ Ἡλίδος Αἰτω-
30 λου τοῦ Ἐνδυμῖανος καὶ τοῖς πολέμοις κρατοῦντος αὐ-
τῶν, τοὺς μὲν Κουρηῆτας εἰς τὴν νῦν καλουμένην Ἀκαρ-
νανίαν ὑποχωρῆσαι, τοὺς δ' Αἰτωλοὺς συγκατελθόν-

τας Ἐπειοῖς τὰς ἀρχαιοτάτας κτίσαι τῶν ἐν Αἰτωλίας
 πόλεων, δεκάτῃ δ' ὕστερον γενεᾷ τὴν Ἥλιον ὑπὸ Ὁξύ-
 λου τοῦ Αἰμονος συνοικισθῆναι περαιωθέντος ἐκ τῆς
 Αἰτωλίας. παρατίθησι δὲ τούτων μαρτύρια τὰ ἐπι-
 γράμματα, τὸ μὲν ἐν Θέρμοις τῆς Αἰτωλίας, ὅπου τὰς 5
 ἀρχαιρεσίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ἐστίν, ἐγκεχα-
 ραγμένον τῇ βάσει τῆς Αἰτωλοῦ εἰκόνας „χώρης οἰκι-
 „στῆρα, παρ' Ἀλφειοῦ ποτε δίναις θρεφθέντα, στα-
 „δίων γείτον' Ὀλυμπιάδος, Ἐνδυμίωνος παῖδ' Αἰτω-
 „λὸν τόνδ' ἀνέθηκαν Αἰτωλοί, σφετέρας μνημ' ἀρε- 10
 „τῆς ἔσοραῖν.“ τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τῷ
 Ὁξύλου ἀνδριάντι „Αἰτωλός ποτε τόνδε λιπὼν αὐτό-
 „χθονα δῆμον κτήσατο Κουρήτιν γῆν δορὶ πολλὰ κα-
 C.464, „μῶν· τῆς δ' αὐτῆς γενεᾶς δεκατόσπορος Αἰμονος υἱός
 „Ὁξύλος ἀρχαίην ἔκτισε τήνδε πόλιν.“ 15

3 Τὴν μὲν οὖν συγγένειαν τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν
 τε Ἠλείων καὶ τῶν Αἰτωλῶν ὀρθῶς ἐπισημαίνεται διὰ
 τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐξομολογουμένων ἀμφοῖν οὐ τὴν
 συγγένειαν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας ἀλλήλων εἶ-
 ναι· δι' οὗ καλῶς ἐξελέγχει ψευδομένους τοὺς φάσκον- 20
 τας τῶν μὲν Αἰτωλῶν ἀποίκους εἶναι τοὺς Ἠλείους,
 μὴ μέντοι τῶν Ἠλείων τοὺς Αἰτωλούς. τὴν δ' ἀνομο-
 λογίαν τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀποφάσεως φαίνεται τὴν
 αὐτὴν ἐπιδεδειγμένος κἀνταῦθα ἦνπερ ἐπὶ τοῦ μαν-
 τείου τοῦ ἐν Δελφοῖς παρεστήσαμεν. εἰπὼν γὰρ ἀπόρ- 25
 θητον ἐκ τοῦ μνημονευομένου χρόνου παντὸς τὴν Αἰ-
 τωλίαν, εἰπὼν δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν χώραν ταύτην τοὺς
 Κουρήτας κατασχεῖν ᾧφειλε μὲν τοῖς εἰρημένοις ἀκό-
 λουθον τοῦτο [ἐπι]φέρειν, ὅτι οἱ Κουρήτες διέμειναν
 ἕως εἰς αὐτὸν κατέχοντες τὴν Αἰτωλίαν γῆν· οὕτω γὰρ 30

28. post μὲν : τοίγε

ἔμελλεν ἀπόρθητός τε καὶ οὐδέποτε ὑπ' ἄλλοις γεγ-
 νυῖα ὀρθῶς λεχθήσεσθαι· ὁ δ' ἐκλαθόμενος τῆς ὑπο-
 σχέσεως οὐ τοῦτ' ἐπιφέρει ἀλλὰ τὸ ὑναντίον, ὡς ἀφι-
 κομένον ἐξ Ἡλιδος Αἰτωλοῦ καὶ τοῖς πολέμοις κρα-
 5 τοῦντος αὐτῶν οἱ Κουρηῆτες ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν· τί οὖν ἄλλο πορθήσεως ἰδιον ἢ τῷ πολέμῳ
 κρατηθῆναι καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν; τοῦτο δὲ καὶ τὸ
 ἐπίγραμμα μυρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς Ἡλείοις· ὁ γὰρ „Αἰ-
 τωλός“ φησί „κτῆσατο Κουρητῖν γῆν δορὶ πολλὰ κα-
 10 „μῶν.“

Ἴσως δὴ τις ἂν φαίη λέγειν αὐτὸν ἀπόρθητον τὴν 4
 Αἰτωλίαν ἀφ' οὗ τοῦνομα τοῦτ' ἔσχε μετὰ τὴν Αἰτω-
 λοῦ παρουσίαν· ἀλλ' ἀφήρηται καὶ [τούτου] τοῦ νοή-
 ματος τὸν λόγον, φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸ μὲν πλείστον
 15 τοῦ λαοῦ τοῦ διαμένοντος ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς τοῦτο εἶ-
 ναι τὸ τῶν Ἐπειῶν, συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς ὕστερον
 Αἰολέων τῶν ἄμα Βοιωτοῖς ἐκ Θετταλίας ἀναστάντων
 κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώραν κατασχεῖν. ἄρ' οὖν ἔστι
 [πιστόν] χωρὶς πολέμου τὴν ἀλλοτριαν ἐπελθόντας
 20 συγκατανείμασθαι τοῖς ἔχουσι μηδὲν δεομένοις κοινω-
 νίας τοιαύτης; ἢ τοῦτο μὲν οὐ πιστόν, τὸ δὲ κρατου-
 μένοις τοῖς ὄπλοις ἐπ' ἴσοις συμβῆναι πιστόν; τί οὖν
 ἄλλο πόρθησις ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὄπλοις; καὶ Ἀπολ-
 λόδωρος δ' εἰρηκεν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἐπελθόντας Ταν-
 25 τας ἱστορεῖσθαι καὶ ἐποίκους τοῖς Αἰτωλοῖς γενομέ-
 νους· ὁ δ' ὥσπερ κατωρθωκῶς ἐπιλέγει διότι ταῦτα
 καὶ τὰ τοιαῦτα διακριβοῦν εἰώθαμεν, ὅταν ἢ τι τῶν
 πραγμάτων ἢ παντελῶς ἀπορούμενον ἢ ψευδῆ δό-
 ξαν ἔχον.

30 Τοιοῦτος δ' ὢν Ἐφορος ἐτέρων, ὅμως κρείττων C.465
 5

ἔστι· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπουδασμένως οὕτως ἐπαινέσας αὐ-
τὸν Πολύβιος καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς
μὲν Εὐδοξον, κάλλιστα δ' Ἐφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ
κτίσεων συγγενειῶν μεταναστάσεων ἀρχηγειῶν „ἡμεῖς
„δέ“ φησί „τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν καὶ περὶ θέσεως 5
„τόπων καὶ διαστημάτων· τοῦτο γὰρ ἐστὶν οἰκειότα-
„τον χωρογραφία.“ ἀλλὰ μὴν σὺ γε, ὦ Πολύβιε, ὁ τὰς
λαοδογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰς-
άγων οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν
τοῖς Ἑλληνικοῖς, * καὶ διδοῖς εὐθύνας τὰς μὲν Ποσει- 10
δωνίῳ τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ τὰς δ' ἄλλοις πλειόσι. καὶ
ἡμῖν οὖν συγγνώμην καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ παρὰ
τῶν τοιούτων μεταφέρουσι τὴν πολλὴν ἱστορίαν ἕαν
τι πταίωμεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἕαν τὰ πλείω τῶν εἰρημέ-
νων ἐτέροις ἄμεινον λέγωμεν ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' 15
ἄγνοιαν προστιθῶμεν.

- 6 Περὶ δὲ Κουρήτων ἔτι καὶ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν
ἐγγυτέρω ὄντα τῆς περὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν
ἱστορίας τὰ δ' ἀπωτέρω· ἐγγυτέρω μὲν τὰ τοιαῦτα
οἷα προείρηται, ὅτι τὴν χώραν ἣ νῦν Αἰτωλία καλεῖται 20
Κουρήτες ᾤκουν, ἐλθόντες δ' οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ Αἰτω-
λοῦ τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ ἔτι τὰ
τοιαῦτα, ὅτι τὴν Πλευρωϊαν ὑπὸ Κουρήτων οἰκουμέ-
νην καὶ Κουρήτιν προσαγορευομένην Αἰολεῖς ἐπελ- 25
θόντες ἀφείλοντο, τοὺς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. Ἀφ-
χέμαχος δ' ὁ Εὐβοεύς φησι τοὺς Κουρήτας ἐν Χαλκίδι
συνοικῆσαι, συνεχῶς δὲ περὶ τοῦ Ἀηλάντου πεδίου
πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμιοι τῆς κόμης ἐδράτ-
τοντο τῆς ἔμπροσθεν καὶ κατέσπων αὐτούς, ὅπισθεν
κομῶντας γενέσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι· διὸ 30
καὶ Κουρήτας ἀπὸ τῆς κουρᾶς κληθῆναι· μετοικῆσαι
δ' εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ περὶ Πλευ-

ρῶνα χωρία τοὺς πέραν οἰκοῦντας τοῦ Ἀχελώου διὰ τὸ
 ἀκούρους φυλάττειν τὰς κεφαλὰς Ἀκαρνανας καλέσαι·
 ξνιοι δ' ἀπὸ ἤρωος τοῦνομα σχεῖν ἐκάτερον τὸ πῦλον·
 οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρητας ὀνο-
 5 μασθῆναι τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρωῶνος, εἶναι τε
 πῦλόν τι Αἰτωλικὸν τοῦτο, ὡς Ὀφιεῖς καὶ Ἀγραῖους
 καὶ Εὐρυτᾶνας καὶ ἄλλα πλείω. ὡς δ' εἴρηται, τῆς Αἰ-
 τωλίας δίχα διηρημένης τὰ μὲν περὶ Καλυδῶνα τὸν
 Οἰνέα ἔχειν φασί, τῆς δὲ Πλευρωῆας μέρος μὲν τι καὶ
 10 τοὺς Πορθαονίδας ἔχειν τοὺς περὶ τὸν Ἄγριον, εἴπερ
 „ᾧκεον ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.“ ἐπι-C.466
 κρατεῖν μέντοι Θεστίον τῆς Πλευρωῆας, τὸν πενθε-
 ρὸν τοῦ Οἰνέως Ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγούμενον τῶν
 Κουρήτων· πολέμου δ' ἐμπεσόντος τοῖς Θεστιάδαις
 15 πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον, ὡς μὲν ὁ ποιητῆς „ἀμφι-
 συὸς κεφαλῇ καὶ δέσματι“ κατὰ τὴν περὶ τοῦ κάπρου
 μυθολογίαν, ὡς δὲ τὸ εἰκὸς περὶ μέρος τῆς χώρας,
 οὕτω δὴ λέγεται „Κουρητῆς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
 „μενεχάρμαι.“ ταῦτα μὲν τὰ ἐγγυτέρω.

20 Τὰ δ' ἀπωτέρω τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἄλλως δὲ 7
 διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταῦτὸν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀγό-
 μενα, ἅπερ Κουρητικὰ μὲν καὶ περὶ Κουρήτων λέγε-
 ται, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τῶν τὴν Αἰτωλίαν καὶ
 τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν διαφέρει,
 25 ἔοικε δὲ μᾶλλον τῇ περὶ Σατύρων καὶ Σειληνῶν καὶ
 Βακχῶν καὶ Τιτύρων λόγῳ· τοιούτους γάρ τινες δαι-
 μονας ἢ προπόλους θεῶν τοὺς Κουρητᾶς φασιν οἱ πα-
 ραδόντες τὰ Κρητικὰ καὶ τὰ Φρυγία, ἱερουργίαις τισὶν
 ἐμπεπλεγμένα ταῖς μὲν μυστικαῖς ταῖς δ' ἄλλαις περὶ
 30 τε τὴν τοῦ Διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ τοὺς
 τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ὀργιασμοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ καὶ
 τοῖς περὶ τὴν Ἴθην τὴν Τρωικὴν τόποις. τοσαύτη δ'

ἔστιν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τῶν μὲν τοὺς αὐ-
 τοὺς τοῖς Κουρήσι τοὺς Κορύβαντας καὶ Καβείρους
 καὶ Ἰδαίους δακτύλους καὶ Τελχίνας ἀποφαινόντων,
 τῶν δὲ συγγενεῖς ἀλλήλων καὶ μικρὰς τινὰς αὐτῶν
 πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς διαστελλομένων, ὡς δὲ τύπῳ 5
 εἶπειν καὶ κατὰ τὸ πλεόν, ἅπαντας ἐνθουσιαστικούς
 τινὰς καὶ βακχικούς καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ θο-
 ρύβου καὶ ψόφου καὶ κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ
 ὄπλων, ἔτι δ' αὐλοῦ καὶ βοῆς ἐκπλήττοντας κατὰ τὰς
 ἱερουργίας ἐν σχήματι διακόνων, [ᾧ]τε καὶ τὰ ἱερά 10
 τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε καὶ τῶν Σαμο-
 θράκων καὶ τὰ ἐν Ἀθήνῃ καὶ ἄλλα πλείω διὰ τὸ τοὺς
 προπόλους λέγεσθαι τοὺς αὐτούς. ἔστι μὲν οὖν θεο-
 λογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπισκέψεως καὶ οὐκ
 ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας. 15

8 Ἐπεὶ δὲ δι' ὁμωνυμίαν τῶν Κουρήτων καὶ οἱ ἱστο-
 ρικοὶ συνήγαγον εἰς ἓν τὰ ἀνόμοια, οὐδ' ἂν αὐτοὺς
 ὀκνησάιμ' ἂν εἶπειν περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλεόν ἐν παραβά-
 σει, προσθεὶς τὸν οἰκείον τῇ ἱστορίᾳ φυσικὸν λόγον.
 καίτοι τινὲς καὶ συνοικειοῦν βούλονται ταῦτ' ἐκείνοις, 20
 καὶ τυχὸν ἴσως ἔχονται τινος πιθανοῦ· θηλυστολοῦν-
 τας γὰρ ὡς αἱ κόραι τοῦνομα σχεῖν τοῦτο τοὺς περὶ
 τὴν Αἰτωλίαν φασίν· εἶναι γὰρ καὶ τινὰ τοιοῦτον ζῆ-
 λον ἐν τοῖς Ἑλλήσι, καὶ Ἰάονας ἐλκεχίτωνας εἰρηθεῖν
 C.467[καὶ κρώβυλον καὶ τέττιγα ἐμπλέκεσθαι], καὶ τοὺς περὶ 25
 Λεωνίδα κτενιζομένους, ὅτ' ἐξήεσαν εἰς τὴν μάχην,
 καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐν δὲ τῇ
 μάχῃ θανατωθῆναι. ἀπλῶς δ' ἡ περὶ τὰς κόμας φιλο-
 τεχνία συνέστηκε περὶ τε θρέψιν καὶ κουράν τριχός,
 ἄμφω δὲ κόραις καὶ κόροις ἔστιν οἰκεία, ᾧστε πλεονα- 30
 χῶς τὸ ἐτυμολογεῖν τοὺς Κουρήτας ἐν εὐπόρῳ κεῖται.
 εἰκόσ δὲ καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἡσκημένων

οὕτω περὶ κόμην καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθεῖσαν, ἐκείνων Κουρήτων καλουμένων, παρασχεῖν πρόφασιν καὶ τοῖς στρατιωτικωτέροις ἐτέρων καὶ τὸν βίον ἐνόπλιον ἔχουσιν, ὥσθ' ὁμωνύμως καὶ αὐτοὺς Κουρήτας λεχθῆναι, τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ λέγω καὶ Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ. καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς νέους στρατιώτας οὕτω προσηγόρευσε, „κρινάμενος κούρητας ἀριστήας Παναχαιῶν, δῶρα θοῆς παρὰ νηὸς ἐνεργεῖν, ὅσθ' Ἀχιλλῆι χθιζοὶ ὑπέστημεν“ καὶ πάλιν „δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιοί.“

10 περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν Κουρήτων ἐτυμολογίας ταῦτα.

Τὸ δ' εἰς ἐν συμφέρεσθαι τὰ τοσαῦτα ὀνόματα καὶ 9 τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἱστορίᾳ νῦν ἐπισκεπτέον. κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐστὶ τὸ τὰς ἱεροποιίας μετὰ ἀνέσεως 15 ἑορταστικῆς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῶ τὰς δὲ χωρὶς, καὶ τὰς μὲν μετὰ μουσικῆς τὰς δὲ μὴ, καὶ τὰς μὲν μυστικῶς τὰς δὲ ἐν φανερωῷ· καὶ τοῦθ' ἡ φύσις οὕτως ὑπαγορεύει. ἢ τε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, * τὸν δὲ ὄντως 20 νοῦν τρέπει πρὸς τὸ θεῖον· ὃ τε ἐνθουσιασμός ἐπιπνευσίν τινα θεῖαν ἔχειν δοκεῖ καὶ τῷ μαντικῷ γένει πλησιάζειν· ἢ τε κρύψις ἢ μυστικὴ τῶν ἱερῶν σεμνοποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτοῦ φεύγουσαν ἡμῶν τὴν αἰσθησιν· ἢ τε μουσικὴ περὶ τε ὄρχησιν 25 οὔσα καὶ ὄνθυμὸν καὶ μέλος ἠδονῆ τε ἅμα καὶ καλλιτεχνία πρὸς τὸ θεῖον ἡμᾶς συνάπτει κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. εὖ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς ὅταν εὐεργετῶσιν· ἄμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι· τοιοῦτον

10. post ταῦτα: ἢ δὲ ἐνόπλιος ὄρχησις στρατιωτικὴ, καὶ ἡ πυρρίχη δηλοῖ καὶ ὁ Πύρριχος, ὃν φασιν εὐρετὴν εἶναι τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως τῶν νέων καὶ τὰ στρατιωτικά.

δὲ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἐορτάζειν καὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ μουσικῆς ἄπτεσθαι· μὴ γὰρ εἴ τις ἐκπτώσις πρὸς τὸ χεῖρον [γε]γένηται, τῶν μουσικῶν εἰς ἡδοναθείας τρε-
C.468 πόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ θυμέλαις καὶ σκηναῖς καὶ ἄλλοις τοιούτοις, διαβαλλέσθω τὸ πρᾶγμα, 5
ἀλλ' ἡ φύσις ἡ τῶν παιδευμάτων ἐξεταζέσθω τὴν ἀρχὴν ἐνθὲνδε ἔχουσα.

- 10 Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσε Πλάτων καὶ ἐτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστάναι φασί, πᾶν τὸ μουσι- 10
κὸν εἶδος θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. οὕτω δὲ καὶ αἱ Μοῦσαι θεαὶ καὶ Ἀπόλλων μουσηγέτης καὶ ἡ ποιη-
τικὴ πᾶσα ὑμνητικὴ. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν ἡθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσνέμουσιν, ὡς πᾶν τὸ ἐπα-
νορθωτικὸν τοῦ νοῦ τοῖς θεοῖς ἐγγὺς ὄν. οἱ μὲν οὖν 15
Ἕλληνες οἱ πλεῖστοι τῷ Διονύσῳ προσέθεσαν καὶ τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἑκάτῃ καὶ ταῖς Μούσαις καὶ Δήμη-
τρι, νῆ Δία, τὸ ὄργιαστικὸν πᾶν καὶ τὸ βακχικὸν καὶ τὸ χορικὸν καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικόν, Ἰακχόν
τε καὶ τὸν Διόνυσον καλοῦσι καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν 20
μυστηρίων, τῆς Δήμητρος δαίμονα· δενδροφορίαί τε καὶ χορεῖαι καὶ τελεταὶ κοιναὶ τῶν θεῶν εἰσι τούτων·
αἱ δὲ Μοῦσαι καὶ ὁ Ἀπόλλων αἱ μὲν τῶν χορῶν προε-
στᾶσιν ὁ δὲ καὶ τούτων καὶ τῶν κατὰ μαντικὴν· πρό-
πολοι δὲ τῶν Μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι πάντες, καὶ 25
ιδίως οἱ μουσικοί, τοῦ δ' Ἀπόλλωνος οὗτοί τε καὶ οἱ περὶ μαντικὴν, Δήμητρος δὲ οἷ τε μύσται καὶ δαδουχοὶ
καὶ ἱεροφάνται, Διονύσου δὲ Σειληνοὶ τε καὶ Σάτυροι καὶ Τίτυροι καὶ Βάνχαι, Αἴηναί τε καὶ Θυταὶ καὶ Μι-
μαλλόνες καὶ Ναῖδες καὶ Νύμφαι προσαγορευόμεναι. 30
- 11 Ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοῦ Διὸς ἱερὰ ἰδίως ἐπετελεῖτο μετ' ὄργιασμοῦ καὶ τοιούτων προπό-

λων οἰοι περὶ τὸν Διόνυσόν εἰσιν οἱ Σάτυροι· τούτους δ' ὠνόμαζον Κουρηῆτας, νέους τινας ἐνόπιον κίνησιν μετ' ὄρχήσεως ἀποδιδόντας, προστησάμενοι μῦθον τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως, ἐν ᾧ τὸν μὲν Κρόνον 5 εἰσάγουσιν εἰδισμένον καταπίνειν τὰ τέκνα ἀπὸ τῆς γενέσεως εὐθύς, τὴν δὲ Πέαν πειρωμένην ἐπικρύπτεσθαι τὰς ὠδῖνας καὶ τὸ γεννηθὲν βρέφος ἐκποδῶν ποιεῖν καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν, πρὸς δὲ τοῦτο συνεργοὺς λαβεῖν τοὺς Κουρηῆτας, οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ 10 τοιούτων ἄλλων ψόφων καὶ ἐνοπλίου χορείας καὶ θορύβου περιέποντες τὴν θεὸν ἐκπλήξειν ἔμελλον τὸν Κρόνον καὶ λήσειν ὑποσπάσαντες αὐτοῦ τὸν παῖδα, τῇ δ' αὐτῇ ἐπιμελεία καὶ τρεφόμενον ὑπ' αὐτῶν παραδίδοσθαι· ὥσθ' οἱ Κουρηῆτες ἦτοι διὰ τὸ νέοι καὶ κόροι 15 ὄντες ὑπουργεῖν ἢ διὰ τὸ κουροτροφεῖν τὸν Δία (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ταύτης ἠξιώθησαν τῆς προσηγορίας, οἷονεὶ Σάτυροί τινες ὄντες περὶ τὸν Δία. οἱ μὲν C.469 οὖν Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς ὄργανισμούς.

Οἱ δὲ Βερέκυντες Φρυγῶν τι φῦλον καὶ ἀπλῶς οἱ 12 Φρύγες καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἴδην κατοικοῦντες Πέαν μὲν καὶ αὐτοὶ τιμῶσι καὶ ὀργιάζουσι ταύτῃ, μητέρα καλοῦντες θεῶν καὶ Ἄγδιστιν καὶ Φρυγίαν θεὸν μεγάλην, ἀπὸ δὲ τῶν τόπων Ἰδαίαν καὶ Δινδυμήνην καὶ Σιπυληνὴν καὶ Πεσσινοντιίδα καὶ Κυβέλην [καὶ 25 Κυβήβην]. οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς προπόλους αὐτῆς ὁμωνύμως Κουρηῆτας λέγουσιν, οὐ μὴν γε ἀπὸ τῆς αὐτῆς μυθοποιίας, ἀλλ' ἑτέρους ὡς ἂν ὑπουργοὺς τινας, τοῖς Σατύροις ἀνὰ λόγον· τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Κορύβαντας καλοῦσι.

30 Μάρτυρες δ' οἱ ποιηταὶ τῶν τοιούτων ὑπονοειῶν· 13 ὃ τε γὰρ Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ οὐ ἡ ἀρχὴ „πρὶν „μὲν εἶρπε σχοινοτένεια τ' αἰοιδὰ διθυράμβων,“ μνη-

σθεις τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν τε παλαιῶν
καὶ τῶν ὕστερον, μεταβάς ἀπὸ τούτων φησί „σοὶ μὲν
„κατάρχειν, μᾶτερ μεγάλα, πάρα ῥόμβοι κυμβάλων,
„ἐν δὲ κεχλάδειν κρόταλ', αἰθόμενα τε δᾶς ὑπὸ ξαν-
„θαῖσι πεύκαις,“ τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυ- 5
σον ἀποδειχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τῶν
παρὰ τοῖς Φρυγῶσι περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοι-
κειῶν ἀλλήλοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ πα-
ραπλήσια ποιεῖ, τοῖς Φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ Λύδια συμ-
φέρων διὰ τὸ ὅμορον „ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τρωῶλον, ἔρμα 10
„Λυδίας, θιάσος ἐμὸς γυναικες, [ἄς ἐκ βαρβάρων ἐκό-
„μισα παρεδρους καὶ ξυνεμπόρους ἐμοί, αἰρεσθε τᾶ-
„πιχώρι' ἐν πόλει Φρυγῶν τύμπανα, ῥέας τε μητρὸς
„ἐμάθ' εὐρήματα.“] καὶ πάλιν „ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαί-
„μων [τελετὰς θεῶν εἰδώς], βιοτὰν ἀγιστεύει. τὰ τε 15
„ματρὸς μεγάλας ὄργια Κυβέλας θεμιστεύων ἀνὰ θυρ-
„σον τε τινάσσων, κισσῶ [τε] στεφανωθεῖς [Διόνυ-
„σον] θεραπεύει. ἴτε Βάκχαι, [ἴτε Βάκχαι.] βρόμιον
„παῖδα θεὸν θεοῦ Διόνυσον κατάγουσαι Φρυγίαν ἐξ
„ὄρεων Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγνιάς.“ πάλιν δ' 20
ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ Κρητικὰ συμπλέκει τούτοις „ὦ θα-
„λάμευμα Κουρήτων, ζάθεοί τε Κρήτας διογενέτορες
„ἔναυλοι, ἐνθα τρικύρουθες ἄντροις βυρσότονον κύ-
C.470 „κλωμα τόδε μοι Κορύβαντες εὐρον. ἀνὰ δὲ βακχεῖα
„συντόνῳ κέρασαν ἀδυβόα Φρυγίαν αὐλῶν πνεύματι, 25
„ματρὸς τε ῥέας εἰς χέρα θῆκαν κτύπον εὐάσμασι
„Βακχᾶν, παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι ματέρος ἐξα-
„νύσαντο ῥέας. εἰς δὲ χορεύματα προσήψαν τριετη-
„ρίδων, αἷς χαιρεῖ Διόνυσος.“ καὶ ἐν Παλαμῆδει φη-
σὶν ὁ χορὸς „οὐ σὺν Διονύσῳ * κωμᾶν, ὃς ἀν' Ἴδαν 30
„τέρπεται σὺν ματρὶ φίλα τυμπάνων λάκχοις.“

14 Καὶ Σειληνὸν καὶ Μαρσύαν καὶ Ὀλυμπον συνά-

γοντες εἰς ἕν καὶ εὐρετάς ἀνδρῶν ἱστοροῦντες πάλιν
καὶ οὕτως τὰ Διονυσιακὰ καὶ Φρύγια εἰς ἕν συμφέ-
ρουσι, τὴν τε Ἴδην καὶ τὸν Ὀλυμπον συγκεχυμένως
πολλάκις ὡς τὸ αὐτὸ ὄρος κτυποῦσιν. εἰς μὲν οὖν λό-
5 φοι τέτταρες Ὀλυμποὶ καλούμενοι τῆς Ἰθῆς κατὰ τὴν
Ἀντανδριάν, ἔστι δὲ καὶ ὁ Μυσοῦς Ὀλυμπος, ὁμορος
μὲν οὐχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ Ἰθῆ. ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιή-
σας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα
ἐν τῇ Πολυξέην, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολει-
10 φθῆναι βουλόμενον τοῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηνᾶν χά-
ριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον „σὺ δ' αὖθι μί-
„μνων που κατ' Ἰδαίαν χθόνα ποίμνας Ὀλύμπου συν-
„αγαγὼν θυπέλει.“

Τῷ δ' ἀλλῷ καὶ κτύπῳ κροτάλων τε καὶ κυμβά- 15
15 λων καὶ τυμπάνων καὶ ταῖς ἐπιβοήσεσι καὶ εὐασμοῖς
καὶ ποδοκρουστίαις οἰκεία ἐξεύροντο καὶ τινὰ τῶν
ὀνομάτων, ἃ τοὺς προπόλους καὶ χορευτάς καὶ θερα-
πευτάς τῶν ἱερῶν ἐκάλου, Καβείρους καὶ Κορύβαν-
τας καὶ Πᾶνας καὶ Σατύρους καὶ Τιτύρους καὶ τὸν
20 θεὸν Βάκχον καὶ τὴν Ῥέαν Κυβέλην καὶ Κυβήβην καὶ
Διδυμήνην κατὰ τοὺς τόπους αὐτούς. καὶ ὁ Σαβά-
ξιος δὲ τῶν Φρυγιακῶν ἔστι καὶ τρόπον τινα τῆς μη-
τρὸς τὸ παιδίον παραδοὺς τὰ τοῦ Διονύσου καὶ αὐτός.

Τούτοις δ' εἰσὶ καὶ τὰ παρὰ τοῖς Θραξὶ τὰ τε Κο- 16
25 τύττια καὶ τὰ Βενδίθεια, παρ' οἷς καὶ τὰ Ὀρφικὰ τὴν
καταρχὴν ἔσχε. τῆς μὲν οὖν Κότυς τῆς ἐν τοῖς Ἠδω-
νοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων.
εἰπὼν γάρ „σεμνὰ Κότυς“ ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς „ὄρεια δ'
„ὄργαν' ἔχοντες,“ τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθὲς
30 ἐπιφέρει „ὁ μὲν ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων, τόρνον
„κάματον, δακτυλόδικτον πίμπλησι μέλος, μανίας
„ἐπαγωγὸν ὁμοκλάν· ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὄτο-

- C.471, βε. “ καὶ πάλιν „ψαλμὸς δ’ ἀλαλάξει· ταυρόφθογγοι
 „δ’ ὑπομυκῶνται ποθὲν ἐξ ἀφανοῦς φοβεροὶ μίμοι,
 „τυπάνου δ’ εἰκὼν ὥσθ’ ὑπογαίου βροντῆς φέρεται
 „βαρυνταρβῆς.“ ταῦτα γὰρ ἔοικε τοῖς Φρυγίοις· καὶ
 οὐκ ἀπεικός γε, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Φρύγες Θρακῶν ἄποι- 5
 κοὶ εἰσιν, οὕτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκεῖθεν μετενηνέχθαι. καὶ
 τὸν Διόνυσου δὲ καὶ τὸν Ἡδωνὸν Λυκοῦργον συνά-
 γοντες εἰς ἓν τὴν ὁμοιοτροπίαν τῶν ἱερῶν αἰνίττονται.
- 17 Ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῶν ὄρ-
 γάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιᾶτις νενό- 10
 μισται. δῆλον δ’ ἐκ τε τῶν τόπων ἐν οἷς αἱ Μοῦσαι
 τετίμηνται· Πιερία γὰρ καὶ Ὀλυμπος καὶ Πίμπλα καὶ
 Δεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θράκεια χωρία καὶ ὄρη, νῦν
 δὲ ἔχουσι Μακεδόνες· τὸν τε Ἐλικῶνα καθιέρωσαν
 ταῖς Μούσαις· Θραῖκες οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες, 15
 οἵπερ καὶ τὸ τῶν Δειβηθριάδων νυμφῶν ἄντρον κα-
 θιέρωσαν. οἳ τ’ ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς
 Θραῖκες λέγονται, Ὀρφεύς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυ-
 ρις, καὶ τῷ Εὐμόλῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε, καὶ οἱ τῷ
 Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιερῶσαντες μέχρι τῆς 20
 Ἰνδικῆς ἐκεῖθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρου-
 σι· καὶ ὁ μὲν τίς φησιν „κιθάραν Ἀσιᾶτιν φάσσων,“ ὁ
 δὲ τοὺς αὐλοὺς Βερεκυντίους καλεῖ καὶ Φρυγίους· καὶ
 τῶν ὄργάνων ἕνια βαρβάρως ὠνόμασται νάβλας καὶ
 σαμβύκη καὶ βάρβιτος καὶ μαγάδις καὶ ἄλλα πλείω. 25
- 18 Ἀθηναῖοι δ’ ὥσπερ περὶ τὰ ἄλλα φιλοξενοῦντες
 διατελοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς θεοὺς. πολλὰ γὰρ
 τῶν ξενικῶν ἱερῶν παρεδέξαντο ὥστε καὶ ἐκωμωδή-
 θησαν· καὶ δὴ καὶ τὰ Θράκεια καὶ τὰ Φρύγια. τῶν μὲν
 γὰρ Βενδιδείων Πλάτων μέμνηται, τῶν δὲ Φρυγίων 30
 Δημοσθένους διαβάλλων τὴν Αἰσχίνου μητέρα καὶ αὐ-
 τὸν ὡς τελοῦση τῇ μητρὶ συνόντα καὶ συνδιασεύοντα

καὶ ἐπιφθεγγόμενον „εὐοὶ σαβοῦ“ πολλάκις καὶ „ῥης
 „ἄττης [ἄττης] ῥης.“ ταῦτα γὰρ ἔστι σαβάξια καὶ
 μητροῦα.

Ἔτι δ' ἄν τις καὶ ταῦτα [εὐροι] περὶ τῶν δαιμόνων 19
 5 τούτων καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ποικιλίας, καὶ ὅτι οὐ
 πρόπολοι θεῶν μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγο-
 ρεύθησαν. Ἡσιόδος μὲν γὰρ *Ἐκατέρω καὶ τῆς Φο-
 ρωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι [θυγατέρας φησὶν
 „ἐξ ὧν οὐρειαὶ Νύμφαι θεαὶ [ἐξ]εγένοντο, καὶ γένος
 10 „οὔτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν, Κουρῆτες
 „τε θεοὶ φιλοπαίμονες ὄρχηστῆρες.“ ὁ δὲ τὴν Φο-
 ρωνίδα γράψας ἀυλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς Κουρῆτας C.472
 λέγει, ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκάσπιδας· οἱ δ' οὐ
 τοὺς Κουρῆτας, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκει-
 15 νους δὲ Κρήτας, περιθέσθαι δ' ὄπλα χαλκᾶ πρώτους
 ἐν Εὐβοίᾳ· διὸ καὶ Χαλκιδέας αὐτοὺς κληθῆναι· οἱ
 δ' ὑπὸ Τιτάνων Ῥέα δοθῆναι προπόλους ἐνόπλους
 τοὺς Κορύβαντας ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀφιγμένους, οἱ
 δ' ἐκ Κόλχων φασὶν. ἐν δὲ τοῖς Κρητικοῖς λόγοις οἱ
 20 Κουρῆτες Διὸς τροφεῖς λέγονται καὶ φύλακες, εἰς
 Κρήτην ἐκ Φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τῆς Ῥέας· οἱ
 δὲ Τελχίνων ἐν Ῥόδῳ ἑννέα ὄντων τοὺς Ῥέα συνακο-
 λουθήσαντας εἰς Κρήτην καὶ τὸν Δία κουροτροφήσαν-
 τας Κουρῆτας ὀνομασθῆναι· Κύρβαντα δὲ τούτων
 25 ἑταῖρον Ἰεραπύτνης ὄντα κτίστην παρὰ τοῖς Ῥοδίοις
 παρασχεῖν πρόφασιν τοῖς Πρασίοις ὥστε λέγειν, ὡς
 εἶεν Κορύβαντες δαίμονές τινες Ἀθηνᾶς καὶ Ἥλιου
 παῖδες. ἔτι δὲ Κρόνου τινές, ἄλλοι δὲ Διὸς καὶ Καλ-
 λιόπης φασὶ τοὺς Κορύβαντας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κα-
 30 βείροις ὄντας, ἀπελθεῖν δὲ τούτους εἰς Σαμοθράκην

28. post τινές: τοὺς Κορύβαντας

καλουμένην πρότερον *Μελίτην*, τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι.

20 Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδεξάμενος ὁ Σκήψιος ὁ τοὺς μύθους συναγαγὼν τούτους, ὡς μηδενὸς ἐν *Σαμοθράκῃ* μυστικοῦ λόγου περὶ *Καβείρων* λεγομένου, παρατίθῃ— 5 σιν ὁμοίως καὶ *Στησιμβρότου* τοῦ *Θασίου* δόξαν, ὡς τὰ ἐν *Σαμοθράκῃ* ἱερὰ τοῖς *Καβείροις* ἐπιτελοῖτο· καλεῖσθαι δὲ φησὶν αὐτοὺς ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν τῇ *Βερεκυντία* *Καβείρου*. οἱ δ' Ἐκάτης προπόλους νομίζουσι τοὺς *Κουρηῆτας* τοὺς αὐτοὺς τοῖς *Κορύβα*— 10 σιν ὄντας. φησὶ δὲ πάλιν ὁ Σκήψιος ἐν τῇ *Κρήτῃ* τὰς τῆς Ἑρέας τιμὰς μὴ νομίζεσθαι μηδὲ ἐπιχωριάξιν, ὑπεναντιούμενος τῷ τοῦ *Εὐριπίδου* λόγῳ, ἀλλ' ἐν τῇ *Φρυγίᾳ* μόνον καὶ τῇ *Τρωάδι*, τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὴν 15 τῶν τόπων ὁμώνυμιαν συμπρᾶξι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς· Ἰδὴ γὰρ τὸ ὄρος τό τε *Τρωικόν* καὶ τὸ *Κρητικόν*, καὶ *Δίκτη* τόπος ἐν τῇ *Σκηψίᾳ* καὶ ὄρος ἐν *Κρήτῃ*· τῆς δὲ Ἰδῆς λόφος *Πύτνα*... ἀφ' οὗ Ἱεράπυτνα ἢ πόλις, Ἱπποκόρωνά τε τῆς Ἀδραμυττηνῆς καὶ Ἱπποκορώνιον ἐν 20 *Κρήτῃ*, *Σαμώνιον* τε τὸ ἐωθινὸν ἀκρωτήριον τῆς νήσου καὶ πεδίον ἐν τῇ *Νεανδρίδι* καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων.

21 Ἀκουσίλαος δ' ὁ Ἀργεῖος ἐκ *Καβειροῦς* καὶ *Ηφαίστου* *Κάμιλλον* λέγει, τοῦ δὲ τρεῖς *Καβείρους*, * οἷς νύμφας *Καβειρίδας*· *Φερεκύδης* δ' ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ 25 Ῥητίας *Κύρβαντας* ἐννέα, οἰκῆσαι δ' αὐτοὺς ἐν *Σαμοθράκῃ*· ἐκ δὲ *Καβειροῦς* τῆς *Πρωτέως* καὶ Ἡφαίστου *Καβείρους* τρεῖς καὶ νύμφας τρεῖς *Καβειρίδας*, C.473 ἐκατέροις δ' ἱερὰ γίνεσθαι. μάλιστα μὲν οὖν ἐν Ἰμβροῦ καὶ *Λήμνῳ* τοὺς *Καβείρους* τιμᾶσθαι συμβέβη— 30 κεν, ἀλλὰ καὶ ἐν *Τροίᾳ* κατὰ πόλεις· τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν ἐστὶ μυστικά. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἐν *Μέμφει* λέ-

γει τῶν Καβείρων ἱερά καθάπερ καὶ τοῦ Ἡφαίστου, διαφθεῖραι δ' αὐτὰ Καμβύσην. ἔστι δ' αἰοίκητα τὰ χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τούτων τιμῆς, τό τε Κορυβαντεῖον τὸ ἐν τῇ Ἀμαξιτίᾳ τῆς νῦν Ἀλεξανδρείων χώρας ἐγγὺς τοῦ Σμινθίου, καὶ ἡ Κορύβισσα ἐν τῇ Σκηψίᾳ περὶ ποταμὸν Εὐρήεντα καὶ κώμην ὁμώνυμον καὶ ἔτι χεῖμαρρον Αἰθαλόεντα. πιθανὸν δέ φησιν ὁ Σκήψιος, Κουρήτας μὲν καὶ Κορύβαντας εἶναι τοὺς αὐτοὺς, οἱ περὶ τὰς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἀγιστείας πρὸς 10 ἐνόπλιον ὄρχησιν ἦθροι καὶ κόροι τυγχάνουσι παρελημμένοι. καὶ Κορύβαντες δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτουτας βαίνειν ὄρχηστικῶς, οὗς καὶ βητάρμονας λέγει ὁ ποιητῆς „θεῦτ' ἄγε Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι.“ τῶν δὲ Κορυβάντων ὄρχηστικῶν καὶ ἐνθουσιαστικῶν 15 ὄντων καὶ τοὺς μανικῶς κινουμένους κορυβαντιᾶν φαμεν.

Δακτύλους δ' Ἰθαίους φασὶ τινες κεκλησθαι τοὺς 22 πρῶτους οἰκήτορας τῆς κατὰ τὴν Ἴδην ὑπωρείας· πόδας μὲν γὰρ λέγεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ τὰ 20 ἄκρα τῶν ὄρων· αἱ οὖν κατὰ μέρος ἐσχατιαὶ καὶ πᾶσαι τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱεραὶ περὶ τὴν Ἴδην Σοφοκλῆς δὲ οἰεταὶ πέντε τοὺς πρῶτους ἄρσενας γενέσθαι, οἱ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ εἰργάσαντο πρῶτοι καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων, πέντε 25 δὲ καὶ ἀδελφὰς τούτων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ δακτύλους κληθῆναι. ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν ἀπόροις ἄπορα συνάπτοντες, διαφοροῖς δὲ καὶ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρωῶνται, ὧν Κέλμιν ὀνομάζουσι 30 τινὰ καὶ Δαμναμενέα καὶ Ἡρακλέα καὶ Ἀκμονα· καὶ οἱ μὲν ἐπιχωρίους τῆς Ἰδῆς οἱ δὲ ἐποίκους, πάντες δὲ σίδηρον εἰργάσθαι ὑπὸ τούτων ἐν Ἴδῃ πρῶτόν φασι, πάντες δὲ καὶ γόητας ὑπειλήφασι καὶ περὶ τὴν μητέρα

τῶν θεῶν καὶ ἐν Φρυγίᾳ ᾠκηκότας περὶ τὴν Ἴδην, Φρυγίαν τὴν Τρωάδα καλοῦντες διὰ τὸ τοὺς Φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας τῆς Τροίας ἐκπεπορθημένης. ὑπονοοῦσι δὲ τῶν Ἰδαίων δακτύλων ἐκγόνους εἶναι τοὺς τε Κουρῆτας καὶ τοὺς Κορύβαντας 5 τοὺς γοῦν πρώτους γεννηθέντας ἐν Κρήτῃ ἑκατὸν ἄνδρας Ἰδαίους δακτύλους κληθῆναι, τούτων δ' ἀπογόνους φασὶ Κουρῆτας ἐννέα γενέσθαι, τούτων δ' ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνωῶσαι τοὺς Ἰδαίους καλουμένους δακτύλους.

C.474
23

Προήχθημεν δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν περὶ τούτων καίπερ ἤκιστα φιλομυθοῦντες, ὅτι τοῦ θεολογικοῦ γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. πᾶς δὲ ὁ περὶ τῶν θεῶν λόγος ἀρχαίας ἐξετάζει δόξας καὶ μύθους, αἰνιττομένων τῶν παλαιῶν ἃς εἶχον ἐννοίας φυσικὰς 15 περὶ τῶν πραγμάτων καὶ προστιθέντων αἰεὶ τοῖς λόγοις τὸν μῦθον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ φάδιον, τοῦ δὲ πλήθους τῶν μυθεομένων ἐκτεθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούντων ἀλλήλοις τῶν δ' ἐναντιουμένων, εὐπορώτερον 20 ἂν τις δύναιτο εἰκάσειν ἐξ αὐτῶν ἀληθές· οἷον τὰς ὀρειβασίας τῶν περὶ τὸ θεῖον σπουδαζόντων καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς εἰκότως μυθεύουσι κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καθ' ἣν καὶ οὐρανίους νομίζουσι τοὺς θεοὺς καὶ προνοητικοὺς τῶν τε ἄλλων 25 καὶ τῶν προσημασιῶν· τῇ μὲν οὖν ὀρειβασίᾳ τὸ μεταλλευτικὸν καὶ τὸ θηρευτικὸν [καὶ] ζητητικὸν τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων ἐφάνη συγγενές, τῶν δ' ἐνθουσιασμῶν καὶ θρησκείας καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν καὶ γοητεία ἐγγύς. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ φιλότεχνον μά- 30 λιστα τὸ περὶ τὰς Διονυσιακὰς τέχνας καὶ τὰς Ὀρφικάς. ἀλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν.

10

Ἐπει δὲ πρῶτον περὶ τῶν τῆς Πελοποννήσου νή- 4
 σων τῶν τε ἄλλων διήλθον καὶ τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ
 κόλπῳ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ τῆς Κρήτης ἐφεξῆς
 φητέον (καὶ γὰρ αὕτη τῆς Πελοποννήσου ἐστὶ) καὶ εἰ
 5 τις περὶ τὴν Κρήτην· ἐν δὲ ταύταις αἶ τε Κυκλάδες
 εἰσὶ καὶ αἱ Σποράδες, αἱ μὲν ἄξια μνήμης αἱ δ' ἀση-
 μότεραι.

Νυνὶ δὲ περὶ τῆς Κρήτης πρῶτον λέγωμεν. Εὐ- 2
 δοξος μὲν οὖν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἰδρῦσθαι·
 10 δεῖ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ κείσθαι μὲν μεταξὺ τῆς Κυρη-
 ναίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι τῆς Λα-
 κωνικῆς, ἐπὶ μῆκος ταύταις ταῖς χώραις παράλληλον
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω· κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν
 τῶν ἄρκτων τῷ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ, ἀπὸ
 15 δὲ τοῦ νότου τῷ Λιβυκῷ τῷ συνάπτουσι πρὸς τὸ Αἰ-
 γύπτιον πέλαγος. τῶν δὲ ἄρκτων τὸ μὲν ἐσπερίον ἐστὶ
 τὸ περὶ Φαλάσαρνα, πλάτος ἔχον διακοσίων πού στα-
 δίων καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον (ὧν τὸ μὲν
 νότιον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον τὸ δ' ἀρκτικὸν Κίμα-
 20 ρος), τὸ δ' ἑῷον τὸ Σαμώνιον ἐστὶν ὑπερπίπτον τοῦ
 Σουνίου οὐ πολὺ πρὸς ἕω.

Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὃν φησὶν ἀκριβοῦν 3
 Ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἀφορίζεται μῆκει
 μὲν πλειόνων ἢ δισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων, C.475
 25 πλάτει δὲ * ὑπὸ τὸ μέγεθος, ὥσθ' ὁ κύκλος κατὰ τοῦ-
 τον γίνοιτ' ἂν πλεόν ἢ πεντακισχίλιοι στάδιοι. Ἀρτε-
 μίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ ἑκατόν φησιν. Ἰερῶ-
 νυμος δὲ μῆκος δισχιλίων φήσας τὸ δὲ πλάτος ἀνώμα-
 λον, πλειόνων ἂν εἴη λέγων τὸν κύκλον ἢ ὄσων Ἀρ-
 30 τεμίδωρος. κατὰ δὲ τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. . .

τὸ δὲ ἐνθεν ἰσθμός ἐστιν ὡς ἑκατὸν σταδίων ἔχων κα-

- τοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφίμαλλαν, πρὸς δὲ τῇ νοτιῳ Φοίνικα τὸν Λαμπέων· πλατυτάτη δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐστὶ, πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς στενωτέρου τοῦ προτέρου συμπίπτουσιν ἰσθμὸν αἱ ἤόνες περὶ ἐξήκοντα σταδίων, τὸν ἀπὸ Μινώας τῆς Λυττίων 5 εἰς Ἱεράπυτναν καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ' ἐστὶν ἡ πόλις. εἶτα πρόεισιν εἰς ὄξυ ἀκρωτήριον τὸ Σαμωνίον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους.
- 4 "Ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ δασεῖα ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλῶνας εὐκάρπους. τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν πρὸς δύσιν κα- 10 λεῖται Λευκά, οὐ λειπόμενα τοῦ Ταυγέτου κατὰ τὸ ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων καὶ ποιοῦντα ῥάχιν τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ στενά. ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ Ἰδαῖον ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφε- 15 ρὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων· περιοικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων πόλεων. ἄλλα δ' ἐστὶ πάρισα τοῖς Λευκοῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον τὰ δ' ἐπὶ τὴν ἑω λήγοντα.
- 5 "Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυεῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, ἀπὸ δὲ Κιμάρου 20 [ἐπὶ Ταίναρον] εἰςὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι (μεταξὺ δὲ Κύθηρα), ἀπὸ δὲ τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴγυπτον τεττάρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, οἱ δὲ τριῶν φασὶ· σταδίων δ' εἶναι τοῦτόν τινες πεντακισχιλίων εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἔτι ἐλαττόνων. Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μὲν 25 τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου δισχιλλούς φησὶν, ἐνθεν δ' εἰς Πελοπόννησον ἐλάττους. . . .
- 6 „Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη“ φησὶν ὁ ποιητῆς „ἐν μὲν Ἀχαιοί, ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες, Δωριεῖς τε τριχάικες διότι τε 30 „Πελασγοί.“ τούτων φησὶ Στάφυλος τὸ μὲν πρὸς ἑω Δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν Κύδωνας, τὸ [δὲ]

νότιον Ἐτεόκρητας, ὧν εἶναι πολίχνιον Πρᾶσον, ὅπου τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· τοὺς δ' ἄλλους ἰσχύοντας κλέον οἰκῆσαι τὰ πεδία. τοὺς μὲν οὖν Ἐτεόκρητας καὶ τοὺς Κύδωνας ἀντόχθονας ὑπάρξει εἰκός, τοὺς δὲ 5 λοιποὺς ἐπήλυδας, οὓς ἐκ Θετταλίας φησὶν ἔλθειν Ἄνδρων τῆς Δωρίδος μὲν πρότερον νῦν δὲ Ἐστιαϊώτιδος λεγομένης· ἐξ ἧς ὠρμήθησαν, ὡς φησιν, οἱ περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκῆσαντες Δωριεῖς καὶ ἔκτισαν τὴν τεC.476 Ἐρινεὸν καὶ Βοιὸν καὶ Κυτίνιον, ἀφ' οὗ καὶ τριχάικες 10 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. οὐ πάνυ δὲ τὸν τοῦ Ἄνδρωνος λόγον ἀποδέχονται, τὴν μὲν τετράπολιν Δωρίδα τρίπολιν ἀποφαίνοντος, τὴν δὲ μητρόπολιν τῶν Δωριέων ἄποικον Θετταλῶν· τριχάικας δὲ δέχονται ἦτοι ἀπὸ τῆς τριλοφίας ἢ ἀπὸ τοῦ τριχίνους εἶναι τοὺς 15 λόφους.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείους μὲν, μέγισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσὸς Γόρτυνα 20 Κυδωνία. διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ Ὅμηρος ὑμνεῖ μεγάλην καλῶν καὶ βασιλείων τοῦ Μίνω καὶ οἱ ὕστερον. καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη τὰ πρῶτα, εἶτα ἐταπεινώθη καὶ πολλὰ τῶν νομίμων ἀφηρεῖθη, μετέστη δὲ τὸ ἀξίωμα εἰς τε Γόρτυναν καὶ 25 Ἄνττον, ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν σχῆμα τὸ τῆς μητροπόλεως. κείται δ' ἐν πεδίῳ κύκλον ἔχουσα 30 ἢ Κνωσσὸς τὸν ἀρχαῖον τριάκοντα σταδίων, μεταξὺ τῆς Λυκτίας καὶ τῆς Γορτυνίας, [διέχουσα τῆς μὲν Γορτύνης] σταδίου διακοσίου, τῆς δὲ Ἄνττου, ἣν ὁ ποιητὴς Ἀύκτον ὠνόμασεν, ἑκατὸν εἴκοσι· τῆς δὲ θαλάττης Κνωσσὸς μὲν τῆς βορείου πέντε καὶ εἴκοσι, Γόρτυνα δὲ τῆς Διβυκῆς ἐνενηκοντα, Ἄνττος δὲ καὶ αὐτὴ

15. post λόφους: εὐαμισολόφος.
STRABO II.

τῆς Διβυκῆς ὀγδοήκοντα. ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἢ Κνωσσός.

8 Μίνω δέ φασιν ἐπινείφ χρησασθαι τῷ Ἀμνισῶ, ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερὸν. ἐκαλεῖτο δ' ἢ Κνωσσός Καίρατος πρότερον ὁμώνυμος τῷ παραρρέοντι πο- 5 ταμῶ. ἰστόρηται δ' ὁ Μίνως νομοθέτης γενέσθαι σπουδαῖος θαλαττοκρατῆσαί τε πρῶτος, τριχῆ δὲ διελὼν τὴν νῆσον ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι πόλιν, τὴν μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ

. 10

καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου καὶ αὐτὴ δ' ἐστὶ προσβόρειος. ὡς δ' εἰρηκεν Ἔφορος, ζηλωτῆς ὁ Μίνως ἀρχαίου τινὸς Ῥαδαμάνθυνος δικαιοτάτου ἀνδρὸς ὁμω- 15 νύμου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ἐξήμερῶσαι δοκεῖ νομίμοις καὶ συννοικισμοῖς πόλεων καὶ πολιτείαις, σκηψάμενος παρὰ Διὸς φέρειν ἕκαστα τῶν τιθεμένων δογμάτων εἰς μέσον. τοῦτον δὴ μιμούμενος καὶ ὁ Μίνως δι' ἑννέα ἐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον καὶ διατρίβων ἐνθάδε, 20 ἀπῆει συντεταγμένα ἔχων παραγγέλματα τινα, ἃ ἔφασκεν εἶναι προστάγματα τοῦ Διὸς· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὸν ποιητὴν οὕτως εἰρηκέναι. „ἐνθάδε Μίνως ἐννέω- ρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς.“ τοιαῦτα δ' εἰπόντος οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ πάλιν ἄλλους εἰρήκασι 25 λόγους ὑπεναντίους τούτοις, ὡς τυραννικός τε γέ- C.477 νοιτο καὶ βίαιος καὶ δασμολόγος, τραγῳδοῦντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν λαβύρινθον καὶ τὰ Θῆσει συμβάντα καὶ Δαιδάλω.

9 Ταῦτα μὲν οὖν ὁποτέρως ἔχει χαλεπὸν εἰπεῖν. 30 ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος οὐχ ὁμολογούμενος, τῶν μὲν ξένων τῆς νήσου τὸν Μίνω λεγόντων τῶν δ' ἐπιχώριον.

ὁ μέντοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀποφάσει, ὅταν φῆ ὅτι [Ζεὺς] „πρῶτον Μίναα τέκε „Κρήτην ἐπίουρον.“ ὑπὲρ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται διότι κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐτύγγανεν εὐνομου-
 5 μένη καὶ ζηλωτὰς ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνεν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις Λακεδαιμονίους, καθάπερ Πλάτων τε ἐν τοῖς νόμοις δηλοῖ καὶ Ἔφορος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀναγέγραφεν· ὕστερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ἐπὶ πλείστον. μετὰ γὰρ τοὺς Τυρρηνοὺς, οἱ
 10 μάλιστα ἐδήλωσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, οὗτοί εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ ληστήρια· τούτους δ' ἐπόρθησαν ὕστερον οἱ Κίλικες· κατέλυσαν δὲ πάντας Ῥωμαῖοι τὴν τε Κρήτην ἐκπολεμήσαντες καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν Κιλικῶν φρούρια. νῦν δὲ Κνωσσὸς καὶ Ῥωμαίων
 15 ἀποικίαν ἔχει.

Περὶ μὲν οὖν Κνωσσοῦ παῦτα, πόλεως οὐκ ἄλλο- 10
 τρίας ἡμῖν, διὰ δὲ τὰνθρώπινα καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταβολὰς καὶ συντυχίας ἐκλελειμμένων τῶν συμβολαίων τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. Δορυ-
 20 λαος γὰρ ἦν ἀνὴρ τακτικός, τῶν Μιθριδάτου τοῦ Εὐεργέτου φίλων· οὗτος διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ξενολογεῖν ἀποδειχθεὶς πολὺς ἦν ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Θράκῃ, πολὺς δὲ καὶ τοῖς παρὰ τῆς Κρήτης ἰουσίην, οὐπω τὴν νῆσον ἐχόντων Ῥωμαίων,
 25 συκροῦ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μισθοφορικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἐξ οὗ καὶ τὰ ληστήρια πληροῦσθαι συνέβαινον. ἐπιδημοῦντος δὲ τοῦ Δερυλάου κατὰ τύχην ἐνέστη πόλεμος τοῖς Κνωσσίοις πρὸς τοὺς Γορτυνίους· αἰρεθεὶς δὲ στρατηγὸς καὶ κατορθώσας διὰ τα-
 30 χέων ἤρατο τιμὰς τὰς μεγίστας, καὶ ἐπειδὴ μικρὸν

8. post Εὐρώπη: τῇ πολιτεία 19. ante τῶν: καὶ

ὕστερον ἐξ ἐπιβουλῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν Εὐεργέτην ὑπὸ τῶν φίλων ἐν Σινώπῃ, τὴν διαδοχὴν δὲ εἰς γυναῖκα καὶ παιδιά ἤκουσαν, ἀπογνοὺς τῶν ἐκεῖ κατέμεινεν [ἐν] τῇ Κνωσσῶ· τεκνοποιεῖται δ' ἐκ Μακέτιδος γυναικὸς Στερόπης τοῦνομα δύο μὲν υἱεῖς Λαγέ- 5
 ταν καὶ Στρατάρχαν, ὧν τὸν Στρατάρχαν ἐσχατόγηρων καὶ ἡμεῖς ἤδη εἶδομεν, θυγατέρα δὲ μίαν. θυεῖν δὲ ὄντων υἱῶν τοῦ Εὐεργέτου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Μιθριδάτης ὁ προσαγορευθεὶς Εὐπάτωρ ἔνδεκα ἔτη γεγονῶς· τούτῳ σύντροφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φιλεταίου 10
 C.478θρον Δορύλαος· ἦν δ' ὁ Φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ τακτικού Δορυλαίου. ἀνδρωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτο ἤρητο τῇ συντροφίᾳ τῇ πρὸς τὸν Δορύλαον ὥστ' οὐκ ἐκείνον μόνον εἰς τιμὰς ἤγε τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπεμελεῖτο καὶ τοὺς ἐν Κνωσσῶ μετε- 15
 πέμπετο· ἦσαν δ' οἱ περὶ Λαγέταν, τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, αὐτοὶ δ' ἠνδρωμένοι, καὶ ἦκον ἀφέντες τὰ ἐν Κνωσσῶ· τοῦ δὲ Λαγέτα θυγάτηρ ἦν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. εὐτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου συνευτυχεῖν καὶ τούτοις συνέβαινε, καταλυθέντος δὲ 20
 (ἐφωράθη γὰρ ἀφιστὰς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστήσεται) συγκατελύθη καὶ τὰ τούτων καὶ ἐταπεινώθησαν· ὀλιγορήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Κνωσσίους συμβόλαια καὶ αὐτοὺς μυσίας μεταβολὰς δεξαμένους. 25
 11 Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν περὶ τῆς Κνωσσοῦ λόγος τοιοῦτος. μετὰ δὲ ταύτην δευτερεῦσαι δοκεῖ κατὰ τὴν δύναμιν ἢ τῶν Γορτυνίων πόλις. συμπράττουσαί τε γὰρ ἀλλήλαις ἅπαντας ὑπηκόους εἶχον αὐταὶ τοὺς ἄλλους, στασιάσασαί τε διεστήσαν τὰ κατὰ τὴν νῆσον· προσ- 30
 θήκη δ' ἦν ἡ Κυθωνία μεγίστη ὀποτέροις προσγένειτο. κεῖται δ' ἐν πεδίῳ καὶ ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις,

τὸ παλαιὸν μὲν ἴσως τετειχισμένη (καθάπερ καὶ Ὀμη-
 ρος εἶρηκε „Γόρτυνά τε τειχίεσσαν“), ὕστερον δ' ἀπό-
 βαλοῦσα τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων καὶ πάντα τὸν χρόνον
 μείνασα ἀτείχιστος· καὶ γὰρ ὁ Φιλοπάτωρ Πτολε-
 5 μαῖος ἀρξάμενος τειχίξειν ὅσον ἐπὶ ὀγδοήκοντα στα-
 δίους παρήλθε μόνον· ἀξιόλογον δ' οὖν ἐξεπλήρου
 ποτὲ κύκλον ἢ οἰκησὶς ὅσον πεντήκοντα σταδίων· διέ-
 χει δὲ τῆς Λιβυκῆς θαλάττης κατὰ Λεβῆνα τὸ ἐμπόριον
 αὐτῆς ἐνεήκοντα· ἔχει δέ τι καὶ ἄλλο ἐπίνειον τὸ Μά-
 10 ταλον, διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα. διαρρεῖ δ'
 αὐτὴν ὄλην ὁ Αἰθιαῖος ποταμός.

Ἐκ δὲ Λεβήνος ἦν Λευκοκόμας τε καὶ ὁ ἔραστῆς 12
 αὐτοῦ Εὐξύνθετος, οὓς ἱστορεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ
 περὶ ἔρωτος λόγῳ, ἄθλων ᾧν ὁ Λευκοκόμας τῷ Εὐ-
 15 ξυνθέτῳ προσέταξεν ἕνα φήσας εἶναι τοῦτον, τὸν ἐν
 Πράσῳ κύνᾳ ἀναγαγεῖν αὐτῷ· ὁμοροὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς
 οἱ Πράσιοι, τῆς μὲν θαλάττης ἑβδομήκοντα Γόρτυνος
 δὲ διέχοντες ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα. εἰρηται δὲ ὅτι
 τῶν Ἐτεοκρήτων ὑπῆρχεν ἡ Πράσος καὶ διότι ἐνταῦθα
 20 τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερὸν· καὶ γὰρ ἡ Δίκτη πλη-
 σίον, οὐχ ὡς Ἄρατος „ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίου.“ καὶ γὰρ
 χιλίους ἢ Δίκτη τῆς Ἰθῆς ἀπέχει, πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον ἀπ' αὐτῆς κειμένη, τοῦ δὲ Σαμωνίου ἑκατόν.
 μεταξὺ δὲ τοῦ Σαμωνίου καὶ τῆς Χερρονήσου ἡ Πρά-
 25 σος ἴδρυτο ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἑξήκοντα σταδίοις· κα-
 τέσκαψαν δ' Ἰεραπύτνιοι. οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ τὸν Καλλι-
 μαχον λέγειν φασίν, ὡς ἡ Βριτόμαρτις φεύγουσα τὴν
 Μίνω βίαν ἀπὸ τῆς Δίκτης ἄλοιτο εἰς ἀλιέων δίκτυα,
 καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴ μὲν Δίκτυννα ὑπὸ τῶν Κυθωνια-
 30 τῶν προσαγορευθεῖη, Δίκτη δὲ τὸ ὄρος· οὐδὲ γὰρ
 ὄλωσ ἐκ γειτόνων ἐστὶ τοῖς τόποις τούτοις ἡ Κυθωνία,
 πρὸς δὲ τοῖς ἐσπερίοις κεῖται τῆς νήσου πέρασι. τῆς

μέντοι Κυδωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερόν ἐστιν οὐ Δικταίου ἀλλὰ Δικτύνναιον.

- 13 Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἴδρυνται βλέπουσα πρὸς τὴν Λακωνικὴν, διέχει δ' ἑκατέρας τὸ ἴσον τῆς τε Κνωσσοῦ καὶ τῆς Γόρτυνος οἶον ὀκτακοσίους στα- 5 δίους, Ἀπτέρας δὲ ὀγδοήκοντα, τῆς ταύτῃ δὲ θαλάττης τετταράκοντα. Ἀπτέρας δ' ἐπίνειόν ἐστι Κίσαμος πρὸς ἐσπέραν δ' ὁμοροιοῖς Κυδωνιάταις Πολυρρήνιοι, παρ' οἷς ἐστὶ τὸ τῆς Δικτύννης ἱερόν· ἀπέχουσι δὲ τῆς θαλάττης ὡς τριάκοντα σταδίους, Φαλασάρνης δὲ 10 ἐξήκοντα. κωμηδὸν δ' ὄκουν πρότερον· εἴτ' Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνώκησαν τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίον βλέπον πρὸς μεσημβρίαν.
- 14 Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνηκισμένων τριῶν τὴν λοιπὴν (Φαιστός δ' ἦν αὕτη) κατέσκαψαν Γορτύνιοι, τῆς 15 μὲν Γόρτυνος διέχουσαν ἐξήκοντα, τῆς δὲ θαλάττης εἴκοσι, τοῦ δὲ Ματάλου τοῦ ἐπινείου τετταράκοντα τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαντες. Γορτυνίων δ' ἐστὶ καὶ τὸ Ῥύτιον σὺν τῇ Φαῖστῳ „Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε.“ ἐκ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοὺς καθαρμούς ποιή- 20 σαντα διὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι. καὶ ὁ Λισσὴν δὲ τῆς Φαιστίας. Λύττου δέ, ἧς ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἐπίνειόν ἐστιν ἢ λεγομένη Χερρόνησος, ἐν ἧ τὸ τῆς Βριτομάρτεως ἱερόν· αἱ δὲ συγκαταλεχθεῖσαι πόλεις οὐκέτ' εἰσὶ Μίλητός τε καὶ Λύκαστος, τὴν 25 δὲ χώραν τὴν μὲν ἐνείμαντο Λύττιοι τὴν δὲ Κνώσσιοι κατασκάψαντες τὴν πόλιν.
- 15 Τοῦ δὲ ποιητοῦ τὸ μὲν ἑκατόμπολιν λέγοντος τὴν Κρήτην τὸ δὲ ἐνενηκοντάπολιν, Ἐφορος μὲν ὕστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ὑπὸ τῶν 30

15. ante κατέσκαψαν: ἦν

Ἄλθαιμένει τῷ Ἀργείῳ συνακολουθησάντων Δωρι-
 εῶν· τὸν μὲν οὖν Ὀδυσσεὶά λέγει ἐνενηκοντάπολιν ὀνο-
 μάσαι· οὗτος μὲν οὖν πιθανὸς ἐστὶν ὁ λόγος. ἄλλοι δ'
 ὑπὸ τῶν Ἰδομενέως ἐχθρῶν κατασκαφῆναι φασὶ τὰς
 5 δέκα· ἀλλ' οὔτε κατὰ τὰ Τρωικά φησιν ὁ ποιητῆς ἑκα-
 τοντάπολιν ὑπάρξαι τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μᾶλλον κατ'
 αὐτόν (ἐκ γὰρ τοῦ ἰδίου προσώπου λέγει· εἰ δ' ἐκ τῶν
 τότε ὄντων τινὸς ἦν ὁ λόγος, καθάπερ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα, C. 480
 ἠνλκα ἐνενηκοντάπολιν φράζει, καλῶς εἶχεν [ἄν] οὔτω
 10 δέχεσθαι), οὔτ' εἰ συγχωρήσαιμεν τοῦτό γε, ὁ ἐξῆς λό-
 γος σώξοιτ' ἄν. οὔτε γὰρ κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε
 μετὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰδομενέως εἰκὸς
 ἐστὶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὰς πόλεις ἠφανίσθαι
 ταύτας· ὁ γὰρ ποιητῆς φήσας „πάντας δ' Ἰδομενεὺς
 15 „Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους, οἳ φύγον ἐκ πολέμου,
 „πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπήύρα,“ καὶ τούτου τοῦ πάθους
 ἐμέμνητ' ἄν· οὐ γὰρ δήπου Ὀδυσσεὺς μὲν ἔγνω τὸν
 ἀφανισμόν τῶν πόλεων ὁ μηδενὶ συμμίκας τῶν Ἑλλή-
 νων μήτε κατὰ τὴν πλάνην μήθ' ὕστερον, ὁ δὲ καὶ συ-
 20 στρατεύσας τῷ Ἰδομενεῖ καὶ συνανασθῆεις οὐκ ἔγνω
 τὰ συμβάντα οἰκοὶ αὐτῷ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐπά-
 νοδον· εἰ γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἑταίρων, ἰσχυ-
 ρὸς ἐπανῆλθεν, ὥστ' οὐκ ἔμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ
 τοσοῦτον ὅσον δέκα ἀφαιρῆσθαι πόλεις αὐτόν.

25 Τῆς μὲν οὖν χώρας τῶν Κρητῶν τοιαύτη τις ἢ πε- 16
 ριοδεΐα. τῆς δὲ πολιτείας ἥς Ἐφορος ἀνέγραψε τὰ κυ-
 ριώτατα ἐπιδραμεῖν ἀποχρώντως ἄν ἔχοι. δοκεῖ δέ, φη-
 σίν, ὁ νομοθέτης μέγιστον ὑποθέσθαι ταῖς πόλεσιν
 ἀγαθὸν τὴν ἐλευθερίαν· μόνην γὰρ ταύτην ἴδια ποιεῖν
 30 τῶν κτησαμένων τὰ ἀγαθὰ, τὰ δ' ἐν δουλείᾳ τῶν ἀρ-

12. ante εἰκός: ὡς 21. post αὐτῷ: κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν.

χόντων ἀλλ' οὐχὶ τῶν ἀρχομένων εἶναι· τοῖς δ' ἔχουσι ταύτην φυλακῆς δεῖν· τὴν μὲν οὖν ὁμόνοιαν διχοστασίας αἰρομένης ἀπαντᾶν, ἣ γίνεται διὰ πλεονεξίαν καὶ τρυφήν· σωφρόνως γὰρ καὶ λιτῶς ζῶσιν ἅπασιν οὔτε φθόνον οὔθ' ὕβριν οὔτε μίσος ἀπαντᾶν πρὸς τοὺς 5 ὁμοίους· διόπερ τοὺς μὲν παῖδας εἰς τὰς ὀνομαζομένας ἀγέλας κελεῦσαι φοιτᾶν, τοὺς δὲ τελείους ἐν τοῖς συσσιτίοις ἃ καλοῦσιν ἀνδρεία συσσιτεῖν, ὅπως τῶν ἴσων μετάσχοιεν τοῖς εὐπόροις οἱ πενέστεροι δημοσία τρεφόμενοι· πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν ἀλλ' ἀνδρείαν κρα- 10 τεῖν ἐκ παίδων ὄπλοις καὶ πόνοις συντρέφειν, ὥστε καταφρονεῖν καύματος καὶ ψύχους καὶ τραχείας ὁδοῦ καὶ ἀνάντους καὶ πληγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μάχαις ταῖς κατὰ σύνταγμα· ἀσκεῖν δὲ καὶ τοξικῆ καὶ ἐνοπλίῳ ὀρχήσει, ἣν καταδείξει Κουρητὰ πρῶτον, ὅστε- 15 ρον δὲ καὶ συντάξαντα τὴν κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ πυρρίχην, ὥστε μὴδὲ τὴν παιδιὰν ἄμοιρον εἶναι τῶν πρὸς πόλεμον χρησίμων· ὡς δ' αὐτως καὶ τοῖς θυθμοῖς Κρητικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς ῥῥᾶς συντονωτάτοις οὔσιν C.481 οὗς Θάλητα ἀνευρεῖν, ᾧ καὶ τοὺς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλ- 20 λας τὰς ἐπιχωρίους ῥῥᾶς ἀνατιθέασι καὶ πολλὰ τῶν νομίμων· καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ ὑποδέσει πολεμικῆ χρῆσθαι, καὶ τῶν δῶρων τιμιώτατα αὐτοῖς εἶναι τὰ ὄπλα.

17 Δέγεσθαι δ' ὑπὸ τινων ὡς Λακωνικὰ εἶη τὰ πολλὰ τῶν νομιζομένων Κρητικῶν, τὸ δ' ἀληθὲς εὐρησθαι 25 μὲν ὑπ' ἐκείνων, ἠκριβωκέναι δὲ τοὺς Σπαρτιάτας, τοὺς δὲ Κρητὰς ὀλιγορῆσαι, κακωθεισῶν τῶν πόλεων καὶ μάλιστα τῆς Κνωσσίων, τῶν πολεμικῶν· μείναι δὲ τινα τῶν νομίμων παρὰ Λυττίοις καὶ Γορτυνίοις καὶ ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις μᾶλλον ἢ παρ' ἐκείνοις· καὶ δὴ 30 καὶ τὰ Λυττίων νόμιμα ποιεῖσθαι μαρτύρια τοὺς τὰ Λακωνικὰ πρεσβύτερα ἀποφαίνοντας· ἀποίκους γὰρ

ὄντας φυλάττειν τὰ τῆς μητροπόλεως ἔθνη, ἐπεὶ ἄλλως
 γε εὐήθεις εἶναι τὸ τοὺς βέλτιον συνεσιτῶτας καὶ πολι-
 τευομένους τῶν χειρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν· οὐκ
 εὖ δὲ ταῦτα λέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν νῦν καθεστη-
 5 κότων τὰ παλαιὰ τεκμηριούσθαι δεῖν, εἰς τὰναντία
 ἑκατέρων μεταπεπτωκότων· καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρό-
 τερον τοὺς Κρήτας, ὥστε καὶ παροιμιάζεσθαι πρὸς
 τοὺς προσποιουμένους μὴ εἰδέναι ἅ Ἰσασιν „ὁ Κρῆς
 „ἄγνοεῖ τὴν θάλατταν,“ νῦν δ' ἀποβεβληκέναι τὸ
 10 ναυτικόν· [οὔτε] ὅτι ἄποικοὶ τινες τῶν πόλεων γεγό-
 νασι τῶν ἐν Κρήτῃ Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς ἐκείνων νο-
 μίμοις διαμένειν ἐπηναγκάσθαι· πολλὰς γοῦν τῶν
 ἀποικίδων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια, πολλὰς δὲ καὶ
 τῶν μὴ ἀποικίδων ἐν Κρήτῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἀποι-
 15 κοῖς ἔθνη.

Τῶν τε Σπαρτιατῶν τὸν νομοθέτην Λυκούργον 18
 πέντε γενεαὶς νεώτερον Ἀλθαίμενους εἶναι τοῦ στεί-
 λαντος τὴν εἰς Κρήτην ἀποικίαν· τὸν μὲν γὰρ ἱστορεῖ-
 σθαι Κίσσου παῖδα τοῦ τὸ Ἄργος κτίσαντος περὶ τὸν
 20 αὐτὸν χρόνον ἠνίκα Προκλῆς τὴν Σπάρτην συνώριξε,
 Λυκούργον δ' ὁμολογεῖσθαι παρὰ πάντων ἔκτον ἀπὸ
 Προκλέους γεγονέναι· τὰ δὲ μισθήματα μὴ εἶναι πρό-
 τερα τῶν παραδειγμάτων μηδὲ τὰ νεώτερα τῶν προ-
 σβυτέρων· τὴν τε ὄρχησιν τὴν παρὰ τοῖς Λακεδαιμο-
 25 νίοις ἐπιχωριάζουσαν καὶ τοὺς ῥυθμοὺς καὶ παιᾶνας
 τοὺς κατὰ νόμον ἄδομένους καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν νομί-
 μων Κρητικὰ καλεῖσθαι παρ' αὐτοῖς ὡς ἂν ἐκεῖθεν ὄρ-
 μώμενα· τῶν δ' ἀρχείων τὰ μὲν καὶ τὰς διοικήσεις
 ἔχειν τὰς αὐτὰς καὶ τὰς ἐπωνυμίας, ὥσπερ καὶ τὴν τῶν
 30 γερόντων ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν ἱππέων (πλήν ὅτι τοὺς
 ἐν Κρήτῃ ἱππέας καὶ ἵππους κεντηῖσθαι συμβέβηκεν· C.482
 ἐξ οὗ τεκμαίρονται πρεσβυτέραν εἶναι τῶν ἐν Κρήτῃ

ἰππέων τὴν ἀρχὴν· σώζειν γὰρ τὴν ἐτυμότητα τῆς προσηγορίας· τοὺς δὲ μὴ ἰπποτροφεῖν), τοὺς ἐφόρους δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν Κρήτῃ κόσμοις διοικοῦντας ἐτέρως ἄνομάσθαι· τὰ δὲ συσσίτια ἀνδρείαα παρὰ μὲν τοῖς Κρησίν καὶ νῦν ἐτι καλεῖσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιά- 5 ταις μὴ διαμεῖναι καλούμενα ὁμοίως πρότερον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κείσθαι „φοῖναις δὲ καὶ ἐν δια- „σοισιν ἀνδρείων παρὰ δαιτυμόνεσσι πρέπει παιᾶνα „κατάρχειν.“

- 19 *Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Κρητῶν ὡς καὶ παρ' αὐτοὺς 10 ἀφίκοιτο Λυκούργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκούργου Πολυδέκτης· οὗτος τελευτῶν ἔγκυον κατέλιπε τὴν γυναῖκα· τέως μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκούργος ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ, γενομένου δὲ παιδὸς ἐπετρόπευεν ἐκείνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθή- 15 κουςα ἐτύγγανε· λαιδορούμενος δὴ τις αὐτῷ σαφῶς εἶπεν εἰδέναι διότι βασιλεύσοι· λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκείνος ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου διαβάλλοιτο ἐπιβουλή ἐξ αὐτοῦ τοῦ παιδὸς, δεισας μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόν- 20 τος αἰτίαν αὐτὸς ἔχοι παρὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς Κρήτην. ταύτην μὲν δὴ λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰ- τίαν· ἐλθόντα δὲ πλησιάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῷ, ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρό- 25 πον ὃν Ῥαδάμανθὺς τε πρότερον καὶ ὕστερον Μίνως, ὡς παρὰ τοῦ Διὸς, τοὺς νόμους ἐκφέροι εἰς ἀν- θρώπους, γενομένου δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κατα- μαθόντα καὶ τὰ ἐκεῖ νόμιμα, ἐντυχόντα δ', ὡς φασί- τινες, καὶ Ὀμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ, κατᾶραι πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον βασιλεύοντα· εἶθ' ὀρμησά- 30 διαθεῖναι τοὺς νόμους φοιτῶντα ὡς τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς, κἀκεῖθεν κομίζοντα τὰ προστάγματα, καθά-*

περ' οἱ περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου τοῦ Διὸς παραπλήσια
ἐκείνοις τὰ πλείω.

Τῶν Κρητικῶν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα 20
τοιαῦτα εἶρηκε. γαμῆν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται
5 παρ' αὐτοῖς οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παί-
δων ἀγέλης ἐκκριθέντες, οὐκ εὐθύς δ' ἄγονται παρ'
ἑαυτοῦς τὰς γαμηθείσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὶ ἤδη διοι-
κεῖν ἱκαναὶ ὡς τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φερνὴ δ' ἐστίν,
ἂν ἀδελφοὶ ὡς, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος·
10 παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν καὶ τὰς ἐκ τῶν νό-
μων ᾧδὰς καὶ τινα εἶδη τῆς μουσικῆς. τοὺς μὲν οὖν ἐτιC.483
νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀνδρεία· χαμαὶ
δὲ καθήμενοι διαιτῶνται μετ' ἀλλήλων ἐν φαύλοις
τριβωνίοις καὶ χειμῶνος καὶ θέρους τὰ αὐτά, διακο-
15 νοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι
δ' εἰς μάχην καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλή-
λους, καὶ πρὸς ἕτερα συσσίτια· καθ' ἕκαστον δὲ ἀν-
δρειον ἐφέστηκε παιδονόμος· οἱ δὲ μεζῶους εἰς τὰς ἀγέ-
λας ἄγονται· τὰς δ' ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέ-
20 στατοι τῶν παίδων καὶ δυνατώτατοι ἕκαστος ὄσους
πλείστους οἷός τε ἐστὶν ἀθροίζων· ἐκάστης δὲ τῆς ἀγέ-
λης ἄρχων ἐστὶν ὡς τὸ πολὺ ὁ πατὴρ τοῦ συναγαγόν-
τος, κύριος ᾧν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους, τὸν δ'
ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημοσίᾳ· τακταῖς
25 δέ τισιν ἡμέραις ἀγέλη πρὸς ἀγέλην συμβάλλει μετὰ
αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν θυθμῶ, ὥσπερ καὶ ἐν
τοῖς πολεμικοῖς εἰώθασιν, ἐκφέρουσι δὲ καὶ τὰς πλη-
γὰς τὰς μὲν διὰ χειρὸς τὰς δὲ καὶ δι' ὄπλων σιδηρῶν.
Ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ περὶ τοὺς ἐρωτας νόμιμον· οὐ 31
30 γὰρ πειθοὶ κατεργάζονται τοὺς ἐρωμένους ἀλλ' ἀρ-
παγῇ· προλέγει τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἡμε-
ρῶν ὁ ἐραστὴς ὅτι μέλλει τὴν ἀρπαγὴν ποιῆσθαι· τοῖς

δ' ἀποκρύπτειν μὲν τὸν παῖδα ἢ μὴ εἶν πορεύεσθαι
 τὴν τεταγμένην ὁδὸν τῶν αἰσχίστων ἐστίν, ὡς ἐξομο-
 λογουμένοις ὅτι ἀνάξιος ὁ παῖς εἴη τοιούτου ἔραστοῦ
 τυγχάνειν· συνιόντες δ', ἂν μὲν τῶν ἴσων ἢ τῶν ὑπερ-
 εχόντων τις ἢ τοῦ παιδὸς τιμῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἀρπά- 5
 ζων, ἐπιδιώκοντες ἀνθήψαντο μόνον μετρίως τὸ νό-
 μιμον ἐκπληροῦντες, τᾶλλα δ' ἐπιτρέπουσιν ἄγειν χαί-
 ροντες· ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται· πέρασ δὲ τῆς
 ἐπιδιώξεώς ἐστίν ἕως ἂν ἀχθῇ ὁ παῖς εἰς τὸ τοῦ ἀρπά-
 σαντος ἀνδρείον. ἐράσμιον δὲ νομίζουσιν οὐ τὸν κάλ- 10
 λει διαφέροντα, ἀλλὰ τὸν ἀνδρεία καὶ κοσμιότητι
 καὶ δωρησάμενος ἀπάγει τὸν παῖδα τῆς χώρας εἰς ὃν
 βούλεται τόπον· ἐπακολουθοῦσι δὲ τῇ ἀρπαγῇ οἱ πα-
 ραγενόμενοι, ἐστιαθέντες δὲ καὶ συνθηρεύσαντες δί-
 μηρον (οὐ γὰρ ἔξεστι πλείω χρόνον κατέχειν τὸν παῖδα) 15
 εἰς τὴν πόλιν καταβαίνουσιν. ἀφίσται δ' ὁ παῖς δῶρα
 λαβῶν στολὴν πολεμικὴν καὶ βοῦν καὶ ποτήριον. ταῦτα
 μὲν τὰ κατὰ τὸν νόμον δῶρα καὶ ἄλλα πλείω
 καὶ πολυτελῆ, ὥστε συνερανίξειν τοὺς φίλους διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ἀναλωμάτων. τὸν μὲν οὖν βοῦν θύει τῷ 20
 Διὶ καὶ ἐστιᾷ τοὺς συγκαταβαίνοντας, εἰτ' ἀποφαίνε-
 ται περὶ τῆς πρὸς τὸν ἔραστὴν ὀμιλίας εἰτ' ἀσμενίζων
 C.484 τετύχηκεν εἴτε μὴ, τοῦ νόμου τοῦτ' ἐπιτρέψαντος, ἵν'
 εἴ τις αὐτῷ βία προσενήνεκται κατὰ τὴν ἀρπαγὴν, ἐν-
 ταῦθα παρῆ τιμωρεῖν ἑαυτῷ καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς 25
 δὲ καλοῖς τὴν ἰδέαν καὶ προγόνων ἐπιφανῶν [αἰσχρῶν]
 ἔραστῶν μὴ τυχεῖν, ὡς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦ-
 σιν. ἔχουσι δὲ τιμὰς οἱ παρασταθέντες (οὕτω γὰρ κα-
 λοῦσι τοὺς ἀρπαγέντας)· ἐν τε γὰρ τοῖς χοροῖς καὶ τοῖς
 δρόμοις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας χώρας, τῇ τε στολῇ 30
 κοσμεῖσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἐφίσται τῇ δο-
 θεΐσῃ παρὰ τῶν ἔραστῶν, καὶ οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ

τέλειοι γενόμενοι διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς
 γνωσθήσεται ἕκαστος κλεινὸς γενόμενος· τὸν μὲν γὰρ
 ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα.
 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἐρωτας νόμιμα, ἄρχοντας δὲ 22
 5 δέκα αἰροῦνται· περὶ δὲ τῶν μεγίστων συμβούλοις
 χρῶνται τοῖς γέρουσι καλουμένοις· καθίστανται δ' εἰς
 τοῦτο τὸ συνέδριον οἱ τῆς τῶν κόσμων ἀρχῆς ἡξιωμέ-
 νοι καὶ τὰλλα δόκιμοι κρινόμενοι. ἀξίαν δ' ἀναγρα-
 φῆς τὴν τῶν Κρητῶν πολιτείαν ὑπέλαβον διὰ τε τὴν
 10 ἰδιότητα καὶ τὴν δόξαν· οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων
 τῶν νομίμων, ἀλλὰ τοῖς Ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλει-
 στα διοικεῖται, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις
 συμβαίνει.

Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν ἡ τῶν 5
 15 Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμονίων, καὶ
 πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ἧ τὸ τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλ-
 λωνος ἱερόν. λέγει δὲ καὶ Καλλιμάχος τοτὲ μὲν οὕτως
 „Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρη“, τοτὲ
 δὲ τῆς Θήρας μνησθεὶς „μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμε-
 20 „τέρης.“ ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα, διακοσίων οὔσα τὴν
 περίμετρον σταδίων, κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νῆσον τὴν
 πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κνωσσίῳ, διέχει δὲ τῆς Κρήτης εἰς
 ἑπτακοσίους· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρα-
 σία. ταύτης δ' εἰς ἑκατὸν ἀπέχει νησιδίου Ἴος, ἐν ᾧ
 25 κευθεῦσθαί τινές φασι τὸν ποιητὴν Ὅμηρον· ἀπὸ δὲ
 τῆς Ἴου πρὸς ἐσπέραν ἰόντι Σίκινος καὶ Λάγουσα καὶ
 Φολέγανδρος, ἦν Ἄρατος σιδηρεῖην ὀνομάζει διὰ τὴν
 τραχύτητα· ἐγγὺς δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ ἡ
 Κιμωλία· ἐνθεν ἡ Σίφνος ἐν ὄψει ἐστίν, ἐφ' ἧ λέγουσι
 30 Σίφνιον ἀστράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν. ἔτι δ' ἐγγυ-
 τέρω καὶ τῆς Κιμώλου καὶ τῆς Κρήτης ἡ Μῆλος ἀξιο-
 λογατέρα τούτων, διέχουσα τοῦ Ἐρμιονικοῦ ἀκρωτη-

ρίου τοῦ Σκυλλαίου σταδίους ἑπτακοσίους· τοσούτους δὲ σχεδόν τι καὶ τοῦ Δικτυνναίου· Ἀθηναῖοι δὲ ποτε πέμψαντες στρατείαν ἠβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους. αὐταὶ μὲν οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει, ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον αὐτὴ τε ἡ Δῆλος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυκλάδες καὶ αἱ ταύταις προσκείμεναι Σποράδες, ὧν εἰσι καὶ αἱ λεχθεῖσαι περὶ τὴν Κρήτην.

2 Ἡ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τὴν πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Δητῶν· ὑπέρεκται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ψιλὸν ὃ Κύνθος καὶ τραχύ, 10 ποταμὸς δὲ διαρρεῖ τὴν νῆσον Ἴνωπὸς οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά· τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωικῶν χρόνων ἀρξαμένη· μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Δητὴ τὰς ὠδίννας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. „ἦν γὰρ τοπάροιδε 15 „φορητὰ“ φησὶν ὁ Πίνδαρος „κυμάτεσσιν παντοδαπῶν τ' ἀνέμων ριπαῖσιν· ἀλλ' ἅ Κοιογενῆς ὀπότης ὠδίνεσσι θύοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν, δὴ τότε τέσσαρες ὄρθαι πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίῳν, ἂν δ' ἐπικράνοισι σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι κίονες· 20 „ἐνθα τεκοῖς' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.“ ἐνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιοικίδες νῆσοι, καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσαι δημοσίᾳ θεορῶν τε καὶ θυσίας καὶ χορῶν παρθένων πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συναγοῦσαι μεγάλας. 25

3 Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν δώδεκα λέγονται· προσεγγένοντο δὲ καὶ πλείους. Ἀρτεμίδωρος γοῦν [πεντεκαίδεκα] διαριθμεῖται, περὶ τῆς Ἑλένης εἰπὼν ὅτι ἀπὸ Θορίκου μέχρι Σουνίου παράκειται μακρὰ σταδίων ὅσον ἐξήκοντα τὸ μῆκος, ἀπὸ ταύτης γὰρ, φησὶν, αἱ καλούμεναι 30 Κυκλάδες εἰσὶν· ὀνομάζει δὲ Κέω τὴν ἐγγυτάτω τῇ Ἑλένῃ, καὶ μετὰ ταύτην Κύθνον καὶ Σέριφον καὶ Μή-

λον και Σίφνον και Κίμωλον και Πρεπέσινθον και
 Ὠλίαρον, και πρὸς ταύταις Πάρον Νάξον Σῦρον Μύ-
 κονον Τήνον Ἄνδρον Γύαρον. τὰς μὲν οὖν ἄλλας τῶν
 δώδεκα νομίζω, τὴν δὲ Πρεπέσινθον και Ὠλίαρον και
 5 Γύαρον ἤττον· ἂν τῇ Γυάρῳ προσορμισθεὶς ἔγνω
 κωμίον ὑπὸ ἀλιέων συνοικούμενον· ἀπαίροντες δ' ἔδε-
 ξάμεθα πρεσβευτὴν ἐνθένδε ὡς Καίσαρα προκεχειρι-
 σμένον τῶν ἀλιέων τινά (ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καίσαρ
 βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον τὸν Ἀκτιακόν)· συμπλέων
 10 δὴ ἔλεγε πρὸς τοὺς πνθομένους ὅτι πρεσβεῦοι περὶ
 κουφισμοῦ τοῦ φόρου· τελοῖεν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν
 πεντήκοντα και τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελοῦντες. δη-C.486
 λοι δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν και Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λε-
 πτόν „ὦ Δητοί, σὺ μὲν ἢ με σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ
 15 „δειλὴν ἢ Γυάρῳ παρελεύσειαι αὐτίχ' ὁμοίην.“

Τὴν μὲν οὖν Δῆλον ἐνδοξον γενομένην οὕτως ἔτι 4
 μᾶλλον ηὔξησε κατασκαφείσα ὑπὸ Ῥωμαίων Κόριν-
 θος· ἐκεῖσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, και τῆς ἀτε-
 λείας τοῦ ἱεροῦ προκαλουμένης αὐτοὺς και τῆς εὐκαι-
 20 ρίας τοῦ λιμένος· ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ τῆς Ἰτα-
 λίας και τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν πλέουσιν· ἢ τε πα-
 νήγυρις ἔμπορικόν τι πρᾶγμα ἔστι, και συνήθεις ἦσαν
 αὐτῇ και Ῥωμαῖοι τῶν ἄλλων μάλιστα, και ὅτε συνειστή-
 κει ἡ Κόρινθος· Ἀθηναῖοι τε λαβόντες τὴν νῆσον και
 25 τῶν ἱερῶν ἅμα και τῶν ἐμπόρων ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς·
 ἐπελθόντες δ' οἱ τοῦ Μιθριδάτου στρατηγοὶ και ὁ ἀπο-
 στήσας τύραννος αὐτὴν διελυμήναντο πάντα, και πα-
 ρέλαβον ἐρημίην οἱ Ῥωμαῖοι πάλιν τὴν νῆσον, ἀναχω-
 ρήσαντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως, και διετέλεσε
 30 μέχρι νῦν ἐνδεῶς πράττουσα. ἔχουσι δ' αὐτὴν Ἀθη-
 ναῖοι. Ῥήνιαια δ' ἐρημον νησιδίον ἔστιν ἐν τέτταρσι 5
 τῆς Δῆλου σταδίοις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς Δηλίοις

ἐστίν. οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ Δήλῳ θάπτειν οὐδὲ καίειν νεκρόν. οὐκ ἔξεστι δὲ οὐδὲ κύνα ἐν Δήλῳ τρέφειν. ἄνομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον.

6 Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε, λείπονται δὲ δύο, ἢ τε Ἰουλλίς καὶ ἡ Καρθαία, εἰς ἃς συνεπολίσθησαν αἱ 5
λοιπαί, ἡ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν ἡ δὲ Κορησία εἰς τὴν Ἰουλλίδα. ἐκ δὲ τῆς Ἰουλλίδος ὅ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς καὶ Βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἐκείνου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἐρασίστρατος ὁ ἰατρὸς καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων ὁ τοῦ Βορυσθενίτου 10
Βίανος ζηλωτής. παρὰ τούτοις δὲ δοκεῖ τεθῆναι ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος „καλὸν τὸ Κεῖων „νόμιμόν ἐστι, Φανία· ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ „ζῆ κακῶς.“ προσέτατε γάρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι καὶ τοῦ 15
διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν· καὶ πολιορκουμένους δὲ ποτε ὑπ' Ἀθηναίων ψηφίσασθαι φασὶ τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν, ὀρισθέντος πλήθους ἐτῶν, τοὺς δὲ παύσασθαι πολιορκουήσας. κεῖται δ' ἐν ὄρει τῆς θαλάττης διέχουσα ἡ πόλις ὅσον πέντε 20
καὶ εἴκοσι σταδίους, ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῆς τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἴδρυτο ἡ Κορησία κατοικίαν οὐδὲ κώμης ἔχουσα.

C.487 ἐστὶ δὲ καὶ πρὸς τῇ Κορησίᾳ Σμινθαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ πρὸς Ποιήεσση, μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν τῆς Ποιήεσσης ἐρειπίων τὸ τῆς Νεδουσίας Ἀθηνᾶς 25
ἱερὸν, ἴδρυσαμένου Νέστορος κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. ἔστι δὲ καὶ Ἐλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησίαν.

7 Μετὰ δὲ ταύτην Νάξος καὶ Ἄνδρος ἀξιόλογοι καὶ Πάρος· ἐντεῦθεν ἦν Ἀρχίλοχος ὁ ποιητής. ὑπὸ δὲ Πα- 30
ρίων ἐκτίσθη Θάσος καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. ἐν ταύτῃ μὲν οὖν ὁ βωμὸς λέγεται θεᾶς ἄξιος, στα-

διαίας ἔχων τὰς πλευράς· ἐν δὲ τῇ Πάρῳ ἢ Παρία λίθος λεγομένη ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν.

Σῦρος δ' ἐστὶ μηκύνουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, 8
ἐξ ἧς Φερεκῦδης ὁ Βάβυρος ἦν· νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ
5 Ἀθηναῖος ἐκείνου. ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιη-
τῆς Συρίην καλῶν „νῆσός τις Συρίη κικλήσκειται Ὀρ-
„τυγίης καθύπερθε.“

Μύκονος δ' ἐστὶν ὑφ' ἧ μυθεύουσι κελσθαι τῶν 9
γιγάντων τοὺς ὑστάτους ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθέν-
10 τας, ἀφ' ὧν ἡ παροιμία „πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον“
ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν ἀγόντων καὶ τὰ διηρ-
τημένα τῇ φύσει. καὶ τοὺς φαλακροὺς δέ τινες Μυκο-
νίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζειν
τῇ νήσῳ.

15 Σέριφος δ' ἐστὶν ἐν ἧ τὰ περὶ τὸν Δίκτην μεμύ- 10
θευται τὸν ἀνεκλύσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δικτύοις
τὴν περιέχουσαν τὸν Περσέα καὶ τὴν μητέρα Δανάην,
κατακεποντωμένους ὑπ' Ἀκριλίου τοῦ πατρὸς τῆς Δα-
νάης· τραφηναί τε γὰρ ἐνταῦθα τὸν Περσέα φασί, καὶ
20 κομίσαντα τὴν τῆς Γοργόνης κεφαλὴν, δείξαντα τοῖς
Σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας· τοῦτο δὲ πρᾶξι τιμω-
ροῦντα τῇ μητρὶ, ὅτι αὐτὴν Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς
ἄκουσαν ἄγεσθαι προείλετο πρὸς γάμον. συμπραττόν-
των ἐκείνων οὕτω δ' ἐστὶ πετρώδης ἡ νῆσος ὥστε ὑπὸ
25 τῆς Γοργόνης τοῦτο παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμω-
δοῦντες.

Τήνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει, τὸ δ' ἱερὸν 11
τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλλει τῆς πόλεως ἔξω θεῶς
ἄξιον, ἐν ᾧ καὶ ἐστιατόρια πεποιήται μεγάλα, σημεῖον
30 τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἰκανὸν τῶν συνθνύοντων αὐ-
τοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδῶνια.

Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν 12.

Σιμωνίδης ὁ τῶν ἰάμβων ποιητής, καὶ Λέβινθος καὶ Λέρος . . . „καὶ τότε Φωκυλίδου· Λέριοι κακοί, οὐχ „ὁ μὲν ὅς δ' οὐ, πάντες, πλὴν Προκλέους, καὶ Προ-
C.488, „κλέης Λέριος.“ διεβέβληντο γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐν-
θένδε ἄνθρωποι. 5

13 Πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Πάτμος καὶ Κορασσίαι πρὸς
δύσιν κείμεναι τῇ Ἰκαρίᾳ, αὕτη δὲ Σάμψ. ἡ μὲν οὖν
Ἰκαρία ἔρημος ἐστὶ, νομᾶς δ' ἔχει καὶ χρωῶνται αὐταῖς
Σάμιοι· τοιαύτη δ' οὐσα ἐνδοξος ὅμως ἐστὶ, καὶ ἀπ'
αὐτῆς Ἰκάριον καλεῖται τὸ προκείμενον πέλαγος, ἐν ᾧ¹⁰
καὶ αὕτη καὶ Σάμος καὶ Κῶς ἐστὶ καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι
Κορασσίαι καὶ Πάτμος καὶ Λέρος. συνιάπτει δὲ τῷ Ἰκα-
ρίῳ τὸ Καρπάδιον πέλαγος πρὸς νότον, τούτῳ δὲ τὸ
Αἰγύπτιον, πρὸς δὲ δύσιν τὸ τε Κρητικὸν καὶ τὸ Λι-
βυκόν. 15

14 Καὶ ἐν τῷ Καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλαὶ τῶν Σποράδων
μεταξὺ τῆς Κῶς μάλιστα καὶ Ρόδου καὶ Κρήτης· ὧν εἰσὶν
Ἀστυπάλαια τε καὶ Τήλος καὶ Χαλκία καὶ ἄς Ὀμηρος
ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ „οἱ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον
„Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο πό-
20 „λιν, νήσους τε Καλύδνας.“ ἔξω γὰρ τῆς Κῶς καὶ τῆς
Ρόδου, περὶ ὧν ἐροῦμεν ὕστερον, τὰς τε ἄλλας ἐν ταῖς
Σποράσι τίθεμεν καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα μεμνήμεθα αὐ-
τῶν, καίπερ τῆς Ἀσίας οὐ τῆς Εὐρώπης ἐγγὺς οὐσῶν,
ἐπειδὴ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι καὶ τὰς Σποράδας²⁵
συμπεριλαβεῖν ἠπειγέτο πῶς ὁ λόγος· ἐν δὲ τῇ τῆς
Ἀσίας περιουσίᾳ τὰς προσεχεῖς αὐτῇ τῶν ἀξιολόγων
νήσων προσπεριοδεύσομεν, Κύπρον καὶ Ρόδον καὶ
Κῶν καὶ τὰς ἐν τῇ ἐφεξῆς παραλίᾳ κειμένας, Σάμον

12. post Λέρος: ἐνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρος ὁ Κερμε-
τεύς, μᾶλλον τῆς Ἀμπέλου· αὕτη δ' ὑπέρεκται τῆς Σαμίων
πόλεως.

Χίον Λέσβον Τένεδον· νῦν δὲ τὰς Σποράδας ὧν ἄξιον μνησθῆναι λοιπὸν ἐπιμεν.

Ἡ μὲν οὖν Ἀστυναλία ἰκανῶς ἐστὶ πελαγία, πό- 15
 λιν ἔχουσα. ἡ δὲ Τήλος ἐκτέταται παρὰ τὴν Κνιδίαν
 5 μακρὰ ὑψηλὴ στενὴ, τὴν περίμετρον ὅσον ἑκατὸν καὶ
 τετταράκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕφορμον. ἡ δὲ Χαλκία
 τῆς Τήλου διέχει σταδίους ὀγδοήκοντα, Καρπάθου δὲ
 τετρακοσίους, Ἀστυναλαίας δὲ περὶ διπλασίους· ἔχει
 δὲ καὶ κατοικίαν ὁμώνυμον καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ
 10 λιμένα.

Νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ἐστὶ Τήλου διέχουσα 16
 αὐτῆς ὅσον ἐξήκοντα σταδίους ὅσους καὶ Κῶ διέχει,
 στρογγύλη δὲ καὶ ὑψηλὴ καὶ πετρώδης τοῦ μυλίου λί-
 θου· τοῖς γοῦν ἀστυγείτοσιν ἐκεῖθεν ἐστὶν ἡ τῶν μύλων
 15 εὐπορία. ἔχει δὲ καὶ πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα καὶ
 θερμὰ καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν· περίμετρον δὲ αὐτῆς
 ὀγδοήκοντα στάδιοι. ἐστὶ δὲ καὶ νησία πρὸς αὐτῇ Νισυ- C.489
 ρίων λεγόμενα. φασὶ δὲ τὴν Νίσυρον ἀπόθραυσμα εἶ-
 ναι τῆς Κῶ, προσθέντες καὶ μῦθον, ὅτι Ποσειδῶν διώ-
 20 κων ἓνα τῶν γιγάντων Πολυβῶτην ἀποθραύσας τῇ τρι-
 αίνῃ τρύφος τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλοι, καὶ γένοιτο νῆσος
 τὸ βληθὲν ἢ Νίσυρος ὑποκείμενον ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸν
 γίγαντα· τινὲς δὲ αὐτὸν ὑποκείσθαι τῇ Κῶ φασιν.

Ἡ δὲ Κάρπαθος, ἣν Κράπαθον εἶπεν ὁ ποιητής, 17
 25 ὑψηλὴ ἐστὶ, κύκλον ἔχουσα σταδίων διακοσίων. τε-
 τράπολις δ' ὑπῆρξε καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον, ἀφ'
 οὗ καὶ τῷ πελάγει τοῦνομα ἐγένετο. μία δὲ τῶν πό-
 λεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος ὁμώνυμος τῇ τῶν Νισυρίων
 νήσῳ. κεῖται δὲ τῆς Λιβύης κατὰ Λευκὴν ἀκτὴν, ἢ τῆς
 30 μὲν Ἀλεξανδρείας περὶ χιλίους διέχει σταδίους, τῆς δὲ
 Καρπάθου περὶ τετρακισχιλίους.

Κάσος δὲ ταύτης μὲν ἀπὸ ἑβδομήκοντά ἐστὶ στα- 18

δίω, τοῦ δὲ Σαμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης δια-
κοσίω, πεντήκοντα· κύκλον δὲ ἔχει σταδίων ὀγδοή-
κοντα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλις ὀμάνυμος, καὶ Κα-
σίω, νῆσοι καλούμεναι πλείους περὶ αὐτήν.

- 19 Νήσους δὲ Καλύδνας τὰς Σποράδας λέγειν φασὶ 5
τὸν ποιητὴν, ὧν μίαν εἶναι Κάλυμναν· εἰκὸς δ' ὡς ἐκ
τῶν Νισυρίων λέγονται καὶ Κασίων αἱ ἐγγὺς καὶ ὑπή-
κοοι, οὕτως καὶ τὰς τῇ Καλύμνῃ περικειμένας ἴσως
τότε λεγομένην Καλύδνην· τινὲς δὲ δύο εἶναι Καλύδνας
φασὶ Λέρον καὶ Κάλυμναν, ἅσπερ καὶ λέγειν τὸν ποι- 10
ητὴν. ὁ δὲ Σκῆψιος πληθυντικῶς ὠνομάσθαι τὴν νῆ-
σον Καλύμνας φησὶν, ὡς Ἀθήνας καὶ Θήβας, δεῖν δὲ
ὑπερβατῶς δέξασθαι τὸ τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ νήσους
Καλύδνας λέγειν, ἀλλ' „οἱ δ' ἄρα νήσους Νίσυρον τ'
„εἶχον Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο 15
„πόλιν, Καλύδνας τε.“ ἅπαν μὲν οὖν τὸ νησιωτικὸν
μέλι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀστεϊὸν ἔστι καὶ ἐνάμιλλον τῷ Ἀτ-
τικῷ, τὸ δ' ἐν ταῖσδε ταῖς νήσοις διαφερόντως, μάλι-
στα δὲ τὸ Καλύμνιον.

- 1 Τῇ δ' Εὐρώπῃ συνεχῆς ἔστιν ἡ Ἀσία κατὰ τὸν
Τάναϊν συνάπτουσα αὐτῇ· περὶ ταύτης οὖν ἐφεξῆς
δητέον διελόντας φυσικοῖς τισιν ὄροις τοῦ σαφοῦς χά-
ρι. ὅπερ οὖν Ἐρατοσθένους ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης 25
ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς Ἀσίας ποιητέον.
- 2 Ὁ γὰρ Ταύρος μέσην πῶς διέζωκε ταύτην τὴν
ἡπειρον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω τεταμένος, τὸ μὲν
αὐτῆς ἀπολείπων πρὸς βορρᾶν τὸ δὲ μεσημβριῶν. κα-
λοῦσι δὲ αὐτῶν οἱ Ἕλληνες τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Ταύρου 30
τὸ δὲ ἐκτός. εἰρηται δὲ ταῦθ' ἡμῖν καὶ πρότερον, ἀλλ'
εἰρήσθω καὶ νῦν ὑπομνήσεως χάριν.

Πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρισχι- 3
λίων σταδίων, μῆκος δ' ὅσον καὶ τὸ τῆς Ἀσίας, τετ-
τάρων που μυριάδων καὶ πεντακισχιλίων, ἀπὸ τῆς
Ῥοδίων περαίας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς καὶ Σκυθίας
5 πρὸς τὰς ἀνατολάς.

Λιηρηται δ' εἰς μέρη πολλὰ καὶ ὀνόματα περιγρα- 4
φαῖς καὶ μείζοσι καὶ ἐλάττοσιν ἀφωρισμένα. ἐπεὶ δ' ἐν
τῷ τοσοῦτῳ πλάτει τοῦ ὄρους ἀπολαμβάνεται τινα
ἔθνη, τὰ μὲν ἀσημότερα τὰ δὲ καὶ παντελῶς γνώριμα C.491
10 (καθάπερ ἡ Παρθναία καὶ Μηθία καὶ Ἀρμενία καὶ
Καππαδοκῶν τινες καὶ Κίλικες καὶ Πισίδαι), τὰ μὲν
* πλεονάζοντα τοῖς προσβόροισι μέρεσιν ἐνταῦθα τα-
κτέον, τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις εἰς τὰ νότια, καὶ τὰ ἐν
μέσῳ δὲ τῶν ὄρων κείμενα διὰ τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιό-
15 τητας πρὸς βορρᾶν πως θετέον· ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ
δὲ νότιοι θερμοί. καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ φύσεις ἐν-
θένδε ἰοῦσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τάναντία αἱ μὲν εἰς τὰ
βόρεια αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη (τὰ γε πρῶτα, κἂν ὕστε-
ρόν τινες ἐπιστρέφωσι πρὸς ἀνατολάς ἢ δύσεις), ἔχουσι
20 τι εὐφυνὲς πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσιν ὀρίοις χρῆσθαι κατὰ τὴν
εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς Ἀσίας· καθάπερ καὶ ἡ θά-
λαττα ἡ ἐντὸς στηλῶν, ἐπ' εὐθείας πως οὔσα ἡ πλεί-
στη τοῖς ὄρεσι τούτοις, ἐπιτηδεῖα γεγένηται πρὸς τὸ
25 δύο ποιεῖν ἡπίρους, τὴν τε Εὐρώπην καὶ τὴν Λι-
βύην, ὄριον ἀμφοῖν οὔσα ἀξιόλογον.

Τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν 5
Ἀσίαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τὰ πρὸς βορρᾶν ἔστι πρῶτα
τῆς εἰς δύο διαιρέσεως, ὥστε ἀπὸ τούτων ἀρκτέον.
αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ἐστι τὰ περὶ τὸν Τάναϊν, ὄν-
30 περ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ὄριον ὑπεθέμεθα.
ἔστι δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρονησίζοντα· περιέχεται
γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας τῷ ποταμῷ τῷ Ταναΐδι καὶ τῇ

Μαιώτιδι μέχρι τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίας τῆς τελευτώσης εἰς τὴν Κολχίδα· ἐκ δὲ τῶν ἄρκτων τῷ Ὠκεανῷ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης· ἔωθεν δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι τῶν μεθορίων τῆς τε Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, καθ' 5 ἃ ὁ Κῦρος καὶ ὁ Ἀράξης ἐκδιδοῦσι ποταμοί, ῥέοντες ὁ μὲν διὰ τῆς Ἀρμενίας Κῦρος δὲ διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας· ἐκ νότου δὲ τῇ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κύρου μέχρι τῆς Κολχίδος, ὅσον τρισχιλίων οὔση σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, δι' Ἀλβανῶν καὶ 10 Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. οἱ δ' ἐπὶ τοσοῦτον συναγαρόντες τὸν ἰσθμὸν ἐφ' ὅσον Κλείταρχος, ἐπίκλυστον φήσας ἐξ ἑκατέρου τοῦ πελάγους, οὐδ' ἂν λόγου ἀξιοῖντο. Ποσειδώνιος δὲ χιλίων καὶ πεντακοσίων εἰρηκε τὸν ἰσθμὸν, ὅσον καὶ τὸν ἀπὸ Πηλουσίου 15 ἰσθμὸν εἰς τὴν Ἐρυθράν. „δοκῶ δέ“ φησί, „μὴ πολὺ διαφέρειν μηδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Ὠκεανόν.“

6 Οὐκ οἶδα δὲ πῶς ἂν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτῶ πιστεύσειε μηδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγη, καὶ 20 ταῦτα φίλος Πομπηίῳ γεγονῶς τῶ στρατεύσαντι ἐπὶ C.492 τοὺς Ἰβήρας καὶ τοὺς Ἀλβανοὺς μέχρι τῆς ἐφ' ἑκάτερα θαλάττης τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς Κολχικῆς. φασὶ γοῦν ἐν Ῥόδῳ γενόμενον τὸν Πομπήιον, ἥνικα ἐπὶ τὸν ληστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν (εὐθύς δ' ἔμελλε καὶ 25 ἐπὶ Μιθριδάτην ὀρμήσειν καὶ τὰ μέχρι τῆς Κασπίας ἔδνη), παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ, ἀπιόντα δ' ἐρέσθαι εἰ τι προστάττει, τὸν δ' εἰπεῖν „ἀλλ' ἐπιείκειν καὶ ὑπειρόχον ἔμμεναι ἄλλων.“ προστίθει δὲ τούτοις ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὴν περὶ 30 αὐτόν. διὰ δὲ ταῦτα ἐχρῆν φροντίσαι τῶν ἀληθοῦς πλέον τι.

Δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος τὸ ὑπὲρ τῆς Ἰρκανίας 7
 θαλάττης, ἣν [καὶ] Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ'
 Ἰνδοῦς Σκυθῶν. τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ λε-
 χθέντι ἰσθμῷ καὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ καὶ ταῖς Κασπίαις πύ-
 5 λαις, τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυ-
 τάτω ταῦτα δ' ἐστὶ Μηθία καὶ Ἀρμενία καὶ Καππα-
 δοκία καὶ τὰ μεταξὺ. τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς Ἄλφους γῆ
 καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Ταύρῳ καὶ ἐκτὸς ὅσα εἰς τὴν χειρρό-
 νησον ἐμπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τὴν τε
 10 Ποντικὴν καὶ τὴν Κιλικίαν θάλατταν. τῶν δὲ ἄλλων
 τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου τὴν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν
 Ἀριανὴν μέχρι τῶν ἐθνῶν τῶν καθηκόντων πρὸς τε
 τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον
 καὶ τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος καὶ τὸ
 15 Ἰσικόν.

Οὕτω δὲ διακειμένων τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν 2
 ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν καὶ τὸν Ὀκεανὸν Σκυ-
 θῶν τινὲς νομάδες καὶ ἀμάξιοι, ἐνδοτέρῳ δὲ τούτων
 Σαρμάται, καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἄορσοι καὶ Σιρακοὶ
 20 μέχρι τῶν Καυκασίων ὄρων ἐπὶ μεσημβρίαν τείνον-
 τες, οἱ μὲν νομάδες οἱ δὲ καὶ σκηνῆται καὶ γεωργοί,
 περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται· πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τοῦ
 Βοσπόρου τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐστὶ καὶ ἡ Σινδική·
 μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοὶ καὶ Ἠνίοχοι Κερκῆται
 25 τε καὶ Μακροπῶγες. ὑπέρκειται δὲ τούτων καὶ
 τὰ τῶν Φθειροφάγων στενά· μετὰ δὲ τοὺς Ἠνιόχους
 ἡ Κολχίς ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι κειμένη καὶ τοῖς
 Μοσχικοῖς. ἐπεὶ δ' ὄριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώπης καὶ
 τῆς Ἀσίας ὁ Τάναϊς ποταμὸς, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ
 30 καθ' ἕκαστα ὑπογράψομεν.

4. post καὶ: ἀεὶ

- 2 Φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ μὴν ὡς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντίρροπος τῷ Νείλω, καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἐωθινώτερος ἐκείνου, C.493 παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀδήλους ἔχων· ἀλλὰ τοῦ μὲν πολὺ τὸ φανερὸν χώραν διεξιόντος παῖσαν εὐεπίμικτον καὶ μακροὺς ἀνάπλους ἔχοντος, τοῦ δὲ Ταναΐδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν (θύο δ' εἰσὶν εἰς τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς Μαιώτιδος ἐξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι), τοῦ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν ὀλίγον τὸ γνώριμόν ἐστι διὰ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώ- 10 ρας, ἃς οἱ μὲν ἀυτόχθονες δύνανται φέρειν σαρκί καὶ γάλακτι τρεφόμενοι νομαδικῶς, οἱ δ' ἄλλοεθνεῖς οὐχ ὑπομένουσιν. ἄλλως τε οἱ νομάδες δυσεπίμικτοι τοῖς ἄλλοις ὄντες καὶ πλήθει καὶ βία διαφέροντες ἀποκλεικασιν εἰ καὶ τι πορεύσιμον τῆς χώρας ἐστὶν ἢ εἰ 15 τινὰς τετύχηκεν ἀνάπλους ἔχων ὁ ποταμός. ἀπὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν ὑπέλαβον τὰς πηγὰς ἔχειν αὐτὸν ἐν τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι, πολὺν δ' ἐνεχθέντα ἐπὶ τὰς ἄρκτους εἶτ' ἀναστρέψαντα ἐκβάλλειν εἰς τὴν Μαιώτιν (τούτοις δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ Θεοφάνης ὁ Μιτυ- 20 ληναῖος), οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ἰστρου φέρεσθαι· σημεῖον δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς πόρρωθεν οὕτω ῥύσεως καὶ ἀπ' ἄλλων κλιμάτων, ὥσπερ οὐ δυνατὸν ὄν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἄρκτων.
- 3 Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ καὶ τῇ λίμνῃ πόλις ὁμώνυμος 25 οἰκεῖται Τάναϊς, κτίσμα τῶν τὸν Βόσπορον ἔχοντων Ἑλλήνων. νεωστὶ μὲν οὖν ἐξεπόρθησεν αὐτὴν Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἀπειθοῦσαν, ἣν δ' ἐμπόριον κοινὸν τῶν τε Ἀσιανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν νομάδων καὶ τῶν ἐκ τοῦ Βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν 30 ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέρματα καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον καὶ τὰλλα ὅσα

τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεία ἀντιφορτιζομένων. πρόκει-
 ται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἔμπορίου νῆσος Ἀλωπε-
 κία, κατοικία μιγάδων ἀνθρώπων· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα
 νησίδα πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. διέχει δὲ τοῦ στόματος
 5 τῆς Μαιώτιδος εὐθυπλοῦσιν ἐπὶ τὰ βόρεια δισχιλίους
 καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τανάϊς, οὐ πολὺ δὲ πλείους
 εἰσι παραλεγόμενα τὴν γῆν.

Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν πρώτον μὲν 4
 ἔστιν ἀπὸ τοῦ Τανάϊδος προῖοῦσιν ἐν ὀκτακοσίοις στα-
 10 δίοις ὁ μέγας καλούμενος Ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλείστα
 ἀλιεύματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων· ἔπειτα ἐν ἄλλοις
 ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάττων Ῥομβίτης [καὶ] ἄκρα ἔχουσα καὶ
 αὐτὴ ἀλιείας ἐλάττους· ἔχουσι δὲ οἱ μὲν πρό-
 τερον νησία ὀρηγήτρια, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ Ῥομβίτῃ
 15 αὐτοὶ εἰσιν οἱ Μαιῶται ἐργαζόμενοι· οἰκοῦσι γὰρ ἐν
 τῷ παράπλῳ τούτῳ παντὶ οἱ Μαιῶται, γεωργοὶ μὲν C.494
 οὐχ ἦττον δὲ τῶν νομάδων πολεμισταί. διήρηνται δὲ
 εἰς ἔθνη πλείω τὰ μὲν πλησίον τοῦ Τανάϊδος ἀγριώ-
 τερα, τὰ δὲ συνάπτοντα τῷ Βοσπόρῳ χειροῆθη μᾶλλον.
 20 ἀπὸ δὲ τοῦ μικροῦ Ῥομβίτου στάδιοι εἰσιν ἑξακόσιοι
 ἐπὶ Τυράμβην καὶ τὸν Ἀντικείτην ποταμόν· εἰδ' ἑκα-
 τὸν καὶ εἰκοσιν ἐπὶ τὴν κώμην τὴν Κιμμερικὴν, ἣτις
 ἔστιν ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλέουσιν· ἐν δὲ τῷ
 παράπλῳ τούτῳ καὶ σκοπαὶ τινες λέγονται Κλαζο-
 25 μενίων.

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις ἦν ἄνωτερον ἐπὶ χειρο- 5
 νήσου ἰδρυμένη, τὸν ἰσθμὸν τάφρω καὶ χώματι κλείου-
 σα· ἐκέκτηντο δ' οἱ Κιμμέριοι μεγάλην ποτὴ ἐν τῷ
 Βοσπόρῳ δύναμιν, διόπερ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος
 30 ὠνομάσθη. οὗτοι δ' εἰσιν οἱ τοὺς τὴν μεσόγαιαν οἰ-
 κοῦντας ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ Πόντου μέχρι Ἰω-
 νίας ἐπιδραμόντες· τούτους μὲν οὖν ἐξήλασαν ἐκ τῶν

τόπων Σκύθαι, τοὺς δὲ Σκύθας Ἕλληνες οἱ Παντικακίαιον καὶ τὰς ἄλλας οἰκίσαντες πόλεις τὰς ἐν Βοσπόρῳ.

- 6 Εἶτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κώμην εἰκοσιν, ἐν ἣ τὸ Ἀχιλλέως ἱερὸν· ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ στενωπὸς πορθμῶς τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ὅσον εἴκοσι σταδίων ἢ πλείονων, ἔχων ἐν τῇ περὶ αὐτῆς κώμῃ τὸ Μυρμήκιον (πλησίον δ' ἐστὶ τοῦ Ἡρακλείου) καὶ τὸ Παρθένιον.
- 7 Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατύρου μνημα ἐνενήκοντα 10 στάδιοι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ' ἄκρας τινὸς χωστὸν ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευσάντων τοῦ Βοσπόρου.
- 8 Πλησίον δὲ κώμῃ Πατραεύς, ἀφ' ἧς ἐπὶ κώμῃ Κοροκονδάμην ἑκατὸν τριάκοντα· αὕτη δ' ἐστὶ τοῦ Κιμμερικῶν καλουμένου Βοσπόρου πέρασ. καλεῖται 15 δὲ οὕτως ὁ στενωπὸς ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχίλλειον καὶ τὸ Μυρμήκιον στενωπῶν διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κοροκονδάμην καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ κωμίον τῆς Παντικακαίων γῆς ὄνομα Ἄκραν ἑβδομήκοντα σταδίων διειργόμενον 20 πορθμῶ· μέχρι γὰρ δεῦρο καὶ ὁ κρύσταλλος διατείνει, πηττομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ τοὺς κρυμοὺς ὥστε πεξεύεσθαι. ἅπασ δ' ἐστὶν εὐλίμενος ὁ στενωπὸς οὗτος.
- 9 Ὑπέρεκείται δὲ τῆς Κοροκονδάμης εὐμεγέθης λίμνη, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κοροκονδαμίτιν· ἐκδίδωσι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κώμης εἰς τὴν θάλατταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀπορροῶξ τις τοῦ Ἀντικείτου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περικλυστὸν τινα ταύτη τε τῇ λίμνῃ καὶ τῇ Μαιώτιδι καὶ τῷ ποταμῶ. 30 τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ἰβανιν προσαγορεύουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βορυσθάνει.

Εἰσπλεύσαντι δ' εἰς τὴν Κοροκονδαμίτιν ἢ τε Φα- 10
 ναγόρειά ἐστι πόλις ἀξιόλογος καὶ Κῆποι καὶ Ἐρμῶ- C.495
 νασσα καὶ τὸ Ἀπάτουρον τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ὧν
 ἢ Φαναγόρεια καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λεχθεῖσαν νῆσον
 5 ἴδρυνται εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις
 ἐν δεξιᾷ πέραν Ἰπάνιος ἐν τῇ Σινδικῇ. ἔστι δὲ καὶ
 Γοργιλία ἐν τῇ Σινδικῇ, τὸ βασιλείον τῶν Σινδῶν
 πλησίον θαλάττης, καὶ Ἀβοράκη. τοῖς δὲ τοῦ Βοσπό-
 ρου δυνάσταις ὑπήκοοι ὄντες ἅπαντες Βοσπορανοὶ
 10 καλοῦνται· καὶ ἔστι τῶν μὲν Εὐρωπαϊῶν Βοσπορα-
 νῶν μητρόπολις τὸ Παντικάπαιον, τῶν δ' Ἀσιανῶν
 τὸ Φαναγόρειον (καλεῖται γὰρ καὶ οὕτως ἡ πόλις), καὶ
 δοκεῖ τῶν μὲν ἐκ τῆς Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμένης
 βαρβάρου κατακομιζομένων ἐμπόριον εἶναι τὰ Φανα-
 15 γόρεια, τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκεῖσε
 τὸ Παντικάπαιον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγορείᾳ τῆς
 Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀπατούρου· ἐτυμολο-
 γοῦσι δὲ τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τινα προσθη-
 σάμενοι, ὡς ἐπιθεμένων ἐνταῦθα τῇ θεῷ τῶν γιγάν-
 20 των ἐπικαλεσαμένη τὸν Ἡρακλέα κρύψειεν ἐν κενθ-
 μῶνί τινι, εἶτα τῶν γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ'
 ἓνα τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφονεῖν ἐξ ἀπάτης.

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοὶ τε οἱ Σινδοὶ καὶ 11
 Δανδάριοι καὶ Τορέται καὶ Ἄγροι καὶ Ἀρρηχοί, ἔτι δὲ
 25 Τάρπητες Ὀβιδιακηνοὶ Σιττακηνοὶ Δόσκοι, ἄλλοι
 πλείους· τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Ἀσπουργιανοὶ μεταξὺ
 Φαναγορείας οἰκοῦντες καὶ Γοργιλίας ἐν πεντακοσίοις
 σταδίοις, οἷς ἐπιθέμενος Πολέμενος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ προσ-
 ποιήσει φιλίας οὐ λαθῶν ἀντεστρατηγήθη καὶ ζωγρία
 30 ληφθεὶς ἀπέθανε. τῶν τε συμπάντων Μαιωτῶν τῶν
 Ἀσιανῶν οἱ μὲν ὑπήκουον τῶν τὸ ἐμπόριον ἐχόντων
 τὸ ἐν τῷ Τανάιδι οἱ δὲ τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ δ' ἀφί-

σταντο ἄλλοτ' ἄλλοι, πολλάκις δ' οἱ τῶν Βοσπορανῶν ἡγεμόνες καὶ τὰ μέχρι τοῦ Ταναΐδος κατεῖχον καὶ μάλιστα οἱ ὕστατοι, Φαρνάκης καὶ Ἄσανδρος καὶ Πολέμων. Φαρνάκης δὲ ποτε καὶ τὸν Ἰπτανιν τοῖς Δανδαρίοις ἐπαγαγεῖν λέγεται διὰ τινος παλαιᾶς διώρυγος 5 ἀνακαθάρας αὐτὴν [καὶ] κατακλύσαι τὴν χώραν.

- 12 Μετὰ δὲ τὴν Σινδικὴν καὶ τὴν Γοργυπιάν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἢ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἠνιόχων παραλία τὸ πλεόν ἀλίμενος καὶ ὄρεινῇ, τοῦ Καυκάσου μέρος οὔσα. ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν λησθη- 10 ρίων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτὰ στενὰ καὶ κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἴκοσι δεχόμενα, σπάνιον δὲ τριάκοντα δέξασθαι τοὺς πάντας δυνάμενα· καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. φασὶ δ' ἀπὸ τῆς Ἰάσονος στρατιᾶς τοὺς μὲν Φθιώτας Ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε 15 C.496 Ἀχαΐαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ τὴν Ἠνιοχίαν, ὧν ἤρχον Κρέκας καὶ Ἀμφίστρατος οἱ τῶν Διοσκούρων ἡνιόχοι, καὶ τοὺς Ἠνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι. τῶν δ' οὖν καμαρῶν στόλους κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν ταῖς ὀκτάσι τοτὲ δὲ 20 χώρα τινὶ ἢ καὶ πόλει θαλαττοκρατοῦσι. προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες ὑφόμενος χορηγοῦντες καὶ ἀγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἀρπαζομένων· ἐπανιόντες δὲ εἰς τὰ οἰκεία χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀναθέμενοι τοῖς ᾄμοις τὰς καμάρας 25 ἀναφέρουσιν ἐπὶ τοὺς ὄρυμους ἐν οἷσπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν ἀρουῦντες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν ὅταν ἢ καιρὸς τοῦ πλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἄλλοτρία γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύψαντες τὰς καμάρας αὐτοὶ πλανῶνται περὶ νύκτωρ 30 καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. ἃ δ' ἂν λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦσι φραδίως μετὰ τοὺς ἀνάπλους

μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς δυναστευομένοις τόποις ἐστὶ τις βοήθεια ἐκ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἀδικουμένοις· ἀντεπιτίθενται γὰρ πολλάκις καὶ κατάγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας· ἢ δ' ὑπὸ Πρωμαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ διὰ τὴν ὀλιγοῦριαν τῶν πεμπομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος· δυναστεύονται δὲ 13 καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν καλουμένων Σηηπουύχων· καὶ αὐτοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις ἢ βασιλευσίῃ εἰσιν. οἱ 10 γοῦν Ἠνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, ἡνίκα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προγονικῆς εἰς Βόσπορον διήει τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ αὕτη μὲν ἦν πορεύσιμος αὐτῶ, τῆς δὲ τῶν Ζυγῶν ἀπογνοῦς διὰ τὴν δυσχερείας καὶ ἀγριότητας τῇ παραλίᾳ χαλεπῶς ἦει, τὰ 15 πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως ἐπὶ τὴν τῶν Ἀχαιοῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντων τούτων ἐξετέλεσε τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος οὐ πολὺ τῶν τετρακισχιλίων λείπουσιν σταδίων.

Εὐθὺς δ' οὖν ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἕω 14 20 μὲν ὁ πλοῦς ἐστίν. ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ Σινδικός ἐστὶ λιμὴν καὶ πόλις, εἶτα ἐν τετρακοσίοις τὰ καλούμενα Βατὰ κῶμη καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἢ Σινῶπῃ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἡ Κάραμβις εἰρηται τοῦ Κριοῦ μετῶ 25 τῶν· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ μὲν Ἀρτεμίδωρος τὴν Κερκετῶν λέγει παραλίαν ὑφόρμους ἔχουσαν καὶ κῶμας ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσίους καὶ πεντήκοντα, εἶτα τὴν τῶν Ἀχαιοῶν σταδίων πεντακοσίων, εἶτα τὴν τῶν Ἠνίοχων χιλίων, εἶτα τὸν Πιτυοῦντα τὸν μέγαν 30 τριακοσίων ἐξήκοντα μέχρι Διοσκουριάδος· οἱ δὲ τὰ C.497 Μιθριδατικά συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον, Ἀχαιοὺς λέγουσι πρώτους, εἶτα Ζυγούς, εἶτα Ἠνιό-

χους, εἶτα Κερκέτας καὶ Μόσχους καὶ Κόλχους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων Φθειροφάγους καὶ Σοάνας καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἕω τείνει καὶ βλέπει πρὸς νότον, ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ἐπιστροφὴν 5 λαμβάνει κατὰ μικρόν, εἰτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται τῇ. δύσει καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν Διοσκουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία τῆς Κολχίδος συνάπτει τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. μετὰ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία καὶ ἡ συνεχὴς Τρα- 10 πεξοῦς καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα, εἶτα εἰς εὐθείαν ταθεῖσά πως πλευρὰν τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου ποιοῦσαν τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. ἅπαντα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων 15 ὑποπέπτωκε τῷ Κανκάσῳ.

- 15 Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους ἑκατέρου τοῦ τε Ποντικοῦ καὶ τοῦ Κασπίου, διατειχίζον τὸν ἰσθμὸν τὸν διείργοντα αὐτά. ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τὴν τε Ἀλβανίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, πρὸς 20 ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματῶν πεδία· εὐδενδρον δ' ἐστὶν ὕλη παντοδαπῇ τῇ τε ἄλλῃ καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. ἀγκῶνες δέ τινες αὐτοῦ προπίπτου- 25 σιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἳ τὴν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μέσην καὶ τοῖς Ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι καὶ τοῖς Μοσχικοῖς καλουμένοις, ἔτι δὲ τῷ Σκυδίσῃ καὶ τῷ Παρναδόρῃ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα τοῦ ποιοῦντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευ- 30 ρόν, ἀπερρωγότα πως ἐκεῖθεν πρὸς ἄρκτον καὶ προσπίπτοντα μέχρι τοῦ Κανκάσου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου

παραλίας τῆς ἐπὶ Θεμισκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριάς ἐν κόλπῳ τοιοῦτῳ κειμένη 16
καὶ τὸ ἐσθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος
5 πελάγους, μυχὸς τε τοῦ Εὐξείνου λέγεται καὶ ἔσχατος
πλοῦς· τό τε παροιμιακῶς λεχθὲν οὕτω δεῖ δεξασθαι
„εἰς Φᾶσιν ἔνθα νασίν ἔσχατος δρόμος,“ οὐχ ὡς τὸν
ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ λαμβεῖον, οὐδὲ
δὴ ὡς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῷ πο-
10 ταμῷ, ἀλλ' ὡς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπὸ γέ
τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἑξακοσίων
σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. ἡ
δ' αὐτὴ Διοσκουριάς ἐστὶ καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦC.498
μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Πόντου καὶ ἐμπόριον τῶν
15 ὑπερκειμένων καὶ σύνεγγυς ἔθνῶν κοινόν· συνέρ-
χεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ καὶ τρια-
κόσια ἔθνη φασίν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα
δὲ ἑτερόγλωττα διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν
ὑπὸ αὐθαδείας καὶ ἀργιότητος· Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ
20 πλείους, πάντες δὲ Κανκάσιοι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ
τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχὶς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἡ πλείων 17
ἐστὶ· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Φᾶσις, μέγας ποταμὸς ἐξ Ἀρ-
μενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν τε Γλαῦκον καὶ
25 τὸν Ἴκπον ἐκ τῶν πλησίον ὄρων ἐκπίπτοντας· ἀνα-
πλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύματος δυναμένου δέ-
ξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμὸν, ὅθεν πεξεύουσιν ἐπὶ
τὸν Κῦρον ἡμέραις τέτταρσι δι' ἀμαξιτοῦ. ἐπίκειται
δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος πόλις, ἐμπόριον τῶν Κόλχων,
30 τῇ μὲν προβεβλημένη τὸν ποταμὸν τῇ δὲ λίμνην τῇ δὲ
τὴν θάλατταν. ἐντεῦθεν δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ
Σινώπης* τριῶν ἡμερῶν ἢ δύο διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς

μαλακούς εἶναι καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. ἀγαθὴ δ' ἐστὶν ἡ χώρα καὶ καρποῖς πλήν τοῦ μέλιτος (πικρῖζει γὰρ τὸ πλῆον) καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν κᾶσιν· ὕλην τε γὰρ καὶ φύει καὶ ποταμοῖς κατακομίζει, λίνον τε ποιεῖ πολὺ καὶ κάνναβιν καὶ κηρὸν καὶ πίτταν. ἡ δὲ λινοῦ- 5
 γία καὶ τεθρύληται· καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἔξω τόπους ἔξε-
 κόμιζον, καὶ τινὲς βουλόμενοι συγγένειάν τινα τοῖς Κόλ-
 χοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμφανίζειν ἀπὸ τούτων πι-
 στοῦνται. ὑπέρκειται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν
 τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν Φοῖξον ἴδρυμα, 10
 καὶ μαντεῖον ἐκείνου, ὅπου κριὸς οὐ θύεται, πλούσιόν
 ποτε ὑπάρξαν, συληθὲν δὲ ὑπὸ Φαρνάκον καθ' ἡμᾶς
 καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Μιθριδάτου τοῦ Περγαμηνοῦ.
 κακῶθεισης γὰρ χώρας „νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν οὐδὲ τι-
 „μᾶσθαι θέλει,“ φησὶν Εὐριπίδης. 15

18 Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὄσπην ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἡ χώ-
 ρα αὕτη δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν Ἰάσονος στρατείαν αἰ-
 νιττόμενοι προελθόντος μέχρι καὶ Μηθίας, ἔτι δὲ πρό-
 τερον τὴν Φοῖξον. μετὰ δὲ ταῦτα διαδεξάμενοι βασι-
 λεις εἰς σκηπτουχίας διηρημένην ἔχοντες τὴν χώραν 20
 μέσως ἔπραττον· ἀξήθεντος δὲ ἐπὶ πολὺ Μιθριδάτου
 τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐκείνον ἡ χώρα περιέστη· ἐπέμ-
 C.499πετο δ' αἰεὶ τις τῶν φίλων ὑπαρχος καὶ διοικητὴς τῆς
 χώρας. τούτων δὲ ἦν καὶ Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς
 ἡμῶν θεῖος πρὸς πατρός· ἦν δ' ἐνθεν ἡ πλείστη τῶ 25
 βασιλεῖ πρὸς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ὑπουργία. κατα-
 λυθέντος δὲ Μιθριδάτου συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐ-
 τῶ κᾶσα καὶ διενεμήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων
 ἔσχε τὴν Κολχίδα, κάκεινον τελευτήσαντος ἡ γυνὴ Πυ-
 θοδωρὶς κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων καὶ Τραπε- 30
 ζοῦντος. καὶ Φαρνακίας καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβά-
 ρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον. ἡ δ' οὖν Μο-

σχική, ἐν ἣ τὸ ἱερόν, τριμερῆς ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς Κόλχοι τὸ δὲ Ἰβήρες τὸ δὲ Ἀρμένιοι. ἐστὶ δὲ καὶ πολίχμιον ἐν τῇ Ἰβηρία Φοῖξον πόλις ἢ νῦν Ἰδηεσσα, εὐερκὲς χωρίον ἐν μεθορίοις τῆς Κολχίδος.

5 Τῶν δὲ συννερχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν Διοσκουριάδα καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ αὐχμοῦ καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοῦνομα. πλησίον δὲ καὶ οἱ Σοάνες, οὐδὲν βελτίους τούτων τῶ πίνῳ δυνάμει δὲ βελτίους, σχεδὸν δέ τι καὶ κράτιστοι κατὰ ἀλλήν καὶ δύναμιν·
 10 δυναστεύουσι γοῦν τῶν κύκλῳ τὰ ἄκρα τοῦ Καυκάσου κατέχοντες τὰ ὑπὲρ τῆς Διοσκουριάδος· βασιλέα δ' ἔχουσι καὶ συνέδριον ἀνδρῶν τριακοσίων, συνάγουσι δ' ὡς φασι στρατιὰν καὶ εἴκοσι μυριάδων· ἅπαν γὰρ ἐστὶ τὸ πλῆθος μάχιμον, οὐ συντεταγμένον [δὲ]. παρὰ
 15 τούτοις δὲ λέγεται καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χειμάρρους, ὑποδέχεσθαι δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φάτναις κατατετρημέναις καὶ μαλλωταῖς δοραῖς· ἀφ' οὗ δὴ μεμυθεῦσθαι καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος· * εἰ μὴ καὶ Ἰβήρας ὁμωνύμως τοῖς ἔσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ
 20 τῶν ἐκατέρωθι χρυσείων. χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρμάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας * θαυμαστῶς καὶ τοὺς ἀφαρμάκτοις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὁσμήν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη τὰ πλησίον τὰ περὶ τὸν Καυκάσον λυπρὰ καὶ μικρόχωρα, τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος καὶ
 25 τὸ τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροὶ μάλιστα τὸν λεχθέντα ἰσθμόν, Καυκάσια [μὲν] καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαίμονα δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκίσθαι δυναμένην.

Καὶ δὴ κ' ἡ γε Ἰβηρία κατοικεῖται καλῶς τὸ πλεόν 3
 30 πόλεσι τε καὶ ἐποικίοις, ὥστε καὶ κερραμωτὰς εἶναι στέ-

4. post Κολχίδος περὶ τὴν Διοσκουριάδα ἔει δὲ Χάρης ποταμός.

γας και ἀρχιτεκτονικήν τὴν τῶν οἰκίσεων κατασκευὴν
και ἀγορὰς και τᾶλλα κοινά.

2 Τῆς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλω τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι
C.500 περιέχεται· προπεπτώκασι γάρ, ὡς εἶπον, ἀγκῶνες ἐπὶ
τὴν μεσημβρίαν εὐκαρποὶ, περιλαμβάνοντες τὴν σύμ- 5
πασαν Ἰβηρίαν και συνάπτοντες πρὸς τε τὴν Ἀρμε-
νίαν και τὴν Κολχίδα· ἐν μέσφ δ' ἐστὶ πεδίων ποταμοῖς
διάρροτον, μεγίστφ δὲ τῷ Κύρφ, ὃς τὴν ἀρχὴν ἔχων
ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, εἰσβαλὼν εὐθύς εἰς τὸ πεδίον τὸ
λεχθέν, παραλαβὼν και τὸν Ἄραγον ἐκ τοῦ Καυκάσου 10
ῥέοντα και ἄλλα ὕδατα διὰ στενῆς ποταμίας εἰς τὴν
Ἀλβανίαν ἐκπίπτει· μεταξὺ δὲ ταύτης τε και τῆς Ἀρ-
μενίας ἐνεχθεῖς πολὺς διὰ πεδίων εὐβοτουμένων σφό-
δρα, δεξιόμενος και [ἄλλους] πλείους ποταμούς, ὧν
ἐστὶν ὃ τε Ἀλαζόνιος και ὁ Σανδοβάνης και ὁ Ροιτάκης 15
και Χάνης πλωτοὶ πάντες εἰς τὴν Κασπίαν ἐμβάλλει
θάλατταν· ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Κόρος.

3 Τὸ μὲν οὖν πεδίων τῶν Ἰβήρων οἱ γεωργικώτεροι
και πρὸς εἰρήνην νευενκότες οἰκοῦσιν ἀρμενιστί τε και
μηδιστί ἐσκευασμένοι, τὴν δ' ὄρεινὴν οἱ πλείους και 20
μάχιμοὶ κατέχουσι Σκυθῶν δίκην ζῶντες και Σαρμα-
τῶν, ὧν περ και ὄμοροι και συγγενεῖς εἰσιν· ἄπτονται
δ' ὅμως και γεωργίας, πολλὰς τε μυριάδας συνάγου-
σιν και ἐξ ἑαυτῶν και ἐξ ἐκείνων, ἐπειδάν τι συμπέση
θορουβῶδες. 25

4 Τέτταρες δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εἰσβολαί· μία μὲν
διὰ Σαραπάνων φρουρίου Κολχικοῦ και τῶν κατ' αὐτὸ
στενῶν, δι' ὧν ὁ Φᾶσις γεφύραις ἑκατὸν και εἰκοσι
περατὸς γινόμενος διὰ τὴν σκολιότητα καταρροετρα-
χὺς και βίαιος εἰς τὴν Κολχίδα, πολλοῖς χειμάρροις 30
κατὰ τὰς ἐπομβρίας ἐκχααδρουμένων τῶν τόπων.
γεννᾶται δ' ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὄρῶν πολλὰς συμ-

πληρούμενος πηγαῖς, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις καὶ ἄλλους
 προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἐστὶν ὁ τε Γλαῦκος καὶ
 ὁ Ἴππος· πληρωθεὶς δὲ καὶ γενόμενος πλωτὸς ἐξίησιν
 εἰς τὸν Πόντον καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον ἐφ' αὐτῷ καὶ
 5 λίμνην πλησίον. ἡ μὲν οὖν ἐκ τῆς Κολχίδος εἰς τὴν
 Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαύτη, πέτραις καὶ ἐρύμασι καὶ πο-
 ταμοῖς χαραδρῶδες διακεκλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νομάδων ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας 5
 ἀνάβασις χαλεπή, καὶ μετὰ ταύτην ποταμία στενὴ ἐπὶ
 10 τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τεττάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα
 ἐφ' ἓνα, φρουρεῖ δὲ τὸ πέρασ τῆς ὁδοῦ τεῖχος δύσμα-
 χον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας διὰ πέτρας πρῶτον λατο-
 μητὴ εἰσοδος, εἶτα διὰ τέλματος ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς
 [Ἀλαζόνιος] ἐκ τοῦ Κανκάσου καταπίπτων. ἀπὸ δὲ τῆς
 15 Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῷ * Ἀρά-
 γῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν ἐπικει-
 μένας πόλεις ἐρυμνάς ἐπὶ πέτραις διεχούσαις ἀλλήλων 501
 ὅσον ἑκατάδεκα σταδίους, ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ τὴν Ἀρμο-
 ζικὴν ἐπὶ δὲ θατέρῳ Σευσάμορα. ταύταις δὲ ἐχρήσατο
 20 ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπήιος ἐκ τῶν Ἀρμενίων
 ὀρμηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα Κανίδιος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν 6
 χώραν· ἐν μὲν καὶ πρῶτον ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας καθι-
 στᾶσι κατ' ἀγχιστεῖαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτα-
 25 τον, ὃ δὲ δευτέρος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ. δεύ-
 τερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων οἱ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν πρὸς
 τοὺς ὁμόρους δικαίων. τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατενομέ-
 ων καὶ γεωργούντων. τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἱ βα-
 σιλικοὶ δοῦλοι εἰσι καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν
 30 βίον. κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτήσεις κατὰ συγγένει-
 αν, ἄρχει δὲ καὶ ταμιεύει ἐκάστην ὁ πρεσβύτατος. τοι-
 οῦτοι μὲν οἱ Ἰβηρες καὶ ἡ χώρα αὐτῶν.

1 Ἄλβανοι δὲ ποιμενικώτεροι καὶ τοῦ νομαδικοῦ γένους ἑγγυτέρω, πλὴν ἄλλ' οὐκ ἄγριοι· ταύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετριῶς. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν Ἰβήρων καὶ τῆς Κασπίας θαλάττης, πρὸς ἑω μὲν ἀπτόμενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμοροῦντες τοῖς Ἰβηρσι· τῶν 5 δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον φρουρεῖται τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι (ταῦτα γὰρ ὑπέρεκεται τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα Κεραύνια), τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία παρήκουσα, πολλὴ μὲν πεδιάς πολλὴ δὲ καὶ ὄρεινῇ, καθάπερ ἡ Καμβυσηνῇ, 10 καθ' ἣν ἅμα καὶ τοῖς Ἰβηρσι καὶ τοῖς Ἄλβανοῖς οἱ Ἀρμένιοι συνάπτουσιν.

2 Ὁ δὲ Κῦρος ὁ διαρρέων τὴν Ἀλβανίαν καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκείνον ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς προσλαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατταν ἄλλοτρι- 15 οῦσιν. ἡ γὰρ χοῦς προσπίπτουσα πολλὴ πληροῖ τὸν πόρον, ὥστε καὶ τὰς ἐπικειμένας νησίδας ἐξήπειροῦσθαι καὶ τενάγῃ ποιεῖν ἀνώμαλα καὶ δυσφύλακτα· τὴν δ' ἀνωμαλίαν ἐπιτείνουσιν αἱ ἐκ τῶν πλημμυρίδων ἀνακοπαί. καὶ δὴ καὶ εἰς στόματα δῶδεκά φασι μεμε- 20 ρίσθαι τὰς ἐκβολάς, τὰ μὲν τυφλὰ τὰ δὲ παντελῶς * ἐπιγελῶντα καὶ μηδὲ ὕφορμον ἀπολείποντα· ἐπὶ πλείους γοῦν ἢ ἐξήκοντα σταδίους ἀμφικλύστου τῆς ἡόνος οὔσης τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν εἶναι μέρος αὐτῆς ἀπροσπέλαστον, τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντα- 25 κοσίων παρήκειν σταδίων θινῶδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει τραχὺς ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἐκπίπτων· ἦν δὲ ἐκεῖνος προωθεῖ χοῦν πορευτὸν ποιῶν τὸ φεῖθρον, ταύτην ὁ Κῦρος ἀναπληροῖ.

3 Τάχα μὲν οὖν τῷ τοιοῦτῳ γένει τῶν ἀνθρώπων 30 C.502 οὐδὲν δεῖ θαλάττης· οὐδὲ γὰρ τῇ γῇ χρῶνται κατ' ἀξίαν, πάντα μὲν ἐκφερούση καρπὸν καὶ τὸν ἡμερώτατον,

πᾶν δὲ φυτόν· καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῆ φέρει· τυγχάνει δ'
 ἐπιμελείας οὐδὲ μικρᾶς „ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνή-
 „ροτα πάντα φύονται,“ καθάπερ οἱ στρατεύσαντές
 φασι, Κυκλώπειόν τινα διηγούμενοι βίον· πολλαχοῦ
 5 γὰρ σπαρείσαν ἄπαξ δις ἐκφέρειν καρπὸν ἢ καὶ τρίς,
 τὸν δὲ πρῶτον καὶ πεντημοντάχουν, ἀνέαστον καὶ
 ταῦτα οὐδὲ σιδήρῳ τμηθεῖσαν ἀλλ' αὐτοξύλῳ ἀρότρῳ.
 ποτίζεται δὲ πᾶν τὸ πεδίον τοῦ Βαβυλωνίου καὶ τοῦ
 Αἴγυπτίου μᾶλλον τοῖς ποταμοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδα-
 10 σιν ὥστ' αἰὶ ποώδη φυλάττειν τὴν ὄψιν· διὰ δὲ τοῦτο
 καὶ εὐβοτόν ἐστι· πρόσεστι δὲ καὶ τὸ εὐάερον ἐκείνων
 μᾶλλον. ἄσκαφοι δ' αἱ ἄμπελοι μένουσαι διὰ τέλους,
 τεμνόμεναι δὲ διὰ πενταετηρίδος, νέαι μὲν διετεῖς ἐκ-
 φέρουσιν ἤδη καρπὸν, τέλειαι δ' ἀποδιδοῦσι τοσοῦτον
 15 ὥστ' ἀφιαῖσιν ἐν τοῖς κλήμασι πολὺ μέρος. εὐερνῆ δ'
 ἐστὶ καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς τά τε ἡμερα καὶ τὰ
 ἄγρια.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει καὶ μεγέθει διαφέροντες, 4
 ἄπλοοι δὲ καὶ οὐ καπηλικοί· οὐδὲ γὰρ νομίσματι τὰ
 20 πολλὰ χρῶνται, οὐδὲ ἀριθμὸν ἴσασι μείζω τῶν ἐκάτον,
 ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται· καὶ πρὸς τᾶλλα
 δὲ τὰ τοῦ βίου ῥαθύμως ἔχουσιν. ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ
 μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβὲς καὶ σταθμῶν, καὶ πολέμου δὲ
 καὶ πολιτείας καὶ γεωργίας ἀπρονοήτως ἔχουσιν· ὅμως
 25 δὲ καὶ πεξοὶ καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται, ψιλοὶ τε καὶ
 κατάφρακτοι, καθάπερ Ἀρμένιοι. στέλλουσι δὲ μείζω 5
 τῆς Ἰβήρων στρατιάν. ὀπλίξουσι γὰρ καὶ ἕξ μυριάδας
 πεξῶν, ἵππεας δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους, ὅσοις πρὸς
 Πομπήϊον διεκινδύνευσαν. καὶ τούτοις δὲ συμπολε-
 30 μοῦσιν οἱ νομάδες πρὸς τοὺς ἕξωθεν, ὥσπερ τοῖς Ἰβη-
 ροῖ, κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἄλλως δ' ἐπιχειροῦσι τοῖς ἀν-
 θρώποις πολλάκις ὥστε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. ἀκον-

τισταὶ δὲ εἰσι καὶ τοξόται, θώρακας ἔχοντες καὶ θυρεοῦς, περίκρανα δὲ θήρεια παραπλησίως τοῖς Ἰβηρσιν.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανή, τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπάνυμος, οὐπὲρ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυνί. ἡ δ' ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς Καμβυσσηνῆς ἀνύδρου τε καὶ τραχείας ἐπὶ τὸν Ἀλαξόνιον ποταμόν.

Θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κύνες αὐτῶν εἰς ὑπερβολήν, οὐ τέχνη μᾶλλον ἢ σπουδῇ τῇ περὶ τοῦτο.

C.503
6 Διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς· νυνὶ μὲν οὖν εἰς 10
ἀπάντων ἄρχει, πρότερον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην γλωτταν ἰδίᾳ ἐβασιλεύοντο ἕκαστοι. γλωτται δ' εἰσὶν ἔξ καὶ εἰκοσιν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους.

Φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἐρπετῶν ἕνια τῶν θανασίμων καὶ σκορπίους καὶ φαλάγγια· τῶν δὲ φαλαγγίων 15
τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας πόθῳ τῶν οἰκείων.

7 Θεοὺς δὲ τιμῶσιν ἥλιον καὶ δία καὶ σελήνην, διαφερόντως δὲ τὴν σελήνην. ἔστι δ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν τῆς Ἰβηρίας πλησίον· ἱερᾶται δ' ἀνὴρ ἐντιμότητος 20
μετὰ γε τὸν βασιλέα, προσετιῶς τῆς ἱερᾶς χώρας, πολλῆς καὶ εὐάνδρου, καὶ αὐτῆς καὶ τῶν ἱεροδούλων, ὧν ἐνθουσιῶσι πολλοὶ καὶ προφητεύουσιν· ὃς δ' ἂν αὐτῶν ἐπὶ πλέον κατάσχετος γενόμενος πλανᾶται κατὰ τὰς ὕλας μόνος, τοῦτον συλλαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀλύσει δῆσας ἱερᾶ τρέφει πολυτελῶς τὸν ἐνιαυτὸν ἐκείνου, ἔπειτα προαχθεὶς εἰς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱερείοις θύεται μυρισθεῖς. τῆς δὲ θυσίας ὁ τρόπος οὗτος· ἔχων τις ἱερᾶν λόγχην ἥπερ ἔστι νόμος ἀνθρωποθυτεῖν, παρελθὼν ἐκ τοῦ πλήθους παίει διὰ τῆς 30
πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν, οὐκ ἄπειρος τοιούτου· πεσόντος δὲ σημειοῦνται μαντεῖά τινα ἐκ τοῦ πτώματος

καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀποφαίνουσι, κομισθέντος δὲ τοῦ σώματος εἰς τι χωρίον ἐπιβαίνουσιν ἅπαντες καθαρσίῳ χρώμενοι.

Ἐπερβαλλόντως δὲ τὸ γῆρας τιμῶσιν Ἄλβανοὶ καὶ 8
5 τὸ τῶν ἄλλων, οὐ τῶν γονέων μόνον· τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν οὐδὲ μεμνήσθαι. συγκατορού-
τουσι μέντοι τὰ χρήματα αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο πένη-
τες ζῶσιν οὐδὲν πατρῶον ἔχοντες. ταῦτα μὲν περὶ Ἄλβανῶν.

10 Λέγεται δ' Ἰάσονα μετὰ Ἀρμένου τοῦ Θετταλοῦ
κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ τοὺς Κόλχους ὁρμῆσαι μέχρι
τῆς Κασπίας θαλάττης, καὶ τὴν τε Ἰβηρίαν καὶ τὴν Ἀλ-
βανίαν ἐπελθεῖν καὶ πολλὰ τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Μη-
δίας, ὡς μαρτυρεῖ τὰ τε Ἰασόνια καὶ ἄλλα ὑπομνήματα
16 πλείω. τὸν δὲ Ἀρμενον εἶναι ἐξ Ἀρμενίου πόλεως τῶν
περὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης,
τοὺς σὺν αὐτῷ τε οἰκίσαι τὴν τε Ἀκιλισσηνὴν καὶ τὴν
Συσπιριτιν ἕως Καλαχανῆς καὶ Ἀδιαβηνηῆς, καὶ δὴ καὶ
τὴν Ἀρμενίαν ἐπάνυμον καταλιπεῖν.

20 Ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι καὶ τὰς Ἀμα- 5
ζόνας οἰκεῖν φασί. Θεοφάνης μὲν οὖν ὁ συστρατεύσας
τῷ Πομπηίῳ καὶ γενόμενος ἐν τοῖς Ἄλβανοῖς, μεταξὺ
τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν Ἀλβανῶν φησι Γήλας οἰκεῖν
καὶ Λήγας Σκύθας, καὶ ρεῖν ἐνταῦθα τὸν Μερμάδαλι
25 ποταμὸν τούτων τε καὶ τῶν Ἀμαζόνων ἀνὰ μέσον. ἄλ- C.504
λοι δέ, ὧν καὶ ὁ Σκήψιος Μητροόδωρος καὶ Ὑψικράτης,
οὐδὲ αὐτοὶ ἄπειροι τῶν τόπων γεγονόνες, Γαργαρεῦ-
σιν ὁμόρους αὐτὰς οἰκεῖν φασιν ἐν ταῖς ὑπάρχειαις ταῖς
πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὄρων ἃ καλεῖται Κεραύ-
30 νια, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὐτάς, αὐτουργούσας
ἕκαστα τὰ τε πρὸς ἄροτον καὶ φυτουργίαν καὶ τὰ πρὸς

τὰς νομὰς καὶ μάλιστα τῶν ἵππων, τὰς δ' ἀλκιμωτάτας κνηγεσίαις πλεονάζειν καὶ τὰ πολέμια ἀσκεῖν· ἀπάσας δ' ἐπικεκαῦσθαι τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐκ νηπίφου, ὥστε εὐπετῶς χρῆσθαι τῷ βραχίονι πρὸς ἐκάστην χροῖαν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις πρὸς ἀκοντισμὸν· χρῆσθαι δὲ 5 καὶ τόξῳ καὶ σαγάρει καὶ πέλτῃ, δορὰς δὲ θηρίων ποιῆσθαι περὶ κρανά τε καὶ σκεπάσματα καὶ διαζώματα· δύο δὲ μῆνας ἐξαιρέτους ἔχειν τοῦ ἔαρος, καθ' οὓς ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ πλησίον ὄρος τὸ διορίζον αὐτάς τε καὶ τοὺς Γαργαρέας. ἀναβαίνουσι δὲ κάκεινοι κατὰ ἔθος 10 τι παλαιόν, συνθύουστές τε καὶ συνεσόμενοι ταῖς γυναιξὶ τεκνοποιίας χάριν ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότῃ, ὃ τυχῶν τῇ τυχούσῃ, ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀποπέμπουσιν· αἱ δ' ὅτι μὲν ἂν θῆλυ τέκωσι κατέχουσιν αὐταί, τὰ δ' ἄρρενα κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν· ὧκει 15 ωται δ' ἕκαστος πρὸς ἕκαστον νομίζων υἱὸν διὰ τὴν ἄγνοιαν.

2. Ὁ δὲ Μερμόδας καταράττων ἀπὸ τῶν ὄρων διὰ τῆς τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῆς Σιρακηνῆς καὶ ὄση μεταξὺ ἐρημος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκδίδωσι. τοὺς δὲ Γαργαρέας 20 συναναβῆναι μὲν ἐκ Θεμισκύρας φασὶ ταῖς Ἀμαζόσιν εἰς τοὺςδε τοὺς τόπους, εἴτ' ἀποστάντας αὐτῶν πολεμεῖν μετὰ Θρακῶν καὶ Εὐβοέων τινῶν πλανηθέντων μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτάς, ὕστερον δὲ καταλυσαμένους τὸν πρὸς αὐτάς πόλεμον ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι 25 συμβάσεις, ὥστε τέκνων συγκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ καθ' αὐτοὺς ἑκατέρους.

3. Ἴδιον δέ τι συμβέβηκε τῷ λόγῳ [τῷ] περὶ τῶν Ἀμαζόνων· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες καὶ τὸ ἱστορικὸν διωρισμένον ἔχουσι· τὰ γὰρ παλαιὰ καὶ ψευδῆ καὶ τε- 30

1. post ἀλκιμωτάτας : τῶν ἵππων

ρατώδη μῦθοι καλοῦνται, ἡ δ' ἱστορία βούλεται ἀλη-
 θές, ἄν τε παλαιὸν ἄν τε νέον, καὶ τὸ τερατώδες ἢ οὐκ
 ἔχει ἢ σπάνιον· περὶ δὲ τῶν Ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγε-
 ται καὶ νῦν καὶ πάλαι, τερατώδη τε ὄντα καὶ πίστεως
 5 πόρρω. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ὡς γυναικῶν στρατὸς
 ἢ πόλις ἢ ἔθνος συσταίῃ ἄν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ
 μόνον γε συσταίῃ, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσαιτο ἐπὶ τὴν
 ἀλλοτρίαν καὶ κρατήσειεν οὐ τῶν ἐγγὺς μόνον ὥστε
 καὶ μέχρι τῆς νῦν Ἰωνίας προελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διαπόν- C.505
 10 τιον στείλαιτο στρατείαν μέχρι τῆς Ἀττικῆς; τοῦτο γὰρ
 ὁμοιον ὡς ἂν εἰ τις λέγοι, τοὺς μὲν ἄνδρας γυναικας
 γεγονέναι τοὺς τότε τὰς δὲ γυναικας ἄνδρας. ἀλλὰ μὴν
 ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτῶν. ἐπιτείνει
 δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ τὸ πιστεύεσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον
 15 ἢ τὰ νῦν· κτίσεις γοῦν πόλεων καὶ ἐπωνυμῖαι λέγον- 4
 ται, καθάπερ Ἐφέσου καὶ Σμύρνης καὶ Κύμης καὶ
 Μυρίνης, καὶ τάφοι καὶ ἄλλα ὑπομνήματα· τὴν δὲ Θε-
 μίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμῶδοντα πεδία καὶ τὰ
 ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντες Ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φα-
 20 σιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε. ὅπου δὲ νῦν εἰσὶν, ὀλί-
 γοι τε καὶ ἀναποδείκτως καὶ ἀπίστως ἀποφαίνονται·
 καθάπερ καὶ περὶ Θαληστρίας, ἣν Ἀλεξάνδρῳ συμμί-
 ξαί φασιν ἐν τῇ Τρκανίᾳ καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας
 χάριν, δυναστεύουσαν τῶν Ἀμαζόνων· οὐ γὰρ ὁμο-
 25 λογεῖται τοῦτο· ἀλλὰ τῶν συγγραφέων τοσοῦτων ὄν-
 των οἱ μάλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ εἰρή-
 κασιν, οὐδ' οἱ πιστευόμενοι μάλιστα οὐδενὸς μέμνηται
 τοιούτου, οὐδ' οἱ εἰπόντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασιν· Κλεί-
 ταρχος δὲ φησὶ τὴν Θαληστρίαν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν
 30 καὶ Θερμῶδοντος ὀρμηθεῖσαν ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξαν-
 δρον· εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίας εἰς Θερμῶδοντα στάδιοι
 πλείους ἑξακισχιλίων.

- 5 Καὶ τὰ πρὸς τὸ ἔνδοξον θρυληθέντα οὐκ ἀνωμο-
 λόγηται παρὰ πάντων, οἱ δὲ πλάσαντες ἦσαν οἱ κολα-
 κείας μᾶλλον ἢ ἀληθείας φροντίζοντες· οἷον τὸ τὸν
 Καύκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ Ἰνδικὰ ὄρη καὶ τὴν πλη-
 σιάζουσαν ἐκείνοις ἑβίαν θάλατταν ἀπὸ τῶν ὑπερκει- 5
 μένων τῆς Κολχίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου ὀρεῶν· ταῦτα
 γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ Καύκασον ἀνόμαζον, διέχοντα τῆς
 Ἰνδικῆς πλείους ἢ τρισμυρίους σταδίους, καὶ ἐνταῦθα
 ἐμύθευσαν τὰ περὶ Προμηθεῖα καὶ τὸν δεσμὸν αὐτοῦ·
 ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἑω ἐγνώριζον οἱ τότε. ἡ δὲ 10
 ἐπὶ Ἰνδοῦς στρατεία Διουύσου καὶ Ἡρακλέους ὕστε-
 ρογενῆ τὴν μυθοποιίαν ἐμφαίνει, ἅτε τοῦ Ἡρακλέ-
 ουσ καὶ τὸν Προμηθεῖα λῦσαι λεγομένου χιλιάσιν ἐτῶν
 ὕστερον. καὶ ἦν μὲν ἐνδοξότερον τὸ τὸν Ἀλέξανδρον
 μέχρι τῶν Ἰνδικῶν ὀρεῶν καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν 15
 ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Καυκάσου·
 ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοῦνομα καὶ τὸ τοὺς περὶ
 Ἰάσονα δοκεῖν μακροτάτην στρατείαν τελέσαι τὴν μέ-
 C.5066 χρι τῶν πλησίον Καυκάσου καὶ τὸ τὸν Προμηθεῖα πα-
 ραδεδόσθαι δεδεδμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ 20
 Καυκάσῳ χαριεῖσθαι τι τῷ βασιλεὶ ὑπέλαβον
 τοῦνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.
- 6 Τὰ μὲν οὖν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως Καυκάσου τὰ
 νοτιώτατά ἐστι τὰ πρὸς Ἀλβανίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ Κόλ-
 χοις καὶ Ἠνιόχοις· οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον τοὺς συννερχο- 25
 μένους εἰς τὴν Διοσκουριάδα· συνέρχονται δὲ τὸ πλεῖ-
 στον ἄλλων χάριν. τούτων δ' οἱ μὲν τὰς ἀκρωρείας κα-
 τέχουσιν, οἱ δὲ ἐν νάπαις ἀυλίζονται καὶ ζῶσιν ἀπὸ
 θηρείων σαρκῶν τὸ πλεόν καὶ καρπῶν ἀγρίων καὶ γά-
 λακτος. αἱ δὲ κορυφαὶ χειμῶνος μὲν ἄβατοι, θέρους 30
 δὲ προσβαίνουσιν ὑποδοῦμενοι κεντρωτὰ ἄμοβοῖνα
 δίκην τυμπάνων πλατεῖα διὰ τὰς χίονας καὶ τοὺς κρυ-

στάλλους. καταβαίνουνσι δ' ἐπὶ δορᾶς κείμενοι σὺν τοῖς φορτίοις καὶ κατολισθαίνοντες, ὅπερ καὶ κατὰ τὴν Ἀροπατιάν Μηθίαν καὶ κατὰ τὸ Μάσιον ὄρος τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ συμβαίνει· ἐνταῦθα δὲ καὶ τροχίσκοι ξύλινοι 5 κεντρωτοὶ τοῖς πέλμασιν ὑποτίθενται. τοῦ γοῦν Κανκάσου τὰ μὲν ἄκρα τοιαῦτα. καταβαίνουντι δ' εἰς τὰς 7 ὑπωρείας ἀρκτικώτερα μὲν ἐστὶ τὰ κλίματα, ἡμερώτερα δέ· ἤδη γὰρ συνάπτει τοῖς πεδίοις τῶν Σιράκων. εἰσὶ δὲ καὶ τρωγλοδύται τινὲς ἐν φωλεοῖς οἰκοῦντες 10 διὰ τὰ ψύχη, παρ' οἷς ἤδη καὶ ἀλφίτων ἐστὶν εὐπορία· μετὰ δὲ τοὺς τρωγλοδύτας καὶ χαμαικοῖται καὶ πολυφάγοι τινὲς καλούμενοι καὶ αἱ τῶν Εἰσαδικῶν κῶμαι, δυναμένων γεωργεῖν διὰ τὸ μὴ παντελοῦς ὑποπεπτωκέναι ταῖς ἄρκτοις.

15 Οἱ δ' ἐφεξῆς ἤδη νομάδες οἱ μεταξὺ τῆς Μαιώτιδος 8 καὶ τῆς Κασπίας Ναβιανοὶ καὶ * Πανξανοὶ καὶ ἤδη τὰ τῶν Σιράκων καὶ Ἀόρσων φῦλα. δοκοῦσι δ' οἱ Ἄορσοι καὶ οἱ Σίρακες φυγάδες εἶναι τῶν ἀνωτέρω . . . καὶ προσάρκτιοι μᾶλλον Ἀόρσων. Ἀβέακος μὲν οὖν ὁ τῶν 20 Σιράκων βασιλεύς, ἠνίκα Φαρνάκης τὸν Βόσπορον εἶχε, δύο μυριάδας ἰππέων ἐστέλλε, Σπαδίνης δ' ὁ τῶν Ἀόρσων καὶ * εἰκοσιν, οἱ δὲ ἄνω Ἄορσοι καὶ πλείονας· καὶ γὰρ ἐπέκράτουν πλείονος γῆς καὶ σχεδόν τι τῆς Κασπίων παραλίας τῆς πλείστης ἤρχον, ὥστε καὶ ἐνε- 25 πορεύοντο καμῆλοῖς τὸν Ἰνδικὸν φόρτον καὶ τὸν Βαβυλώνιον παρά τε Ἀρμενίων καὶ Μηθῶν διαδεχόμενοι· ἐχρυσόφορον δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν. οἱ μὲν οὖν Ἄορσοι τὸν Τάναϊν παροικοῦσιν, οἱ Σίρακες δὲ τὸν Ἀχαρδέον, ὃς ἐκ τοῦ Κανκάσου ῥέων ἐκδίδωσιν εἰς τὴν 30 Μαιώτιν.

Ἡ δὲ δευτέρα μερὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Κασπίας 6 θαλάττης, εἰς ἣν κατέπευεν ἢ προτέρα· καλεῖται δ' ἡC.507

αὐτὴ θάλαττα καὶ Ἰρκανία. δεῖ δὲ περὶ τῆς θαλάττης εἰπεῖν πρότερον ταύτης καὶ τῶν προσοίκων ἐθνῶν. ἔστι δ' ὁ κόλπος ἀνέχων ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἰκανῶς στενός, ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται προϊών, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μυχὸν ἐπὶ σταδίου 5 πού καὶ πεντακισχιλίους· ὁ δ' εἰσπλοὺς μέχρι τοῦ μυχοῦ μικρῶ κλειόνων ἂν εἴη συνάπτων πως ἤδη τῇ ἀοικίῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνωριζόμενον περίπλου τῆς θαλάττης ταύτης τὸν μὲν παρὰ τοὺς Ἀλβανούς καὶ τοὺς Καδουσίους εἶναι πεν- 10 τακισχιλίων καὶ τετρακοσίων, τὸν δὲ παρὰ τὴν Ἀναρικῶν καὶ Μάρδων καὶ Ἰρκανῶν μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Ὠξου ποταμοῦ τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ἐνθεν δ' ἐπὶ τοῦ Ἰαξάρτου δισχιλίων τετρακοσίων. δεῖ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ καὶ τοῖς ἐπὶ τοσοῦτον 15 ἐκτετοπισμένοις ἀπλούστερον ἀκούειν, καὶ μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων.

- 2 Εἰσπλέοντι δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς Εὐρωπαϊοῖς οἱ συνεχεῖς Σκύθαι νέμονται καὶ Σαρμάται οἱ μεταξὺ τοῦ Τανάιδος καὶ τῆς θαλάττης ταύτης, νομάδες οἱ πλεί- 20 οὺς, περὶ ὧν εἰρήκαμεν· ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ πρὸς ἕω Σκύθαι, νομάδες καὶ οὗτοι, μέχρι τῆς ἑώας θαλάττης καὶ τῆς Ἰνδικῆς παρατείνοντες. ἅπαντας μὲν δὴ τοὺς προσβόρρους κοινῶς οἱ παλαιῶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας καὶ Κελτοσκύθας ἐκάλου· οἱ δ' ἐτι 25 πρότερον διελόντες τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ Εὐξείνου καὶ Ἰστροῦ καὶ τοῦ Ἀδρίου κατοικοῦντας Ἰπερβορέους ἔλεγον καὶ Σαυρομάτας καὶ Ἀριμασπούς, τοὺς δὲ πέραν τῆς Κασπίας θαλάττης τοὺς μὲν Σάκας τοὺς δὲ Μασσαγέτας ἐκάλου, οὐκ ἔχοντες ἀκριβῆς λέγειν περὶ 30 αὐτῶν οὐδέν, καίπερ πρὸς Μασσαγέτας τοῦ Κύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδέν

ἠκρίβωτο πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν οὔτε τῶν Μηδικῶν ἢ Συριακῶν ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀπλότητα καὶ τὴν φιλομυθίαν.

5 Ὅρῶντες γὰρ τοὺς φανερῶς μυθογράφους εὐδο-
 3 κιμοῦντας φήθησαν καὶ αὐτοὶ παρεξέσθαι τὴν γραφὴν
 ἠδειαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν ἄ μηδέποτε
 [μήτε] εἶδον μήτε ἤκουσαν ἢ οὐ παρά γε ἰδόντων, σκο-
 ποῦντες δὲ αὐτὸ μόνον τοῦτο ὅτι ἀκρόασιν ἠδειαν ἔχει
 10 καὶ θαυμαστήν. ῥᾶον δ' ἂν τις Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ πι- C.508
 στεύσειεν ἠρωολογοῦσι καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς ἢ
 Κτησίᾳ τε καὶ Ἡροδότῳ καὶ Ἑλλανίῳ καὶ ἄλλοις τοι-
 οῦτοις. οὐδὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου δὲ συγγράψασιν 4
 ῥᾶδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς· καὶ γὰρ οὗτοι ῥαδιουρ-
 15 γοῦσι διὰ τε τὴν δόξαν τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ διὰ τὸ τὴν
 στρατείαν πρὸς τὰς ἐσχατίας γεγονέναι τῆς Ἀσίας πόρ-
 ρω ἄφ' ἡμῶν· τὸ δὲ πόρρω δυσέλεγκτον. ἢ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ἐπικράτεια καὶ ἢ τῶν Παρθυαίων πλεῖόν τι
 20 προσεκκαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον· οἱ γὰρ
 περὶ ἐκείνων συγγράφοντες καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη,
 ἐν οἷς αἱ πράξεις, πιστότερον λέγουσιν ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν·
 μᾶλλον γὰρ κατωπτεύκασι.

Τοὺς δ' οὖν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι τὸ Κάσπιον 7
 πέλαγος παροικοῦντας νομάδας Λάας οἱ νῦν προσαγο-
 25 ρεύουσι τοὺς ἐπονομαζομένους Πάρνους· εἶτ' ἐρημος
 πρόκειται μεταξύ, καὶ ἐφεξῆς ἢ Ἐρκανία, καθ' ἣν ἤδη
 πελαγίζει μέχρι τοῦ συνάψαι τοῖς Μηδικοῖς ὄρεσι καὶ
 τοῖς Ἀρμενίων. τούτων δ' ἐστὶ μνηοειδὲς τὸ σχῆμα
 30 οὔσι τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. οἰκεῖ δὲ τὴν παρῳρείαν

14. ante ῥᾶδιον: οὐ

ταύτην μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις ἐπὶ μικρὸν μὲν τῶν Ἀλβανῶν τι μέρος καὶ τῶν Ἀρμενίων, τὸ δὲ πλεόν Γῆλαι καὶ Καδούσιοι καὶ Ἀμαρδοὶ καὶ Οὐβτιοὶ καὶ Ἀναριάκαι. φασὶ δὲ Παρρασίων τινὰς συνοικῆσαι τοῖς Ἀναριάκαις, οὓς καλεῖσθαι νῦν Παρσίους· 5 Αἰνιᾶνας δ' ἐν τῇ Οὐβτιά τειχίσαι πόλιν ἣν * Αἰνιᾶνα καλεῖσθαι, καὶ δεικνυσθαι ὄπλα τε Ἑλληνικὰ ἐνταῦθα καὶ σκευὴ χαλκᾶ καὶ ταφάς· ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν Ἀναριάκην, ἐν ἣ, φασί, δεικνυταὶ μαντεῖον ἐγκοιμωμένων καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη ληστρικὰ καὶ μάχιμα 10 μᾶλλον ἢ γεωργικά· ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ τραχύτης τῶν τόπων. τὸ μέντοι πλεόν τῆς περὶ τὴν ὄρεινὴν παραλίας Καδούσιοι νέμονται, σχεδὸν δὲ τι ἐπὶ πεντακισχιλίουσ σταδίοις, ὧς φησι Πατροκλῆς, ὃς καὶ Πάρισον ἡγεῖται τὸ πέλαγος τοῦτο τῷ Ποντικῷ. ταῦτα μὲν οὖν τὰ χω- 15 ρία λυπρά.

- 2 Ἡ δ' Ὀρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλὴ καὶ τὸ πλεόν πεδιάς πόλεσί τε ἀξιολόγοις διειλημμένη, ᾧν ἐστὶ Ταλαβρόκη καὶ Σαμαριανὴ καὶ Κάρτα καὶ τὸ βασιλείον Τάπη, ὃ φασὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἰδρυ- 20 μένον διέχειν τῶν Κασπίων πυλῶν σταδίοις χιλίους τετρακοσίους. σημεία δὲ τῆς εὐδαιμονίας· ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος μετρητὴν οἴνου φέρει, ἡ δὲ σνκὴ μεδίμνους ἐξήκοντα, ὃ δὲ σίτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρ- C.509ποῦ τῆς καλάμης φύεται, ἐν δὲ τοῖς δένδροισι σμηνοῦρ- 25 γεῖται καὶ τῶν φύλλων ἀπορρεῖ μέλι· τοῦτο δὲ γίνεται καὶ τῆς Μηδίας ἐν τῇ Ματιανῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ Σακασηνῇ καὶ τῇ Ἀραξηνῇ. τῆς μὲντοι προσηκούσης ἐπιμελείας οὐκ ἔτυχεν οὔτε αὐτὴ οὔτε ἡ ἐπάνυμος αὐτῇ θάλαττα ἄπλους τε οὔσα καὶ ἀργός· νῆσοί τε εἰσὶν 30 οἰκείσθαι δυνάμεναι, ὡς δ' εἰρήμασί τινες καὶ χροστίτιν ἔχουσαι γῆν. αἰτιον δ' ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες οἱ τ' ἐξ

ἀρχῆς ἐτύγχανον βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν Ἰρκανῶν, Μῆδοί τε καὶ Πέρσαι καὶ οἱ ὕστατοι Παρθυαῖοι, χείρους ἐκείνων ὄντες, καὶ ἡ γείτων ἅπασα χώρα ληστῶν καὶ νομάδων μεστή καὶ ἐρημίας. Μακεδόνες δ' ὀλίγον 5 μὲν χρόνον ἐπῆρξαν, ἀλλ' ἐν πολέμοις ὄντες καὶ τὰ πόρρω σκοπεῖν οὐ δυνάμενοι. φησὶ δ' Ἀριστόβουλος ὑλώδη οὖσαν τὴν Ἰρκανίαν δρῦν ἔχειν, πεύκην δὲ καὶ ἐλάτην καὶ πίτυν μὴ φύειν, τὴν δ' Ἰνδικὴν πληθύειν τούτοις. τῆς δὲ Ἰρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τι- 10 νὲς δὲ καὶ καθ' αὐτὴν τιθέασι τὴν Νησαίαν.

Διαρρεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ Ἰρκανία τῷ τε Ὠξῷ 3 καὶ Ὠξῷ μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ὧν ὁ Ὠχὸς καὶ διὰ τῆς Νησαίας ῥεῖ· ἐνιοὶ δὲ τὸν Ὠχόν· εἰς τὸν Ὠξον ἐμβάλλειν φασίν. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον 15 ἀποφαίνει τὸν Ὠξον τῶν ἐωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν Ἀσίαν πλην τῶν Ἰνδικῶν· φησὶ δὲ καὶ εὐπλοῦν εἶναι καὶ οὗτος καὶ Ἐρατοσθένης παρὰ Πατροκλέους λαβών, καὶ πολλὰ τῶν Ἰνδικῶν φορτίων κατάγειν εἰς τὴν Ἰρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἀλβα- 20 νίαν περαιοῦσθαι καὶ διὰ τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἐξῆς τόπων εἰς τὸν Εὐξείνιον καταφέρεσθαι. οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὁ Ὠχὸς ὀνομάζεται· Ἀπολλόδωρος μὲντοι ὁ τὰ Παρθικὰ γράψας συνεχῶς αὐτὸν ὀνομάζει ὡς ἔγγυτάτω τοῖς Παρθυαίοις ῥέοντα.

Προσεδοξάσθη δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης ταύτης 4 πολλὰ ψευδῆ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν· ἐπειδὴ γὰρ ὠμολόγητο ἐκ πάντων ὅτι διείργει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὁ Τανάϊς ποταμός, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τοῦ Τανάϊδος πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας ὄν 30 οὐχ ὑπέπιπτε τοῖς Μακεδόσι, στρατηγεῖν δ' ἐγνωστο ὥστε τῇ φήμῃ γε κἀκείνων δόξαι τῶν μερῶν κρατεῖν

τὸν Ἀλέξανδρον, εἰς ἕν συνήγον τὴν τε Μαιῶτιν λίμνην τὴν δεχομένην τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Κασπίαν θάλατταν, λίμνην καὶ ταύτην καλοῦντες καὶ συντετρῆσθαι φάσκοντες πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρας, ἐκατέραν δὲ εἶναι μέρος τῆς ἐτέρας. Πολύκλειτος δὲ καὶ πίστεισ 5
 C 510την, ὄφεισ τε γὰρ ἐκτρέφειν καὶ ὑπόγλυκν εἶναι τὸ ὕδωρ· ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἐτέρα τῆς Μαιῶτιδος ἐστί, τεκμαίρομενος ἐκ τοῦ τὸν Τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν· ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν ὄρων τῶν Ἰνδικῶν ἐξ ὧν ὁ τε Ὄξος 10 καὶ ὁ Ὄξος καὶ ἄλλοι πλείους φέρεται καὶ ὁ Ἰαξάρτης ἐκδίδωσί τε ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ Κάσπιον πέλαγος πάντων ἀρκτικώτατος. τοῦτον οὖν ὠνόμασαν Τάναϊν, καὶ προσέθεσάν γε τούτῳ πίστιν, ὡς εἴη Τάναϊς ὃν εἴρηκεν ὁ Πολύκλειτος· τὴν γὰρ περαιίαν τοῦ 15 ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλάτην καὶ οἰστοῖς ἐλατίνοις χρῆσθαι τοὺς ταύτη Σκύθας· τοῦτο δὲ καὶ τεκμήριον τοῦ τὴν χώραν τὴν πέραν τῆς Εὐρώπης εἶναι, μὴ τῆς Ἀσίας· τὴν γὰρ Ἀσίαν τὴν ἄνω καὶ τὴν πρὸς ἑω μὴ φύειν ἐλάτην. Ἐρατοσθένης δὲ φησι καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ 20 φύεσθαι ἐλάτην καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν στόλον Ἀλέξανδρον· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγκρούειν Ἐρατοσθένης πειραῖται, ἡμῖν δ' ἀποχρώντως εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

5 Καὶ τοῦτο δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἱστορου- 25 μένων παραδόξων ἐστὶν ὑπὸ Εὐδόξου καὶ ἄλλων, ὅτι πρόκεινται τινες ἀκταὶ τῆς θαλάττης ὑπαντροί, τούτων δὲ μεταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ὑπόκειται ταπεινὸς αἰγιαλός, ἐκ δὲ τῶν ὑπερθευ κρημνῶν ποταμοὶ ρέοντες τοσαύτη προφέρονται βία ὥστε ταῖς ἀκταῖς συνά- 30

1. post ἕν: οὖν

φαντες ἐξακοντίζουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἄρ-
 ραντον φυλάττοντες τὸν αἰγιαλὸν ὥστε καὶ στρατοπέ-
 δοις ὀδεύσιμον εἶναι σκεπαζομένοις τῷ ρεύματι, οἱ δ'
 ἐπιχώριοι κατάγονται πολλακίς εὐώχιας καὶ θυσίας
 5 χάριν εἰς τὸν τόπον, καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις
 κατακλίνονται, ποτὲ δ' ὑπ' αὐτῶ τῷ ρεύματι ἠλια-
 ζόμενοι ἄλλως ἄλλοι τέρπονται, παραφαινομένης ἅμα
 καὶ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν καὶ τῆς ἥονος ποώδους
 καὶ ἀνθηρᾶς οὐσης διὰ τὴν ἰκμάδα.

10 Ἄπο δὲ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης προτόντι ἐπὶ τὴν **S**
 ἕω δεξιὰ μὲν ἐστὶ τὰ ὄρη μέχρι τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης
 παρατείνοντα, ἅπερ οἱ Ἕλληνες ὀνομάζουσι Ταῦρον,
 ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ
 μέχρι δεῦρο προτόντα ἀπὸ τῆς ἐσπέρας συνεχῆ καὶ
 15 τυγγάνοντα ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνομάτων. προσοικουῖσι
 δ' αὐτοῦ τὰ προσάρκτια μέρη πρῶτοι μὲν οἱ Γῆλαι
 καὶ Καδοῦσιοι καὶ Ἄμαρδοι, καθάπερ εἴρηται, καὶ
 τῶν Ἰρκανίων τινές, ἔπειτα τὸ τῶν Παρθυαίων ἔθνος
 καὶ τὸ τῶν Μαργιανῶν καὶ τῶν Ἀρίων καὶ ἡ ἔρημος,
 20 ἣν ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας ὀρῖζει ὁ Σάριος ποταμὸς πρὸς **C.511**
 ἕω βαδίζουσι καὶ ἐπὶ τὸν Ὠχον. καλεῖται δὲ τὸ μέχρι
 δεῦρο ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας διατείνον ἢ μικρὸν ἀπολεί-
 πον Παραχοάθρας. ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας θαλάτ-
 τῆς εἰς τοὺς Ἀρίους περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους· εἰδ'
 25 ἡ Βακτριανὴ ἐστὶ καὶ ἡ Σογδιανὴ, τελευταῖοι δὲ Σκύ-
 θαι νομάδες. τὰ δ' ὄρη Μακεδόνες μὲν ἅπαντα τὰ
 ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων Κανύκασον ἐκάλεσαν, παρὰ δὲ τοῖς
 βαρβάροις* τὰ τε ἄκρα καὶ τοῦ Παροπαμίσου τὰ προσ-
 βόρεια καὶ τὰ Ἡμωδὰ καὶ τὸ Ἰμαον καὶ ἄλλα τοιαῦτα
 30 ὀνόματα ἐκάστοις μέρεσιν ἐπέκειτο.

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τούτοις ἀντιπαρακείται [τὰ] Σκυ- 2
 θικὰ ἔθνη καὶ τὰ νομαδικὰ ἅπασαν ἐκπληροῦντα τὴν

βόρειον πλευράν. οἱ μὲν δὴ πλείους τῶν Σκυθῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης ἀρξάμενοι Δᾶαι προσαγορεύονται, τοὺς δὲ προσεφούς τούτων μᾶλλον Μασσαγέτας καὶ Σάκας ὀνομάζουσι, τοὺς δ' ἄλλους κοινῶς μὲν Σκύθας ὀνομάζουσιν ἰδίᾳ δ' ὡς ἐκάστους· 5 ἅπαντες δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες. μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομάδων οἱ τοὺς Ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν Βακτριανήν, Ἄσιοι καὶ * Πασιανοὶ καὶ Τόχαροι καὶ Σακάρανλοι, ὀρηθέντες ἀπὸ τῆς περσείας τοῦ Ἰαξάρτου τῆς κατὰ Σάκας καὶ Σογδιανούς, ἣν 10 κατεῖχον Σάκαι. καὶ τῶν Δαῶν οἱ μὲν προσαγορεύονται Ἄπαρνοι οἱ δὲ Ξάνθιοι οἱ δὲ Πίσσουροι. οἱ μὲν οὖν Ἄπαρνοι πλησιαιτάτα τῇ Ἅρκανίᾳ παράκεινται καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θαλάττῃ, οἱ δὲ λοιποὶ διατείνουσι καὶ μέχρι τῆς ἀντιπαρηκούσης τῇ Ἀρίᾳ. 15

3 Μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τῆς Ἅρκανίας καὶ τῆς Παρθυαίας μέχρι Ἀρίων ἔρημος πρόκειται πολλή καὶ ἄνυδρος, ἣν διεξιόντες μακραῖς ὁδοῖς κατέτρεχον τὴν τε Ἅρκανίαν καὶ τὴν Νησαίαν καὶ τὰ τῶν Παρθυαίων πεδία· οἱ δὲ συνέθεντο φόρους· φόρος δ' ἦν τὸ ἐπι- 20 τρέπειν τακτοῖς τισι χρόνοις τὴν χώραν κατατρέχειν καὶ φέρεσθαι λείαν. ἐπιπολαζόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα ἐπολεμεῖτο, καὶ πάλιν διαλύσεις καὶ ἀναπολεμήσεις ὑπῆρχον. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων νομάδων βίος, αἰεὶ τοῖς πλησίον ἐπιτιθεμένων 25 τοτὲ δ' αὐ διαλλαττομένων.

4 Σάκαι μέντοι παραπλησίας ἐφόδους ἐποιήσαντο τοῖς Κιμμεριοῖς καὶ Τρήρεσι, τὰς μὲν μακροτέρας τὰς δὲ καὶ ἐγγύθεν· καὶ γὰρ τὴν Βακτριανήν κατέσχον καὶ τῆς Ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν, ἣν καὶ 30 ἐπώνυμον ἑαυτῶν κατέλιπον τὴν Σακασηνήν, καὶ μέχρι Κακπαδόκων καὶ μάλιστα τῶν πρὸς Εὐξείνῳ οὖς

Ποντικούς νῦν καλοῦσι, προῆλθον. ἐπιθέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ ταύτη τότε τῶν Περσῶν στρατηγοὶ νύκτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. ἐν δὲ τῷ πεδίῳ πέτραν τινὰ προσχώματι 5 συμπληρώσαντες εἰς βουνοειδῆς σχῆμα ἐπέθηκαν τεῖχος καὶ τὸ τῆς Ἀναΐτιδος καὶ τῶν συμβῶμων θεῶν ἱερὸν ἰδρύσαντο, Ὁμανοῦ καὶ Ἀναδάτου Περσικῶν δαιμόνων, ἀπέδειξάν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱερῶν, τὰ Σάκαια, ἣν μέχρι νῦν ἐπιτελοῦσιν οἱ τὰ Ζῆλα ἔχον- 10 τες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον· ἔστι δὲ ἱεροδούλων πόλισμα τὸ πλέον· Πομπήιος δὲ προσθεὶς χώραν ἀξιόλογον καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος μίαν τῶν πόλεων ἀπέφηεν ὧν διέταξε μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν.

15 Οἱ μὲν [οὖν] οὕτω λέγουσι περὶ τῶν Σακῶν, οἱ δ' ὅτι Κῦρος ἐπιστρατεύσας τοῖς Σάκαις ἠττηθεὶς τῇ μάχῃ φεύγει, στρατοπεδευσάμενος δ' ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπολελοῖπει πλήρεις ἀφθονίας ἀπάσης καὶ μάλιστα οἴνου, διαναπαύσας μικρὰ τὴν στρατιάν, 20 ἤλανεν ἀφ' ἐσπέρας ὡς φεύγων, πλήρεις ἀφελὲς τὰς σκηνάς· προελθὼν δ' ὅσον ἐδόκει συμφέρειν ἰδρύθη· ἐπιόντες δ' ἐκεῖνοι καὶ καταλαβόντες ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον τῶν δὲ πρὸς ἀπόλυσιν μεστὸν, ἀνέδην ἐνεπίμπλαντο· ὁ δ' ὑποστρέψας ἐξοίλους κατέλαβε 25 καὶ παραπλήγας, ὥσθ' οἱ μὲν ἐν κάρῳ κείμενοι καὶ ὕπνῳ κατεκόπτοντο, οἱ δ' ὄρχοῦμενοι καὶ βακχεύοντες γυμνοὶ περιέπιπτον τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις, ὀλλοῦν δ' ἀπόλωντο ἅπαντες. ὁ δὲ θεὸν νομίσας τὸ εὐτύχημα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνιερώσας τῇ πατρίῳ 30 θεῷ προσηγόρευσε Σάκαια· ὅπου δ' ἂν ἦ τῆς θεοῦ ταύτης ἱερὸν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν Σακαίων ἐορτὴ βακχεία τις μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, διεσκευ-

ασμένων σκυθιστί, πινόντων ἅμα καὶ πληκτιζομένων
πρὸς ἀλλήλους ἅμα τε καὶ τὰς συμπινοῦσας γυναῖκας.

- 6 Μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τὴν σφετέραν ἀρετὴν
ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ, περὶ οὗ θρυλοῦσι πολλοί,
καὶ δεῖ κυνθάνεσθαι παρ' ἐκείνων. λέγεται δὲ καὶ 5
τοιαῦτα περὶ τῶν Μασσαγετῶν, ὅτι κατοικοῦσιν οἱ
μὲν ὄρη τινὲς δ' αὐτῶν πεδία οἱ δὲ ἔλη ἃ ποιοῦσιν
οἱ ποταμοί, οἱ δὲ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι νήσους. μάλιστα δέ
φασὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν κατακλύζειν τὴν χώραν
πολλαχῇ σχιζόμενον, ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις 10
C.513στόμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτοις θάλατταν,
ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἰρκάνιον. θεὸν δὲ
ἥλιον μόνον ἡγοῦνται, τούτῳ δὲ ἱπποθυτοῦσι· γαμεῖ
δ' ἕκαστος μίαν, χρωῶνται δὲ καὶ ταῖς ἀλλήλων οὐκ
ἀφανῶς, ὁ δὲ μιγνύμενος τῇ ἀλλοτρίᾳ τὴν φαρῆ- 15
τραν ἐξαρθήσας ἐκ τῆς ἀμάξης φανερῶς μίγνυται·
θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γη-
ράσαντες κατακοπῶσι μετὰ προβατείων κρεῶν καὶ
ἀναμιξέ βρωθῶσι· τοὺς δὲ νόσῳ θανόντας ῥίπτουσιν
ὡς ἀσεβεῖς καὶ ἀέλους ὑπὸ θηρίων βεβρωῶσθαι. ἀγα- 20
θοὶ δὲ ἱππόται καὶ πεζοί, τόξοις δὲ χρωῶνται καὶ μαχαί-
ραις καὶ θώραξι καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς, ζῶναι δὲ αὐ-
τοῖς εἰσι χρυσαὶ καὶ διαδήματα ἐν ταῖς μάχαις· οἱ τε
ἵπποι χρυσοχάλινοι, καὶ μασχαλιστήρες δὲ χρυσοί· ἄρ-
γυρος δ' οὐ γίνεται παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος, 25
χαλκὸς δὲ καὶ χρυσὸς ἄφθονος.

- 7 Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις οὐκ ἔχοντες σπόριμα
φιξοφαγοῦσι καὶ ἀγρίοις χρωῶνται καρποῖς, ἀμπέχονται
δὲ τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς (οὐδὲ γὰρ βοσκήματα
ἔχουσι), πίνουσι δὲ τὸν ἐκ τῶν δένδρων καρπὸν ἐκ- 30
θλίβοντες· οἱ δ' ἐν τοῖς ἔλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν, ἀμπέ-
χονται δὲ τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τῶν ἐκ θαλάττης

ἀνατρεχουσῶν· οἱ δ' ὄρειοι τοῖς ἀγρίοις τρέφονται
καὶ αὐτοὶ καρποῖς· ἔχουσι δὲ καὶ πρόβατα ὀλίγα ὥστ'
οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι τῶν ἐρίων χάριν καὶ
τοῦ γάλακτος· τὴν δ' ἐσθῆτα ποικίλλουσιν ἐπιχρί-
5 στοῖς φαρμάκοις δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ ἄνθος. οἱ δὲ
πεδινοὶ καίπερ ἔχοντες χώραν οὐ γεωργοῦσιν, ἀλλὰ
ἀπὸ προβάτων καὶ ἰχθύων ζῶσι νομαδικῶς καὶ Σκυ-
θικῶς. ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ διαίτα πάντων τῶν τοι-
ούτων ἣν πολλάκις λέγω, καὶ ταφαὶ δ' εἰσὶ παραπλή-
10 σιαι καὶ ἦθη καὶ ὁ σύμπας βλος, αὐθέκαστος μὲν σκαι-
ός τε καὶ ἄγριος καὶ πολεμικός, πρὸς δὲ τὰ συμβό-
λαια ἀπλοῦς καὶ ἀκάπηλος.

Τοῦ δὲ τῶν Μασσαγετῶν καὶ τῶν Σακῶν ἔθνος 8
καὶ οἱ Ἀττάσιοι καὶ οἱ Χωράσμιοι, εἰς οὓς ἀπὸ τῶν
15 Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἔφυγε Σπιταμένης,
εἰς ἓκ τῶν ἀποδράντων Περσῶν τὸν Ἀλέξανδρον, κα-
θάπερ καὶ Βῆσσος· καὶ ὕστερον δὲ Ἀρσάκης τὸν Καλ-
λίνικον φεύγων Σέλευκον εἰς τοὺς Ἀπασιάκας ἐχώ-
ρησε. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τοὺς Ἀραχωτοὺς καὶ Μασ-
20 σαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι* πρὸς δύσιν παρὰ
τὸν Ὄξον, καὶ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανούς τοῖς ὄλοις
ἐδάφεσιν ἀντικεῖσθαι τῇ Ἰνδικῇ, Βακτρίους δ' ἐπ' ὀλί-
γον· τὸ γὰρ πλεόν τῷ Παροπαμισῶ παρακεῖσθαι· δι- C.514
εἰργειν δὲ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανούς τὸν Ἰαξάρτην,
25 καὶ Σογδιανούς δὲ καὶ Βακτριανούς τὸν Ὄξον, μεταξὺ
δὲ Ἰρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρους οἰκεῖν· κύκλω δὲ
περὶ τὴν θάλατταν μετὰ τοὺς Ἰρκανοὺς Ἀμάρδους τε
καὶ Ἀναριάκας καὶ Καδουσίους καὶ Ἀλβανούς καὶ
Κασπίους καὶ Οὐτίλους, τῆρα δὲ καὶ ἑτέρους μέχρι
30 Σκυθῶν, ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τῶν Ἰρκανῶν Δέριβικας,
τοὺς δὲ Καδουσίους συμψαύειν Μήδων καὶ Ματιανῶν
ὑπὸ τὸν Παραχοάθραν.

9 Τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει· ἀπὸ μὲν τοῦ Κασπίου ἐπὶ τὸν Κῦρον ὡς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίους, ἐνθεν δ' ἐπὶ Κασπίας πύλας πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἴτ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις ἑξακισχιλίους τετρακοσίους, εἴτ' εἰς Βάκτραν τὴν πόλιν, ἢ καὶ 5 Ζαριάσπα καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα, εἴτ' ἐπὶ τὸν Ἰαξάρτην ποταμόν, ἐφ' ὃν Ἀλέξανδρος ἦκεν, ὡς πεντακισχιλίους· ὁμοῦ δισμῦριοι δισχιλίοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα. λέγει δὲ καὶ οὕτω τὰ διαστήματα ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ἰνδούς· εἰς 10 μὲν Ἐκατόμπυλον χιλίους ἑνακοσίους ἐξήκοντά φασι, εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις τετρακισχιλίους πεντακοσίους τριάκοντα, εἴτ' εἰς Προφθασίαν τὴν ἐν Δραγγῇ χιλίους ἑξακοσίους, οἱ δὲ πεντακοσίους, εἴτ' εἰς Ἀραχωτοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν εἴκο- 15 σιν, εἴτ' εἰς Ὀρτόσπανα ἐπὶ τὴν ἐκ Βάκτρων τρίοδον δισχιλίους, εἴτ' εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους· ὁμοῦ μῦριοι πεντακισχιλίοι τριακόσιοι. ἐπ' εὐθείας δὲ τῷ διαστήματι τούτῳ τὸ συνεχὲς δεῖ νοεῖν, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἐφ' ἑαυτῆς θαλάττης μῆκος τῆς Ἰνδικῆς. 20 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας.

9 Ἡ δὲ Παρθυαία πολλὴ μὲν οὐκ ἔστι· συνετέλει γοῦν μετὰ τῶν Ἰνδιανῶν [κατὰ] τὰ Περσικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων κρατοῦντων ἐπὶ χρόνον πολύν. πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὄρεινὴ ἔστι καὶ ἄπο- 25 ρος, ὥστε διὰ τοῦτο δρόμῳ διεξιᾶσι τὸν ἑαυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας οὐδ' ἐπὶ μικρόν· ἀλλὰ νῦν ἠϋξήται. μέρη δ' ἔστι τῆς Παρθυηνῆς ἢ τε Κωμισσηνὴ καὶ ἢ Χωρήνη, σχεδὸν δέ τι καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων καὶ Ραγῶν καὶ Ταπύρων 30 ὄντα τῆς Μηθίας πρότερον. ἔστι δ' Ἀπάμεια καὶ Ἡράκλεια, πόλεις περὶ τὰς Ῥάγας. εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων

πυλῶν εἰς μὲν Ῥάγας στάδιοι πεντακόσιοι, ὡς φησιν
 Ἀπολλόδωρος, εἰς δ' Ἑκατόμυλον τὸ τῶν Παρθυαίων
 βασίλειον χίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα· τοῦνομα δὲ ταῖς
 Ῥάγαις ἀπὸ τῶν γενομένων σεισμῶν γενέσθαι φασίν,
 5 ὑπ' ὧν πόλεις τε συχναὶ καὶ κῶμαι δισχίλιαι, ὡς Ποσει-
 δώνιος φησι, ἀνετράπησαν. τοὺς δὲ Ταπύρους οἰκεῖν
 φασὶ μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ Ἰρκανῶν. ἱστοροῦσι δὲ
 περὶ τῶν Ταπύρων ὅτι αὐτοῖς εἰη νόμιμον τὰς γυναῖκας C.515
 ἐκδιδόναι τὰς γαμετὰς ἑτέροις ἀνδράσιν, ἐπειδὴν ἐξ
 10 αὐτῶν ἀνέλονται δύο ἢ τρία τέκνα, καθάπερ καὶ Κά-
 των Ὀρτησίῳ δεηθέντι ἐξέδωκε τὴν Μαρκίαν ἐφ' ἡμῶν
 κατὰ παλαιῶν Ῥωμαίων ἔθος.

Νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου διὰ τὸ 2
 πρὸς ἄλλοις εἶναι τοὺς τῆς Συρίας καὶ τῆς Μηδίας βα-
 15 σιλίας τοὺς ἔχοντας καὶ ταῦτα, πρῶτον μὲν τὴν Βακ-
 τριανὴν ἀπέστησαν οἱ πεπιστευμένοι καὶ τὴν ἐγγυὺς
 αὐτῆς πᾶσαν οἱ περὶ Εὐθύδημον. ἔπειτ' Ἀρσάκης
 ἀνὴρ Σκύθης τῶν Δαῶν τινὰς ἔχων τοὺς Πάρνους
 καλουμένους νομάδας παροικοῦντας τὸν Ὀχον, ἐπῆλ-
 20 θεν ἐπὶ τὴν Παρθυαίαν καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς. κατ' ἀρ-
 χὰς μὲν οὖν ἀσθενῆς ἦν διαπολεμῶν πρὸς τοὺς ἀφαι-
 ρεθέντας τὴν χώραν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ διαδεξάμενοι
 ἐκεῖνον, ἐπειδ' οὕτως ἰσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλη-
 σίον αἰὲν διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσεις ὥστε
 25 τελευτῶντες ἀπάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου κύριοι κα-
 τέστησαν. ἀφείλοντο δὲ καὶ τῆς Βακτριανῆς μέρος
 βιασάμενοι τοὺς Σκύθας καὶ ἔτι πρότερον τοὺς περὶ
 Εὐκρατίδαν, καὶ νῦν ἐπάρχουσι τοσαύτης γῆς καὶ το-
 σούτων ἔθνων ὥστε ἀντίπαλοι τοῖς Ῥωμαίοις τρόπον
 30 τινὰ γεγόνασι κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. αἰτίας δ' ὁ
 βίος αὐτῶν καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβα-

ρον και τὸ Σκυθικόν, πλέον μέντοι τὸ χρήσιμον πρὸς ἡγεμονίαν και τὴν ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσιν.

3 Φασὶ δὲ τοὺς Πάρνους Δάας μετανάστας εἶναι ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Δαῶν, οὓς Ξανδίους ἢ Παρίους καλοῦσιν· οὐ κἀνυ δ' ὠμολόγηται Δάας εἶ- 5 ναὶ τινας τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σκυθῶν· ἀπὸ τούτων δ' οὖν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τὸν Ἀρσάκην, οἱ δὲ Βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν, φεύγοντα δὲ τὴν αὔ- ξησιν τῶν περὶ Διόδοτον ἀποστῆσαι τὴν Παρθυαίαν. εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν 10 τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρῳ δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν, τοσοῦτον εἰπόντες μόνον ὅτι τῶν Παρθυαίων συνέδριόν φησιν εἶναι Ποσειδώνιος διττόν, τὸ μὲν συγγενῶν τὸ δὲ σοφῶν και μάγων, ἐξ 15 ὧν ἀμφοῖν τοὺς βασιλεῖς καθίστασθαι.

10 Ἡ δ' Ἀρία και ἡ Μαργιανὴ κράτιστα χωρία ἐστὶ ταύτη, τῇ μὲν ὑπὸ τῶν ὄρων ἐγκλειόμενα τῇ δ' ἐν πε- δίοις τὰς οἰκήσεις ἔχοντα. τὰ μὲν οὖν ὄρη νέμονται σκηνῖται τινες, τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαρρεῖται· πο- 20 τίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν τῷ Ἀρίῳ τὰ δὲ Μάργῳ. ὁμορεῖ C.516 δὲ ἡ Ἀρία τῇ Βακτριανῇ * και τὴν ὑποστᾶσαν ὄρει τῷ ἔχοντι τὴν Βακτριανήν· διέχει δὲ τῆς Ὑρκανίας περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. συντελής δ' ἦν αὐτῇ και ἡ Ἀραγγιανὴ μέχρι Καρμανίας, τὸ μὲν πλέον τοῖς νο- 25 τίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπεπτωκνῖα, ἔχουσα μέντοι τινὰ τῶν μερῶν και τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὴν Ἀρίαν· και ἡ Ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐστὶ, και αὕτη τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπε- πτωκνῖα και μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη, μέ- 30 ρος οὕσα τῆς Ἀριανῆς. μῆκος δὲ τῆς Ἀρίας ὅσον δις- χίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου· πό-

λεις δὲ Ἀρτακίησα καὶ Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἀγατα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. εὐοινεῖ δὲ σφόδρα ἡ γῆ· καὶ γὰρ εἰς τριγωνίαν παραμένει ἐν ἀπιττώτοις ἄγγεσι.

Παραπλησία δ' ἐστὶ καὶ ἡ Μαργιανή, ἐρημίαις δὲ 2
5 περιέχεται τὸ πεδίον. θαυμάσας δὲ τὴν εὐφύτιαν ὁ Σωτήρ Ἀντίοχος τείχει περιέβαλε κύκλον ἔχοντι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων, πόλιν δὲ ἔκτισεν Ἀντιόχειαν. εὐάμπελος δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ· φασὶ γοῦν τὸν πνυθμένα εὐρίσκεισθαι πολλάκις δυσὶν ἀνδράσι περι-
10 ληπτόν, τὸν δὲ βότρυν δίπηχυν.

Τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μὲν τινα τῇ Ἀρίᾳ παραβέ- 11
βληται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρκειται πρὸς ἕω· πολλή δ' ἐστὶ καὶ κάμφορος πλὴν ἐλαίου. τοσοῦτον δὲ ἰσχυσαν οἱ ἀποστήσαντες Ἕλληνες αὐτὴν διὰ τὴν
15 ἀρετὴν τῆς χώρας ὥστε τῆς τε Ἀριανῆς ἐπεκράτουν καὶ τῶν Ἰνδῶν, ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀρταμιτηνός, καὶ πλείω ἔθνη κατεστρέψαντο ἢ Ἀλέξανδρος, καὶ μάλιστα Μένανδρος (εἰ γε καὶ τὸν Ἰπᾶνιν διέβη πρὸς ἕω καὶ μέχρι τοῦ Ἰμάου προῆλθε) τὰ μὲν αὐτὸς
20 τὰ δὲ Δημήτριος ὁ Εὐθυδημοῦ υἱὸς τοῦ Βακτριῶν βασιλέως· οὐ μόνον δὲ τὴν Παταληνὴν κατέσχον ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε Σαραόστου καλουμένην καὶ τὴν Σιγέρδιδος βασιλείαν. καθ' ὅλου δὲ φησὶν ἐκεῖνος τῆς συμπάσης Ἀριανῆς πρόσχημα εἶναι τὴν
25 Βακτριανὴν· καὶ δὴ καὶ μέχρι Σηρῶν καὶ Φρυνῶν ἐξέτεινον τὴν ἀρχήν.

Πόλεις δ' εἶχον τὰ τε Βάκτρα ἤνπερ καὶ Ζαριά- 2
σπαν καλοῦσιν, ἣν διαρρεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐκβάλλων εἰς τὸν Ὠξον, καὶ Ἄδραφα καὶ ἄλλας πλείους·
30 τούτων δ' ἦν καὶ ἡ Εὐκρατίδεια τοῦ ἄρξαντος ἐπώνυ-

19. post μὲν: γὰρ

μος. οἱ δὲ κατασχόντες αὐτήν Ἕλληνας καὶ εἰς σατρα-
 C.517 πείας διηγήρασιν, ὧν τὴν τε Ἀσπιδίου καὶ τὴν Τα-
 πυρίαν ἀφήρητο Εὐκρατίδην οἱ Παρθυατοί. ἔσχον
 δὲ καὶ τὴν Σογδιανὴν ὑπερκειμένην πρὸς ἕω τῆς Βακ-
 τριανῆς μεταξὺ τοῦ τε Ὠξοῦ ποταμοῦ, ὃς ὀρίζει τὴν 5
 τε τῶν Βακτριῶν καὶ τὴν τῶν Σογδιῶν, καὶ τοῦ Ἰα-
 ξάρτου· οὗτος δὲ καὶ τοὺς Σογδίους ὀρίζει καὶ τοὺς
 νομάδας.

3 Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺ διέφερον τοῖς βίοις
 καὶ τοῖς ἔθεσι τῶν νομάδων οἳ τε Σογδιανοὶ καὶ οἱ 10
 Βακτριανοί, μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν Βακ-
 τριανῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέ-
 γουσιν οἱ περὶ Ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότας
 διὰ γῆρας ἢ νόσον ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομέ-
 νοις κυσὶν ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο, οὓς ἐνταφιαστάς κα- 15
 λείσθαι τῇ πατρῷα γλώττῃ, καὶ ὀραῖσθαι τὰ μὲν ἔξω
 τείχους τῆς μητροπόλεως τῶν Βάκτρων καθαρὰ, τῶν
 δ' ἐντὸς τὸ πλέον ὀστέων πλήρης ἀνθρωπίνων· κατα-
 λῦσαι δὲ τὸν νόμον Ἀλέξανδρον. τοιαῦτα δὲ πως καὶ
 τὰ περὶ τοὺς Κασπίους ἱστοροῦσι· τοὺς γὰρ γουέας, 20
 ἐπειδὴν ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν,
 ἐγκλεισθέντας λιμοκτονεῖσθαι. τοῦτο μὲν οὖν ἀνε-
 κτότερον καὶ τῷ Κείων νόμῳ παραπλήσιον καίπερ
 ὃν σκυδικόν, πολὺ μέντοι σκυδικώτερον τὸ τῶν
 Βακτριανῶν. καὶ δὴ διαπορεῖν ἄξιον ἦν, ἡνίκα Ἀλέ- 25
 ξανδρος τοιαῦτα κατελάμβανε τάνταῦθα, τί χρη * ποι-
 εῖν τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Περσῶν καὶ τῶν ἔτι πρότε-
 ρον ἡγεμόνων ὅποια εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῖς νενομίσθαι.

4 Φασὶ δ' οὖν ὀκτώ πόλεις τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τε
 τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ Σογδιανῇ κτίσαι, τινὰς δὲ κατα- 30
 σκάψαι, ὧν Καριάτας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ἣ Καλλι-
 σθένης συνελήφθη καὶ παρεδόθη φυλακῇ, Μαράκανδα

δὲ τῆς Σογδιανῆς καὶ τὰ Κῦρα, ἔσχατον ὃν Κύρου
 κτίσμα ἐπὶ τῷ Ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν
 ὄριον τῆς Περσῶν ἀρχῆς· κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα
 τοῦτο καίπερ ὄντα φιλόκυρον διὰ τὰς πυκνάς ἀπο-
 5 στάσεις· ἔλεν δὲ καὶ πέτρας ἐρυμνάς σφόδρα ἐκ προ-
 δοσίας τὴν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τὴν Σισιμίδρου ἐν
 ἣ εἶχεν Ὁξυάρτης τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, καὶ τὴν ἐν
 τῇ Σογδιανῇ τὴν τοῦ Ὠξου, οἱ δ' Ἀριαμάζου φασί.
 τὴν μὲν οὖν Σισιμίδρου πεντεκαίδεκα σταδίων ἴστο-
 10 ροῦσι τὸ ὕψος, ὄγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον, ἄνω δ'
 ἐπίπεδον καὶ εὐγεων ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέ-
 φειν δυναμένην, ἐν ἣ καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς
 καὶ γάμους ἀγαγεῖν Ῥωξάνης τῆς Ὁξυάρτου θυγατρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον· τὴν δὲ τῆς Σογδιανῆς διπλασίαν τὸ
 15 ὕψος φασί. περὶ τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν
 Βραγχιδῶν ἄστν ἀνελεῖν, οὓς ἔβροξην μὲν ἰδρῦσαι C.518
 αὐτόθι συναπάραντας αὐτῷ ἐκόντας ἐκ τῆς οἰκειας διὰ
 τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν Διδύμοις
 καὶ τοὺς θησαυροὺς, ἐκείνους δ' ἀνελεῖν μυσαττόμε-
 20 νον τὴν Ἱεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν.

Τὸν δὲ διὰ τῆς Σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν * καὶ 5
 Πολυτίμητον Ἀριστόβουλος, τῶν Μακεδόνων
 [τοῦνομα] θεμένων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τὰ μὲν
 καινὰ ἔθεσαν τὰ δὲ παρωνόμασαν· ἄρδοντα δὲ τὴν χῶ-
 25 ραν ἐκπίπτειν εἰς ἔρημον καὶ ἀμμώδη γῆν καταπίνε-
 σθαί τε εἰς τὴν ἄμμον, ὡς καὶ τὸν Ἄριον τὸν δι'
 Ἄριαν ῥέοντα. τοῦ δὲ Ὠχου ποταμοῦ πλησίον ὀρύτ-
 τοντας εὔρειν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν· εἰκὸς δέ, ὥσπερ
 νιτρῶδη τιὰ καὶ στύφοντα ὑγρά καὶ ἀσφαλτώδη καὶ
 30 θειώδη διαρρεῖ τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὔρισκε-
 σθαι, τὸ δὲ σκάνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. ῥεῖν δὲ
 τὸν Ὠχον οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν οἱ δὲ παρ'

αὐτήν, καὶ οἱ μὲν ἕτερον τοῦ Ὁξου μέχρι τῶν ἐκβο-
 λῶν νοτιωτέρον ἐκείνου, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ Ἰρ-
 κανία τὰς εἰς τὴν θάλατταν ὑπάρχειν ἐκρύψεις, οἱ δὲ
 κατ' ἀρχὰς μὲν ἕτερον συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ
 Ὁξου ῥεῖθρον, πολλαχοῦ καὶ ἕξ καὶ ἑπτὰ σταδίων 5
 ἔχοντα τὸ πλάτος. ὁ μὲντοι Ἰαξάρτης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι
 τέλους ἕτερός ἐστι τοῦ Ὁξου, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν
 τελευτῶν θάλατταν, αἱ δ' ἐμβολαὶ διέχουσιν ἀλλήλων,
 ὡς φησι Πατροκλῆς, παρασάγγας ὡς ὄγδοῦντα· τὸν
 δὲ παρασάγγην τὸν περσικὸν οἱ μὲν ἐξήκοντα στα- 10
 δίων φασίν, οἱ δὲ τριάκοντα ἢ τετταράκοντα. ἀνα-
 πλεόντων δ' ἡμῶν τὸν Νεῖλλον ἄλλοι ἄλλοις μέτροις
 χρώμενοι τὰς σχολίους ὠνόμαζον ἀπὸ πόλεως ἐπὶ πό-
 λιν, ὥστε τὸν αὐτὸν τῶν σχολίων ἀριθμὸν ἀλλαχοῦ
 μὲν μείζω παρέχειν πλοῦν ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον· 15
 οὕτως ἕξ ἀρχῆς παραδεδομένον καὶ φυλαττόμενον μέ-
 χρι νῦν.

6 Μέχρι μὲν δὴ τῆς Σογδιανῆς πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον ἰόντι ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη
 καὶ τοῖς Πέρσαις πρότερον τὰ εἰσω τοῦ Ταύρου καὶ 20
 τοῖς Μακεδόσι μετὰ ταῦτα καὶ τοῖς Παρθυαίοις. τὰ δ'
 ἐπέκεινα ἐπ' εὐθείας ὅτι μὲν Σκυδικά ἐστιν, ἐκ τῆς
 ὁμοειδεῖας εἰκάζεται, στρατεῖαι δ' οὐ γέγονασιν ἐπ' αὐ-
 τοὺς ἡμῖν γνώριμοι, καθάπερ οὐδὲ ἐπὶ τοὺς βορειο-
 τάτους τῶν νομάδων, ἐφ' οὓς ἐπεχειρήσε μὲν ὁ Ἄλέ- 25
 ξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὅτε τὸν Βῆσσον μετῆι καὶ
 τὸν Σπιταμένην, ζωγρία δ' ἀναχθέντος τοῦ Βῆσσου,
 τοῦ δὲ Σπιταμένου ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέν-
 τος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐχ ὁμολογοῦσι δ'
 ὅτι περιέπλευσάν τινες ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν Ἰρ- 30
 κανίαν· ὅτι δὲ δυνατόν, Πατροκλῆς εἰρηκε.

C.519
7

Λέγεται δὲ διότι τοῦ Ταύρου τὸ τελευταῖον, ὃ

καλοῦσιν Ἴμαιον, τῇ Ἰνδικῇ θαλάττῃ ξυνάπτου, οὐδὲν οὔτε προὔχει πρὸς ἕω τῆς Ἰνδικῆς μᾶλλον οὔτ' εἰσέχει· παριόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν αἰεὶ τι τοῦ μήκους ὑφαίρει καὶ τοῦ πλάτους ἢ θάλαττα, ὥστ' ἀπο-
5 φαίνειν μύουρον πρὸς ἕω τὴν νῦν ὑπογραφομένην μερίδα τῆς Ἀσίας, ἣν ὁ Ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν ὠκεανὸν τὸν πληροῦντα τὸ Κάσπιον πέλαγος. μήκος δ' ἐστὶ ταύτης τῆς μερίδος τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἰρκα-
νίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ τὸ Ἴμαιον
10 τρισμυρίων πού σταδίων, παρὰ τὴν ὄρεινὴν τοῦ Ταύρου τῆς πορείας οὔσης, πλάτος δ' ἔλαττον τῶν μυρίων. εἰρηται γὰρ ὅτι περὶ τετρακισμυρίους σταδίους ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς ἐφάσ θαλάττης τῆς κατὰ Ἰνδούς, ἐπὶ δ' Ἰσσὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων
15 τῶν κατὰ στήλας ἄλλοι τρισμύριοι· ἐστὶ δὲ ὁ μυχὸς τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μικρὸν ἢ οὐδὲν Ἀμισοῦ ἐωθινώτερος, τὸ δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὴν Ἰρκανίαν γῆν περὶ μυρίους ἐστὶ σταδίους, παράλληλον ὄν τῷ ἀπὸ τοῦ Ἰσσοῦ λε-
χθέντι ἐπὶ τοὺς Ἰνδούς. λείπεται δὲ τὸ λεχθέν μήκος
20 ἐπὶ τὴν ἕω τῆς περιωδευμένης νυνὶ μερίδος οἱ τρισμύριοι στάδιοι. πάλιν δὲ τοῦ πλάτους τοῦ μεγίστου τῆς οἰκουμένης ὄντος περὶ τρισμυρίους σταδίους, γλαμυδοειδοῦς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης γραφο-
25 μένου καὶ τῆς Περσικῆς, εἴπερ ἐστὶ τὸ μήκος τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ μυριάδες· εἰ οὖν ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας ἐπὶ Ἀρτεμίταν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στάδιοι εἰσὶν ὀκτακισχίλιοι, καθάπερ εἰρηκεν Ἀπολλόδωρος ὁ ἐκ τῆς Ἀρ-
τεμίτας, ἐκείθεν δ' ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κατὰ Πέρσας θα-
30 λάττης ἄλλο τοσοῦτόν ἐστι, καὶ πάλιν τοσοῦτον ἢ μικρὸν ἀπολείπον εἰς τὰ ἀνταίφροντα τοῖς ἄκροις τῆς Αἰθιοπίας, λοιπὸν ἂν εἴη τοῦ πλάτους τῆς οἰκουμένης

τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Ἴρκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς ὅσον εἰρήκαμεν. μούρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη, γίνοιτ' ἂν τὸ σχῆμα προσόμοιον μαγειρικῆ κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' εὐθείας ὄντος καὶ νοουμένου 5 κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ἴρκανίου παραλλῆλα ἐπὶ Τάμαρον κατὰ θάτερον πλευρὸν εἰς περιφερῆ καὶ μύουρον γραμμὴν ἀπολήγον.

8 Ἐπιμνηστῆον δὲ καὶ τῶν παραδόξων ἐνίων ἄθρου- 10
λοῦσι περὶ τῶν τελῶς βαρβάρων, οἷον τῶν περὶ τὸν Καύκασον καὶ τὴν ἄλλην ὄρεινήν. τοῖς μὲν γὰρ νόμι-
C.520μον εἶναι φασι τὸ τοῦ Εὐριπίδου „τὸν φύντα θρηνηεῖν
„εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά, τὸν δ' αὐθιμόντα καὶ πόνων
„πεπανυμένον χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δό- 15
„μων.“ ἑτέροις δὲ μηδένα ἀποκτείνειν τῶν ἑξαμαρ-
τόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἔξοριζειν μόνον μετὰ τῶν τέ-
κνων, ὑπεναντίως τοῖς Δέρβιξι· καὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς
οὔτοι σφάττουσι. σέβονται δὲ γῆν οἱ Δέρβικες· θύ-
ουσι δ' οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἐσθίουσι· τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδο- 20
μήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσιν, ἀναλίσκουσι δὲ
τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους· τὰς δὲ γράϊας ἀπάγχου-
σιν, εἶτα θάπτουσι· τοὺς δὲ ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐτῶν
ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσιν ἀλλὰ θάπτουσι. Σίγιννοι
δὲ τὰλλα μὲν περσίξουσιν, ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μι- 25
κροῖς δασέσιν, ἅπερ ἱππότην ὀχεῖν μὲν οὐ δύναται,
τέθριππα δὲ ξενγνύουσιν· ἡνιοχοῦσι δὲ γυναῖκες ἐκ
παίδων ἡσκημένοι, ἢ δ' ἄριστα ἡνιοχοῦσα συνοικεῖ φ
βούλεται· τινὰς δ' ἐπιτηδεύειν φασὶν ὅπως ὡς μακρο-
κεφαλώτατοι φανοῦνται καὶ προπεπτωκότες τοῖς με- 30
τώποις ὡσθ' ὑπερκύπτειν τῶν γενεῶν. Ταπύρων δ'
ἔστι καὶ τὸ τους μὲν ἄνδρας μελανειμονεῖν καὶ μακρο-

κομειν, τὰς δὲ γυναῖκας λευχειμονεῖν καὶ βραχυκομειν. καὶ ὁ ἀνδρεϊότατος κριθεὶς γαμει ἦν βούλεται. Κάσπιοι δὲ τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη λιμοκτονήσαντες εἰς τὴν ἑρημίαν ἐκτιθέασιν, ἅπῳθεν δὲ σκοπεύου-
 5 τες ἂν μὲν ὑπ' ὀρνίθων κατασπαμένους ἀπὸ τῆς κλί-
 νης ἰδῶσιν, εὐδαιμονίζουσιν, ἂν δὲ ὑπὸ θηρίων ἢ κυ-
 νῶν, ἦττον, ἂν δ' ὑπὸ μηδενός, κακοδαιμονίζουσι.

Ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ Ταῦρος, 12
 ἃ δὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καλοῦσιν, εἶπεν προειλό-
 10 μεθα πρῶτον [περὶ τούτων]: τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὰ ἐν
 τοῖς ὄρεσιν αὐτοῖς ἢ ὅλα ἢ τὰ πλεῖστα. ὅσα μὲν [οὖν]
 τῶν Κασπίων πυλῶν ἐωθινώτερά ἐστιν, ἀπλουστέραν
 ἔχει τὴν περιήγησιν διὰ τὴν ἀγριότητα, οὐ πολὺ τε ἂν
 διαφέροι τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ κλίματος συγκαταλεχθέν-
 15 τα· τὰ δ' ἐσπέρια πάντα δίδωσιν εὐπορίαν τοῦ λέγειν
 περὶ αὐτῶν, ὥστε δεῖ προάγειν ἐπὶ τὰ παρακείμενα
 ταῖς Κασπίαις πύλαις. παράκειται δὲ ἡ Μηθία πρὸς
 δύσιν, χώρα καὶ πολλὴ καὶ δυναστεύσασά ποτε καὶ ἐν
 μέσῳ τῷ Ταύρῳ κειμένη, πολυσχιδεὶ κατὰ ταῦτα ὑπάρ-
 20 χοντι τὰ μέρη καὶ ἀυλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντι μεγά-
 λους, καθάπερ καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ τοῦτο συμβέβηκε.

Τὸ γὰρ ὄρος τοῦτο ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Καρίας 2
 καὶ Λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος οὔτε ὕψος
 ἀξιόλογον δείκνυσιν· ἐξάιρεται δὲ πολὺ πρῶτον κατὰ
 25 τὰς Χελιδονίας (αὗται δ' εἰσὶ νῆσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν
 τῆς Παμφύλων παραλίας), ἐπὶ δὲ τὰς ἀνατολὰς ἐκτεῖ-C.521
 νόμενον ἀυλῶνας μακροὺς ἀπολαμβάνει τοὺς τῶν Κι-
 λίκων· εἶτα τῇ μὲν τὸ Ἄμανὸν ἀπ' αὐτοῦ σχίζεται τῇ
 δὲ ὁ Ἀντίταυρος, ἐν ᾧ τὰ Κόμανα ἴδονται τὰ ἐν τοῖς
 30 ἄνω λεγομένοις Καππάδοξιν. οὗτος μὲν οὖν ἐν τῇ Κα-

2. post βραχυκομειν: οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ Λεβήκων καὶ Τρ-
 κανῶν

ταονία τελευτᾶ, τὸ δὲ Ἄμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μελιτηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἡ Κομμαγηνή τῇ Καππαδοκίᾳ παράκειται· ἐκδέχεται δὲ τὰ πέραν τοῦ Εὐφράτου ὄρη, συνεχῆ μὲν τοῖς προειρημένοις πλὴν ὅσον διακόπτει ῥέων διὰ μέσων ὁ ποταμὸς, πολλὴν δ' 5 ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πολυσχιδές. τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστα ἐστὶν ὁ Ταῦρος ὀρέζων τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας.

3 Ἐντεῦθεν δὲ ἀμφοτέροι φέουσιν οἱ τὴν Μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοὶ καὶ συνάπτοντες ἀλλή- 10
λοις ἐγγὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, εἶτα ἐκδιδόντες εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, ὃ τε Εὐφράτης καὶ Τίγρις. ἐστὶ δὲ καὶ μεῖζων ὁ Εὐφράτης καὶ πλείω διεξείσι
χώραν σκολιῶ τῷ ρεῖθρῳ, τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβορείῳ μέρει τοῦ Ταύρου, ῥέων δ' ἐπὶ δύσιν διὰ τῆς 15
Ἀρμενίας τῆς μεγάλης καλουμένης μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκίλισσην· εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, συνάπτει δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῖς Καππαδόκων ὀρίοις· δεξιᾷ δὲ ταῦτα
ἀφείς καὶ τὰ τῶν Κομμαγηνηῶν, ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκι- 20
λισσην καὶ Σωφηνήν τῆς μεγάλης Ἀρμενίας πρόεισι ἐπὶ τὴν Συρίαν καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. ὁ δὲ
Τίγρις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν συνάπτει τῷ Εὐφράτῃ πλησίον 25
καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν, εἰτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. διέχουσι δὲ ἀλλήλων
αἱ πηγαὶ τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος περὶ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

4 Ἀπὸ δ' οὖν τοῦ Ταύρου πρὸς ἄρκτον ἀποσχίδες 30
πολλὰ γεγόνασι, μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου Ἀντιταύρου· καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὀνομάζετο ὁ τὴν Σωφη-

νήν ἀπολαμβάνων ἐν ἀνύλωνι μεταξὺ κειμένῳ αὐτοῦ
 τε καὶ τοῦ Ταύρου. πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν
 μικρὰν Ἀρμενίαν ἐφεξῆς τῷ Ἀντικαύρῳ πρὸς ἄρκτον
 ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος καὶ πολυσχιδές· καλοῦσι δὲ τὸ
 5 μὲν αὐτοῦ Παρναδρην τὸ δὲ Μοσχικὰ ὄρη τὸ δ' ἄλ-
 λοις ὀνόμασι· ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν Ἀρμενίαν
 ὅλην μέχρι Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν. εἴτ' ἄλλ' ἐπανίστα-
 ται πρὸς ἔω, τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης
 μέχρι Μηδίας τῆς τε Ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης· κα- C.522
 10 λούσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὄρων Παραχο-
 ἀθραν καὶ τὰ μέχρι τῶν Κασπίων πυλῶν καὶ ἐπέκεινα
 ἔτι πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς τὰ συνάπτοντα τῇ Ἀρίᾳ. τὰ
 μὲν δὴ πρόσβορρα ὄρη οὕτω καλοῦσι, τὰ δὲ νότια τὰ
 πέραν τοῦ Εὐφράτου τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομ-
 15 μαγνητῆς πρὸς ἔω τείνοντα κατ' ἀρχὰς μὲν αὐτὸ τοῦτο
 καλεῖται Ταῦρος, διορίζων τὴν Σωφηνὴν καὶ τὴν ἄλ-
 λην Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας· τινὲς δὲ Γορ-
 δυαῖα ὄρη καλοῦσιν. ἐν δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ Μάσιον,
 τὸ ὑπερκείμενον τῆς Νισίβιος ὄρος καὶ τῶν Τιγρανο-
 20 κέρτων. ἔπειτα ἐξαίρεται πλέον καὶ καλεῖται Νιφάτης·
 ἐνταῦθα δὲ πού καὶ τοῦ Τίγριος πηγαὶ κατὰ τὸ νότιον
 τῆς ὄρεινῆς πλευρόν· εἴτ' ἀπὸ τοῦ Νιφάτου μᾶλλον
 ἔτι καὶ μᾶλλον ἢ φάχισ ἐκτεινομένη τὸ Ζάγριον ὄρος
 ποιεῖ τὸ διορίζον τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν·
 25 μετὰ δὲ τὸ Ζάγριον ἐκδέχεται ὑπὲρ μὲν τῆς Βαβυλω-
 νίας ἢ τε τῶν Ἐλυμαίων ὄρεινῆ καὶ ἢ τῶν Παραιτακη-
 νῶν, ὑπὲρ δὲ τῆς Μηδίας ἢ τῶν Κοσσαίων· ἐν μέσῳ
 δ' ἐστὶν ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη περι-
 λαμβάνουσα πολλὰ δὲ ὄροπέδια, ὡσαύτως δὲ πεδία καὶ
 30 ἀνύλωνας μεγάλους, συχνὰ δὲ καὶ ἔθνη τὰ περιοικούν-
 τα, μικρὰ ὄρεινὰ καὶ ληστρικὰ τὰ πλείω. οὕτω μὲν τοί-

νυν τίθεμεν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὴν τε Μηδίαν, ἧς εἰσι
καὶ αἱ Κάσπιοι πύλαι, καὶ τὴν Ἀρμενίαν.

5 Καθ' ἡμᾶς μὲν τοίνυν προσάρκτια ἂν εἴη τὰ ἔθνη
ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου, Ἐρατοσθένους δὲ
πεποιημένος τὴν διαίρεσιν εἰς τὰ νότια μέρη καὶ τὰ 5
προσάρκτια καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένας σφραγίδας,
τὰς μὲν βορείους καλῶν τὰς δὲ νοτίους, ὅρια ἀποφαί-
νει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς Κασπίους πύλας· εἰκό-
τως οὖν τὰ νοτιώτερα τῶν Κασπίων πυλῶν νότια ἂν
ἀποφαίνοι, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, τὰ δὲ 10
βορειότερα πρόσβορρα, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην διάτα-
ξιν τούτου συμβαίνοντος. τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτω,
διότι ἔξω τοῦ Ταύρου πρὸς νότον οὐδέν ἐστιν οὔτε τῆς
Ἀρμενίας μέρος οὔτε τῆς Μηδίας.

18 Ἡ δὲ Μηδία δίχα διήρηται· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν 15
μεγάλην, ἧς μητρόπολις τὰ Ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις
καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς Μήδων ἀρχῆς· διατελοῦσι
δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτω χρώμενοι βασιλείῳ,
καὶ θερίζουσι γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς· ψυχρὰ γὰρ ἡ
Μηδία· τὸ δὲ χειμάδιόν ἐστιν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ τῇ 20
ἐπὶ τῷ Τίγριδι πλησίον Βαβυλῶνος. ἡ δ' ἑτέρα μερίς
C.523 ἐστὶν ἡ Ἀτροπάτιος Μηδία· τοῦνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ
ἡγεμόνος Ἀτροπάτου, ὃς ἐκάλυσεν ὑπὸ τοῖς Μακεδόσι
γίνεσθαι καὶ ταύτην μέρος οὔσαν μεγάλης Μηδίας·
καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε καθ' 25
αὐτὴν τὴν χώραν ταύτην, καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι
νῦν ἐξ ἐκείνου, πρὸς τε τοὺς Ἀρμενίων βασιλέας ποιη-
σαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον καὶ Σύρων καὶ μετὰ
2 ταῦτα Παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν Ἀρμενίᾳ

9. post νοτιώτερα: πρὸς ἔω τείνοντα 29. post Ἀρμενία:
καὶ τῇ Ματιανῇ

πρὸς ἕω τῇ δὲ μεγάλη Μηθία πρὸς δύσιν, πρὸς ἄρκτον
 δ' ἀμφοτέραις· τοῖς δὲ περὶ τὸν μυχὸν τῆς Ἰρκαρίας
 θαλάττης καὶ τῆ Ματιανῆ ἀπὸ νότου παράκειται. ἔστι
 δ' οὐ μικρὰ κατὰ τὴν δύναμιν, ὡς φησὶν Ἀπολλωνί-
 5 δης, ἣ γε καὶ * κατὰ μυρίους ἰσπείας δύναται παρέχε-
 σθαι, πεζῶν δὲ τέτταρας μυριάδας. λίμνην δ' ἔχει τὴν
 * Σπαῦταν, ἐν ἣ ἄλες ἐπανθοῦντες πῆττονται· εἰσὶ δὲ
 κνησμῶδεις καὶ ἐπαλγεις· ἔλαιον δὲ τοῦ πάθους ἄκος,
 ὕδωρ δὲ γλυκὺ τοῖς καπυρωθεῖσιν ἱματίοις, εἴ τις κατ'
 10 ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν. ἔχουσι δ'
 ἰσχυροὺς γείτονας τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Παρθυαί-
 οὺς, ἕφ' ὧν περικόπτονται πολλάκις· ἀντέχουσι δ'
 ὁμως καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθέντα, καθάπερ
 τὴν Συμβάκην ἀπέλαβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ὑπὸ Ῥω-
 15 μαίοις γεγονότων, καὶ αὐτοὶ προσεληλύθασιν τῇ φιλίᾳ
 τῇ πρὸς Καίσαρα· θεραπεύουσι δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρ-
 θυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θερινὸν μὲν ἐν πεδίῳ ἰδρυμέ- 3
 νον Γάζακα, [χειμερινὸν δὲ] ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῶ ἕερα,
 20 ὅπερ Ἀντώνιος ἐπολιόρησε κατὰ τὴν ἐπὶ Παρθυαίους
 στρατείαν. διέχει δὲ τοῦτο τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ τοῦ
 ὀρίζοντος τὴν τε Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἀτροπατηνὴν στα-
 δίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους, ὡς φησὶν ὁ Δέλλιος
 ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ἐπὶ Παρθυαί-
 25 οὺς αὐτοῦ στρατείαν ἐν ἣ παρῆν καὶ αὐτὸς ἡγεμονίαν
 ἔχων. ἔστι δὲ τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλα εὐδαιμόνα
 χωρία, ἣ δὲ προσάρκτιος ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα καὶ ψυχρά,
 Καδουσίαν κατοικία τῶν ὄρεινῶν καὶ Ἀμάρδων καὶ
 Ταπύρων καὶ Κυρτίων καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ μετα-
 30 νάσται εἰσὶ καὶ ληστρικοί. καὶ γὰρ ὁ Ζάγρος καὶ ὁ Νι-
 φάτης κατεσπαρμένα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ οἱ ἐν
 τῇ Περσίδι Κύρτιοι καὶ Μάρδοι (καὶ γὰρ οὕτω λέγου-

ται οἱ Ἄμαρδοι) καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέχρι νῦν ὁμω-
νύμως προσαγορευόμενοι τῆς αὐτῆς εἰσὶν ιδέας.

- 4 Οἱ δ' οὖν Καδούσιοι πλήθει τῷ πεζῷ μικρὸν ἀπο-
λείπονται τῶν Ἀριανῶν, ἀκοντισταὶ δ' εἰσὶν ἄριστοι,
ἐν δὲ τοῖς τραχέσιν ἀνθ' ἱππέων πεσοὶ διαμάχονται. 5
- C.524 Ἀντωνίῳ δὲ χαλεπὴν τὴν στρατείαν ἐποίησεν οὐχ ἢ τῆς
χώρας φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμών, ὁ τῶν Ἀρμε-
νίων βασιλεὺς Ἀρτακάσδης, ὃν εἰκὴ ἐκεῖνος ἐπιβου-
λεύοντα αὐτῷ σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ κύριον τῆς περι-
τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο μὲν οὖν αὐτόν, 10
ἀλλ' ὄψέ, ἡνίκα πολλῶν αἴτιος κατέστη κακῶν Ῥωμαί-
οις καὶ αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος, ὅστις τὴν ἀπὸ τοῦ Ζεύγμα-
τος ὁδὸν τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην μέχρι τοῦ ἄψασθαι
τῆς Ἀτροπατηνῆς ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐποίησε,
πλέον ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας, διὰ ὄρων καὶ ἀνοδιῶν 15
καὶ κυκλοπορίας.
- 5 Ἡ δὲ μεγάλη Μηθία τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσίας
ἡγήσατο πάσης καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
χήν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρεθεῖ-
σα τὴν τῶσάυτην ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου διεφύλαττεν 20
ὁμως πολὺν τοῦ πατρίου ἀξιώματος, καὶ ἦν τὰ Ἑκβά-
τανα * χειμάδιον τοῖς Πέρσαις· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκεί-
νους καταλύσασι Μακεδόσι τοῖς τὴν Συρίαν ἔχουσι,
καὶ νῦν ἐτι τοῖς Παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν πα-
ρέχεται χρεῖαν τε καὶ ἀσφάλειαν. 25
- 6 Ὀρίζεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἕω τῇ τε Παρθυαίᾳ καὶ
τοῖς Κοσσαίων ὄρεσι ληστρικῶν ἀνθρώπων, οἱ τοξότας
μυρίους καὶ τρισχιλίους παρέσχοντό ποτε Ἑλυμαίοις
συμμαχοῦντες ἐπὶ Σουσίους καὶ Βαβυλωνίους. Νέαρχος
δὲ φησι τεττάρων ὄντων ληστρικῶν ἔθνῶν, ἃν Μάρ- 30
δοι μὲν Πέρσαις προσεχεῖς ἦσαν, Οὔξιοι δὲ καὶ Ἑλυ-
μαῖοι τούτοις τε καὶ Σουσίοις, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοις, πάν-

τας μὲν φόρους πράττεσθαι τοὺς βασιλέας, Κοσσαιούς
 δὲ καὶ δῶρα λαμβάνειν, ἥνικα ὁ βασιλεὺς θερύσας ἐν
 Ἐκβατάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι· καταλύ-
 5 σαι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν Ἀλέξανδρον ἐπιθέμε-
 νὸν χειμῶνος. τούτοις τε δὴ ἀφορίζεται πρὸς ἕω καὶ ἐτι-
 τοῖς Παραϊτακηνοῖς, οἱ συνάπτουσι Πέρσαις ὄρεινοι
 καὶ αὐτοὶ καὶ ληστρικοί· ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων τοῖς ὑπερ-
 οικουῖσι τῆς Ἰρκακίας θαλάττης Καδουσίους καὶ τοῖς
 ἄλλοις, οὓς ἄρτι διήλθομεν· πρὸς νότον δὲ τῆ Ἀπολ-
 10 λωνιάτιδι, ἣν Σιτακηνὴν ἐκάλουν οἱ παλαιοί, καὶ τῷ
 Ζάγρω, καθ' ὃ ἡ Μασσαβατικὴ κεῖται τῆς Μηδίας
 οὔσα, οἱ δὲ τῆς Ἑλυμαίας φασί· πρὸς δύσιν δὲ τοῖς
 Ἀτροπατίοις καὶ τῶν Ἀρμενίων τισίν. εἰσὶ δὲ καὶ Ἑλ-
 ληνίδες πόλεις κτίσματα τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ Μη-
 15 δία, ἣν Λαοδίκειά τε καὶ Ἀπάμεια καὶ ἡ πρὸς Ράγαις
 [Ἡράκλεια] καὶ αὐτὴ Ράγα, τὸ τοῦ Νικάτορος κτίσμα,
 ὃ ἐκεῖνος μὲν Εὐρώπὸν ὠνόμασε, Πάρθοι δὲ Ἀρσα-
 κίαν, νοτιωτέραν οὔσαν τῶν Κασπίων πυλῶν πεντα-
 κοσίους πού σταδίους, ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος Ἀρτε-
 20 μιτηνός.

Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλὴ ἐστὶ καὶ ψυχρά· τοιαῦτα 7
 δὲ καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἐκβατάνων ὄρη καὶ τὰ περὶ
 τὰς Ράγαις καὶ τὰς Κασπίους πύλας καὶ καθόλου τὰ
 προσάρκτια μέρη τὰ ἐντεῦθεν μέχρι πρὸς τὴν Ματια-
 25 νὴν καὶ τὴν Ἀρμενίαν. ἡ δ' ὑπὸ ταῖς Κασπίους πύλαις
 ἐν ταπεινοῖς ἐδάφεσι καὶ κοίλοις οὔσα εὐδαίμων σφό-
 δρα ἐστὶ καὶ πάμφορος πλὴν ἐλαίας· εἰ δὲ καὶ φύεται
 πού, ἀλιπῆς τέ ἐστὶ καὶ ξηρά· ἵππόβοτος δὲ καὶ αὕτη
 ἐστὶ διαφερόντως καὶ ἡ Ἀρμενία· καλεῖται δὲ τις καὶ
 30 λειμῶν ἵππόβοτος, ὃν καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς Περσίδος
 καὶ Βαβυλῶνος εἰς Κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ
 πέντε μυριάδας ἵππων θηλείων νέμεσθαί φασιν ἐπὶ

τῶν Περσῶν, εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτας βασιλικάς. τοὺς δὲ Νησαίους Ἴππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς ἀρίστοις οὖσι καὶ μεγίστοις, οἱ μὲν ἐνθὺνδε λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ Ἀρμενίας· ἰδιόμορφοι δὲ εἰσιν, ὡσπερ καὶ οἱ Παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν, παρὰ τοὺς Ἑλλαδικοὺς 5 καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν. καὶ τὴν βοτάνην δὲ τὴν μάλιστα τρέφουσιν τοὺς Ἴππους ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως μηδικὴν καλοῦμεν. φέρει δὲ καὶ σίλφιον ἢ χῶρα, ἀφ' οὗ ὁ Μηδικὸς καλούμενος ὀπός, πολὺ λειπόμενος τοῦ Κυρηναϊκοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ δια- 10 φέρων ἐκείνου, εἴτε παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς εἴτε τοῦ φυτοῦ κατ' εἶδος ἐξαλλάττοντος, εἴτε καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας καὶ σκευάζοντας ὥστε συμμένειν πρὸς τὴν ἀπόθεσιν καὶ τὴν χρείαν.

8 Τοιαύτη μὲν τις ἡ χῶρα· τὸ δὲ μέγεθος πάρισός 15 πᾶς ἔστιν εἰς πλάτος καὶ μῆκος· δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι μῆκος τῆς Μηδίας τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ Ζάγρου ὑπερθέσεως, ἣπερ καλεῖται Μηδικὴ πύλη, εἰς Κασπίους πύλας διὰ τῆς Σιγριανῆς σταδίων τετρακισχιλίων ἑκατόν. τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ δυνάμει τῆς χῶρας ὁμολογεῖ καὶ 20 ἡ περὶ τῶν φόρων ἱστορία· τῆς γὰρ Καππαδοκίας παρεχούσης τοῖς Πέρσαις κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τῷ ἀργυρικῷ τέλει Ἴππους χιλίους καὶ πεντακοσίους, ἡμιόνους δὲ δισχιλίους, προβάτων δὲ πέντε μυριάδας, διπλάσια σχεδόν τι τούτων ἐτέλουν οἱ Μῆδοι. 25

9 Ἔθνη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τὰ αὐτὰ τούτοις τε καὶ τοῖς Ἀρμενίοις διὰ τὸ καὶ τὴν χῶραν παραπλησίαν εἶναι. τοὺς μὲντοι Μῆδους ἀρχηγέτας εἶναι φασὶ καὶ τούτοις καὶ ἔτι πρότερον Πέρσαις τοῖς ἔχουσιν αὐτοὺς καὶ δια- 30 δεξαμένοις τὴν τῆς Ἀσίας ἐξουσίαν. ἡ γὰρ νῦν λεγομένη Περσικὴ στολὴ καὶ ὁ τῆς τοξικῆς καὶ ἱππικῆς ζήλος καὶ ἡ περὶ τοὺς βασιλέας θεραπεία καὶ κόσμος καὶ

σεβασμὸς θεοπρεπῆς παρὰ τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς C.526
 Πέρσας παρὰ Μήδων ἀφίεται. καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθὲς ἐκ
 τῆς ἐσθῆτος μάλιστα δῆλον· τιάρα γάρ τις καὶ κίταρις
 καὶ πῖλος καὶ χειριδωτοὶ χιτῶνες καὶ ἀναξυρίδες ἐν μὲν
 5 τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ προσβόρροις ἐπιτήδειά ἐστι
 φορήματα, οἳοὶ εἰσιν οἱ Μηθικοί, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις
 ἤμιστα· οἱ δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην οἰκησιν ἐπὶ τῇ Ἐρυ-
 θρᾷ θαλάττῃ κέκτηνται, μεσημβρινώτεροι καὶ Βαβυ-
 λωνίων ὄντες καὶ Σουσίων· μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν
 10 τὴν τῶν Μήδων προσεκλήσαντό τινα καὶ τῶν προσ-
 απτομένων Μηθία. ἀλλ' οὕτως ἐφάνη σεμνὰ καὶ τοῦ
 βασιλικοῦ προσχήματος οἰκεία τὰ ἔθνη τοῖς νικῆσασιν τὰ
 τῶν νικηθέντων, ὥστ' ἀντι γυμνητῶν καὶ ψιλῶν δη-
 λυστολεῖν ὑπέμειναν, καὶ κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκε-
 15 πάσμασι.

Τινὲς δὲ Μήθειαν καταδειξαι τὴν ἐσθῆτα ταύτην 10
 φασὶ δυναστεύσασαν ἐν τοῖς τόποις, καθάπερ καὶ Ἰάσο-
 να, καὶ ἐπικρουπτομένην τὴν ὄψιν ὅτε ἀντὶ τοῦ βασιλέως
 ἐξίλοι· τοῦ μὲν [οὖν] Ἰάσονος ὑπομνήματα εἶναι τὰ Ἰα-
 20 σόνια ἠρώα τιμώμενα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων (ἐστὶ
 δὲ καὶ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν Κασπίων πυλῶν ἐν ἀριστε-
 ρᾷ καλούμενον Ἰασόνιον), τῆς δὲ Μηθείας τὴν ἐσθῆτα
 καὶ τοῦνομα τῆς χώρας. λέγεται δὲ καὶ Μῆδος υἱὸς αὐ-
 τῆς διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον
 25 αὐτοῦ καταλιπεῖν. ὁμολογεῖ δὲ τοῦτοισι καὶ τὰ κατὰ
 τὴν Ἀρμενίαν Ἰασόνια καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα καὶ
 ἄλλα πλείω περὶ ὧν ἐροῦμεν.

Καὶ τοῦτο δὲ Μηθικὸν τὸ βασιλεῖα αἰρεῖσθαι τὸν 11
 ἀνδρειότατον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις· μάλ-
 30 λον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσιν πολλὰς εἶναι γυναικάς· τοῖς

12. ante τὰ: καὶ

δ' ὄρειοις τῶν Μήδων καὶ πᾶσιν ἔθος τοῦτο, ἐλάττους δὲ τῶν πέντε οὐκ ἔξεστιν· ὡς δ' αὐτως τὰς γυναϊκάς φασιν ἐν καλῷ τίθεσθαι ὅτι πλείστας * νέμειν ἄνδρας, τῶν πέντε δὲ ἐλάττους συμφορὰν ἠγείσθαι. τῆς δ' ἄλλης Μηθίας εὐδαιμονούσης τελείως λυπρὰ 5 ἔστιν ἢ προσάρκτιος ὄρεινῆ· σιτοῦνται γοῦν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἐκ τε μήλων ξηρῶν κοπέντων ποιοῦνται μάξας, ἀπὸ δ' ἀμυγδάλων φωχθέντων ἄρτους, ἐκ δὲ ριζῶν τινων οἶνον ἐκθλίβουσι, κρέασι δὲ χρῶνται θηρείοις, ἡμερα δὲ οὐ τρέφουσι θρέμματα. τοσαῦτα καὶ 10 περὶ Μήδων φασίν· περὶ δὲ τῶν νομίμων κοινῇ τῆς συμπάσης Μηθίας, ἐπειδὴ ταῦτὰ τοῖς Περσικοῖς γεγένηται διὰ τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτειαν, ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ φήσομεν.

14 Τῆς δ' Ἀρμενίας τὰ μὲν νότια προβέβληται τὸν 15 Ταῦρον, διείργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ Εὐ- C.527 φράτου καὶ τοῦ Τίγριος, ἣν Μεσοποταμίαν καλοῦσι, τὰ δὲ ἑσθινὰ τῇ Μηθία συνάπτει τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ Ἀτροπατηνῇ· προσάρκτια δὲ ἔστι τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης ὄρη τὰ τοῦ Παραχοάθρα καὶ Ἄλβα- 20 νοὶ καὶ Ἰβηρες καὶ ὁ Κανύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα καὶ συνάπτων τοῖς Ἀρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι καὶ Κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων Τιβαρανῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ταῦτά ἐστι τὰ ἔθνη καὶ ὁ Παρνάδρης καὶ ὁ Σκυνδίσσης μέχρι τῆς μικρᾶς 25 Ἀρμενίας καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἣ διείργει τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς.

2 Ὁ γὰρ Εὐφράτης ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων τὸ μὲν πρῶτον ρεῖ πρὸς δύσιν 30 διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταῦρον μεταξὺ τῶν Ἀρμενίων τε καὶ Καπ-

παδόκων και Κομμαγηνῶν, ἐκπεσῶν δ' ἔξω και γε-
 νόμενος κατὰ τὴν Συρίαν ἐπιστρέφει πρὸς χειμερι-
 νὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος και ποιεῖ τὴν Μεσοπο-
 ταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφοτέρου δὲ τελευτῶσιν εἰς
 5 τὸν Περσικὸν κόλπον. τὰ μὲν δὴ κύκλω τοιαῦτα, ὄρει-
 νὰ σχεδὸν τι πάντα και τραχέα πλὴν τῶν πρὸς τὴν
 Μηδίαν κεκλιμένων ὀλίγων. πάλιν δὲ τοῦ λεχθέντος
 Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περαιῆς τῶν
 Κομμαγηνῶν και τῶν Μελιτηνῶν ἦν ὁ Εὐφράτης ποιεῖ,
 10 Μάσιον μὲν ἐστὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Με-
 σοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιβις ἐστίν·
 ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν ἡ Σωφηνὴ κεῖται μεταξὺ
 τοῦ τε Μασίου και τοῦ Ἀντιταύρου. οὗτος δ' ἀπὸ τοῦ
 Εὐφράτου και τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν τελευτᾷ
 15 πρὸς τὰ ἑῷα τῆς Ἀρμενίας ἀπολαμβάνων μέσσην τὴν
 Σωφηνήν, ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ἀκιλισηνὴν
 μεταξὺ ἰδρυμένην τοῦ Ταύρου τε και τῆς τοῦ Εὐφρά-
 του ποταμίας πρὶν ἢ κάμπειν αὐτὴν ἐπὶ νότον. βα-
 σίλειον δὲ τῆς Σωφηνῆς Καρκαθιόκερτα. τοῦ δὲ Μα-
 20 σίου ὑπέρεκειται πρὸς ἑῷ πολὺ κατὰ τὴν Γορδουηνήν ὁ
 Νιφάτης, εἶθ' ὁ Ἄβος, ἀφ' οὗ και ὁ Εὐφράτης ρεῖ και
 ὁ Ἀράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς· εἶθ'
 ὁ Νίβαρος μέχρι τῆς Μηδίας παρατείνει.

Ὁ μὲν οὖν Εὐφράτης εἰρηται ὄν τρόπον ρεῖ· ὁ δὲ 3
 25 Ἀράξης πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεχθεὶς μέχρι τῆς Ἀτρο-
 πατηνῆς κάμπει πρὸς δύσιν και πρὸς ἄρκτους και πα-
 ραρρεῖ τὰ Ἄζαρα πρῶτον, εἰτ' Ἀρτάξατα, πόλεις Ἀρ-
 μενίων· ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀραξηνοῦ πεδίου πρὸς τὸ Κά-
 σπιον ἐκδίδωσι πέλαγος.

30 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη πολλὰ δὲ ^{C.528}
 ὄροπέδια, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύεται ῥαδίως, πολλοὶ
 δ' ἀλύωνες οἱ μὲν μέσως οἱ δὲ και σφόδρα εὐδαίμονες ⁴

καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν πεδῖον, δι' οὗ ὁ Ἀράξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν Κασπίαν ἐκίπτεται θάλατταν, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Σακασηνὴ καὶ αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ τῷ Κύρῳ ποταμῷ, εἶδ' ἡ Γωγαρηνὴ· πᾶσα γὰρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε 5 καὶ τοῖς ἡμέροις δένδροις καὶ τοῖς ἀειθαλέσι πληθύνει, φέρει δὲ καὶ ἐλαίαν. ἔστι δὲ καὶ ἡ * Φαυηνὴ τῆς Ἀρμενίας ἐπαρχία καὶ ἡ Κωμισηνὴ καὶ Ὀρχιστηνὴ πλείστην ἱππείαν παρέχουσα· ἡ δὲ Χορξηνὴ καὶ Καμβυσηνὴ προσβορρόταται εἰσι καὶ νιφόβολοι μάλιστα, συνά- 10 πτουςαι τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι καὶ τῇ Ἴβηρίᾳ καὶ τῇ Κολχίδι· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὄρων πολλάκις καὶ συνοδίας ὄλας * τῶν ὄρων ἐν τῇ χιόνι καταπίνεσθαι νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλεόν· ἔχειν δὲ καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιούτους κινδύνους, [ἄς] πα- 15 ρεξαίροντας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναπνοῆς τε χάριν καὶ τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπιούσιν ὥστε βοηθείας τυγχάνειν, ἀνορύττεσθαι καὶ σώζεσθαι. ἐν δὲ τῇ χιόνι βῶλους πηγνυσθαι φασὶ κοίλας περιεχούσας χρηστὸν ὕδωρ ὡς ἐν χιτῶνι, καὶ ζῶα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι· 20 καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ θριπας· κἂν τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρηστὸν ὕδωρ, περισχισθέντων δὲ τῶν χιτῶνων πίνεσθαι· τὴν δὲ γένεσιν τῶν ζῴων τοιαύτην εἰκάξουσιν οἶαν τὴν τῶν κωνώπων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς καὶ τοῦ ψεφάλου. 25

5 Ἴστοροῦσι δὲ τὴν Ἀρμενίαν μικρὰν πρότερον οὖσαν ἀύξηθῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαριάδριν, οἱ πρότερον μὲν ἦσαν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγοί, βασιλεύσαντες δ' ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἦταν ὁ μὲν τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς * Ἀμισσηνῆς καὶ Ὀδο- 30 μαντίδος καὶ ἄλλων τινῶν ὁ δὲ τῆς περὶ Ἀρτάξατα, συνηύξησαν ἐκ τῶν περικειμένων ἔθνων ἀποτεμόμενοι

μέρη, ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φαννί-
 τιν καὶ Βασοροπέδαν, Ἰβήρων δὲ τὴν τε παρώρειαν τοῦ
 Παρυάδρου καὶ τὴν Χορξηνὴν καὶ Γωγαρηνὴν, πέραν
 οὖσαν τοῦ Κύρου, Χαλύβων δὲ καὶ Μοσυνοίκων Κα-
 5 ρηνίτιν καὶ Ξερξηνὴν, ἃ τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐστὶν ὄμορα
 ἢ καὶ μέρη αὐτῆς ἐστὶ, Καταόνων δὲ Ἀκιλισηνὴν καὶ
 τὴν περὶ τὸν Ἀντίταυρον, Σύρων δὲ Ταρωνίτιν, ὥστε
 πάντας ὁμογλώττους εἶναι.

Πόλεις δ' εἰσὶν τῆς Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε (ἦν 6
 10 καὶ Ἀρταξιάσατα καλοῦσιν, Ἀννίβα κτίσαντος Ἀρταξία
 τῷ βασιλεῖ) καὶ Ἀρξάτα, ἀμφοτέραι ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ, ἢ 0.529
 μὲν Ἀρξάτα πρὸς τοὺς ὄρους τῆς Ἀτροπατίας, ἢ δὲ Ἀρ-
 τάξατα πρὸς τῷ Ἀραξηνῷ πεδίῳ συνφωτισμένη καλῶς
 καὶ βασιλείων οὖσα τῆς χώρας. κείται δ' ἐπὶ χειρρονησι-
 15 ἄζοντος ἀγκῶνος τὸ τεῖχος [ἔχουσα] κύκλῳ προβεβλη-
 μένον τὸν ποταμὸν πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ, τὸν ἰσθμὸν δ' ἔχει
 τάφρῳ καὶ χάρακι κεκλεισμένον. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν
 τῆς πόλεως ἐστὶ τὰ Τιγράνου καὶ Ἀρτακάσδου γαζοφυ-
 λάκια, φρούρια ἔρμυνά, Βάβυρσά τε καὶ Ὀλανή· ἦν δὲ
 20 καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ. Ἀρτάγειρα δὲ ἀπέστησε μὲν
 Ἄδων ὁ φρούραρχος, ἐξεῖλον δ' οἱ Καίσαρος στρατηγοὶ
 πολιορκήσαντες πολὺν χρόνον, καὶ τὰ τεῖχη περιεῖλον.

Ποταμοὶ δὲ πλείους μὲν εἰσὶν ἐν τῇ χώρᾳ, γνωρι- 7
 μώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος εἰς τὴν Ποντικὴν ἐκ-
 25 πίπτοντες θάλατταν (Ἐρατοσθένους δ' ἀντὶ τοῦ Λύκου
 τίθησι Θερωάδοντα οὐκ εὖ), εἰς δὲ τὴν Κασπίαν Κῦ-
 ρος καὶ Ἀράξης, εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν ὅ τε Εὐφράτης
 καὶ ὁ Τίγρις.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὴν Ἀρμενίαν μεγάλαι, 8
 30 μία μὲν ἡ Μαντιανή, Κρανὴ ἔρμυενθεῖσα, μεγίστη,
 ὡς φασι, μετὰ τὴν Μαιῶτιν, ἀλμυροῦ ὕδατος, διήκουσα
 μέχρι τῆς Ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἀλοπήγια· ἢ δὲ Ἀρ-

σηνή, ἣν καὶ Θωπίτιν καλοῦσιν· ἔστι δὲ νιτρίτις, τὰς δ' ἐσθῆτας φήττει καὶ διαξάλνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄπο-
τόν ἐστι τὸ ὕδωρ. φέρεται δὲ δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις ἀπὸ
τῆς κατὰ τὸν Νιφάτην ὄρεινῆς ὀρηθῆεις, ἄμικτον φυ-
λάττων τὸ ρεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα, 5
Μήδων τίγριν καλοῦντων τὸ τόξευμα· καὶ οὗτος μὲν
ἔχει πολυειδεῖς ἰχθύς, οἱ δὲ λιμναῖοι ἐνὸς εἶδους εἰσί·
κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσῶν
ὁ ποταμὸς καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεῖς ὑπὸ γῆς ἀνατέλλει
κατὰ τὴν Χαλωνίτιν· ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς τὴν 10
Ῥοπιν καὶ τὸ τῆς Σμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα
ἐκεῖνός τε καταφέρεται τοὺς Γορδυαίους ἐν δεξιᾷ
ἀφίει καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην, καὶ ὁ Εὐφράτης
τοῦναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν· πλη-
σιάσαντες δὲ ἀλλήλοις καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποτα- 15
μίαν ὁ μὲν διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν
κόλπον, ὁ δὲ διὰ Βαβυλῶνος, καθάπερ εἰρηται που ἐν
τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην καὶ Ἰππαρχον λόγοις.

9 Μέταλλα δ' ἐν μὲν τῇ Συσπιρίτιδι ἔστι χρυσοῦ
κατὰ τὰ Κάβαλλα, ἐφ' ἃ Μένωνα ἐπεμψεν Ἀλέξανδρος 20
μετὰ στρατιωτῶν, ἀπήγγχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων· καὶ
ἄλλα δ' ἐστὶ μέταλλα, καὶ δὴ τῆς σάνδικος καλουμένης,
ἣν δὴ καὶ Ἀρμένιον καλοῦσι χρῶμα, ὅμοιον κάλλη.
οὕτω δ' ἐστὶν ἰπποβότος σφόδρα ἢ χώρα καὶ οὐχ ἦτ-
C.530τον τῆς Μηδίας, ὥστε οἱ Νησαῖοι ἵπποι καὶ ἐνταῦθα 25
γίνονται, οἵσπερ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρῶντο, καὶ ὁ
σατραπῆς τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρί-
ους πῶλους τοῖς * Μιθρακίνοις ἐπεμψεν. Ἀρταγά-
σθης δὲ Ἀντωνίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἰπκείας αὐτὴν τὴν
κατάφρακτον ἑξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξεν, 30
ἠνίκα εἰς τὴν Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. ταύτης δὲ
τῆς ἰπκείας οὐ Μῆδοι μόνοι καὶ Ἀρμένιοι ζηλωταί.

γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι κατα-
φράκτοις χρωῶνται.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς χώρας ση- 10
μειον οὐ μικρὸν ὅτι Πομπηίου Τιγράνη τῷ πατρὶ τῷ
5 Ἀρταβάσδου τάλαντα ἐπιγράψαντος ἑξακισχίλια ἄρ-
γυρίου, διένειμεν αὐτίκα ταῖς δυνάμεσι τῶν Ῥωμαίων,
στρατιώτῃ μὲν κατ' ἄνδρα πεντήκοντα δραχμὰς ἑκα-
τοντάρχη δὲ χιλίας ἰππάρχῳ δὲ καὶ χιλιάρχῳ τάλαντον.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφάνης ἀποδίδωσιν εὐ- 11
10 ρος μὲν σχοίνων ἑκατὸν μῆκος δὲ διπλάσιον, τιθεὶς τὴν
σχοῖνον τετταράκοντα σταδίων· πρὸς ὑπερβολὴν δ'
εἰρηκεν· ἑγγυτέρῳ δ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας μῆκος μὲν θέ-
σθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθὲν [εὐρος], εὐρος δὲ τὸ ἡμισυ
ἢ μικρῷ πλεον. ἢ μὲν δὴ φύσις τῆς Ἀρμενίας καὶ δύ-
15 ναμὶς τοιαύτη.

Ἀρχαιολογία δὲ τίς ἐστὶ περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε 12
τοιαύτη· Ἀρμενος ἐξ Ἀρμενίου πόλεως Θετταλικῆς,
ἢ κεῖται μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης ἐπὶ τῇ Βοίβῃ, κα-
θάπερ εἰρηται, συνεστράτευσεν Ἰάσονι εἰς τὴν Ἀρμε-
20 νίαν· τούτου φασὶν ἐπώνυμον τὴν Ἀρμενίαν οἱ περὶ
Κυρσίλον τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον τὸν Λαρισαῖον,
ἄνδρες συνεστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ· τῶν δὲ μετὰ
τοῦ Ἀρμένου τοὺς μὲν τὴν Ἀκλισηνὴν οἰκῆσαι τὴν
ὑπὸ τοῖς Σωφρηνοῖς πρότερον οὖσαν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Συ-
25 σπιρίτιδι ἕως τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς Ἀδιαβηνῆς ἐξω
τῶν Ἀρμενιακῶν ὄρων. καὶ τὴν ἐσθῆτα δὲ τὴν Ἀρμε-
νιακὴν Θετταλικὴν φασιν, οἷον τοὺς βαθεῖς χιτῶνας
οὓς καλοῦσιν Θετταλικούς ἐν ταῖς τραγωδίαις, καὶ ζων-
νύουσι περὶ τὰ στήθη καὶ ἑφαπίδας, ὡς καὶ τῶν τρα-
30 γωδῶν μιμησαμένων τοὺς Θετταλοὺς· ἔδει μὲν γὰρ

7. post δραχμὰς: καὶ ἑκατὸν

αὐτοῖς ἐπιθέτου κόσμου τοιούτου τινός, οἱ δὲ Θετταλοὶ
 μάλιστα βαθυστολοῦντες, ὡς εἰκός, διὰ τὸ πάντων εἶ-
 ναι Ἑλλήνων βορειοτάτους καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι
 τόπους ἐπιτηδειοτάτην παρέσχοντο μίμησιν τῆ τῶν
 ὑποκριτῶν διασκευῇ ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν· καὶ τὸν 5
 C.531 τῆς ἱππικῆς ζῆλόν φασιν εἶναι Θετταλικὸν καὶ τούτοις
 ὁμοίως καὶ Μήδοις. τὴν δὲ Ἰάσονος στρατείαν καὶ τὰ
 Ἰασόνια μαρτυρεῖ, ὧν τινὰ οἱ δυνάσται κατεσκευάσαν
 παραπλησίως ὥσπερ τὸν ἐν Ἀβδήροις νεῶν τοῦ Ἰάσο-
 νος Παρμενίων. 10

13 Τὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν
 ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν
 Ἄρμενον ὁμωνύμως ἐκείνω· καλεῖσθαι γὰρ Ἀράξην
 κἀκεῖνον διὰ τὸ ἀπαράξει τὴν Ὀσσαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμ-
 που φήξαντα τὰ Τέμπη· καὶ τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ δὲ ἀπὸ 15
 τῶν ὄρων καταβάντα πλατύνεσθαι φασὶ τὸ παλαιόν,
 καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις οὐκ ἔχοντα
 διεξοδόν, Ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ Τέμπη ποιῆσαι
 τὴν διασφάγα, δι' ἧς καταράττει νυκτὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν
 Κασπίαν θάλατταν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ 20
 Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ τυγχάνει ῥέων ἐπὶ τὸν κα-
 ταράκτην ὁ ποταμός. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος περὶ τοῦ
 Ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος ἔχει τι πιθανόν, ὃ δὲ Ἡρο-
 δότειος οὐ πάνυ· φησὶ γὰρ ἐκ Ματιηνῶν αὐτὸν ῥέον-
 τα εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ 25
 Σκύθας καὶ Βακτριανούς· καὶ Καλλισθένης δὲ ἠκο-
 λούθησεν αὐτῷ.

14 Λέγονται δὲ καὶ τῶν Αἰνιάνων τινὲς οἱ μὲν τὴν
 Οὐτίαν οἰκῆσαι οἱ δ' ὑπερθε τῶν Ἀρμενίων ὑπὲρ
 τὸν Ἄβρον καὶ τὸν Νίβαρον (μέρη δ' ἐστὶ τοῦ Ταύρου 30
 ταῦτα), ὧν ὁ Ἄβρος ἐγγύς ἐστι τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Ἐκβάτα-
 να φερούσης παρὰ τὸν τῆς Βάριδος νεῶν. φασὶ δὲ καὶ

Θρακῶν τινας, τοὺς προσαγορευομένους Σαραπάρας οἶον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας πλησίον Γουρανίων καὶ Μήδων, θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς ὄρεινούς περισκυθιστάς τε καὶ ἀποκε-
5 φαλιστάς· τοῦτο γὰρ δηλοῦσιν οἱ Σαραπάραι. εἰρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Μηδείας ἐν τοῖς Μηδικοῖς· ὥστ' ἐκ πάντων τούτων εἰκάξουσι καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρμενίους συγγενεῖς πῶς τοῖς Θετταλοῖς εἶναι καὶ τοῖς ἀπὸ Ἰάσονος καὶ Μηδείας.

- 10 Ὁ μὲν δὴ καλαιὸς λόγος οὗτος, ὁ δὲ τούτου νεώ- 15
τερος καὶ κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς ὡς ἐν κεφαλαίῳ πρέποι ἂν μέχρι τοσοῦτου λεχθεῖς, ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρμενίαν Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν Μηδίαν· τελευ-
15 ταιὸς δ' ὑπῆρξεν Ὀρόντης ἀπόγονος Ἰθάρονος τῶν ἐπὶ Περσῶν ἐνός· εἶθ' ὑπὸ τῶν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγῶν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολεμήσαντος διηρέθη δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἦρχον οὗτοι τοῦ βασιλείως ἐπιτρέψαντος· ἠττηθέντος δ' ἐκεί-
20 νου προσθέμενοι Ῥωμαίοις καθ' αὐτοὺς ἐτάττοντο βασιλεῖς προσαγορευθέντες. τοῦ μὲν οὖν ἈρταξίουC.532
Τιγράνης ἦν ἀπόγονος καὶ εἶχε τὴν ἰδίως λεγομένην Ἀρμενίαν (αὕτη δ' ἦν προσεγῆς τῇ τε Μηδίᾳ καὶ Ἀλβανοῖς καὶ Ἰβηρσι μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ Εὐ-
25 ξείνῳ Καππαδοκίας), τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς Ἀρτάνης ἔχων τὰ νότια μέρη καὶ τούτων τὰ πρὸς δύσιν μᾶλλον. κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκείνος. τύχαις δ' ἐχρήσατο ποικίλαις· κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ὠμήρευσε πα-
30 ρὰ Πάρθοις, ἔπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λαβόντων μισθὸν ἑβδομήκοντα ἀνδρῶνας τῆς Ἀρμενίας· αὐξήθη δὲ καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία καὶ τὴν ἐκεί-

νων ἐπόρθησε τήν τε περί Νίνον καί τήν περί Ἀρβηλα ὑπηκόους δ' ἔσχε καί τόν Ἀτροπατηνόν καί τόν Γορδουαίον, μεθ' ὧν καί τήν λοιπήν Μεσοποταμίαν, ἔτι δὲ τήν Συρίαν αὐτήν καί Φοινίκην διαβάς τόν Εὐφράτην ἀνά κράτος εἶλεν. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἔξαρθεῖς⁵ καί πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς * Ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης τε καί τοῦ κατὰ τόν Εὐφράτην Ζεύγματος, ἦν ὠνόμασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δωδεκά ἐρημαθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ πόλεων Ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. ἔφθη δ' ἐπελθὼν Λεύκολλος ὁ τῷ Μιθριδάτῃ πολεμήσας¹⁰ καί τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τήν οἰκίαν ἐκάστου ἀπέλυσε, τὸ δὲ κτίσμα ἡμιτελές ἔτι ὃν κατέσπασε προσβαλὼν καί μικρὰν κώμην κατέλιπεν, ἐξήλασε δὲ καί τῆς Συρίας αὐτὸν καί τῆς Φοινίκης. διαδεξάμενος δ' Ἀρταξάσθης ἐκείνον τέως μὲν ἠντύχει φίλος ὧν Ῥω-¹⁵μαίοις, Ἀντώνιον δὲ προδιδούς Παρθυαίοις ἐν τῷ πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ δίκας ἔτισεν· ἀναχθεῖς γάρ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπ' αὐτοῦ, δέσμιος πομπευθεῖς διὰ τῆς πόλεως τέως μὲν ἐφρουρεῖτο, ἔπειτ' ἀνηρέθη συνάπτουτος τοῦ Ἀκτιακοῦ πολέμου. μετ' ἐκείνον δὲ πλείους²⁰ ἐβασίλευσαν ὑπὸ Καίσαρι καί Ῥωμαίοις ὄντες· καί νῦν ἔτι συνέχεται τὸν αὐτὸν τρόπον.

- 16 Ἄπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καί Μῆδοι καί Ἀρμένιοι τετιμῆκασι, τὰ δὲ τῆς Ἀνατιδος διαφορόντως Ἀρμένιοι, ἐν τε ἄλλοις ἰδρυσάμενοι τόποις²⁵ καί δὴ καί ἐν τῇ Ἀκίλισσην. ἀνατιθέασι δ' ἐνταῦθα δούλους καί δούλας· καί τοῦτο μὲν οὐ θαυμαστόν, ἀλλὰ καί θυγατέρας οἱ ἐπιφανέστατοι τοῦ ἔθνους ἀνιεροῦσι παρθένους, αἷς νόμος ἐστὶ καταπορνευθεῖσαις πολὺν χρόνον παρὰ τῇ θεῷ μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς³⁰ γάμον, οὐκ ἀπαξιούντος τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν οὐδε-
C.533νός. τοιοῦτον δέ τι καί Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς

Λυδάς· πορνεύειν γὰρ ἀπάσας. οὕτω δὲ φιλοφρόνως
 χρωῖνται τοῖς ἐρασταῖς ὥστε καὶ ξενίαν παρέχουσι καὶ
 δῶρα ἀντιδιδόασι πλείω πολλάκις ἢ λαμβάνουσιν, ἅτ'
 ἐξ εὐπόρων οἰκῶν ἐπιχορηγούμεναι· δέχονται δὲ οὐ
 5 τοὺς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ
 ἴσου ἀξιώματος.

— IB —

- 10 καὶ ἡ Καππαδοκία δ' ἐστὶ πολυμερῆς τε **1**
 καὶ συχνὰς δεδεγμένη μεταβολάς. οἱ δ' οὖν ὁμόγλωτ-
 τοὶ μάλιστα εἰσιν οἱ ἀφοριζόμενοι πρὸς νότον μὲν τῷ
 Κιλικίῳ λεγομένῳ Ταύρῳ, πρὸς ἑὸν δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ
 τῇ Κολχίδι καὶ τοῖς μεταξὺ ἑτερογλώττοις ἔθνεσι, πρὸς
 15 ἄρκτον δὲ τῷ Εὐξείνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλβου,
 πρὸς δύσιν δὲ τῷ τε τῶν Παφλαγόνων ἔθνει καὶ Γα-
 λατῶν τῶν τῆν Φρυγίαν ἐποικησάντων μέχρι Λυκαό-
 νων καὶ Κιλικίων τῶν τῆν τραχείαν, Κιλικίαν νεμο-
 μένων.
- 20 Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογλωττῶν οἱ παλαιοὶ τοὺς **2**
 Κατάονας καθ' αὐτοὺς ἕταττον, ἀντιδιαφοῦντες τοῖς
 Καππαδόξιν ὡς ἑτεροἔθνεσι, καὶ ἐν τῇ διαριθμῆσει
 τῶν ἔθνων μετὰ τῆν Καππαδοκίαν ἐτίθεσαν τῆν Κα-
 ταονίαν, εἶτα τὸν Εὐφράτην καὶ τὰ πέραν ἔθνη, ὥστε
 25 καὶ τῆν Μελιτηνὴν ὑπὸ τῇ Καταονίᾳ τάττειν, ἣ με-
 ταξὺ κεῖται ταύτης τε καὶ τοῦ Εὐφράτου συνάπτουσα
 τῇ Κομμαγηνῇ, μέρος τε τῆς Καππαδοκίας ἐστὶ δέ-
 κατον κατὰ τὴν εἰς δέκα στρατηγίας διαίρεσιν τῆς χώ-
 ρας. οὕτω γὰρ δὴ οἱ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖς οἱ πρὸ Ἀρ-**C.534**
 30 χελίου διατεταγμένην εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Καπ-
 παδοκίας· δέκατον δ' ἐστὶ μέρος καὶ ἡ Καταονία. καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἶχε στρατηγὸν ἑκατέρω ἰδίων· οὔτε δ' ἐκ τῆς

διαλέκτου διαφορᾶς τινος ἐν τούτοις πρὸς τοὺς ἄλλους Καππαδόκας ἐμφαινομένης οὔτε ἐκ τῶν ἄλλων ἐθῶν, θαυμαστὸν πῶς ἠφάνισται τελέως τὰ σημεῖα τῆς ἀλλοεθνίας. ἦσαν δ' οὖν διωρισμένοι, προσεκτήσατο δ' αὐτοὺς Ἀριαράθης ὁ πρῶτος προσαγορευθεὶς ὁ Καππαδόκων βασιλεύς.

3 Ἔστι δ' ὥσπερ χειρρονήσου μεγάλης ἰσθμὸς οὗτος, σφιγγόμενος θαλάτταις δυσὶ τῇ τε τοῦ Ἰσθμικοῦ κόλπου μέχρι τῆς τραχείας Κιλικίας καὶ τῇ τοῦ Εὐξείνου μεταξὺ Σινώπης τε καὶ τῆς τῶν Τιβαρηνῶν παρα-10 λίας· ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λέγομεν χειρρόνησον τὴν προσεσπέριον τοῖς Καππαδόξιν ἄπασαν, ἣν Ἡρόδοτος μὲν ἐντὸς Ἄλλος καλεῖ· αὕτη γὰρ ἔστιν ἣς ἤρξεν ἀπάσης Κροῖσος· λέγει δ' αὐτὸν ἐκεῖνος τύραννον ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλλος ποταμοῦ. οἱ δὲ νῦν τὴν ἐντὸς 15 τοῦ Ταύρου καλοῦσιν Ἀσίαν, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἠπειρῷ ταύτην Ἀσίαν προσαγορεύοντες. περιέχεται δ' ἐν αὐτῇ πρῶτα μὲν ἔθνη τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς Παφλαγόνες τε καὶ Φρύγες καὶ Λυκάονες, ἔπειτα Βιθυνοὶ καὶ Μυσοὶ καὶ ἡ Ἐπίκτιτος, ἔτι δὲ Τρωᾶς καὶ Ἑλλησ-20 ποντία, μετὰ δὲ τούτους ἐπὶ θαλάττῃ μὲν Ἑλλήνων οἱ τε Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες τῶν δ' ἄλλων Κᾶρες τε καὶ Λυκιοὶ, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Λυδοί.

4 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὕστερον. τὴν δὲ Καππαδοκίαν εἰς δύο σατραπείας μερισθεῖσαν ὑπὸ 25 τῶν Περσῶν παραλαβόντες Μακεδόνες περιεῖδον τὰ μὲν ἐκόντες τὰ δ' ἄκοντες εἰς βασιλείας ἀντὶ σατραπειῶν περιστᾶσαν· ὧν τὴν μὲν ἰδίως Καππαδοκίαν ὠνόμασαν καὶ πρὸς τῷ Ταύρῳ καὶ νῆ Δία μεγάλην Καππαδοκίαν, τὴν δὲ Πόντον, οἱ δὲ τὴν πρὸς τῷ 30

2. post ἐκ: τῆς

Πόντῳ Καππαδοκίαν. τῆς δὲ μεγάλης Καππαδοκίας
 νῦν μὲν οὐκ ἴσμεν πῶς τὴν διάταξιν· τελευτήσαντος
 γὰρ τὸν βίον Ἀρχελαίου τοῦ βασιλεύσαντος, ἔγνω Καί
 σάρ τε καὶ ἡ σύγκλητος ἐπαρχίαν εἶναι Ῥωμαίων αὐ-
 5 τήν. ἐπ' ἐκείνου δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων εἰς
 δέκα στρατηγίας διηρημένης τῆς χώρας, πέντε μὲν
 ἐξητάζοντο αἱ πρὸς τῷ Ταύρῳ, Μελιτηνῇ Καταουία
 Κιλικία Τυανῆτις Γαρσαυρῆτις, πέντε δὲ λοιπαὶ Λακι-
 ανσηνῇ Σαργαραυσηνῇ Σαρακηνῇ Χαμανηνῇ Μορι-
 10 μηνῇ. προσεγένετο δ' ὕστερον παρὰ Ῥωμαίων ἐκ τῆς
 Κιλικίας τοῖς πρὸ Ἀρχελαίου καὶ ἐνδεκάτῃ στρατηγία,
 ἡ περὶ Καστάβαλά τε καὶ Κύβιστρα μέχρι τῆς Ἀντιπιά-C.535
 τρου τοῦ ληστοῦ Δέρβης, τῷ δὲ Ἀρχελαίῳ καὶ ἡ τρα-
 χεῖα περὶ Ἐλαιουῦσαν Κιλικία καὶ πᾶσα ἡ τὰ πειρατή-
 15 ρια συστησαμένη.

Ἔστι δ' ἡ μὲν Μελιτηνῇ παραπλησία τῇ Κομμα- 2
 γηνῇ· πᾶσα γὰρ ἐστὶ τοῖς ἡμέροις δένδροις κατάφυ-
 τος, μόνῃ τῆς ἄλλης Καππαδοκίας, ὥστε καὶ ἔλαιον
 φέρειν καὶ τὸν Μοναρίτην οἶνον τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐνά-
 20 μίλλον· ἀντίκειται δὲ τῇ Σωφηνῇ, μέσον ἔχουσα τὸν
 Εὐφράτην ποταμὸν καὶ αὐτὴ [καὶ] ἡ Κομμαγηνῇ ὁμο-
 ρος οὖσα. ἐστὶ δὲ φρούριον ἀξιόλογον τῶν Καππαδό-
 κων ἐν τῇ περαιοῖ Τόμισα· τοῦτο δ' ἐπράθη μὲν τῷ
 Σωφηνῶ ταλάντων ἑκατόν, ὕστερον δὲ ἐδωρήσατο
 25 Λεύκολλος τῷ Καππάδοκι συστρατεύσαντι ἀρστειῶν
 κατὰ τὸν πρὸς Μιθριδάτην πόλεμον.

Ἡ δὲ Καταουία πλατὺ καὶ κοιλὸν ἐστὶ πεδῖον πάμ- 2
 φορον πλὴν τῶν ἀειθαλαῶν. περὶκειται δ' ὄρη ἄλλα τε
 καὶ Ἀμανὸς ἐκ τοῦ πρὸς νότον μέρους ἀπόσπασμα ὃν
 30 τοῦ Κιλικίου Ταύρου, καὶ ὁ Ἀντίτανρος εἰς τὰναντία
 ἀπερρωγῶς. ὁ μὲν γὰρ Ἀμανὸς ἐπὶ τὴν Κιλικίαν καὶ
 τὴν Συριακὴν ἐκτείνεται θάλατταν πρὸς τὴν ἐσπέραν

ἀπὸ τῆς Καταονίας καὶ τὸν νότον· τῇ δὲ τοιαύτῃ δια-
στάσει περικλείει τὸν Ἰσικὸν κόλπον ἅπαντα καὶ τὰ
μεταξὺ τῶν Κιλικίων πεδία πρὸς τὸν Ταῦρον· ὁ δ'
Ἀντίταυρος ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐγκέκλιται καὶ μικρὸν ἐπι-
λαμβάνει τῶν ἀνατολῶν, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν τε- 5
λευτᾷ.

- 3 Ἐν δὲ τῷ Ἀντιταύρῳ τούτῳ βαθεῖς καὶ στενοὶ
εἰσὶν ἀυλῶνες, ἐν οἷς ἴδρυνται τὰ Κόμανα καὶ τὸ τῆς
Ἐννοῦς ἱερὸν ἦν ἐκεῖνοι Μᾶ ὀνομάζουσι· πόλις δ'
ἐστὶν ἀξιόλογος, πλείστον μέντοι τὸ τῶν θεοφορήτων 10
πλήθος καὶ τὸ τῶν ἱεροδούλων ἐν αὐτῇ· Κατάονες δέ
εἰσὶν οἱ ἐνοικουῦντες, ἄλλως μὲν ὑπὸ τῷ βασιλεὶ τεταγ-
μένοι, τοῦ δὲ ἱερέως ὑπακούοντες τὸ πλεόν· ὁ δὲ τοῦ
θ' ἱεροῦ κύριός ἐστι καὶ τῶν ἱεροδούλων, οἳ κατὰ τὴν
ἡμετέραν ἐπιδημίαν πλείους ἦσαν τῶν ἑξακισχιλίων, 15
ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξί. πρόσκειται δὲ τῷ ἱερῷ καὶ χώρα
πολλή, καρποῦται δ' ὁ ἱερεὺς τὴν πρόσοδον, καὶ
ἐστὶν οὗτος δεύτερος κατὰ τιμὴν [ἐν] τῇ Καππαδοκίᾳ
μετὰ τὸν βασιλέα· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ αὐτοῦ γέ-
νους ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῖς βασιλεῦσι. τὰ δὲ ἱερά ταῦτα 20
δοκεῖ Ὀρέστης μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰφιγενείας κομίσαι
δεῦρο ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς Σκυθίας, τὰ τῆς Ταυροπό-
λου Ἀρτέμιδος, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν πένθιμον κόμην
ἀποθέσθαι, ἀφ' ἧς καὶ τοῦνομα τῇ πόλει. διὰ μὲν οὖν
C.536 τῆς πόλεως ταύτης ὁ Σάρος φεῖ ποταμός, καὶ διὰ τῶν 25
συναγκειῶν τοῦ Ταύρου διεκπεραιοῦται πρὸς τὰ τῶν
- 4 Κιλικίων πεδία καὶ τὸ ὑποκείμενον πέλαγος. διὰ δὲ
τῆς Καταονίας ὁ Πύραμος, πλατός, ἐκ μέσου τοῦ πε-
δίου τὰς πηγὰς ἔχων· ἐστὶ δὲ βόθρος ἀξιόλογος, δι'
οὗ καθορᾶν ἐστὶ τὸ ὕδωρ ὑποφερόμενον κρηπτῶς μέ- 30
χρι πολλοῦ διαστήματος ὑπὸ γῆς, εἴτ' ἀνατέλλον εἰς
τὴν ἐπιφάνειαν· τῷ δὲ καθιέντι ἀκόντιον ἄνωθεν εἰς

τὸν βόθρον ἢ βία τοῦ ὕδατος ἀντιπράττει τοσοῦτον
 ὥστε μόλις βαπτίζεσθαι· ἀπλῆτῳ δὲ βάθει καὶ πλάτει
 πολὺς ἐνεχθεὶς ἐπειδὴν συνάψῃ τῷ Ταύρω, παράδο-
 ξον λαμβάνει τὴν συναγωγὴν· παράδοξος δὲ καὶ ἡ δια-
 5 κοπὴ τοῦ ὄρους ἐστὶ δι' ἧς ἄγεται τὸ φεῖθρον· καθάπερ
 γὰρ ἐν ταῖς φήγμα λαβούσαις πέτραις καὶ σχισθεύσαις
 δίχα τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν ἐξοχαῖς ὁμολόγους εἶναι
 συμβαίνει ταῖς κατὰ τὴν ἑτέραν εἰσοχαῖς ὥστε καὶ συν-
 αρμοσθῆναι δύνασθαι, οὕτως εἶδομεν καὶ τὰς ὑπερ-
 10 κειμένας τοῦ ποταμοῦ πέτρας ἐκατέρωθεν σχεδὸν τι
 μέχρι τῶν ἀκρωρειῶν ἀνατεινούσας ἐν διαστάσει δυ-
 εῖν ἢ τριῶν πλέθρων ἀντικείμενα ἐχούσας τὰ κοίλα
 ταῖς ἐξοχαῖς· τὸ δὲ ἔδαφος τὸ μεταξὺ πᾶν πέτρινον,
 βαθὺ τι καὶ στενὸν τελῶς, ἔχον διὰ μέσου φήγμα ὥστε
 15 καὶ κύνα καὶ λαγῶ διάλλεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ φεῖ-
 θρον τοῦ ποταμοῦ ἄχρι χείλους πλήρες, ὄχετῳ πλατεῖ
 προσεικός, διὰ δὲ τὴν σκολιότητα καὶ τὴν ἐκ τοσοῦ-
 του συναγωγὴν καὶ τὸ τῆς φάραγγος βάθος εὐθύς
 τοῖς πόρρωθεν προσιοῦσιν ὁ ψόφος βροντῇ προσπί-
 20 πτει παραπλήσιος· διεκβαίνων δὲ τὰ ὄρη τοσαύτην κα-
 τάγει χοῦν ἐπὶ θάλατταν, τὴν μὲν ἐκ τῆς Καταονίας
 τὴν δὲ ἐκ τῶν Κιλίκων πεδίων, ὥστε ἐπ' αὐτῷ καὶ
 χρησμὸς ἐκπεπωκῶς φέρεται τοιοῦτος „ἔσεται ἐσ-
 „σομένοις, ὅτε Πύραμος ἀργυροδίνης ἡἰόνα προχέων
 25 „λερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.“ παραπλήσιον γάρ τι κακεῖ
 συμβαίνει καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, τοῦ Νείλου προσεξηπει-
 ροῦντος αἰετὴν τὴν θάλατταν τῇ προσχώσει· καθὸ καὶ
 Ἡρόδοτος μὲν δῶρον τοῦ ποταμοῦ τὴν Αἰγυπτον εἶ-
 πεν, ὁ ποιητὴς δὲ τὴν Φάρον πελαγίαν ὑπάρξει πρό-
 30 τερον οὐχ ὡς νυνὶ πρόσγειον οὔσαν τῇ Αἰγύπτῳ.

18. post τὸ: διὰ

C.537

5

Πόλιν δ' οὔτε τὸ τῶν Καταόνων ἔχει πεδίον οὔθ' ἡ Μελιτηνή, φρούρια δ' ἐρυμνὰ ἐπὶ τῶν ὄρων τὰ τε Ἀζάμορα καὶ τὸ Δάσταρνον, ὃ περιρρεῖται τῷ Καρμάλα ποταμῷ. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν τὸ τοῦ Κατάονος Ἀπόλλωνος καθ' ὅλην τιμώμενον τὴν Καππαδοκίαν, 5 ποιησαμένων ἀφιδρύματα ἀπ' αὐτοῦ. οὐδὲ αἱ ἄλλαι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσι πλὴν δυεῖν· τῶν δὲ λοιπῶν στρατηγιῶν ἐν μὲν τῇ Σαρογαρανσηνῇ πολίχνιον ἔστιν Ἡρπα καὶ ποταμὸς Καρμάλας, ὃς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Κιλικίαν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ὃ τε Ἄργος ἔρ- 10 μα ὑψηλὸν πρὸς τῷ Ταύρω, καὶ τὰ Νῶρα ὃ νῦν καλεῖται Νηροασσός, ἐν ᾧ Εὐμένης πολιορκούμενος ἀντέσχε πολὺν χρόνον· καθ' ἡμᾶς δὲ Σισίνου ὑπῆρξε χρηματοφυλάκιον τοῦ ἐπιθεμένου τῇ Καππαδόκιαν ἀρχῇ. τούτου δ' ἦν καὶ τὰ Κάθηνα, βασιλείον καὶ πό- 15 λεως κατασκευὴν ἔχον· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν Ἀνκαονικῶν τὰ Γαρσαύρια κωμόπολις· λέγεται δ' ὑπάρξαι ποτὲ καὶ αὕτη μητρόπολις τῆς χώρας. ἐν δὲ τῇ Μοριμνηῇ τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν' Ἰηνάσοις Διὸς, ἱεροδούλων κατοικίαν ἔχον τρισχιλίων σχεδόν τι καὶ χώραν 20 ἱερὰν εὐκαρπον, παρέχουσαν πρόσοδον ἐνιαύσιον τάλαντων πεντεκαίδεκα τῷ ἱερῷ· καὶ οὗτος δ' ἔστι διὰ βίου, καθάπερ καὶ ὁ ἐν Κομάνοις, καὶ δευτερεύει κα- 6 τὰ τιμὴν μετ' ἐκεῖνον. τρίτη δ' ἔστιν ἱερωσύνη Διὸς Ἀσβαμαίου λειπομένη ταύτης, ἀξιόλογος δ' ὁμοῦς. ἐν- 25 ταῦθα δ' ἔστι λάκκος ἀλμυροῦ ὕδατος, ἀξιολόγου λίμνης ἔχων περίμετρον, ὀφρῦσι κλειόμενος ὑψηλαῖς τε καὶ ὀρθαῖς ὥστ' ἔχειν κατάβασιν κλιμακώδη· τὸ δ' ὕδωρ οὔτ' αὐξέσθαι φασιν οὔτ' ἀπόρρυσιν ἔχειν οὐδαμοῦ φανεράν. 30

7

Δύο δὲ μόναι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσιν, ἡ μὲν Τυαντίτις τὰ Τύανα ὑποπεπτωκίαν τῷ Ταύρω τῷ κα-

τὰ τὰς Κιλικίας πύλας, καθ' ἃς εὐπετέσταται καὶ κοι-
 νόταται πᾶσιν εἰσιν αἱ εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν Συ-
 ρίαν ὑπερβολαί· καλεῖται δὲ Εὐσέβεια ἢ πρὸς τῷ
 Ταύρω.... ἀγαθὴ δὲ καὶ πεδιάς ἢ πλειστή. τὰ δὲ
 5 Τύανα ἐπίκειται χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένῳ
 καλῶς. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν ταύτης ἐστὶ τὰ τε Καστά-
 βαλα καὶ τὰ Κύβιστρα, ἔτι μᾶλλον τῷ ὄρει πλησιάζ-
 οντα πόλιστα. ὧν ἐν τοῖς Κασταβάλοις ἐστὶ τὸ τῆς
 Περσσίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὅπου φασὶ τὰς ἱερείας γυ-
 10 μνοῖς τοῖς ποσὶ δι' ἀνθρακιᾶς βαδίζειν ἀπαθείς· κἀν-
 ταῦθα δὲ τινες τὴν αὐτὴν θρυλοῦσιν ἱστορίαν τὴν
 περὶ τοῦ Ὁρέστου καὶ τῆς Ταυροπόλου, Περσίαν
 κεκλησθαι φάσκοντες διὰ τὸ πέραθεν κομισθῆναι. ἐν
 μὲν δὴ τῇ Τυανίτιδι στρατηγία τῶν λεχθεισῶν δέκα
 15 ἐστὶ πόλισμα τὰ Τύανα (τὰς δ' ἐπικτήτους οὐ συνα-
 ριθμῶ ταύταις, τὰ Καστάβαλα καὶ τὰ Κύβιστρα καὶ
 τὰ ἐν τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ, ἐν ἣ τὴν Ἐλαιουῦσσαν νησίον
 εὐκαρπον συνέκτισεν Ἀρχέλαος ἀξιολόγως, καὶ τὸ
 πλεόν ἐνταῦθα διέτριβεν), ἐν δὲ τῇ Κιλικίᾳ καλου-
 20 μένη τὰ Μάξακα ἢ μητρόπολις τοῦ ἔθνους· καλεῖται C.538
 δ' Εὐσέβεια καὶ αὕτη ἐπὶ κλησιν ἢ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ·
 κεῖται γὰρ ὑπὸ τῷ Ἀργαίῳ ὄρει πάντων ὑψηλοτάτῳ
 καὶ ἀνέκλειπτον χιόνι τὴν ἀκρώρειαν ἔχοντι, ἀφ' ἧς
 φασὶν οἱ ἀναβαίνοντες (οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι) κατο-
 25 πτεύεσθαι ταῖς αἰθρῆλαις ἄμφω τὰ πελάγη τό τε Πον-
 τικὸν καὶ τὸ Ἰστικόν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφυῆ πρὸς συν-
 οικισμὸν ἔχει πόλεως· ἀνυδρὸς τε γάρ ἐστι καὶ ἀνώ-
 χυρος διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀτείχιστος,
 τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ ὡς ἐρύματι πεποιδότες
 30 τῷ τείχει σφόδρα ληστεύοιεν πεδίον οἰκοῦντες λόφους
 ὑπερδεξιούς ἔχον* καὶ ἐμβελεῖς. καὶ τὰ κύκλω δὲ χω-
 ρία ἔχει τελέως ἄφορα καὶ ἀγεώργητα καίπερ ὄντα πε-

δινά, ἀλλ' ἔστιν ἀμμώδη καὶ ὑπόπετρα. μικρὸν δ' ἔτι προιοῦσι καὶ πυρίληπτα πεδία καὶ μεστὰ βόθρων πυρὸς ἐπὶ σταδίους πολλοὺς ὥστε πόρρωθεν ἢ κομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τὸ δοκοῦν δὲ πλεονέκτημα παρὰ κείμενον ἔχει κίνδυνον· ἀξύλου γὰρ ὑπαρχούσης σχεδόν τι τῆς συμκάσης Καππαδοκίας ὁ Ἀργαῖος ἔχει περικείμενον δρυμὸν ὥστε ἐγγύθεν ὁ ξυλισμὸς πάρεστιν, ἀλλ' οἱ ὑποκείμενοι τῷ δρυμῷ τόποι καὶ αὐτοὶ πολλαχοῦ πυρὰ ἔχουσιν, ἅμα δὲ καὶ ὕψυδροὶ εἰσι ψυχρῷ ὕδατι, οὔτε τοῦ πυρὸς οὔτε τοῦ ὕδατος εἰς τὴν 10 ἐπιφάνειαν ἐκκύπτοντος, ὥστε καὶ ποάζειν τὴν πλείστην· ἔστι δ' ὄπου καὶ ἐλαῶδές ἐστι τὸ ἔδαφος καὶ νύκτωρ ἐξάπτονται φλόγες ἀπ' αὐτοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι φυλαττόμενοι τὸν ξυλισμὸν ποιοῦνται, τοῖς δὲ πολλοῖς κίνδυνός ἐστι, καὶ μάλιστα τοῖς κτήνεσιν ἐμπίπτουσιν εἰς ἀδήλους βόθρους πυρὸς. 15

8 Ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῷ πρὸ τῆς πόλεως Μέλας καλούμενος, ὅσον τετταράκοντα σταδίους διέχων τῆς πόλεως, ἐν ταπεινοτέρῳ τῆς πόλεως χωρίῳ τὰς πηγὰς ἔχων. ταύτῃ μὲν οὖν ἄχρηστος αὐτοῖς 20 ἔστιν οὐχ ὑπερδέξιον ἔχων τὸ ρεῦμα, εἰς ἔλη δὲ καὶ λίμνας διαχεόμενος κακοῖ τὸν ἀέρα τοῦ θέρους τὸν περὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ λατομεῖον δὲ ποιεῖ δύσχρηστον καίπερ εὐχρηστον ὄν· πλαταμῶνες γὰρ εἰσίν, ἀπ' ὧν τὴν λιθίαν ἔχειν ἄφθονον συμβαίνει τοῖς Μαζακηνοῖς 25 πρὸς τὰς οἰκοδομίας, καλυπτόμεναι δ' ὑπὸ τῶν ὑδάτων αἱ πλάκες ἀντιπράττουσι. καὶ ταῦτα δ' ἔστι τὰ ἔλη πανταχοῦ πυρίληπτα. Ἀριαράθης δ' ὁ βασιλεὺς τοῦ Μέλανος κατὰ τινα στενὰ ἔχοντος τὴν εἰς τὸν Ἄλυν διέξοδον ἐμφράξας ταῦτα λίμνην πελαγίαν ἀπέ- 30 δειξε τὸ πλησίον πεδίον, ἐνταῦθα δὲ νησιδᾶς τινὰς ὡς τὰς Κυκλάδας ἀπολαβόμενος διατριβὰς ἐν αὐταῖς

ἐποιεῖτο μειριακιώδεις· ἐκραγὲν δ' ἀθρώως τὸ ἔμφραγ—C.539
 μα ἐξέκλυσε· κάλιν τὸ ὕδωρ, πληρωθεὶς δ' ὁ Ἄλυς
 τῆς τε τῶν Καππαδόκων πολλὴν παρέσυρε καὶ κατοικί-
 κίας καὶ φντείας ἠφάνισε πολλὰς τῆς τε τῶν Γαλα-
 5 τῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἐχόντων οὐκ ὀλίγην ἔλυμήνατο·
 ἀντὶ δὲ τῆς βλάβης ἐπράξαντο ζημίαν αὐτὸν τάλαντα
 τριακόσια Ῥωμαίοις ἐπιτρέψαντες τὴν κρίσιν. τὸ δ'
 αὐτὸ συνέβη καὶ περὶ Ἡρπα· καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ τοῦ Καρ-
 μάλα ρεῦμα ἐνέφραξεν, εἴτ' ἐκραγέντος τοῦ στομίου
 10 καὶ τῶν Κιλικίων τινὰ χωρία τὰ περὶ Μαλλὸν διαφθει-
 ραντος τοῦ ὕδατος, δίκας ἔτισεν τοῖς ἀδικηθεῖσιν.

Ἄφνῆς δ' οὖν κατὰ πολλὰ τὸ τῶν Μαζακηνῶν χω- 9
 ρίον ὄν πρὸς κατοικίαν μάλιστα οἱ βασιλεῖς ἐλέσθαι
 δοκοῦσιν, ὅτι τῆς χώρας ἀπάσης τόπος ἦν μεσαίτατος
 15 οὗτος τῶν ξύλα ἐχόντων ἅμα καὶ λίθων πρὸς τὰς οἰκο-
 δομίας καὶ χόρτον, οὗ πλεῖστον ἐδέοντο κτηνοτρο-
 φοῦντες· τρόπον γὰρ τινα στρατόπεδον ἦν αὐτοῖς ἡ
 πόλις. τὴν δ' ἄλλην ἀσφάλειαν τὴν αὐτῶν τε καὶ σω-
 μάτων καὶ τῶν χρημάτων εἶχον ἐν τοῖς φρουρίοις, ἃ
 20 πολλὰ ὑπάρχει τὰ μὲν βασιλικά τὰ δὲ τῶν φίλων. ἀφέ-
 στηκε δὲ τὰ Μάζακα τοῦ μὲν Πόντου περὶ ὀκτακοσίου
 σταδίου πρὸς νότον, τοῦ δ' Εὐφράτου μικρὸν ἐλάτ-
 τους ἢ διπλασίους, τῶν Κιλικίων δὲ πυλῶν ὁδὸν ἡμε-
 ρῶν ἕξ καὶ τοῦ Κύρου στρατοπέδου διὰ Τυάνων· κατὰ
 25 μέσην δὲ τὴν ὁδὸν κεῖται τὰ Τύανα, διέχει δὲ Κυβίς-
 τρων τριακοσίους σταδίους. χρωῖνται δὲ οἱ Μαζακη-
 νοὶ τοῖς Χαρώνδα νόμοις, αἰρούμενοι καὶ νομοδόν,
 ὅς ἐστιν αὐτοῖς ἐξηγητὴς τῶν νόμων, καθάπερ οἱ πα-
 ρὰ Ῥωμαίοις νομικοί. διέθηκε δὲ φανύως αὐτοῦς Τι-
 30 γράνης ὁ Ἀρμένιος, ἠνίκα τὴν Καππαδοκίαν κατέδρα-
 μεν· ἅπαντας γὰρ ἀναστάτους ἐποίησεν εἰς τὴν Μεσο-
 ποταμίαν, καὶ τὰ Τιγρανόκερτα ἐκ τούτων συνώκισε

τὸ πλεον· ὕστερον δ' ἐπανῆλθον οἱ δυνάμενοι μετὰ τὴν τῶν Τιγρανοκέρτων ἄλωσιν.

- 10 Μέγεθος δὲ τῆς χώρας κατὰ πλάτος μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ Πόντου πρὸς τὸν Ταῦρον ὅσον χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι, μῆκος δὲ ἀπὸ τῆς Λυκαονίας καὶ Φρυγίας μέχρι Εὐφράτου πρὸς τὴν ἕω καὶ τὴν Ἀρμενίαν περὶ τρισχιλίους. ἀγαθὴ δὲ καρποῖς, μάλιστα δὲ σίτῳ καὶ βοσκήμασι παντοδαποῖς· νοτιωτέρα δ' οὔσα τοῦ Πόντου ψυχροτέρα ἐστίν· ἡ δὲ Βαγαδανία καίπερ πεδιάς οὔσα καὶ νοτιωτάτη πασῶν (ὑποπέπτωκε γὰρ τῷ Ταύρῳ) μόλις τῶν καρπίμων τι φέρει δένδρων, ὀναγροβότος δ' ἐστὶ καὶ αὕτη καὶ ἡ πολλὴ τῆς ἄλλης,
- C.540 καὶ μάλιστα ἡ περὶ Γαρσαύιρα καὶ Λυκαονίαν καὶ Μοριμνηνῆν. ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγδύμενη Σινωπικὴ μίλτος ἀρίστη τῶν πασῶν· ἐνάμιλλος δ' ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρικὴ· ὀνομάσθη δὲ Σινωπικὴ διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθεσαν οἱ ἔμποροι πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπόριον, μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διίχθαι. λέγεται δὲ καὶ κρυστάλλου πλάκας καὶ ὀνυχίτου λίθου πλησίον τῆς τῶν Γαλατῶν ὑπὸ τῶν Ἀρ-20 χελάου μεταλλευτῶν εὐρηθῆσαι. ἦν δὲ τις τόπος καὶ λίθου λευκοῦ τῷ ἐλέφαντι κατὰ τὴν χρόαν ἐμφεροῦς ὥσπερ ἀκόνας τινὰς οὐ μεγάλας ἐκφέρων, ἐξ ὧν τὰ λαβία τοῖς μαχαιρίοις κατεσκεύαζον· ἄλλος δὲ εἰς δι-25 ὀπτρας βάλους μεγάλας ἐκιδίδους, ὥστε καὶ ἔξω κομίζεσθαι. ὄριον δ' ἐστὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Καππαδοκίας ὄρεινὴ τις παράλληλος τῷ Ταύρῳ, τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐσπεριῶν ἄκρων τῆς Χαμμανηνῆς, ἐφ' ἧς ἴδρυνται φρούριον ἀπότομον Δασμῆνδα, μέχρι τῶν ἐωθινῶν τῆς Λασιανσηνῆς. στρατηγίαι δ' εἰσὶ τῆς Καπ-30 παδοκίας ἢ τε Χαμμανηνῆ καὶ ἡ Λασιανσηνῆ.

- 11 Συνέβη δέ, ἠνίκα πρῶτον Ῥωμαῖοι τὰ κατὰ τὴν

Ἀσίαν διψήσαντες Ἀντίοχον, καὶ φιλίας καὶ
 συμμαχίας ἐποιοῦντο πρὸς τε τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασι-
 λέας, τοῖς μὲν ἄλλοις βασιλεῦσιν αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς
 δοθῆναι τὴν τιμὴν ταύτην, τῷ δὲ Καππάδοκι καὶ
 5 αὐτῷ δὲ τῷ ἔθνει κοινῇ. ἐκλιπόντος δὲ τοῦ βασιλικοῦ
 γένους οἱ μὲν Ῥωμαῖοι συνεχώρουν αὐτοῖς αὐτονο-
 μεῖσθαι κατὰ τὴν συγκειμένην φιλίαν τε καὶ συμμα-
 χίαν πρὸς τὸ ἔθνος, οἱ δὲ πρεσβευσάμενοι τὴν μὲν
 ἐλευθερίαν παρητοῦντο (οὐ γὰρ δύνασθαι φέρειν αὐ-
 10 τὴν ἔφασαν), βασιλεῖα δ' ἤξιον αὐτοῖς ἀποδειχθῆναι.
 οἱ δὲ θαυμάσαντες εἰ τινες οὕτως εἶεν ἀπειρηκότες
 πρὸς τὴν ἐλευθερίαν . . . ἐπέτρεψαν δ' οὖν αὐτοῖς ἐξ
 ἑαυτῶν ἐλέσθαι κατὰ χειροτονίαν ὃν ἂν βούλωνται καὶ
 εἴλοντο Ἀριοβαρζάνην· εἰς τριγωνίαν δὲ προελθόντος
 15 τοῦ γένους ἐξέλιπε, κατεστάθη δ' ὁ Ἀρχέλαος οὐδὲν
 προσήκων αὐτοῖς Ἀντωνίου καταστήσαντος. ταῦτα
 καὶ περὶ τῆς μεγάλης Καππαδοκίας· περὶ δὲ τῆς τρα-
 χείας Κιλικίας τῆς προστεθείσης αὐτῇ βέλτιόν ἐστιν ἐν
 τῷ περὶ τῆς ὅλης Κιλικίας λόγῳ διελθεῖν.

20 Τοῦ δὲ Πόντου καθίστατο μὲν Μιθριδάτης ὁ Εὐ- 3
 πάτωρ βασιλεύς. εἶχε δὲ τὴν ἀφοριζομένην τῷ Ἄλνι
 μέχρι Τιβαραυῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ τῆς ἐντὸς Ἄλνιος
 τὰ μέχρι Ἀμάστρεως καὶ τινῶν τῆς Παφλαγονίας με- C.541
 ρῶν. προσεκτέησατο δ' οὗτος καὶ τὴν μέχρι Ἡρακλείας
 25 παραλλίαν ἐπὶ τὰ δυσμικὰ μέρη, τῆς Ἡρακλείδου τοῦ
 Πλατωνικοῦ πατριδος, ἐπὶ δὲ τὰναντία μέχρι Κολχί-
 δος καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, ἃ δὴ καὶ προσέθηκε τῷ
 Πόντῳ. καὶ δὴ καὶ Πομπήιος καταλύσας ἐκείνον ἐν
 τούτοις τοῖς ὄροις οὖσαν τὴν χώραν ταύτην παρέλα-
 30 βε· τὰ μὲν πρὸς Ἀρμενίαν καὶ τὰ περὶ τὴν Κολχίδα
 τοῖς συναγωνισαμένοις δυνάσταις κατένειμε, τὰ δὲ
 λοιπὰ εἰς ἑνδεκα πολιτείας διεῖλε καὶ τῇ Βιδυνίᾳ προσ-

έθηκεν ὥστ' ἐξ ἀμφοῖν ἐπαρχίαν γενέσθαι μίαν· με-
ταξὺ δὲ τῶν Παφλαγόνων τῶν μεσογαίων τινὰς βασι-
λεύεσθαι παρέδωκε τοῖς ἀπὸ Πυλαιμένουσ, καθάπερ
καὶ τοὺς Γαλάτας τοῖς ἀπὸ γένουσ τετραράχαισ. Ὑστε-
ρον δ' οἱ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμόνεσ ἄλλουσ καὶ ἄλλουσ 5
ἐποίησαντο μερισμοὺσ, βασιλέασ τε καὶ δυνάστας κα-
θιστάντεσ καὶ πόλεισ τὰσ μὲν ἐλευθεροῦντεσ τὰσ δὲ
ἐγχειρίζοντεσ τοῖσ δυνάσταισ τὰσ δ' ὑπὸ τῷ δήμῳ τῷ
Ῥωμαίων ἐῶντεσ. ἡμῖν δ' ἐπιούσι τὰ καθ' ἕκαστα ὡσ
νῦν ἔχει λεγέσθω, μικρὰ καὶ τῶν προτέρων ἐφαπτο- 10
μένοισ ὅπου τοῦτο χρήσιμον. ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ Ἡρα-
κλείασ, ἥπερ δυσμικωτάτη ἐστὶ τούτων τῶν τόπων.

2 Εἰσ δὴ τὸν Εὐξείνου πόντου εἰσπλέουσιν ἐκ τῆσ
Προποντίδοσ ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὰ προσεχῆ τῷ Βυξαν-
τίῳ κεῖται· Θρακῶν δ' ἐστὶ, καλεῖται δὲ τὰ ἀριστερὰ 15
τοῦ Πόντου· ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ προσεχῆ Χαλκηδόνη· Βι-
θυνῶν δ' ἐστὶ τὰ πρῶτα, εἶτα Μαριανδυνῶν (τινὲσ δὲ
καὶ Κανκῶνων φασίν), εἶτα Παφλαγόνων μέχρι Ἄλλουσ,
εἶτα Καππαδόκων τῶν πρὸσ τῷ Πόντῳ καὶ τῶν ἐξῆσ
μέχρι Κολχίδοσ· ταῦτα δὲ πάντα καλεῖται τὰ δεξιὰ τοῦ 20
Εὐξείνου πόντου. ταύτησ δὲ τῆσ παραλίασ ἀπάσῃσ
ἐπῆρξεν Εὐπάτωρ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ Κολχίδοσ μέχρι
Ἡρακλείασ, τὰ δ' ἐπέκεινα τὰ μέχρι τοῦ στόματοσ καὶ
τῆσ Χαλκηδόνοσ τῷ Βιθυνῶν βασιλεῖ συνέμενε. κα-
ταλυθέντων δὲ τῶν βασιλέων ἐφύλαξαν οἱ Ῥωμαῖοι 25
τοὺσ αὐτοὺσ ὄρουσ, ὥστε τὴν Ἡράκλειαν προσκεῖσθαι
τῷ Πόντῳ, τὰ δ' ἐπέκεινα Βιθυνοῖσ προσχωρεῖν.

3 Οἱ μὲν οὖν Βιθυνοὶ διότι πρότερον Μυσοὶ ὄντεσ
μετωνομάσθησαν οὕτωσ ἀπὸ τῶν Θρακῶν τῶν ἐποικη-
σάντων, Βιθυνῶν τε καὶ Θυνῶν, ὁμολογεῖται παρὰ 30
τῶν πλείστων, καὶ σημεῖα τίθενται τοῦ μὲν τῶν Βι-
θυνῶν ἔθνουσ τὸ μέχρι νῦν ἐν τῇ Θράκῃ λέγεσθαι τι-

νας Βιθυνούς, τοῦ δὲ τῶν Θυνῶν τὴν Θυνιάδα ἀκτὴν
τὴν πρὸς Ἀπολλωνία καὶ Σαλμυδησσῶ. καὶ οἱ Βέβρυ-
κες δὲ οἱ τούτων προεποιήσαντες τὴν Μυσίαν Θρα-
κες, ὡς εἰκάσω ἐγώ. εἴρηται δ' ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Μυσοὶ C.542
5 Θρακῶν ἀποικοὶ εἰσι τῶν νῦν λεγομένων Μοισῶν.

Ταῦτα μὲν οὕτω λέγεται. τοὺς δὲ Μαριανδυνούς 4
καὶ τοὺς Καύκωνας οὐχ ὁμοίως ἅπαντες λέγουσι· τὴν
γὰρ δὴ Ἡράκλειαν ἐν τοῖς Μαριανδυνοῖς ἰδρῦσθαι φασὶ
Μιλησίων κτίσμα· τίνες δὲ καὶ πόθεν οὐδενὶ εἴρηται·
10 οὐδὲ διάλεκτος οὐδ' ἄλλη διαφορὰ ἐθνικὴ περὶ τοὺς ἀν-
θρώπους φαίνεται, παραπλήσιοι δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς·
ἔοικεν οὖν καὶ τοῦτο Θρακίον ὑπάρξει τὸ φύλον· Θεό-
πομπος δὲ Μαριανδυνόν φησι μέρους τῆς Παφλαγονίας
ἄρξαντα ὑπὸ πολλῶν δυναστευομένης, ἐπελθόντα τὴν
15 τῶν Βεβρυκῶν κατασχεῖν, ἣν δ' ἐξέλιπεν ἐπώνυμον
ἑαυτοῦ καταλιπεῖν. εἴρηται δὲ καὶ τοῦτο ὅτι πρῶτοι
τὴν Ἡράκλειαν κτίσαντες Μιλήσιοι τοὺς Μαριανδυν-
οὺς ἐλωτεύειν ἠνάγκασαν τοὺς προκατέχοντας τὸν
τόπον, ὥστε καὶ πιπράσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν, μὴ εἰς τὴν
20 ὑπερορίαν δέ (συμβῆναι γὰρ ἐπὶ τούτοις), καθάπερ
Κρησὶ μὲν ἐθήτευεν ἡ Μνῶα καλουμένη σύνοδος, Θετ-
ταλοῖς δὲ οἱ Πενέσται.

Τοὺς δὲ Καύκωνας, οὓς ἱστοροῦσι τὴν ἐφεξῆς οὐ- 5
κῆσαι παραλίαν τοῖς Μαριανδυνοῖς μέχρι τοῦ Παρθε-
25 νίου ποταμοῦ πόλιν ἔχοντας τὸ Τίειον, οἱ μὲν Σκύθας
φασὶν οἱ δὲ τῶν Μακεδόνων τινὰς οἱ δὲ τῶν Πέλασγῶν·
εἴρηται δέ που καὶ περὶ τούτων πρότερον. Καλλισθέ-
νης δὲ καὶ ἔγραφε τὰ ἔπη ταῦτα εἰς τὸν διάκοσμον,
μετὰ τὸ „Κρωμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυ-
30 „θίνους“ τιθεῖς „Καύκωνας δ' αὐτ' ἤγε Πολυκλέος
„υἱὸς ἀμύμων, οἱ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώ-
„ματ' ἔναιον.“ παρήκειν γὰρ ἀφ' Ἡρακλείας καὶ Μα-

ριανδυνῶν μέχρι Λευκοσύρων, οὓς ἡμεῖς Καππάδοκας
προσαγορεύομεν, τὸ τε τῶν Καυκῶνων γένος τὸ περὶ
τὸ Τίσιον μέχρι Παρθενίου καὶ τὸ τῶν Ἐνετῶν τὸ
συνεχὲς μετὰ τὸν Παρθένιον τῶν ἐχόντων τὸ Κίτω-
ρον· καὶ νῦν δ' ἔτι Καυκωνίτας εἶναι τινὰς περὶ τὸν⁵
Παρθένιον.

6 Ἡ μὲν οὖν Ἡράκλεια πόλις ἐστὶν εὐλίμενος καὶ
ἄλλως ἀξιόλογος, ἣ γε καὶ ἀποικίας ἐστελλεν· ἐκείνης
γὰρ ἦ τε Χερρόνησος ἀποικος καὶ ἡ Κάλλατις· ἦν τε αὐ-
τόνομος, εἴτ' ἐτυραννήθη χρόνους τινάς, εἴτ' ἠλευθέ-¹⁰
ρωσεν ἑαυτὴν πάλιν· ὕστερον δ' ἐβασιλεύθη γενομένη
ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις· ἐδέξατο δ' ἀποικίαν Ῥωμαίων ἐπὶ
μέρει τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. λαβὼν δὲ παρ' Ἀν-
C.543τωνίου τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως Ἀδιατόριξ ὁ Δομνε-
κλείου τετράρχου Γαλατῶν υἱός, ὃ κατεῖχον οἱ Ἡρα-¹⁵
κλειῶται, μικρὸν πρὸ τῶν Ἀκτιακῶν ἐπέθετο νύκτωρ
τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀπέσφαξεν αὐτούς, ἐπιτρέψαντος,
ὡς ἔφασκεν ἐκεῖνος, Ἀντωνίου· θριαμβευθεὶς δὲ μετὰ
τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην ἐσφάγη μεθ' υἱοῦ· ἡ δὲ πόλις
ἐστὶ τῆς Ποντικῆς ἐπαρχίας τῆς συντεταγμένης τῇ²⁰
Βιθυνίᾳ.

7 Μεταξὺ δὲ Χαλκηδόνος καὶ Ἡρακλείας ῥέουσι πο-
ταμοὶ πλείους, ὧν εἰσὶν ὃ τε Ψίλλις καὶ ὁ Κάλπας καὶ
ὁ Σαγγάριος οὗ μὲμνηται καὶ ὁ ποιητῆς. ἔχει δὲ τὰς
πηγὰς κατὰ Σαγγίαν κώμην ἀφ' ἑκατὸν καὶ πεντήκον-²⁵
τά πον σταδίων οὗτος Πεσσινοῦντος· διεξίσει δὲ τῆς
ἐπικτήτου Φρυγίας τὴν πλείω, μέρος δέ τι καὶ τῆς Βι-
θυνίας ὥστε καὶ τῆς Νικομηδείας ἀπέχειν μικρὸν
πλείους ἢ τριακοσίους σταδίους, καθ' ὃ συμβάλλει πο-
ταμὸς αὐτῷ Γάλλος ἐκ Μόδρων τὰς ἀρχὰς ἔχων τῆς ἐφ'³⁰
Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ ἐπι-
κτῆτῳ, καὶ εἶχον αὐτὴν οἱ Βιθυνοὶ πρότερον. αὐξηθεὶς

δὲ καὶ γενόμενος πλωτός, καίπερ πάλαι ἄπλωτος ὦν, τὴν Βιδυνίαν ὀρίζει πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς. πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης καὶ ἡ Θυνία νῆσος. ἐν δὲ τῇ Ἡρακλειώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον· διέχει δὲ ἡ πόλις αὕτη τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίου σταδίους χιλίους καὶ πεντακοσίους, τοῦ δὲ Σαγγαρίου πεντακοσίους.

Τὸ δὲ Τίειόν ἐστι πολίχνιον οὐδὲν ἔχον μνήμης ἄξιον πλὴν ὅτι Φιλέταιρος ἐντεῦθεν ἦν, ὁ ἀρχηγέτης τοῦ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων γένους· εἶδ' ὁ Παρθένιος ποταμὸς διὰ χωρίων ἀνθηρῶν φερόμενος καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ὀνόματος τούτου τετυχηκώς, ἐν αὐτῇ τῇ Παφλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχων· ἔπειτα ἡ Παφλαγονία καὶ οἱ Ἐνετοί. ζητοῦσι δὲ τίνας λέγει τοὺς Ἐνετοὺς ὁ ποιητῆς ὅταν φῆ „Παφλαγόνων δ' ἠγείτο Πυλαιμένεος „λάσιον κῆρ ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτε- „ράων.“ οὐ γὰρ δείκνυσθαι φασι νῦν Ἐνετοὺς ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ· οἱ δὲ κώμην ἐν τῷ Αἰγιαλαῷ φασι δέκα σχοίνους ἀπὸ Ἀμάστρεως διέχουσιν. Ζηνόδοτος δὲ „ἐξ Ἐνετῆς“ γράφει, καὶ φησὶ δηλοῦσθαι τὴν νῦν Ἀμισόν· ἄλλοι δὲ φῦλόν τι τοῖς Καππάδοξιν ὁμορον στρατεῦσαι μετὰ Κιμμερίων, εἴτ' ἐκπεσεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν. τὸ δὲ μάλισθ' ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι ἀξιολογώτατον ἦν τῶν Παφλαγόνων φῦλον οἱ Ἐνετοί, ἐξ οὗ ὁ Πυλαιμένης ἦν· καὶ δὴ καὶ συνεστράτευσαν οὗτοι αὐτῷ πλείστοι; ἀποβαλόντες δὲ τὸν ἡγεμόνα διέβησαν εἰς τὴν Θράκην μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν, πλανώμενοι δ' εἰς τὴν νῦν Ἐνετικὴν ἀφίκοντο. τινὲς δὲ καὶ Ἀντήνορα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ κοινωνῆσαι τοῦ στόλου τούτουC.544 φασὶ καὶ ἰδρυθῆναι κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδρίου, καθάπερ ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς. τοὺς μὲν οὖν

Ἐνετοὺς διὰ τοῦτ' ἐκλιπεῖν εἰκὸς καὶ μὴ δεικνυσθαι ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ.

- 9 Τοὺς δὲ Παφλαγόνους πρὸς ἕω μὲν ὀρίζει ὁ Ἄλυς ποταμὸς „[ὄς] ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας μεταξὺ Σύρων „τε καὶ Παφλαγόνων ἐξίει“ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον „ἐς τὸν Εὐξείνιον καλεόμενον πόντον,“ Σύρους λέγοντα τοὺς Καππάδοκας· καὶ γὰρ ἔτι καὶ νῦν Λευκόςσυροι καλοῦνται, Σύρων καὶ τῶν ἕξω τοῦ Ταύρου λεγομένων· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τοὺς ἐντὸς τοῦ Ταύρου σύγκρισιν, ἐκείνων ἐπικεκαυμένων τὴν χροάν τούτων δὲ μὴ, τοιαύτην τὴν ἐπανυμίαν γενέσθαι συνέβη· καὶ Πίνδαρός φησιν ὅτι αἱ Ἀμαζόνες „Σύριον εὐρναίχμαν „διεπον στρατόν,“ τὴν ἐν τῇ Θεμισκυρά κατοικίαν οὕτω δηλῶν. ἡ δὲ Θεμισκυρά ἐστὶν τῶν Ἀμισσηνῶν, αὕτη δὲ Λευκόςσυρων τῶν μετὰ τὸν Ἄλυ. πρὸς ἕω μὲν τοίνυν ὁ Ἄλυς ὄριον τῶν Παφλαγόνων, πρὸς νότον δὲ Φρύγες καὶ οἱ ἐποικησάντες Γαλάται, πρὸς δύσιν δὲ Βιδυνοὶ καὶ Μαριανδυνοὶ (τὸ γὰρ τῶν Καυκῶνων γένος ἐξέφθαρται τελέως πάντοθεν), πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ Εὐξείνιος ἐστὶ. τῆς δὲ χώρας ταύτης διηρημένης εἰς τε τὴν μεσόγαιαν καὶ τὴν ἐπὶ θαλάττῃ διατείνουσαν ἀπὸ τοῦ Ἄλλου μέχρι Βιδυνίας, ἑκατέραν τὴν μὲν παραλίαν ἕως τῆς Ἡρακλείας εἶχεν ὁ Εὐπάτωρ, τῆς δὲ μεσογαίας τὴν μὲν ἑγγυτάτω ἔσχεν, ἧς τινα καὶ πέραν τοῦ Ἄλλου διέτεινε (καὶ μέχρι δεῦρο τοῖς Ῥωμαίοις ἡ Ποντικὴ ἐπαρχία ἀφώρισται), τὰ λοιπὰ δ' ἦν ὑπὸ δυνάσταις καὶ μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν. περὶ μὲν δὴ τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ Παφλαγόνων ἐροῦμεν ὕστερον τῶν μὴ ὑπὸ τῷ Μιθριδάτῃ, νῦν δὲ πρόκειται τὴν ὑπ' ἐκείνῳ χώραν, κληθεῖσαν δὲ Πόντον, διελεθεῖν.

5. ante ἐξίει: καὶ

Μετὰ δὲ τὸν Πάρθενιον ποταμὸν ἔστιν Ἄμα- 10
στρις ὁμώνυμος τῆς συνφοικυίας πόλις· ἴδρται δ'
ἐπὶ χερρονήσου λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἑκατέρω-
θεν· ἦν δ' ἡ Ἄμαστρις γυνὴ μὲν Διονυσίου τοῦ Ἡρα-
5 κλείας τυράννου, θυγάτηρ δὲ Ὀξυάδρου τοῦ Δαρείου
ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον. ἐκεῖνη μὲν οὖν ἐκ τετ-
τάρων κατοικιῶν συνώκισε τὴν πόλιν, ἐκ τε Σησάμου
καὶ Κυτῶρον καὶ Κρωμνῆς (ὧν καὶ Ὅμηρος μέμνηται
ἐν τῷ Παφλαγονικῷ διακόσμῳ), τετάρτης δὲ τῆς Τίου·
10 ἀλλ' αὕτη μὲν ταχὺ ἀπέστη τῆς κοινωνίας, αἱ δὲ ἄλλαι
συνέμειναν, ὧν ἡ Σήσαμος ἀκρόπολις τῆς Ἀμάστρεως
λέγεται. τὸ δὲ Κύτωρον ἐμπόριον ἦν ποτε Σινωπέων,
ὠνόμασται δ' ἀπὸ Κυτῶρον τοῦ Φριξίου παιδός, ὡς
Ἔφορός φησι. πλείστη δὲ καὶ ἀρίστη πύξος φύεται κατὰ C. 545
15 τὴν Ἀμαστριανήν, καὶ μάλιστα περὶ τὸ Κύτωρον. ὁ δὲ
Αἰγιαλὸς ἔστι μὲν ἡῶν μακρὰ πλειόνων ἢ ἑκατὸν στα-
δίων, ἔχει δὲ καὶ κώμην ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποι-
ητῆς ὅταν φῆ „Κρωμνᾶν τ' Αἰγιαλὸν τε καὶ ὑψηλοὺς
„Ἐρυθίνους.“ γράφουσι δὲ τινες „Κρωμναν Κωβιάλόν
20 „τε.“ Ἐρυθίνους δὲ λέγεσθαι φασὶ τοὺς νῦν Ἐρυθρί-
νους ἀπὸ τῆς χροᾶς· δύο δ' εἰσὶ σκόπελοι. μετὰ δὲ Αἰ-
γιαλὸν Κάραμβις, ἄκρα μεγάλη πρὸς τὰς ἄρκτους ἀνα-
τεταμένη καὶ τὴν Σκυθικὴν χερρόνησον. ἐμνήσθημεν
δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῇ Κριοῦ με-
25 τῶπου, διθάλαττον ποιοῦντος τὸν Εὐξείνου πόντον.
μετὰ δὲ Κάραμβιν Κίνωλις καὶ Ἀντικίνωλις καὶ Ἀβῶ-
νου τείχος πολίχνιον, καὶ Ἀρμένη ἐφ' ἣ παροιμιάζου-
ται „ὅστις ἔργον οὐδὲν εἶχεν Ἀρμένην ἐτείχισεν.“ ἔστι
δὲ κώμη τῶν Σινωπέων ἔχουσα λιμένα.

30 Ἐὶτ' αὐτῇ Σινώπη, σταδίου πεντήκοντα τῆς Ἀρ- 11

μένης διέχουσα, ἀξιολογωτάτη τῶν ταύτη πόλεων.
 ἔκτισαν μὲν οὖν αὐτὴν Μιλήσιοι, κατασκευασαμένη δὲ
 ναυτικὸν ἐπῆρξε τῆς ἐντὸς Κυανέων θαλάττης, καὶ
 ἔξω δὲ πολλῶν ἀγῶνων μετείχε τοῖς Ἕλλησιν· αὐτο-
 νομηθεῖσα δὲ πολὺν χρόνον οὐδὲ διὰ τέλους ἐφύλαξε
 τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἐκ πολιορκίας ἐάλω καὶ ἐδού-
 λευσε Φαρνάκη πρῶτον, ἔπειτα τοῖς διαδεξαμένοις
 ἐκείνον μέχρι τοῦ Εὐπάτορος καὶ τῶν καταλυσάντων
 Ῥωμαίων ἐκείνον. ὁ δὲ Εὐπάτωρ καὶ ἐγεννήθη ἐκεῖ καὶ
 ἐτράφη· διαφερόντως δὲ ἐτίμησεν αὐτὴν μητρόπολιν
 τῆς βασιλείας ὑπέλαβεν. ἔστι δὲ καὶ φύσει καὶ προ-
 νοία κατεσκευασμένη καλῶς· ἴδρυνται γὰρ ἐπὶ αὐχένι
 χερρονήσου τινός, ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λιμένες
 καὶ ναύσταθμα καὶ πηλαμυδεῖα θαυμαστά, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν ὅτι δευτέραν θήραν οἱ Σινωπεῖς ἔχουσι, τρί-
 την δὲ Βυζάντιοι· καὶ κύκλῳ δ' ἡ χερρονήσος προβέ-
 βληται ραχιώδεις ἀκτὰς ἐχούσας καὶ κοιλάδας τινὰς
 ὡσανεὶ βόθρους πετρίνους, οὓς καλοῦσι χοινικίδας·
 πληροῦνται δὲ οὗτοι μετεωρισθείσης τῆς θαλάττης,
 ὡς καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὐπρόσιτον τὸ χωρίον καὶ δια-
 πίβητον εἶναι γυμνῷ ποδί· ἄνωθεν μέντοι καὶ ὑπὲρ
 τῆς πόλεως εὐγεῶν ἔστι τὸ ἔδαφος καὶ ἀγροκηπίους κε-
 C.546κόσμηται πυκνοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ προάστεια. αὐτὴ
 δ' ἡ πόλις τετελείχεται καλῶς, καὶ γυμνασίῳ δὲ καὶ ἀγο-
 ρᾷ καὶ στοαῖς κεκόσμηται λαμπρῶς. τοιαύτη δὲ οὖσα
 δις ὁμῶς ἐάλω, πρότερον μὲν τοῦ Φαρνάκου παρὰ δό-
 ξαν αἰφνιδίως ἐπιπεσόντος, ὕστερον δὲ ὑπὸ Λευκόλ-
 λου καὶ τοῦ ἐγκαθημένου τυράννου καὶ ἐντὸς ἅμα καὶ
 ἐκτὸς πολιορκουμένη· ὁ γὰρ ἐγκατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως φρούραρχος Βακχίδης ὑπονοῶν αἰεὶ τινα προ-
 δοσίαν ἐκ τῶν ἐνδοθεν καὶ πολλὰς αἰκίας καὶ σφα-

γὰς ποιῶν, ἀπαγορεῦσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησε
 πρὸς ἄμφω μὴτ' ἀμύνασθαι δυναμένους γενναίως
 μῆτε προσθέσθαι κατὰ συμβάσεις. ἐάλωσαν δ' οὖν·
 5 καὶ τὸν μὲν ἄλλον κόσμον τῆς πόλεως διεφύλαξεν ὁ
 Δεύκολλος, τὴν δὲ τοῦ Βιλλάρου σφαῖραν ἦρε καὶ τὸν
 Αὐτόλυκον, Σθένειδος ἔργον, ὃν ἐκεῖνοι οἰκιστὴν ἐνό-
 μιζον καὶ ἐτίμων ὡς θεόν· ἦν δὲ καὶ μαντεῖον αὐτοῦ·
 δοκεῖ δὲ τῶν Ἰάσονι συμπλευσάντων εἶναι καὶ κατα-
 σχεῖν τοῦτον τὸν τόπον. εἶθ' ὕστερον Μιλήσιοι τὴν
 10 εὐφυΐαν ἰδόντες καὶ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἐνοικούντων
 ἐξιθιάσαντο καὶ ἐποίκουσ' ἔστειλαν· νυνὶ δὲ καὶ Ῥω-
 μαίων ἀποικίαν δέδεκται, καὶ μέρος τῆς πόλεως καὶ τῆς
 χώρας ἐκείνων ἐστί. διέχει δὲ τοῦ μὲν Ἰεροῦ τρισχιλί-
 ουσ καὶ πεντακοσίουσ, ἀφ' Ἡρακλείας δὲ δισχιλίους,
 15 Καράμβεωσ δὲ ἑπτακοσίους σταδίους. ἄνδρας δὲ ἐξή-
 νεγκεν ἀγαθοὺσ, τῶν μὲν φιλοσόφων Διογένη τὸν κυ-
 νικὸν καὶ Τιμόθεον τὸν Πατρίωνα, τῶν δὲ ποιητῶν
 Δίφιλον τὸν κωμικόν, τῶν δὲ συγγραφέων Βάτωννα
 τὸν πραγματευθέντα τὰ Περσικά.
 20 Ἐντεῦθεν δ' ἐφεξῆσ ἡ τοῦ Ἄλλωσ ἐκβολὴ ποτα- 12
 μοῦ· ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῶν ἀλῶν ἃσ παραρρεῖ· ἔχει
 δὲ τὰσ πηγὰσ ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ τῆσ Ποντικῆσ
 πλησίον κατὰ τὴν Καμισσηνὴν, ἐνεχθεῖσ δ' ἐπὶ δύοσιν
 πολύσ, εἴτ' ἐπιστρέφασ πρὸσ τὴν ἄρκτον διὰ τε Γαλα-
 25 τῶν καὶ Παφλαγόνων ὀρίζει τούτουσ τε καὶ τοὺσ Λευ-
 κοσύρουσ. ἔχει δὲ καὶ ἡ Σινωπίτισ καὶ πᾶσα ἡ μέχρη
 Βιθυνίασ ὀρεινὴ ἡ ὑπερκειμένη τῆσ λεχθείσῃσ παρα-
 λίασ ναυπηγήσιμον ὕλην ἀγαθὴν καὶ εὐκατακόμιστον.
 ἡ δὲ Σινωπίτισ καὶ σφένδαμνον φύει καὶ ὀροκάρυον,
 30 ἐξ ὧν τὰσ τραπέζασ τέμνουσιν· ἅπασα δὲ καὶ ἐλαιόφυ-
 τὸσ ἐστίν ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆσ θαλάττῃσ γεωργουμένη.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἄλλωσ ἡ Γαζηλωνίτισ 13

ἔστι μέχρι τῆς Σαραμηνῆς, εὐδαίμων χώρα καὶ πεδιάς, πᾶσα καὶ κάμφορος· ἔχει δὲ καὶ προβατείαν ὑποδιφθέρου καὶ μαλακῆς ἐρέας, ἧς καθ' ὅλην τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον σφόδρὰ πολλὴ σπάνις ἐστὶ· γίνονται δὲ καὶ ζόρκες, ὧν ἀλλαγῶς σπάνις ἐστὶ. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὴν μὲν ἔχουσιν Ἀμισηνοί, τὴν δ' ἔδωκε Διοστάρῳ Πομπήιος, καθάπερ καὶ τὰ περὶ Φαρνακίαν καὶ τὴν Τραπεζουσίαν μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας· καὶ τούτων ἀπέδειξεν αὐτὸν βασιλέα, ἔχοντα καὶ τὴν πατρῴαν τετραρχίαν τῶν Γαλατῶν, τοὺς Τολιστοβαγίους. ἀποθανόντος δ' ἐκείνου πολλὰ διαδοχαὶ τῶν ἐκείνου γεγόνασι.

14 Μετὰ δὲ τὴν Γαζηλῶνα ἢ Σαραμηνὴ καὶ Ἀμισὸς πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς Σινώπης περὶ ἑνακοσίους σταδίους. φησὶ δ' αὐτὴν Θεόπομπος πρῶτος Μιλησίους κτίσαι. Καππαδόκων ἄρχοντα, τρίτον δ' ὑπ' Ἀθηνοκλέους καὶ Ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν Πειραιᾶ μετονομασθῆναι. καὶ ταύτην δὲ κατέσχον οἱ βασιλεῖς, ὃ δ' Εὐπάτωρ ἐκόσμησεν ἱεροῖς καὶ προσέκτισε μέρος. Δεύκολλος δὲ καὶ ταύτην ἐπολιόρησεν, εἶδ' ὕστερον Φαρνάκης ἐκ Βοσπόρου διαβάς· ἔλευθερωθεῖσαν δ' ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ παρέδωκεν Ἀντώνιος βασιλεῦσιν· εἶδ' ὁ τύραννος Στρατῶν κακῶς αὐτὴν διέθηκεν· εἶτ' ἠλευθερώθη πάλιν μετὰ τὰ Ἀκτινὰ ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, καὶ νῦν εὖ συνέστηκεν. ἔχει δὲ τὴν τε ἄλλην χώραν καλὴν καὶ τὴν Θεμισκυραν τὸ τῶν Ἀμαζόνων οἰκητήριον, καὶ τὴν Σιδήνην.

15 Ἔστι δὲ ἡ Θεμισκυρα πεδῖον τῆ μὲν ὑπὸ τοῦ πελάγους κλυζόμενον, ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως διέχον, τῆ δ' ὑπὸ τῆς ὄρεινῆς εὐδένδρου καὶ διαρρύτου ποταμοῖς αὐτόθεν τὰς πηγὰς ἔχουσιν. ἐκ μὲν

οὖν τούτων πληρούμενος ἀπάντων εἰς ποταμὸς δι-
 ἐξεισι τὸ πεδῖον Θερμῶδων καλούμενος· ἄλλος δὲ τού-
 τῳ πάρισος ῥέων ἐκ τῆς καλουμένης Φαναροίας τὸ αὐτὸ
 διεξεισι πεδῖον· καλεῖται δὲ Ἴρις. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν
 5 αὐτῷ τῷ Πόντῳ, ῥυεῖς δὲ διὰ πόλεως μέσης Κομάνων
 τῶν Ποντικῶν καὶ διὰ τῆς Δαξιμωνίτιδος εὐδαίμονος
 πεδίου πρὸς δύσιν, εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἄρκτους
 παρ' αὐτὰ τὰ Γαζύουρα, παλαιὸν βασιλεῖον, νῦν δ'
 ἔρημον· εἶτα ἀνακάμπτει πάλιν πρὸς ἕω παραλαβὼν
 10 τὸν τε Σκύλακα καὶ ἄλλους ποταμούς, καὶ παρ' αὐτὸ
 τὸ τῆς Ἀμασειας ἐνεχθεὶς τεῖχος, τῆς ἡμετέρας πατρι-
 δος, πόλεως ἐρυμνοτάτης, εἰς τὴν Φανάροϊαν προεί-
 σιν· ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν ὁ Λύκος αὐτῷ τὰς ἀρχὰς
 ἐξ Ἀρμενίας ἔχων γίνεται καὶ αὐτὸς Ἴρις· εἶθ' ἡ Θε-
 15 μίσκυρα ὑποδέχεται τὸ ρεῦμα καὶ τὸ Ποντικὸν πέλα-
 γος. διὰ δὲ τοῦτο ἐνδροσόν ἐστι καὶ ποᾶζον αἰεὶ τὸ πε-
 δῖον τοῦτο τρέφειν ἀγέλας βοῶν τε ὁμοίως καὶ ἵππων
 δυνάμενον, σπόρον δὲ πλεῖστον δέχεται τὸν ἐκ τῆς ἐλύ-
 μου καὶ κέγγρου, μᾶλλον δὲ ἀνέκλειπτον· ἀνχμοῦ γάρ
 20 ἐστὶ κρείττων ἢ εὐνδρία παντός, ὥστ' οὐδὲ λιμὸς κα-
 C.548
 δικνεῖται τῶν ἀνθρώπων τούτων οὐδ' ἄπαξ· τοσαύ-
 την δ' ὀπίωραν ἐκδίδωσιν ἢ παρόρειος τὴν αὐτοφυῆ
 καὶ ἀγρίαν σταφυλῆς τε καὶ ὄχνης καὶ μήλου καὶ τῶν
 καρυωδῶν ὥστε κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἀφθόνῃ
 25 εὐπορεῖν τοὺς ἐξιόντας ἐπὶ τὴν ὕλην, τοτὲ μὲν ἐτι κρε-
 μαμένων τῶν καρπῶν ἐν τοῖς δένδρεσι, τοτὲ δ' ἐν τῇ
 πεπτωκυῖα φυλλάδι καὶ ὑπ' αὐτῇ κειμένων βαθεία καὶ
 πολλῇ κεχυμένῃ. συχναὶ δὲ καὶ θῆραι παντοίων ἀγρευ-
 μάτων διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς τροφῆς.

30 Μετὰ δὲ τὴν Θεμίσκυραν ἐστὶν ἡ Σιδήνη, πεδῖον 16
 εὐδαίμον, οὐχ ὁμοίως δὲ κατάρρητον, ἔχον χωρία
 ἐρυμνὰ ἐπὶ τῇ παραλίᾳ, τὴν τε Σιδήνην ἀφ' ἧς ὠνομά-

σθη Σιδήνη, καὶ Χάβακα καὶ Φάβδα· μέχρι μὲν δὲ δεῦρο Ἀμισση. ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἄξιοι μνήμης κατὰ παιδείαν ἐνταῦθα μαθηματικοὶ μὲν Δημήτριος ὁ τοῦ Ραθηνοῦ καὶ Διονυσόδωρος ὁμώνυμος τῷ Μηλίῳ γεωμέτρῃ, γραμματικὸς δὲ Τυραννίων οὗ ἡμεῖς ἠκροασάμεθα.

- 17 Μετὰ δὲ τὴν Σιδήνην ἡ Φαρνακία ἐστὶν ἐρυμνὸν πόλισμα, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Τραπεζοῦς πόλις Ἑλληνίς, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Ἀμισσοῦ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ἐστὶν ὁ πλοῦς· εἴτ' ἐνθεν εἰς Φάσιν χίλιοις πού καὶ τετρακόσιοι, ὥστε οἱ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ἰεροῦ μέχρι Φάσιδος περὶ ὀκτακισχιλίους σταδίους εἰσὶν ἡ μικρῶν πλείους ἢ ἐλάττους. ἐν δὲ τῇ παραλία ταύτῃ ἀπὸ Ἀμισσοῦ πλέουσιν ἡ Ἡράκλειος ἄκρα πρῶτον ἐστίν, εἴτ' ἄλλη ἄκρα Ἰασόνιον καὶ ὁ Γενήτης, εἴτα Κοτύωρα πολίχνη ἐξ ἧς συνωκίσθη ἡ Φαρνακία, εἴτ' Ἰσχύπολις κατερηριμμένη, εἴτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασοῦς τε καὶ Ἐρμώνασσα κατοικίαι μέτραι, εἴτα τῆς Ἐρμωνάσσης πλησίον ἡ Τραπεζοῦς, εἴθ' ἡ Κολχίς· ἐνταῦθα δὲ που ἐστὶ καὶ Ζυγόπολις τις λεγομένη κατοικία. περὶ μὲν οὖν τῆς Κολχίδος εἴρηται καὶ τῆς ὑπερκειμένης παραλίας.

- 18 Τῆς δὲ Τραπεζοῦντος ὑπέρκεινται καὶ τῆς Φαρνακίας Τιβαρανοὶ τε καὶ Χαλδαῖοι καὶ Σάννοι, οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας, καὶ ἡ μικρὰ Ἀρμενία· καὶ οἱ Ἀππαῖται δὲ πως πλησιάζουσι τοῖς χωρίοις τούτοις οἱ πρότερον Κερκίται. διήκει δὲ διὰ τούτων ὅ τε Σκυδίσσης ὄρος τραχύτατον συνάπτει τοῖς Μοσχοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ τῆς Κολχίδος, οὗ τὰ ἄκρα κατέχουσιν οἱ Ἐπτακωμηταί, καὶ ὁ Παρναθῆς ὁ μέχρι τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ἀπὸ τῶν κατὰ Σιδήνην καὶ Θεμισκυραν τόπων διατείνων καὶ ποιῶν τὸ ἐσθινὸν τοῦ Πόντου πλευ-

ρόν. εἰσὶ δ' ἅπαντες μὲν οἱ ὄρειοι τούτων ἄγριοι τε—C.549
 λέως, ὑπερβέβληνται δὲ τοὺς ἄλλους οἱ Ἑπτακωμηῆται·
 τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ δένδροισιν ἢ πυργίοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ
 Μοσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοί, τῶν πύργων μωσύ-
 5 νων λεγομένων. ζῶσι δ' ἀπὸ θηρείων σαρκῶν καὶ τῶν
 ἀκροδρόων, ἐπιτίθενται δὲ καὶ τοῖς ὄδοιποροῦσι κα-
 ταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἰκρίων. οἱ δὲ Ἑπτακωμηῆται
 τρεῖς Πομπηίου σπέρας κατέκοψαν διεξιούσας τὴν
 ὄρεινήν, κεράσαντες κρατήρας ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ μαι-
 10 νομένου μέλιτος, ὃ φέρουσι οἱ ἀκρεμόνες τῶν δέν-
 δρων· πιοῦσι γὰρ καὶ παρακόψασιν ἐπιθέμενοι ῥα-
 δίως διεχειρίσαντο τοὺς ἀνθρώπους. ἐκαλοῦντο δὲ
 τούτων τινὲς τῶν βαρβάρων καὶ Βύζηρες.

Οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὄνομά— 19
 15 ζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἴδρυται, κατὰ
 θάλατταν μὲν ἔχουσα εὐφυῖαν τὴν ἐκ τῆς πηλαμυδείας
 (πρώτιστα γὰρ ἀλίσκεται ἐνταῦθα τὸ ὄψον τοῦτο), ἐκ
 δὲ τῆς γῆς τὰ μέταλλα νῦν μὲν σιδήρου πρότερον δὲ
 καὶ ἀργύρου. ὅλας δὲ κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἡ πα-
 20 ραλία στενὴ τελέως ἐστίν· ὑπέρεται γὰρ εὐθύς τὰ
 ὄρη μετάλλων πλήρη καὶ δρυμῶν, γεωργεῖται δ' οὐ
 πολλά· λείπεται δὲ τοῖς μὲν μεταλλευταῖς ἐκ τῶν με-
 τάλλων ὁ βίος, τοῖς δὲ θαλαττουργοῖς ἐκ τῆς ἀλιείας
 καὶ μάλιστα τῶν πηλαμύδων καὶ τῶν δελφίνων· ἐπακο-
 25 λουθοῦντες γὰρ ταῖς ἀγέλαις τῶν ἰχθύων, κορδύλης τε
 καὶ θύννης καὶ αὐτῆς τῆς πηλαμύδος· πιαίνονται τε καὶ
 εὐάλωτοι γίνονται διὰ τὸ πλησιάζειν τῇ γῇ προαλέστε-
 ρον δελεαζόμενοι * οὓς μόνοι οὗτοι κατακόπτουσι τοὺς
 δελφίνας καὶ τῷ στέατι πολλῷ χρῶνται πρὸς ἅπαντα.

30 Τούτους οὖν οἶμαι λέγειν τὸν ποιητὴν Ἀλιζώνους 20
 ἐν τῷ μετὰ τοὺς Παφλαγόνους καταλόγῳ „αὐτὰρ Ἀλι-
 „ζώνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-

„βης, ὄθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ ἤτοι τῆς γραφῆς μετατεθείσης ἀπὸ τοῦ „τηλόθεν ἐκ Χαλύβης,“ ἢ τῶν ἀνθρώπων πρότερον Ἀλύβων λεγομένων ἀντὶ Χαλύβων· οὐ γὰρ νῦν μὲν δυνατὸν γέγονεν ἐκ Χαλύβων Χαλδαίους λεχθῆναι, πρότερον δ' οὐκ ἐνῆν ἀντὶ Ἀλύβων Χάλυβας, καὶ ταῦτα τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις πολλὰς δεχομένων καὶ μάλιστα ἐν τοῖς βαρβάροις· Σίντιες γὰρ ἐκαλοῦντο τινες τῶν Θρακῶν, εἶτα Σιντοί, εἶτα Σάιοι, παρ' οἷς φησὶν Ἀρχίλοχος τὴν ἀσπίδα ῥῆ-
 5 „φαί „ἀσπίδα μὲν Σαίων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θά-
 „μυφ. ἐντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“ οἱ δ' C.550 αὐτοὶ οὗτοι Σαπαῖοι νῦν ὀνομάζονται· πάντες γὰρ οὗτοι περὶ Ἀβδηρα τὴν οἰκησιν εἶχον καὶ τὰς περὶ Αἴμνον νήσους· ὁμοίως δὲ καὶ Βρύγοι καὶ Βρύγες καὶ Φρύγες οἱ αὐτοί, καὶ Μυσοὶ καὶ Μαίονες καὶ Μήονες· 15 οὐ χρεια δὲ πλεονάζειν. ὑπονοεῖ δὲ καὶ ὁ Σκήψιος τὴν τοῦ ὀνόματος μετάπτωσιν ἐξ Ἀλύβων εἰς Χάλυβας, τὰ δ' ἐξῆς καὶ τὰ συνωδὰ οὐ νοῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τίνος Ἀλιζώνους εἰρηκε τοὺς Χάλυβας, ἀποδοκιμάζει τὴν δόξαν· ἡμεῖς δ' ἀντιπαραθέντες τῇ ἡμετέρᾳ τὴν ἐκεί- 20
 21 νου καὶ τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις σκοπῶμεν. οἱ μὲν [οὖν] μεταγράφουσιν „Ἀλαζώνων“ οἱ δ' „Ἀμαζώνων“ ποιοῦντες, τὸ δ' „ἐξ Ἀλύβης“ „ἐξ Ἀλόπης“ ἢ „ἐξ Ἀλόβης,“ τοὺς μὲν Σκύθας Ἀλαζῶνας φάσκοντες ὑπὲρ τὸν Βορουσθένη καὶ Καλλιπίδας καὶ ἄλλα ὀνόματα, 25 ἅπερ Ἑλλάνικός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Εὐδοξος κατεφλυάρησαν ἡμῶν, τοὺς δ' Ἀμαζῶνας μεταξὺ Μυσίας καὶ Καρίας καὶ Λυδίας, καθάπερ Ἐφορος νομίζει, πλησίον Κύμης τῆς πατρίδος αὐτοῦ· καὶ τοῦτο μὲν ἐχεταιί τινος λόγου τυχὸν ἴσως· εἴη γὰρ ἂν λέγων τὴν ὑπὸ 30

15 post Μυσαί: καὶ Μήρονες

τῶν Αἰολέων καὶ Ἰώνων οἰκισθεῖσαν ὕστερον, πρότερον δ' ὑπὸ Ἀμαζόνων, [ᾧν] καὶ ἐπωνύμους πόλεις τινὰς εἶναι φασί· καὶ γὰρ Ἐφεσον καὶ Σμύρναν καὶ Κύμην καὶ Μύριναν. ἡ δὲ Ἀλύβη ἢ ὡς τινες Ἀλόπη ἢ 5 Ἀλόβη πῶς ἂν ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἐξητάζετο; πῶς δὲ τηλόθεν; πῶς δ' ἢ τοῦ ἀργύρου γενέθλη;

- Ταῦτα μὲν ἀπολύεται τῇ μεταγραφῇ· γράφει γὰρ 22 οὕτως „αὐτὰρ Ἀμαζόνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἤρ- „χον, ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης, ὅθ' Ἀμαζονίδων γένος ἐστί.“
- 10 ταῦτα δ' ἀπολυσάμενος εἰς ἄλλο ἐμπέπτωκε πλάσμα· οὐδαμοῦ γὰρ ἐνθάδε εὐρίσκεται Ἀλόπη· καὶ ἡ μεταγραφὴ δὲ παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πῆστιν καινοτομουμένη ἐπὶ τοσοῦτον σχεδιασμῶ ἔοικεν. ὁ δὲ Σκήψιος οὔτε τὴν τούτου δόξαν ἔοικεν ἀποδεξά- 15 μενος οὔτε τῶν περὶ τὴν Παλλήνην τοὺς Ἀλιζώνους ὑπολαβόντων, ᾧν ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς. ὁμοίως διαπορεῖ καὶ πῶς ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸν Βορυσθένην νομάδων ἀφῆχθαι συμμαχίαν τοῖς Τρωσί τις νομίσειεν, ἐπαινεῖ δὲ μάλιστα τὴν Ἐκαταίου τοῦ Μιλησίου καὶ 20 Μενεκράτους τοῦ Ἐλαίτου τῶν Ξενοκράτους γνωρίμων ἀνδρὸς δόξαν καὶ τὴν Παλαιφάτου, ᾧν ὁ μὲν ἐν γῆς περιόδῳ φησὶν „ἐπὶ δ' Ἀλαζία πόλι ποταμὸς Ὀδρύ- „σης ῥέων διὰ Μυγδονίης πεδίου ἀπὸ δύσιος ἐκ τῆς „λίμνης τῆς Δασκυλίτιδος ἐς Ῥύνδακον ἐσβάλλει.“ ἔρη-C.551 25 μων δὲ εἶναι νῦν τὴν Ἀλαζίαν λέγει, κάμας δὲ πολλὰς τῶν Ἀλαζώνων οἰκεῖσθαι, δι' ᾧν Ὀδρύσης φεῖ, ἐν δὲ ταύταις τὸν Ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐφορίαν τῶν Κυζικηνῶν. ὁ δὲ Μενεκράτης ἐν τῇ Ἑλλησποντιακῇ περιόδῳ ὑπερκεῖσθαι 30 λέγει τῶν περὶ τὴν Μύρλειαν τόπων ὀρεινῆν συνεχῆ, ἣν κατῴκει τὸ τῶν Ἀλιζώνων ἔθνος· δεῖ δέ, φησί, γράφειν ἐν τοῖς δύο λάβδα, τὸν δὲ ποιητὴν ἐν τῷ ἐν

γράφειν διὰ τὸ μέτρον. ὁ δὲ Παλαίφατος φησιν ἐξ Ἀλαξίωνων τῶν ἐν τῇ Ἀλόπη-οικούντων, νῦν δὲ Ζελεία, τὸν Ὀδίων καὶ τὸν Ἐπίστροφον στρατεῦσαι. τί οὖν ἄξιον ἐπαινεῖν τὰς τούτων δόξας; χωρὶς γὰρ τοῦ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν καὶ τούτους κινεῖν οὔτε τὰ ἀργυρεῖα δεικνύ- 5 ουσιν, οὔτε ποῦ τῆς Μυρλεάτιδος Ἀλόπη ἐστίν, οὔτε πῶς οἱ ἐνθύνδε ἀφιγμένοι εἰς Ἴλιον τηλόθεν ἦσαν, εἰ καὶ δοθείη Ἀλόπην τινὰ γερονένην ἢ Ἀλαξίαν· πολὺ γὰρ δὴ ταῦτα ἐγγυτέρω ἐστὶ τῇ Τρωάδι ἢ τὰ περὶ Ἐφέσον. ἀλλ' ὅμως τοὺς περὶ Πύγεια λέγοντας τοὺς Ἀμα- 10 ζῶνας μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Μαγνησίας καὶ Πριήνης φλυαρεῖν φησὶν ὁ Δημήτριος· τὸ γὰρ „τηλόθεν“ οὐκ ἐφαρμόττειν τῷ τόπῳ· πόσῳ οὖν μᾶλλον οὐκ ἐφαρμόττει τῷ περὶ Μυσίαν καὶ Τευθρανίαν;

- 23 Νῆ Δία, ἀλλὰ φησι δεῖν ἕνια καὶ ἀκύρωσ προστι- 15 θέμενα δέχεσθαι, ὡς καὶ „τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης“ καὶ „Ἄρ- „ναίος δ' ὄνομ' ἔσκε, τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ,“ καὶ „εἴλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ Πηνελόπη.“ δεδόσθω δὴ καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἐκεῖνα οὐ δοτέα, οἷς προσέχων ὁ Δημήτριος οὐδὲ τοῖς ὑπολαβοῦσι δεῖν ἀκούειν 20 „τηλόθεν ἐκ Χαλύβης“ πιθανῶς ἀντείρηκε. συγχωρήσας γὰρ ὅτι, εἰ καὶ μὴ ἔστι νῦν ἐν τοῖς Χάλυψι τὰ ἀργυρεῖα, ὑπάρξαι γε ἐνεδέχεται, ἐκεῖνό γε οὐ συγχωρεῖ ὅτι καὶ ἐνδοξα ἦν καὶ ἄξια μνήμης, καθάπερ τὰ σιδηρεῖα. τί δὲ κωλύει, φαίη τις ἄν, καὶ ἐνδοξα εἶναι, καθά- 25 περ καὶ τὰ σιδηρεῖα; ἢ σιδήρου μὲν εὐπορία τόπον ἐπιφανῆ δύναται ποιεῖν, ἀργύρου δ' οὐ; τί δ' εἰ μὴ κατὰ τοὺς ἥρωας, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον εἰς δόξαν ἀφίκτο τὰ ἀργυρεῖα, ἄρα μέμψαιτό τις ἄν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποιητοῦ; πῶς οὖν εἰς τὸν ποιητὴν ἢ δόξα ἀφίκετο; πῶς 30

25. ante καὶ : ἢ

- δ' ἢ τοῦ ἐν τῇ Τεμέσῃ χαλκοῦ τῇ Ἰταλιώτιδι; πῶς δ' ἢ τοῦ Θηβαϊκοῦ πλούτου τοῦ κατ' Αἴγυπτον; καίτοι διπλάσιον σχεδόν τι διέχοντα τῶν Αἴγυπτίων Θηβῶν ἢ τῶν Χαλδαίων. ἀλλ' οὐδ' οἷς συνηγορεῖ, τούτοις 5 ὁμολογεῖ· τὰ γὰρ περὶ τὴν Σκῆψιν τοποθετῶν τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, πλησίον τῆς Σκῆψεως καὶ τοῦ Αἰσή-
 10 που Νέαν κώμην καὶ Ἀργυρίαν λέγει καὶ Ἀλαζονίαν. ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἔστι, πρὸς τὰς πηγὰς αὐτῶν εἶη τοῦ Αἰσήπου. ὁ δὲ Ἐκαταίος λέγει ἐπέκεινα τῶν ἐκβολῶν
 15 αὐτοῦ, ὃ τε Παλαίφατος πρότερον μὲν Ἀλόπην οἰκεῖν φήσας νῦν δὲ Ζέλειαν, οὐδὲν ὁμοιον λέγει τούτοις. εἰ δ' ἄρα ὁ Μενεκράτης, καὶ οὐδ' οὗτος τὴν Ἀλόπην ἢ Ἀλόβην ἢ ὄπως ποτὲ βούλονται γράφειν φράζει ἥτις ἔστιν, οὐδ' αὐτὸς ὁ Δημήτριος.
- 15 Πρὸς Ἀπολλόδωρον δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ 24
 Τρωικῷ διακόσμῳ διαλεγόμενον πολλὰ μὲν εἰρηται πρότερον, καὶ νῦν δὲ λεκτέον. οὐ γὰρ οἰεται δεῖν δέχε-
 20 σθαι τοὺς Ἀλιζώνους ἐκτὸς τοῦ Ἄλως· μηδεμίαν γὰρ συμμαχίαν ἀφίχθαι τοῖς Τρωσὶν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἄλως. πρῶτον τοίνυν ἀπαιτήσομεν αὐτὸν τίνες εἰσὶν οἱ ἐντὸς τοῦ Ἄλως Ἀλιζωνοὶ, οἱ καὶ „τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-
 25 „βης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ οὐ γὰρ ἔξει λέγειν· ἔπειτα τὴν αἰτίαν δι' ἣν οὐ συγχωρεῖ καὶ ἐκ τῆς περαίας ἀφίχθαι τινὰ συμμαχίαν· καὶ γὰρ εἰ τὰς ἄλλας ἐντὸς εἰ-
 30 ναι τοῦ ποταμοῦ πάσας συμβαίνει πλὴν τῶν Θρακῶν, μίαν γε ταύτην οὐδὲν ἐκώλυε πέραθεν ἀφίχθαι ἐκ τῆς ἐπέκεινα τῶν Λευκοσύρων. ἢ πολεμήσουσας μὲν ἦν δυνατὸν διαβαίνειν ἐκ τῶν τόπων τούτων καὶ τῶν ἐπέ-
 30 κεινα, καθάπερ τὰς Ἀμαζόνας καὶ Τρηῶνας καὶ Κιμμε-
 ρίους φασί, συμμαχήσουσας δ' ἀδύνατον; αἱ μὲν οὖν Ἀμαζόνες οὐ συννεμάχουν διὰ τὸ τὸν Πρίαμον πολεμή-
 σαι πρὸς αὐτὰς συμμαχοῦντα τοῖς Φρυγῶν „ἡματι τῷ

„ὄτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι“ φησὶν ὁ Πρίαμος
 „καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἔων μετὰ τοῖσιν ἐλέγγυην.“
 οἱ δ' ὁμοροῦντες αὐταῖς, οὐθ' οὕτως ἄπωθεν ὄντες
 ὥστε χαλεπὴν εἶναι τὴν ἐκεῖθεν μετάπεμψιν οὔτ' ἐχ-
 θρας ὑποκειμένης, οὐδὲν ἐκωλύοντο οἶμαι συμμαχεῖν. 5

25 Ἄλλ' οὐδὲ δόξαν ἔχει τοιαύτην τῶν παλαιῶν εἰ-
 πεῖν ὡς συμφωνούντων ἀπάντων μηδένας ἐκ τῆς πε-
 ραίας τοῦ Ἄλυσος κοινωῶνῆσαι τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.
 πρὸς τὸνναντίον δὲ μᾶλλον εὔροι τις ἂν μαρτυρίας·
 Μαιάνδριος γοῦν ἐκ τῶν Λευκοσύρων φησὶ τοὺς Ἐνε- 10
 τοὺς ὀρμηθέντας συμμαχεῖσθαι τοῖς Τρωσίν, ἐκεῖθεν
 δὲ μετὰ τῶν Θρακῶν ἀπάραι καὶ οἰκῆσαι περὶ τὸν τοῦ
 Ἀδρίου μυχόν, τοὺς δὲ μὴ μετασχόντας τῆς στρατείας
 Ἐνετοὺς Καππάδοκας γενέσθαι. συνηγορεῖν δ' ἂν
 δόξειε τῷ λόγῳ τούτῳ, διότι πᾶσα ἡ πλησίον τοῦ Ἄλυ- 15

C.5530s Καππαδοκία ὄση παρατείνει τῇ Παφλαγονίᾳ ταῖς
 δυοῖς χρῆται διαλέκτοις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζει τοῖς
 Παφλαγονικοῖς, Βάγας καὶ Βιάσας καὶ Αἰνιάτης καὶ
 Ῥατώτης καὶ Ζαρδῶκης καὶ Τίβιος καὶ Γάσυς καὶ Ὀλί-
 γασυς καὶ Μάνης· ταῦτα γὰρ ἐν τε τῇ Φαξημωνίτιδι 20
 καὶ τῇ Πιμωλισίτιδι καὶ τῇ Γαζηλωνίτιδι καὶ Γαζακηνῇ
 καὶ ἄλλαις πλείσταις χώραις ἐπιπολάζει τὰ ὀνόματα.
 αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος παρατίθησι τὸ τοῦ Ζηνοδό-
 του ὅτι γράφει „ἐξ Ἐνετῆς, ὅθεν ἡμιόνων γένος
 „ἄγροτεράων.“ ταύτην δὲ φησὶν Ἐκαταῖον τὸν Μι- 25
 λῆσιον δέχεσθαι τὴν Ἀμισόν· ἢ δ' Ἀμισὸς εἴρηται διότι
 τῶν Λευκοσύρων ἐστὶ καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἄλυσος.

26 Εἴρηται δ' αὐτῷ που καὶ διότι ὁ ποιητὴς ἱστορίαν
 εἶχε τῶν Παφλαγόνων τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ παρὰ τῶν
 περὶ διελθόντων τὴν χώραν, τὴν παραλίαν δ' ἠγνοεῖ, 30
 καθάπερ καὶ τὴν ἄλλην τὴν Ποντικὴν· ὠνόμαξε γὰρ
 [ἂν] αὐτήν. τὸνναντίον δ' ἐστὶν ἀναστρέψαντα εἰπεῖν

ἐκ τῆς περιουσίας ὀρηθέντα τῆς ἀποδοθείσης νυνί, ὡς τὴν μὲν παραλίαν πᾶσαν ἐπελήλυθε καὶ οὐδὲν τῶν ὄντων τότε ἀξίων μνήμης παραλέλοιπεν· εἰ δ' Ἡράκλειαν καὶ Ἀμαστριν καὶ Σινώπην οὐ λέγει τὰς μήπω 5 συνωκισμένας οὐδὲν θαυμαστόν· τὴν δὲ μεσόγαιαν οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ εἴρηκε. καὶ τὸ μὴ ὀνομάζειν δὲ πολλὰ τῶν γνωρίμων οὐκ ἀγνοίας ἐστὶ σημεῖον, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεσημηνάμεθα· ἀγνοεῖν γὰρ αὐτὸν πολλὰ τῶν ἐνδόξων ἔφη περὶ τὸν Πόντον, οἶον 10 ποταμοὺς καὶ ἔθνη· ὀνομάσαι γὰρ ἄν. τοῦτο δ' ἐπὶ μὲν τινῶν σφόδρα σημειωδῶν δοίη τις ἄν, οἶον Σκύθας καὶ Μαιῶτιν καὶ Ἰστρον. οὐ γὰρ διὰ σημείων μὲν τοὺς νομάδας εἴρηκε γαλακτοφάγους ἀβίους τε, δικαιωτάτους ἀνθρώπους, καὶ ἔτι ἀγανοὺς ἱππημολγούς, 15 Σκύθας δὲ οὐκ ἄν εἶπεν ἢ Σαυρομάτας ἢ Σαρμάτας, εἰ δὴ οὕτως ὀνομάζοντο [τότε] ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· οὐδ' ἄν Θρακῶν τε καὶ Μυσῶν μνησθεῖς τῶν πρὸς τῷ Ἰστρῷ αὐτὸν παρεσίγησε μέγιστον τῶν ποταμῶν ὄντα, καὶ ἄλλως ἐπιφόρως ἔχων πρὸς τὸ τοῖς ποταμοῖς ἀφορίζεσθαι 20 τοὺς τόπους, οὐδ' ἄν Κιμμερίους λέγων παρήκε τὸν Βόσπορον ἢ τὴν Μαιῶτιν.

Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ οὕτω σημειωδῶν ἢ μὴ τότε ἢ μὴ 27 πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τί ἄν τις μέμφοιτο; οἶον τὸν Τάναϊν δι' οὐδὲν ἄλλο γνωριζόμενον ἢ διότι τῆς Ἀσίας 25 καὶ τῆς Εὐρώπης ὄριόν ἐστίν· ἀλλ' οὔτε τὴν Ἀσίαν C.554 οὔτε τὴν Εὐρώπην ὀνόμαζόν πω οἱ τότε, οὐδὲ διήρητο οὕτως εἰς τρεῖς ἡπείρους ἢ οἰκουμένη· ὀνόμασε γὰρ ἄν πω διὰ τὸ λίαν σημειῶδες, ὡς καὶ τὴν Λιβύην καὶ τὸν λίβα τὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Λιβύης πνέ- 30 οντα· τῶν δ' ἡπείρων μήπω διωρισμένων οὐδὲ τοῦ Ταναΐδος ἔδει καὶ τῆς μνήμης αὐτοῦ. πολλὰ δὲ καὶ ἀξιομνημόνευτα μὲν, οὐχ ὑπέδραμε δέ· πολὺ γὰρ δὴ

καὶ τὸ ἐπελευστικὸν εἶδος ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ἐν ταῖς
 πράξεσιν ἐστίν. ἐκ πάντων δὲ [τούτων καὶ] τῶν τοι-
 ούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι μοχθηρῶ σημείῳ χρῆται πᾶς ὁ
 ἐκ τοῦ μὴ λέγεσθαι τι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τὸ ἀγνοεῖσθαι
 ἐκεῖνο ὑπ' αὐτοῦ τεκμαιρόμενος. καὶ δεῖ διὰ πλειό- 5
 νων παραδειγμάτων ἐξελέγχειν αὐτὸ μοχθηρὸν ὄν.
 πολλῶ γὰρ αὐτῷ κέχρηται πολλοί. ἀνακρουστέον
 οὖν αὐτούς προφέροντας τὰ τοιαῦτα, εἰ καὶ ταυτολο-
 γήσομεν· οἷον ἐπὶ τῶν ποταμῶν εἰ τις λέγοι τῷ μὴ
 ὀνομάσθαι ἀγνοεῖσθαι εὐήθη φήσομεν τὸν λόγον· 10
 ὅπου γε οὐδὲ Μέλητα τὸν παρὰ τὴν Σμύρναν ῥέοντα
 ὀνόμακε ποταμόν, τὴν ὑπὸ τῶν πλείστων λεγομένην
 αὐτοῦ πατρίδα, Ἐρμον ποταμόν καὶ Ἴλλον ὀνομάζων,
 οὐδὲ Πακτωλὸν τὸν εἰς ταῦτ' οὗτοις ῥεῖθρον ἐμβά-
 λουτα, τὴν δ' ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Τιμώλου ἔχοντα οὐ μέ- 15
 μνηται· οὐδ' αὐτὴν Σμύρναν λέγει, οὐδὲ τὰς ἄλλας
 τῶν Ἰώνων πόλεις καὶ τῶν Αἰολέων τὰς πλείστας, Μί-
 λητον λέγων καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον, οὐδὲ Αἰθαῖον
 τὸν παρὰ Μαγνησίαν ῥέοντα οὐδὲ δὴ Μαρσύαν τοὺς
 εἰς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδόντας, ἐκεῖνον ὀνομάζων καὶ 20
 πρὸς τούτοις „Ῥῆσόν θ' Ἐπτάπορον τε Κάρησόν τε
 „Ῥοδίον τε,“ καὶ τοὺς ἄλλους, ὧν οἱ πλείους ὀχητῶν
 οὐκ εἰσι μεῖζους. πολλὰς τε χώρας ὀνομάζων καὶ πό-
 λεις τοτὲ μὲν καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ὄρη συγκατα-
 λέγει τοτὲ δ' οὐ· τοὺς γοῦν κατὰ τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν 25
 Ἀττικὴν οὐ λέγει οὐδ' ἄλλους πλείους· ἐτι δὲ καὶ τῶν
 πόρρω μεμνημένους τῶν ἐγγὺς σφόδρα οὐ μέμνηται,
 οὐ δῆπου ἀγνοῶν αὐτοὺς γνωρίμους τοῖς ἄλλοις ὄν-
 τας· οὐδὲ δὴ τοὺς ἐγγὺς ἐπίσης, ὧν τοὺς μὲν ὀνομά-
 ζει τοὺς δὲ οὐ', οἷον Λυκίους μὲν καὶ Σολύμους, Μι- 30

9. post ταυτολογήσομεν: τὸν λόγον· 18. post λέγων: καὶ
 Σάμον

λύας δ' οὐ, οὐδὲ Παμφύλους οὐδὲ Πισίδας· καὶ Πα-
 φλαγόνας μὲν καὶ Φρύγας καὶ Μυσούς, Μαριανδύ-
 νους δ' οὐ, οὐδὲ Θυνοὺς οὐδὲ Βιθυνοὺς οὐδὲ Βέ-
 βρυκας· Ἀμαζόνων τε μέμνηται, Λευκοσύρων δ' οὐ;
 5 οὐδὲ Σύρων οὐδὲ Καππαδόκων οὐδὲ Λυκαόνων, Φοί-
 νικας καὶ Αἴγυπτίους καὶ Αἰθίοπας θρωλῶν· καὶ Ἀλή-C.555
 ἰον μὲν πεδίον λέγει καὶ Ἀρίμους, τὸ δὲ ἔθνος ἐν ᾧ
 ταῦτα σιγᾶ. ὁ μὲν δὴ τοιοῦτος ἔλεγχος ψευδῆς ἐστίν,
 ὁ δ' ἀληθῆς, ὅταν δείκνυται ψεῦδος λεγόμενόν τι. ἀλλ'
 10 οὐδ' ἐν τῷ τοιούτῳ κατορθῶν ἐδείχθη, ὅτε γε ἐθάρ-
 ρησε πλάσματα λέγειν τοὺς ἀγανοὺς ἰππημολγοὺς
 [καὶ] γαλακτοφάγους. τοσαῦτα καὶ πρὸς Ἀπολλόδω-
 ρον· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἑξῆς περιήγησιν.

Ἐπερ μὲν δὴ τῶν περὶ Φαρνακίαν καὶ Τραπε- 28
 15 ζοῦντα τόπων οἱ Τιβαρηνοὶ καὶ Χαλδατοὶ μέχρι τῆς μι-
 κρῆς Ἀρμενίας εἰσίν. αὕτη δ' ἐστὶν εὐδαίμων ἰκανῶς
 χώρα· δυνάσται δ' αὐτὴν κατεῖχον αἰεὶ, καθάπερ τὴν
 Σαφηνήν, τοτὲ μὲν φίλοι τοῖς ἄλλοις Ἀρμενίοις ὄντες
 τοτὲ δὲ ἰδιοπραγοῦντες· ὑπηκόους δ' εἶχον καὶ τοὺς
 20 Χαλδαίους καὶ Τιβαρηνούς, ὥστε μέχρι Τραπεζοῦν-
 τος καὶ Φαρνακίας διατείνειν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. αὐξή-
 θεις δὲ Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ καὶ τῆς Κολχίδος κα-
 τέστη κύριος καὶ τούτων ἀπάντων, Ἀντιπάτρου τοῦ
 Σίσιδος παραχωρήσαντος αὐτῷ. ἐπεμελήθη δὲ οὕτω
 25 τῶν τόπων τούτων ὥστε πέντε καὶ ἑβδομήκοντα φρού-
 ρια ἐν αὐτοῖς κατεσκευάσατο, οἷσπερ τὴν πλειστον
 γάζαν * ἐνεχείρισε. τούτων δ' ἦν ἀξιολογώτατα ταῦ-
 τα, Ἰθάρα καὶ Βασγοιδάριζα καὶ Σινορία, ἐπιπεφυ-
 κὸς τοῖς ὄρειοις τῆς μεγάλης Ἀρμενίας χωρίον, διόπερ
 30 Θεοφάνης Σινορίαν παρωνόμασεν. ἡ γὰρ τοῦ Παρυ-
 ἀδρου πᾶσα ὄρεινὴ τοιαύτας ἐπιτηδειότητας ἔχει πολ-
 λὰς εὐυδρὸς τε οὐσα καὶ ὑλώδης καὶ ἀποτόμοις φά-

ραγξι και κρημοις διειλημμένη πολλαχόθεν· ἐτετεί-
χιστο γοῦν ἐνταῦθα τὰ πλείστα τῶν γαζοφυλακίων,
καὶ δὴ καὶ τὸ τελευταῖον εἰς ταύτας κατέφυγε τὰς ἐσχα-
τίας τῆς Ποντικῆς βασιλείας ὁ Μιθριδάτης ἐπιόντος
Πομπηίου, καὶ τῆς Ἀκιλισηνῆς κατὰ Δάστειρα εὐν- 5
δρον ὄρος καταλαβόμενος (πλησίον δ' ἦν καὶ ὁ Εὐ-
φράτης ὁ διορίζων τὴν Ἀκιλισηνὴν ἀπὸ τῆς μικρᾶς
Ἀρμενίας) διέτριψε τέως ἕως πολιορκούμενος ἠναγ-
κάσθη φυγεῖν διὰ τῶν ὄρων εἰς Κολχίδα κάκειθεν εἰς
Βόσπορον. Πομπήιος δὲ περὶ τὸν τόπον τοῦτον πόλιν 10
ἔκτισεν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ Νικόπολιν, ἣ καὶ νῦν
συμμένει καὶ οἰκεῖται καλῶς.

29 Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν ἄλλοι ἄλλων
ἐχόντων, ὡς ἐβούλοντο Ῥωμαῖοι, τὸ τελευταῖον εἶχεν
ὁ Ἀρχέλαος. τοὺς δὲ Τιβαρηνοὺς καὶ Χαλδαίους μέ- 15
χρι Κολχίδος καὶ Φαρνακίας καὶ Τραπεζοῦντος ἔχει
Πυθόδωρις, γυνὴ σάφρων καὶ δυνατὴ προϊστασθαι
πραγμάτων. ἔστι δὲ θυγάτηρ Πυθόδωρου τοῦ Τραλ-
C.556λιανοῦ, γυνὴ δ' ἐγένετο Πολέμωνος καὶ συνεβασίλευ-
σεν ἐκείνῳ χρόνον τινα, εἶτα διεδέξατο τὴν ἀρχήν, 20
τελευτήσαντος ἐν τοῖς Ἀσπουργιανοῖς καλουμένοις τῶν
περὶ τὴν Σινδικὴν βαρβάρων· δυεῖν δ' ἐκ τοῦ Πολέ-
μωνος ὄντων υἱῶν καὶ θυγατρὸς ἣ μὲν ἐδόθη Κότυ
τῷ Σαπαῖῳ, δολοφονηθέντος δὲ ἐχῆρευσε παῖδας ἔχου-
σα ἐξ αὐτοῦ· δυναστεύει δ' ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν· 25
τῶν δὲ τῆς Πυθόδωριδος υἱῶν ὁ μὲν ἰδιώτης συνδικά-
κει τῇ μητρὶ τὴν ἀρχήν, ὁ δὲ νεωστὶ καθέσταιται τῆς
μεγάλης Ἀρμενίας βασιλεύς. αὐτὴ δὲ συνώκησεν Ἀρ-
χελάῳ καὶ συνέμεινεν ἐκείνῳ μέχρι τέλους, νῦν δὲ
χηρεῦει, τὰ τε λεχθέντα ἔχουσα χωρία καὶ ἄλλα ἐκέ- 30
νων χαριέστερα, περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐροῦμεν.

30 Τῇ γὰρ Φαρνακίᾳ συνεχῆς ἐστὶν ἡ Σιδήνη καὶ ἡ

Θειίσκυρα. τούτων δ' ἡ Φανάροια ὑπέγκειται μέρος
 ἔχουσα τοῦ Πόντου τὸ κράτιστον· καὶ γὰρ ἐλαιόφυτός
 ἐστὶ καὶ εὖοινοσ καὶ τὰς ἄλλας ἔχει πάσας ἀρετάς, ἐκ
 μὲν τῶν ἐφῶν μερῶν προβεβλημένη τὸν Παρναδόρην
 5 παράλληλον αὐτῇ κατὰ μῆκος, ἐκ δὲ τῶν πρὸς δύσιν
 τὸν Λίθρον καὶ τὸν Ὀφλιμον. ἔστι δ' αὐλῶν καὶ μῆ-
 κος ἔχων ἀξιόλογον καὶ πλάτος· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ἐκ
 μὲν τῆς Ἀρμενίας ὁ Λύκος, ἐκ δὲ τῶν περὶ Ἀμάσειαν
 στενωῶν ὁ Ἴρις· συμβάλλουσι δ' ἀμφοτέροι κατὰ μέ-
 10 σον ποντὸν αὐλῶνα, ἐπὶ τῇ συμβολῇ δ' ἴδρυνται πόλις,
 ἣν ὁ μὲν πρῶτος ὑποβεβλημένος Εὐπατορίαν ἀφ' αὐ-
 τοῦ προσηγόρευσε, Πομπήιος δ' ἡμιτελῆ καταλαβὼν,
 προσθεὶς χώραν καὶ οἰκήτορας Μαγνόπολιν προσει-
 πεν. αὕτη μὲν οὖν ἐν μέσῳ κεῖται τῷ πεδίῳ, πρὸς
 15 αὐτῇ δὲ τῇ παρωρεῖα τοῦ Παρναδόρου Κάβειρα ἴδρυ-
 ται, σταδίοις ἑκατὸν καὶ πενήκοντά που νοτιωτέρα
 τῆς Μαγνοπόλεως, ὅσον καὶ Ἀμάσεια δυσμικωτέρα
 αὐτῆς ἐστὶν· ἐν δὲ τοῖς Καβείροις τὰ βασίλεια Μιθρι-
 δάτου κατεσκευάστω καὶ ὁ ὕδραλέτης καὶ τὰ ζωοργεῖα
 20 καὶ αἱ πλησίον θῆραι καὶ τὰ μέταλλα.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Καινὸν χωρίον προσαγορευ- 31
 θέν, ἐρυμνὴ καὶ ἀπότομος πέτρα, διέχουσα τῶν Κα-
 βείρων ἔλαττον ἢ διακοσίους σταδίους· ἔχει δ' ἐπὶ τῇ
 κορυφῇ πηγὴν ἀναβάλλουσαν πολὺ ὕδωρ, πρὸς τε
 25 τῇ ρίζῃ ποταμὸν καὶ φάραγγα βαθειαν· τὸ δ' ὕψος
 ἑξαίσιον τῆς πέτρας ἐστὶ * τοῦ αὐχένος, ὥστ' ἀπολιόρ-
 κητός ἐστὶ· τετελείσται δὲ θανμαστῶς πλήν ὅσον οἱ
 Ῥωμαῖοι κατέσπασαν· οὕτω δ' ἐστὶν ἅπανα ἡ κύκλω
 κατάδρυμος καὶ ὄρεινὴ καὶ ἄνυδρος, ὥστ' ἐντὸς ἑκα-
 30 τὸν καὶ εἰκοσι σταδίων μὴ εἶναι δυνατὸν στρατοπεδεύ-
 σασθαι. ἐνταῦθα μὲν ἦν τῷ Μιθριδάτῃ τὰ τιμιώτατα
 τῶν κειμηλίων, ἃ νῦν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ κεῖται Πομ-

- πηίου ἀναθέντος. ταύτην δὴ τὴν χώραν ἔχει πᾶσαν ἡ Πυθιοδοῦρις προσεχῆ οὖσαν τῇ βαρβάρῳ τῇ ὑπ' αὐτῆς κατεχομένη, καὶ τὴν Ζηλιτίν καὶ Μεγαλοπολίτιν. τὰ δὲ Κάβειρα Πομπηίου σκευάσαντος εἰς πόλιν καὶ καλέσαντος Διόσπολιν, ἐκεῖνη προσκατεσκευάσε καὶ Σε-
 5 βαστὴν μετωνόμασε, βασιλείῳ τε τῇ πόλει χρῆται. ἔχει δὲ καὶ τὸ ἱερὸν Μηνὸς Φαρνάκου καλούμενον, τὴν Ἀμερίαν κωμόπολιν πολλοὺς ἱεροδούλους ἔχουσαν καὶ χώραν ἱερὰν, ἣν ὁ ἱερώμενος ἀεὶ καρποῦται. ἐτίμησαν δ' οἱ βασιλεῖς τὸ ἱερὸν τοῦτο οὕτως εἰς ὑπερβολὴν
 10 ὥστε τὸν βασιλικὸν καλούμενον ὄρκον τοῦτον ἀπέφηναν „τύχην βασιλείας“ καὶ „Μῆνα Φαρνάκου.“ ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τῆς σελήνης τὸ ἱερὸν, καθάπερ τὸ ἐν Ἀλβανοῖς καὶ τὰ ἐν Φρυγίᾳ, τό τε τοῦ Μηνὸς ἐν τῷ ὄμω-
 15 νύμφ τόπῳ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκαίου τὸ πρὸς Ἀντιοχείᾳ τῇ πρὸς Πισιδίᾳ καὶ τὸ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀντιοχέων.
- 32 Ὑπὲρ δὲ τῆς Φαναροίας ἔστι τὰ Κόμανα τὰ ἐν τῷ Πόντῳ, ὁμώνυμα τοῖς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ θεῷ καθιερωμένα, ἀφιδροθέντα ἐκεῖθεν, σχεδὸν δέ τι καὶ τῇ ἀγωγῇ παραπλησίᾳ κεχρημένα τῶν τε
 20 ἱερουργιῶν καὶ τῶν θεοφοριῶν καὶ τῆς περὶ τοὺς ἱερέας τιμῆς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ βασιλέων, ἦν ἵκα δις τοῦ ἔτους κατὰ τὰς ἐξόδους λεγομένας τῆς θεοῦ διάδημα φορῶν ἐτύγγανεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἦν δευ-
 25 τερος κατὰ τιμὴν μετὰ τὸν βασιλέα.
- 33 Ἐμνήσθημεν δὲ πρότερον Δορυλάου τε τοῦ τακτικοῦ, ὃς ἦν πρόπαππος τῆς μητρὸς ἡμῶν, καὶ ἄλλου Δορυλάου, ὃς ἦν ἐκείνου ἀδελφιδοῦς υἱὸς δὲ Φι-
 30 λεταίρου, καὶ διότι ἐκεῖνος τῶν ἄλλων τιμῶν παρὰ τοῦ Εὐπάτορος τῶν μεγίστων τυχῶν καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν Κομάνοις ἱερωσύνης ἐφωράθη τὴν βασιλείαν ἀφιστάς Ῥωμαίοις· καταλυθέντος δ' ἐκείνου συνδιεβλήθη καὶ

τὸ γένος. ὁπὲ δὲ Μοαφέρνης ὁ θεῖος τῆς μητρὸς ἡμῶν
 εἰς ἐπιφάνειαν ἦλθεν ἤδη πρὸς καταλύσει τῆς βασι-
 λείας, καὶ πάλιν τῷ βασιλεῖ συνήτύχησαν καὶ αὐτὸς
 καὶ οἱ ἐκείνου φίλοι, πλὴν εἴ τινες ἐφθῆσαν προαπο-
 5 στάντες αὐτοῦ, καθάπερ ὁ πάππος ἡμῶν ὁ πρὸς αὐ-
 τῆς, ὃς ἰδὼν τὰ τοῦ βασιλέως κακῶς φερόμενα ἐν τῷ
 πρὸς Δεύκολλον πολέμῳ, καὶ ἅμα ἠλλοτριωμένος αὐ-
 τοῦ δι' ὄργην, ὅτι ἀνεψιὸν αὐτοῦ Τίβιον καὶ υἱὸν ἐκεί-
 νου Θεόφιλον ἐτύγχανεν ἀπεκτονῶς νεωστί, ὥρμησε
 10 τιμωρεῖν ἐκείνοις τε καὶ ἑαυτῷ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ
 Δευκόλλου πίστεις ἀφίστησιν αὐτῷ πεντεκαίδεκα φρού-C.558
 ρια· καὶ ἐπαγγελίαι μὲν ἐγένοντο ἀντὶ τούτων μεγά-
 λαι, ἐπελθὼν δὲ Πομπήιος ὁ διαδεξάμενος τὸν πόλε-
 μον πάντας τοὺς ἐκείνῳ τι χαρισαμένους ἐχθροὺς ὑπέ-
 15 λαβε διὰ τὴν γενομένην αὐτῷ πρὸς ἐκείνον ἀπέχθειαν,
 διαπολεμήσας δὲ καὶ ἐπανελθὼν οὐκαδε ἐξενίκησεν
 ὥστε τὰς τιμὰς, ἃς ὑπέσχετο ὁ Δεύκολλος τῶν Ποντι-
 κῶν τισι, μὴ κυρῶσαι τὴν σύγκλητον· ἄδικον γὰρ
 εἶναι κατορθώσαντος ἑτέρου τὸν πόλεμον τὰ βρα-
 20 βεῖα ἐπ' ἄλλῳ γενέσθαι καὶ τὴν τῶν ἀριστείων δια-
 νομήν.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν βασιλέων οὕτω τὰ Κόμανα διω- 34
 κεῖτο ὡς εἴρηται, παραλαβὼν δὲ Πομπήιος τὴν ἐξου-
 σίαν Ἀρχέλαον ἐπέστησεν ἱερέα καὶ προσώρισεν αὐτῷ
 25 χώραν δίσχοινον κύκλῳ (τοῦτο δ' ἔστιν ἐξήκοντα στά-
 διοι) πρὸς τῇ ἱερᾷ, προστάξας τοῖς ἐνοικοῦσι πειθαρχ-
 εῖν αὐτῷ· τούτων μὲν οὖν ἡγεμῶν ἦν καὶ τῶν τὴν
 πόλιν οἰκούντων ἱεροδούλων κύριος πλὴν τοῦ πιπρά-
 σκειν· ἦσαν δὲ οὐκ ἐλάττους οὐδ' ἐνταῦθα τῶν ἑξα-
 30 κισχιλίων. ἦν δ' οὗτος Ἀρχελάος υἱὸς μὲν τοῦ ὑπὸ

5. post πρὸς: πατρὸς

Σύλλα καὶ τῆς συγκλήτου τιμηθέντος, φίλος δὲ Γαβι-
 βιλίου τῶν ὑπατικῶν τινος. ἐκείνου δὲ πεμφθέντος
 εἰς Συρίαν ἦκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κοινωνήσειν
 αὐτῷ παρασκευαζομένῳ πρὸς τὸν Παρθικὸν πόλεμον,
 οὐκ ἐπιτρεπούσης δὲ τῆς συγκλήτου ταύτην ἀφείς τὴν 5
 ἐλπίδα ἄλλην εὐρατο μείζω. ἐτύγγανε γὰρ Πτολεμαῖος
 ὁ τῆς Κλεοπάτρας πατὴρ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐκβε-
 βλημένος, θυγάτηρ δ' αὐτοῦ κατεῖχε τὴν βασιλείαν,
 ἀδελφὴ πρεσβυτέρα τῆς Κλεοπάτρας· ταύτη ζητου-
 μένου ἀνδρὸς βασιλικῷ γένους ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν 10
 τοῖς συμπράττουσι, προσποιησάμενος Μιθριδάτου τοῦ
 Εὐπάτορος υἱὸς [εἶναι], καὶ παραδεχθεὶς ἐβασίλευσεν
 ἕξ μῆνας. τοῦτον μὲν οὖν ὁ Γαβίνιος ἀνεῖλεν ἐν πα-
 35 ρατάξει κατάγων τὸν Πτολεμαῖον. υἱὸς δ' αὐτοῦ
 τὴν Ἰερωσύνην παρέλαβεν· εἶδ' ὕστερον Λυκομήδης, 15
 ᾧ καὶ τετράσχοινος ἄλλη προσετέθη· καταλυθέντος δὲ
 καὶ τούτου νῦν ἔχει Δύτευτος υἱὸς Ἀδιατόριγος, ὃς
 δοκεῖ ταύτης τυγχάνειν τῆς τιμῆς παρὰ Καίσαρος τοῦ
 Σεβαστοῦ δι' ἀρετήν. ὁ μὲν γὰρ Καῖσαρ θριαμβεύ-
 σας τὸν Ἀδιατόριγα μετὰ παιδῶν καὶ γυναικὸς ἔγνω 20
 ἀναιρεῖν μετὰ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν παιδῶν (ἦν δὲ
 πρεσβύτατος οὗτος), τοῦ δὲ δευτέρου τῶν ἀδελφῶν
 αὐτοῦ φήσαντος εἶναι πρεσβυτάτου πρὸς τοὺς ἀπά-
 γοντας στρατιώτας, ἕρις ἦν ἀμφοτέροις πολὺν χρό-
 C.559νον ἕως οἱ γονεῖς ἐπεισαν τὸν Δύτευτον παραχωρῆ- 25
 σαι τῷ νεωτέρῳ τῆς νίκης· αὐτὸν γὰρ ἐν ἡλικίᾳ μάλ-
 λον ὄντα ἐπιτηδειότερον κηδεμόνα τῇ μητρὶ ἔσεσθαι
 καὶ τῷ λειπομένῳ ἀδελφῷ· οὕτω δὲ τὸν μὲν συναπο-
 θανεῖν τῷ πατρὶ, τοῦτον δὲ σωθῆναι καὶ τυχεῖν τῆς
 τιμῆς ταύτης. αἰσθόμενος γὰρ, ὡς ἔοικε, Καῖσαρ 30
 ἤδη τῶν ἀνθρώπων ἀνηρημένων ἠχθέσθη, καὶ τοὺς

γε σωζομένους εὐεργεσίας καὶ ἐπιμελείας ἀξίους ὑπέλαβε δὸς αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν.

Τὰ μὲν οὖν Κόμανα εὐανδρεῖ καὶ ἔστιν ἐμπόριον 36
τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἀξιόλογον· συνέρχονται δὲ κα-
5 τὰ τὰς ἐξόδους τῆς θεοῦ πανταχόθεν ἐκ τε τῶν πόλεων
καὶ τῆς χώρας ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξὶν ἐπὶ τὴν ἑορτὴν·
καὶ ἄλλοι δὲ κατ' εὐχὴν αἰεὶ τινες ἐπιδημοῦσι θυσίας
ἐπιτελοῦντες τῇ θεῷ. καὶ εἰσὶν ἀβροδῖαιτοι οἱ ἐνοικ-
κοῦντες, καὶ οἰνόφυτα τὰ κτήματα αὐτῶν ἔστι πάντα,
10 καὶ πλῆθος γυναικῶν τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τοῦ σώ-
ματος, ὧν αἱ πλείους εἰσὶν ἱεραί. τρόπον γὰρ δὴ τινα
μικρὰ Κόρινθος ἔστιν ἢ πόλις· καὶ γὰρ ἐκεῖ διὰ τὸ
πλῆθος τῶν ἐταιρῶν, αἱ τῆς Ἀφροδίτης ἦσαν ἱεραί,
πολύς ἦν ὁ ἐπιδημῶν καὶ ἐνεορτάζων τῷ τόπῳ· οἱ δ'
15 ἐμπορικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ τελέως ἐξανηλίσκοντο, ὡστ'
ἐπ' αὐτῶν καὶ παροιμίαν ἐκπεσεῖν τοιαύτην „οὐ παν-
„τὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ τὰ μὲν δὴ
Κόμανα τοιαῦτα.

Τὴν δὲ κύκλω πᾶσαν ἔχει Πυθιοδώρις, ἧς ἦ τε 37
20 Φανάροια ἔστι καὶ ἡ Ζηλίτις καὶ ἡ Μεγαλοπολίτις.
περὶ μὲν Φαναροίας εἴρηται· ἡ δὲ Ζηλίτις ἔχει πόλιν
Ζῆλα ἐπὶ χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένην, ἔχουσαν
τὸ ἱερὸν τῆς Ἀναΐτιδος, ἦνπερ καὶ οἱ Ἀρμένιοι σέβον-
ται. αἱ μὲν οὖν ἱεροποιαὶ μετὰ μελζονος ἀγιστείας
25 ἐνταῦθα συντελοῦνται, καὶ τοὺς ὄρκους περὶ τῶν με-
γίστων ἐνταῦθα Ποντικοὶ πάντες ποιοῦνται· τὸ δὲ
πλῆθος τῶν ἱεροδούλων καὶ αἱ τῶν ἱερέων τιμαὶ παρὰ
μὲν τοῖς βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν εἶχον τύπον ὄνπερ προ-
είπομεν, νυνὶ δὲ ἐπὶ τῇ Πυθιοδωρίδι πάντ' ἔστιν. ἐκά-
30 κωσαν δὲ πολλοὶ καὶ ἐμείωσαν τὸ τε πλῆθος τῶν ἱερο-
δούλων καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν. ἐμειώθη δὲ καὶ ἡ
παρακειμένη χώρα μερισθεῖσα εἰς πλείους δυναστείας,

ἡ λεγομένη Ζηλίτις. τὸ παλαιὸν μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς οὐχ ὡς πόλιν ἀλλ' ὡς ἱερὸν διώκουν τῶν Περσικῶν θεῶν τὰ Ζήλα, καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς κύριος τῶν πάντων· ὠκέιτο δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἱεροδούλων καὶ τοῦ ἱερέως ὄντος ἐν παρουσίᾳ μεγάλη, καὶ * τοῖς περὶ αὐ- 5 τὸν οὐκ ὀλίγοις χάρα τε ὑπέκειτο ἱερὰ καὶ ἦν τοῦ ἱε-
 C.560 ρέως. Πομπήιος δὲ πολλὰς ἐπαρχίας προσώρτισε τῷ τόπῳ καὶ πόλιν ὠνόμασε καὶ ταύτην καὶ τὴν Μεγαλόπολιν, συνθεὶς ταύτην τε εἰς ἓν τὴν τε Κουλουπηνηνὴν καὶ τὴν Καμισηνήν, ὁμόρους οὖσας τῇ τε μικρᾷ Ἀρμενίᾳ καὶ 10 τῇ Λασιανσηνῇ, ἐχούσας ὄρυκτοὺς ἄλας καὶ ἔρυμα ἀρχαῖον τὰ Κάμισα νῦν κατεσπασμένον· οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνες τῶν Ῥωμαίων τῶν δευτῆν πολιτευμάτων τούτων τὰ μὲν τοῖς Κομάνων ἱερεῦσι προσένειμαν, τὰ δὲ τῷ Ζήλων ἱερεῖ, τὰ δ' Ἀτεπόριγι, δυνάστη τινὶ 15 τοῦ τετραρχικοῦ γένους τῶν Γαλατῶν ἀνδρὶ· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ταύτην μὲν τὴν μερίδα οὐ πολλὴν οὖσαν ὑπὸ Ῥωμαίοις εἶναι συμβαίνει καλουμένην ἐπαρχίαν (καὶ ἔστι σύστημα καθ' αὐτὸ τὸ πολίχνηον συνοικισάντων τὰ Κάρανα, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα Καρα- 20 νίτις λέγεται), τὰ δὲ λοιπὰ ἔχει Πυθιοδωρίς καὶ ὁ Δύτευτος.

38 Αἰπεται δὲ τοῦ Πόντου [τὰ] μεταξὺ ταύτης τε τῆς χώρας καὶ τῆς Ἀμισηνῶν καὶ Σινωπέων, πρὸς τε τὴν Καππαδοκίαν συντείνοντα καὶ Γαλάτας καὶ Πα- 25 φλαγόνας. μετὰ μὲν οὖν τὴν Ἀμισηνῶν μέχρι τοῦ Ἄλλος ἡ Φαξημωνίτις ἔστιν, ἣν Πομπήιος Νεαπολίτιν ὠνόμασε κατὰ Φαξημῶνα κόμην, [πόλιν] ἀποδείξας τὴν κατοικίαν καὶ προσαγορεύσας Νεάπολιν. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν προσάρκτιον πλευρὸν ἢ 30

1. post Ζηλίτις: ἢ ἔχει πόλιν Ζήλα ἐπὶ χώματι

Γαζηλωνίτις συγκλείει καὶ ἡ τῶν Ἀμισσηνῶν, τὸ δὲ ἐσπέριον ὁ Ἄλυς, τὸ δ' ἑῶνον ἡ Φανάροια, τὸ δὲ λοιπὸν ἡ ἡμετέρα χώρα ἡ τῶν Ἀμασέων, πολὺ πασῶν πλείστη καὶ ἀρίστη. τὸ μὲν οὖν πρὸς τῇ Φαναροίᾳ μέ-
 5 ρος τῆς Φαζημωνίτιδος λίμνη κατέχει πελαγία τὸ μέγεθος ἡ Στιφάνη καλουμένη, πολύοπος καὶ κύκλω νομάς ἀφθόνουσ ἐχουσα καὶ παντοδαπὰς· ἐπίκειται δ' αὐτῇ φρούριον ἐρυμνὸν ἐρημον νῦν Ἰκίζαρι, καὶ πλησίον βασιλείου κατεσκαμμένον· ἡ δὲ λοιπὴ ψιλλὴ τὸ
 10 πλεόν καὶ σιτοφόρος χώρα. ὑπέρεκειται δὲ τῆς τῶν Ἀμασέων τὰ τε θερμὰ ὕδατα τῶν Φαζημωνιτῶν ὑγιεινὰ σφόδρα, καὶ τὸ Σαγύλιον ἐπὶ ὄρους ὀρθίου καὶ ὑψηλοῦ πρὸς ὀξείαν ἀνατείνοντος ἄκραν ἔρυμα ἰδρυμένον ἔχον καὶ ὑδρεῖον δαψιλές, ὃ νῦν ὀλιγώρηται, τοῖς δὲ
 15 βασιλεῦσιν ἦν χρήσιμον εἰς πολλά. ἐνταῦθα δὲ ἐάλω καὶ διεφθάρη ὑπὸ τῶν Φαρνάκου τοῦ βασιλέως παίδων Ἀρσάκης, δυναστεύων καὶ νεωτερίζων, ἐπιτρέψαντος οὐδενὸς τῶν ἡγεμόνων· ἐάλω δὲ οὐ βία τοῦ ἐρύματος ληφθέντος ὑπὸ Πολέμωνος καὶ Λυκομήδους,
 20 βασιλέων ἀμφοῖν, ἀλλὰ λιμῶ· ἀνέφυγε γὰρ εἰς τὸ ὄρος παρασκευῆς χωρὶς εἰργόμενος τῶν πεδίων, εὔρε δὲ καὶ τὰ ὑδρεῖα ἐμπεφραγμένα πέτραις ἡλιβάτοις· οὕτω γὰρ διετέτακτο Πομπήιος, κατασπᾶν κελεύσας
 561 τὰ φρούρια καὶ μὴ εἶν χρήσιμα τοῖς ἀναφεύγειν εἰς
 25 αὐτὰ βουλομένοις λησθηρίων χάριν. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὕτω διέταξε τὴν Φαζημωνίτιν, οἱ δ' ὕστερον βασιλεῦσι καὶ ταύτην ἐνεῖμαν.

Ἡ δ' ἡμετέρα πόλις κεῖται μὲν ἐν φάραγγι βαθείᾳ 39
 καὶ μεγάλῃ, δι' ἧς ὁ Ἴρις φέρεται ποταμός, κατεσκευ-
 30 ασται δὲ θαναμαστῶς προνοία τε καὶ φύσει, πόλεως τε ἅμα καὶ φρουρίου παρέχεσθαι χρεῖαν δυναμένη· πέτρα γὰρ ὑψηλὴ καὶ περίκρημος κατερωγυῖα ἐπὶ τὸν

ποταμόν, τῇ μὲν ἔχουσα τὸ τεῖχος ἐπὶ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ καθ' ὃ ἡ πόλις συνώκισται, τῇ δ' ἀνατρέχον ἐκατέρωθεν ἐπὶ τὰς κορυφάς· δύο δ' εἰσὶ συμφυεῖς ἀλλήλαις πεφυρωμέναι παγκάλως· ἐν δὲ τῷ περιβόλῳ τούτῳ βασιλεία τ' ἐστὶ καὶ μνήματα βασιλέων· αἱ κορυφαὶ δ' ἔχουσιν ἀνχένα παντάπασι στενόν, πέντε ἢ ἕξ σταδίων ἐκατέρωθεν τὸ ὕψος ἀπὸ τῆς ποταμίας ἀναβαίνουντι καὶ τῶν προαστείων· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνχένος ἐπὶ τὰς κορυφὰς ἄλλη σταδιαία λείπεται πρόσβασις ὄξεϊα καὶ πάσης βίας κρείττων· ἔχει δὲ καὶ ὕδρευα ἐν- 10 τὸς ἀναφαίρετα, συρίγγων τετμημένων δυεῖν, τῆς μὲν ἐπὶ τὸν ποταμόν τῆς δ' ἐπὶ τὸν ἀνχένα· ἐπέξεν- κται δὲ γέφυρα τῷ ποταμῷ μία μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ προάστειον, ἄλλη δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου πρὸς τὴν ἕξω χώραν· κατὰ γὰρ τὴν γέφυραν ταύτην ἀπο- 15 λήγει τὸ ὄρος τὸ τῆς πέτρας ὑπερκείμενον. αὐλῶν δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ διήκων οὐ πλατὺς τὸ πρῶτον τελέως, ἔπειτα πλατύνεται καὶ ποιεῖ τὸ Χιλιόκωμον καλούμενον πεδίον· εἶδ' ἡ Διακοπηνὴ καὶ ἡ Πιμω- λισηνὴ χώρα πᾶσα εὐδαίμων μέχρι τοῦ Ἄλλος. ταῦτα 20 μὲν τὰ ἄρκτικὰ μέρη τῆς τῶν Ἀμασέων χώρας, μῆκος ὅσον πεντακοσίων σταδίων· ἐπειθ' ἕξῃς ἢ λοιπὴ πολὺ ταύτης ἐπιμηκεστέρα μέχρι τοῦ Βαβανόμου καὶ τῆς Ξιμήνης, ἣπερ καὶ αὐτὴ καθήκει μέχρι πρὸς τὸν Ἄλυν· τοῦτο μὲν δὴ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν 25 ἄρκτων πρὸς νότου ἐπὶ τε τὴν Ζηλίτιν καὶ τὴν μεγά- λην Καππαδοκίαν μέχρι τῶν Τροκμῶν. εἰσὶ δ' ἐν τῇ Ξιμήνῃ ἄλαι ὀρυκτῶν ἀλῶν, ἀφ' ὧν εἰκάξουσιν εἰ- ρῆσθαι Ἄλυν τὸν ποταμόν. ἔστι δὲ καὶ ἐρύματα πλείω κατεσκαμμένα ἐν τῇ ἡμετέρῃ χώρῃ καὶ ἔρημος γῆ πολ- 30 λὴ διὰ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον. ἔστι μέντοι πᾶσα μὲν εὐδενδρος, ἡ δ' ἰππόβοτος καὶ τοῖς ἄλλοις θρέμ-

μασι προσφορος· ἅπασα δ' οἰκήσιμος καλῶς. ἐδόθη
δὲ καὶ ἡ Ἀμάσεια βασιλεῦσι, νῦν δ' ἐπαρχία ἐστὶ.

Λοιπὴ δ' ἐστὶν ἡ ἐκτὸς Ἄλνος χώρα τῆς Πόντικῆς 40
ἐπαρχίας ἢ περὶ τὸν Ὀλγασσυν, συναφῆς τῇ Σινωπίδι. C.562
5 ἔστι δ' ὁ Ὀλγασσυσ ὄρος σφόδρα ὑψηλὸν καὶ δύσβα-
τον· καὶ ἱερὰ τοῦ ὄρους τούτου πανταχοῦ καθιδρυ-
μένα ἔχουσιν οἱ Παφλαγόνες. περικεῖται δ' ἱκανῶς
χώρα ἀγαθὴ ἢ τε Βλαηνὴ καὶ ἡ Δομαντίτις, δι' ἧς
Ἀμνίας ρεῖ ποταμός. ἐνταῦθα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ
10 τὰς Νικομήδους τοῦ Βιθυνοῦ δυνάμεις ἄρδην ἠφάνι-
σεν, οὐκ αὐτὸς παρατυχῶν ἀλλὰ διὰ τῶν στρατηγῶν
καὶ ὁ μὲν φεύγων μετ' ὀλίγων εἰς τὴν οἰκίαν ἐσώθη
κἀκεῖθεν εἰς Ἰταλίαν ἐπλευσεν, ὁ δ' ἠκολούθησε καὶ
τὴν τε Βιθυνίαν εἴλεν ἐξ ἐφόδου καὶ τὴν Ἀσίαν κατέ-
15 σχε μέχρι Καρίας καὶ Λυκίας. κἀνταῦθα δ' ἀπεδείχθη
πόλις ἢ Πομπηιοῦπολις· ἐν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ τὸ σαν-
δαρακουργεῖον οὐ πολὺ ἄπωθεν Πιμωλίσων, φρου-
ρίου βασιλικοῦ κατεσκευασμένου, ἀφ' οὗ ἡ χώρα ἢ ἑκα-
τέρωθεν τοῦ ποταμοῦ καλεῖται Πιμωλισσηνή. τὸ δὲ
20 σανδαρακουργεῖον ὄρος κοιλόν ἐστὶν ἐκ τῆς μεταλλείας,
ὑπεληλυθότων αὐτὸ τῶν ἐργαζομένων διώρῳξι μεγά-
λαις· εἰργάζοντο δὲ δημοσιῶναι μεταλλευταὶς χρω-
μενοὶ τοῖς ἀπὸ κακουργίας ἀγοραζομένοις ἀνδραπό-
δοις· πρὸς γὰρ τῷ ἐπιπόνῳ τοῦ ἔργου καὶ θανάσιμον
25 καὶ δύσοιστον εἶναι τὸν ἀέρα φασὶ τὸν ἐν τοῖς μετάλ-
λοις διὰ τὴν βαρύτητα τῆς τῶν βάλων ὀσμῆς, ὥστε
ἄκνυμορα εἶναι τὰ σώματα. καὶ δὴ καὶ ἐκλείπεσθαι
συμβαίνει πολλάκις τὴν μεταλλείαν διὰ τὸ ἀλυσιτελές,
πλείονων μὲν ἢ διακοσίων ὄντων τῶν ἐργαζομένων,
30 συνεχῶς δὲ νόσοις καὶ φθοραῖς δαπανωμένων. τοσαῦ-
τα καὶ περὶ τοῦ Πόντου εἰρήσθω.

Μετὰ δὲ τὴν Πομπηιοῦπολιν ἡ λοιπὴ τῆς Παφλα- 41

γονίας ἐστὶ τῆς μεσογαίας μέχρι Βιθυνίας ἰούσι πρὸς
 δύσιν. ταύτης δὲ καίπερ ὀλίγης οὔσης μικρὸν μὲν πρὸ
 ἡμῶν ἦρχον πλείους, νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι τοῦ γέ-
 νους τῶν βασιλέων ἐκλιπόντος. ὀνομάζουσι δ' οὖν
 τὴν ὁμορον τῇ Βιθυνία Τιμωνίτιν καὶ τὴν Γεζατόριος 5
 καὶ Μαρμωλίτιν τε καὶ Σανισηνὴν καὶ Ποταμίαν· ἦν
 δέ τις καὶ Κιμιατηνὴ, ἐν ἣ τὰ Κιμιάτα, φρούριον ἐρυ-
 μνόν, ὑποκείμενον τῇ τοῦ Ὀλγάσσου ὄρεινῃ, ᾧ χρη-
 σάμενος ὀρητηριῶ Μιθριδάτης ὁ κτίστης προσαγο-
 ρευθεὶς κατέστη τοῦ Πόντου κύριος, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ 10
 τὴν διαδοχὴν ἐφύλαξαν μέχρι τοῦ Εὐπάτορος. ὕστα-
 τος δὲ τῆς Παφλαγονίας ἦρξε Δηϊόταρος, Κάστορος
 υἱὸς ὁ προσαγορευθεὶς φιλάδελφος, τὸ Μορξέου βασι-
 λειον ἔχων τὰ Γάγγρα πολισμάτιον ἄμα καὶ φρούριον.

42 Εὐδοξος δ' ὀρυκτοὺς ἰχθῦς ἐν Παφλαγονία λέ- 15
 C.563 γων ἐν ξηροῖς τόποις οὐ διορίζει τὸν τόπον, ἐν ὑγροῖς
 δὲ περὶ τὴν Ἀσκανίαν λίμνην φησὶ τὴν ὑπὸ Κίω, λέ-
 γων οὐδὲν σαφές.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὁμορον τῷ Πόντῳ Παφλαγονίαν
 ἐκτιθέμεθα, τοῖς δὲ Παφλαγόσιν ὁμοροῦσιν οἱ Βιθυ- 20
 νοὶ πρὸς δύσιν, πειρασόμεθα καὶ τὰ τούτων ἐπελθεῖν
 ἔπειτα λαβόντες ἀρχὴν ἄλλην ἐκ τε τούτων καὶ τῶν
 Παφλαγόνων τὰ ἐξῆς τούτων τὰ πρὸς νότον μέχρι τοῦ
 Ταύρου συνυφανοῦμεν τὰ παράλληλα τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· τοιαύτην γάρ τινα ὑπογράφει τάξιν 25
 καὶ μερισμὸν ἢ τῶν τόπων φύσις.

4 Τὴν δὲ Βιθυνίαν ἀπὸ μὲν τῆς ἀνατολῆς ὀρίζουσι
 Παφλαγόνες τε καὶ Μαριανδύνοὶ καὶ τῶν Ἐπικτήτων
 τινές, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἢ Ποντικὴ θάλαττα ἢ ἀπὸ
 τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαγγαρίου μέχρι τοῦ στόματος τοῦ 30
 κατὰ Βυζάντιον καὶ Χαλκηδόνα, ἀπὸ δὲ δύσεως ἢ Προ-
 ποντίς, πρὸς νότον δ' ἢ τε Μυσία καὶ ἢ ἐπίκτητος κα-

λουμένη Φρυγία, ἡ δ' αὐτὴ καὶ Ἑλλησποντιακὴ Φρυγία καλουμένη.

Ταύτης δ' ἐπὶ μὲν τῷ στόματι τοῦ Πόντου Χαλ- 2
κηδῶν ἴδονται, Μεγαρέων κτίσμα, καὶ κώμη Χρυσό-
5 πολίς καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Χαλκηδόνιον, ἔχει δ' ἡ χώρα μι-
κρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης κρήνην * Ἀζαριτίαν, τρέφου-
σαν κροκοδείλους μικροὺς· ἐπειτ' ἐκδέχεται τὴν τῶν
Χαλκηδονίων ἡύονα ὁ Ἀστακηνὸς καλούμενος κόλπος,
μέρος ὦν τῆς Προποντίδος, ἐν ᾧ ἡ Νικομήδεια ἐκτι-
10 σται ἐπ' ὠνυμος ἐνὸς τῶν Βιθυνικῶν βασιλέων τοῦ
κτίσαντος αὐτήν· πολλοὶ δ' ὁμωνύμως ὠνομάσθησαν,
καθάπερ Πτολεμαῖοι διὰ τὴν τοῦ πρώτου δόξαν. ἦν δ'
ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ καὶ Ἀστακὸς πόλις, Μεγαρέων κτί-
σμα καὶ Ἀθηναίων καὶ μετὰ ταῦτα Δοιδαλοῦ, ἀφ'
15 ἧς καὶ ὁ κόλπος ὠνομάσθη· κατεσκάφη δ' ὑπὸ Λυσι-
μάχου· τοὺς δ' οἰκήτορας μετήγαγεν εἰς Νικομήδειαν
ὁ κτίσας αὐτήν.

Τῷ δ' Ἀστακηνῷ κόλπος ἄλλος συνεχῆς ἐστίν, 3
εἰσέχων μᾶλλον πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἐν ᾧ Προυσιάς
20 ἐστίν ἡ Κίος πρότερον ὠνομασθεῖσα· κατέσκαψε δὲ
τὴν Κίον Φίλιππος, ὁ Δημητρίου μὲν υἱὸς Περσέως
δὲ πατὴρ, ἔδωκε δὲ Προυσία τῷ Ζήλῃ, συγκατασκά-
ψαντι καὶ ταύτην καὶ Μύρλειαν ἀστυγείτονα πόλιν,
πλησίον δὲ καὶ Προύσης οὔσαν· ἀναλαβὼν δ' ἐκεῖνος
25 ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτὰς ἐπωνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν
Προυσιάδα πόλιν τὴν Κίον, τὴν δὲ Μύρλειαν Ἀπά-
μειαν ἀπὸ τῆς γυναικός. οὗτος δ' ἐστίν ὁ Προυσίας
ὁ καὶ Ἀννίβαν δεξάμενος ἀναχωρήσαντα δεῦρο μετὰ
τὴν Ἀντιόχου ἦταν, καὶ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας
30 ἀναστάς κατὰ συμβάσεις τοῖς Ἀτταλικοῖς, ἦν οἱ μὲν
πρότερον ἐκάλουν μικρὰν Φρυγίαν, ἐκεῖνοι δ' ἐπί-
κτητον ὠνόμασαν· ὑπέρεκειται δὲ τῆς Προυσιάδος ὄρος C.564

ὃ καλοῦσιν Ἀργανθώνιον. ἐνταῦθα δὲ μυθεύουσι τὸν Ἔλαν ἕνα τῶν Ἡρακλέους ἐταίρων συμπλεύσαντα ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς αὐτῷ ἐξιόντα δὲ ἐπὶ ὑδρείαν ὑπὸ νυμφῶν ἀρπαγῆναι. Κίον δὲ καὶ τοῦτον Ἡρακλέους ἐταίρον καὶ σύμπλον ἐπανελθόντα ἐκ Κόλχων αὐτόθι κατα- 5 μείναι καὶ κτίσαι τὴν πόλιν ἐπὶ ἄνωμον αὐτοῦ. καὶ νῦν δ' ἐτι ἐορτὴ τις ἄγεται παρὰ τοῖς Προουσιεῦσιν καὶ ὄρει- βασία διασευόντων καὶ καλούντων Ἔλαν, ὡς ἂν κατὰ ζήτησιν τὴν ἐκείνου πεποιημένων τὴν ἐπὶ τὰς ὕλας ἔξοδον. πολιτευσάμενοι δὲ πρὸς Ῥωμαίους ὁ Προ- 10 σιεὺς εὐνοικῶς ἐλευθερίας ἔτυχον. οἱ δ' Ἀπαμεῖς ἀποι- κίαν ἐδέξαντο Ῥωμαίων. Προῦσα δὲ ἐπὶ τῷ Ὀλύμπῳ ἴδρονται τῷ Μυσίῳ, πόλις εὐνομουμένη, τοῖς τε Φρύξιν ὄμορος καὶ τοῖς Μυσοῖς, κτίσμα Προυσίου τοῦ πρὸς * Κροῖσον πολεμήσαντος.

15

- 4 Διορίσαι δὲ τοὺς ὄρους χαλεπὸν τοὺς τε Βιθυνῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Μυσῶν καὶ ἐτι Δολιόνων τῶν περὶ Κύζικον καὶ Μυγδόνων καὶ Τρωῶν· καὶ διότι μὲν εἶναι δεῖ ἕκαστον φύλον χωρὶς ὁμολογεῖται (καὶ ἐπὶ γε τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Μυσῶν καὶ παροιμιάζονται 20 „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα“), διορίσαι δὲ χαλεπὸν. αἴτιον δὲ τὸ τοὺς ἐπήλυδας βαρβάρους καὶ στρατιώτας ὄντας μὴ βέβαίως κατέχειν τὴν κρατηθεῖ- σαν, ἀλλὰ πλανήτας εἶναι τὸ πλεόν ἐκβάλλοντας καὶ ἐκβαλλομένους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα Θράκιά 25 τις εἰκάσει ἂν διὰ τὸ τὴν περὶ αὐτὰν νέμεσθαι τούτους καὶ διὰ τὸ μὴ πολὺ ἐξαλλάττειν ἀλλήλων ἑκατέρους.
- 5 ὁμοίως δ' ἐφ' ὅσον εἰκάσει οἷόν τε, τῆς μὲν Βιθυ- νίας μέσην ἂν τις θέλῃ καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰσῆπου τὴν Μυσίαν, ἀπτομένην τῆς θαλάττης καὶ διήκουσαν 30 μέχρι τοῦ Ὀλύμπου σχεδόν [τι] παντός· κύκλῳ δὲ τὴν Ἐπίκτητον κειμένην ἐν τῇ μεσογαίᾳ, θαλάττης οὐδα-

μοῦ ἀπτομένην διατεινουσαν δὲ μέχρι τῶν ἐσίων με-
 ρῶν τῆς Ἀσκανίας λίμνης τε καὶ χώρας· ὁμωνύμως
 γὰρ τῇ λίμνῃ καὶ ἡ χώρα ἐλέγετο, καὶ ἦν αὐτῆς τὸ μὲν
 Φρύγιον τὸ δὲ Μύσιον ἀπωτέρω δὲ τῆς Τροίας τὸ Φρύ-
 5 γιον. καὶ δὴ καὶ οὕτω δεκτέον τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ ὅταν
 φῆ „Φόρκυς δ' αὐτὸν Φρύγας ἤγε καὶ Ἀσκάσιος θεοειδής,
 „τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης,“ τῆς Φρυγιάκῃς, ὡς οὕσης ἐγγυ-
 τέρω ἄλλῃς Ἀσκανίας Μυσιακῆς τῆς πρὸς τῇ νῦν Νι-
 καία, ἧς μέμνηται ὅταν φῆ „Πάλμυν τ' Ἀσκάσιον τε
 10 „Μόρυν θ'· υἱ' Ἰπποτιάωνος, Μυσῶν ἀγγεμάχων ἡγή- C.565
 „τορα, οἳ ῥ' ἐξ Ἀσκανίης ἐριβώλακος ἦλθον ἀμοι-
 „βοί.“ οὐ θαυμαστὸν δ' εἰ τῶν Φρυγῶν εἰπῶν τινα
 ἡγεμόνα Ἀσκάσιον καὶ ἐξ Ἀσκανίας ἦκοντα, καὶ Μυ-
 σῶν τινα λέγει ἡγεμόνα Ἀσκάσιον καὶ ἐξ Ἀσκανίας
 15 ἦκοντα· πολλὴ γὰρ ἡ ὁμωνυμία παρ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀπὸ
 τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν καὶ χωρίων ἐπίκλησις.

Καὶ τὸν Αἰσηπον δὲ τῶν Μυσῶν ὄριον παραδί- 6
 δωσιν αὐτὸς ὁ ποιητής· τὴν γὰρ ὑπὲρ τοῦ Ἰλίου πα-
 ρώρειαν τῆς Τροίας καταλέξας τὴν ὑπ' Αἰνεΐα ἦν Δαρ-
 20 δανίαν ἐκάλεσε, τίθησιν ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον καὶ τὴν
 Αὐκίαν τὴν ὑπὸ Πανδάρῳ ἐν ἧ ἡ Ζέλεια· καὶ φησὶν
 „οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νεΐατον Ἰδης, ἀφνει-
 „οί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο Τρωῆς.“ τῇ δὲ Ζε-
 λείᾳ ὑποπέπτωκε πρὸς θαλάττην ἐπίταδε τοῦ Αἰσήπου
 25 τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδίον καὶ Τήρεια καὶ ἡ Πιτύα καὶ
 καθόλου ἡ νῦν Κυζικηνή ἡ πρὸς Πριάμῳ ἦν ἐφεξῆς
 καταλέγει, εἶτα ἀνακάμπτει πάλιν ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη
 καὶ τὰ ἐπέκεινα, ὥστε ἐμφαίνει τὴν μέχρι Αἰσήπου πέ-
 ρας ἡγούμενος τῆς Τρωάδος τὸ ἀρκτικὸν καὶ ἐσίων.
 30 ἀλλὰ μὴν μετὰ γε τὴν Τρωάδα ἡ Μυσία ἐστὶ καὶ ὁ
 Ὀλυμπος.

Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ μνήμη τοιαύτην τινὰ ὑπαγο-

ρεύει τὴν τῶν ἔθνῶν θέσιν. αἱ δὲ νῦν μεταβολαὶ τὰ πολλὰ ἐξήλλαξαν, ἄλλοτ' ἄλλων ἐπικρατούντων καὶ τὰ μὲν συγχεόντων τὰ δὲ διασπώντων. καὶ γὰρ Φρύγες ἐπεκράτησαν καὶ Μυσοὶ μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν, εἶθ' ὕστερον Λυδοὶ καὶ μετ' ἐκείνων Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες, ἔπειτα Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, τελευταῖοι δὲ Ῥωμαῖοι, ἐφ' ὧν ἤδη καὶ τὰς διαλέκτους καὶ τὰ ὀνόματα ἀποβεβλήκασιν οἱ πλείστοι, γεγονότος ἑτέρου τινὸς μερισμοῦ τῆς χώρας, οὗ μᾶλλον φροντίσαι δεῖ τὰ νῦν οἷ' ἔστι λέγοντας, τῇ δὲ ἀρχαιολογίᾳ μετρίως προσ- 10 ἔχοντας.

7 Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆς Βιθυνίας τό τε Βιθύνιον ἔστιν ὑπερκείμενον τοῦ Τιείου καὶ ἔχον τὴν περὶ Σά- λωνα χώραν ἀρίστην βουβοσίοις, ὅθεν ἔστιν ὁ Σαλωνίτης τυρός, καὶ Νίκαια ἡ μητρόπολις τῆς Βιθυνίας 15 ἐπὶ τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ (περίκειται δὲ κύκλῳ πεδίου μέγα καὶ σφόδρα εὐδαιμον, οὐ πάνυ δὲ ὑγιεινὸν τοῦ θέρους), κτίσμα Ἀντιγόνου μὲν πρῶτον τοῦ Φιλίππου, ὃς αὐτὴν Ἀντιγόνειαν προσεῖπεν, εἶτα Αὐσιμάχου, ὃς ἀπὸ τῆς γυναικὸς μετωνόμασε Νίκαιαν· ἦν δ' 20 αὕτη θυγάτηρ Ἀντιπάτρου. ἔστι δὲ τῆς πόλεως ἑκαταδεκαστάδιος ὁ περίβολος ἐν τετραγώνῳ σχήματι· ἔστι δὲ καὶ τετράπυλος ἐν πεδίῳ κείμενος ἐρρημοτομημένος C.566 πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ὥστ' ἀφ' ἐνὸς λίθου κατὰ μέσον ἰδρυμένου τὸ γυμνάσιον τὰς τέτταρας ὁρᾶσθαι πύλας. 25 μικρὸν δ' ὑπὲρ τῆς Ἀσκανίας λίμνης Ὀτροία πολίχνη, πρὸς τοῖς ὄροις ἤδη τῆς Βιθυνίας τοῖς πρὸς ἑῷ· εἰκάξουσι δ' ἀπὸ Ὀτρῆως Ὀτροίαν καλεῖσθαι * πρῶτερον.

8 Ὅτι δ' ἦν κατοικία Μυσῶν ἢ Βιθυνία πρῶτον μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρνανθεὺς φήσας περιοικεῖν 30 τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς, ἔπειτα Διονύσιος ὁ τὰς κτίσεις συγγράψας, ὃς τὰ κατὰ Χαλ-

κηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά, ἃ νῦν Θρακίος Βόσπορος
καλεῖται, πρότερόν φησι Μύσιον Βόσπορον προσαγο-
ρεύεσθαι· τοῦτο δ' ἂν τις καὶ τοῦ Θρακίας εἶναι τοὺς
Μυσοὺς μαρτύριον θεῖη· ὃ τε Εὐφορίων „Μυσοῖο
5 „παρ' ὕδασιν Ἀσκανίοιο“ λέγων, καὶ ὁ Αἰτωλὸς Ἀλέ-
ξανδρος „οἱ καὶ ἐπ' Ἀσκανίων δώματ' ἔχουσι ῥοῶν
„λίμνης Ἀσκανίης ἐπὶ χείλεσιν, ἐνθα Δολίων υἱὸς Σι-
„ληνοῦ νάσσατο καὶ Μελίας,“ τὸ αὐτὸ ἐκμαρτυροῦ-
σιν, οὐδαμοῦ τῆς Ἀσκανίας λίμνης εὐρισκομένης ἀλλ'
10 ἐνταῦθα μόνον.

Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γεγόνασιν ἐν 9
τῇ Βιθυνίᾳ Ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος καὶ Διονύσιος
ὁ διαλεκτικὸς καὶ Ἴππαρχος καὶ Θεοδοσίος καὶ οἱ πατ-
δεις αὐτοῦ μαθηματικοὶ Κλεοχάρης τε ρήτωρ ὃ [τε]
15 Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης [γραμματικὸς] ἰατρός [τε] ὁ
Προυσιεύς.

Πρὸς νότον δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς οἱ περὶ τὸν 10
Ὀλυμπον Μυσοὶ (οὓς Ὀλυμπηνοὺς καλοῦσιν τινες, οἱ
δ' Ἑλλησποντίους) καὶ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγία,
20 τοῖς δὲ Παφλαγόσι Γαλάται· ἀμφοτέρων τε τούτων
ἔτι πρὸς νότον ἡ μεγάλη Φρυγία καὶ Λυκαονία μέχρι
τοῦ Ταύρου τοῦ Κιλικίου καὶ τοῦ Πισιδικοῦ. ἐπεὶ δὲ
τὰ τῇ Παφλαγονίᾳ συνεχῆ παρᾶκειται τῷ Πόντῳ καὶ
τῇ Καππαδοκίᾳ καὶ τοῖς ἤδη περιωδευμένοις ἔθνεσιν,
25 οἰκεῖον ἂν εἴη τὰ τούτοις γειτονοῦντα μέρη προσαπο-
δοῦναι πρῶτον, ἔπειτα τοὺς ἐξῆς τόπους παραδειξάι.

Πρὸς νότον τοίνυν εἰσὶ τοῖς Παφλαγόσι Γαλάται· 3
τούτων δ' ἔστιν ἔθνη τρία, δύο μὲν τῶν ἡγεμόνων
ἐπώνυμα, Τροκμοὶ καὶ Τολιστοβῶγιοι, τὸ τρίτον δ'
30 ἀπὸ τοῦ ἐν Κελτικῇ ἔθνους Τεκτόσαρες. κατέσχον δὲ
τὴν χώραν ταύτην οἱ Γαλάται πλανηθέντες πολὺν χρό-
νον καὶ καταδραμόντες τὴν ὑπὸ τοῖς Ἀτταλικοῖς βασι-

λεῦσι χώραν καὶ τοῖς Βιθυνοῖς, ἕως παρ' ἐκόντων ἑλα-
 βον τὴν νῦν Γαλατίαν καὶ Γαλλογραικίαν λεγομένην.
 ἀρχηγὸς δὲ δοκεῖ μάλιστα τῆς περαιώσεως τῆς εἰς τὴν
 C.567 Ἀσίαν γενέσθαι Λεοννόριος. τριῶν δὲ ὄντων ἔθνων
 ὁμογλώττων καὶ κατ' ἄλλο οὐδὲν ἐξηλλαγμένων, ἕκα- 5
 στον διελόντες εἰς τέτταρας μερίδας τετραρχίαν ἐκά-
 στην ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσαν ἴδιον καὶ δικαστὴν
 ἓνα καὶ στρατοφύλακα ἓνα ὑπὸ τῷ τετράρχῃ τεταγμέ-
 νους, ὑποστρατοφύλακας δὲ δύο. ἡ δὲ τῶν δώδεκα
 τετραρχῶν βουλή ἄνδρες ἦσαν τριακόσιοι, συνήγοντο 1
 δὲ εἰς τὸν καλούμενον Δρυνέμετον. τὰ μὲν οὖν φονικὰ
 ἢ βουλή ἔκρινε, τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι καὶ οἱ δικα-
 σταί. πάλαι μὲν οὖν ἦν τοιαύτη τις ἡ διάταξις, καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἰς τρεῖς, εἴτ' εἰς δύο ἡγεμόνας, εἶτα εἰς ἓνα
 ἦκεν ἡ δυναστεία, εἰς Δηϊόταρον, εἶτα ἐκείνον διεδέ- 13
 ξατο Ἀμύντας· νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ
 τὴν ὑπὸ τῷ Ἀμύντα γενομένην πᾶσαν εἰς μίαν συνα-
 γαρόντες ἑπαρχίαν.

2 Ἐχουσι δὲ οἱ μὲν Τροχμοὶ τὰ πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κράτιστα ὧν νέμον- 20
 ται Γαλάται· φρούρια δ' αὐτοῖς τετελείχεται τρία, Τά-
 βιον, ἐμπόριον τῶν ταύτη, ὅπου ὁ τοῦ Διὸς κολοσσὸς
 χαλκοῦς καὶ τέμενος αὐτοῦ ἄστυλον, καὶ Μιθριδάτιον,
 ὃ ἔδωκε Πομπήϊος * Βογοδιατάρῳ τῆς Ποντικῆς βασι-
 λείας ἀφορίσας, τρίτον δὲ πῶ Δανάλα, ὅπου τὸν σύλ- 25
 λογον ἐποιήσαντο Πομπήϊός τε καὶ Λεύκολλος, ὁ μὲν
 ἦκων ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου διαδοχὴν ὁ δὲ παραδιδούς
 τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπαίρων ἐπὶ τὸν Θρίαμβον. Τροχμοὶ
 μὲν δὴ ταῦτ' ἔχουσι τὰ μέρη, Τεκτόσαγες δὲ τὰ πρὸς
 τῇ μεγάλῃ Φρυγίᾳ τῇ κατὰ Πεσσινοῦντα καὶ Ὀρκαόρ- 30
 κους· τούτων δ' ἦν φρούριον Ἄγκυρα ὁμώνυμος τῇ
 πρὸς Αὐδιά περὶ Βλαῦδον πολίχνη Φρυγιακῆ. Τολι-

στοβάριοι δὲ ὄμοροι Βιθυνοῖς εἰσι καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ
καλουμένῃ Φρυγία· φρούρια δ' αὐτῶν ἐστὶ τό τε
* Βλούκιον καὶ τὸ Πήιον, ὧν τὸ μὲν ἦν βασιλεῖον Δη-
ιοτάρον, τὸ δὲ γαζοφυλάκιον.

- 5 Πεσσινοῦς δ' ἐστὶν ἐμπόριον τῶν ταύτῃ μέγιστον, 3
ἱερὸν ἔχον τῆς μητρὸς τῶν θεῶν σεβασμοῦ μεγάλου
τυγχάνον· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἄγδιστιν. οἱ δ' ἱερεῖς τὸ
παλαιὸν μὲν δυνάσται τινὲς ἦσαν, ἱεροσύνην καρπού-
μενοι μεγάλην, νυνὶ δὲ τούτων μὲν αἱ τιμαὶ πολὺ με-
10 μείωνται, τὸ δὲ ἐμπόριον συμμένει· κατεσκευάσται
δ' ὑπὸ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων ἱεροπρεπῶς τὸ τέμε-
νος ναῶ τε καὶ στοαῖς λευκολίθοις· ἐπιφανὲς δ' ἐποίη-
σαν Ῥωμαῖοι τὸ ἱερὸν, ἀφίδουμα ἐνθένδε τῆς θεοῦ με-
ταπεμψάμενοι κατὰ τοὺς τῆς Σιβύλλης χρησμούς, κα-
15 θάπερ καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ. ἐστὶ δὲ
καὶ ὄρος ὑπερκείμενον τῆς πόλεως τὸ Δινδυμον, ἀφ'
οὔ ἢ Δινδυμηγῆ, καθάπερ ἀπὸ τῶν Κυβέλων ἢ Κυ-
βέλη. πλησίον δὲ καὶ ὁ Σαγγάριος ποταμὸς ποιεῖται
τὴν ῥύσιν· ἐπὶ δὲ τούτῳ τὰ παλαιὰ τῶν Φρυγῶν οἰ-C.568
20 κητήρια Μίδου καὶ ἔτι πρότερον Γορδίου καὶ ἄλλων
τινῶν, οὐδ' ἔχνη σώζοντα πόλεων, ἀλλὰ κῶμαι μικρῶ
μείζους τῶν ἄλλων, οἷόν ἐστι τὸ Γόρδιον καὶ Γορβε-
οῦς, τὸ τοῦ Κάστορος βασιλεῖον τοῦ Σαώκονδάρου,
ἐν ᾧ γαμβρὸν ὄντα τούτου ἀπέσφαξε Δηϊόταρος καὶ
25 τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ· τὸ δὲ φρούριον κατέσπασε
καὶ διελυμήνατο τὸ πλεῖστον τῆς κατοικίας.

Μετὰ δὲ τὴν Γαλατίαν πρὸς νότον ἢ τε λίμνη 4
ἐστὶν ἡ Τάττα, παρακειμένη τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ
τῇ κατὰ τοὺς Μοριμηνούς, μέρος δ' οὐσα τῆς μεγάλης
30 Φρυγίας, καὶ ἡ συνεχὴς ταύτῃ μέχρι τοῦ Ταύρου, ἧς
τὴν πλείστην Ἀμύντας εἶχεν. ἡ μὲν οὖν Τάττα ἀλοπή-
γιόν ἐστὶν αὐτοφυές, οὕτω δὲ περιπῆττεται ῥαδίως

τὸ ὕδωρ παντὶ τῷ βαπτισθέντι εἰς αὐτὸ ὥστε στεφά-
ρους ἀλῶν ἀνέλκυσιν, ἐπειδὴν καθῶσι κύκλον σχοί-
νινου, τὰ τε ὄρυεα ἀλίσκεται τὰ προσαφάμενα τῷ πε-
ρώματι τοῦ ὕδατος παραχρῆμα πίπτοντα διὰ τὴν περι-
πηξιν τῶν ἀλῶν. 5

6 Ἡ τε δὴ Γάττα [τοιαύτη] ἐστὶ, καὶ τὰ περὶ Ὀρκα-
όρκους καὶ Πιτυισσὸν καὶ τὰ τῶν Λυκαόνων ὄροπέδια
ψυχρὰ καὶ ψιλὰ καὶ ὄναγρόβοτα, ὑδάτων δὲ σπάνις
πολλή· ὅπου δὲ καὶ εὐρεῖν δυνατόν, βαθύτατα φρέ-
ατα τῶν πάντων, καθάπερ ἐν Σοάτροις, ὅπου καὶ πι- 10
πράσκεται τὸ ὕδωρ (ἐστὶ δὲ κωμόπολις Γαρσαούρων
πλησίον). ὅμως δὲ καίπερ ἄνυδρος οὕσα ἡ χώρα πρό-
βατα ἐκτρέφει θαυμαστῶς, τραχείας δὲ ἐρέας, καὶ τε-
νες ἐξ αὐτῶν τούτων μεγίστους πλούτους ἐκτήσαντο.
Ἀμύντας δ' ὑπὲρ τριακοσίας ἔσχε ποιμένας ἐν τοῖς τό- 15
ποις τούτοις. εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι, Κάραλις μὲν ἡ μείζων
ἡ δ' ἐλάττων Τρωγίτις. ἐνταῦθα δὲ που καὶ τὸ Ἰκόνιον
ἐστὶ, πολίχμιον εὖ συνωκισμένον καὶ χώραν εὐτυχε-
στέραν ἔχον τῆς λεχθείσης ὄναγροβότου· τοῦτο δ' εἶχε
Πολέμων. πλησιάζει δ' ἤδη τούτοις τοῖς τόποις ὁ Γαῦ- 20
ρος ὁ τὴν Καππαδοκίαν ὀρίζων καὶ τὴν Λυκαονίαν
πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους Κίλικας τοὺς Τραχειώτας.
Λυκαόνων τε καὶ Καππαδόκων ὄριον ἐστὶ τὸ μεταξὺ
Κοροπασσοῦ κώμης Λυκαόνων, καὶ Γαρσαούρων πο-
λιχνίου Καππαδόκων· ἐστὶ δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν 25
φρουριῶν τούτων ἑκατὸν εἰκοσί πον στάδιοι.

2 Τῆς δὲ Λυκαονίας ἐστὶ καὶ ἡ Ἰσαυρικὴ πρὸς αὐτῷ
τῷ Ταύρῳ ἡ τὰ Ἰσαυρα ἔχουσα κώμας δύο ὁμωνύμους,
τὴν μὲν παλαιὰν καλουμένην, [τὴν δὲ νέαν,] εὐερκῆ·
ὑπήκοοι δ' ἦσαν ταύταις καὶ ἄλλαι κώμαι συχναί, λη- 30
στῶν δ' ἅπασαι κατοικίαι. παρέσχον δὲ καὶ Ῥωμαῖοις
πράγματα καὶ τῷ Ἰσαυρικῷ προσαγορευθέντι Πουβλίῳ

Σερβιλίω, ὃν ἡμεῖς εἶδομεν, ὃς καὶ ταῦτα ὑπέταξε Ῥωμαίοις καὶ τὰ πολλὰ τῶν πειρατῶν ἐρύματα ἐξεῖλε τὰ C.569 ἐπὶ τῇ θαλάττῃ.

Τῆς δ' Ἰσαυρικῆς ἐστὶν ἐν πλευραῖς ἡ Δέρβη, μά- 3
5 λιστα τῇ Καππαδοκίᾳ ἐπιπεφυκὸς τοῦ Ἀντιπάτρου τυραννεῖον τοῦ Δερβήτου· τοῦ δ' ἦν καὶ τὰ Λάραυδα· ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὰ Ἰσαυρα καὶ τὴν Δέρβην Ἀμύντας εἶχεν, ἐπιθέμενος τῷ Δερβήτη καὶ ἀνελὼν αὐτόν, τὰ δ' Ἰσαυρα παρὰ τῶν Ῥωμαίων λαβὼν· καὶ δὴ βασιλείον
10 ἑαυτῷ κατεσκεύαζεν ἐνταῦθα, τὴν παλαιὰν Ἰσαυραν ἀνατρέψας. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίῳ καινὸν τεῖχος οἰκοδομῶν οὐκ ἐφθη συντελέσας, ἀλλὰ διεφθειραν αὐτὸν οἱ Κίλικες ἐμβαλόντα εἰς τοὺς Ὀμοναδεῖς καὶ ἐξ ἐνέδρας ληφθέντα.

15 Τὴν γὰρ Ἀντιόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ Πισιδίᾳ 4
μέχρι Ἀπολλωνιάδος τῆς πρὸς Ἀπαμείᾳ τῇ Κιβωτῷ καὶ τῆς παρωρείου τινὰ καὶ τὴν Λυκαονίαν ἐπειρᾶτο τοὺς ἐκ τοῦ Ταύρου κατατρέχοντας Κίλικας καὶ Πισίδας τὴν χώραν ταύτην· Φρυγῶν οὐσαν ἐξαιρεῖν, καὶ πολλὰ χω-
20 ρία ἐξεῖλεν ἀπόρθητα πρότερον ὄντα, ὧν καὶ Κρήμνα· τὸ δὲ Σανδάλιον οὐδ' ἐνεχείρησε βία προσάγεσθαι, μεταξὺ κείμενον τῆς τε Κρήμνης καὶ Σαγαλασσοῦ.

Τὴν μὲν οὖν Κρήμναν ἄποικοι Ῥωμαίων ἔχουσιν, 5
ἡ Σαγαλασσὸς δ' ἐστὶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι τῶν Ῥωμαίων ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Ἀμύντου βασιλεία πᾶσα· διέχει δ' Ἀπαμείας ἡμέρας ὀδόν, κατάβασιν ἔχουσα σχεδόν τι καὶ τριάκοντα σταδίω ἀπὸ τοῦ ἐρύματος· καλοῦσι δ' αὐτὴν καὶ Σελγησσόν· ταύτην δὲ τὴν πόλιν καὶ Ἀλέξανδρος εἶλεν. ὁ δ' οὖν Ἀμύντας τὴν μὲν Κρήμναν
30 εἶλεν, εἰς δὲ τοὺς Ὀμοναδέας παρελθὼν, οἱ ἐνομίζοντο

5. ante τοῦ: τὸ 19. post οὐσαν: καὶ Κιλίκων

ἀληπτότατοι, καὶ καταστάς ἤδη κύριος τῶν πλείστων χωρίων ἀνελὼν καὶ τὸν τύραννον αὐτῶν ἐξ ἀπάτης ἐλήφθη διὰ τῆς τοῦ τυράννου γυναικός. καὶ τοῦτον μὲν ἐκεῖνοι διέφθειραν, ἐκείνους δὲ Κυρίνιος ἐξεπόρθησε λιμῶ καὶ τετρακισχιλίους ἄνδρας ἐξώρρησε καὶ 5 συνώκισεν εἰς τὰς ἐγγυς πόλεις, τὴν δὲ χώραν ἀπέλιπεν ἐρημον τῶν ἐν ἀκμῇ. ἔστι δὲ ἐν ὑψηλοῖς τοῦ Ταύρου μέρεσι, κρημνοῖς ἀποτόμοις σφόδρα καὶ τὸ πλεον ἄβάτοις, ἐν μέσῳ κοῖλον καὶ εὐγεων πεδίον εἰς αὐλῶνας πλείους διηρημένον· τοῦτο δὲ γέωργοῦντες ᾧκουν 10 ἐν ταῖς ὑπερκειμέναις ὄφρυσιν ἢ σπηλαιῖσι, τὰ πολλὰ δ' ἐνοπλοὶ ἦσαν καὶ κατέτρεχον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχοντες ὄρη τειχίζοντα τὴν χώραν αὐτῶν.

7 Συναφεῖς δ' εἰσὶ τούτοις οἱ τε ἄλλοι Πισίδαι καὶ οἱ Σελγεῖς, οἵπερ εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τῶν Πισιδῶν. 15 τὸ μὲν οὖν πλεον αὐτῶν μέρος τὰς ἀκρωρείας τοῦ Ταύρου κατέχει, τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ Σίδης καὶ Ἀσπένδου C.570 Πάμφυλικῶν πόλεων κατέχουσι γεώλοφα χωρία ἐλαίόφυτα πάντα, τὰ δ' ὑπὲρ τούτων ἤδη ὄρεινά, Κατευνεῖς ὄμοροι Σελγεῦσι καὶ Ὀμοναδεῦσι, Σαγαλασσεῖς 20 δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Μιλυάδι.

2 Φησὶ δ' Ἀρτεμίδωρος τῶν Πισιδῶν πόλεις εἶναι Σέλγην Σαγαλασσὸν Πετνηλισσὸν Ἄδαδα Τυμβριάδα Κρημναν Πιτυασσὸν Ἀμβλαδα Ἀνάβουρα Σίνδα Ἀρασσὸν Ταρβασσὸν Τερμησσὸν· τούτων δ' οἱ μὲν εἰσὶ 25 τελέως ὄρεινοί, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῶν ὑπῳρειῶν καθήκοντες ἐφ' ἑκάτερα, ἐπὶ τε τὴν Πάμφυλιαν καὶ τὴν Μιλυάδα, Φρυγίαν καὶ Αὐδοῖς καὶ Καρσίην ὄμοροι, πᾶσιν εἰρηνικοῖς ἔθνεσι καίπερ προσβόροισι οὖσιν. οἱ δὲ Πάμφυλοι πολὺ τοῦ Κιλικίου φύλου μετέχοντες οὐ τελέως 30 ἀφείνται τῶν ληστροικῶν ἐργῶν, οὐδὲ τοὺς ὁμόρους ἐῷσι καθ' ἡσυχίαν ζῆν καίπερ τὰ νότια μέρη τῆς ὑπῳ-

ρείας τοῦ Ταύρου κατέχοντες. εἰσὶ δὲ τοῖς Φρυξίν ὁμο-
ροι καὶ τῇ Καρία Τάβαι καὶ Σίνδα καὶ Ἀμβλαδα, ὅθεν
καὶ ῥ' Ἀμβλαδεὺς οἶνος ἐκφέρεται πρὸς διαίτας ἰατρι-
κὰς ἐπιτήδειος.

- 5 Τῶν δ' οὖν ὄρεινῶν οὓς εἶπον Πισιδῶν οἱ μὲν ἄλ- 3
λοι κατὰ τυραννίδας μεμερισμένοι, καθάπερ οἱ Κίλι-
κες, ληστρικῶς ἤσκηται· φασὶ δ' αὐτοῖς τῶν Δελέ-
γων συγκαταμιχθῆναι τινὰς τὸ παλαιόν, πλάνητας ἀν-
θρώπους, καὶ συμμεῖναι διὰ τὴν ὁμοιοτροπίαν ἀν-
10 τόθι. Σέληγ δὲ ἐξ ἀρχῆς μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκτί-
σθη πόλις, καὶ ἔτι πρότερον ὑπὸ Κάλχαντος· ὕστε-
ρον δὲ καθ' αὐτὴν ἔμεινεν ἀνξήθεισα ἐκ τοῦ πολιτευ-
εσθαι νομίμως, ὥστε καὶ δισμυρίανδρός ποτε εἶναι,
θανμαστή δ' ἐστὶν ἡ φύσις τῶν τόπων· ἐν γὰρ ταῖς
15 ἀκρωρείαις τοῦ Ταύρου χώρα μυριάδας τρέφειν δυνα-
μένη σφόδρα εὐκαρπὸς ἐστίν, ὥστε καὶ ἐλαιόφυτα εἶ-
ναι πολλὰ χωρία καὶ εὐάμπελα, νομάς τε ἀφθόνους
ἀνεῖσθαι παντοδαποῖς βοσκήμασι· κύκλω δ' ὑπέρκειν-
ται δρυμοὶ ποικίλης ὕλης. πλεῖστος δ' ὁ στύραξ φύεται
20 παρ' αὐτοῖς, δένδρον οὐ μέγα * ὀρθηλόν, ἀφ' οὗ καὶ
τὰ στυράκινα ἀκοντίσματα, εἰκότα τοῖς κραινένοις·
ἐγγίνεται δ' ἐν τοῖς στελέχεσι ξυλοφάγου τι σκώληκος
εἶδος, ὃ μέχρι τῆς ἐπιφανείας διαφαγὸν τὸ ξύλον τὸ
μὲν πρῶτον πιτύροις ἢ πρίσμασιν εἰκότος τι ψῆγμα
25 προχεῖ, καὶ σωρὸς συνίσταται πρὸς τῇ ῥίζῃ, μετὰ δὲ
ταῦτα ἀπολείβεται τις ὑγρασία δεχομένη πῆξιν ῥαδίαν
παραπλησίαν τῇ κόμμει· ταύτης δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸ ψῆγ-
μα πρὸς τῇ ῥίζῃ κατενεχθὲν ἀναμίγνυται τούτῳ τε
καὶ τῇ γῆ, πλὴν ὅσον ἐπιπολῆς συστὰν διαμένει κα-
30 θαρόν, τὸ δ' ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ στελέχους καθ' ἣν C.571

10. post δὲ: καὶ 29. post ὅσον: τὸ μὲν

φεῖ πῆττεται, καὶ τοῦτο καθαρὸν· ποιούσι δὲ καὶ ἐκ τοῦ μὴ καθαροῦ μῆγμα ξυλομιγές τι καὶ γεωμιγές, εὐωδέστερον τοῦ καθαροῦ, τῇ δ' ἄλλῃ δυνάμει λειπούμενον (λανθάνει δὲ τοὺς πολλούς), ᾧ πλείστῳ χρῶνται θυμιάματι οἱ δεισιδαίμονες. ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἡ Σελ- 5 γικὴ ἰρις καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἄλειμμα. ἔχει δ' ὀλίγας προσβάσεις [τὰ] περὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Σελγέων, ὄρεινὴν κρημνῶν καὶ χαραδρῶν οὖσαν πλήρη, ἃς ποιούσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ καὶ ὁ Εὐρυνμέδων καὶ ὁ Κέστρος ἀπὸ τῶν Σελγικῶν ὄρων εἰς τὴν Παμφυλίαν 10 ἐκπίπτουτες θάλατταν· γέφυραι δ' ἐπίκεινται ταῖς ὁδοῖς. διὰ δὲ τὴν ἐρυνμότητα οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον οὐδ' ἄπαξ οἱ Σελγεῖς ἐπ' ἄλλοις ἐγένοντο, ἀλλὰ τὴν μὲν ἄλλην χώραν ἀδεῶς ἐκαρποῦντο, ὑπὲρ δὲ τῆς κάτω τῆς τε ἐν τῇ Παμφυλίᾳ καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ Ταύρου 15 διεμάχοντο πρὸς τοὺς βασιλέας αἰεὶ· πρὸς δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τακτοῖς τισι κατεῖχον τὴν χώραν· πρὸς Ἀλέξανδρον δὲ πρεσβευσάμενοι δέχεσθαι τὰ προστάγματα εἶπον κατὰ φιλίαν· νῦν δὲ ὑπήκοοι τελέως γεγόνασι, καὶ εἰσιν ἐν τῇ ὑπὸ Ἀμύντα τεταγμένη πρότερον. 20

8 Τοῖς δὲ Βιθυνοῖς ὁμοροῦσι πρὸς νότον, ὡς ἔφην, οἱ περὶ τὸν Ὀλυμπον τὸν Μύσιον προσαγορευόμενον Μυσοὶ τε καὶ Φρύγες· ἐκάτερον δὲ τὸ ἔθνος διττόν ἐστι. Φρυγία τε γὰρ ἡ μὲν καλεῖται μεγάλη, ἧς ὁ Μίδας ἐβασίλευσε καὶ ἧς μέρος οἱ Γαλάται κατέσχον, ἡ δὲ 25 μικρὰ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὀλυμπον ἡ καὶ Ἐπικτήτος λεγομένη. Μυσία τε ὁμοίως ἢ τε Ὀλυπηνὴ συνεχῆς οὖσα τῇ Βιθυνίᾳ καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ, ἣν ἔφη Ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τῶν πέραν Ἰστρου Μυσῶν ἀπωκίσθαι, καὶ ἡ περὶ τὸν Κάικον καὶ τὴν Περγαμηνὴν 30 μέχρι Τευθρανίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ.

2 Οὕτω δ' ἐνήλλακται ταῦτα ἐν ἀλλήλοις, ὡς πολ-

λάκεις λέγομεν, ὥστε καὶ τὴν περὶ Σίπυλον Φρυγίαν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν, ἄδηλον εἴτε τῆς μεγάλης εἴτε τῆς μικρᾶς μέρος οὖσαν, ἣ καὶ τὸν Τάνταλον Φρύγα καὶ τὸν Πέλοπα καὶ τὴν Νιόβην· ὁποτέρως δ' ἂν ἔχη, ἦ γε ἐπάλλαξις φανερά. ἦ γὰρ Περγαμηνή καὶ ἡ Ἐλαίτις, καθ' ἣν ὁ Κάϊκος ἐκπίπτει, καὶ ἡ μεταξὺ τούτων Τευθρανία, ἐν ἣ Τεύθρας καὶ ἡ τοῦ Τηλέφου ἐκτροφὴ, ἀνὰ μέσον ἐστὶ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς περὶ Σίπυλον καὶ Μαγνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῷ χώρας· ὥσθ' ὅπερ ἔφην ἔργον διορίσαι „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυ-C.572
 10 „γῶν ὀρίσματα.“

Καὶ οἱ Λυδοὶ καὶ οἱ Μαίονες, οὓς Ὅμηρος καλεῖ 3
 Μήονας, ἐν συγχύσει πῶς εἰσι καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς ἀλλήλους, ὅτι οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς οἱ δ' ἑτέρους 15
 φασί· πρὸς δὲ τούτους, ὅτι τοὺς Μυσοὺς οἱ μὲν Θρᾷκας οἱ δὲ Λυδοὺς εἰρήκασι, κατ' αἰτίαν παλαιὰν ἱστοροῦντες, ἦν Ξάνθος ὁ Λυδὸς γράφει καὶ Μενεκράτης ὁ Ἐλαίτης, ἐτυμολογοῦντες καὶ τὸ ὄνομα τῶν Μυσῶν ὅτι τὴν ὀξύην οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Λυδοὶ· πολλή 20
 δ' ἡ ὀξύη κατὰ τὸν Ὀλυμπον, ὅπου ἐκτεθῆναι φασὶ τοὺς δεκατευθέντας, ἐκείνων δὲ ἀπογόνους εἶναι τοὺς ὕστερον Μυσούς, ἀπὸ τῆς ὀξύης οὕτω προσαγορευθέντας· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὴν διάλεκτον· μιζολύδιον γὰρ πῶς εἶναι καὶ μιζοφρύγιον· τέως μὲν γὰρ οἰκεῖν 25
 αὐτοὺς περὶ τὸν Ὀλυμπον, τῶν δὲ Φρυγῶν ἐκ τῆς Θρᾷκης περαιωθέντων [ἀν]ελόντων τε τῆς Τροίας ἄρχοντα καὶ τῆς πλησίον γῆς, ἐκείνους μὲν ἐνταῦθα οἰκῆσαι τοὺς δὲ Μυσούς ὑπὲρ τὰς τοῦ Καϊκου πηγὰς· πλησίον Λυδῶν.

30 Συνεργεῖ δὲ πρὸς τὰς τοιαύτας μυθοποιίας ἦ τε 4

1. post περὶ: τὴν

σύγχυσις τῶν ἐνταῦθα ἔθνων καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς χώ-
 ρας τῆς ἐντὸς Ἄλγος, μάλιστα δὲ τῆς παραλίας, δι' ἣν
 ἐπιθέσεις ἐγένοντο αὐτῇ πολλαχόθεν καὶ διὰ παντὸς ἐκ
 τῆς περαιάς, ἣ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντων τῶν ἐγγύς.
 μάλιστα μὲν οὖν κατὰ τὰ Τρωικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τὰς 5
 ἐφόδους γενέσθαι καὶ τὰς μεταναστάσεις συνέβη, τῶν
 τε βαρβάρων ἅμα καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁρμῇ τινι χρήσα-
 μένων πρὸς τὴν τῆς ἀλλοτρίας κατάκτησιν· ἀλλὰ καὶ
 πρὸ τῶν Τρωικῶν ἦν ταῦτα. τό τε γὰρ τῶν Πελασγῶν
 ἦν φύλον καὶ τὸ τῶν Καυκῶνων καὶ Δελέγων· εἰρη- 10
 ται δ' ὅτι πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης τὸ παλαιὸν ἐτύγ-
 χανε πλανώμενα, ἅπερ ποιεῖ τοῖς Τρωσὶ συμμαχοῦντ' ἄ
 ὁ ποιητής, οὐκ ἐκ τῆς περαιάς. τά τε περὶ τῶν Φρυγῶν
 καὶ τῶν Μυσῶν λεγόμενα πρᾶσβύτερα τῶν Τρωικῶν
 ἐστίν· οἱ δὲ διττοὶ Λυκιοὶ τοῦ αὐτοῦ γένους ὑπόνοιαν 15
 παρέχουσιν, ἣ τῶν Τρωικῶν ἢ τῶν πρὸς Καρία τοὺς
 ἐτέρους ἀποικισάντων. τάχα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Κιλικῶν
 τὸ αὐτὸ συνέβη· διττοὶ γὰρ καὶ οὗτοι· οὐ μὴν ἔχομέν
 γε τοιαύτην λαβεῖν μαρτυρίαν ὅτι καὶ πρὸ τῶν Τρωι-
 κῶν ἦσαν ἤδη οἱ νῦν Κιλικεῖς· ὃ τε Τήλεφος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας ἀφῖχθαι νομίζοιτ' ἂν μετὰ τῆς μητρὸς, γάμφ
 δὲ τῷ ταύτης ἐξοικειωσάμενος τὸν ὑποδεξάμενον αὐ-
 τὸν Τεύθραντα ἐνομίσθη τε ἐκείνου καὶ παρέλαβε τὴν
 Μυσῶν ἀρχήν.

5 Καὶ οἱ Κᾶρες δὲ νησιῶται πρότερον ὄντες καὶ Λέ- 25
 C.573 λεγες, ὡς φασιν, ἠπειρῶται γεγόνασι, προσλαβόντων
 Κρητῶν, οἱ καὶ τὴν Μίλητον ἔκτισαν ἐκ τῆς Κρητικῆς
 Μιλήτου Σαρπηδόνα λαβόντες κτίστην· καὶ τοὺς Τερ-
 μίλας κατώκισαν ἐν τῇ νῦν Λυκίᾳ· τούτους δ' ἀγαγεῖν
 ἐκ Κρήτης ἀποίκους Σαρπηδόνα, Μίνω καὶ Ραδαμάν- 30
 θνος ἀδελφὸν ὄντα, καὶ ὀνομάσαι Τερμίλας τοὺς πρό-
 τερον Μιλύας, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, ἔτι δὲ πρότερον

Σολύμους, ἐπελθόντα δὲ τὸν Πανδίωνος Λύκον ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορευῆσαι τοὺς αὐτοὺς Λυκίους. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἀποφαίνει τοὺς αὐτοὺς Σολύμους τε καὶ Λυκίους, ὁ δὲ ποιητῆς χωρίζει. Βελλεροφόντης 5 γοῦν ὠρμημένος ἐκ τῆς Λυκίας „Σολύμοισι μαχέσασατο „κνδαλίμοισι.“ Πείσανδρόν τε ὡσαύτως υἱὸν αὐτοῦ Ἄρης ὡς φησι „μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε.“ καὶ τὸν Σαρπηδόνα δὲ ἐπιχώριόν τινα λέγει.

Ἄλλὰ τό γε ἄθλον προκείσθαι κοινὸν τὴν ἀρετὴν 6
10 τῆς χώρας ἧς λέγω τοῖς ἰσχύουσιν ἐκ πολλῶν βεβαι-
οῦται [καὶ πρὸ τῶν Τρωικῶν] καὶ μετὰ τὰ Τρωικά·
ὅπου καὶ Ἀμαζόνες κατεθάρρησαν αὐτῆς, ἐφ' ἃς ὅ τε
Πρίαμος στρατεῦσαι λέγεται καὶ ὁ Βελλεροφόντης·
πόλεις τε παλαιαὶ ὁμολογοῦνται ἐπώνυμοι αὐτῶν· ἐν
15 δὲ τῷ Ἰλιακῷ πεδίῳ κολώνη τις ἔστιν „ἦν ἦτοι ἄνδρες
„Βατίειαν κικλήσκουσιν, ἀθάνατοι δὲ τε σῆμα πολυ-
„σκάρθμοιο Μυρίνης,“ ἦν ἰστοροῦσι μίαν εἶναι τῶν
Ἀμαζόνων ἐκ τῆς ἐπιπέτου τεκμαιρόμενοι· εὐσκάρθ-
20 πολύσκαρθμον διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἡνιοχείας τάχος· καὶ ἡ
Μύρινα οὖν ἐπώνυμος ταύτης λέγεται. καὶ αἱ ἐγγυὲς
δὲ νῆσοι ταῦτ' ἐπαθον διὰ τὴν ἀρετὴν, ὧν Ῥόδος καὶ
Κῶς ὅτι πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη ὑφ' Ἑλλήνων ὠκοῦν-
το καὶ ὑφ' Ὀμήρου σαφῶς ἐκμαρτυρεῖται.

25 Μετὰ δὲ τὰ Τρωικά αἱ τε τῶν Ἑλλήνων ἀποικίαι 7
καὶ αἱ Τρηῶν καὶ αἱ Κιμμερίων ἐφοδοὶ καὶ Λυδῶν καὶ
μετὰ ταῦτα Περσῶν καὶ Μακεδόνων τό [τε] τελευταίου
Γαλατῶν ἐτάραξαν πάντα καὶ συνέχεαν. γέγονε δὲ ἡ
ἀσάφεια οὐ διὰ τὰς μεταβολὰς μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς
30 τῶν συγγραφέων ἀνομολογίας περὶ τῶν αὐτῶν οὐ τὰ
αὐτὰ λεγόντων, τοὺς μὲν Τρωῶας καλοῦντων Φρύγας
καθάπερ οἱ τραγικοί, τοὺς δὲ Λυκίους Κᾶρας καὶ

ἄλλους * οὕτως. οἱ δὲ Τρῶες οὕτως ἐκ μικρῶν αὐξή-
 C.574 θέντες ὥστε καὶ βασιλεῖς βασιλέων εἶναι, παρέσχον
 καὶ τῷ ποιητῇ λόγον τίνα χρὴ καλεῖν Τροίαν, καὶ τοῖς
 ἐξηγουμένοις ἐκείνον. λέγει μὲν γὰρ καὶ κοινῶς ἅπαν-
 τας Τρῶας τοὺς συμπολεμήσαντας αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ 5
 Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐναντίους· ἀλλ' οὐ δῆπου
 Τροίαν καὶ τὴν Παφλαγονίαν ἐροῦμεν· νῆ Δία, οὐδὲ
 τὴν Καρίαν ἢ τὴν ὄμορον αὐτῇ Λυκίαν. λέγω δ' ὅταν
 οὕτω φῆ „Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν,“ ἐκ δὲ
 τῶν ἐναντίων „οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείνοντες Ἀχαι- 10
 οί.“ καὶ ἄλλως δὲ λέγει πολλαχῶς. ὅμως δὲ καίπερ τοιού-
 των ὄντων πειρατέον διαιτῶν ἕκαστα εἰς δύναμιν· ὅ-
 τι δ' ἂν διαφύγη τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, τοῦτο μὲν ἕα-
 τέον (οὐ γὰρ ἐνταῦθα τὸ τῆς γεωγραφίας ἔργον), τὰ
 δὲ νῦν ὄντα λεκτέον. 15

8 Ἔστι τοίνυν ὄρη δύο ὑπερκείμενα τῆς Προποντί-
 δος ὅ τε Ὀλυμπος ὁ Μύσιος καὶ ἡ Ἴδη. τῷ μὲν οὖν
 Ὀλύμπῳ τὰ τῶν Βιθυνῶν ὑποπέπτωκε, τῆς δὲ Ἰδῆς με-
 ταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ἡ Τροία κεῖται συνάπτουσα τῷ
 ὄρει· περὶ μὲν οὖν ταύτης ἐροῦμεν ὕστερον καὶ τῶν 20
 συνεχῶν αὐτῇ πρὸς νότον, νῦν δὲ περὶ τῶν Ὀλυμπη-
 νῶν καὶ τῶν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ Ταύρου παραλλήλων
 τοῖς προεφωδευμένοις λέγωμεν. ἔστι τοίνυν ὁ Ὀλυμ-
 πος κύκλω μὲν εὖ συνοικούμενος, ἐν δὲ τοῖς ὕψεσι
 δρυμοὺς ἐξαισίους ἔχων καὶ ληστήρια δυναμένους ἐκ- 25
 τρέφειν τόπους εὐεργεῖς, ἐν οἷς καὶ τύραννοι συνί-
 στανται πολλάκις δυνάμενοι συμμεῖναι πολὺν χρόνον,
 καθάπερ Κλέων ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν λησθηρίων ἡγεμῶν.

9 Οὗτος δ' ἦν μὲν ἐκ Γορδίου κώμης, ἦν ὕστερον
 αὐξήσας ἐποίησε πόλιν καὶ προσηγόρευσεν Ἰουλιόπο- 30
 λιν· λησθηρίῳ δ' ἐχρήτο καὶ ὀρηθηρίῳ κατ' ἀρχὰς τῷ
 καρτερωτάτῳ τῶν χωρίων ὄνομα Καλλυδία. ὑπήρξε

δ' Ἀντωνίῳ μὲν χρήσιμος ἐπελθὼν ἐπὶ τοὺς ἀργυρο-
 λογοῦντας Λαβιηνῶ καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος τὴν Ἀσί-
 αν κατέσχε, καὶ κωλύσας τὰς παρασκευάς· ἐν δὲ τοῖς
 5 Ἀκτιακοῖς ἀποστὰς Ἀντωνίου τοῖς Καίσαρος προσέ-
 θετο στρατηγοῖς, καὶ ἐτιμήθη πλέον ἢ κατ' ἀξίαν,
 προσλαβὼν τοῖς παρ' Ἀντωνίου δοθεῖσι καὶ τὰ παρὰ
 τοῦ Καίσαρος, ὥστ' ἀντὶ ληστοῦ δυνάστου περιέκειτο
 σῆμα, ἱερεὺς μὲν ὢν τοῦ Ἀβρεττηνοῦ Διός, Μυσίου
 θεοῦ, μέρος δ' ἔχων ὑπήκοον τῆς Μωρηνηῆς (Μυσία
 10 δὲ ἐστὶ καὶ αὕτη, καθάπερ ἡ Ἀβρεττηνή), λαβὼν δὲ
 ὕστατα καὶ τὴν ἐν τῷ Πόντῳ τῶν Κομάνων ἱερωσύνην,
 εἰς ἣν κατελθὼν ἐντὸς μηνιαίου χρόνου κατέστρεψε
 τὸν βίον· νόσος δ' ἐξήγαγεν αὐτὸν ὄξεια, εἰτ' ἄλλως
 15 ἐπιπεσοῦσα ἐκ τῆς ἄθην πλησμονῆς εἶδ', ὡς ἔφασαν
 οἱ περὶ τὸ ἱερὸν, κατὰ μῆνιν τῆς θεοῦ· ἐν γὰρ τῷ πε-
 ριβόλῳ τοῦ τεμένουσ ἢ οἰκησίς ἐστὶν ἢ τε τοῦ ἱερέως
 καὶ τῆς ἱερείας, τὸ δὲ τέμενος χωρὶς τῆς ἄλλης ἀγιστεΐ-
 ας διαφανέστατα τῆς τῶν ὑείων κρεῶν βρώσεως κα-
 θαρεύει, ὅπου γε καὶ ἡ ὅλη πόλις, οὐδ' εἰσάγεται εἰς
 20 αὐτὴν ὕς· ὁ δ' ἐν τοῖς πρώτοις τὸ ληστρικὸν ἦθος
 ἐπεδείξατο εὐθύς κατὰ τὴν πρώτην εἰσοδὸν τῇ παρα-
 βάσει τούτου τοῦ ἔθους ὥσπερ οὐχ ἱερεὺς εἰσεληλυ-
 θῶς ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν.

Ὁ μὲν δὴ Ὀλυμπος τοιόσδε, περιοικεῖται δὲ πρὸς 10
 25 ἄρκτον μὲν ὑπὸ τῶν Βιδυνῶν καὶ Μυγδόνων καὶ Δο-
 λιόνων, τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Μυσοὶ καὶ Ἐπίκτητοι.
 Δολίονας μὲν οὖν μάλιστα κιαλοῦσι τοὺς περὶ Κύζικον
 ἀπὸ Αἰσήπου ἕως Πυνδάκου καὶ τῆς Δασκυλίτιδος λί-
 μνης, Μυγδόνας δὲ τοὺς ἐφεξῆς τούτοις μέχρι τῆς
 30 Μυρλειανῶν χώρας· ὑπέρκεινται δὲ τῆς Δασκυλίτι-
 δος ἄλλαι δύο λίμναι μεγάλαι ἢ τε Ἀπολλωνιατὶς ἢ
 τε Μιλητοπολίτις· πρὸς μὲν οὖν τῇ Δασκυλίτιδι Δα-

σκύλιον πόλις, πρὸς δὲ τῇ Μιλητοπολίτιδι Μιλητού-
πολις, πρὸς δὲ τῇ τρίτῃ Ἀπολλωνία ἢ ἐπὶ Ῥυνδάκω
λεγομένη· τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ἐστὶ Κυζικηνῶν νυνί.

- 11 Ἔστι δὲ νῆσος ἐν τῇ Προποντίδι ἢ Κύζικος συνα-
πτομένη γεφύραις δυσι πρὸς τὴν ἠπειρον, ἀρετῇ μὲν 5
κρατίστη μεγέθει δὲ ὅσον πεντακοσίων σταδίων τὴν
περίμετρον· ἔχει δὲ ὁμώνυμον πόλιν πρὸς αὐταῖς ταῖς
γεφύραις καὶ λιμένας δύο κλειστοὺς καὶ νεωσοίκους
πλείους τῶν διακοσίων· τῆς δὲ πόλεως τὸ μὲν ἐστὶν
ἐν ἐπιπέδῳ τὸ δὲ πρὸς ὄρει· καλεῖται δ' Ἄρκτων ὄρος· 10
ὑπέρεκειται δ' ἄλλο Δίνδυμον μονοφυές, ἱερὸν ἔχον
τῆς Δινδυμήνης μητρὸς θεῶν, ἴδρυμα τῶν Ἀργοναυ-
τῶν· ἐστὶ δ' ἐνάμιλλος ταῖς πρώταις τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἢ πόλις μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ εὐνομίᾳ πρὸς
τε εἰρήνην καὶ πόλεμον· ἔοικέ τε τῷ παραπλησίῳ τύ- 15
πῳ κοσμεῖσθαι ὡσπερ ἢ τῶν Ῥοδίων καὶ Μασσαλιω-
τῶν καὶ Καρχηδονίων τῶν πάλοι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ
ἔῳ, τρεῖς δ' ἀρχιτέκτονας τοὺς ἐπιμελουμένους οἰκο-
δομημάτων τε δημοσίων καὶ ὀργάνων, τρεῖς δὲ καὶ
θησαυροὺς κέκτηται, τὸν μὲν ὄπλων τὸν δ' ὀργάνων 20
τὸν δὲ σίτου· ποιεῖ δὲ τὸν σίτον ἄσηπτον ἢ Χαλκιδικῆ
γῆ μιγνυμένη. ἐπεδείξαντο δὲ τὴν ἐκ τῆς παρασκευῆς
ταύτης ἀφέλειαν ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ. ἐπελ-
θόντος γὰρ αὐτοῖς ἀδοκῆτως τοῦ βασιλέως πεντεκαί-
δεκα μυριάσι καὶ ἵππῳ πολλῇ καὶ κατασχόντος τὸ ἀν- 25
τικείμενον ὄρος ὃ καλοῦσιν Ἀδραστείας καὶ τὸ προά-
στειον, ἔπειτα καὶ διάραντος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως
C.576αὐχένα καὶ προσμαχομένου πεξῆ τε καὶ κατὰ θάλατ-
ταν τετρακοσίαις ναυσίν, ἀντέσχον πρὸς ἅπαντα οἱ
Κυζικηνοί, ὥστε καὶ ἐγγὺς ἦλθον τοῦ ζωγρία λαβεῖν 30
τὸν βασιλέα ἐν τῇ διώρυγι ἀντιδιορύττοντες, ἀλλ'
ἔφθη φυλαξάμενος καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἔξω τοῦ

ὀρύγματος· ὅψε δὲ ἰσχυρὸν εἰσπέμψαι τινὰς νύκτωρ
 ἐπικούρους ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς Λεύκολλος·
 ᾤκησε δὲ καὶ λιμὸς τῷ τοσούτῳ πλήθει τῆς στρατιᾶς
 ἐπιπεσῶν, ὃν οὐ προείδετο ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀπῆλθε
 5 πολλοὺς ἀποβαλῶν. Ῥωμαῖοι δ' ἐτίμησαν τὴν πόλιν,
 καὶ ἔστιν ἐλευθέρᾳ μέχρι νῦν καὶ χώραν ἔχει πολλήν
 τὴν μὲν ἐκ παλαιοῦ τὴν δὲ τῶν Ῥωμαίων προσθέντων.
 καὶ γὰρ τῆς Τρωάδος ἔχουσι τὰ πέραν τοῦ Αἰσῆπου τὰ
 περὶ τὴν Ζέλειαν καὶ τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδίου· καὶ
 10 τῆς Δασκυλίτιδος λίμνης τὰ μὲν ἔχουσιν ἐκεῖνοι τὰ δὲ
 Βυζάντιοι· πρὸς δὲ τῇ Δολιωνίδι καὶ τῇ Μυγδονίδι
 νέμονται πολλήν μέχρι τῆς Μιλητοπολίτιδος λίμνης
 καὶ τῆς Ἀπολλωνιάτιδος αὐτῆς, δι' ὧν χωρίων καὶ ὁ
 Ῥύνδακος ῥεῖ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἔχων ἐκ τῆς Ἀζανί-
 15 τιδος, προσλαβὼν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀβροεττηνῆς Μυσίας
 ἄλλους τε καὶ Μέκεστον ἀπ' Ἀγκύρας τῆς Ἀβαιτίτιδος
 ἐκδίδωσιν εἰς τὴν Προποντίδα κατὰ Βέσβικον νῆσον.
 ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ τῶν Κυζικηνῶν ὄρος ἐστὶν εὐ-
 δενδρον Ἀρτάκη· καὶ νησίον ὁμώνυμον πρόκειται
 20 τούτου, καὶ πλησίον ἀκρωτήριον Μέλανος καλούμε-
 νον ἐν παράπλῳ τοῖς εἰς Πρίαπον κομιζομένοις ἐκ τῆς
 Κυζίκου.

Τῆς δ' ἐπικτήτου Φρυγίας Ἀζανοὶ τέ εἰσι καὶ Να- 12
 κολία καὶ Κοτιάειον καὶ Μιδάειον καὶ Δορυλάειον πό-
 25 λεις καὶ Κάδοι· τοὺς δὲ Κάδους ἔνιοι τῆς Μυσίας φα-
 σίν· ἡ δὲ Μυσία κατὰ τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς Ὀλυμ-
 πηνῆς ἐπὶ τὴν Περγαμηνὴν καθήκει καὶ τὸ Καῖκου
 λεγόμενον πεδίου, ὥστε μεταξὺ κείσθαι τῆς τε Ἰδῆς
 καὶ τῆς Κατακεκαυμένης, ἣν οἱ μὲν Μυσίαν οἱ δὲ
 30 Μαιονίαν φασίν.

Ὑπερ δὲ τῆς Ἐπικτήτου πρὸς νότον ἐστὶν ἡ με- 13
 γάλῃ Φρυγία, λειπούσα ἐν ἀριστέρᾳ τὴν Πεσβινούντα

καὶ τὰ περὶ Ὀρκαόρκους καὶ Λυκαονίαν, ἐν δεξιᾷ δὲ
Μαίονας καὶ Λυδοὺς καὶ Κᾶρας· ἐν ἣ ἔστιν ἢ τε πα-
ρῳρείος λεγομένη Φρυγία καὶ ἢ πρὸς Πισιδίαν καὶ τὰ
περὶ Ἀμόριον καὶ Εὐμένειαν καὶ Σύνναδα, εἶτα Ἀπά-
μεια ἢ Κιβωτὸς λεγομένη καὶ Λαοδίκεια, αἵπερ εἰσὶ 5
μέγιστα τῶν κατὰ τὴν Φρυγίαν πόλεων· περικείται
δὲ ταύταις πολίσματα καὶ..... Ἀφροδισιάς
Κολοσσαὶ Θεμισσώνιον Σαναὸς Μητρόπολις Ἀπολλω-
νιάς, ἐτι δὲ ἀπωτέρω τούτων Πέλται Τάβαι Εὐκαρ-
πία Λυσιᾶς.

C.577

14

Ἡ μὲν οὖν παρῳρεία ὄρεινήν τινα ἔχει ῥάχιν ἀπὸ
τῆς ἀνατολῆς ἐκτεινομένην ἐπὶ δύοσιν· ταύτη δ' ἐκα-
τέρωθεν ὑποπέπτωκέ τι πεδίον μέγα, καὶ πόλεις πλη-
σίον αὐτῆς πρὸς ἄρκτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρου
δὲ μέρους Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Πισιδίαν καλουμένη, ἢ 15
μὲν ἐν πεδίῳ κειμένη πᾶσα ἢ δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα
ἀποικίαν Ῥωμαίων· ταύτην δ' ὤκισαν Μάγνητες οἱ
πρὸς Μαιάνδρῳ. Ῥωμαῖοι δ' ἠλευθέρωσαν τῶν βασι-
λέων, ἠνίκα τὴν ἄλλην Ἀσίαν Εὐμένει παρέδοσαν τὴν
ἐντὸς τοῦ Ταύρου· ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερῶσύνη τις 20
Μηνὸς Ἀρχαίου, πλήθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χω-
ρίων ἱερῶν· κατελύθη δὲ μετὰ τὴν Ἀμύντου τελευτήν
ὑπὸ τῶν πεμφθέντων ἐπὶ τὴν ἐκείνου κληρονομίαν.
Σύνναδα δ' ἔστιν οὐ μεγάλη πόλις· πρόκειται δ' αὐ-
τῆς ἐλαιόφυτον πεδίον ὅσου ἑξήκοντα σταδίων· ἐπέ- 25
κεινα δ' ἔστι Δοκιμία κώμη, καὶ τὸ λατόμιον Σύννα-
δικοῦ λίθου (οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, οἱ δ' ἐπι-
χώριοι Δοκιμίτην καὶ Δοκιμαῖον), κατ' ἀρχὰς μὲν
μικροὺς βῶλους ἐκδιδόντος τοῦ μετάλλου, διὰ δὲ τὴν
νυνὶ πολυτέλειαν τῶν Ῥωμαίων κίονες ἐξαιροῦνται 30
μονόλιθοι μεγάλοι, πλησιάζοντες τῷ ἀλαβαστρίτῃ λί-
θῳ κατὰ τὴν ποικιλίαν, ὥσπερ καίπερ πολλῆς οὐσῆς

10

τῆς ἐπὶ θάλαττιαν' ἀγωγῆς τῶν τηλικούτων φορτίων ὅμως καὶ κίονες καὶ πλάκες εἰς Ῥώμην κομίζονται θανα-
μασται κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος.

- Ἀπάμεια δ' ἐστὶν ἐμπόριον μέγα τῆς ἰδίας λεγο- 15
5 μένης Ἀσίας, δευτερεῦον μετὰ τὴν Ἔφεσον· αὕτη γὰρ
καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑποδοχείου
κοινόν ἐστιν. Ἰδρῦται δὲ ἡ Ἀπάμεια ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς
τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ, καὶ ρεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως
ὁ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ἔχων· κατενε-
10 χθεῖς δ' ἐπὶ τὸ προσάστειον σφοδρῶ καὶ καταφέρει τῷ
ρεύματι συμβάλλει πρὸς τὸν Μαιάνδρου, προσειλη-
φόντα καὶ ἄλλον ποταμὸν Ὀργᾶν δι' ὀμαλοῦ φερόμενον
πρᾶον καὶ μαλακόν· ἐντεῦθεν δ' ἤδη γενόμενος Μαι-
ανδρος τέως μὲν διὰ τῆς Φρυγίας φέρεται, ἔπειτα διο-
15 ρίζει τὴν Καρίαν καὶ τὴν Λυδίαν κατὰ τὸ Μαιάνδρου
καλούμενον πεδίον, σκολιὸς ᾧν εἰς ὑπερβολὴν ὥστε
ἐξ ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἀπάσας μαιάνδρους κα-
λεῖσθαι· τελευτῶν δὲ καὶ τὴν Καρίαν αὐτὴν διαρρεῖ
τὴν ὑπὸ τῶν Ἰώνων νῦν κατεχομένην, καὶ μεταξὺ
20 Μιλήτου καὶ Πριήνης ποιεῖται τὰς ἐκβολάς. ἄρχεται
δὲ ἀπὸ Κελαινῶν, λόφου τινός, ἐν ᾧ πόλις ἦν ὀμώ-
νυμος τῷ λόφῳ· ἐντεῦθεν δ' ἀναστῆσας τοὺς ἀνθρώ-
πους ὁ Σωτῆρ Ἀντίοχος εἰς τὴν νῦν Ἀπάμειαν τῆς C.578
μητρὸς ἐπώνυμον τὴν πόλιν ἐπέδειξεν Ἀπάμας, ἡ
25 θυγάτηρ μὲν ἦν Ἀρταβάζου δεδομένη δ' ἐτύγχανε
πρὸς γάμον Σελεύκῳ τῷ Νικάτορι· ἐνταῦθα δὲ μυ-
θεύεται τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν Μαρσίαν καὶ
τὴν ἔριν ἣν ἤρισεν ὁ Μαρσύας πρὸς Ἀπόλλωνα. ὑπέρ-
κειται δὲ καὶ λίμνη φύουσα κάλαμον τὸν εἰς τὰς γλώτ-
30 τας τῶν ἀνῶν ἐπιτήδειον, ἐξ ἧς ἀπολείβονται φασὶ
τὰς πηγὰς ἀμφοτέρας τὴν τε τοῦ Μαρσίου καὶ τὴν
τοῦ Μαιάνδρου.

- 16 Ἡ δὲ Λαοδίκεια μικρὰ πρότερον οὐσα αὐξήσιν ἔλαβεν ἐφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων, καίτοι κακωθεῖσα ἐκ πολιορκίας ἐπὶ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος· ἀλλ' ἡ τῆς χώρας ἀρετὴ καὶ τῶν πολιτῶν τινες εὐτυχήσαντες μεγάλην ἐποίησαν αὐτήν, Ἰέρων μὲν πρότερον, ὃς πλειόνων ἢ δισχιλίων ταλάντων κληρονομίαν κατέλιπε τῷ δήμῳ πολλοῖς τ' ἀναθήμασιν ἐκόσμησε τὴν πόλιν, Ζήνων δὲ ὁ ῥήτωρ ὕστερον. καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πολέμων, ὃς καὶ βασιλείας ἤξιώθη διὰ τὰς ἀνδραγαθίας ὑπ' Ἀντωνίου μὲν πρότερον ὑπὸ Καίσαρος δὲ τοῦ Σεβαστοῦ μετὰ ταῦτα. φέρει δ' ὁ περὶ τὴν Λαοδίκειαν τύπος προβάτων ἀρετὰς οὐκ εἰς μαλακότητα μόνον τῶν ἐρίων, ἧ καὶ τῶν Μιλησίων διαφέρει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοραξὴν χρόαν, ὥστε καὶ προσοδεύονται λαμπρῶς ἀπ' αὐτῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Κολοσσηνοὶ ἀπὸ τοῦ ὁμώνυμου χρώματος πλησίον οἰκοῦντες. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κάπρος καὶ ὁ Λύκος συμβάλλει τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ, ποταμὸς εὐμεγέθης, ἀφ' οὗ καὶ ἡ πρὸς τῷ Λύκῳ Λαοδίκεια λέγεται. ὑπέρκειται δὲ τῆς πόλεως ὄρος Κάδμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ Λύκος ῥεῖ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος τῷ ὕρει. τὸ πλεον δ' οὗτος ὑπὸ γῆς ῥυεῖς εἴτ' ἀνακλύσας συνέπεσεν εἰς ταῦτο τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς, ἐμφαίνων ἅμα καὶ τὸ πολύτροπον τῆς χώρας καὶ τὸ εὐσειστον· εἰ γάρ τις ἄλλη, καὶ ἡ Λαοδίκεια εὐσειστος, καὶ τῆς πλησιοχώρου δὲ Κάρουρα.
- 17 Ὅριον δὲ ἐστὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Καρίας τὰ Κάρουρα· κώμη δ' ἐστὶν αὕτη πανδοχεῖα ἔχουσα καὶ ξεστών ὑδάτων ἐκβολάς, τὰς μὲν ἐν τῷ ποταμῷ Μαιάνδρῳ τὰς δ' ὑπὲρ τοῦ χείλους. καὶ δὴ ποτὲ φασὶ ποροβοσκὸν αὐλισθέντα ἐν τοῖς πανδοχείοις σὺν πολλῷ πλήθει γυναικῶν νύκτωρ γενομένου σεισμοῦ συναφανισθῆναι πάσαις. σχεδὸν δὲ τι καὶ πᾶσα εὐσειστός

ἔστιν ἡ περὶ τὸν Μαίανδρον χώρα καὶ ὑπόνομος πυρί
 τε καὶ ὕδατι μέχρι τῆς μεσογαίας. διατέτακε γὰρ ἀπὸ C.579
 τῶν πεδίων ἀρξαμένη πᾶσα ἡ τοιαύτη κατασκευὴ τῆς
 χώρας εἰς τὰ Χαρώνια, τὸ τε ἐν Ἱεραπόλει καὶ τὸ ἐν
 5 Ἀχαράκοις τῆς Νυσαίδος καὶ τὸ περὶ Μαγνησίαν καὶ
 Μυοῦντα· εὐθροπτός τε γὰρ ἔστιν ἡ γῆ καὶ ψαθυρὰ
 πλήρης τε ἀμυροῖδων καὶ εὐεκπύρωτός ἐστι· τάχα δὲ
 καὶ ὁ Μαίανδρος διὰ τοῦτο σκολιός ὅτι πολλὰς μετα-
 πτώσεις λαμβάνει τὸ ρεῖθρον, καὶ πολλὴν χοῦν κατά-
 10 γων ἄλλοτ' ἄλλω μέρει τῶν αἰγιαλῶν προστίθησι· τὸ δὲ
 πρὸς τὸ πέλαγος βιασάμενος ἐξῶθει. καὶ δὴ καὶ τὴν
 Πριήνην ἐπὶ θαλάττῃ πρότερον οὖσαν μεσόγεων πε-
 ποίηκε τετταράκοντα σταδίων προσχώματι.

Καὶ ἡ Κατακεκαυμένη δέ, ἥπερ ὑπὸ Λυδῶν καὶ 18
 15 Μυσῶν κατέχεται, διὰ τοιαῦτά τινα τῆς προσηγορίας
 τετύχηκε ταύτης· ἢ τε Φιλαδέλφεια, ἢ πρὸς αὐτῇ πό-
 λιν, οὐδὲ τοὺς τοίχους ἔχει πιστούς, ἀλλὰ καθ' ἡμέ-
 ραν τρόπον τινὰ σαλεύονται καὶ δίστανται· διατε-
 λούσι δὲ προσέχοντες τοῖς πάθεσι τῆς γῆς καὶ ἀρχιτε-
 20 κτονοῦντες πρὸς αὐτά. καὶ τῶν ἄλλων δὲ πόλεων
 Ἀπάμεια μὲν καὶ πρὸ τῆς Μιθριδάτου στρατείας ἐσει-
 σθη πολλάκις, καὶ ἔδωκεν ἐπελθῶν ὁ βασιλεὺς ἑκα-
 τὸν τάλαντα εἰς ἐπανόρθωσιν, ὄρων ἀνατετραμμένην
 τὴν πόλιν. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρου παραπλή-
 25 σια συμβῆναι· διόπερ εἰκός ἐστι καὶ τὸν Ποσειδῶ τι-
 μᾶσθαι παρ' αὐτοῖς καίπερ μεσογαίοις οὖσι, καὶ ἀπὸ
 Κελαινοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ Κελαινοῦς, μιᾶς τῶν
 Δαναίδων, γενομένου κεκλήσθαι τὴν πόλιν ἐπώνυ-
 30 μον, ἢ διὰ τῶν λίθων τὴν ἀπὸ τῶν ἐκπυρώσεων με-
 λανίαν. καὶ τὰ περὶ Σίπυλον δὲ καὶ τὴν ἀνατροπὴν
 αὐτοῦ μῦθον οὐ δεῖ τίθεσθαι· καὶ γὰρ νῦν τὴν Μα-
 γνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῶ κατέβαλον σεισμοί, ἠνίκα καὶ
 Σάρδεις καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἐπιφανεστάτας κατὰ πολ-
 λά μέρη διελυμήναντο· ἐπηνώρθωσε δ' ὁ ἡγεμῶν χρη-
 35 ματα ἐπιδούς, καθάπερ καὶ πρότερον ἐπὶ τῆς γενο-
 μένης συμφορᾶς Τραλλιανοῖς (ἠνίκα τὸ γυμνάσιον καὶ
 ἄλλα μέρη συνέπεσεν) ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις καὶ
 Λαοδικεῦσιν.

- 19 Ἀκούειν δ' ἔστι καὶ τῶν παλαιῶν συγγραφῶν οἷά φησιν ὁ τὰ Λύδια συγγράφας Ξάνθος, διηγούμενος οἷαι μεταβολαὶ κατέσχον πολλάκις τὴν χώραν ταύτην, ὧν ἐμνησθῆμέν που καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν. καὶ δη καὶ τὰ περὶ τὸν Τυφῶνα πάθη ἐνταῦθα μυθεύουσι 5 καὶ τοὺς Ἀρίμους, καὶ τὴν Κατακεκαυμένην ταύτην εἶναι φασιν· οὐκ ὀκνοῦσι δὲ καὶ τὰ μεταξὺ Μαιάνδρου καὶ Λυδῶν ἄπανθ' ὑπονοεῖν τοιαῦτα καὶ διὰ τὸ
- C.580 πλῆθος τῶν λιμνῶν καὶ παταμῶν καὶ τοὺς πολλαχοῦ κευθμῶνας τῆς γῆς. ἢ δὲ μεταξὺ Λαοδικείας καὶ Ἀπα- 10 μείας λίμνη καὶ βορβορώδη καὶ ὑπονόμου τὴν ἀποφορὰν ἔχει πελαγία οὐσα· φασὶ δὲ καὶ δίκας εἶναι τῷ Μαιάνδρῳ μεταφέροντι τὰς χώρας ὅταν περικρουσθῶσιν οἱ ἀγκῶνες, ἀλόντος δὲ τὰς ζημίας ἐκ τῶν πορθμικῶν διαλύεσθαι τελῶν. 15
- 20 Μεταξὺ δὲ τῆς Λαοδικείας καὶ τῶν Καρούρων ἱερὸν ἔστι Μηνὸς Κάρον καλούμενον τιμώμενον ἀξιολόγως. συνέστη δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον Ἡροφιλείων ἰατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεῦξιδος, καὶ μετὰ ταῦτα 20 Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλαλήθους, καθάπερ ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἡμετέρων ἐν Σμύρῃ τὸ τῶν Ἐρασιστρατείων ὑπὸ Ἰκεσίου· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔτι συμμένει.
- 21 Λέγεται δὲ τινὰ φῦλα Φρύγια οὐδαμοῦ δεικνύμενα, ὥσπερ οἱ Βερέκνυτες. καὶ Ἀλκμὰν λέγει „Φρύ- 25 „μιον ἠΰλησε μέλος τὸ Κερβήσιον.“ καὶ βόθρυνός τις λέγεται Κερβήσιος ἔχων ὀλεθρίους ἀποφοράς· ἀλλ' οὗτός γε δεικνύται, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐκέθ' οὕτω λέγονται. Αἰσχύλος δὲ συγγεῖ ἐν τῇ Νιόβῃ· φησὶ γὰρ ἐκεῖνη μνησθῆσεσθαι τῶν περὶ Τάνταλον „οἷς ἐν Ἰδαίῳ 30 „πάγῳ Διὸς πατρῶιον βωμός ἐστι.“ καὶ πάλιν „Σίπυλον Ἰδαίαν ἀνά χθόνα.“ καὶ ὁ Τάνταλος λέγει „σπειρῶ δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὀδόν, Βερέκνυτα „χῶρον, ἐνθ' Ἀδραστείας ἔδος Ἴδη τε μυκηθμοῖσι καὶ „βρυχήμασι κρέπουσι μῆλων, πᾶν δ' ἄερεχθεὶ πέδον.“

Im Verlage von **B. G. Teubner** in **Leipzig** ist erschienen
und durch alle Buchhandlungen zu beziehen:

C. Crispi Salusti
Catilina et Iugurtha.

Aliorum suisque notis

illustravit

Rudolphus Dietsch.

Vol. I. Catilina.
Preis 1 Thlr.

Vol. II. Iugurtha.
Preis 1 Thlr. 15 Ngr.

Der unterzeichnete Verleger kann diese mit kritischen und erklärenden Anmerkungen reichlich ausgestattete Ausgabe des Salust nicht besser empfehlen, als durch einige Auszüge aus den einstimmig sehr günstigen Recensionen, welche die praktische Brauchbarkeit und den wissenschaftlichen Werth der Ausgabe ausser allen Zweifel setzen.

Die Heidelberger Jahrb. f. Litteratur (XXXVII. Jahrg. 4 Doppelh., Seite 632) äussern darüber:

„Dass die nicht unbedeutenden Arbeiten früherer Erklärer des Salust bei dieser Ausgabe, welche einen äusserst umfassenden Commentar in Noten unter dem Text liefert und wirklich keinen zum Verständniss und zur vollen Auffassung des Sinnes nur einigermaassen nöthigen Punkt unerörtert gelassen hat, nicht unbeachtet blieben, war zu erwarten; übrigens trägt diese Arbeit in allen ihren Theilen ein durchaus selbstständiges Gepräge und zeigt, wie umfassende und gründliche Studien der Herausgeber mit dem Schriftsteller gemacht hat, dessen berichtigten Text er uns vorlegt, ausgestattet mit einem so genauen und sorgfältigen Commentar, der in den Händen des Lehrers, wie auch zum Behuf des Privatstudiums der Schüler, gute Dienste leisten wird etc.“

Neue Jenaische Litteraturzeitung 1847. Nr. 40:

„Nicht zufrieden, aus den Leistungen seiner Vorgänger das Bedeutendste zu benutzen und aufzunehmen, hat der Verf. Vieles ergänzt und erweitert; anderes einer neuen Prüfung unterworfen und schärfer bestimmt; nicht Weniges durch Scharfsinn, genaue Kenntniss des Salust'schen Sprachgebrauchs, gründliche Beweisführung, sichere Methode der Entscheidung näher oder zur Entscheidung gebracht etc. etc.“

„In der vorliegenden Ausgabe begrüßen wir die Frucht gewissenhaften Fleisses und inniger Befreundung mit den Schriften des Salust. Der Herr Herausgeber hat sich nirgends mit den Ergebnissen früherer Erklärer begnügt und diese ohne einzelne Prüfung in seine Ausgabe aufgenommen, sondern überall selbstständig geforscht und selbst da, wo die Untersuchung bereits als abgeschlossen erschien, diese von Neuem begonnen etc.“

Die vielfache Verbreitung, welche der Salust von Dietsch bereits gefunden hat, ist die beste Bestätigung des in den oben angeführten Recensionen ausgesprochenen Urtheils.

Für die Hand der Schüler ist ein blosser Textabdruck in meiner neuen Sammlung der griechischen und lateinischen Classiker bereits in mehreren Auflagen erschienen.

B. G. Teubner.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

